

RAPORT ANUAL

**PRIVIND ACTIVITATEA AUTORITĂȚII NAȚIONALE
DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

2019

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	2
I. STATUTUL ȘI ROLUL ANRE, OBIECTIVE STRATEGICE	6
Misiune și responsabilități	6
II. SINTEZĂ	8
III.LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII.....	23
IV.ACTIVITATEA DE REGLEMENTARE	36
V. MONITORIZAREA FUNCȚIONĂRII PIEȚELOR DE ENERGIE, aplicarea prevederilor REMIT	76
VI. DETERMINAREA ȘI EVOLUȚIA TARIFELOR REGLEMENTATE, MONITORIZAREA INVESTIȚIILOR ȘI A STĂRII TEHNICE A REȚELELOR.....	150
VII. ASPECTE PRIVIND FURNIZORUL DE ULTIMĂ INSTANȚĂ	210
VIII. PREȚURI REGLEMENTATE GAZE NATURALE	229
IX. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ, SURSE REGENERABILE, COGENERARE ȘI ENERGIE TERMICĂ	233
X. ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR. SOLUȚIONAREA PETIȚIILOR, SOLUȚIONAREA NEÎNȚELEGERILOR PRECONTRACTUALE ȘI A DISPUTELOR. INVESTIGAȚII.....	309
XI. SECRETARIAT GENERAL.....	327
COOPERARE INTERNAȚIONALĂ	327
TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ.....	329
XII. ANEXE	345

CUVÂNT ÎNAINTE

Cadrul instituțional și legal pe baza căruia Autoritatea trebuie să ia decizii și calitatea deciziilor luate de aceasta reprezintă dimensiuni definitorii pentru elaborarea unui set eficient de reglementări, capabil să sprijine o dezvoltare durabilă a sectorului energetic. Implementarea unui sistem de reglementări care să răspundă exigențelor unei piețe de energie cu adevărat funcționale, dar orientat către consumator, reprezintă unul din obiectivele pe care ANRE le urmărește constant.

În activitatea de reglementare, concomitent cu atenția acordată consolidării mecanismelor de piață, Autoritatea a avut în vedere și suportabilitatea costurilor și formarea unor prețuri corecte la consumatori. În elaborarea cadrului de reglementare, în vederea îndeplinirii obiectivelor generale stabilite de lege aflate în sarcina ANRE s-a urmărit eliminarea obstacolelor la realizarea investițiilor în capacități noi, menite să contribuie la diversificarea surselor de energie ale României, în beneficiul economiei și al consumatorilor finali.

Astfel, modificarea sau completarea cadrului de reglementare aplicabil în anul 2019 în domeniul energiei electrice s-a situat în linie cu dinamica modificării legislației naționale și respectiv cu cele ale cadrului european aferent sectorului energiei electrice. Dintre actualizările cea mai importantă este modificarea Regulamentului de furnizare a energiei electrice la clienții finali, în care s-a introdus dreptul clientului de denunțare unilaterală a contractului, dreptul clientului casnic de a solicita reeșalonarea la plată, revizuirea prevederilor referitoare la clienții vulnerabili precum și perioada de facturare lunară pentru clienții alimentați în regim de serviciu universal. În ceea ce privește reglementările noi în cursul anului 2019 s-a definitivat cadrul de reglementare care asigură introducerea în piața de energie electrică a unei noi entități -prosumatorul – consumatorul de mici dimensiuni care produce energie electrică și o tranzacționează în piața de energie.

Din evoluția cadrului de reglementare în sectorul gazelor naturale privind monitorizarea stării tehnice a sistemelor de gaze naturale de interes public, în cursul anului 2019, amintim *Procedura privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și de sistem, de distribuție și de înmagazinare a gazelor naturale, care reglementează principiile de fundamentare și criteriile de analiză a planurilor de investiții elaborate de operatorii sistemelor de gaze naturale*. Prevederile Procedurii au avut un impact pozitiv asupra activității investiționale a operatorilor, prin introducerea unor criterii transparente și nediscriminatorii privind aprobarea acestora, având în vedere obligațiile legale ale operatorilor de a întreține, extinde, moderniza și dezvolta sistemele pe care le operează în condiții de siguranță, de eficiență și de protecție a mediului. De asemenea, operatorii au obligația legală de a asigura creșterea capacității sistemelor în vederea racordării tuturor utilizatorilor din zona de concesiune, cu impact pozitiv asupra clienților finali.

În decursul anului 2019, ANRE a continuat procesul de digitalizare în urma căruia beneficiarii au fost în primul rând consumatorii prin asigurarea accesului la informații detaliate în timp real. Au fost de asemenea depuse eforturi pentru perfecționarea sistemului integrat online ca, în perspectiva liberalizării piețelor de energie electrică și gaze naturale preconizată a avea loc în anul 2020, activitatea instituției să se desfășoare în cele mai bune condiții și să se adapteze oricăror condiții de piață.

Nu în ultimul rând, în anul 2019, ANRE a pus accentul pe activitatea de monitorizare, investigații și control cu scopul identificării și gestionării practicilor anticoncurențiale care pot afecta siguranța sistemului energetic național, în vederea asigurării bunei funcționări a pieței de energie în condiții de eficiență și transparență, cu beneficii notabile asupra clienților finali prin asigurarea siguranței în alimentarea cu energie la prețuri corecte. În acest sens, este necesară o creștere a responsabilizării participanților la piață, indiferent de dimensiunea sau puterea lor de piață, cu privire la procesul de raportare a datelor și informațiilor care le caracterizează activitatea pe piața de energie, de la datele fundamentale, datele de tranzacționare și până la informațiile de tipul celor care ar putea influența procesul de tranzacționare.

În vederea realizării în condiții optime a obiectului de activitate, în cursul anului 2019, la nivelul ANRE, s-a înregistrat o dezvoltare semnificativă a activității de emitere a legislației secundare, atât în ceea ce privește situațiile nou apărute în sectorul energetic, cât și privind actualizarea permanentă a reglementărilor existente, în vederea adaptării acestora la condițiile prezente.

Pentru crearea unui sector energetic modern, corespunzător principiilor Uniunii Europene de liberalizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale capabil să satisfacă cererea consumatorilor, în anul 2019, ANRE a elaborat și emis 251 de ordine, 2230 decizii și 126 avize în conformitate cu obligațiile ce derivă din legislația primară și cea europeană.

Dumitru Chiriță
Președinte

ABREVIERI

ACB - analiză cost beneficiu

ACER - Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei

ARRF - abaterea de reglaj la restabilirea frecvenței

ATC – capacitatea disponibilă de transport

BRM - Bursa Română de Mărfuri

CCM SEE - Metodologia de calcul a capacităților aplicată „Sud estul Europei”

CPC – Componentă Piață Concurențială

CPT – Consum Propriu Tehnologic

CORE - regiunea de calcul a capacităților

DCC - Regulamentul (UE) 2016/1388 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor

ENTSO - E – Rețeaua europeană a operatorilor de transport și sistem din domeniul energiei electrice

ENTSO-G - Rețeaua europeană a operatorilor sistemului de transport din domeniul gazelor

ER- Regulamentul (UE) 2017/2196 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic

FUI – furnizor de ultimă instanță

GLDPM- metodologia de furnizare a datelor privind producția și consumul

HG - Hotărârea Guvernului

HHI – indicele Herfindahl-Hirschman

HVDC- Regulament (UE) 2016/1447 de instituire a unui cod de rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu

IT – înaltă tensiune

JT – joasă tensiune

KORR - cerințe organizatorice, rolurile și responsabilitățile în ceea ce privește schimbul de date conform art. 40.6 din Codul de rețea privind operarea sistemului (Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile)

MGCCC - centrale electrice formate din module generatoare noi, racordate la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu

MT - medie tensiune

OD – operator de distribuție

OR – Operator de Rețea

OTS – operatorul de transport și de sistem

OUG - Ordonanță de urgență a Guvernului

PRE – Parte Responsabilă cu Echilibrarea

PC-OTC – piața centralizată a contractelor bilaterale cu negociere dublă continuă

PCCB – piața centralizată a contractelor bilaterale

PCCB-NC – piața centralizată a contractelor bilaterale cu negociere continuă
PCR - cuplare prin preț a regiunilor
PE - piața de echilibrare
PI – piață în cursul zilei
PZU - piața pentru ziua următoare
RFP - reglaj frecvență-putere
RRF - rezerva de restabilire a frecvenței
RI - rezerva de înlocuire
RfG – Regulament (UE) 2016/631 de instituire a unui cod de rețea a instalațiilor de generare
RCC SEE – Regiunea de calcul a capacităților „Sud estul Europei”
RSF - rezervă pentru stabilizarea frecvenței
REL- rezervoare de energie cu capacitate limitată
SEN – sistemul electroenergetic național
SNT - sistemul național de transport al gazelor naturale
SO GL- Regulamentul (UE) 2017/1485 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice
UD – unitate dispecerizabilă
URS - utilizatorii de rețea semnificativi

I. STATUTUL ȘI ROLUL ANRE, OBIECTIVE STRATEGICE

Misiune și responsabilități

Competențele de reglementare ale ANRE sunt expres identificate de legislația primară incidentă sectorului energiei electrice, gazelor naturale, eficienței energetice și energiei termice, respectiv Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, cu modificările ulterioare.

Raportul anual de activitate pentru anul 2019 este realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (4) din Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE.

ANRE este o autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanțată integral din venituri proprii, independentă decizional, organizatoric și funcțional, având ca obiect de activitate elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării ansamblului de reglementări obligatorii la nivel național necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice, termice și a gazelor naturale în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și de a implementa și monitoriza măsurile de eficiență energetică la nivel național.

ANRE dezvoltă sistemul de reglementări pentru a răspunde atât exigențelor impuse de liberalizarea piețelor de energie, realizarea pieței interne, cât și cerințelor privind asigurarea unui cadru de reglementare predictibil și a unui climat investițional stabil, pentru asigurarea continuității în aprovizionarea cu energie, în condiții de siguranță și la prețuri accesibile.

Principalele atribuții conferite prin legislația primară sunt:

- emiterea, modificarea sau retragerea de autorizații și licențe;
- emiterea de reglementări tehnice și comerciale, asigurarea accesului și racordarea la rețelele de energie electrică și gaze naturale;
- emiterea și aprobarea de metodologii de stabilire a prețurilor și tarifelor, aprobarea de prețuri și tarife;
- asigurarea monitorizării funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale;
- promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și cogenerare de înaltă eficiență;
- crearea cadrului legal pentru elaborarea și aplicarea politicii naționale în domeniul eficienței energetice în vederea atingerii obiectivului național de creștere a eficienței energetice.

ANRE colaborează cu autoritățile de reglementare ale statelor din regiune, inclusiv prin acorduri de cooperare, cu Agenția de Cooperare a Reglementatorilor în Domeniul Energiei - ACER și Comisia Europeană, pentru armonizarea cadrului de reglementare pentru dezvoltarea pieței regionale, a regulilor privind schimburile transfrontaliere de energie electrică și gaze naturale, a celor privind gestionarea și alocarea capacităților de interconexiune, fără a aduce atingere atribuțiilor și competențelor acestora.

În îndeplinirea atribuțiilor și competențelor sale, ANRE contribuie la realizarea următoarelor obiective generale:

- promovarea unei piețe interne europene de energie electrică și gaze naturale sigură, competitivă și durabilă din punct de vedere al mediului și al unei deschideri efective a acesteia în beneficiul tuturor clienților și furnizorilor din Uniunea Europeană, precum și garantarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și sigură a rețelelor de energie electrică și gaze, având în vedere obiectivele pe termen lung;
- dezvoltarea piețelor regionale competitive și funcționale, integrate în piața internă europeană de energie electrică;
- eliminarea restricțiilor privind comerțul transfrontalier cu energie electrică și gaze naturale, pentru a satisface cererea și a îmbunătăți integrarea pieței naționale în piața internă europeană de energie electrică și gaze naturale;
- dezvoltarea unui sistem energetic național sigur, fiabil și eficient, orientat către consumator, care să permită promovarea eficienței energetice și integrarea surselor regenerabile de energie, precum și a producției distribuite atât în rețeaua de transport, cât și în rețeaua de distribuție;
- facilitarea accesului la rețea pentru capacitățile noi de producție, în special prin eliminarea obstacolelor care împiedică accesul noilor participanți la piața de energie electrică și gaze naturale sau utilizarea surselor regenerabile de energie;
- asigurarea acordării de stimulente operatorilor de rețea electrică/sisteme de gaze naturale și celorlalți utilizatori de rețele electrice/sisteme de gaze naturale, pentru a crește eficiența funcționării sistemelor de transport și distribuție a energiei și pentru a accelera integrarea în piață;
- protecția consumatorului, prin asigurarea unei piețe concurențiale eficiente, prin sprijinirea clienților vulnerabili, prin impunerea unor standarde de calitate a serviciilor publice din sectorul energiei electrice și gazelor naturale, prin facilitarea accesului clienților finali la datele proprii de consum necesare în procesul de schimbare a furnizorului de energie electrică sau gaze naturale, precum și prin informarea cât mai corectă și completă a consumatorilor;
- garantarea respectării de către operatorii economici din sectorul energiei și gazelor naturale a obligațiilor ce le revin în ceea ce privește transparența.

II. SINTEZĂ

Energie electrică și gaze naturale

Publicarea la sfârșitul anului 2018 a Ordonanței de urgență nr. 114/28.12.2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene a determinat, în cursul anului 2019, necesitatea implementării prevederilor acestora în legislația secundară.

În acest sens, principalele modificări aduse Legii nr. 123/2012, cu completările și modificările ulterioare au fost:

- Pentru perioada 1 martie 2019 - 28 februarie 2022, pentru clienții casnici furnizarea de energie electrică se realizează în condiții reglementate, de către ANRE,
- ANRE aprobă și publică tarifele aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților casnici pentru perioada 1 martie 2019-28 februarie 2022,
- Producătorii au obligația să livreze furnizorilor de ultimă instanță, în perioada 1 martie 2019-28 februarie 2022, energia electrică necesară asigurării consumului clienților casnici pentru care aplică tarife reglementate, în conformitate cu reglementările elaborate de ANRE,
- Producătorii ofertează public și nediscriminatoriu pe piața concurențială întreaga energie electrică rămasă disponibilă după îndeplinirea obligației față de furnizorii de ultimă instanță,
- Furnizorii de ultimă instanță sunt obligați să asigure furnizarea de energie electrică, în condiții de calitate și la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii conform reglementărilor ANRE, următoarelor categorii de clienți:
 - a) clienții finali care, la data intrării în vigoare a legii, nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate;
 - b) clienții casnici și clienții noncasnici cu număr mediu scriptic de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor din bilanțul contabil anual care nu depășește 10 milioane de euro.

Prețurile de vânzare ale producătorilor pentru clienții casnici se stabilesc pe baza metodologiilor aprobate de ANRE la începutul fiecărui an. Diferențele de costuri de achiziție din anii 2018 și 2019 ale furnizorilor, nerecuperate prin prețurile practicate, se vor recupera până la data de 30.06.2022, conform reglementărilor ANRE.

Pentru **gaze naturale** principalele modificări introduse au fost:

După adjudecarea concesiunii, în vederea desfășurării activității, concesionarul solicită autorizațiile/licențele specifice prevăzute de legislația în vigoare. Acesta are obligația să asigure și furnizarea gazelor naturale în regim reglementat la clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate până la data eliminării prețurilor reglementate, scop pentru care are obligația să dețină și licența pentru activitatea de furnizare de gaze naturale pentru operatorul economic care, potrivit prevederilor legale, are obligația de a realiza separarea legală a activităților de distribuție și furnizare, operatorul economic afiliat acestuia deține licența pentru activitatea de furnizare de

gaze naturale și are obligația să asigure furnizarea gazelor naturale în regim reglementat la clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate până la data eliminării prețurilor reglementate.

Pentru perioada 1 mai 2019-28 februarie 2022, producătorii, inclusiv filialele acestora și/sau afiliații aparținând aceluiași grup de interes economic care desfășoară atât activități de extracție, cât și activități de vânzare a gazelor naturale extrase de pe teritoriul României, au obligația să vândă cu prețul de 68 lei/MWh cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție internă curentă către furnizorii clienților casnici și ai producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației. În această perioadă, producătorul are obligația să vândă în primul rând către furnizori sau clienți, după caz, în condiții reglementate de ANRE, pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția curentă și/sau din depozitele de înmagazinare.

Producătorii, inclusiv filialele acestora și/sau afiliații aparținând aceluiași grup de interes economic care desfășoară atât activități de extracție, cât și activități de vânzare a gazelor naturale extrase de pe teritoriul României nu vor mai încheia contracte de vânzare cu livrare pe teritoriul României, la prețuri mai mari de 68 lei/MWh pentru cantitățile de gaze naturale destinate acoperirii consumului clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației. Diferențele de costuri de achiziție din anii 2018 și 2019 ale furnizorilor, nerecuperate prin prețurile practicate, se vor recupera până la data de 30 iunie 2022, conform reglementărilor ANRE.

Prețul de achiziție plătit pentru gazele din producția internă curentă necesare pentru acoperirea consumului clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, nu poate depăși valoarea de 68 lei/MWh, indiferent de vânzător.

Clienții casnici care și-au exercitat dreptul de eligibilitate au dreptul să revină la furnizarea reglementată.

În acest context, în cursul anului 2019, cadrul de reglementare al pieței angro de energie electrică a fost adaptat la modificările legislative aduse de OUG 114/2018, pe piața cu amănuntul a fost modificat cadrul de reglementare aplicabil furnizorilor de ultimă instanță pentru introducerea de tarife reglementate pentru energia electrică vândută clienților casnici începând cu luna martie 2019. Furnizorii de ultimă instanță au încheiat contracte reglementate cu producătorii de energie electrică pentru achiziția de energie electrică destinată acoperirii consumului consumatorilor casnici, contracte al căror volum de energie electrică livrată a înregistrat o pondere de cca. 7,8% din consumul intern.

Pentru un control mai eficace al costurilor au fost modificate metodologiile de calcul ale tarifelor de transport și distribuție energie electrică. De asemenea, au fost aprobate reglementările solicitate

de codurile europene de rețea, au fost revăzute regulamentele privind racordarea la rețeaua de energie electrică.

În cazul gazelor naturale a fost aprobată Metodologia de stabilire a cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate către furnizori pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare, a Metodologiei de stabilire a structurii specifice de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată asigurării consumului clienților finali noncasnici și de modificare a Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013, precum și aprobarea Contractului-cadru de vânzare – cumpărare a gazelor naturale, încheiat între producătorii de gaze naturale și furnizorii de gaze naturale sau clienții finali eligibili.

Independent de OUG 114/2018, tot în domeniul gazelor naturale, a fost aprobată o nouă Metodologie de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de transport al gazelor naturale, care cuprinde un set de tarife de tipul "intrare/ieșire" stabilite pentru grupul punctelor de intrare în sistemul de transport în care se rezervă capacitatea, pentru grupul punctelor de ieșire din sistemul de transport în care se rezervă capacitatea, precum și un tarif volumetric pentru utilizarea sistemului determinat ca un tarif de tip timbru poștal. Totodată, a fost aprobată Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale, a fost introdusă o nouă metodologie de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de înmagazinare subterană a gazelor naturale, care are ca principală orientare metoda cost – plus, în scopul adaptării cadrului de reglementare la actualul mod de funcționare al operatorilor sistemelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale, care utilizează în principal imobilizări corporale închiriate pentru desfășurarea activității licențiate și care au majoritatea costurilor constituită din costuri operaționale, a fost modificat Regulamentul privind racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale, a fost modificat Regulamentul privind racordarea la sistemul de transport al gazelor naturale, au fost aprobate punctele relevante ale Sistemului național de transport al gazelor naturale, a fost modificată și completată Metodologia de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale.

De asemenea, a fost modificată Metodologia pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019, a fost aprobată modificarea Metodologiei de rezervare a capacității de transport și de stabilire a tarifelor pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin conductele de transport Isaccea - Negru Vodă, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 34/2016 și pentru aprobarea Metodologiei de rezervare a capacității de transport pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin punctele situate pe conducta de transport de gaze naturale Isaccea 1 - Negru Vodă 1 destinată transportului gazelor naturale pe culoarul Federația Rusă - Bulgaria și alimentării cu gaze naturale a unor localități de pe teritoriul României. Ordinul a fost elaborat deoarece la sfârșitul anului 2018, S.N.T.G.N."TRANSGAZ" S.A. Mediaș a finalizat lucrările de conectare fizică a conductei de transport gaze naturale Isaccea 1 – Negru Vodă 1 la sistemul național de transport al gazelor naturale, punctul Negru Vodă 1, devenind punct de interconectare cu un sistem de transport dintr-un stat membru UE. Modificările prevăzute în cadrul Ordinului au ca obiective excluderea conductei de transport Isaccea 1 - Negru Vodă 1 din obiectul Ordinului ANRE nr. 34/2016 și

elaborarea metodologiei de alocare a capacității în punctele aferente conductei Isaccea 1-Negru Vodă 1.

Evoluții în piața de energie electrică:

- În anul 2019, unitățile dispecerizabile au produs o cantitate de 57,02 TWh de energie electrică, în scădere față de cea produsă în anul 2018, de 61,97 TWh. În același timp, energia electrică livrată de producători în rețele a fost de cca. 53,63 TWh, în scădere cu cca. 8% față de cea livrată în anul precedent de aceiași producători dispecerizabili;
- Deși nu a înregistrat valori lunare excesive față de anii precedenți, valoarea anuală fiind chiar mai mică decât cea din 2018, consumul intern a depășit posibilitățile de acoperire cu energie ale capacităților interne de producere cu costuri competitive, concomitent cu scăderea disponibilului real de capacități de producere și a gradului de hidraulicitate, astfel că, pe fondul unei producții în scădere, acoperirea necesarului de consum s-a realizat din ce în ce mai mult prin import de energie electrică. Valorile lunare ale soldului net import-export arată că, începând cu luna iulie 2019, România a devenit importator net, situație care s-a menținut, deși la valori mai mici, până la sfârșitul anului;
- Analiza comparativă a prețurilor medii anuale de livrare rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2019, față de anul precedent, relevă creșterea prețurilor medii anuale pe toate componentele pieței angro;
- Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2019 a scăzut cu cca. 1,7% față de anul anterior. Prețul mediu de închidere a PZU (calculat ca medie aritmetică a prețurilor zilnice de închidere a pieței) a crescut cu cca. 10,5% față de media anului 2018;
- Modificări au apărut și în structura pieței de energie electrică, începând cu ora 15:00 CET a zilei de tranzacționare 19.11.2019, Piața Intrazilnică din România a început să funcționeze în regim cuplat cu piețele din celelalte 20 de țări ale UE participante la proiectul european SIDC – Single Intra-Day Coupling, cunoscut anterior ca XBID;
- Volumul de energie electrică tranzacționat în anul 2019 pe Piața Intrazilnică a fost de 375 GWh, în creștere cu cca. 135,9% față de cel din anul anterior;
- La data de 21 decembrie 2018, autoritățile de reglementare ANRE, BnetzA, E-Control, ERU, HEA, URSO și URE au solicitat, printr-o scrisoare comună adresată operatorilor de transport și de sistem și operatorilor pieței de energie electrică desemnați din statele vizate, inițierea proiectului interimar pentru cuplarea piețelor pe baza NTC, între DE, AT, PL și 4MMC (Proiectul DE-AT-PL-4MMC), pentru a dezvolta în continuare integrarea regională a piețelor pentru ziua următoare. Proiectul DE-AT-PL-4MMC va avea ca finalitate fuzionarea cooperării 4MMC cu proiectul MRC (Cuplarea multi-regională) și va reprezenta un pas important pentru extinderea cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare, prevăzută de legislația europeană. Pe parcursul anului 2019 au fost facute numeroase demersuri de către autoritățile de reglementare implicate pentru implementarea proiectului;
- Dezechilibrele la nivelul SEN înregistrate în lunile din 2019 au fost în general mai mici decât cele din perioadele similare ale anilor 2018 și 2017. Una din explicații ar putea fi creșterea prețurilor de deficit pe Piața de Echilibrare, în contextul modificărilor cadrului

de reglementare. Aceste prețuri, cu un puternic caracter penalizator, au fost unul din motivele pentru care participanții au căutat să se echilibreze pe cât posibil în piețele anterioare Pieței de Echilibrare, chiar și prin creșterea cantității de energie electrică achiziționată din import. Comportamentul respectiv a generat o scădere a volumului selecțiilor la scădere și creștere pe Rezerva Terțiară Lentă și o micșorare a numărului pornirilor de grupuri termoelectrice și implicit a costurilor generate de acestea;

- Veniturile înregistrate în anul 2019 de CNTEE TRANSELECTRICA SA din alocarea capacităților pe liniile de interconexiune ale SEN cu sistemele energetice vecine, pe toate orizonturile de timp, au depășit valoarea de 84 mil. lei, fiind cu 3% mai mari față de cele din anul precedent. Din punct de vedere al granițelor, cele mai mari valori anuale ale veniturilor obținute din licitațiile pe toate orizonturile de timp au fost cele obținute din exportul către Ungaria și Serbia și importul din Bulgaria;
- La nivelul întregului an, consumul de energie electrică al clienților finali a înregistrat 49,5 TWh, cu 1% sub nivelul celui din 2018, scăderea fiind determinată de reducerea consumului noncasnic (industrial) alimentat în regim concurențial cu cca. 730 GWh, în condițiile în care proporția dintre consumul casnic și cel final noncasnic este apropiată de cele înregistrate în anii precedenți (26%/74%);
- În timp ce anul 2018 a fost caracterizat de o creștere accentuată a dimensiunii segmentului de furnizare în regim concurențial pentru alimentarea clienților casnici, având drept consecință dublarea cantității de energie electrică furnizată clienților casnici în regim concurențial față de cea din 2017 ca urmare a finalizării procesului de dereglementare, anul 2019 a fost caracterizat de o încetinire a procesului de creștere a segmentului concurențial;
- Chiar dacă, odată cu reintroducerea tarifelor reglementate, rata de creștere a numărului mediu lunar de locuri de consum aferente clienților casnici care au migrat din piața reglementată în cea concurențială înregistrată în 2019 a încetinit față de anul precedent, un număr semnificativ de clienți casnici a ales în continuare să încheie contracte de furnizare la prețuri concurențiale, ca urmare a ofertelor specifice dedicate acestui segment de piață, promovate de furnizori. Procesul de schimbare s-a realizat atât prin negocierea unui contract concurențial cu FUI care asigură clienților casnici serviciul de furnizare în regim reglementat, cât și prin alegerea unui alt furnizor concurențial. Încetinirea acestei creșteri a fost determinată și de numărul celor care au optat pentru întoarcerea la condiții reglementate de furnizare, lucru permis prin cadrul de reglementare adoptat;
- Astfel, la un consum casnic de 12,98 TWh, de dimensiuni apropiate celui înregistrat în anul 2018, energia electrică destinată segmentului concurențial a crescut de la 3,12 TWh în 2018 la 4,58 TWh în anul 2019, în cea mai mare parte prin migrarea din segmentul reglementat, fiind cu aproape 50% mai mare față de 2018 și de peste 3,3 ori mai mare decât în anul 2017;
- În cazul clienților finali noncasnici, consumul total anual s-a diminuat față de anul anterior, în timp ce numărul total al clienților alimentați concurențial a crescut comparativ cu aceeași perioadă de analiză, ca urmare a creșterii numărului de clienți finali de pe categoriile cu consum specific mai mic (IA și IB). Prețurile medii anuale înregistrate în

2019 au crescut față de 2018, pentru toate tranșele de consum, cu valori cuprinse între 39-65 lei/MWh, cea mai mare creștere fiind pentru tranșele IB și IF. Energia electrică furnizată include și autofurnizarea producătorilor dispecerizabili la alte locuri de consum pentru care consumul anual depășește 200 GWh;

- Numărul clienților casnici cărora la finele anului 2019 li se furniza energie electrică în condiții concurențiale a fost cu peste 23% mai mare față de numărul corespunzător anului 2018, în timp ce consumul față de aceeași perioadă de comparație a crescut cu 46,8%. Creșterile numărului de clienți casnici alimentați în regim concurențial s-au realizat cu precădere pe categoriile DA (70% din totalul celor care au migrat în concurențial) și DB (24% din total).
- Referitor la furnizorii de ultimă instanță obligați:
 - prețul mediu de achiziție netă a crescut în anul 2019 cu aproximativ 1,73% (4,11 lei/MWh) față de anul 2018;
 - deși, comparativ cu anul 2018, în anul 2019 s-au înregistrat creșteri semnificative ale prețului mediu de achiziție pe toate componentele pieței angro (20,20 lei/MWh – în cazul PCC, 36,53 lei/MWh – în cazul PZU+PI), acestea au fost compensate de prețul mediu de achiziție pe contracte reglementate semnificativ mai mic, contracte prin intermediul cărora s-a achiziționat 45,89% din totalul cantității de energie electrică destinată clienților finali din piața reglementată;
 - introducerea contractelor reglementate începând cu 1 martie 2019 a avut ca rezultat o reducere a activității pe PZU+PI a FUIob, în sensul diminuării cantităților de energie electrică cumpărată pe aceste piețe în anul 2019 față de anul 2018 cu aprox. 40,9%, în contextul în care prețul mediu de achiziție a crescut cu 36,53 lei/MWh (14,41%);
 - în anul 2019 s-a înregistrat o scădere cu 11,68% a cantității totale de energie electrică achiziționată pentru acoperirea consumului clienților finali din piața reglementată față de anul 2018;
 - implementarea prevederilor OUG nr. 114/2018, a condus la un interes scăzut al FUIob de participare la licitațiile organizate de OPCOM pe PCSU pe tot parcursul anului 2019, înregistrându-se participarea unui singur FUI în cadrul licitației desfășurate în ianuarie 2019, doar pentru un instrument tranzacționat.
- Prețul mediu de vânzare a energiei la clienții finali, exclusiv taxe și TVA, a înregistrat o creștere în anul 2019 față de anul anterior cu 14,17% (48,39 lei/MWh). În cazul clienților noncasnici, creșterea a fost de 18,65%, iar în cazul celor casnici, de 4,8%;
- În rețeaua de transport gradul de realizare valorică a planului de investiții a fost de 64%;
- Din datele prezentate de operatori de distribuție se constată că în anul 2019 gradul de realizare la nivel de țară a planurilor de investiții a fost de 101 % îmbunătățit semnificativ față de anii anteriori - 97,8 % în anul 2018, respectiv 94,2 % anul 2017. Conform prevederilor Procedurii aplicabile pentru anul 2019, aprobate prin Ordinul ANRE nr.

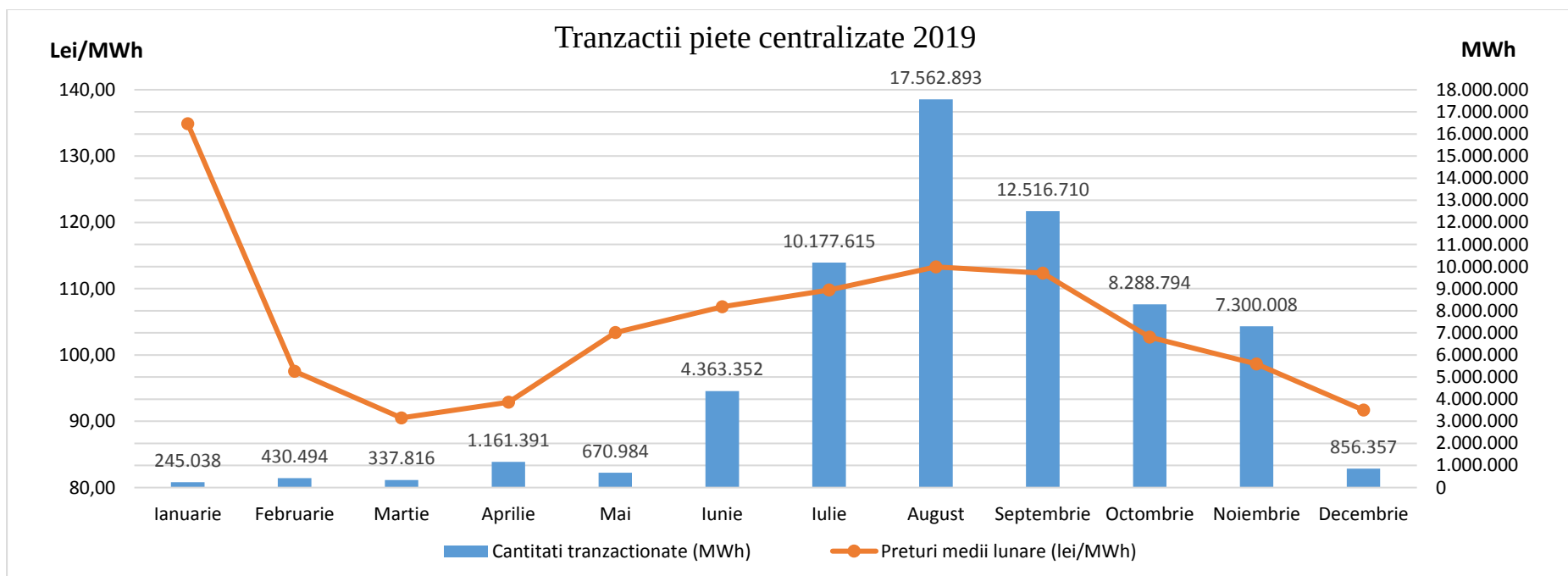
8/2016, OD aveau obligația de a realiza cel puțin 95% din valoarea totală a programului anual de investiții, inclusiv investițiile în dotări.

- Gradul de realizare a planului de mentenanță pe categorii de lucrări în rețelele electrice de distribuție a fost de 96%.

Evoluții pe piața gazelor naturale

- Consumul anual de gaze naturale a înregistrat o ușoară scădere, în comparație cu anul 2018, atingând nivelul de aproximativ 121,06 TWh, cu o scădere de 6,54% în 2019 față de 2018;
- Numărul de participanți pe piața gazelor naturale din România s-a modificat constant pe măsură ce piața a fost liberalizată, mai ales în sectorul furnizării de gaze naturale, cuprinzând, în anul 2019:
 - un operator al Sistemului Național de Transport – Transgaz;
 - 9 producători: Romgaz, OMV Petrom, Amromco Energy, Foraj Sonde, Hunt Oil Company Of România, Mazarine Energy România, Raffles Energy, Serinus Energy România, Stratum Energy România;
 - furnizori externi care aduc gaze naturale din surse externe în România: AIK Energy Ltd, Axpo Solutions AG, Energiko EOOD, Engie Energy Management S.A. Franța, Engie SA Franța, Gazprom Schweiz AG, Imex Oil Limited, MET Austria Energy Trade Gmbh, MET Energy Trading Bulgaria EAD, MET Magyarország Zrt, MET International AG, Mytilenous, OMV Marketing&Trading Gmbh, Trafigura Nat Gas Ltd, Udinex SPLLC, Vitol Gas and Power B.V., Wierc Bulgaria EOOD și Wierc Hungary Kft, Nitrofer Gmbh, Elmu Emasz;
 - 2 operatori de înmagazinare: Romgaz – Filiala de Înmagazinare de Gaze Naturale Depogaz Ploiești S.R.L. și Depomureș;
 - 32 de operatori de distribuție - cei mai mari fiind Distrigaz Sud Rețele și Delgaz Grid;
 - 94 de furnizori activi pe piața de gaze naturale, din care 34 de furnizori sunt prezenți pe piața reglementată de gaze naturale.
- Producția internă de gaze naturale în anul 2019, producție curentă și extrasă din înmagazinare, ce a intrat în consum a reprezentat aproximativ 78,00% din totalul surselor. Procentul importului a fost de 22%. Primii doi producători (Romgaz și OMV Petrom) au acoperit împreună aproximativ 94,30% din această sursă;
- În anul 2019, cantitățile tranzacționate pe piețele centralizate, pe platformele administrate de către operatorii OPCOM și BRM, au însumat 63,91 TWh;
- Tabelul următor conține cantitățile tranzacționate în anul 2019, pe fiecare dintre platformele de tranzacționare ale BRM: Gas Forward simplu și dublu competitivă, Gas Forward Contraparte Centrală, Piața Intra-zilnică și Piața pentru Ziua Următoare de Gaze Naturale, respectiv ale OPCOM: Piața Centralizată a contractelor bilaterale de Gaze Naturale - modalitatea de tranzacționare prin Licitație și Negociere și Piața pentru Ziua Următoare de Gaze Naturale, împreună cu prețurile aferente, determinate ca medie ponderată a prețurilor cu cantitățile tranzacțiilor încheiate pe platformele respective, cantitățile tranzacționate urmând a fi livrate ulterior.

Luna	Gas Forward simplu si dublu competitiv BRM (MWh)	Pret Gas Forward simplu si dublu competitiv BRM (lei/MWh)	Gas Forward Contraparte centrala BRM (MWh)	Pret Gas Forward Contraparte centrala BRM (lei/MWh)	Day ahead BRM (MWh)	Pret day ahead BRM (lei/MWh)	Within day BRM (MWh)	Pret Within BRM (lei/MWh)	PZU OPCOM (MWh)	Pret PZU OPCOM (lei/MWh)	PCGN-LN OPCOM (MWh)	Pret PCGN-LN OPCOM (lei/MWh)
Total an 2019	29,830,434.584	109.35	560.00	99.00	1,192,499.786	92.46	2,057,288.862	98.91	19,695.000	127.11	30,810,974.000	108.24

- În anul 2019 pe piața cu amănuntul de gaze naturale au activat 73 de furnizori, din care 34 de furnizori - pe piața cu amănuntul reglementată de gaze naturale și 71 de furnizori - pe piața cu amănuntul concurențială de gaze naturale;
- Numărul total de clienți finali de gaze naturale la nivelul lunii decembrie 2019 a fost de 4.019.819 , din care 219.574 clienți noncasnici (cca. 5,46%%) și 3.800.245 clienți casnici (cca. 94,54%);
- În anul 2019 se remarcă o scădere cu 2,38 puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de gaze naturale comparativ cu anul 2018, care a ajuns la aproximativ 74% din consumul total al clienților finali;
- Din analiza gradului de realizare a planului anual de investiții în rețeaua de transport a rezultat un grad de îndeplinire a planului de investiții în anul 2019 de 9,21%. Operatorul a înregistrat întârzieri în punerea în funcțiune a obiectivelor planificate aferente proiectului BRUA, care în conformitate cu informațiile transmise de operator au fost deja recuperate în mare măsură în primele luni ale anului 2020. Conform Procedurii, operatorul are posibilitatea de a recupera investițiile întârziate în primele 8 luni ale anului 2020;
- Valoarea investițiilor realizate (valoarea mijloacelor fixe rezultate în urma investițiilor realizate, puse în funcțiune și înregistrate în contabilitate) de către operatorii sistemului de distribuție la nivel național în anul 2019 este de 387,5 milioane lei, înregistrându-se o creștere cu aproximativ 24 milioane lei (6%) față de valoarea investițiilor realizate în anul 2018;
- Cei doi operatori care distribuie pentru mai mult de 100.000 de utilizatori, SC Delgaz Grid SA și SC Distrigaz Sud Rețele SRL, au realizat în anul 2019 investiții în valoare de aproximativ 315 milioane lei, reprezentând un procent de 81,2% din valoarea totală a investițiilor realizate în întreg sistemul de distribuție a gazelor naturale la nivel național;
- În anul gazier 2018-2019 a fost înregistrată de către toți operatorii de distribuție (OD) o creștere de circa 16% a numărului cererilor de racordare față de perioada 01.10.2017-30.09.2018, medie ce a stat și la baza estimării volumelor de lucrări previzionate a fi contractate cu operatorii economici care execută lucrările;
- Se poate remarca faptul că **toți indicatorii** de performanță a serviciului de transport și de sistem al gazelor naturale aferenți anului gazier 1.10.2018 - 30.09.2019 au valori foarte bune și că gradul lor de îndeplinire din punct de vedere al încadrării în pragurile minime prevăzute în standard este de 100 %. Prin comparație cu anul gazier anterior (01.10.2017 - 30.09.2018), se evidențiază păstrarea nivelului indicatorilor de performanță, ceea ce denotă menținerea calității serviciilor oferite consumatorilor și solicitanților de către S.N.T.G.N. Transgaz S.A;
- În general, indicatorii de performanță a serviciului de distribuție a gazelor naturale au fost respectați sau se apropie de pragul minim prevăzut în standard. Indicatorii care se referă la racordarea la sistem nu au putut fi îndepliniți, ceea ce indică dificultățile întâmpinate de operatori în procesul de racordare a solicitanților la sistemul de distribuție a gazelor naturale. Acesta este cel mai important indicator asupra căruia operatorii trebuie să intervină prin luarea măsurilor necesare care să conducă la reducerea duratei de racordare;

- În anul 2019, OTS nu a realizat lucrări corective la nivelul planificat. Nerealizarea lucrărilor de mentenanță corectivă ar putea pune în evidență faptul că acestea nu au fost necesare, ceea ce ar fi un aspect pozitiv;
- Cei doi mari operatori naționali ai sistemului de distribuție a gazelor naturale au realizat lucrările de mentenanță totală, preventivă și corectivă în procent de 94%, cu mențiunea că aceștia au îndeplinit condiția prevăzută în Procedură referitoare la gradul de realizare al lucrărilor de mentenanță și anume OD are obligația de a realiza în anul 2019 lucrări de mentenanță preventivă în valoare de cel puțin 95% din valoarea planului anual de mentenanță preventivă asumat de operator, iar începând cu anul 2020 are obligația de a realiza anual lucrări de mentenanță în valoare de cel puțin 90% din valoarea totală a planului anual de mentenanță;
- Începând cu data de 1 iulie 2019, prețurile reglementate aferente clienților casnici, categoria C1 (cu consum de până la 280 MWh/an), au scăzut în medie cu un procent de circa 5%.

Eficiență energetică

În cadrul Țintelor naționale *Europa 2020* asumate de România privind *Energia și schimbările climatice*, **creșterea eficienței energetice este una din cele trei priorități naționale**, alături de reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile în consumul final brut de energie.

Obiectivul național indicativ **în materie de eficiență energetică** este bazat pe consumul de energie primară. România și-a stabilit ca obiectiv național indicativ în materie de eficiență energetică realizarea unei economii de **energie primară de 10 Mtep** la nivelul anului 2020, ceea ce reprezintă o **reducere de 19% a consumului de energie primară prognozat (52,99 Mtep)** prin modelul PRIMES 2007 pentru scenariul realist. Realizarea acestei ținte presupune ca în anul 2020 consumul de energie primară să fie de **42,99 Mtep**, iar consumul final de energie să fie de **30,32 Mtep**.

În domeniul eficienței energetice, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a desfășurat activități specifice privind: aplicarea legislației actuale pentru promovarea eficienței energetice și elaborarea reglementărilor secundare, autorizarea auditorilor energetici / atestarea managerilor energetici, proiecte finanțate de UE în cadrul Programul Horizon 2020, participarea la grupuri de lucru interne și internaționale.

Activitatea de autorizare auditori energetici și atestare manageri energetici desfășurată în cadrul SAEE a susținut și în anul 2019 promovarea și dezvoltarea unui sistem care să asigure disponibilitatea unor audituri capabile să evidențiază potențialul de economisire energetic al consumatorului de energie.

Pentru verificarea respectării prevederilor legislației în vigoare, în anul 2019, ANRE a întreprins 24 de acțiuni de control în magazine, din care: un control în București și 23 de controale în țară. Au fost verificate documentațiile, inclusiv eticheta de eficiență energetică, pentru 2774 de aparate electrocasnice expuse în magazine din toată țara.

Deoarece în urma acțiunilor de control nu au fost constatate neconformități, respectându-se integral cerințele legislației în vigoare, echipele de control nu au aplicat sancțiuni.

În anul 2019, cu scopul diseminării informațiilor legislative și de a aduce la aceeași masă toți factorii implicați: reprezentanți ai autorităților, ai producătorilor, distribuitorilor și comercianților, au fost întreprinse acțiuni de dezvoltare a cooperării internaționale și transferului de know-how.

Prin expertiza demonstrată în cadrul grupurilor de lucru pentru **soluționarea EU Pilot sau acțiunilor de infringement în domeniul eficienței energetice**, ANRE, alături de Ministerul Energiei, MAE și MDRAP, **a contribuit la soluționarea neconformărilor** privind preluarea acquis-ului european în domeniul eficienței energetice din România.

Promovare surse regenerabile de energie

În acord cu prevederile Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Potrivit Anexei I din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 *privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE, obiectivul de țară pentru România, privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie, ce urmează a fi realizat până în anul 2020, este de 24%.

Planul național de acțiune în domeniul E-SRE, prezentat de autoritățile romane Comisiei Europene în septembrie 2010, s-a reiterat angajamentul României de a atinge nivelul țintelor naționale privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în consumul final de energie electrică în perspectiva anilor 2010, 2015 și 2020, de respectiv, 33%, 35% și 38%.

Sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi a fost închis la sfârșitul anului 2016 în privința accesului de noi producători de E-SRE în cadrul sistemului, principala activitate în domeniu concentrându-se pe modificarea reglementărilor în vigoare:

- modificarea reglementărilor în vigoare consecință a intrării în vigoare a Legii nr. 184/2018, pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie și pentru modificarea unor acte normative a condus la modificarea cadrului de reglementare aferent:
 - sistemului de promovare prin certificate verzi, iar în 2019 a avut loc modificarea și completarea unor ordine ANRE care reglementează domeniul;
 - energiei electrice produsă în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor, iar în 2019 a avut loc modificarea și completarea unor ordine ANRE referitoare la comercializarea energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor;
- Monitorizarea sistemului de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi, înregistrându-se cu acesta ocazie pentru anul 2019 următoarele:

- emitere unui număr de 18 906 700 CV producătorilor E-SRE, pentru producția de E-SRE de 10 084 GWh susținută prin schema de promovare prin CV;
- 18 669 153 CV au fost achiziționate de număr de 195 operatorii, având în vedere cota obligatorie de achiziție de CV la valoarea de 0,433548 CV/MWh stabilită de către ANRE în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- impactului aplicării sistemului de promovare a E-SRE în prețul energiei electrice la consumatorul final a fost de 59.3 Lei/MWh;
- efortului financiar pentru promovarea E-SRE exprimat prin valoarea ajutorului de stat raportat de producătorii de E-SRE din vânzarea CV a fost de 2440 mil. Lei
- gradului de realizare a țintei naționale de E-SRE în consumul final brut de energie electrică al României a fost în anul 2019 de 43.5% (față de 38% cât a fost asumat de către România pentru anul 2020);
- capacitatea instalată acreditată în unitățile de producție a E-SRE era de 4779 MW, în scădere cu 6 MW față de anul 2018, cu capacitățile electrice pentru care perioada de acreditare a expirat;
- apariția unui nr de 289 prosumatori (251 prosumatori persoane fizice și 38 persoane juridice, având o putere instalată de 2515,838 kW (1922,425 kW persoane fizice și 593,413 kW persoane juridice);
- emiterea unui nr de 8 379 038 garanții de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie în anul 2019

Promovarea cogenerării

Schema tip bonus reprezintă **ajutor de stat** (nr. 437/2009), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună conform art. 87 (3) (c) al Tratatului CE prin **Decizia C(2009) 7085** (numită în continuare *Decizie*), prin care au fost stabilite și condițiile de acordare a acestuia. Prin **HG nr. 1215/2009**, *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*, cu modificările și completările ulterioare, s-a implementat schema de tip bonus.

Intrarea în aplicare a schemei de sprijin tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011.

În urma emiterii **OUG nr. 114/2018**, privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene precum și a **Hotărârii de Guvern nr. 846/2018** de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 1215/2009, în cursul anului 2019 a fost necesară modificarea și completarea reglementărilor în vigoare, după cum urmează:

- modificarea și completarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin **Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013**;

- modificarea și completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus, aprobate prin **Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 84/2013**;
- modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență aprobată prin **Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015**;
- modificarea și completarea Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin **Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 116/2013**.

Au fost determinate și aprobate prin ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei:

- valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare;
- valorile prețurilor reglementate pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare și a prețurilor de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență, care beneficiază de bonus;
- valorile contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență.

În ceea ce privește monitorizarea schemei de sprijin de tip bonus, au fost efectuate următoarele analize:

- în trim. I 2019 – calificarea anuală a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin în anul 2018;
- în trim. I 2019 - analiza de supracompensare, aferentă activității de producere în cogenerare de înaltă eficiență, desfășurate de producătorii beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus în perioada 01.01.-31.12.2018, în urma căreia s-a emis o decizie de aprobare a cuantumului de regularizare a ante-supracompensării și a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018;
- în trim IV 2019 – analiza de ante-supracompensare în baza căreia s-a determinat estimarea înregistrării/neînregistrării supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență în anul 2020; în conformitate cu rezultatele obținute au fost aprobate, prin decizii ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, bonusurile aplicabile în anul 2020.

Au fost aprobate, prin decizii ale președintelui ANRE, cantitățile lunare (ianuarie-decembrie 2019) și anuale (anul 2018) de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin, valorile bonusurilor pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă

eficiență și livrată în SEN și a prețurilor reglementate pentru energia termică livrată în SACET (în perioadele noiembrie - decembrie 2019, ianuarie-iunie 2020 și iulie-octombrie 2020), pentru producătorii beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus.

Au fost emise decizii de aprobare și respectiv de modificare a „Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală”.

Au fost emise decizii ale președintelui ANRE privind calificarea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență din surse regenerabile de energie, care beneficiază de certificate verzi suplimentare conform prevederilor art. 6 alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

A fost emisă o decizie de acreditare pentru un producător de energie electrică și termică în cogenerare, beneficiar al schemei de sprijin de tip bonus, care a înlocuit pe același amplasament capacități de cogenerare existente care au beneficiat de bonus pentru energia electrică, cu capacități de cogenerare de înaltă eficiență, în limita capacității electrice instalate înscrise la data de 31 decembrie 2016 în Lista capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală.

De asemenea, ca urmare a prevederilor din **OUG nr. 114/2018**, a fost modificată și completată Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 111/2014 și modificat art. II din Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 184/2018 privind modificarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență și au fost aprobate, prin decizii ale președintelui ANRE, prețurile reglementate pentru energia termică livrată în anul 2020 de producătorii care nu au accesat schema de sprijin de tip bonus.

Protecția consumatorilor

- În anul 2019 au fost înregistrate și soluționate un număr de **9948** petiții, formulate de către persoane fizice și juridice beneficiare/solicitanți a serviciilor prestate de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice, gazelor naturale și energiei termice. Din numărul total, în sectorul energiei electrice și termice au fost înregistrate **6047** petiții iar în sectorul gazelor naturale **3901** petiții. Comparativ cu anul 2018, s-a înregistrat o creștere a numărului de petiții cu circa 23%, generată în special de problemele apărute la încheierea și derularea contractelor pe piața concurențială, problemelor privind racordarea la sistemele/rețelele de gaze naturale/energie electrică, precum și de modul în care au fost puse în practică prevederile legislative noi, cum ar fi de exemplu montarea detectoarelor de gaze naturale.

În anul **2019**, s-au efectuat un număr **total** de **1652** de acțiuni de control, din care:

- **505** acțiuni de control de tip **inspecție**, realizate conform **programului anual de control**;
- **192** acțiuni de control de tip **verificare**, efectuate pentru cercetarea/analiza unor sesizări primite de la terți, a unor sesizări din oficiu, precum și a unor solicitări/sesizări primite din partea compartimentelor din cadrul ANRE;
- **955** de acțiuni de control de tip **supraveghere**, efectuate pentru constatarea modului în care persoanele fizice/juridice își îndeplinesc atribuțiile și responsabilitățile legale, instrumentate în mod continuu de către compartimentele din cadrul ANRE, în îndeplinirea atribuțiilor specifice acestora, pe bază de documente, date și informații.

Acțiunile de control au vizat cu preponderență titularii de licențe/autorizații/atestare emise de către ANRE.

În urma acțiunilor de control efectuate, în anul 2019, au fost întocmite 840 procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor (412 în domeniul energiei electrice, 357 în domeniul gazelor naturale, 3 în domeniul energiei termice și 70 în domeniul eficienței energetice) fiind aplicate pentru neregulile constatate un număr de **1601** sancțiuni contravenționale, repartizate astfel:

- **943** în domeniul energiei electrice;
- **565** în domeniul gazelor naturale;
- **13** în domeniul energiei termice;
- **80** în domeniul eficienței energetice.

Prin procesele – verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, au fost aplicate amenzi în quantum total de **24.427.300,37 lei**.

Din totalul de 840 procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, 16 au fost aplicate unor persoane fizice și 824 au fost aplicate agenților economici.

Acțiuni în contencios

S-au derulat 318 cauze din care: soluționate favorabil ANRE – 139, dosare soluționate nefavorabil – 11.

III.LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

ENERGIE ELECTRICĂ

Activitatea de emitere a licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice se desfășoară în baza Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 12/2015. Această reglementare a suferit modificări în cursul anului 2019, prin Ordinele ANRE nr. 181/28.08.2019 și nr. 209/20.11.2019, modificări impuse pentru o armonizare legislativă a domeniului energiei electrice cu cel al gazelor naturale.

În cursul anului 2019, ANRE a continuat activitatea de acordare, modificare, retragere sau, după caz, de suspendare de autorizații de înființare și de licențe. Date referitoare la aceste activități sunt prezentate în tabelele următoare.

Tabelul nr. 1. Acordarea de autorizații de înființare

Nr. crt.	Centrale electrice autorizate (tip de energie primară)	Nr. de autorizații acordate	Putere electrică instalată a capacităților autorizate [MW]
1	2 (hidrocarburi)	2	9,06
Total	2 (hidrocarburi)	2	9,06

Tabelul nr. 2. Acordarea, modificarea de licențe

Nr. crt.	Obiectul licenței	Nr. licențe acordate	Nr. modificări de licențe aprobate
1	Exploatarea comercială a capacităților de producere de energie electrică (inclusiv a capacităților de producere a energiei electrice în cogenerare)	25	80
2	Prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice	4	17
3	Activitatea de furnizare a energiei electrice, din care confirmări*	29 0	39 -
4	Activitatea traderului de energie electrică, din care confirmări*	23 4	4 -
5	Prestarea serviciului de transport al energiei electrice, prestarea serviciului de sistem și administrarea pieței de echilibrare	-	1
6	Administrarea piețelor centralizate de energie electrică	-	-
7	Serviciul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din care exclusiv pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei termice	16 2	4 1
	Total	105	145

*) – ANRE a emis confirmarea dreptului de a desfășura în România activitatea traderului de energie electrică sau activitatea de furnizare a energiei electrice, în conformitate cu Procedura aprobată prin

Ordinul ANRE nr. 91/2015, cu modificările și completările ulterioare, pe baza cererii oricărui operator economic, având sediul social într-un stat membru al UE, altul decât România, care deține o licență valabilă pentru activitatea traderului de energie electrică sau pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, acordată de autoritatea de reglementare din statul în care a fost înregistrat sediul social al acelui operator economic.

În 2019 s-a înregistrat un număr dublu de solicitări privind acordarea de licențe în domeniul energiei electrice față de anul anterior și un număr de solicitări de modificare de licențe cu 12,5 % mai mare decât solicitările similare din 2018.

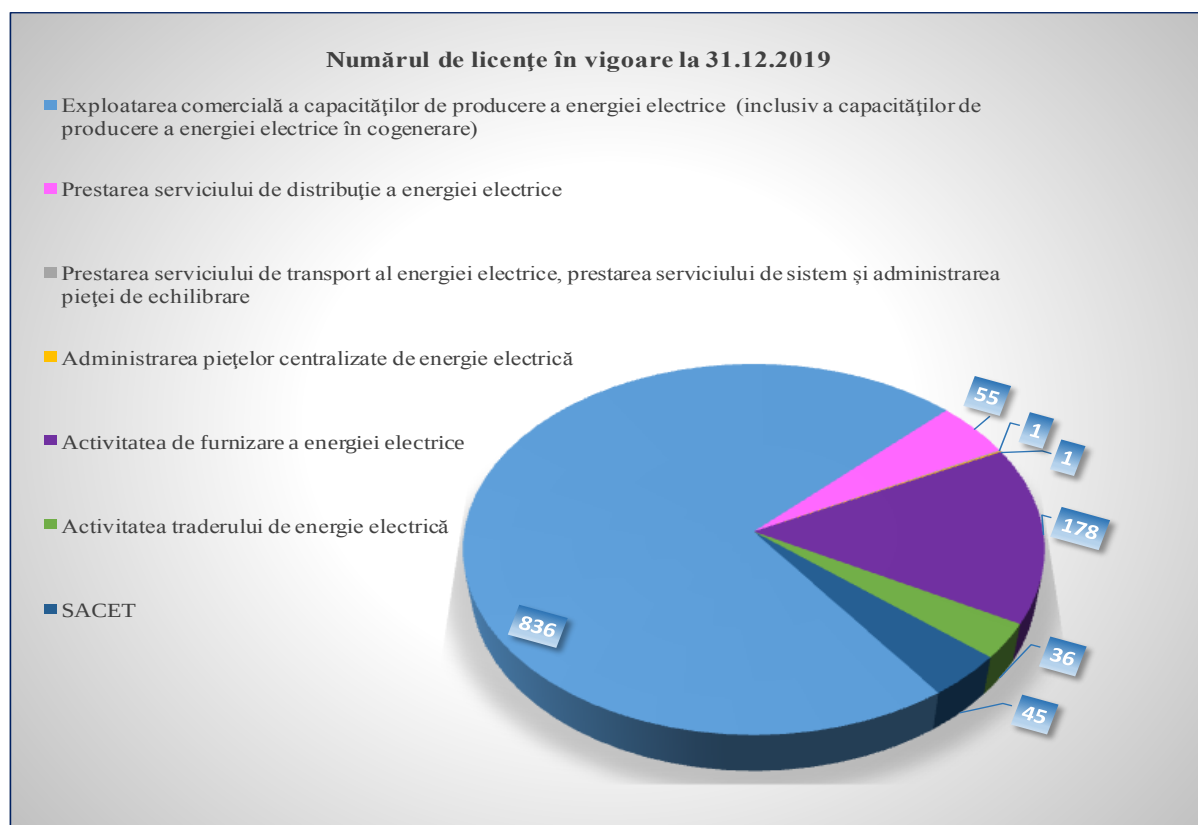
Din totalul solicitărilor de modificare a licențelor, au avut o pondere însemnată modificările generate de prelungirea duratei de valabilitate a acestora, precum și cele determinate de schimbări ale unor date de identificare ale societăților (denumire, adrese ale sediilor, actualizări ale caracteristicilor tehnice înscrise în condițiile specifice asociate licențelor).

În cursul anului 2019 au fost retrase 37 licențe în domeniul energiei electrice, termice (inclusiv SACET) și în domeniul energiei electrice produse în cogenerare. Au fost suspendate 2 licențe, la cererea titularilor acestor licențe.

Tabelul nr. 3. Retragera de licențe

Nr. crt.	Obiectul licenței	Nr. de licențe retrase
1	Exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice (inclusiv a capacităților de producere a energiei electrice în cogenerare) din care licențe provizorii	24 4
2	Activitatea de furnizare a energiei electrice din care retrageri de confirmări	7 1
3	Activitatea traderului de energie electrică	2
4	Prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice	1
5	Serviciul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET)	3
	Total	37

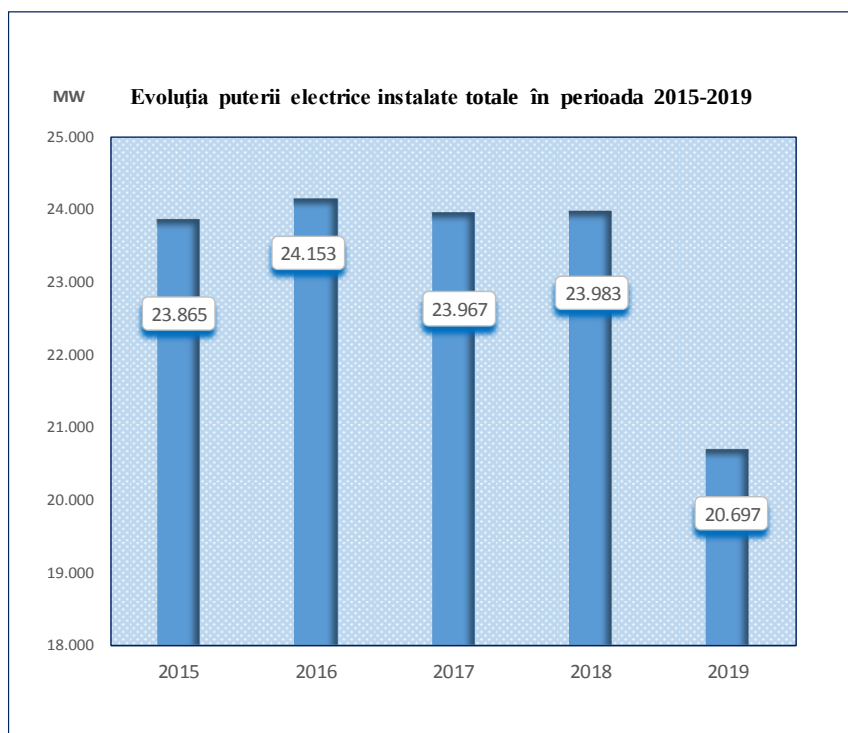
La data de 31.12.2019 erau în vigoare un număr de 1152 de licențe în domeniul energiei electrice, având ca reprezentare grafică, pe tipuri de activități, graficul următor.

Tabelul nr. 4. Numărul de confirmări* în vigoare la data de 31.12.2019

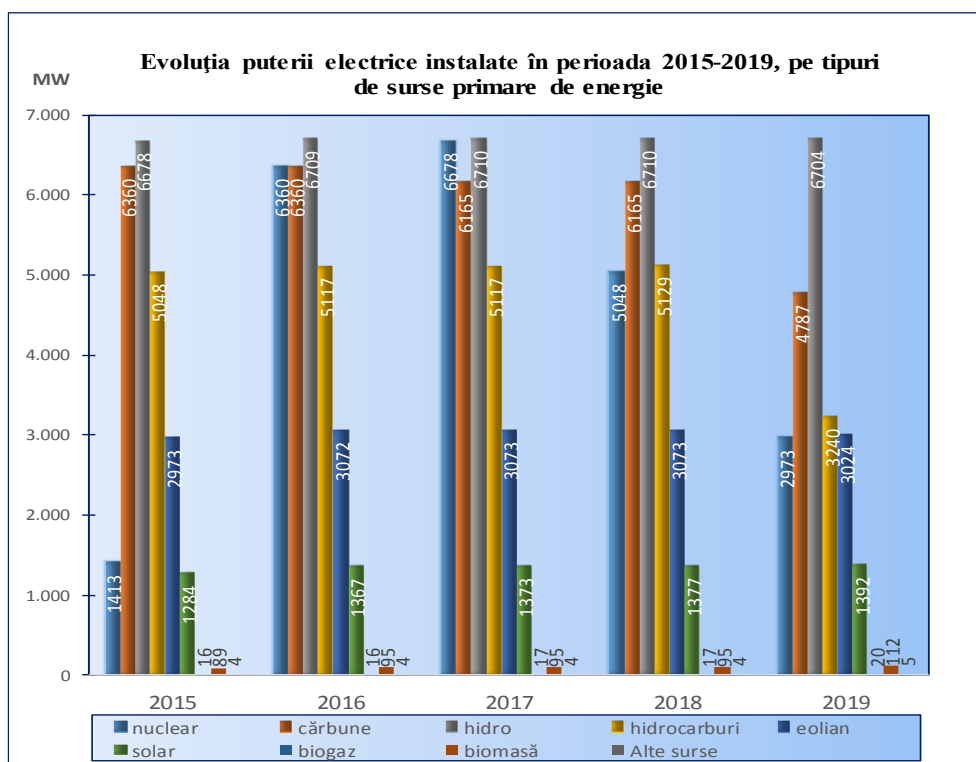
Nr. crt.	Activități desfășurate în România de titulari de licențe acordate de autorități de reglementare/ alte instituții din state membre ale UE pe baza unor confirmării emise de ANRE	Nr. de confirmări în vigoare
1	Activitatea de furnizare a energiei electrice	3
2	Activitatea traderului de energie electrică	13
	Total	16

*) – ANRE a emis confirmarea dreptului de a desfășura în România activitatea traderului de energie electrică sau activitatea de furnizare a energiei electrice, în conformitate cu Procedura aprobată prin Ordinul ANRE nr. 91/2015, cu modificările și completările ulterioare, pe baza cererii oricărui operator economic, având sediul social într-un stat membru al UE, altul decât România, care deține o licență valabilă pentru activitatea traderului de energie electrică sau pentru activitatea de furnizare a energiei

electrice, acordată de autoritatea de reglementare din statul în care a fost înregistrat sediul social al aceluia operator economic.

Evoluția puterii electrice instalate totale, în perioada 2015-2019, precum și pe tipuri de surse de energie primară este reprezentată în graficele următoare.

Se remarcă o reducere cu 3286 MW a puterii electrice instalate în capacitățile de producere a energiei electrice înregistrate în licențe (de la 23.983 MW la 31.12.2018 la 20.697 MW la

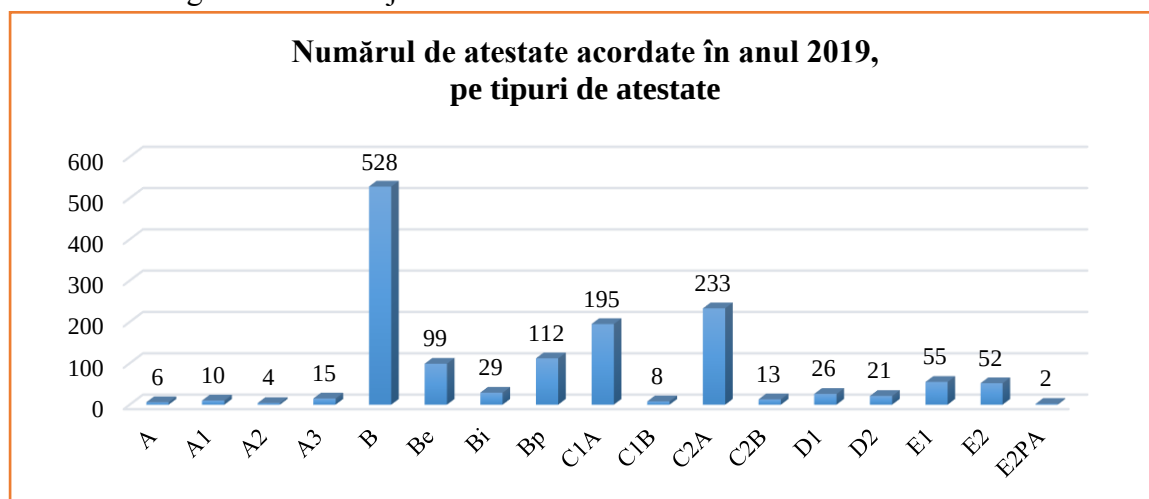
31.12.2019), ca urmare a unor măsuri întreprinse de ANRE în cursul anului 2019, de retragere sau, după caz, de modificare a unor licențe ale deținătorilor de capacități energetice indisponibile, pe baza declarațiilor de disponibilitate ale acestora, pentru a reflecta situația reală privind puterea electrică instalată în capacitățile disponibile la nivelul SEN.

Atestarea operatorilor economici

În ceea ce privește activitatea de atestare, în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru atestarea operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 45/2016, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a continuat emiterea de atestate operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice. Conform reglementării mai sus-menționate, ANRE emite 17 tipuri de atestate.

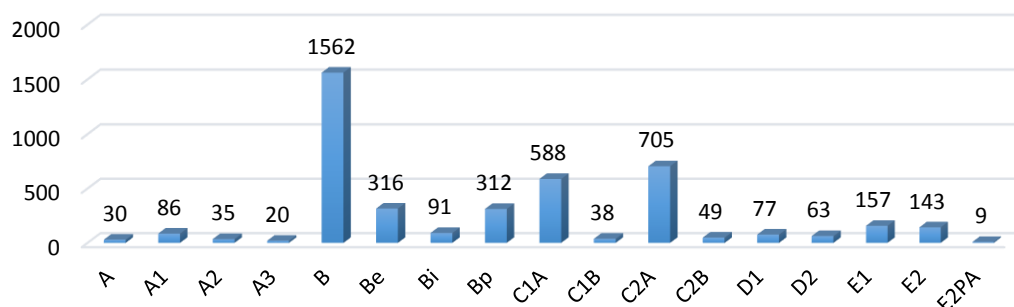
În anul 2019, au fost înregistrate la ANRE 1492 de solicitări din partea operatorilor economici din domeniul energiei electrice pentru diferitele tipuri de atestate prevăzute de regulament; în urma analizei documentațiilor anexate cererilor primite și în baza aprobării Comisiei de atestare, ANRE a emis în cursul anului 2019 un număr de 1224 decizii, prin care au fost acordate 1408 de atestate, respectiv au fost modificate/suspendate/retrase 44 de atestate.

Situația atestatelor acordate în anul 2019, defalcată pe tipuri de atestate (definite pentru activități de proiectare/executare de lucrări de instalații electrice și diferite niveluri de tensiune), este prezentată sintetic în graficul de mai jos:

Situația atestatelor acordate de ANRE, în vigoare la finalul anului 2019, este prezentată în graficul următor.

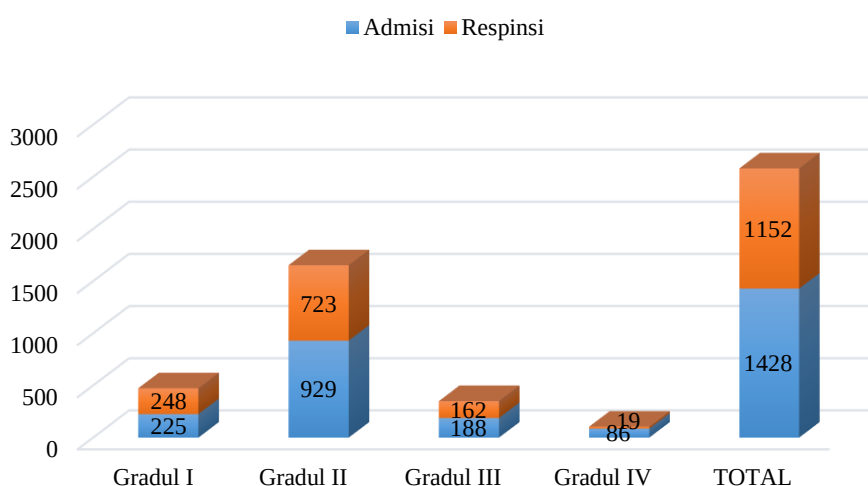
Numărul de atestate în vigoare la finalul anului 2019, pe tipuri de atestate

Autorizarea persoanelor fizice

În cursul anului 2019, ANRE a autorizat persoane fizice, ca electricieni, respectiv verificatori de proiecte și experți tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice tehnologice, în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția, precum și a experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 11/2013, modificat prin Ordinul ANRE nr. 116/2016. Pentru autorizarea persoanelor fizice, ANRE a organizat 2 sesiuni de autorizare – în primăvara și, respectiv, în toamna anului 2019. În total, în cadrul celor 2 sesiuni au fost primite, analizate și soluționate 3110 de cereri pentru dobândirea calității de electrician autorizat, defalcate pe gradele și tipurile de autorizare reglementate, care sunt prezentate în figura alăturată.

Numărul de participanți la examenele de autorizare din anul 2019

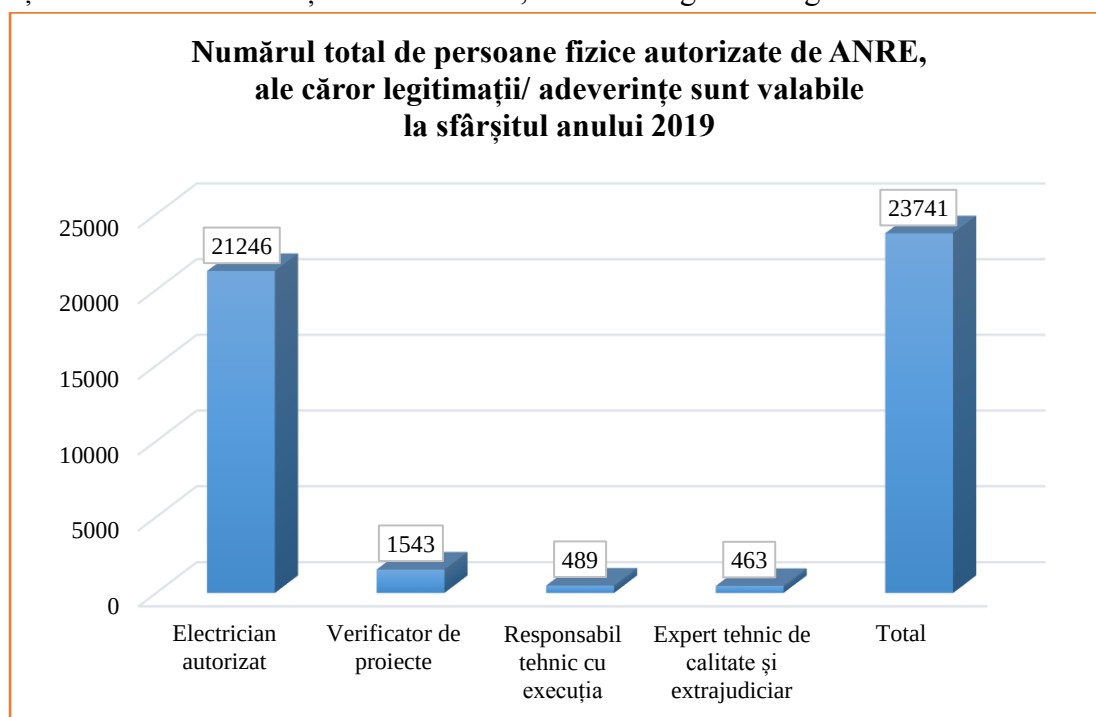

Gradul de promovabilitate la examenele de autorizare a electricienilor organizate în anul 2019 fiind de 55%. Situația rezultatelor candidaților la examenele de autorizare în aceste perioade, este prezentată în tabelul de mai jos:

În anul 2019 s-au acordat 4924 de adeverințe de electrician autorizat pentru prelungirea valabilității calității de electrician autorizat, 654 de adeverințe de verificator de proiecte în

domeniul instalațiilor electrice tehnologice, respectiv 233 de adeverințe de expert tehnic de calitate și extrajudiciar în domeniul instalațiilor electrice tehnologice.

În ceea ce privește numărul total de persoane fizice autorizate de ANRE, ale căror legitimații/ adeverințe sunt valabile la sfârșitul anului 2019, datele se regăsesc în graficul următor:

De menționat este faptul că, odată cu intrarea în vigoare a *Regulamentului pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția, precum și a experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 11/2013, modificat prin Ordinul ANRE nr. 116/2016, legitimațiile de responsabil tehnic cu execuția emise de ANRE, până la data intrării în vigoare a reglementării, rămân valabile până la expirarea lor.

Comparativ cu anii anteriori, s-a constatat, pe parcursul anului 2019, o creștere a numărului cererilor pentru atestarea operatorilor economici, precum și un număr similar al cererilor pentru autorizarea persoanelor fizice, ca urmare a creșterii concurenței pe piața de servicii.

GAZE NATURALE

1. Autorizații de înființare și licențe

În conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 34/2013, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2019, la solicitarea operatorilor economici, ANRE a acordat/modificat **autorizații de înființare și licențe în sectorul gazelor naturale**.

Situația autorizațiilor de înființare și licențelor acordate/modificate de ANRE în anul 2019, precum și a autorizațiilor de înființare și licențelor în vigoare la data de 31.12.2019 este prezentată în tabelele și figurile următoare:

Autorizațiile de înființare acordate de ANRE în anul 2019 și cele în vigoare la data de 31.12.2019

Tabelul nr. 1

Nr.crt.	Tipul autorizației	Autorizațiile de înființare acordate în anul 2019	Autorizațiile de înființare în vigoare la data de 31.12.2019
1.	Autorizație de înființare a conductelor de alimentare din amonte aferente acitivității de producție a gazelor naturale	2	9
2.	Autorizație de înființare a magistralei directe de gaze naturale	17	11
3.	Autorizație de înființare a instalațiilor de producere a biogazului/ biometanului	3	-
4.	Autorizație de înființare a sistemului de distribuție	7	7
5.	Autorizație de înființare a sistemului de distribuție închis	2	4
TOTAL		31	29

Licențele acordate de ANRE în anul 2019 și cele în vigoare la data de 31.12.2019

Tabelul nr. 2

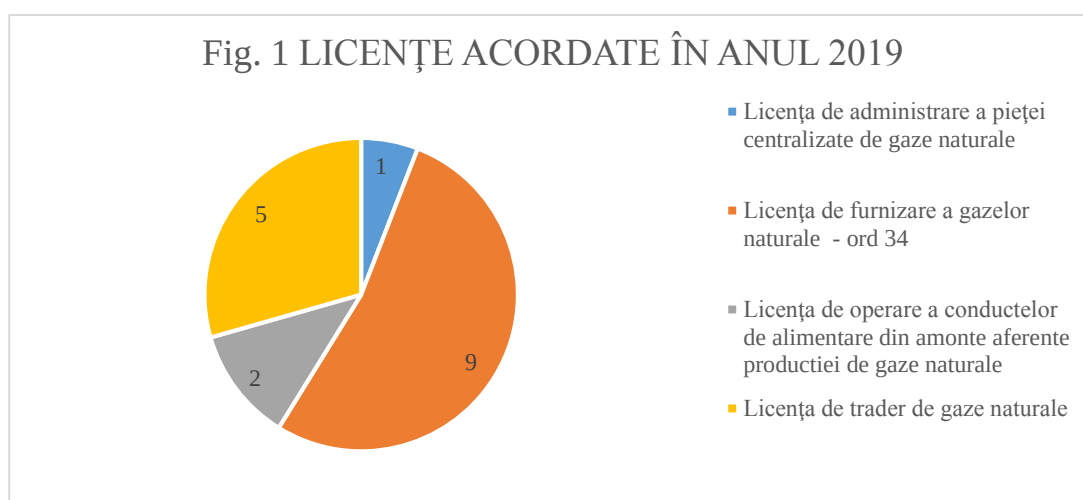
Nr.crt.	Tipul licenței	Licențe acordate în anul 2019	Licențe în vigoare la data de 31.12.2019
1.	Licența de administrare a pieței centralizate de gaze naturale	1	4
2.	Licența de furnizare a gazelor naturale	9	102
3.	Licența de trader de gaze naturale	5	4
4.	Licența de operare a sistemului de înmagazinare subterana a gazelor naturale	-	2
5.	Licența de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale	2	10
6.	Licența de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	-	31
7.	Licența de operare a sistemelor de distribuție închise	-	3
8.	Licența de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale	-	1
TOTAL		17	157

Numărul de confirmări* acordate de ANRE în anul 2019 și cele în vigoare la data de 31.12.2019

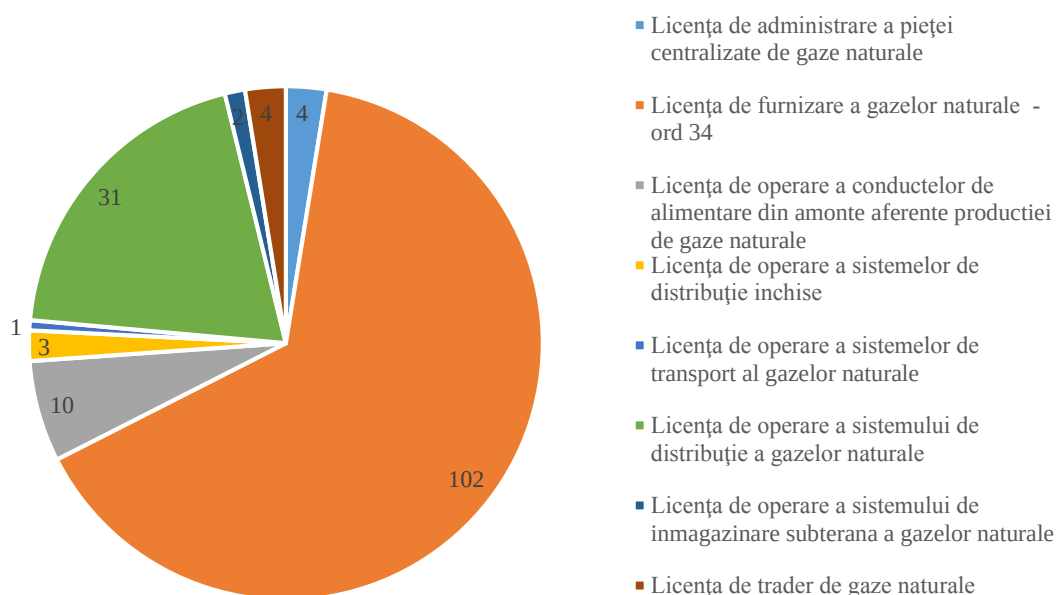
Tabelul nr. 3

Nr.crt.	Activități desfășurate în România de titulari de licențe acordate de autorități de reglementare/ alte instituții din state membre ale UE pe baza unor confirmării emise de ANRE	Nr. de confirmări acordate în anul 2019	Nr. de confirmări în vigoare la data de 31.12.2019
1.	Confirmare licență de furnizare gaze naturale licențiat UE	1	1
2.	Confirmare licență de trader de gaze naturale licențiat UE	2	2
TOTAL		3	3

**) ANRE a emis confirmări ale dreptului de a desfășura în România activitatea de furnizare a gazelor naturale/activitatea traderului de gaze naturale, în conformitate cu Procedura aprobată prin Ordinul ANRE nr. 91/2015, cu modificările și completările ulterioare, la cererea unor operatori economici cu sediul în alte state membre ale UE, care dețineau o licență pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale/activitatea traderului de gaze naturale acordată de autoritatea de reglementare din statul în care operatorii respectivi au sediul social.*

**Fig. 2 NUMĂR TOTAL DE LICENȚE ÎN VIGOARE
LA DATA DE 31.12.2019**

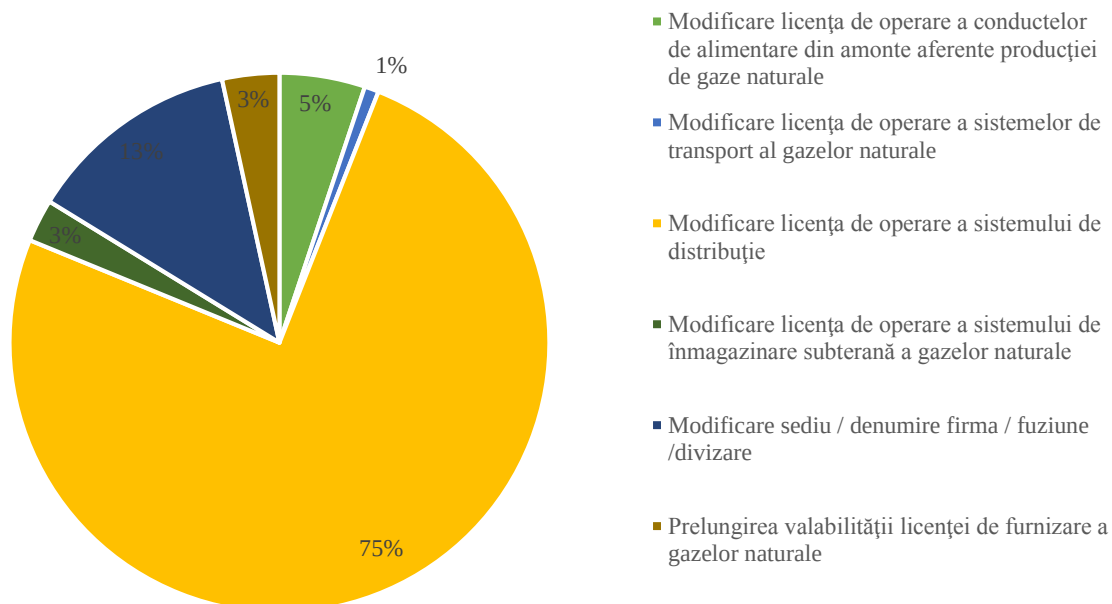

Modificări autorizații de înființare și licențe aprobate de ANRE în anul 2019

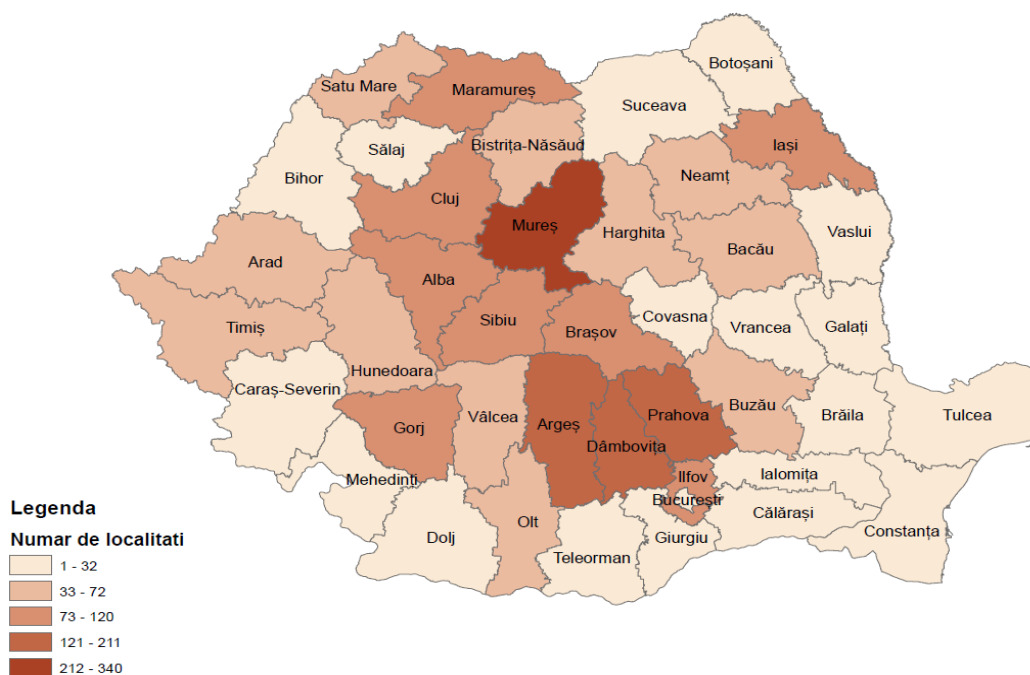
Tabelul nr. 4

Nr. crt.	Tipuri de modificare	Modificări aprobate în anul 2019
I. Prelungiri și modificări caracteristici		
1.	Modificare licență de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	88
2.	Modificare licență de operare a sistemului de transport al gazelor naturale	1
3.	Modificare licență de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale	6
4.	Modificare licență de operare a sistemului de înmagazinare subterană a gazelor naturale	3
5.	Prelungirea valabilității licenței de furnizare a gazelor naturale	4
II. Modificare sediu/denumire operator economic		
1.	Modificare licență de operare a sistemului de distribuție	3
2.	Modificare licență de furnizare a gazelor naturale	15
III. Retrageri licențe		
1.	Retragere licență de furnizare gaze naturale	8
2.	Retragere licență de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	1
3.	Retragere licență trader gaze naturale	1
IV. Desemnare OSD		
1.	Desemnare OSD	1

Fig. 3 PRELUNGIRI ȘI MODIFICĂRI CARACTERISTICI
LICENȚE APROBATE ÎN ANUL 2019

Numărul de localități în care sunt acordate licențe de operare a sistemului de distribuție al gazelor naturale

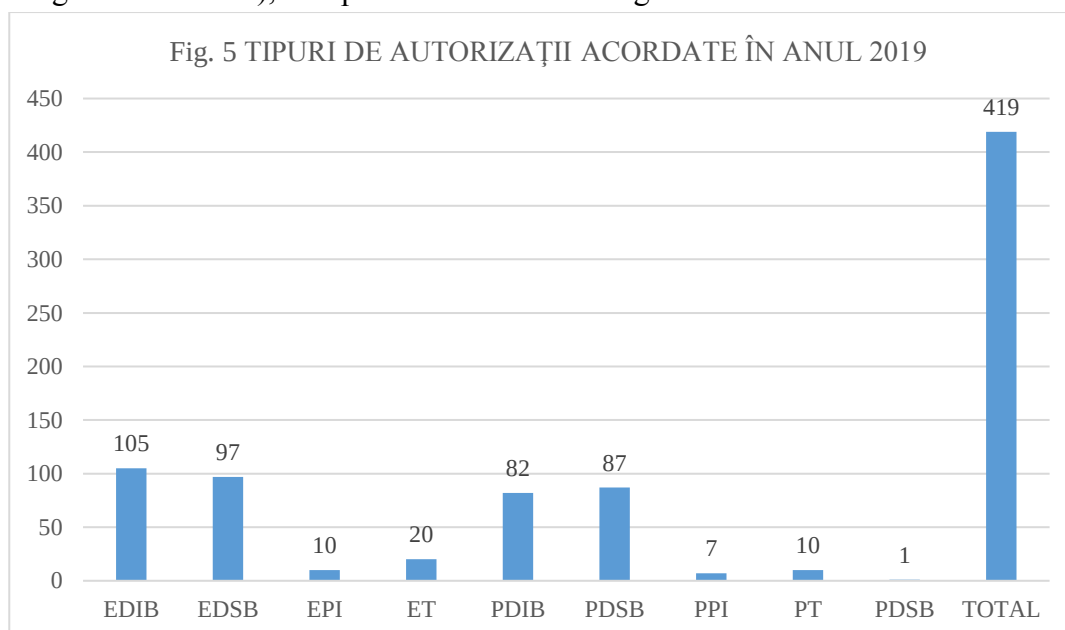

2. Autorizarea operatorilor economici pentru proiectare/execuție/exploatare

În conformitate cu prevederile **Regulamentului pentru autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale și a condițiilor-cadru de valabilitate aferente autorizațiilor**, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 98/2015, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2019, la solicitarea operatorilor economici, au fost autorizați 208 operatori economici pentru a desfășura una sau mai multe dintre activitățile de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, ANRE acordând acestora un număr de 419 autorizații.

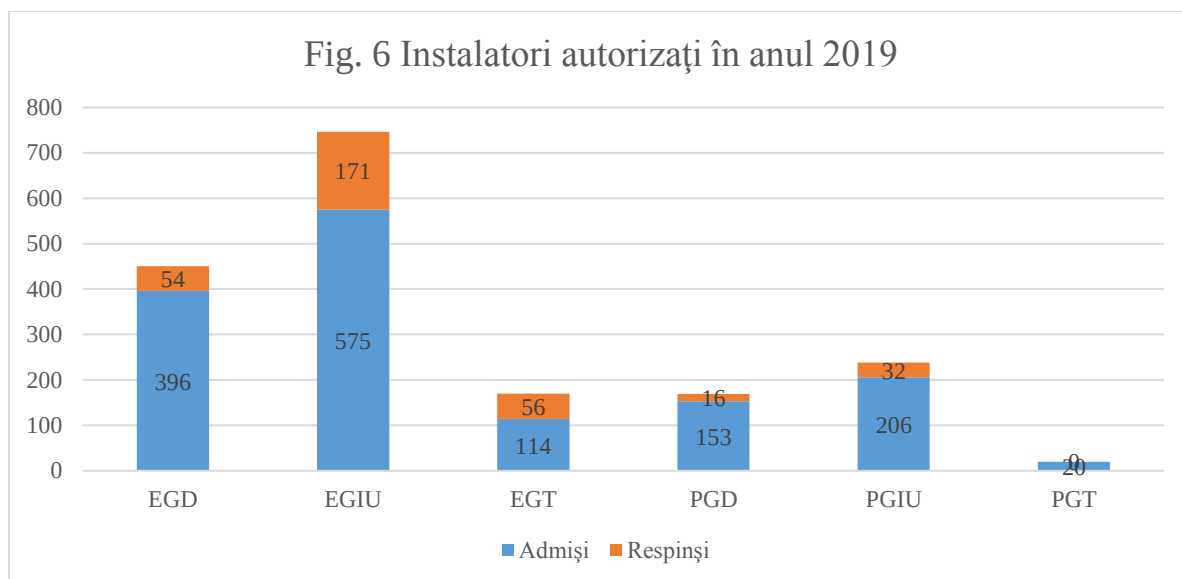
La data de 31.12.2019 erau în vigoare un număr de 3353 de autorizații deținute de un număr de 1322 operatori economici care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale.

Situația autorizațiilor acordate în anul 2019, defalcată pe tipuri de autorizații (definite pentru activitățile de proiectare, execuție și exploatare a obiectivelor/sistemelor /instalațiilor din domeniul gazelor naturale), este prezentată sintetic în figura 5:

3. Autorizarea și atestarea persoanelor fizice

În conformitate cu prevederile **Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale**, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 83/2014, cu modificările și completările ulterioare au fost organizate 2 sesiuni de examen în lunile aprilie și noiembrie 2019. În total, în cadrul celor 2 sesiuni au fost primite, analizate și soluționate cca. 1482 dosare ce cuprind cereri întocmite în vederea dobândirii calității de instalator autorizat în domeniul gazelor naturale pentru un număr de 2335 autorizații, care sunt prezentate în figura 6, defalcate pe tipuri de autorizații.

Gradul de promovabilitate la examenele de autorizare a persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale organizate în anul 2019 a fost de cca. 65%.

La data de 31.12.2019 erau în vigoare un număr de 39.975 de autorizații deținute de persoane fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale.

În conformitate cu prevederile **Regulamentului pentru atestarea verifcatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale**, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 22/2013, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului 2019, ANRE a acordat un număr de 114 atestate pentru verifcatori de proiecte, precum și un număr de 39 atestate pentru experți tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale.

La data de 31.12.2019 erau în vigoare un număr de 232 de atestate de verifcatori de proiecte și un număr de 83 atestate de experți tehnici deținute de persoane fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale.

4. Avize de principiu

Tot în cursul anului 2019, ANRE a acordat 38 avize de principiu pentru alimentarea consumatorilor tip A, 18 avize de principiu pentru alimentarea consumatorilor tip B, trei avize de principiu pentru furnizor de formare profesională, în vederea organizării și desfășurării cursurilor de specialitate pentru persoanele fizice/instalatori autorizați care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare a obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale și a instalațiilor de utilizare în domeniul gazelor naturale, precum și un aviz de principiu pentru furnizor de formare profesională pentru verifcatori de proiecte și experți tehnici.

IV. ACTIVITATEA DE REGLEMENTARE

ENERGIE ELECTRICĂ

Aspecte privind reglementarea activităților de rețea

Evoluția cadrului de reglementare privind metodologiile de stabilire a tarifelor reglementate în domeniul energiei electrice în cursul anului 2019

1.1. Aprobarea Ordinului ANRE nr. nr. 60/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/2017 și suspendarea aplicabilității unor dispoziții în sectorul energiei electrice

Conform prevederilor art. IV punctul 3 al Ordonanței de urgență nr. 19/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative, a fost modificată Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare (Lege) prin introducerea unui nou alineat (8) la art. 79, potrivit căruia, rata de rentabilitate a capitalului investit, reprezentând costul mediu al capitalului investit, exprimat în termeni reali, înainte de impozitare este 6,9% pentru calculul tarifelor de transport și distribuție a energiei electrice, în perioada de reglementare 2019-2024.

În acord cu aceste modificări legislative, prin Ordinul ANRE nr. 60/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/2017 și suspendarea aplicabilității unor dispoziții în sectorul energiei electrice, a fost aprobată suspendarea, pe perioada de aplicabilitate a prevederilor art. 79 alin. (8) din *Lege*, a Ordinului ANRE nr. 168/2018 privind stabilirea ratei reglementate a rentabilității aplicate la aprobarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari începând cu data de 1 ianuarie 2019. Totodată, a fost aprobată aplicarea unei Rate reglementate a rentabilității RRR pentru serviciul de sistem egală cu cea utilizată de autoritatea competentă la calculul venitului reglementat aferent serviciului de transport.

1.2. Aprobarea Ordinului ANRE nr. 57/2019 privind completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare (perioada de tranziție)

Prin Ordinul ANRE nr. 57/2019 s-a completat Metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013 cu reguli metodologice specifice pentru stabilirea venitului reglementat pentru serviciul de transport al energiei electrice aferent perioadei tarifare tranzitorii 1 iulie 2019 - 31 decembrie 2019 (prin care a fost introdusă o perioadă de tranziție de 6 luni între perioada a III-a de reglementare și perioada a IV-a), pe baza căruia s-au stabilit tarifele pentru serviciul de transport.

1.3. Aprobarea Ordinului ANRE nr. 171/2019 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice

Având în vedere începerea celei de-a patra perioade de reglementare la data de 1 ianuarie 2020, precum și evoluția cadrului legislativ și experiența acumulată pe parcursul a trei perioade de reglementare, ANRE a demarat în perioada 26.02.2019 – 25.03.2019 acțiunea de elaborare a metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice prin dezbaterea publică a propunerii de revizuire a principiilor care stau la baza metodei de calcul al tarifelor. În cadrul proiectului de ordin s-a avut în vedere respectarea de către ANRE a principiilor

enunțate de *Lege*, astfel încât să se asigure stabilirea unor tarife corecte și în același timp garantarea acoperirii costurilor justificate ale operatorului de transport și sistem cât și protecția utilizatorilor, care se află în situația de a plăti un serviciu public, prestat dintr-o poziție de monopol.

Principalele modificări metodologice cuprinse în Metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 171/2019 față de cuprinsul *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare* sunt:

- **reguli privind includerea în BAR a mijloacelor fixe**, specificând că nu se includ în BAR mijloacele fixe a căror folosință este obținută prin contract de închiriere/comodat de la terți sau care rezultă din lucrări de investiții care vizează mijloace fixe obținute în acest fel și nici mijloacele fixe a căror folosință este cedată terților prin contract de închiriere/comodat, fie și parțial, cu excepția clădirilor;
- **intensificarea și diversificarea măsurilor în vederea reducerii pierderilor în RET** (reducerea costurilor aferente CPT). Se urmărește continuarea mecanismului de stimulare a creșterii eficienței energetice a rețelelor electrice de transport, trendurile țințelor anuale ale CPT reglementat sunt descendente față de nivelul aprobat/realizat anterior. La stabilirea prețului CPT prognozat și acceptat pentru a fi inclus în tariful de transport, ANRE aplică o modalitate unitară de stabilire a acestuia pentru toți operatorii de transport și de distribuție concesionari, care să reflecte posibilitatea de optimizare a acțiunilor de pe piață ale operatorilor pentru achiziția energiei electrice necesare acoperirii CPT;
- **orientarea OTS în direcția creșterii nivelului de realizare a activității de mentenanță în rețelele electrice de transport.** În acest sens, metodologia prevede ca în situația în care OTS prezintă explicații și justificări pertinente pentru nerealizarea costurilor prognozate pentru această categorie de lucrări într-un an tarifar al perioadei, diferența respectivă să suplimenteze valoarea prognozată pentru anul următor, în scopul recuperării întârzierilor și efectuării tuturor lucrărilor prognozate. OTS are obligația să realizeze în anul următor costurile amânate. Totodată, noua metodologie definește câștigul de eficiență și precizează faptul că nerealizarea de lucrări de mentenanță prognozate nu reprezintă câștig de eficiență;
- **creșterea gradului de exigență la acordarea câștigului de eficiență aferent costurilor de operare și mentenanță controlabile, altele decât cele aferente lucrărilor de mentenanță, celor de personal și de securitatea muncii.** ANRE determină suma aferentă câștigului de eficiență peste valoarea aprobată pentru fiecare an al perioadei de reglementare p și alocă 60% din aceasta utilizatorilor (mecanism de împărțire a câștigurilor). Câștigul de eficiență luat în considerare este de maxim 5%;
- **accentuarea transparenței și a gradului de predictibilitate** prin definirea categoriilor de costuri care nu sunt luate în considerare la stabilirea venitului reglementat și a categoriilor de costuri considerate nejustificate;
- **stabilirea unor reguli specifice și obligații ale OTS cu privire la contractele încheiate cu persoanele afiliate.** ANRE a introdus condiții cu privire la fundamentarea și justificarea costurilor aferente contractelor de prestări servicii încheiate de OTS cu persoanele afiliate;
- **orientarea OTS pentru dimensionarea optimă a numărului de personal angajat, în scopul îndeplinirii obligațiilor prevăzute de Lege** prin excluderea costurilor aferente

salariilor din categoria costurilor controlabile pentru care se aplică factorul de eficiență, corelat cu corectarea anuală integrală a costurilor nerealizate aferente salariilor;

- **stabilirea tarifelor astfel încât să se asigure un profit rezonabil, conform cerințelor Legii**, care să asigure atât interesul investitorilor în desfășurarea activității de transport al energiei electrice în România, cât și siguranța SEN și calitatea serviciului, precum și suportabilitatea din partea clienților. În acest sens, procentul alocat utilizatorilor din câștigul de eficiență obținut de OTS a crescut de la 50% la 60%;

- **returnarea cât mai promptă către consumatori a câștigului de eficiență obținut de OTS** prin includerea costurilor de operare și mentenanță controlabile în cadrul elementelor asupra cărora ANRE efectuează corecții anuale și prin eliminarea pragului de 80% din valoarea anuală prognozată a investițiilor, aplicat valorii realizate a investițiilor, ca și condiție pentru efectuarea în anul t-1 (pentru tarifele care se aplică în anul t) a corecțiilor de amortizare și rentabilitate aferente investițiilor anului t-2;

- **stabilirea unui nivel constant al tarifului TG pentru o perioadă de reglementare.** Măsura are ca scop evitarea modificării prețului contractelor de vânzare-cumpărare de energie electrică pentru energia contractată cu livrare începând cu data intrării în vigoare a Ordinului ANRE de aprobare a tarifului TG.

Perioada pentru care se determină și în care aplică tarifele de transport al energiei electrice este de un an calendaristic care începe la 1 ianuarie și se sfârșește la 31 decembrie.

1.4. Aprobarea Ordinului ANRE nr. 203/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 169/2018

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aprobată prin Ordinul ANRE nr. 169/2018, cu modificările și completările ulterioare (Metodologie), a intrat în vigoare în anul 2018, anul de referință al perioadei a patra de reglementare. În același an au fost stabilite veniturile țintă inițiale pentru cei cinci ani ai perioadei a patra de reglementare calculate pe baza costurilor prognozate conform prevederilor Metodologiei, veniturile liniarizate și tarifele aferente. În primul an al perioadei de reglementare (anul 2019) s-a actualizat venitul țintă inițial în condițiile prevăzute de Metodologie, s-a reluat procesul de liniarizare a veniturilor și s-au reproiectat tarifele pentru perioada de reglementare în curs.

Prin Ordinul ANRE nr. 203/2019 a fost aprobată modificarea și completarea unor articole din Metodologie în scopul creșterii gradului de rigurozitate și pentru clarificarea unor prevederi în scopul eliminării unor interpretări diferite, precum și pentru armonizarea prevederilor Metodologiei cu ordine ANRE emise ulterior. De asemenea, s-au eliminat prevederile referitoare la fundamentarea și aprobarea planurilor de investiții și a investițiilor realizate, având în vedere că prevederile referitoare la investiții aflate în prezent în metodologiile de stabilire a tarifelor reglementate (aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013 pentru serviciul de transport, Ordinul ANRE nr. 45/2017 pentru serviciul de sistem și, respectiv, Ordinul ANRE nr. 169/2018 pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cu modificările și completările ulterioare), au fost incluse în *Procedura privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorului de transport și de sistem și ale operatorilor de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 204/2019.

Reglementări tehnice (implementarea prevederilor codurilor de rețea – DCC, RfG, HVDC, SO GL, ER)

În anul 2019 au fost aprobate 20 de ordine și decizii privind reglementările cu caracter tehnic.

1. Ordinul ANRE nr. 1/16.01.2019 pentru aprobarea documentului „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”.

KORRR prevede responsabilitățile entităților în operarea rețelelor electrice interconectate și cerințele organizaționale pentru realizarea schimbului de date, inclusiv marcarea temporală și periodicitatea transmiterii de date, în conformitate cu dispozițiile *Regulamentului nr. 1485/2017 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice* (denumit în continuare *Regulamentului nr. 1485/2017*). Prevederile KORRR se aplică operatorilor de transport și de sistem (OTS), operatorilor de distribuție, operatorilor sistemelor de distribuție închise și utilizatorilor de rețea semnificativi.

În conformitate cu prevederile *Regulamentului nr. 1485/2017*, KORRR a avut în vedere și a completat condițiile operaționale din metodologia de furnizare a datelor privind producția și consumul (GLDPM), aprobată prin Decizia ANRE nr. 02/06.01.2017 și elaborată în temeiul prevederilor art. 16 din *Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor*. În acest sens, KORRR clarifică realizarea schimbului de date, stabilește conținutul datelor și informațiilor, mijloacele de comunicare, formatul și standardele aplicabile, calendarul și responsabilitățile părților implicate.

Prin aplicarea prevederilor KORRR este asigurată furnizarea de date necesare între operatorii de transport și de sistem și între OTS și toate celelalte părți interesate, pentru elaborarea analizei de siguranță în funcționare conform prevederilor art. 75 din *Regulamentul nr. 1485/2017*.

2. Ordinul ANRE nr. 15/20.02.2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 59/2013.

Unul dintre motivele care au condus la emiterea actului normativ îl reprezintă prevederile art. I pct. 2 din *Legea nr. 167 din 10 iulie 2018 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la modificarea art. 51 din *Lege* privind sursele de finanțare pentru electrificarea localităților sau pentru extinderea rețelelor electrice de distribuție.

Totodată, a fost introdusă acordarea de compensații către un prim dezvoltator în situația racordării la rețeaua electrică de interes public realizată de acesta a unui nou utilizator sau a unei rețele electrice de interes public realizată de un nou dezvoltator.

Prevederile actului normativ referitoare la garanția de tip depozit escrow constituită la emiterea avizului tehnic de racordare a organizării de șantier pentru construirea de către un dezvoltator a unui ansamblu de blocuri de locuințe și/sau de locuințe individuale au fost modificate și completate prin introducerea unor dispoziții clarificatoare, cum ar fi modalitatea de stabilire a cuantumului acesteia, considerarea la constituirea garanției de tip depozit escrow a sumei deja

achitate de către dezvoltator operatorului de distribuție concesionar, folosirea sumei neutilizate din garanție în situația în care contractul pentru realizarea respectivei rețele electrice nu poate fi dus la îndeplinire din vina dezvoltatorului.

3. Decizia ANRE nr. 665/10.04.2020 pentru aprobarea documentelor „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem din zona sincronă Europa Continentală pentru regulile de dimensionare a rezervelor pentru stabilizarea frecvenței (RSF) în conformitate cu prevederile art. 153 alin. (2) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”, „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem din zona sincronă Europa Continentală pentru limitele aplicabile cantităților de rezerve de restabilire a frecvenței (RRF) schimbate și partajate între zone sincrone în conformitate cu prevederile art. 176 alin. (1) și ale art. 177 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice” și „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem din zona sincronă Europa Continentală pentru limitele aplicabile cantităților de rezerve de înlocuire (RI) schimbate și partajate între zone sincrone în conformitate cu prevederile art. 178 alin. (1) și ale art. 179 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”.

Prin actul normativ sunt stabilite **acordurile operaționale din zona sincronă Europa Continentală** privind regulile de dimensionare a rezervelor pentru stabilizarea frecvenței (RSF), limitele aplicabile cantităților de rezerve de restabilire a frecvenței (RRF) schimbate și partajate între zone sincrone și limitele aplicabile cantităților de rezerve de înlocuire (RI) schimbate și partajate între zone sincrone.

Regulile de dimensionare a rezervelor pentru stabilizarea frecvenței (RSF) nu conduc la nicio modificare față de regulile de dimensionare stabilite în prezent (dimensiunea incidentului de referință în zona sincronă Europa Continentală este de 3000 MW în direcție pozitivă și de 3000 MW în direcție negativă).

Rezerva pentru restabilirea frecvenței (RRF) și rezerva de înlocuire (RI) sunt produse standard noi, la nivelul platformelor de echilibrare la nivel european. Pentru a putea fi aplicate limitările de schimb și de partajare a acestor produse între zonele sincrone la nivelul țărilor membre UE, este necesar ca platformele de tranzacționare a acestor produse (PICASSO pentru RRF activată automat, MARI pentru RRF activată manual, respectiv TERRE pentru RI) să fie funcționale.

4. Decizia ANRE nr. 666/10.04.2019 pentru aprobarea documentului „Propunerea operatorilor de transport și de sistem din regiunea de calcul al capacităților SEE privind metodologia comună de calcul al capacităților pentru intervalul de timp al pieței pentru ziua următoare și al pieței intrazilnice în conformitate cu prevederile art. 21 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor”.

În vederea realizării cuplării unice a piețelor de energie electrică pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice, calculul capacităților pentru intervalele de timp ale pieței pentru ziua următoare și ale pieței intrazilnice trebuie să fie coordonat de către operatorii de transport și de sistem (OTS) cel puțin la nivel regional, asigurându-se astfel fiabilitatea calculului capacităților și punerea la dispoziție pe piață a capacității optime.

Există două metode admise pentru calculul capacității interzonale: metoda bazată pe flux și metoda bazată pe capacitatea netă de transport coordonată. În regiunea de calcul al capacităților „Sud-Estul Europei” (RCC SEE) se aplică **metoda bazată pe capacitatea netă de transport coordonată** având în vedere că în RCC SEE nu a avut loc cuplarea unică a piețelor de energie electrică. Metoda bazată pe capacitatea netă de transport coordonată reprezintă o metodă de calcul al capacităților pe baza principiului evaluării și definirii ex-ante a schimbului maxim de energie între zone de ofertare adiacente.

Conform prevederilor art. 20 alin. (4) din *Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 1222/2015*), OTS din RCC SEE vor propune introducerea unei metodologii comune de calcul al capacităților care utilizează metoda bazată pe flux, în termen de șase luni după ce toate părțile contractante participă la cuplarea unică, cel puțin a piețelor pentru ziua următoare.

Propunerea pentru CCM SEE prevede următoarele elemente:

- metodologiile de calcul al datelor de intrare utilizate la calculul capacităților, și anume:
 - metodologia de calcul al marjei de fiabilitate;
 - metodologii pentru limitele de siguranță în funcționare, contingente și restricții de alocare;
 - metodologia pentru mecanisme de modificare a generării;
 - metodologia pentru acțiunile de remediere care trebuie luate în considerare în calculul capacităților;
- reguli pentru evitarea discriminării între schimburile interne și cele interzonale;
- metodologia de validare a capacității interzonale. Fiecare OTS validează și are dreptul să corecteze capacitatea interzonală relevantă pentru granițele zonei sale de ofertare din motive ce țin de siguranța în funcționare;
- descrierea matematică a metodei de calcul al capacităților pentru ziua următoare și intrazilnice;
- proceduri de ultimă instanță pentru situația în care calculul inițial al capacităților nu a condus la niciun rezultat.

Metodologia comună de calcul al capacităților în RCC SEE prevede, în cadrul procesului de implementare două etape de testare, internă și externă, astfel încât OTS să monitorizeze efectele și performanța aplicării metodologiei pe baza unor criterii de monitorizare și de performanță stabilite împreună cu autoritățile de reglementare, ACER și alte părți interesate, rezultatele obținute urmând a fi incluse într-un raport de monitorizare.

5. Decizia ANRE nr. 667/10.04.2019 pentru aprobarea documentului „Propunerea tuturor OTS din Europa Continentală și de Nord privind ipotezele și metodologia pentru Analiza Cost-Beneficiu în conformitate cu articolul 156 alin. (11) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice.”

Prin actul normativ este stabilită metodologia pentru Analiza Cost-Beneficiu în vederea evaluării duratei necesare pentru ca unitățile furnizoare de rezervă pentru stabilizarea frecvenței (RSF) sau grupurile furnizoare de RSF cu rezervoare de energie cu capacitate limitată (REL - ca de exemplu

baterii de stocare a energiei electrice, stocarea energiei cu aer comprimat, volanți, supercondensatori etc.) să rămână disponibile de la declanșarea stării de alertă și pe durata acesteia. Prin aplicarea prevederilor actului normativ operatorii de transport și de sistem (OTS) evaluează efectele epuizării REL asupra unui set extins de posibile condiții de funcționare ale sistemului electroenergetic, în ipoteza a două scenarii: a) fără considerarea măsurilor de remediere a abaterilor de frecvență deterministe și b) cu considerarea măsurilor de remediere a abaterilor de frecvență deterministe. Astfel, se determină cota REL și perioada minimă de activare care trebuie asigurată de furnizorii de RSF, de la declanșarea stării de alertă și pe durata acesteia, pentru zonele sincrone Europa Continentală și Europa de Nord. În acest fel se optimizează costul RSF luând în considerare faptul că un procent din RSF va fi asigurat de furnizorii RSF REL existenți și viitori, care vor investi în realizarea de unități furnizoare de RSF REL sau grupurile furnizoare de RSF REL.

Metodologia pentru Analiza Cost-Beneficiu prezintă un caracter de noutate pentru legislația națională, datorită faptului că acest tip de surse nu a fost luat în considerare până în prezent pentru furnizarea rezervelor necesare stabilizării frecvenței.

6. Ordinul ANRE nr. 51/17.04.2019 pentru aprobarea Procedurii de notificare pentru racordarea unităților generatoare și de verificare a conformității unităților generatoare cu cerințele tehnice privind racordarea unităților generatoare la rețelele electrice de interes public.

Procedura de notificare pentru racordarea unităților generatoare și de verificare a conformității unităților generatoare cu cerințele tehnice privind racordarea unităților generatoare la rețelele electrice de interes public pune în aplicare, începând cu data de 27.04.2019, prevederile art. 30÷37 și ale art. 40÷57 din cadrul *Regulamentului (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 631/2016*). Totodată, actul normativ abrogă Anexa nr. 1, Anexa nr. 2, punctul 2.1. din Anexa nr. 5 și punctul 2.1 din Anexa nr. 6 la *Procedura privind punerea sub tensiune pentru perioada de probe și certificarea conformității tehnice a centralelor electrice eoliene și fotovoltaice*, prevăzută în Anexa la Ordinul ANRE nr. 74/2013, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 682 din 6 noiembrie 2013, cu modificările ulterioare.

În cadrul documentului a fost preluată dispoziția *Regulamentului (UE) nr. 631/2016* conform căreia procesul de notificare și verificare a conformității (inclusiv testele și simulările) să fie aplicabil pentru instalațiile de generare a energiei electrice (unități generatoare) puse în funcțiune după data de 27.04.2019.

Actul normativ descrie procesul de notificare la operatorii de distribuție și/sau la operatorul de transport și sistem (OTS), după caz, privind racordarea unităților generatoare, precum și procesul de realizare a testelor și simulărilor necesare verificării conformității acestora cu cerințele tehnice prevăzute în:

- Ordinul ANRE nr. 72/2017 pentru aprobarea *Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru generatoarele sincrone*, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANRE nr. 208/2018 pentru aprobarea *Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru module generatoare, centrale*

formate din module generatoare și centrale formate din module generatoare offshore (situate în larg);

Actul normativ conține o serie de prevederi cu caracter general privind testarea unităților generatoare, referitoare la responsabilitățile OTS, ale operatorilor de distribuție și ale gestionarilor instalațiilor de producere a energiei electrice, precum și prevederi referitoare la condițiile generale de testare, la cerințele pentru aparatele de măsurare și pentru echipamentele de simulare și de înregistrare.

Totodată, documentul conține prevederi referitoare la monitorizarea conformității unităților generatoare, dar și la situațiile privind revocarea unui certificat de conformitate.

Procedura conține o serie de anexe în care sunt prezentate machetele certificatelor de conformitate (inclusiv duplicat), sinteza cerințelor privind verificarea performanțelor unităților generatoare, sinteza procesului de notificare, sinteza procesului de testare și simulare, schemele logice care descriu procesul de punere sub tensiune pentru perioada de probă a unităților generatoare de categorie B, C și D precum și modelele de solicitări pentru emiterea acordului de punere sub tensiune pentru începerea perioadei de probe și pentru emiterea certificatului de conformitate.

7. Ordinul ANRE nr. 67/30.05.2019 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru locurile/nodurile de consum.

Norma tehnică privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru locurile/nodurile de consum implementează prevederile legislației europene, respectiv ale *Regulamentului (UE) 2016/1388 al Comisiei din 17 august 2016 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 1388/2016*) și se aplică locurilor de consum/instalațiilor de distribuție/sistemelor de distribuție noi la racordarea la sistemul de transport, precum și unităților consumatoare noi utilizate de un loc de consum sau de un sistem de distribuție închis pentru a furniza servicii de consum comandabil operatorilor de rețea relevanți și OTS, puse în funcțiune după data de 18 august 2019.

Cerințele tehnice prevăzute în normă se clasifică, după modul de descriere în cadrul *Regulamentului (UE) nr. 1388/2016*, în două categorii:

- Cerințe descrise explicit (exhaustiv), de exemplu: domeniile de frecvență și de tensiune în care locurile de consum racordate la sistemul de transport, instalațiile de distribuție racordate la sistemul de transport și sistemele de distribuție trebuie să rămână racordate la rețea și să funcționeze pentru perioade de timp specificate;
- Cerințe care nu sunt descrise explicit (nonexhaustiv), de exemplu: perioadele de timp în care locurile de consum racordate la sistemul de transport, instalațiile de distribuție racordate la sistemul de transport și sistemele de distribuție trebuie să funcționeze în domeniile de frecvență și tensiune, intervalul real al puterii reactive în cazul locurilor de consum și al sistemelor de distribuție racordate la sistemul de transport, conținutul analizei care abordează soluțiile posibile și stabilește soluția optimă pentru schimbul de putere reactivă dintre rețelele electrice de distribuție și rețeaua electrică de transport, curentul maxim de scurtcircuit în punctul de racordare, capacitatea de deconectare a consumului la scăderea frecvenței.

Referitor la cerințele nonexhaustive, anumite informații sau parametri necesari au fost definiți/stabiliți fie de către OTS, fie de comun acord între OTS și părțile implicate.

8. Ordinul ANRE nr. 157/24.06.2019 pentru aprobarea Metodologiei de analiză cost-beneficiu pentru extinderea aplicării și acordarea derogărilor privind cerințele prevăzute în normele tehnice de racordare.

Actul normativ implementează prevederile legislației europene, respectiv ale *Regulamentului (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 631/2016*), ale *Regulamentului (UE) 2016/1388 al Comisiei din 17 august 2016 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 1388/2016*) și ale *Regulamentului (UE) 2016/1447 al Comisiei din 26 august 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 1447/2016*).

Obiectivul principal al actului normativ a fost de a stabili cerințe minime comune ce trebuie avute în vedere de către operatorul de transport și de sistem (OTS), operatorii de rețea relevanți, operatorii sistemelor de distribuție și ai sistemelor de distribuție închise, gestionarii instalațiilor de producere a energiei electrice și ai locurilor de consum, la elaborarea analizelor cost-beneficiu (ACB) în cazul propunerilor de extindere a aplicării uneia sau mai multor cerințe prevăzute în normele tehnice de racordare, așa cum sunt detaliate în continuare sau în cazul solicitărilor de derogări de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în normele tehnice de racordare, după caz.

Metodologia de analiză cost-beneficiu pentru extinderea aplicării și acordarea derogărilor privind cerințele prevăzute în normele tehnice de racordare prevede etapele, principiile generale și criteriile ce trebuie avute în vedere la elaborarea analizelor cost-beneficiu pentru:

- extinderea aplicării unei anumite cerințe prevăzute în normele tehnice de racordare la instalațiile existente de producere a energiei electrice, locurile de consum existente racordate la sistemul de transport, instalațiile de distribuție existente racordate la sistemul de transport, sistemele de distribuție existente, inclusiv sistemele de distribuție închise existente, unitățile consumatoare utilizate de un loc de consum existent sau de un sistem de distribuție închis existent pentru a furniza servicii de consum comandabil, astfel cum sunt definite în normele tehnice de racordare aplicabile, aprobate prin ordine ale ANRE;
- extinderea aplicării cerințelor prevăzute în normele tehnice de racordare unităților generatoare și centralelor electrice clasificate diferit de categoriile stabilite prin ordinul ANRE pentru aprobarea clasificării unităților generatoare și a centralelor electrice, ca urmare a modificării pragurilor de putere și încadrării acestora într-o altă categorie;
- acordarea de derogări de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în normele tehnice de racordare pentru instalațiile de producere a energiei electrice, locurile de consum racordate la sistemul de transport, instalațiile de distribuție racordate la sistemul de transport, sistemele de distribuție, inclusiv sistemele de distribuție închise, unitățile consumatoare utilizate de un loc de consum sau de un sistem de distribuție închis pentru a furniza servicii de consum comandabil, sistemele de înaltă tensiune în curent continuu și modulele generatoare din centralele electrice racordate la rețelele electrice de interes public prin sisteme de înaltă tensiune în curent continuu, definite conform prevederilor normelor tehnice de racordare aplicabile, aprobate prin ordine ANRE.

9. Ordinul ANRE nr. 175/07.08.2019 pentru aprobarea Procedurii privind acordarea derogărilor locurilor/nodurilor de consum racordate la rețelele electrice de interes public, de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în norma tehnică de racordare.

Prin acest act normativ s-a realizat punerea în aplicare a prevederilor art. 50 – 55 din *Regulamentul (UE) 2016/1388 al Comisiei din 17 august 2016 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 1388/2016*), cu privire la acordarea derogărilor de la una sau mai multe cerințe prevăzute în *Norma tehnică privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru locurile/nodurile de consum*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 67/2019 (denumită în continuare *Norma Tehnică*) pentru:

- locurile de consum racordate sau care urmează a fi racordate la sistemul de transport;
- instalațiile de distribuție racordate sau care urmează a fi racordate la sistemul de transport;
- sistemele de distribuție, inclusiv sistemele de distribuție închise, noi sau existente;
- unitățile consumatoare utilizate de un loc de consum sau de un sistem de distribuție închis, nou sau existent, pentru a furniza servicii de consum comandabil către operatorii de rețea relevanți și OTS.

Actul normativ prevede etapele și modul de desfășurare a procesului de acordare a derogărilor de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în *Norma tehnică*. Acesta prevede, în principal, următoarele aspecte:

- stabilirea entităților care au dreptul de a solicita derogări (gestionarii sau potențialii gestionari ai unor locuri de consum, operatorii de distribuție, inclusiv cei ai sistemelor de distribuție închise sau potențialii operatori, operatorii de rețea relevanți și operatorul de transport și de sistem), precum și a celor care au competențe în acordarea/revocarea/monitorizarea acestora (ANRE, ACER, Comisia Europeană);
- clarificarea condițiilor pentru acordarea derogărilor de către autoritatea de reglementare, și anume respectarea criteriilor de acordare stabilite prin dispozițiile Ordinului ANRE nr. 42/2017 pentru aprobarea *criteriilor de acordare a derogărilor locurilor/nodurilor de consum racordate la rețelele electrice de transport și distribuție de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe din norma tehnică pentru racordare*;
- asigurarea continuității procesului de acordare a derogărilor în situația modificării criteriilor de acordare a acestora, pentru solicitările de acordare înregistrate înainte de data intrării în vigoare a criteriilor modificate;
- prezentarea responsabilităților părților implicate în proces, cu precizarea termenelor pe care acestea trebuie să le respecte;
- descrierea modului de analiză și aprobare a solicitărilor de derogare, atât a celor individuale formulate de gestionarii sau potențialii gestionari de loc de consum, respectiv operatorii de distribuție/operatorii de distribuție ai sistemelor de distribuție închise sau potențialii operatori, cât și a celor de clasă formulate de către operatorii de rețea relevanți (inclusiv de operatorul de transport și de sistem);
- detalierea conținutului solicitării de derogare, a datelor, informațiilor și documentelor justificative necesare, cuprinzând inclusiv analiza cost-beneficiu realizată pentru cerința/cerințele pentru care se solicită derogare.

10. Ordinul ANRE nr. 176/07.08.2019 privind aprobarea Procedurii de notificare pentru racordarea la rețelele electrice de interes public a locurilor/nodurilor de consum și de verificare a conformității acestora cu cerințele tehnice de racordare.

Procedura de notificare pentru racordarea la rețelele electrice de interes public a locurilor/nodurilor de consum și de verificare a conformității acestora cu cerințele tehnice de racordare pune în aplicare la nivel național prevederile art. 22-26 și art. 31-47 din *Regulamentul (UE) 2016/1388 al Comisiei din 17 august 2016 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor* (denumit în continuare *Regulamentul (UE) nr. 1388/2016*).

Actul normativ descrie procesul de notificare a operatorilor de distribuție și/sau a operatorului de transport și de sistem (OTS), după caz, privind punerea sub tensiune pentru perioada de probe, testarea și verificarea conformității cu cerințele tehnice prevăzute în *Norma tehnică privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru locurile/nodurile de consum* aprobată prin Ordinul ANRE nr. 67/2019 pentru:

- racordarea locurilor de consum la sistemul de transport;
- racordarea instalațiilor de distribuție la sistemul de transport;
- racordarea sistemelor de distribuție la sistemul de transport;
- unitățile consumatoare utilizate de un loc de consum sau de un sistem de distribuție închis pentru a furniza servicii de consum comandabil către operatorii de rețea.

Actul normativ include, în principal, prevederi referitoare la responsabilitățile entităților implicate, conținutul documentelor, descrierea procesului de notificare și verificare a conformității cu privire la:

- notificarea pentru racordarea la sistemul de transport a locurilor de consum, a instalațiilor de distribuție și a sistemelor de distribuție;
- notificarea unităților consumatoare utilizate de un loc de consum sau de un sistem de distribuție închis pentru a furniza servicii de consum comandabil către operatorii de rețea;
- verificarea conformității cu cerințele prevăzute de norma tehnică de racordare în vigoare prin teste, respectiv simulări.

Totodată, actul normativ conține prevederi referitoare la monitorizarea conformității locurilor de consum racordate la sistemul de transport, a instalațiilor de distribuție racordate la sistemul de transport, a sistemelor de distribuție racordate la sistemul de transport și a unităților consumatoare utilizate de un loc de consum sau de un sistem de distribuție închis pentru a furniza servicii de consum către operatorii de rețea.

11. Ordinul ANRE nr. 183/28.08.2019 privind modificarea și completarea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 25/2016.

Prin actul normativ au fost aduse modificări și completări la *Metodologia pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 25/2016, în scopul armonizării prevederilor acesteia cu cerințele legislației în construcții, în vigoare, respectiv ale *Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare* și ale *Ordinului ministrului dezvoltării regionale și locuinței nr. 839/2009* pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, planul de situație și planul privind construcțiile subterane, care fac parte din documentația tehnică pentru

autorizarea executării lucrărilor de construcții și se anexează cererii pentru emiterea avizului de amplasament, nu se vizează ca anexă la certificatul de urbanism de către emitentul acestuia.

Totodată, au fost eliminate restricțiile referitoare la neemiterea avizului de amplasament pentru locuințele individuale cu puteri maxime simultan absorbite solicitate prin cerere de racordare mai mici de 30 kVA și ale căror terenuri au limitele de proprietate la distanțe mai mari de 100 m față de rețeaua electrică de distribuție publică de joasă tensiune.

12. Ordinul ANRE nr. 184/28.08.2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 102/2015.

Prin actul normativ au fost aduse modificări și completări ale *Regulamentului privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public* (denumit în continuare *Regulament*), aprobat prin Ordinul ANRE nr. 102/2015 referitoare la impunerea utilizării de către operatorul de rețea a fișei de soluție pentru stabilirea soluției de racordare la rețeaua electrică de interes public a locurilor de producere sau a locurilor de consum și de producere având puterea maximă simultană absorbită/evacuată mai mică de 30 kVA. Aceste modificări și completări au fost realizate în scopul eficientizării activității de racordare în sensul diminuării costurilor și reducerii perioadei aferente derulării procesului de racordare.

13. Ordinul ANRE nr. 185/28.08.2019 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru sistemele de înaltă tensiune în curent continuu și pentru centralele electrice formate din module generatoare care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu.

Prin acest act normativ se realizează punerea în aplicare la nivel național a prevederilor art. 11-50 din *Regulamentul (UE) 2016/1447 al Comisiei din 26 august 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu*, cu privire la cerințele tehnice pentru racordarea:

- a) sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu noi (denumite sisteme HVDC), care conectează între ele zone sincrone sau zone de reglaj, inclusiv schemele „back-to-back”;
- b) sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu noi, care racordează la rețeaua electrică de transport sau de distribuție centrale electrice formate din module generatoare;
- c) sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu noi, care sunt integrate într-o zonă de reglaj și racordate la rețeaua electrică de transport;
- d) sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu noi, care sunt integrate într-o zonă de reglaj și racordate la rețeaua electrică de distribuție, atunci când operatorul de transport și de sistem demonstrează existența unui impact transfrontalier, având în vedere, în această evaluare, dezvoltarea pe termen lung a rețelei;
- e) centralelor electrice formate din module generatoare noi, racordate la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu, denumite în continuare MGCCC.

14. Ordinul ANRE nr. 186/28.08.2019 pentru aprobarea Procedurii privind acordarea derogărilor sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și centralelor electrice formate din module generatoare, care se racordează la rețelele electrice de interes public prin

intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu, de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în norma tehnică de racordare.

Actul normativ transpune în legislația națională prevederile art. 77 – 83 din *Regulamentul (UE) 2016/1447 al Comisiei din 26 august 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu*, cu privire la acordarea derogărilor de la una sau mai multe cerințe prevăzute în *Norma tehnică privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru sistemele de înaltă tensiune în curent continuu și pentru centralele electrice formate din module generatoare care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 185/2019 (denumită în continuare „Norma tehnică de racordare”).

Actul normativ conține etapele și modul de desfășurare a procesului de acordare a derogărilor sistemelor HVDC și MGCCC de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în Norma tehnică de racordare.

Prevederile acestuia se aplică de către gestionarul sau potențialul gestionar al unui sistem HVDC sau al unei MGCCC, după caz, operatorul de transport și sistem și operatorii de rețea relevanți pentru obținerea derogărilor sistemelor HVDC și MGCCC de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în norma tehnică de racordare.

15. Ordinul ANRE nr. 201/06.11.2019 privind modificarea și completarea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 25/2016.

Prin actul normativ au fost aduse modificări și completări *Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 25/2016, cu modificările și completările ulterioare, în scopul facilitării accesului la rețelele electrice a utilizatorilor, prin introducerea avizului favorabil condiționat și eliminarea prevederilor cu referire la avizul de amplasament nefavorabil, respectiv eliminarea etapei de actualizare a avizului de amplasament, etapă care exista în cazul în care, inițial se emitea un aviz de amplasament nefavorabil.

Prin introducerea contractului-angajament pe care este obligat să îl încheie solicitantul care urmează să primească un aviz de amplasament favorabil condiționat, într-o etapă preliminară emiterii avizului, se urmărește angajarea fermă a solicitantului la realizarea condițiilor de coexistență rezultate din avizul de amplasament favorabil condiționat cu considerarea art. 42 și art. 49 din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale* nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, respectiv cele referitoare la protecția rețelelor electrice de transport și de distribuție.

16. Ordinul ANRE nr. 219/11.12.2019 privind aprobarea Metodologiei operaționale pentru blocul RFP-TEL în conformitate cu prevederile art. 119 din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice.

Prin actul normativ sunt stabilite restricțiile de rampă la producția de putere activă, regulile de dimensionare a rezervei de restabilire a frecvenței (RRF), regulile de dimensionare a rezervei de înlocuire (RI), măsurile de coordonare care să vizeze reducerea abaterii de reglaj la restabilirea frecvenței (ARRF) și măsurile pentru reducerea ARRF prin solicitarea de modificări ale producției

sau consumului de putere activă al unităților generatoare și unităților consumatoare în cadrul blocului de reglaj frecvență-putere operat de C.N.T.E.E. Transelectrica S.A.

Regulile de dimensionare a RRF și RI utilizând metode de tip probabilistic înlocuiesc regulile de dimensionare de tip deterministic utilizate în prezent de operatorul de transport și sistem (denumit OTS) și menționate în ghidul Application Handbook, elaborat de ENTSO-E.

Pentru a se asigura trecerea de la calculul rezervelor de echilibrare prin metode deterministice la calculul prin metode de tip probabilistic, stabilită ca începând de la data de 01.07.2022, actul normativ prevede o perioadă de tranziție începând cu data de 01.07.2020 în care OTS va efectua în paralel calculul prin metode deterministe și metode probabilistice a rezervelor de putere. Totodată OTS are obligația de a monitoriza cantitățile de rezerve calculate, valorile incidentului de dimensionare și diferențele dintre cantitățile de rezerve calculate și cantitățile de rezerve activate.

În cadrul procesului de dimensionare a rezervelor OTS va utiliza date istorice, care, în conformitate cu prevederile *Regulamentului (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice*, trebuie să fie aferente unei perioade de cel puțin un an de zile. CNTEE Transelectrica S.A. va utiliza o perioadă de doi ani cu luarea în considerare a relevanței datelor în vederea obținerii rezervelor de putere necesare pentru perioada de dimensionare analizată.

17. Ordinul ANRE nr. 220/11.12.2019 privind aprobarea Procedurii de notificare pentru racordarea la rețelele electrice de interes public a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a centralelor electrice formate din module generatoare, care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu, și de verificare a conformității acestora.

Actul normativ pune în aplicare la nivel național prevederile art. 55 – 64 și art. 67 – 74 din *Regulamentul (UE) 2016/1447 al Comisiei din 26 august 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu*.

În cadrul documentului sunt stabilite modul de desfășurare și etapele procesului de punere sub tensiune pentru perioada de probe, conținutul testelor de verificare a conformității și etapele procesului de verificare a conformității cu cerințele tehnice prevăzute în *Norma tehnică privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru sistemele de înaltă tensiune în curent continuu și pentru centralele electrice formate din modulele generatoare care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 185/2019, pentru racordarea:

- sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu, denumite sisteme HVDC;
- centralelor electrice formate din module generatoare, care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor HVDC, denumite MGCCC.

18. Ordinul ANRE nr. 233/16.12.2019 privind aprobarea Metodologiei pentru schimbul de date între operatorul de transport și de sistem, operatorii de distribuție și utilizatorii de rețea semnificativi.

Actul normativ stabilește schimbul de date transmise în timp real, schimbul de date structurale și schimbul de date referitoare la programare și prognoze între utilizatorii de rețea semnificativi (URS), operatorii de distribuție (OD) și operatorul de transport și sistem (OTS). Metodologia

completează prevederile "*Propunerii tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice*" aprobat prin Ordinul ANRE nr. 1/2019, specificând la nivel național schimbul de date între operatorii economici enumerați.

Metodologia are în vedere creșterea nivelului de transparență în operarea SEN, în ceea ce privește transmiterea datelor și informațiilor necesare OTS în această activitate, și prevede:

- Schimbul de date în timp real, unde se detaliază schimbul de date între OTS și OD în interiorul zonei de reglaj frecvență-putere (RFP) a OTS, schimbul de date între OTS și gestionarii de linii de interconexiune în curent alternativ sau de sisteme HVDC, respectiv între OTS și gestionarii instalațiilor de producere a energiei electrice racordate la sistemul de transport și schimbul de date între OTS, OD și gestionarii instalațiilor de producere a energiei electrice racordate la sistemul de distribuție;
- Schimbul de date structurale între OTS, OD și gestionarii instalațiilor de producere a energiei electrice racordate la sistemul de distribuție;
- Schimbul de date referitoare la programare și prognoză între OTS, OD și gestionarii instalațiilor de producere a energiei electrice racordate la sistemul de distribuție;
- Alte dispoziții privind schimbul de date, care detaliază schimbul de date referitoare la programare și prognoză între OTS, OD și gestionarii instalațiilor de producere a energiei electrice racordate la sistemul de distribuție, schimbul de date între OTS și gestionarii locurilor de consum racordate la sistemul de transport.

19. Ordinul ANRE nr. 239/20.12.2019 pentru aprobarea Normei tehnice privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice.

Actul normativ are drept scop stabilirea principiilor care stau la baza delimitării zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, stabilirea dimensiunilor zonelor de protecție și de siguranță pentru fiecare tip de capacitate energetică, precum și a culoarelor de trecere (de funcționare), respectiv a zonelor de protecție și de siguranță aferente liniilor electrice aeriene (LEA). De asemenea, sunt stabilite condițiile tehnice și restricțiile care se impun pentru coexistența LEA cu elemente naturale, construcții sau instalații din vecinătatea acestora, precum și suprafețele de teren necesare construirii, re tehnologizării și mentenanței LEA.

Norma tehnică reprezintă revizuirea și includerea într-un singur act normativ a următoarelor reglementări tehnice:

- Normă tehnică privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice- revizia I, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 4/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- Normativ pentru construcția liniilor aeriene de energie electrică cu tensiuni peste 1000V , aprobat prin Ordinul ANRE nr. 32/2004, cod: NTE 003/04/00.

Revizuirea actelor normative menționate anterior a fost determinată de necesitatea adaptării acestora la cadrul de reglementare și la modificările legislative apărute ulterior anului 2007.

Includerea celor două reglementări într-un singur act normativ a fost determinată de faptul că o serie de capitole din NTE 003/04/00, respectiv cele referitoare la proiectarea liniilor electrice aeriene (LEA) cu tensiuni nominale peste 1 kV, cu frecvența de 50 Hz, precum și la valorile și

modul de calcul al încărcărilor din vânt și din depunerile de chiciură ce acționează asupra conductoarelor și stâlpilor LEA, au fost preluate în SR EN 50341-2-24:2019, care reprezintă versiunea română a standardului european EN 50341-2-24:2017.

Actul normativ a adus următoarele modificări și noutăți:

- completarea domeniului de aplicare, în sensul că prevederile se aplică și la întreținerea culelor de trecere a LEA, de către operatorii de rețea, prin efectuarea lucrărilor periodice de toaletare/tăiere a vegetației pentru crearea și menținerea distanței de apropiere a acestuia față de rețelele electrice, respectând prevederile legale în vigoare;
- actualizarea și completarea actelor normative de referință;
- actualizarea conținutului ținând cont de prevederile actelor normative și ale standardelor în vigoare;
- revizuirea prevederilor referitoare la măsuri de siguranță și de protecție, culoare de trecere și condiții de coexistență între LEA cu tensiune nominală peste 1 kV și obiective învecinate;
- introducerea condițiilor de coexistență a LEA cu panourile fotovoltaice, cu stațiile de carburanți, cu zonele de agrement, precum și cu vegetația din culoarul de trecere și din proximitatea acestuia (inclusiv reprezentări grafice sugestive).

Prevederile actului normativ, referitoare la stabilirea dimensiunilor zonelor de protecție și de siguranță pentru fiecare tip de capacitate energetică, a culelor de trecere (de funcționare), respectiv a zonelor de protecție și de siguranță ale LEA, vin atât în sprijinul operatorilor de rețea, cât și al unităților administrativ teritoriale și al utilizatorilor rețelelor electrice de interes public, în sensul diminuării riscurilor legate de producerea unor avarii, incendii și accidente umane prin electrocutare.

Stabilirea dimensiunilor zonelor de protecție și de siguranță a avut în vedere asigurarea funcționării normale a capacităților energetice, contribuind astfel la reducerea/diminuarea numărului întreruperilor în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor/clientilor finali.

20. Decizia ANRE nr. 2206/20.12.2019 pentru acordarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” – S.A. a derogării de la obligația îndeplinirii prevederilor art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare).

Decizia de acordare a derogării a avut drept scop acordarea C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. a derogării de la obligația îndeplinirii prevederilor art. 16 alin. (8) din *Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare)*, pentru o durată de un an, începând cu data de 01.01.2020, ca urmare a solicitării C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. Derogarea se aplică pentru granițele zonei de ofertare România-Ungaria și România-Bulgaria.

C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. a prezentat următoarele motive pentru care a solicitat derogarea:

- a) neimplementarea calculului coordonat al capacităților în regiunile de calcul al capacităților CORE și SEE, care urmează etapele prevăzute în metodologiile de calcul coordonat al capacităților, elaborate și aprobate în temeiul prevederilor din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor;

- b) lipsa unor acorduri încheiate cu țările din afara Uniunii Europene, cu care România este conectată prin linii de interconexiune, conform Recomandării Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei nr. 01/2019 „*on the implementation of the minimum margin available for cross-zonal trade pursuant to Article 16(8) of Regulation (EU) 2019/943*”. Fără încheierea unor astfel de acorduri, care să includă și modul de împărțire a costurilor aferente aplicării acțiunilor de remediere, nu pot fi luate în considerare circulațiile de puteri pe granițele cu țările din afara Uniunii Europene. Astfel, pot exista riscuri privind menținerea siguranței în funcționare a sistemului electroenergetic național ca urmare a creșterii artificiale a capacităților disponibile pe granițele România – Ungaria și România – Bulgaria fără luarea în considerare, în calculul de capacitate, a circulațiilor de putere pe granițele cu statele din afara Uniunii Europene;
- c) nefinalizarea procesului de aprobare a metodologiilor pentru redispecerizarea sau comercializarea în contrapartidă coordonată și a metodologiilor privind partajarea costurilor de redispecerizare sau de comercializare în contrapartidă, elaborate în conformitate cu prevederile *Regulamentului (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor*. Un proces individual de redispecerizare este nerealizabil ca urmare a lipsei de experiență operațională a operatorului de transport și de sistem privind procesul de redispecerizare în vederea atingerii țintei prevăzute la art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare), precum și a programelor de calcul disponibile, necesare pentru evaluarea impactului acțiunilor de remediere care generează costuri.

Totodată a fost elaborat un proiect de act normativ, care a fost supus procesului de consultare publică în anul 2019, respectiv proiectul de decizie pentru aprobarea documentului „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem din zona sincronă Europa Continentală pentru proprietăți suplimentare ale rezervei pentru stabilizarea frecvenței (RSF) în conformitate cu art. 154 alin. (2) al Regulamentului (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”.

Promovarea concurenței și a funcționării pieței – angro și piața cu amănuntul (inclusiv implementarea codurilor de rețea FCA, CACM, BAL)

În cursul anului 2019, activitatea de emitere reglementări în scopul promovării concurenței și a funcționării pieței de energie electrică angro și cu amănuntul s-a concentrat asupra:

- modificărilor și completărilor metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță,
- modificărilor și completărilor contractului-cadru de vânzare-cumpărare a energiei electrice încheiat între producătorii de energie electrică și furnizorii de ultima instanță,

- modificărilor și completărilor metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali,
- modificării regulamentului de selecție concurențială în vederea desemnării furnizorilor de ultimă instanță,
- modificării și completării regulamentelor aplicabile în piața angro de energie electrică: regulamentul privind modalitățile de încheiere a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă și negociere continuă și prin contracte de procesare (introducerea entității agregate a producătorilor din surse regenerabile în regulamentele privind PCCB-NC și PCCB-LE, interzicerea denunțării contractelor și reglementarea mecanismului de compensare la prețul pieței în caz de reziliere, modificarea, completarea și abrogarea unor dispoziții din sectorul energiei electrice (introducerea entității agregate a producătorilor din surse regenerabile în regulamentele privind PC-OTC, PZU, PI, PE, decontare PRE, RPUPCD, modificarea regulamentului de programare a unităților de producție și a consumatorilor dispecerizabili și abrogarea regulamentului de organizare și funcționare a pieței intrazilnice de energie electrică aprobat cu Ordinul ANRE nr. 73/2013 ca urmare a funcționării cuplate a pieței intrazilnice începând cu 19.11.2019),
- emiterii de avize pentru proceduri utilizate în piața de echilibrare, piața intrazilnică, piața centralizată cu negociere dublă continuă, piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică, înregistrarea participanților la piețele centralizate de energie electrică administrate de OPCOM SA, piața pentru ziua următoare de energie electrică,
- introducerii prosumatorilor respectiv regulile comerciale privind colectarea, agregarea și transmiterea valorilor măsurate de energie electrică, regulamentul privind funcționarea pieței centralizate pentru energia electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi (crearea și punerea la dispoziția producătorilor de energie din surse regenerabile a unei piețe pe care să se realizeze tranzacționarea energiei electrice, împreună cu certificatele verzi asociate), modificarea și completarea unor ordine ANRE referitoare la comercializarea energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor,
- metodologiei de stabilire a venitului reglementat aferent activității reglementate desfășurate de către operatorul pieței de energie electrică,
- modificării regulamentului de etichetare a energiei electrice, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 61 /2016 (alinierea unor termene de raportare cu cele privind elaborarea raportul anual al ANRE),
- modificării regulamentului de furnizare a energiei electrice la clienții finali (introducerea prosumatorului, revizuirea prevederilor referitoare la clienții vulnerabili, dreptul clientului de denunțare unilaterală a contractului, perioada de facturare lunară pentru clienții alimentați în regim de serviciu universal, dreptul clientului casnic de a solicita reeșalonarea la plată, detalierea conținutului ofertei-tip, obligația de a se factura consumul real provenit de la sistemele inteligente, informarea clienților, participării la agregarea de către un agregator independent, dreptul clientului final de a încheia un contract de agregare și de a participa la piața de energie electrică sau la cea a serviciilor energetice, în acord cu prevederile Directivei 944/2019, dreptul furnizorilor de energie electrică de a percepe

comisioane de încetare a contractelor în situația denunțării unilaterale, s-au introdus prevederi referitoare la clientul final dispecerizabil și participarea activă a clientului final la o piață de energie electrică etc.).

În aplicarea prevederilor art. 10 alin. (5) din Regulamentul 943/2019 a fost aprobat Ordinul ANRE nr. 236/2019 pentru aprobarea regulilor pentru eliminarea și/sau atenuarea impactului unor măsuri sau politici care pot contribui la restricționarea formării prețurilor pe piața angro de energie electrică. Prin acest ordin a fost fixat termenul pentru modificarea reglementărilor privind piața de energie electrică în vederea implementării unor prevederi din Regulamentul 943/2019 și în vederea eliminării/atenuării restricțiilor identificate.

Reglementări aprobate de ANRE în anul 2019 rezultate din aplicarea codurilor europene

1. Decizia ANRE nr. 240 din 20.02.2019 de aprobare a Propunerii tuturor OTS-urilor privind Metodologia de Calcul al Schimburilor Planificate care rezultă din cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare, în conformitate cu articolul 43 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.
2. Decizia ANRE nr. 563 din 27.03.2019 pentru aprobarea documentului “Anexa specifică regiunilor pentru regiunea de calcul al capacității CORE la Normele de Alocare Armonizate a drepturilor de transport pe termen lung în conformitate cu art. 52 din Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung”.
3. Decizia ANRE nr. 1028 din 05.06.2019 pentru aprobarea documentului “Propunerea tuturor OTS pentru o Metodologie de distribuire a venitului din congestii (CID) în conformitate cu Articolul 57 din Regulamentul (UE) 2016 din 1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei linii directoare pentru alocarea capacității la termen”.
4. Decizia ANRE nr. 1029 din 05.06.2019 de aprobare a „Propunerii tuturor OTS privind Metodologia de Calcul al Schimburilor Planificate care rezultă din cuplarea unică a piețelor intrazilnice, în conformitate cu articolul 56 din Regulamentul Comisiei (UE) 2015/1222 din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor”.
5. Decizia ANRE nr.1822 din 23.10.2019 privind aprobarea documentului “Regulile de Alocare Zilnică pentru Alocarea Coordonată a Capacităților la frontiera dintre Zonele de Ofertare ale C.N.T.E.E. Transelectrica SA și ELEKTROENERGIEN SYSTEMEN OPERATOR EAD”.
6. Decizia ANRE nr. 1823 din 23.10.2019 privind aprobarea documentului “Reguli de Alocare Intrazilnică pentru Alocarea Coordonată a Capacității Interzonale la frontiera dintre Zonele de Ofertare ale C.N.T.E.E. Transelectrica SA și MAVIR ZRt.”.
7. Decizia ANRE nr. 1824 din 23.10.2019 privind aprobarea documentului “Reguli de Alocare Anuală și Lunară pentru Alocarea Coordonată a Capacităților la Frontiera dintre Zonele de Ofertare ale C.N.T.E.E. Transelectrica SA și EMS AD Beograd”, a documentului “Reguli pentru licitația zilnică pentru alocarea capacităților trans-zonale la granița dintre Zonele de Ofertare ale EMS AD Belgrad („EMS”) și C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. („Transelectrica”)” și a documentului “Reguli de Alocare Intrazilnică pentru Alocarea Coordonată a Capacității

Interzonale la frontiera dintre Zonele de Ofertare ale C.N.T.E.E. Transelectrica SA și EMS AD Beograd”.

8. Decizia ANRE nr. 1825 din 23.10.2019 pentru aprobarea documentului “Anexa regională specifică pentru RCC Core la Regulile armonizate de alocare a drepturilor de transport pe termen lung, în conformitate cu Articolul 52 din Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung”.

În cursul anului 2019 a continuat proiectul interimar pentru cuplarea piețelor pe baza NTC, între Germania-Austria-Polonia și 4MMC (Proiectul DE-AT-PL-4MMC) la care ANRE este parte, care va avea ca finalitate integrarea 4MMC cu proiectul MRC (Multi Regional Coupling) și va reprezenta un pas important pentru extinderea cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare, prevăzută de legislația europeană.

Ca urmare a consultărilor desfășurate la Comisia Europeană, DG –ENER, ANRE a inițiat procesul de cuplare a piețelor de energie electrică din România și Bulgaria. În acest scop ANRE a organizat prima întâlnire cu participarea autorităților de reglementare, a operatorilor de piață și a celor de transport și de sistem din cele două țări, întâlnire în cadrul căreia a fost elaborat și agreat calendarul de implementare a proiectului de cuplare și termenul de finalizare al acestuia, la sfârșitul anului 2020, ulterior finalizării proiectului DE-AT-PL-4MMC.

În plus față de cele de mai sus, un număr de 9 reglementări subsecvente Codurilor Europene au fost analizate, au fost formulate observații și propuneri, documentele finale fiind înaintate pentru aprobare la nivelul ACER, prin grupurile de lucru ale agenției. Dintre acestea, 3 au fost aprobate de ACER în cursul anului 2019 și alte 3 la începutul anului 2020. În cadrul ANRE au fost elaborate referate privind poziția exprimată de reprezentantul ANRE în cadrul organismului de decizie (Board of Regulators) al ACER.

În 2019, Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei –ACER a emis următoarele decizii obligatorii pentru sectorul energiei electrice :

- Decizia ACER nr. 01/2019 privind metodologia de stabilire a prețurilor pentru capacitățile intrazilnice (REGULAMENTUL (UE) 2015/1222 AL COMISIEI din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor art. 55 alineatul (1);
- Decizia ACER nr. 02/2019 privind proiectarea regională a metodologiilor comune de calcul a capacității pentru piața pentru ziua-următoare și intrazilnică din regiunea CORE (REGULAMENTUL (UE) 2015/1222 AL COMISIEI din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, art. 20.2;
- Decizia ACER nr. 04/2019 privind propunerea operatorilor de transport și sistem pentru amendarea regiunilor de calcul a capacităților (REGULAMENTUL (UE) 2015/1222 AL COMISIEI din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, art. 15.1).

- Decizia ACER nr. 07/2019 privind metodologia pentru coordonarea analizei siguranței în funcționare. (REGULAMENTUL (UE) 2017/1485 AL COMISIEI din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, art. 75)
- Decizia ACER nr. 08/2019 pentru evaluarea pertinentei activelor legate de coordonarea retragerilor din exploatare, (REGULAMENTUL (UE) 2017/1485 AL COMISIEI din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, art. 84)
- Decizia ACER nr. 09/2019 privind metodologia pentru redispecerizarea sau comercializarea în contrapartidă coordonată în regiunea SEE, (REGULAMENTUL (UE) 2015/1222 AL COMISIEI din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, art. 35.1)
- Decizia ACER nr. 14/2019 privind propunerea operatorilor de transport și sistem de amendare a normelor armonizate de alocare (REGULAMENTUL (UE) 2016/1719 AL COMISIEI din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, art. 51)
- Decizia ACER nr. 15/2019 privind) elaborarea în regiunea CORE a drepturilor de transport pe termen lung, (REGULAMENTUL (UE) 2016/1719 AL COMISIEI din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, art. 31)
- Decizia ACER nr. 16/2019 privind propunerea operatorilor de transport și sistem din regiunea Nordică pentru metodologia de calcul a capacităților pe termen lung (REGULAMENTUL (UE) 2016/1719 AL COMISIEI din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, art.10)

Tot în anul 2019, ACER a făcut o recomandare privind marja minimă disponibilă pentru comerțul transfrontalier (Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, art 16.8).

De asemenea, a emis un aviz în data de 19.12.2019 cu privire la orientările tehnice pentru calculul limitelor de emisii de CO₂.

GAZE NATURALE

Aspecte privind reglementarea activităților de rețea

În data de 15 martie 2019, pentru respectarea prevederilor Regulamentului (UE) 2017/460 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor, ANRE a aprobat prin **Ordinul nr. 41**, o nouă **Metodologie de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de transport al gazelor naturale**, care cuprinde un set de tarife de tipul "intrare/ieșire" stabilite pentru grupul punctelor de intrare în sistemul de transport în care se rezervă capacitatea, pentru grupul punctelor de ieșirea din sistemul de transport în care se rezervă capacitatea, precum și un tarif volumetric pentru utilizarea sistemului determinat ca un tarif de tip timbru poștal.

Prin acest sistem se asigură realizarea venitului permis de ANRE unui titular de licență, în vederea acoperirii costurilor justificate ca fiind necesare desfășurării activității de transport al gazelor naturale într-un an al perioadei de reglementare.

În luna septembrie 2019, prin **Ordinul nr. 187**, ANRE a aprobat **Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale**.

Astfel, începând cu data de 1 octombrie 2019, tarifele reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale se determină de către operatorul de transport și de sistem pe baza prevederilor metodologiei amintite.

La începutul anului 2019, prin **Ordinul ANRE nr. 14/2019** a fost aprobată o nouă **metodologie de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de înmagazinare subterană a gazelor naturale**, care are ca principală orientare metoda cost – plus, în scopul adaptării cadrului de reglementare la actualul mod de funcționare al operatorilor sistemelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale, care utilizează în principal imobilizări corporale închiriate pentru desfășurarea activității licențiate și care au majoritatea costurilor constituită din costuri operaționale.

Din acest punct de vedere, s-a considerat că este potrivit ca operatorilor sistemelor de înmagazinare subterană să li se asigure un nivel rezonabil de rentabilitate a activității, respectiv o rată de rentabilitate procentuală asupra costurilor totale aprobate. Totodată, s-a stabilit acordarea unei rate de rentabilitate și a unui stimulente pentru imobilizărilor corporale și necorporale puse în funcțiune/recepționate începând cu data de 1 aprilie 2019, în scopul încurajării realizării de investiții noi pentru îmbunătățirea funcționării, creșterii siguranței și flexibilității în exploatarea sistemelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale, ori ca parte a unui proiect de interes comun la nivelul Uniunii Europene de dezvoltare a infrastructurii de gaze naturale.

Reglementări tehnice

În anul 2019 au fost emise următoarele ordine:

- **Ordinul ANRE nr. 2/16.01.2019** privind modificarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 34/2013, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 21 ianuarie 2019.

Principalele modificări se referă la:

- eliminarea din cadrul tipurilor de autorizații/licențe, având în vedere noile modificări și completări ale Legii nr. 123/2012 aduse prin Legea nr. 167/2018, a:
 - autorizațiilor de înființare pentru instalațiile de gaz natural comprimat (GNC) și pentru instalațiile de gaz natural comprimat pentru vehicule (GNCV);
 - licențelor de furnizare a GNC/GNCV și a gazului petrolier lichefiat (GPL).
- detalierea solicitanților care pot cere acordarea/modificarea/suspendarea sau retragerea autorizației de înființare/licenței, respectiv operatori economici, unități administrativ teritoriale sau asocieri ale acestora și persoane fizice din Uniunea Europeană, având în vedere noile modificări și completări ale Legii nr. 123/2012 aduse prin Legea nr. 167/2018;

- clarificarea condițiilor pentru acordarea persoanelor fizice numai a autorizațiilor pentru înființarea de noi instalații de producere a biogazului/biometanului, respectiv numai a licențelor pentru desfășurarea activității de furnizare de biogaz/biometan;
- eliminarea cerinței unui sediu secundar în România, pe întreaga durată de valabilitate a autorizației de înființare/licenței, pentru operatorii economici din Uniunea Europeană;
- introducerea deciziei de confirmare cu privire la activitatea de furnizare gaze naturale sau de trader de gaze naturale a unui operator economic străin cu sediul social într-unul din statele membre ale Uniunii Europene care deține o licență valabilă sau un document similar pentru activitatea respectivă, emis de autoritatea competentă a statului membru;
- introducerea noțiunii de clasare a solicitării în situația în care în termen de 6 luni, de la data înregistrării solicitării, solicitantul nu transmite documentele solicitate de ANRE, precum și în situația neplății tarifului de analiză;
- eliminarea autorizației de construire din cadrul documentelor solicitate la acordarea/modificarea autorizației de înființare;
- eliminarea din cadrul documentelor solicitate la acordarea/modificarea licențelor a următoarelor documente:
 - decizia de numire a comisiei de recepție la terminarea lucrărilor;
 - studiul de risc - parte a studiului de fezabilitate care a stat la baza obținerii contractului de concesiune sau a acordului petrolier;
 - autorizația metrologică a laboratoarelor, având în vedere faptul că acest document derivă din condițiile de valabilitate asociate licențelor de operare a obiectivelor din sectorul gazelor naturale;
- introducerea prevederilor legale referitoare la acordarea/modificarea licenței de trader de gaze naturale și actualizarea dispozițiilor referitoare la documentele solicitate pentru acordarea licenței de administrare a piețelor centralizate, având în vedere noile modificări și completări ale Legii nr. 123/2012;
- solicitarea copiei contractului de asistență tehnică pentru urmărirea lucrărilor de execuție, recepția și punerea în funcțiune, în cadrul documentelor necesare pentru obținerea autorizației de înființare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale, respectiv a autorizației de înființare a instalațiilor tehnologice de suprafață aferente activității de înmagazinare a gazelor naturale în cazul unor noi depozite, pentru operatorii economici care nu sunt titulari de licență;
- introducerea unui nivel minim privind resursele financiare necesare acordării licenței de furnizare a gazelor naturale;
- precizarea faptului că în declarația pe propria răspundere a reprezentantului legal cantitățile estimate se referă la anul acordării licenței și 12 luni de activitate de la acordare, după caz; exprimate în MWh sau tone în cazul GNL;
- precizarea faptului că numărul de înregistrare și data procesului verbal de recepție la terminarea lucrărilor, numărul de inventar și valoarea contabilă se transmit numai pentru obiectivele din sectorul gazelor naturale;
- introducerea unor obligații titularilor de licență de operare a sistemului de transport/distribuție al/a gazelor naturale privind raportarea până la data de 31 ianuarie a anului curent, pentru anul precedent, a următoarelor situații privind:

- durata de funcționare a principalelor componente ale sistemului de transport/distribuție al/a gazelor naturale;
 - regimul de presiune și numărul de clienți finali racordați la sistemul de distribuție;
 - actualizarea caracteristicilor tehnice aferente sistemelor de transport/distribuție, referitoare la anul punerii în funcțiune, lungimea totală și tipul materialului;
- posibilitatea prezentării unor documente înlocuitoare elaborate conform legislației în vigoare, inclusiv rapoarte de expertiză;
 - posibilitatea încărcării documentațiilor pe portalul pus la dispoziție de ANRE;
 - introducerea prevederilor privind emiterea duplicatului, în cazul pierderii sau distrugerii autorizației de înființare/licenței emise de ANRE, precum și cele referitoare la radierea operatorului economic;
 - eliminarea obligației titularilor de autorizații de înființare/licențelor de publicare a deciziilor ANRE de acordare sau de modificare a autorizațiilor de înființare/licențelor în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, pe cheltuiala titularului, precum și a obligației ANRE de publicare a deciziilor de suspendare/retragere și de respingere a autorizațiilor de înființare/licențelor având în vedere faptul că acestea sunt publicate pe pagina de internet a ANRE și pot fi consultate;
 - solicitarea transmiterii de către titularii licențelor de operare, pentru obiectivele din sectorul gazelor naturale puse în funcțiune înainte de 15.07.2013, când a intrat în vigoare Ordinul ANRE nr. 34/2013 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, a informațiilor în format vectorial GIS, pe suport CD/DVD, până în data de 31.12.2019, având în vedere implementarea Directivei 2007/2/CE a Parlamentului European și A Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (Inspire), transpusă în Ordonanța Guvernului nr. 4/2010 privind instituirea Infrastructurii naționale pentru informații spațiale în România;
 - actualizarea condițiilor de retragere a autorizației de înființare/licenței, cu următoarele situații:
 - la încetarea contractului de concesiune sau asimilat sau a acordului petrolier;
 - în cazurile în care anularea de către emitent sau expirarea valabilității unuia dintre actele care au stat la baza acordării autorizației de înființare/licenței, conform prevederilor prezentului regulament este iremediabilă, conducând la imposibilitatea desfășurării activităților permise de autorizația de înființare/licență sau a respectării condițiilor de valabilitate asociate acestora;
 - pierderea titlului legal privind deținerea de bunuri imobile în sau pe care se amplasează obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale sau pierderea titlului legal privind deținerea obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale, care conduce la imposibilitatea desfășurării activității permise de licență, constatată prin hotărâre judecătorească definitivă;
 - în cazul prezentării unor dovezi (ordine de restricționare sau de interdicere a activității, hotărâri judecătorești definitive etc.) emise de o autoritate publică, ce

- atestă că înființarea/operarea obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale, sau a uneia ori a mai multora dintre componentele acestora pune în pericol sau dăunează grav persoanelor fizice, proprietății și/sau mediului înconjurător;
- completarea obligației titularului de a transmite la ANRE, în termen de 2 zile lucrătoare, copia acordului petrolier sau a contractului de concesiune cu documentele asimilate/modificate/transferate însoțită de solicitarea de modificare a autorizației de înființare /licență, după caz;
 - introducerea dispozițiilor tranzitorii referitoare la GPL și GNC/GNCV.
- **Ordinul ANRE nr. 3/16.01.2019** pentru modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 91/2015 privind aprobarea Procedurii de confirmare a dreptului de participare la piețele de energie electrică din România a unor persoane juridice străine având sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 21 ianuarie 2019.

Ordinul urmărește punerea în aplicare a modificărilor și completărilor Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 34/2013, cu modificările și completările ulterioare, denumit în continuare Regulament, în ceea ce privește dreptul de participare la piețele de gaze naturale din România a persoanelor juridice străine cu sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene.

Ordinul cuprinde informații referitoare la:

- condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană juridică străină pentru a obține de la ANRE dreptul de participare la piețele de gaze naturale;
 - condițiile în care ANRE confirmă unei persoane juridice străine, având sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene, altul decât România, dreptul de participare la piețele de gaze naturale din România, inclusiv pentru situațiile în care nu mai este îndeplinită condiția referitoare la existența sediului social al operatorului economic persoană juridică străină într-un stat membru al Uniunii Europene;
 - obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească persoana juridică străină pe durata dreptului confirmat;
 - situațiile de încetare a dreptului confirmat de participare la piețele de gaze naturale din România.
- **Ordinul ANRE nr. 6/30.01.2019** privind modificarea Regulamentului pentru atestarea verificatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 22/2013, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 94 din 6 februarie 2019.

Ordinul urmărește abrogarea prevederilor referitoare la obligația prezentării unui cazier necesar înscrierii solicitanților în vederea participării la examenul pentru obținerea calității de verificator de proiecte sau de expert tehnic pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale.

- **Ordinul ANRE nr. 7/30.01.2019** pentru modificarea Regulamentului privind racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 32/2017, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 94 din 6 februarie 2019.

Prin acest ordin se introduce posibilitatea proiectării și/sau execuției racordului și/sau a stației de reglare măsurare/stației de reglare/stației de măsurare/postului de reglare măsurare/postului de reglare/postului de măsurare prevăzute într-un acord de acces la sistemul de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu prevederile Regulamentului privind racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 32/2017, cu modificările și completările ulterioare, cu acordul operatorului/operatorilor economic/economici autorizat/autorizați ANRE cu care operatorul de distribuție a gazelor naturale are încheiat contractul de racordare la sistemul de distribuție a gazelor naturale.

- **Ordinul ANRE nr. 8/30.01.2019** privind modificarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 83/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 94 din 6 februarie 2019.

Ordinul urmărește abrogarea prevederilor referitoare la interzicerea dreptului solicitantului de a participa la examenul de instalator autorizat ANRE în situația în care a suferit condamnări, rămase definitive și irevocabile, pentru concurență neloială, abuz de încredere, fals sau infracțiuni pentru care este prevăzută pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi.

- **Ordinul ANRE nr. 48/10.04.2019** privind modificarea și completarea Regulamentului pentru atestarea verificatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 22/2013, publicat în Monitorul Oficial al României, nr. 282 din 12 aprilie 2019.

Ordinul are, în principal, scopul de a transpune în legislația secundară prevederile art. 98 alin. (3) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, modificată și completată de prevederile Legii nr. 167/2018, potrivit căreia: „*Prezentul titlu nu se aplică [...] gazelor naturale comprimate (GNC), gazelor naturale comprimate pentru vehicule (GNCV)*”.

Ordinul abrogă expresiile „gaze naturale comprimate (GNC), gaze naturale comprimate pentru vehicule (GNCV)” din Ordinul ANRE nr. 22/2013 și introduce magistrala directă în cadrul obiectivelor din sectorul gazelor naturale ce fac obiectul activității verificatorilor de proiecte (titulari ai atestatelor de tip VGt și VGd) și a experților tehnici (titulari ai atestatelor de tip EGt și EGd), în corelare cu prevederile Ordinului ANRE nr. 89/2018 privind aprobarea Normelor tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale și ale Ordinului ANRE nr. 118/2013 privind aprobarea Normelor tehnice pentru proiectarea și execuția conductelor de transport gaze naturale, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, tot prin acest ordin s-a simplificat procesul de atestare a verficatorilor de proiecte și/sau a experților tehnici în cazul cadrelor didactice de specialitate din facultățile de profil petrol-gaze, instalații pentru construcții sau de profil/specialitate conex/conexă activității tehnice din sectorul gazelor naturale, prin acordarea acestor calități pe bază de dosar.

S-a avut în vedere, în principal:

- punerea în aplicare a dispozițiilor Legii nr. 167/2018 care modifică și completează Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu privire la abrogarea dispozițiilor referitoare la gazele naturale comprimate (GNC) și la gazele naturale comprimate pentru vehicule (GNCV) din cadrul *Ordinului nr. 22/2013*;
- simplificarea procesului de atestare a verficatorilor de proiecte și/sau a experților tehnici în cazul cadrelor didactice de specialitate din facultățile de profil petrol-gaze, instalații pentru construcții sau de profil/specialitate conex/conexă activității tehnice din sectorul gazelor naturale, prin acordarea calității de verficator de proiecte/expert tehnic pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale pe bază de dosar;
- simplificarea modului de stabilire a Comisiei de atestare;
- înlocuirea gradelor IT și ID cu tipurile de autorizații PGT, EGT, PGD și EGD;
- introducerea activității de verificare a proiectelor/expertiză tehnică pentru magistralele directe ce funcționează în regim de joasă, redusă, medie și înaltă presiune, în corelare cu prevederile Ordinului ANRE nr. 89/2018 privind aprobarea Normelor tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale și ale Ordinului ANRE nr. 118/2013 privind aprobarea Normelor tehnice pentru proiectarea și execuția conductelor de transport gaze naturale, cu modificările ulterioare;
- eliminarea termenului în care verficatorul de proiecte sau expertul tehnic transmite la ANRE documentele în vederea emiterii unei noi legitimații, pentru prelungirea dreptului de practică având în vedere calitatea de verficator de proiecte/expert tehnic obținută pentru o perioadă nedeterminată;
- eliminarea activității de avizare a proiectelor pentru îndeplinirea condițiilor de practică necesare obținerii calității de verficator de proiecte/expert tehnic;
- introducerea unor prevederi referitoare la soluționarea eventualelor contestații cu privire la rezultatele analizei documentelor depuse în vederea obținerii atestării;
- introducerea unor căi de comunicare între verficatorii de proiecte, experții tehnici, precum și alte persoane interesate și ANRE, cum ar fi adresa de corespondență, numărul de telefon, adresa de e-mail.

- **Ordinul ANRE nr. 163/17.07.2019** privind aprobarea Normei tehnice pentru odorizarea gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 620 din 26 iulie 2019.

Norma tehnică stabilește cerințele minime privind odorizarea gazelor naturale la ieșirea din conductele de alimentare din amonte, în punctele de predare-preluare comercială, la ieșirea din sistemul național de transport al gazelor naturale, în punctele de predare și în sistemele de

distribuție a gazelor naturale/magistrale directe în vederea asigurării siguranței în alimentarea cu gaze naturale a clienților finali/consumatorilor. De asemenea se stabilesc:

- odorizantul folosit pentru odorizarea gazelor naturale;
- cerințele privind clasificarea, etichetarea, ambalarea, manipularea, transportul, depozitarea odorizantului și umplerea rezervoarelor fixe cu odorizant;
- modalitatea de schimbare a odorizantului;
- concentrația odorizantului din gazele naturale;
- controlul concentrației odorizantului din gazele naturale;
- documentele care fac dovada odorizării gazelor naturale;
- instalațiile de odorizare folosite pentru odorizarea gazelor naturale;
- amplasarea, montajul, mentenanța și exploatarea punctelor de prelevare a probelor de gaze naturale pentru măsurarea concentrației odorizantului din gazele naturale.

Norma tehnică se aplică de producătorii de gaze naturale, operatorul de transport și de sistem și de operatorii de distribuție a gazelor naturale sau operatorii sistemelor de distribuție închise.

Aceasta privește odorizarea gazelor naturale:

- în punctele de predare-preluare comercială a gazelor naturale către:
 - clienții finali/consumatorii racordați direct în conductele de alimentare din amonte, alimentați cu gaze naturale prin intermediul magistralelor directe;
 - sistemul/sistemele de distribuție a gazelor naturale racordate la conductele de alimentare din amonte;
 - sistemul/sistemele de distribuție închis/închise racordate la conductele de alimentare din amonte.
- la ieșirea din sistemul național de transport, în punctele de predare din sistemul național de transport care deserveșc:
 - clienții finali/consumatorii racordați direct la sistemul național de transport, alimentați cu gaze naturale prin intermediul magistralelor directe;
 - sistemul/sistemele de distribuție a gazelor naturale racordate la sistemul național de transport;
 - sistemul/sistemele de distribuție închis/închise racordate la sistemul național de transport.
- în sistemele de distribuție/magistralele directe prin asigurarea odorizării gazelor naturale în baza contractelor de prestări servicii și, acolo unde este cazul, prin odorizare suplimentară.

Reglementarea nu se aplică de către:

- producătorul de gaze naturale pentru odorizarea gazelor naturale predate în punctele de predare-preluare comercială a gazelor naturale către sistemul național de transport;
- operatorul terminalului GNL pentru utilizarea gazelor naturale în procesele specifice de aducere a acestora în stare lichidă și stocarea în recipiente speciale sau în procesele de descărcare și regazeificare a GNL;
- operatorul terminalului GNL în punctele de predare în sistemul național de transport;

- operatorul sistemului de transport și de sistem în punctele de predare din sistemul național de transport în instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale;
 - operatorul sistemului de transport și de sistem în punctele de predare din sistemul național de transport în conductele de interconectare la sistemele de transport din țările vecine;
 - operatorul sistemului de transport și de sistem în punctul de predare către un terminal GNL;
 - operatorul de înmagazinare în punctele de predare în sistemul național de transport.
- **Ordinul ANRE nr. 164/17.07.2019** pentru modificarea Regulamentului privind racordarea la sistemul de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 82/2017, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 606 din 23 iulie 2019.

Ordinul propune reducerea birocrăției în etapele necesare racordării la sistemul de transport al gazelor naturale, prin înlăturarea cerinței privind valoarea racordului față de valoarea care permite încredințarea directă și eficientizarea procesului de racordare, respectiv eliminarea redundanței privind aplicabilitatea legislației din domeniul achizițiilor publice.

- **Ordinul ANRE nr. 165/17.07.2019** privind modificarea Ordinului ANRE nr. 162/2014 pentru aprobarea punctelor relevante ale Sistemului național de transport al gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 30 august 2019.

În prezent, prin punctul de interconectare Isaccea 1 este posibil transportul gazelor naturale atât către Bulgaria și consumatorii din zona Mangalia cât și către celelalte puncte de ieșire din SNT, conform S.N.T.G.N. Transgaz S.A. care propune crearea a 2 puncte de tip VPA denumite:

- VPA0278A0 – Isaccea 1 Import RO cu partenerul adiacent UKRTRANSGAZ prin care evidențiază gazele naturale importante din Ucraina preluate în SNT prin Isaccea 1 și
- VPA0278A1 - Isaccea 1 Import BG cu partenerul adiacent UKRTRANSGAZ prin care se evidențiază gazele preluate prin Isaccea 1 destinate transportului spre Bulgaria și spre consumatorii din zona Mangalia.

Având în vedere cele menționate în antecedentă, precum și grupările consumatorilor direcți în puncte virtuale, grupările de distribuții în puncte virtuale, apariția de noi producători, de puncte noi de consum și modificările de denumire a punctelor virtuale transmise de S.N.T.G.N. Transgaz S.A., a fost necesară modificarea anexelor nr. 2 și 3 la Ordinul ANRE nr. 162/2014 pentru aprobarea punctelor relevante ale Sistemului național de transport al gazelor naturale, cu modificările ulterioare, în principal, prin adăugarea:

- VPA0278A0 Isaccea 1 Import RO la punctul virtual VPM05 Medieșu Aurit – Isaccea;
 - VPA0278A1 Isaccea 1 Import BG la punctul relevant PM0278 Isaccea 1.
- **Ordinul ANRE nr. 173/07.08.2019** pentru modificarea și completarea Regulamentului privind racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 32/2017, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 663 din 9 august 2019.

Ordinul conduce la asigurarea unui mediu concurențial normal și la tratarea nediscriminatorie a clienților de către operatorii economici autorizați ANRE. Prin acesta se propune eficientizarea procesului de racordare la sistemul de distribuție a gazelor naturale, în principal, prin:

- eliminarea posibilității de abuz de putere dominantă în situația de monopol pe care o are operatorul de distribuție a gazelor naturale;
- permiterea dezvoltării pieței în sectorul serviciilor asigurându-se creșterea eficiență a concurenței;
- introducerea obligativității operatorilor de distribuție a gazelor naturale de a informa solicitanții care doresc racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale, cu privire la posibilitatea alegerii operatorilor economici autorizați ANRE și a verficatorilor de proiect atestați ANRE.

- **Ordinul ANRE nr. 174/07.08.2019** privind modificarea Ordinului ANRE nr. 84/2017 pentru aprobarea Procedurii privind transmiterea către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei a informațiilor referitoare la compoziția și presiunile combustibililor gazoși utilizate pe teritoriul României, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 663 din 9 august 2019.

Procedura are ca scop punerea în acord cu legislația în vigoare a modului de transmitere către ANRE a informațiilor referitoare la compozițiile și presiunile combustibililor gazoși utilizate pe teritoriul României.

Are în vedere punerea în aplicare a dispozițiilor art. 98 alin. (3) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare, în sensul eliminării sintagmelor „gaze naturale comprimate (GNC)” și „gaze petroliere lichefiate (GPL) din Ordinul ANRE nr. 84/2017 pentru aprobarea Procedurii privind transmiterea către ANRE a informațiilor referitoare la compoziția și presiunile combustibililor gazoși utilizate pe teritoriul României.

- **Ordinul ANRE nr. 221/11.12.2019** pentru modificarea și completarea Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 18/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1012 din 17 decembrie 2019.

Ordinul urmărește stabilirea unei metode unitare de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale, precum și modul de raportare al acestuia, de către operatorii de distribuție. S-a avut în vedere eficientizarea activităților de:

- urmărire a consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale, de către operatorii de distribuție,
- raportare la ANRE a consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale,
- distribuție, prin introducerea măsurilor de reducere a consumului tehnologic anual de către operatorii de distribuție a gazelor naturale.

Obiectul ordinului are în vedere:

- introducerea raportării consumurilor tehnologice din sistemele de distribuție a gazelor naturale și în unități de energie nu numai în unități de volum;
- introducerea obligației operatorilor de distribuție de înregistrare lunară a consumurilor tehnologice din sistemele de distribuție a gazelor naturale;
- revizuirea prevederilor referitoare la volumul de gaze naturale disipat ca urmare a unor incidente tehnice în sistemele de distribuție a gazelor naturale materializate prin ruperea totală sau parțială a conductei;
- eliminarea prevederilor referitoare la metodele simplificate de determinare a volumelor de gaze naturale disipate în atmosferă sau în sol prin defecte ale obiectivelor din cadrul sistemelor de distribuție a gazelor naturale, bazate pe grafice și tabele, având în vedere:
 - prevederile art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind Normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative potrivit căroră „*textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Nu se folosesc termeni cu încărcătură afectivă. Forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor.*” ;
 - studiul realizat, care a stat la baza elaborării Metodologiei de calcul al consumului tehnologic, metoda simplificată de determinare a volumelor de gaze naturale disipate:
 - în atmosferă a fost realizată doar pentru temperatura gazelor naturale de 14°C și presiunea gazelor naturale de 0,04÷5 bar;
 - în sol a fost realizată doar pentru adâncimea de montare a conductei la 1m, permeabilitatea solului de $260 \times 10^{-12} \text{ m}^2$ și presiunea gazelor naturale de 0,04÷5 bar;
- introducerea obligației operatorilor de distribuție a gazelor naturale de transmitere anuală la ANRE a informațiilor cu privire la situația:
 - consumurilor tehnologice lunare din sistemele de distribuție a gazelor naturale;
 - volumelor de gaze naturale care nu se încadrează în consumul tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale;
 - sistemelor/mijloacelor de măsurare a gazelor naturale montate la clienții finali de gaze naturale;
 - volumelor de gaze naturale, datelor și locurilor în care s-au produs incidentele tehnice în sistemele de distribuție a gazelor naturale, pentru care operatorul de distribuție a recuperat prejudiciul aferent;
- introducerea măsurilor privind reducerea consumului tehnologic anual din sistemele de distribuție a gazelor naturale prin:
 - întreținerea/repararea/modernizarea/reabilitarea/înlocuirea, în regim de urgență, a tronsoanelor de conductă ale sistemului de distribuție la care au fost constatate periodic pierderi de gaze naturale;
 - intensificarea activităților de detectare a pierderilor de gaze naturale;
 - remedierea, în regim de urgență, a neetanșeităților constatate la obiectivele din sectorul gazelor naturale;
 - modernizarea stațiilor de protecție catodică în vederea depistării la timp a locurilor deteriorării izolației la conductele din oțel;

- diminuarea factorilor care conduc la producerea coroziunii conductelor de gaze naturale.

Promovarea concurenței și a funcționării pieței – angro și cu amănuntul (inclusiv implementarea codurilor de rețea CAM, CMP, BAL)

În cursul anului 2019 au fost aprobate:

1. **Ordinul ANRE nr. 35/27.02.2019** de aprobare a *Metodologiei de stabilire a cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate către furnizori pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare, a Metodologiei de stabilire a structurii specifice de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată asigurării consumului clienților finali noncasnici și de modificare a Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013.
Ordinul a fost elaborat ca urmare a adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2018 prin care a fost modificată și completată Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.
Obiectivele principale ale ordinului au fost de a reglementa obligațiile producătorilor și furnizorilor de gaze naturale în ceea ce privește prețul de vânzare și de achiziție al gazelor naturale provenite din producția internă destinate consumului clienților finali, precum și de a stabili structura specifică de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată asigurării consumului clienților finali noncasnici,
2. **Ordinul ANRE nr. 40/13.03.2019** privind aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a gazelor naturale încheiat între producătorii de gaze naturale și furnizorii de gaze naturale sau clienții finali eligibili. *Ordinul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Ordinul ANRE nr. 35/2019. Obiectivul ordinului este de a reglementa condițiile în care sunt vândute gazele naturale din producția internă de către producători și cumpărate de către furnizori, respectiv de către clienții finali noncasnici care optează pentru achiziția gazelor naturale direct de la producători.*
Prețul gazelor naturale prevăzut în contract este de 68 lei/MWh (fără servicii incluse), la care se adaugă costul transportului până la punctul de livrare, determinat în baza tarifelor de transport aprobate de ANRE, tarifele de înmagazinare subterană a gazelor naturale aprobate de ANRE precum și costurile de finanțare conform prevederilor legale, după caz.
3. **Ordinul ANRE nr. 42/27.03.2019** privind modificarea *Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 219/2018*

În luna decembrie 2018, a fost aprobată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, în perioada 1 aprilie 2019 – 28 februarie 2022, care, prin prevederile art. 61 pct. 12, a impus producătorilor obligația de a vinde cu prețul de 68 lei/MWh cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție internă curentă către furnizori și către clienții eligibili.

Totodată, în sarcina producătorilor a fost stabilită obligația de a vinde cu prioritate către furnizori, în condiții reglementate de ANRE, pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția curentă și/sau din depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale.

Ca urmare a prevederilor legale menționate anterior, a fost necesară modificarea *Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 219/2018, această modificare fiind realizată prin emiterea Ordinului ANRE nr. 42/27.03.2019.

Principale modificări aduse prin acest ordin au fost următoarele:

- în formula de calcul a venitului aferent unui an de reglementare, permis de către ANRE unui titular de licență pentru acoperirea costurilor necesare desfășurării activității de furnizare reglementată în anul respectiv, s-a introdus și componenta $C_{CA(n)}$, reprezentând contribuția bănească anuală datorată ANRE de către titularii de licență, stabilită potrivit reglementărilor în vigoare la momentul determinării venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată pentru anul n ;
- în formula de calcul a venitului aferent anului 2019 s-a inclus și componenta de corecție $C_{op_e(2018)}$;
- la stabilirea diferențelor de costuri de achiziție a gazelor naturale (componenta delta CUG), ținând cont de modificările legislative menționate anterior, s-au recunoscut următoarele:
 - i. pentru gazele naturale achiziționate de către titularul de licență din producția internă curentă, prețuri ce nu pot depăși valoarea de 68 lei/MWh, indiferent de vânzător, la care se adaugă costul serviciilor de rezervare de capacitate de intrare în SNT;
 - ii. pentru gazele naturale achiziționate prin contracte încheiate pe piața centralizată și prin negocieri liberă (contracte bilaterale), încheiate anterior intrării în vigoare a OUG nr. 114/2018, cu derulare și după data de 1 aprilie 2019 și cu preț diferit de 68 lei/MWh, s-a procedat astfel:
 - a) pentru gazele naturale achiziționate prin tranzacții angro pe piața centralizată, destinate acoperirii consumului curent/înmagazinării pentru întregul portofoliu de clienți, s-a recunoscut prețul mediu ponderat realizat de către titularul de licență pentru toate cantitățile achiziționate, cu livrare în luna analizată;
 - b) pentru gazele naturale achiziționate prin contracte bilaterale, destinate acoperirii consumului curent/înmagazinării pentru întregul portofoliu de clienți, s-a recunoscut cel mai mic preț dintre:
 - i. prețul mediu ponderat realizat de către titularul de licență pentru toate cantitățile achiziționate, cu livrare în luna analizată, prin contracte bilaterale menționate, inclusiv costul de transport de rezervare de capacitate de intrare în Sistemul național de transport (SNT), conform documentelor justificative transmise, și
 - ii. prețul mediu calculat ca medie ponderată a prețurilor contractelor de pe piața centralizată menționate, inclusiv costul de transport de

rezervare de capacitate de intrare în Sistemul național de transport (SNT), prețuri aferente cantităților livrate în luna analizată și realizate de către toți titularii de licență care au în portofoliu și clienți reglementați.

- în cazul contractelor cu livrări directe (spre exemplu: prin conductele din amonte, prin conducte dedicate etc.), dacă din punct de vedere tehnic nu există posibilitatea de achiziție a gazelor naturale din altă sursă, s-a recunoscut prețul aferent tranzacțiilor respective;
- analizarea și cuantificarea diferențelor de costuri de achiziție din anii 2018 și 2019 ale furnizorilor de gaze naturale cu activitate pe piața reglementată, recuperarea/cedarea integrală a acestor diferențe de către/de la furnizori urmează a se realiza până la data eliminării prețurilor reglementate pentru clienții casnici, conform prevederilor legale. Modalitatea de recuperare sau de cedare, prin includerea acestor diferențe în prețurile finale reglementate la clienții casnici, a avut în vedere asigurarea condițiilor de mai jos, în măsura în care acest lucru a fost posibil și numai cu respectarea legislației în vigoare:
 - a) menținerea prețurilor reglementate la clienții casnici, pentru perioada cuprinsă între data de 1 ianuarie 2019 și data eliminării prețurilor reglementate pentru acești clienți, conform prevederilor legale, la un nivel relativ constant;
 - b) menținerea unor valori rezonabile ale prețurilor reglementate pentru clienții casnici, până la data eliminării prețurilor reglementate pentru acești clienți.
- recunoașterea costurilor aferente dezechilibrelor conform prevederilor Codului Rețelei, în perioada cuprinsă între data de 1 aprilie 2019 și data eliminării prețurilor reglementate pentru clienții casnici, conform prevederilor legale;
- luarea în considerare, la determinarea valorii CUG estimate de către ANRE, în conformitate cu modificări legislative aferente pieței gazelor naturale menționate anterior, pentru perioada cuprinsă între data de 1 aprilie 2019 și data eliminării prețurilor reglementate pentru clienții casnici, a unui preț mediu de achiziție format de:
 - i. prețul de achiziție a gazelor naturale de 68 lei/MWh, stabilit conform prevederilor legale, la care se adaugă tariful anual de rezervare de capacitate pentru intrarea în SNT;
 - ii. prețul mediu de achiziție pentru gazele naturale achiziționate prin contracte încheiate anterior intrării în vigoare a OUG nr. 114/2018, cu derulare și după data de 1 aprilie 2019 și cu preț diferit de 68 lei/MWh, plus costul serviciilor de rezervare de capacitate de intrare în SNT.

4. **Ordinul ANRE nr. 47/29.03.2019** pentru modificarea unor Ordine ANRE; *Ordinul a fost elaborat ca urmare a modificărilor și completărilor aduse Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2018.*

Principala modificare stabilită de comun acord a fost aceea de a defalca perioada de aplicare a prevederilor OUG nr.114/2019 în două intervale de timp: 01.04.2019-30.09.2019 și 01.10.2019 – 28. 02.2022. În acest sens, toate operațiile prevăzute inițial în cadrul Ordinului nr. 35/2019 au fost defalcate corespunzător celor două perioade, o responsabilitate mărită fiind acordată și utilizatorilor de rețea în ceea ce privește determinarea și calculul dezechilibrelor.

- 5 **Ordinul ANRE nr. 52/17.04.2019** pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare și de modificare și completare a Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013; Ordinul ANRE a fost elaborat pentru a duce la îndeplinire prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 19/2019.

Obiectivele principale ale Ordinului sunt de a reglementa obligațiile producătorilor și furnizorilor de gaze naturale în ceea ce privește cantitățile de gaze naturale provenite din producția internă destinate consumului clienților casnici și/sau al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, precum și adaptarea prevederilor Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale pentru perioada în care se aplică Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2019.

6. **Ordinul ANRE nr. 53/17.04.2019** privind modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 40/2019 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare – cumpărare a gazelor naturale, încheiat între producătorii de gaze naturale și furnizorii de gaze naturale sau clienții finali eligibili. Ordinul a elaborat pentru a duce la îndeplinire prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 19/2019.

Principalele modificări și completări prevăzute în cadrul Ordinului au ca obiect modificarea Contractului-cadru de vânzare – cumpărare a gazelor naturale aprobat prin Ordinul ANRE nr. 40/13.03.2019. și se referă la: stabilirea perioadelor pentru care producătorii au obligația să încheie contracte de vânzare-cumpărare, modificarea obiectului contractului-cadru, introducerea obligația cumpărătorului de a respecta destinația gazelor naturale cumpărate, modificarea anexei la contractul-cadru prin eliminarea cantităților contractate aferente clienților noncasnici.

7. **Ordinul ANRE nr. 54/24.04.2019** privind modificarea Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 219/2018.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2019 privind modificarea și completarea unor acte normative au fost modificate dispozițiile art. 61 pct. 12 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice

și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene. Astfel, a fost modificată data de la care s-a instituit obligația producătorilor de a vinde cu prețul de 68 lei/MWh cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție internă curentă către furnizorii clienților casnici și ai producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, respectiv de la data de 1 mai 2019. Pentru a duce la îndeplinire aceste noi prevederi legale, ANRE a modificat *Metodologia pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 219/2018*, această modificarea fiind realizată prin emiterea Ordinului ANRE nr. 54/24.04.2019.

8. **Ordinul ANRE nr. 55/24.04.2019** pentru modificarea și completarea *Regulamentului privind furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 174/2018.

Pentru a duce la îndeplinire prevederile art. 61 pct. 12 și 13 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018* privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare, precum și în corelarea noilor prevederi ale legislației secundare emise de către ANRE, respectiv ale art. 11 și 12 din Ordinul pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire a cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare și de modificare și completare a Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013, publicat ca document de discuție în data de 4 aprilie 2019, ANRE a emis Ordinul nr. 55/2019 pentru modificarea și completarea *Regulamentului privind furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 174/2018.

9. **Ordinul ANRE nr. 158/28.06.2019** pentru modificarea art. 1 din *Metodologia de rezervare a capacității de transport și de stabilire a tarifelor pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin conductele de transport Isaccea - Negru Vodă*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 34/2016, și pentru aprobarea *Metodologiei de rezervare a capacității de transport pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin punctele situate pe conducta de transport de gaze naturale Isaccea 1 - Negru Vodă 1 destinată transportului gazelor naturale pe culoarul Federația Rusă - Bulgaria și alimentării cu gaze naturale a unor localități de pe teritoriul României*; *Ordinul a fost elaborat deoarece la sfârșitul anului 2018, S.N.T.G.N. "TRANSGAZ" S.A. Mediaș a finalizat lucrările de conectare fizică a conductei de transport gaze naturale Isaccea 1 – Negru Vodă 1 la sistemul național de transport al gazelor naturale, punctul Negru Vodă 1 devenind punct de interconectare cu un sistem de transport dintr-un stat membru UE. Modificările prevăzute în cadrul Ordinului au ca*

obiective excluderea conductei de transport Isaccea 1 - Negru Vodă 1 din obiectul Ordinului ANRE nr. 34/2016 și elaborarea metodologiei de alocare a capacității în punctele aferente conductei Isaccea 1-Negru Vodă 1.

10. Ordinul ANRE nr. 170/24.07.2019 pentru modificarea și completarea unor Ordine ANRE; *Aceasta se referă la modificarea Ordinului ANRE nr. 105/2018, Codului rețelei aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013 și Ordinului nr. ANRE 52/2019 și are ca obiective principale:*

- introducerea opțiunii de a fi oferite, pe piețele centralizate de gaze naturale, cantități de gaze naturale al căror preț să fie exprimat și în valute (euro/MWh și USD/MWh)*
- eliminarea obligativității de a supune avizării ANRE convențiile de participare la piețele centralizate de gaze naturale, precum și a procedurilor specifice operatorilor piețelor centralizate de gaze naturale;*
- cantitățile de gaze naturale stabilite de ANRE pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică din producția internă curentă și/sau din depozitele de înmagazinare sunt exceptate de la calculul obligației de tranzacționare pe piețele centralizate din România;*
- prețul gazelor naturale din ofertele de tranzacționare în cadrul pieței de echilibrare este defalcat în funcție de prețul gazelor naturale și de costul serviciilor incluse;*
- Profilele de consum elaborate de către OD, actualizate, vor fi puse la dispoziția OTS și a UR prin afișare pe pagina de internet a OD;*
- Tariful de dezechilibru, atât pentru CC, PET cât și pentru NC are la bază prețul mediu ponderat stabilit în cadrul piețelor centralizate.*

11. Ordinul ANRE nr. 179/13.08.2019 privind modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 105/2018 pentru aprobarea Regulilor generale privind piețele centralizate de gaze naturale; *Obiectivul principal este introducerea produselor flexibile în cadrul pieței centralizate a gazelor naturale.*

12. Ordinul ANRE nr. 182/28.08.2019 de aprobare a Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare a produselor standardizate pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de HUMINTRADE S.R.L.; *Regulamentul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 105/2018 pentru aprobarea Regulilor generale privind piețele centralizate de gaze naturale, cu modificările și completările ulterioare.*

13. Ordinul ANRE nr. 189/23.09.2019 privind modificarea Ordinului ANRE nr. 36/2016 privind stabilirea modalității de determinare anuală a nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale.

Începând cu data de 28.08.2017, SNTGN TRANSGAZ SA și FGSZ Zrt., operatorul de transport și de sistem din Ungaria, au derulat în comun **procedura de sezon deschis angajant în vederea alocării de capacitate incrementală la punctul de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu sistemul de transport al gazelor naturale din Ungaria de la Csanádpalota**. Pe parcursul derulării acestui proces, la solicitarea participanților la piața de gaze naturale, atât din România cât și din Ungaria, diferitele etape ale procesului au suferit o serie de prelungiri.

În acest sens, ANRE și MEKH, autoritatea de reglementare din Ungaria, au adoptat o serie de Decizii care aprobă aceste prelungiri. Deciziile emise de către ANRE, în cursul anului 2019, sunt următoarele:

1. **Decizia ANRE nr. 241/20.02.2019** privind modificarea manualului procedurii de sezon deschis angajant ce urmează a fi derulat în comun de către Societatea Națională de Transport Gaze Naturale „Transgaz” – S.A. Mediaș și „Földgázzállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság” – FGSZ Zrt. în vederea alocării de capacitate incrementală la punctul de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu sistemul de transport al gazelor naturale din Ungaria de la Csanádpalota, aprobat prin Decizia ANRE nr. 1123/28.07.2017, cu modificările ulterioare;
2. **Decizia ANRE nr. 670 /10.04.2019** privind modificarea manualului procedurii de sezon deschis angajant ce urmează a fi derulat în comun de către Societatea Națională de Transport Gaze Naturale „Transgaz” – S.A. Mediaș și „Földgázzállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság” – FGSZ Zrt în vederea alocării de capacitate incrementală la punctul de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu sistemul de transport al gazelor naturale din Ungaria de la Csanádpalota, aprobat prin Decizia ANRE nr. 1123 din 28.07.2017;
3. **Decizia ANRE nr. 994/29.05.2019** privind modificarea manualului procedurii de sezon deschis angajant ce urmează a fi derulat în comun de către Societatea Națională de Transport Gaze Naturale „Transgaz” – S.A. Mediaș și „Földgázzállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság” – FGSZ Zrt în vederea alocării de capacitate incrementală la punctul de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu sistemul de transport al gazelor naturale din Ungaria de la Csanádpalota;
4. **Decizia ANRE nr. 1692/30.09.2019** privind modificarea manualului procedurii de sezon deschis angajant ce urmează a fi derulat în comun de către Societatea Națională de Transport Gaze Naturale „Transgaz” – S.A. Mediaș și „Földgázzállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság” – FGSZ Zrt în vederea alocării de capacitate incrementală la punctul de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu sistemul de transport al gazelor naturale din Ungaria de la Csanádpalota, aprobat prin Decizia ANRE nr. 1123 din 28.07.2017.

În conformitate cu prevederile Ordinelor ANRE nr. 35/2019 și 52/2019, în cursul anului 2019 au fost emise următoarele Decizii:

1. **Decizia ANRE nr. 473/20.03.2019** privind stabilirea cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate către furnizori pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare;
2. **Decizia ANRE nr. 474/20.03.2019** privind stabilirea structurii specifice de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată asigurării consumului clienților finali noncasnici;
3. **Decizia ANRE nr. 567/29.03.2019** privind încetarea aplicabilității Deciziei nr. 473/20.03.2019 privind stabilirea cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația

să le vândă cu prioritate către furnizori pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare;

4. **Decizia ANRE nr. 568/29.03.2019** privind încetarea aplicabilității Deciziei nr. 474/20.03.2019 privind stabilirea structurii specifice de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată asigurării consumului clienților finali noncasnici;
5. **Decizia ANRE nr. 762/22.04.2019** privind stabilirea cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă curentă și/sau din depozitele de înmagazinare;
6. **Decizia ANRE nr. 1253/05.07.2019** privind modificarea și completarea Deciziei ANRE nr. 762/22.04.2019 privind stabilirea cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă curentă și/sau din depozitele de înmagazinare;
7. **Decizia ANRE nr. 1638/12.09.2019** privind modificarea anexei la Decizia ANRE nr. 1253/05.07.2019 privind stabilirea cantitatilor de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă curentă și/sau din depozitele de înmagazinare;
8. **Decizia ANRE nr. 1765/15.10.2019** privind modificarea anexei la Decizia ANRE nr. 762/22.04.2019 privind stabilirea cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă curentă și/sau din depozitele de înmagazinare.

În executarea prevederilor cuprinse în cadrul ordinului ANRE nr. 105/2018, au fost emise următoarele **Avize**:

1. Aviz nr. 21/06.03.2019 – Procedura OPCOM SA privind încasările și plățile aferente tranzacțiilor pe Piața pentru Ziua Următoare de gaze naturale.
2. Aviz nr. 22/06.03.2019 - Procedura OPCOM SA privind constituirea, verificarea și utilizarea garanțiilor financiare pentru participarea la Piața pentru Ziua Următoare de gaze naturale.
3. Aviz nr. 24/27.03.2019 pentru avizarea Metodologiei de stabilire a tarifelor practicate de administratorul pieței de echilibrare a gazelor naturale.

4. Aviz nr. 25/10.04.2019 - Procedura OPCOM SA privind încasările și plățile aferente tranzacțiilor pe Piața Intrazilnică de gaze naturale.
5. Aviz nr. 26/10.04.2019 - Procedura OPCOM SA privind constituirea, verificarea și utilizarea garanțiilor financiare pentru participarea la Piața Intrazilnică de gaze naturale.

Deși modificările și completările aduse *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* au avut efecte controversate și complexe asupra pieței gazelor naturale, procesul de dezvoltare a pieței gazelor naturale a continuat inclusiv prin modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 105/2018 *pentru aprobarea Regulilor generale privind piețele centralizate de gaze naturale*. În acest sens au fost emise Ordinele ANRE nr. 170/2019, 179/2019, 182/2019 precum și Avizele ANRE 21/2019, 22/2019, 25/2019 și 26/2019.

Pentru desfășurarea activității de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale desfășurată de către S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A., au fost emise Ordinele ANRE 158/2019 precum și Deciziile ANRE 241/2019, 670/2019, 994/2019 și 1692/2019.

Aplicarea deciziilor ACER

În sectorul gazelor naturale, în cursul anului 2019, ACER a emis numai două decizii dedicate și anume: capacitate incrementală HU-AT și alocarea platformei de alocare a capacităților în punctul fizic “Mallnow” respectiv punctul virtual de interconectare “GCP”.

La 19 noiembrie 2019, Agenția a publicat **Recomandarea nr. 02/2019** privind răspunsul reglementatorilor la provocările viitoare care apar din evoluțiile pieței interne a gazelor (așa-numitul „Pod dincolo de 2025”), pentru a aborda subiecte precum decarbonizarea și cuplarea sectorială.

V. MONITORIZAREA FUNCȚIONĂRII PIETELOR DE ENERGIE, aplicarea prevederilor REMIT

Rapoarte de monitorizare

Au fost elaborate rapoartele lunare de **monitorizare a pieței angro și cu amănuntul de energie electrică** (cu versiuni în limbile română și engleză), care conțin date agregate și de sinteză privind funcționarea sistemului electroenergetic național și a pieței de energie electrică, precum și informații cu privire la regulile de funcționare a pieței.

Au fost elaborate rapoartele lunare privind rezultatele **monitorizării pieței gazelor naturale**, conținând date agregate și de sinteză privind piața gazelor naturale.

Rapoartele trimestriale și cel anual de monitorizare a **pieței reglementate de energie electrică** au fost realizate pe baza datelor colectate de la cei cinci furnizori de ultimă instanță (FUI) și conțin sinteza valorilor indicatorilor de monitorizare a pieței reglementate, valori realizate în perioadele anterioare, și analize comparative.

Au fost publicate pe pagina de internet www.anre.ro informații lunare publice conform art. 10 din Ordinul ANRE nr. 221/2018 *privind obligația participanților la piața de gaze naturale de a tranzacționa pe piețele centralizate din România*

În 2019, direcția de specialitate a continuat să urmărească permanent modul de respectare de către participanții la piață a obligațiilor de raportare ale acestora, conform metodologiilor de monitorizare, participanții la piață fiind zilnic îndrumați și consiliați în vederea transmiterii în mod corect, complet și la timp a datelor solicitate pe bază de machete de monitorizare.

Analize specifice pieței de energie electrică

În cadrul direcției au fost elaborate diverse informări/analize cu privire la evoluțiile constatate pe piața de energie electrică, utilizate intern sau transmise altor instituții și autorități competente, în vederea analizării aspectelor identificate și luării măsurilor care se impun.

Una dintre temele tratate frecvent în informările elaborate a fost evoluția prețului de închidere a pieței pentru ziua următoare, deoarece, în contextul în care OPCOM este unic operator de piețe centralizate, PZU are o cotă foarte mare în consumul intern al României (între 45,3% în 2017 și 41,9% în 2019, comparativ cu cca 109,6% în 2017 respectiv 107,2% în 2019 pentru piețele la termen), iar PIP se constituie într-o referință pentru prețurile pe piețele la termen.

În 2019, **PIP PZU** a înregistrat o tendință discontinuu crescătoare, reflectând condițiile de piață, contextul regional, modificările cadrului legal și evenimentele cu caracter special cu impact asupra funcționării sectorului energetic. Se remarcă faptul că, în perioada iulie-octombrie 2019 au fost înregistrate cele mai mari valori medii lunare ale PIP PZU dintre cele 4 țări membre ale pieței 4M MC.

În condițiile reducerii ofertei cantitative de vânzare cu 1% și a celei de cumpărare cu 4%, în anul 2019 prețul mediu ponderat de tranzacționare a crescut cu 13% față de anul anterior, în timp ce, în 2018, în condițiile creșterii ofertei cantitative de vânzare cu 5% și a reducerii celei de cumpărare cu 6% comparativ cu anul 2017, prețul mediu ponderat de tranzacționare a scăzut cu 5%.

În continuare prezentăm **principalii factori** care au fost de natură să influențeze oferta de vânzare pe PZU și să explice tendința alternant ascendentă a PIP:

- **perioadele cu producție de energie electrică din sursă hidro redusă și alternarea perioadelor cu producție eoliană redusă sau crescută comparativ cu valorile lunare înregistrate în anul 2018**, determinate de contextul hidrologic și meteorologic al anului, care au condus la modificarea structurii producției de energie electrică. Astfel, în timp ce energia din sursă eoliană a crescut ca volum, ponderea producției din sursă hidro s-a diminuat, cu excepția lunilor mai și iunie, pe fondul scăderilor ritmice față de mediile multianuale ale debitului afluent al Dunării și al trendului descrescător al gradului de umplere a lacurilor de acumulare, ca urmare a utilizării majoritare a acestui tip de energie; această evoluție s-a repercutat în întreaga piață prin reducerea ofertei de vânzare pe PZU.

Producția din sursă hidro s-a diminuat și ca urmare a politicii de ofertare a producătorului hidro, care a urmărit conservarea rezervelor de apă din marile lacuri în perioadele cu resurse limitate, având în vedere prognozele defavorabile din punct de vedere hidrologic pentru a doua parte a anului 2019.

- Deși puterea instalată în centrale pe bază de SRE deține o pondere semnificativă în total, **producătorii din surse regenerabile au pus o presiune suplimentară pe cererea de energie electrică din PZU**. Unii producători eolieni au introdus oferte de cumpărare semnificative atât cantitative, cât și valorice, probabil pentru onorarea contractelor aflate în derulare în perioadele cu producție eoliană scăzută. Acestea sugerează însă și o inadecvare a strategiei de contractare la specificul sursei. O contractare prudentială pe piețele la termen, cu ofertarea excesului de producție pe PZU și PI, coroborată cu îmbunătățirea instrumentelor de prognoză, ar fi fost de natură să îmbunătățească performanțele producătorilor și rezultatele de funcționare ale PZU și PI.

Se remarcă performanțele foarte slabe ale PI, în absența ofertei E-SRE, cu toate că această piață a fost dezvoltată în mod expres la solicitările producătorilor de E-SRE, pentru a le permite o echilibrare contractuală cât mai bună.

Nici în perioadele cu producție de energie electrică din sursă eoliană consistentă, aceasta nu s-a regăsit în ofertele de vânzare pe PZU sau PI: în anul 2019 producția acestui tip de energie a crescut ca volum comparativ cu anul precedent, dar, pe fondul modificărilor legislative introduse prin Legea nr. 184/2018, de modificare și completare a Legii nr. 220/2008, producția suplimentară nu s-a regăsit în oferta de vânzare pe piețele anterioare PE.

- **scăderea cu 4952 GWh a producției de energie electrică în anul 2019 comparativ cu 2018**

Comparând energia electrică livrată pe surse de combustibil, cele mai mari scăderi ale cantităților de energie electrică produsă, comparativ cu 2018, le-au înregistrat producătorii pe tipul de sursă de producere hidro, cărbune și gaz (Hidroelectrică - cca. 2027 GWh, CE Oltenia - cca. 1743 GWh, Romgaz - cca. 575 GWh și OMV Petrom - 423 GWh) în timp ce producția eoliană și solară a crescut ca volum, dar nu a putut compensa deficitul de producție din centralele termoelectrice și hidroelectrice.

În ceea ce privește CE Oltenia, la scăderea puterii disponibile au contribuit programul de re tehnologizare a grupurilor, întârzierile înregistrate în procesul de scoatere din fondul agricol

și forestier național a terenurilor necesare pentru extinderea exploatărilor miniere, și fezabilitatea economică a exploatărilor, respectiv calitatea redusă a combustibilului, dar și dificultățile financiare întâmpinată pe fondul creșterii prețului mediu al certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră; acestea din urmă au afectat și alți producători pe cărbune;

- **absența ofertei** pe PZU a capacității disponibile a producătorilor dispecerizabili în **cogenerare**, determinată de situația financiară precară, ce nu le-a permis acestora achiziția de combustibil, unii dintre producători fiind deja grevați de obligații anterioare pe PE/dezechilibre și plata serviciului de transport către CNTEE Transelectrica SA; o altă cauză a lipsei de ofertă la vânzare din partea acestor producători este și faptul că în lipsa sarcinii termice, în anumite perioade de timp, funcționarea în regim de condensatie înrăutățește semnificativ parametrii de calificare pentru schema de sprijin de tip bonus.
- numeroasele **indisponibilități accidentale și planificate**, care au introdus o presiune suplimentară pe factorul de putere disponibilă în sistem și, implicit, pe capacitatea acestuia de a acoperi cererea, în condițiile meteo defavorabile din punct de vedere al surselor hidro și eoliană. Durata și frecvența mare a retragerilor accidentale ale unor grupuri hidro și termo importante din România sugerează probleme în asigurarea unei mentenanțe de calitate și la timp. Stabilirea programelor de mentenanță este influențată probabil și de prognozele din domeniul surselor regenerabile, centralele pe bază de surse clasice fiind chemate să suplinească și scăderile neprognozate ale producției din surse regenerabile;
- **tehnologia de producție învechită**, cu costuri de producere ridicate și randamente destul de scăzute ale unor grupuri, existența unor capacități de producție cu durata de viață la limită sau depășită;
- **schimbările cadrului legal** introduse prin OUG 114/2018, cu modificările ulterioare, care au afectat atât piața de gaze, cât și pe cea de energie electrică, cele ale legislației din domeniul energiei regenerabile, începând cu luna august 2018, precum și modificările reglementărilor aplicabile PE și PRE;

Astfel, obligațiile instituite de OUG 114/2018 pentru producătorii români de energie electrică de a vinde energie electrică FUI pentru alimentarea consumatorilor casnici la tarife stabilite de ANRE, au condus la diminuarea ofertei pe piața concurențială corespunzător obligațiilor rezultate din contractele reglementate; în același timp, introducerea taxei pe cifra de afaceri de 2%, care a constituit un cost suplimentar pentru producători, a avut drept efect creșterea prețului energiei electrice și a gazelor naturale vândute pe piața concurențială față de decembrie 2018.

- reinstituirea regulii potrivit căreia **certIFICATELE VERZI SE ACORDĂ CORESPUNZĂTOR PRODUCȚIEI REALIZATE**, fără a se mai limita la cantitatea de energie electrică orară notificată către OTS, ca urmare a abrogării prevederii de la art. 3 alin. (6) lit. f) din Legea nr. 220/2008, așa cum fusese modificată prin art. I pct. 1 din OUG 57/2013; aceasta a avut ca efect neofertarea pe PZU sau PI a creșterii de producție eoliană și funcționarea în excedent; comportamentul descris a reprezentat și o metodă de preîntâmpinare a dezechilibrelor negative, penalizate mai mult după modificarea reglementărilor aplicabile PE, dar a condus la o scădere suplimentară a cantităților de energie electrică livrate de producătorii din surse clasice în rețea, prin dispoziții de reducere de putere pe PE date de OTS, ca urmare a funcționării în excedent a SEN;

- **comportamentele de ofertare ale unor categorii de participanți la PZU.** Analiza ofertelor și a tranzacțiilor principalelor categorii de participanți la PZU (producatori, FUI, furnizori concurențiali, traderi, OTS, shipper) reflectă atât performanțele diverselor categorii de participanți în managementul portofoliilor de contracte corespunzătoare activității desfășurate, cât și specificul activității și măsura în care își pot transfera costurile sau performanțele mai reduse către clienți. Rezultatele sugerează o mai mare lejeritate de comportament al participanților implicați în activități reglementate (FUI, OD, OTS) și a producătorilor din SRE, cu excepția Hidroelectrică, ce beneficiază de schema de sprijin specifică. Traderii și producătorii par a avea un comportament de ofertare mai reținut.
- **arbitrajul traderilor între regiuni,** ca urmare a nealinierii orei de închidere a PZU cuplat din mecanismul 4M MC cu ora de închidere din proiectul Multi Regional Coupling.

Analiza tranzacțiilor încheiate de traderi pe toate segmentele pieței angro din România sugerează un management de portofoliu performant, rezultat, probabil, și ca urmare a deciziilor de optimizare a activității de trading la nivel european – principalii traderi activi pe piața din România fiind companii multinaționale, active pe mai multe piețe europene.

În anul 2019, România s-a transformat în importator net de energie electrică. O lungă perioadă de timp, România a avut o capacitate de producție instalată mult superioară consumului mediu național și o structură de producție care i-a permis să fie exportator net de energie electrică. Soldul export-import a variat în perioada 2014-2018 între 7,128 TWh și 2,545 TWh, în timp ce, în anul 2019, a fost de -1,581 TWh.

În 2019, consumul intern a depășit posibilitățile de acoperire cu energie ale capacităților interne de producere la costuri marginale competitive, concomitent cu scăderea disponibilului real de capacități de producere și a gradului de hidraulicitate. Atunci când consumul intern lunar din 2019 a înregistrat un nivel superior celui din 2018, pe fondul unei producții scăzute, acoperirea necesarului de consum s-a realizat prin import de energie electrică, cantitatea intrată în țară atât prin PZU cuplat, cât și prin contractele directe de import depășind ca volum energia electrică exportată.

Se remarcă evoluția alternantă a fluxurilor transfrontaliere pe granița cu Ungaria prin PZU cuplat la nivelul lunilor din 2019. Dacă în perioada februarie – iunie 2019 au predominat fluxurile de export, care au condus la un grad de utilizare a capacității de interconexiune de 41% la nivelul lunii iunie 2019, începând cu luna iulie evoluția fluxurilor s-a inversat, înregistrându-se majoritar fluxuri de import care au condus la un grad de utilizare a capacității de interconexiune de 42% pe relația de import, în detrimentul fluxurilor de export.

În numeroase intervale orare capacitatea de transport disponibilă pentru alocarea implicită pe PZU a fost insuficientă, în special pe sensul de export, fapt indicat de numărul ridicat de intervale orare în care a fost atinsă valoarea maximă orară a capacității disponibile.

Creșterea PIP PZU în anul 2019, comparativ cu anul 2018, s-a reflectat în scăderea cantităților de energie electrică exportate prin PZU cuplat în anul 2019, comparativ cu anul anterior, cu 29%, și în creșterea cantităților importate cu 54%.

Pe **piețele la termen**, prețul mediu al cantităților de energie electrică tranzacționate pentru livrare în anul 2020 și-a continuat trendul ascendent început în luna mai 2018, ajungând ca din luna mai 2019 să depășească prețul mediu al cantităților tranzacționate pentru livrare în anul 2019. Tranzacționarea cantităților pentru anul 2020 la prețuri mai mari față de cele corespunzătoare anului 2019 indică faptul că participanții la piață au anticipat o creștere a prețurilor pe toate componentele pieței angro. Același trend a fost înregistrat și pentru anul 2019, pentru care pe piețele la termen s-a tranzacționat la prețuri medii ponderate mai mari față de cele corespunzătoare anului 2018.

Un factor comun al piețelor la termen a fost trendul constant ascendent al prețurilor medii anuale de tranzacționare, ca și al prețurilor medii de tranzacționare a volumelor contractate pentru livrare în anul de analiză. Referitor la acest din urmă aspect, trebuie remarcată situarea prețurilor medii ale volumelor tranzacționate anterior pentru livrarea în anul de analiză sub valorile prețurilor medii de tranzacționare înregistrate în anul de analiză, aspect ce pare să confirme disponibilitatea participanților de a tranzacționa la prețuri din ce în ce mai mari, odată cu apropierea momentului livrării.

Similar PZU, creșterea prețurilor pe piețele centralizate de contracte a fost simultană unor volume ale ofertelor de vânzare mai mici decât cele ale ofertelor de cumpărare. La această situație, alături de starea sectorului de producere din România, condițiile hidrologice și meteorologice, distorsiunile generate de schema suport pentru producția regenerabilă și efectele certificatelor de emisii de CO₂, a contribuit și reintroducerea pieței reglementate începând cu martie 2019, în baza legislației primare menționate.

Adiacent creșterilor de preț pe segmentele pieței angro, s-a constatat un **trend ascendent al prețurilor de vânzare pe piața cu amănuntul**, care au înregistrat creșteri succesive de la un an la altul pentru toate categoriile de clienți, casnici și noncasnici. Creșterile s-au înregistrat atât pe segmentul concurențial, cât și pe cel reglementat, în condițiile în care consumul intern a scăzut cu 896 GWh în anul 2019 față de 2018.

În timp ce prețul mediu de achiziție a energiei electrice corespunzător FUI a crescut în anul 2019 cu 31% față de 2017, prețul mediu de vânzare a energiei electrice către clienții finali deserviți de FUI (atât din piața reglementată, cât și din cea concurențială) a crescut cu 42% în anul 2019 față de anul 2017.

Evaluând nivelul de performanță a activității furnizorilor în anul 2019 se constată că aceștia și-au consolidat pozițiile deținute pe piața cu amănuntul, creșterile de preț asigurând rezultate pozitive pentru FUI și creșterea marjei medii de furnizare pentru furnizorii concurențiali activi pe piața cu amănuntul din România. Analiza privind estimarea marjelor de trading/furnizare realizate în anul 2019 de furnizorii și traderii activi pe piața de energie electrică națională arată și o creștere semnificativă a marjei medii de trading pentru furnizorii cu activitate preponderentă pe piața angro, ca și pentru traderi.

Creșterile de preț înregistrate pe piața angro și pe cea cu amănuntul au contribuit și la **menținerea veniturilor realizate de principalii producători dispecerizabili din surse clasice** monitorizați de ANRE, cu excepția celor în cogenerare, chiar și atunci când producția lor de energie electrică a stagnat sau a scăzut față de anul anterior. Profiturile brute raportate de aceștia au fost influențate, însă, și de obligațiile de livrare a cantităților de energie electrică la preț reglementat, prevăzute de

modificarea cadrului de reglementare. Producătorii au o influență importantă asupra prețurilor de piață, care sunt determinate de circumstanțe obiective, generate de performanța generală a sectorului sau contextul regional, dar și subiective, aferente modului în care participanții înglobează informațiile disponibile în deciziile pe care le iau cu privire la comportamentul de ofertare și activitatea pe piața angro sau cu amănuntul.

Analize specifice pieței gazelor naturale

În domeniul gazelor naturale au fost realizate analize referitoare, în principal, la:

- rezultatele activității de tranzacționare a gazelor naturale pe platformele piețelor centralizate administrate de BRM și de OPCOM;
- comportamentul de piață al producătorilor și importatorilor de gaze naturale în perioada aprilie 2019 – iunie 2019;
- comportamentul S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A., referitor la aplicarea Codului Rețelei al SNT, pentru contractele de import, pe punctele de interconectare cu Ucraina, pentru care nu există acord de interconectare cu transportatorul din Ucraina, așa cum există cu celelalte țări vecine.

Stabilirea și urmărirea stocului minim de gaze naturale

În vederea determinării stocului minim de gaze naturale la nivel național, pentru titularii licențelor de furnizare care asigură aprovizionarea cu gaze naturale a clienților finali, pentru ciclul de înmagazinare 2019–2020, în prima fază a fost publicat pe pagina de internet www.anre.ro, la data de 07.03.2019, Lista inițială privind stocul minim de gaze naturale pe care fiecare titular al licenței de furnizare are obligația de a-l constitui în depozitele de înmagazinare subterană până la data de 31 octombrie 2019.

Ulterior, au fost centralizate și validate datele primite de la furnizori privind modificările de portofoliu clienți finali, intervenite în intervalul 01.01.2018–07.03.2019, în baza cărora au fost determinate noile cantități pentru clienții finali (PET și noncasnici), ca urmare a modificărilor de portofoliu survenite. Astfel, a rezultat Decizia ANRE nr. 663/10.04.2019, publicată la aceeași dată pe pagina de internet www.anre.ro.

În ultima etapă, în vederea elaborării deciziei finale privind nivelul stocului minim pentru anul 2019, au fost centralizate și validate datele cu privire la modificările de portofoliu clienți finali survenite în intervalul 07.03.2019 – 20.09.2019. Astfel, la data de 16.10.2019 a fost publicată Decizia ANRE nr. 1.774/16.10.2019 privind stabilirea nivelului stocului minim de gaze naturale pe care fiecare titular al licenței de furnizare a gazelor naturale are obligația de a-l constitui în depozitele de înmagazinare subterană până la data de 31 octombrie 2019.

Prin Decizia ANRE nr. 664/10.04.2019 a fost determinat nivelul stocului minim de gaze naturale pentru titularul licenței de operare a sistemului de transport al gazelor naturale S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.

Cu scopul de a avea o situație cât mai exactă cu privire la stadiul de îndeplinire a stocului minim de la nivel național de către titularii licențelor de furnizare care asigură aprovizionarea cu gaze naturale a clienților finali, pentru ciclul de înmagazinare 2019–2020, în perioada iunie - octombrie

2019 a fost urmărită săptămânal evoluția stocului realizat de către fiecare furnizor în parte, raportat la cantitățile determinate prin Decizia ANRE nr. 663/10.04.2019 privind stabilirea nivelului stocului minim de gaze naturale pe care fiecare titular al licenței de furnizare a gazelor naturale are obligația de a-l constitui în depozitele de înmagazinare subterană până la data de 31 octombrie 2019.

Colectarea și prelucrarea datelor necesare Raportului Național 2018 și Raportului de Monitorizare a Pieței Interne Europene de Electricitate și Gaze naturale în anul 2018

Direcția de specialitate din cadrul ANRE a colectat și prelucrat datele și informațiile cuprinse în *Raportul Național 2018*, elaborat de ANRE, și ulterior integrate în *Raportul de Monitorizare a Pieței Interne Europene de Electricitate și Gaze Naturale în anul 2018*, elaborat de ACER/CEER pentru informarea Comisiei Europene.

În acest sens, s-a colaborat cu compartimentele de monitorizare organizate la nivelul Opcom SA și CNTEE Transelectrica SA pentru prezentarea sintetică a unui set semnificativ de indicatori pe toate componentele pieței de energie electrică din România, acești indicatori fiind necesari evaluării stadiului în care se află România în realizarea pieței interne unice europene de energie.

Raportarea de date statistice către Eurostat și ERRA

Au fost colectate, în formatele stabilite de Eurostat, datele aferente consumului și prețurilor medii pentru energia electrică facturată clienților finali, de la operatorii economici, titulari de licență de furnizare energie electrică, și ulterior prelucrate în vederea realizării raportărilor semestriale și anuale către Institutul Național de Statistică (INS), în virtutea Protocolului de cooperare dintre ANRE și INS.

De asemenea, au fost raportate către INS date statistice semestriale și anuale privind prețurile gazelor naturale pentru consumatorii casnici și noncasnici, pe grupe de consumatori, în conformitate cu prevederile aceluiași Protocol.

Colectarea și prelucrarea datelor s-a realizat cu respectarea prevederilor *Regulamentului (UE) 2016/152 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale și energie electrică și de abrogare a Directivei 2008/92/CE*.

Totodată, direcția de specialitate a ANRE a calculat indicatorii de concurență specifici segmentului de producere a energiei electrice și pieței cu amănuntul de energie electrică, incluși în chestionarul de raportare anual transmis de Eurostat, colaborând în acest scop și cu alte departamente din cadrul ANRE. Au fost raportați și indicatori ai pieței de gaze naturale din România privind numărul operatorilor economici activi pe piața națională, precum și cotele de piață înregistrate de cei care furnizează gaze naturale clienților finali.

Către ERRA s-au raportat date statistice la nivel trimestrial privind prețurile energiei electrice și gazelor naturale furnizate clienților finali respectiv realizate pe piața angro.

Aplicarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie

În cursul anului 2019, au fost întreprinse o serie de activități în vederea aplicării prevederilor REMIT și Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei privind raportarea de date, pentru punerea în aplicare a art. 8 alineatele (2) și (6) din REMIT:

- reprezentanții direcției de specialitate, alături de specialiștii IT ai ANRE, au fost implicați în proiectul de stabilire a măsurilor de securitate și fiabilitate operațională în vederea obținerii de către ANRE a certificării necesare pentru a putea descărca, stoca și prelucra datele REMIT.
- în baza prevederilor REMIT, Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014, a Deciziei ACER nr. 1/2012 și Ordinului ANRE nr. 1/2015, direcția de specialitate a continuat verificarea și actualizarea informațiilor din Registrul național. În anul 2019, s-au înregistrat 19 participanți noi pe piețele angro de energie electrică și gaze naturale, la sfârșitul anului 2019 deținând cod ACER un număr de 666 participanți pe piețele angro de energie electrică și gaze naturale. În 2019, direcția de specialitate a continuat să ofere îndrumare participanților la piață care au solicitat clarificări cu privire la procedura de acordare a codului ACER. Datele de tranzacționare și cele fundamentale ale participanților la piață sunt transmise de 3 Mecanisme de raportare înregistrate - Opcom SA, Bursa Română de Mărfuri și Transgaz.
- a fost asigurată participarea în grupurile de lucru organizate la nivelul ACER și CEER pentru coordonarea aplicării prevederilor REMIT. Activitățile desfășurate au vizat urmărirea fazelor de punere în aplicare la nivel național, pentru anul 2019, și îndeplinirea obligațiilor ce revin ANRE, participanților la piața angro și persoanelor care realizează tranzacții cu titlu profesional.
- au fost analizate suspiciunile de încălcare a prevederilor REMIT semnalate pe Platforma de notificare a ACER. Direcția de specialitate din cadrul ANRE a realizat analiza preliminară a notificărilor de tip STR transmise la ANRE în conformitate cu procedurile interne și cu principiile, criteriile și etapele descrise în documentele cu caracter orientativ ale ACER. În procesul de analiză preliminară a cazurilor notificate, direcția de specialitate a colaborat cu ACER, cu participanții la piață, Mecanismele de raportare înregistrate și cu CNTEE Transelectrica SA. Până în prezent, au fost notificate 12 cazuri de suspiciuni de încălcare a art. 3 și/sau 5 din REMIT, în cursul anului 2019 fiind notificate 3 cazuri. Cazurile notificate se află în diferite stadii de analiză, de la analiza preliminară până la direcționarea acestora către serviciul investigații.

Abuzul de piață poate fi semnalat pe Platforma de notificare dezvoltată de ACER în acest scop pe Portalul REMIT (<https://www.acer-remit.eu/np/home>), utilizând formatul cadru de notificare stabilit de ACER - Suspicious Transaction Report (STR). Astfel, persoanele care efectuează tranzacții cu titlu profesional, autoritățile de reglementare în domeniul energiei, autoritățile financiare și orice altă parte interesată pot recurge la acest mijloc de notificare atunci când au argumente pentru a motiva în mod rezonabil o suspiciune de abuz de piață (respectiv încălcarea prevederilor art. 3 privind interzicerea tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și ale art. 5 din REMIT privind interzicerea manipulării pieței) sau orice alt tip de încălcare a obligațiilor prevăzute de REMIT (art. 4 privind publicarea informațiilor

privilegiate, art. 8 privind raportarea datelor, art. 9 privind înregistrarea participanților la piață și art. 15 privind obligațiile persoanelor care efectuează tranzacții cu titlu profesional). În plus, Platforma de Notificare REMIT poate fi folosită de participanții la piața angro de energie pentru îndeplinirea obligațiilor pe care aceștia le au în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (4) pct. b) și art. 4. alin. (2) din REMIT.

- totodată, direcția de specialitate a colaborat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară în baza Protocolului de colaborare încheiat între cele două instituții, în scopul aplicării coordonate a prevederilor REMIT.

Alte activități

În cursul anului 2019, DMREMIT a participat la unele acțiuni de control pe tematici care au legătură cu obiectul de activitate al direcției.

Principalele evoluții pe piața de energie electrică în anul 2019

Structura energiei electrice produse în unități dispecerizabile

În baza prevederilor *Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 67/2018 - Metodologia de monitorizare PAN - procesul de monitorizare lunară a sectorului de producere s-a axat pe activitatea titularilor de licență de exploatare comercială a capacităților de producere a energiei electrice, deținători de unități dispecerizabile din surse de producere hidroenergetică, nucleară, termoeenergetică, eoliană, fotovoltaică și biomasă, din perspectiva participării lor la piața de energie electrică.

Din datele colectate lunar de la cei 123 producători de energie electrică monitorizați în baza *Metodologiei de monitorizare PAN*, reiese faptul că în anul 2019, **unitățile dispecerizabile au produs o cantitate de 57,02 TWh de energie electrică, în scădere față de cea produsă în anul 2018, de 61,97 TWh.** În același timp, energia electrică livrată de respectivii producători în rețele a fost de cca. 53,63 TWh, în scădere cu cca. 8% față de cea livrată în anul precedent de aceiași producători dispecerizabili.

Prezentăm, în continuare, valorile anuale ale energiei livrate în rețele de unitățile dispecerizabile și structura sa pe tipuri de sursă de producere, pornind de la datele lunare raportate de producătorii dispecerizabili și publicate de ANRE în Rapoartele lunare privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică.

Tip sursă producere energie electrică	2019		2018		Evoluție 2019/2018 (%)
	GWh	%	GWh	%	
Cărbune	12.211	22,77	14.124	24,22	▼ 13,5
Păcură	18	0,03	37	0,06	▼ 50,7

Gaz	8.515	15,88	9.705	16,64	▼12,3
Hidro	14.978	27,93	16.943	29,06	▼11,6
Nuclear	10.346	19,29	10.443	17,91	▼0,9
Biomasă	99	0,18	54	0,09	▲83,7
Eolian	6.673	12,44	6.237	10,70	▲7,0
Solar	793	1,48	763	1,31	▲3,9
TOTAL	53.633	100,00	58.306	100,00	▼8,0

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili - prelucrare ANRE -

Comparând energia electrică livrată pe surse de producere în anul 2019 cu perioada precedentă, se remarcă scăderea cantității anuale de energie produsă și livrată în rețele din surse clasice, în timp ce energia din surse eoliană, solară și biomasă a crescut ca volum față de anul 2018, neputând însă compensa deficitul de producție din centralele termoelectrice și hidroelectrice.

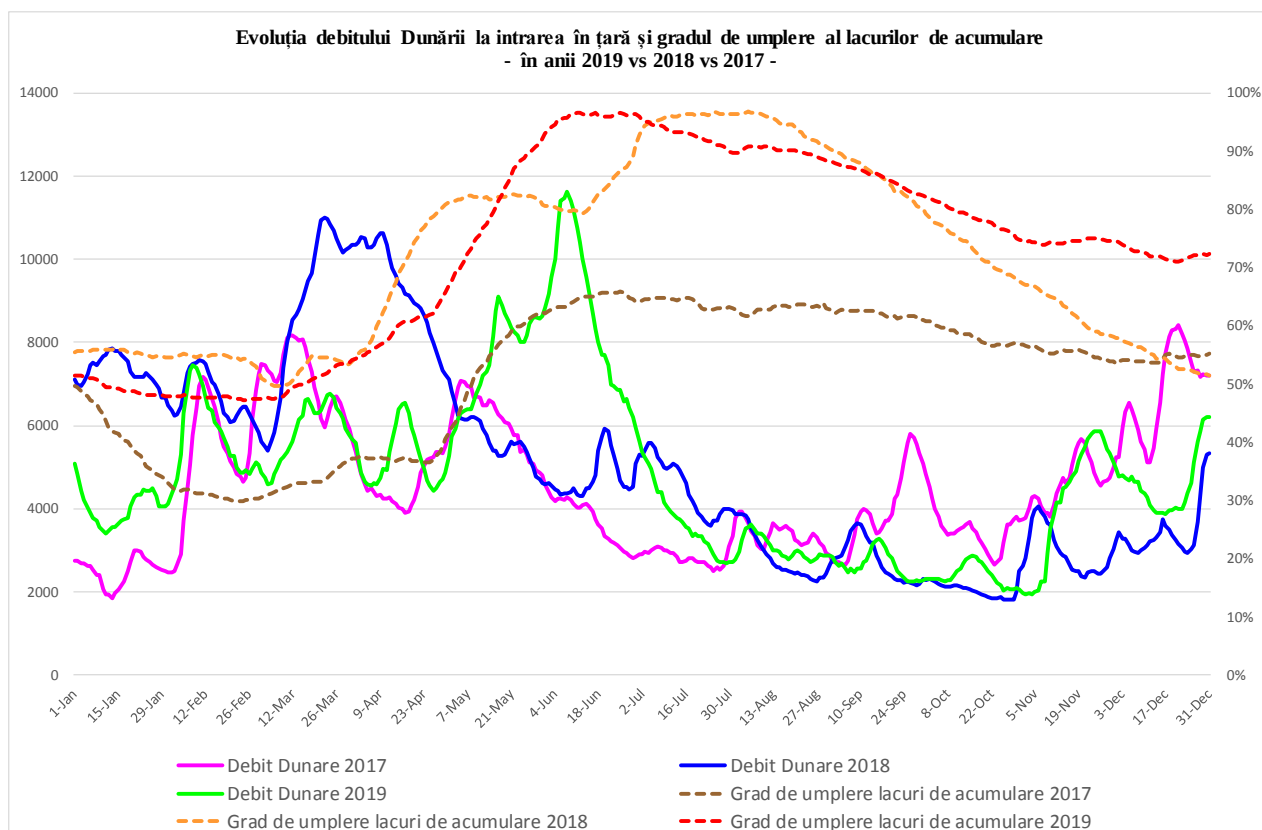
La nivel de lună, diferențele în minus față de aceleași perioade ale anului anterior în cazul energiei produse și livrate din combustibili solizi și gazoși s-au manifestat încă de la începutul anului, tendința accentuându-se spre sfârșitul anului 2019.

Ponderea din total a producției în centrale hidroelectrice a scăzut lună de lună comparativ cu perioadele similare din 2018, având drept cauze reduceri ale nivelului de hidraulicitate pe Dunăre și râuri interioare, cu excepția lunilor mai și iunie (debitele Dunării la intrarea în țară reduse față de mediile multianuale, concomitent cu o diminuare a rezervei de energie din principalele lacuri de acumulare) la care s-a adăugat tendința producătorului de a conserva rezervele de apă existente, având în vedere prognozele defavorabile din punct de vedere hidrologic pentru semestrul II 2019. Subsecvent evoluției celor doi indicatori specifici hidraulicității, producția zilnică medie anuală din sursă hidro a înregistrat valori reduse față de anul anterior.

Media zilnică anuală	UM	An de analiză	
		2019	2018
Debit Dunăre	Mc/s	4.802	5.080
Grad umplere	%	73	72
Producție zilnică	MWh	42.917	48.532

Sursa: informații rezultate din datele zilnice publicate de CNTEE Transelectrica SA

În graficul următor se prezintă evoluția lunară la nivelul anilor 2017-2019 a indicatorilor care caracterizează gradul de hidraulicitate al perioadei.

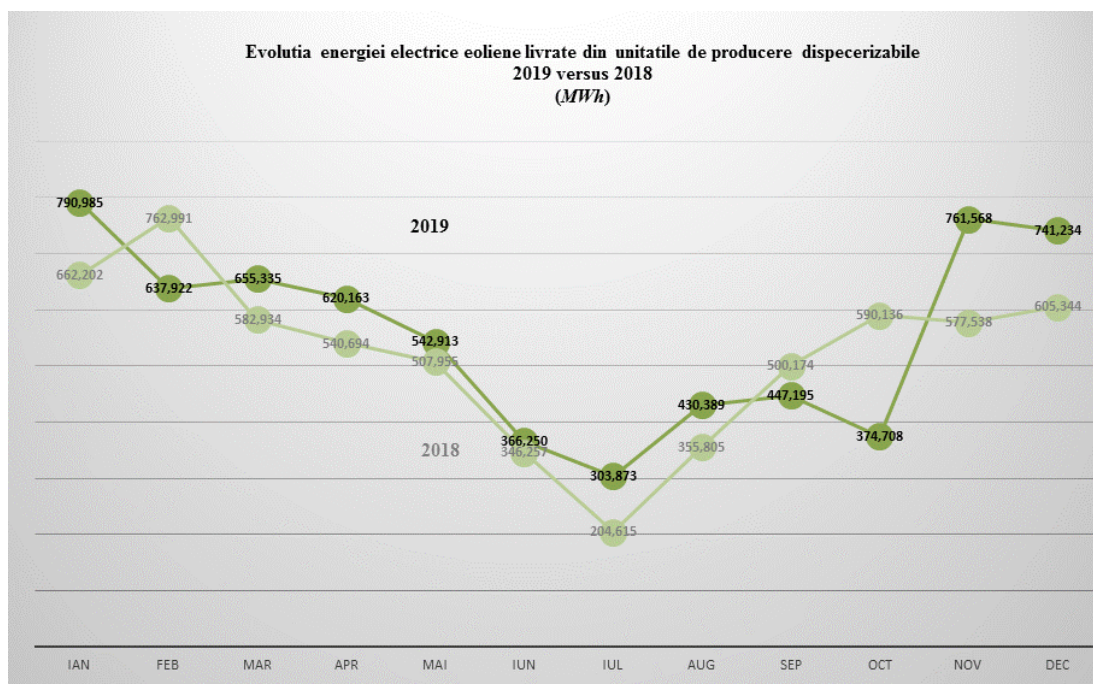

Sursa: Raportările zilnice ale CNTEE Transelectrica SA, informații INHGA - prelucrare ANRE

Un alt motiv pentru care producția din surse hidro și termo a scăzut față de anul anterior s-a înregistrat pe fondul modificărilor legislative introduse prin Legea nr. 184/2018 de modificare și completare a Legii nr. 220/2008. Astfel, injectarea în rețele a unei cantități de energie produsă din surse eoliene mai mare decât cea notificată (deci fără a fi fost contractată pe piețele anterioare pieței de echilibrare) corelat cu regulile de prioritate în dispecerizare acordată producătorilor eolieni au determinat emiterea unor dispoziții de reducere de putere pe PE aplicate producătorilor din surse hidro și termo, care au dus la scăderea suplimentară a cantităților de energie electrică livrate de aceștia în rețea.

Producția anuală de energie electrică pe bază de biomasă aproape s-a dublat în 2019 față de anul precedent, având cel mai mare procent de creștere (84%), fiind însă vorba despre un singur producător din domeniu cu unități dispecerizabile, acesta înregistrând o cantitate anuală sub 100 GWh.

Determinată de condițiile meteo favorabile, energia obținută din sursă eoliană a înregistrat o creștere de aproape 7% la nivelul anului, în perioada martie-august producția lunară fiind sistematic mai mare decât cea din perioada similară din 2018. În graficul următor este prezentată, comparativ, evoluția lunară a energiei electrice eoliene livrate în rețea de producătorii dispecerizabili.

În tabelul următor se prezintă situația producătorilor dispecerizabili în funcție de energia electrică produsă în centralele proprii, în anul 2019, comparativ cu anul 2018.

Producător dispecerizabil	Energie electrică produsă în 2019 (GWh)	Energie electrică produsă în 2018 (GWh)	Evoluție 2019 / 2018 (%)
HIDROELECTRICA	15.205	17.232	▼11,8
COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA	12.401	14.143	▼12,3
NUCLEARELECTRICA	11.280	11.377	▼0,9
OMV PETROM	4.425	4.848	▼8,7
ELECTROCENTRALE BUCURESTI	2.545	2.592	▼1,8
ENEL GREEN POWER ROMANIA	1.251	1.226	▲2,0
COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA	796	960	▼17,1
TOMIS TEAM	692	646	▲7,0
ROMGAZ	590	1.165	▼49,4
OVIDIU DEVELOPMENT	512	479	▲7,1
CET GOVORA	478	525	▼8,9
VERBUND WIND POWER	478	431	▲10,7
EDPR ROMÂNIA	461	426	▲8,2
VEOLIA ENERGIE PRAHOVA	385	408	▼5,6
CRUCEA WIND FARM*	296	272	▲8,8
ALTI PRODUCATORI DISPECERIZABILI (cote de piata sub pragul de 0.5%)	5.226	5.241	▼0,3
TOTAL	57.021	61.973	▼8,0

** în Raportul anual 2018 al ANRE, producătorul a fost cuprins în categoria “Alți producători dispecerizabili (cote de piață sub pragul de 0.5%)”*

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică - prelucrare ANRE

Sectorul de producere a energiei electrice a fost dominat, ca în fiecare an, de principalii 3 producători de energie electrică din surse clasice, HIDROELECTRICA, COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA și NUCLEARELECTRICA, care împreună au asigurat în anul 2019 peste 68% din energia electrică produsă în unități dispecerizabile, respectiv cca. 66% din întreaga energie produsă în România (unități dispecerizabile și nedispecerizabile de producere) și raportată de CNTEE Transelectrica SA.

Similar anilor anteriori, pe a patra poziție din punct de vedere al energiei produse de unitățile dispecerizabile s-a aflat producătorul OMV PETROM, cu o cotă de piață de peste 5%.

Dintre producătorii de energie electrică din surse neconvenționale, se remarcă producătorii eolieni cu cote peste 0,5% ENEL GREEN POWER ROMANIA, TOMIS TEAM, OVIDIU DEVELOPMENT, VERBUND WIND POWER, EDPR ROMANIA și CRUCEA WIND FARM care, față de anul anterior, au înregistrat creșteri ale energiei electrice produse în centralele proprii. Ca și în 2018, producătorul eolian cu un nivel al producției de energie electrică situat peste 1,2 TWh a fost ENEL GREEN POWER ROMANIA.

Pe fondul dificultăților menționate anterior, cele mai mari scăderi ale cantităților de energie electrică produsă, comparativ cu 2018, le-au înregistrat producătorii HIDROELECTRICA (2.027 GWh), urmată de COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA (1.743 GWh), ROMGAZ (575 GWh) și OMV PETROM (423 GWh).

Cea mai mare cotă de piață din punct de vedere al energiei electrice produse a înregistrat-o HIDROELECTRICA 26,65% cu o cantitate de 15,21 TWh, în scădere cu aproape 12% față de anul 2018, dar în creștere cu peste 8% față de același indicator calculat pentru anul 2017. Procentele de scădere față de 2018 respectiv de creștere față de 2017 se mențin și în cazul energiei electrice livrate în rețele de producător.

Cele mai mari cantități de energie electrică produsă au fost realizate de HIDROELECTRICA în lunile mai și iunie 2019, peste 2,2-2,3 TWh lunar, reprezentând maxime ale lunilor similare din ultimii 4 ani. Păstrând comparația cu anii anteriori, celelalte luni au fost caracterizate prin producții relativ scăzute, determinate de condițiile hidrologice nefavorabile din primăvara anului 2019 și din a doua jumătate a aceluiași an. Astfel, lunile ianuarie, martie 2019 și septembrie-noiembrie 2019 au reprezentat minime ale producțiilor din lunile similare din perioada 2016-2019. Chiar și în aceste condiții, în 8 din 12 luni HIDROELECTRICA a rămas cel mai important jucător pe piața producerii de energie electrică, cu cele mai mari cote de piață calculate lunar atât pentru energia produsă cât și pentru cea livrată (cu maxime de 48% în lunile mai și iunie 2019), devansându-l pe cel de-al doilea producător mare din punct de vedere al cotei de piață anuale, COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA.

Pe fondul multiplelor dificultăți întâmpinate în cursul anului, COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA a înregistrat cea mai mică producție de energie din ultimii 4 ani. Astfel, în toate lunile din semestrul II 2019 valorile energiei produse au reprezentat minimele valorilor din lunile similare din perioada 2016-2019. Cu toate acestea, în lunile ianuarie, august, septembrie și octombrie 2019 a avut cea mai mare cotă de piață pentru energia livrată în rețele.

Chiar dacă în luna septembrie 2019 a existat o oprire accidentală a unității 1 a centralei de la Cernavodă rezolvată în decurs de 7 zile, cantitatea de energie electrică produsă de NUCLEARELECTRICA, producătorul cu a treia cotă de piață, s-a păstrat la nivelul valorilor înregistrate în anii precedenți.

Valorile indicatorilor de concentrare calculați în funcție de energia livrată în rețele de producătorii deținători de unități dispecerizabile pentru anul 2019, situează și în acest an sectorul de producere a energiei electrice în zona limitelor care despart piețele cu un grad moderat de concentrare de cele cu un grad de concentrare ridicat.

Indicatori de concentrare	2019	2018	2017
C1 (%)	27,88	29,02	24,05
C3 (%)	67,96	68,91	65,96
HHI	1.679	1.742	1.552

Pe ansamblul anului 2019, consumul intern de energie electrică (calculat pe baza energiei livrate în rețele de producătorii dispecerizabili și a soldului comercial import-export și prezentat lunar în Rapoartele lunare privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică) s-a situat cu puțin sub nivelul celui înregistrat în anul precedent (55,18 TWh, cu 1% mai mic decât valoarea din 2018).

Evoluția valorilor lunare ale consumului intern a urmărit tendința sezonieră, înregistrându-se vârfuri de consum în lunile de iarnă (valoare lunară maximă în ianuarie, 5,34 TWh) și valori mai scăzute în lunile cu temperaturi moderate (iunie, septembrie, 4,26 TWh). Comparativ cu valorile lunare înregistrate în anul 2017 și 2018, variația lunară a consumului intern lunar din 2019 a fost mai apropiată de curba descrisă de valorile anului 2017.

Deși nu a înregistrat valori lunare excesive față de anii precedenți, valoarea anuală fiind chiar mai mică decât cea din 2018, consumul intern a depășit posibilitățile de acoperire cu energie ale capacităților interne de producere cu costuri competitive, concomitent cu scăderea disponibilului real de capacități de producere și a gradului de hidraulicitate, astfel că, pe fondul unei producții în scădere, acoperirea necesarului de consum s-a realizat din ce în ce mai mult prin import de energie electrică. Valorile lunare ale soldului net import-export arată că, începând cu luna iulie 2019 România a devenit importator net, situație care s-a menținut, deși la valori mai mici, până la sfârșitul anului.

Piața angro de energie electrică

Modificările de structură a pieței angro, intervenite o dată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale (Legea), au continuat și s-au consolidat pe măsură ce participanții la piață au înlocuit tranzacțiile derulate pe piața de contracte bilaterale negociate cu tranzacții încheiate pe piețele centralizate organizate la nivelul Opcom SA.

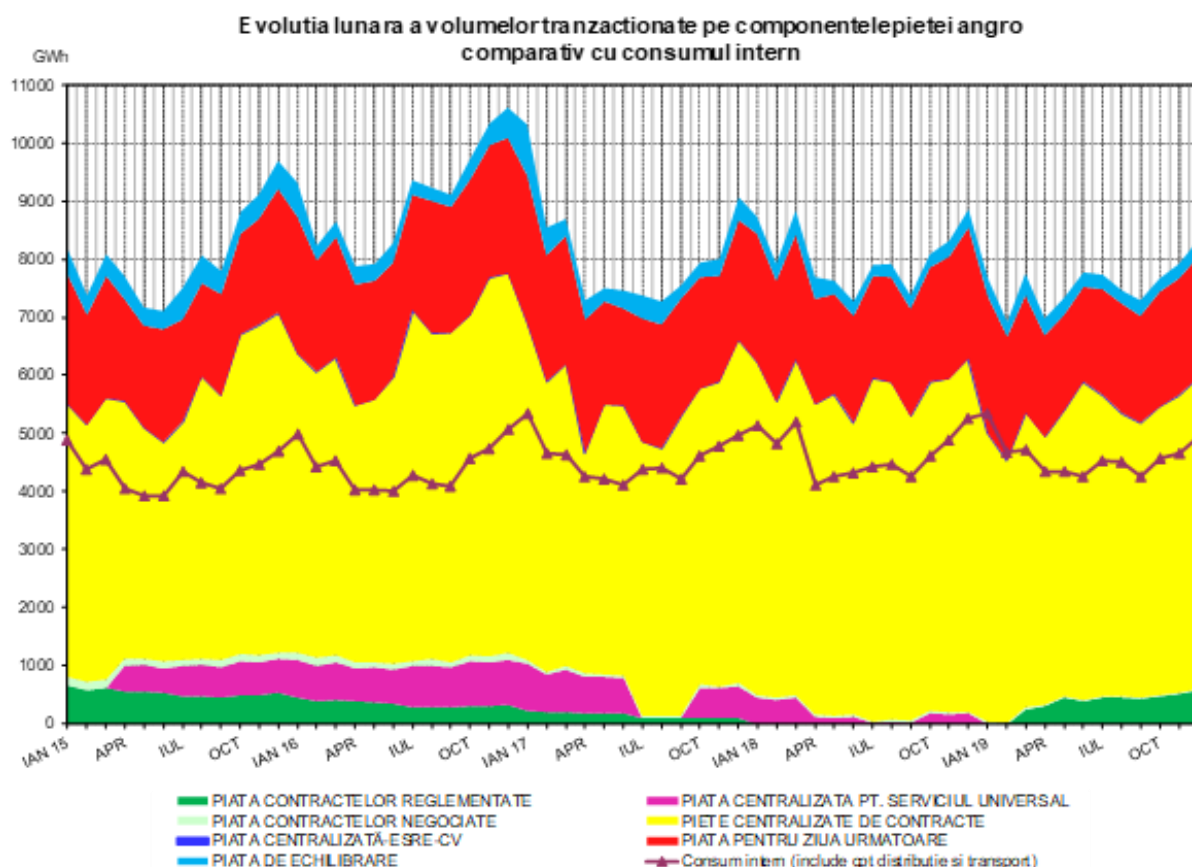
Prezentăm, în continuare, volumele anuale livrate pe fiecare dintre componentele pieței angro în perioada 2015 – 2019 și evoluția acestora față de valorile anului precedent, precum și ponderea din consumul intern înregistrat în 2019. Este prezentat, de asemenea, graficul evoluției volumelor livrate lunar, comparativ cu consumul intern lunar pentru aceeași perioadă.

Evoluția lunară a acestor volume în cifre absolute și a prețurilor medii realizate pe respectivele componente ale pieței angro poate fi accesată pe site-ul ANRE în cadrul Rapoartelor lunare privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică.

Componentele pieței angro	2015 (GWh)	2016 (GWh)	2017 (GWh)	2018 (GWh)	2019 (GWh)	Evoluție față de anul 2018 - % -	Pondere din consum intern 2019 - % -
Piața contractelor reglementate	6.413	4.152	1.741	-	4.317	-	7,8
Piața contractelor negociate direct	1.509	1.283	616	438	268	▼38,8	0,5
Piețe centralizate de contracte bilaterale, din care:	56.717	65.337	59.829	67.005	59.799	▼10,8	108,4
PCCB-LE	31.407	21.729	22.821	22.736	18.907	▼16,8	34,3
PCCB-NC	7.915	12.718	11.474	15.273	15.832	▲3,7	28,7
PC-OTC	17.394	30.890	25.534	28.996	25.060	▼13,6	45,4
PCE-ESRE-CV	-	-	-	-	0,8	-	0,001
Piața centralizată pentru serviciul universal	4.592	8.046	5.601	2.208	612	▼72,3	1,1
Piața pentru Ziua Următoare	22.496	25.810	24.716	23.541	23.133	▼1,7	41,9
Piața Intrazilnică	76	131	152	159	375	▲135,9	0,7
Piața de Echilibrare	4.861	4.001	4.497	3.305	3.280	▼0,8	5,9
Export*	10.504	8.587	6.548	5.479	3.543	▼35,3	6,4

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, Opcom SA și CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE -

**Cantitatea aferentă contractelor de export în anul 2019 include atât cantitățile exportate de furnizori/traderi, cât și exportul realizat prin intermediul CNTEE Transelectrica, în calitate sa de agent de transfer pentru PZU și PI cuplat*

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, Opcom SA și CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE –

În anul 2019 a predominat livrarea energiei tranzacționate pe piețele centralizate de contracte bilaterale de energie electrică organizate la nivelul OPCOM (PC-OTC, PCCB-LE și PCCB-NC), care asigură în special livrarea energiei aferente tranzacțiilor pe contracte încheiate pe termen mediu sau lung, urmate de PZU în cazul tranzacțiilor cu livrare pe termen scurt. În același timp, volumul energiei electrice livrate pe contracte bilateral negociate a fost în continuă scădere, atingând în 2019 cea mai mică pondere raportată la consumul intern (cca. 0,5%), fiind vorba de cantități aflate în derulare pe contracte încheiate de producători și furnizori concurențiali anterior intrării în vigoare a Legii.

Specific anului 2019 este modificarea cadrului de reglementare aplicabil furnizorilor de ultimă instanță impusă de implementarea prevederilor OUG nr. 114/2018, care a prevăzut introducerea de tarife reglementate pentru energia electrică vândută clienților casnici începând cu luna martie 2019. În urma modificărilor introduse de acest act normativ, furnizorii de ultimă instanță au încheiat contracte reglementate cu producătorii de energie electrică pentru achiziția de energie electrică destinată acoperirii consumului consumatorilor casnici,

contracte al căror volum de energie electrică livrată a înregistrat o pondere de cca. 7,8% din consumul intern.

În acest context, se remarcă reducerea semnificativă a volumelor de energie electrică livrate în anul 2019 pe baza tranzacțiilor realizate pe PCSU comparativ cu anul anterior (cu cca. 72,3%).

Se constată, de asemenea, reducerea cu cca. 0,8% a volumului energiei electrice tranzacționate pe piața de echilibrare față de 2018, dar cu menținerea la același procent din consumul intern înregistrat și în anul anterior (cca. 5,9%) în condițiile în care și consumul intern a înregistrat o scădere de cca. 1,04% comparativ cu anul 2018.

Începând cu luna septembrie 2019 a devenit funcțională piața centralizată pentru energie electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi (PCE-ESRE-CV) care a înregistrat, însă, cea mai mică pondere dintre toate segmentele pieței angro raportată la consumul intern (cca. 0,001%). Din datele prezentate rezultă că PCCB-NC s-a menținut la valori apropiate de cele din 2018, înregistrând o ușoară creștere a volumelor livrate, în timp ce PCCB-LE și PC-OTC au înregistrat reduceri semnificative ale acestor volume. Piața de energie electrică pentru clienții finali mari este în continuare inactivă, până la sfârșitul anului 2019 fiind depusă o singură ofertă inițiatore a cărei tranzacționare a fost însă anulată după etapa de negociere publică. Cu toate că PI continuă să înregistreze o pondere redusă raportată la consumul intern, în anul 2019 a înregistrat o creștere semnificativă a volumului tranzacționat față de anul 2018 (cu cca. 136%). Începând cu ora 15:00 CET a zilei de tranzacționare 19.11.2019, PI din România funcționează în regim cuplat cu piețele din celelalte 20 de țări ale UE participante la proiectul european SIDC – Single Intra-Day Coupling, cunoscut anterior ca XBID, ca urmare a implementării prevederilor Regulamentului CACM și a documentelor subsecvente acestuia elaborate de autoritățile naționale de reglementare și de ACER.

În ceea ce privește activitatea comercială transfrontalieră, prezentată în tabelul următor, rezultă că în anul 2019, comparativ cu anul anterior, aceasta s-a redus pe partea de export (cu cca. 35%) și a crescut semnificativ pe cea de import de energie electrică (cu cca. 74%).

Tranzacții export/import	2016	2017	2018	2019
Export				
Volum (GWh)	8.587	6.548	5.479	3.543
Preț mediu (lei/MWh)	155,58	189,7	193,66	195,60
din care, prin PZU cuplat*				
Volum (GWh)	717	804	1.399	990
Preț mediu (lei/MWh)	143,57	178,25	180,23	179,13
din care, prin PI cuplat*				
Volum (GWh)	-	-	-	2,76
Preț mediu (lei/MWh)	-	-	-	200,68
Import				
Volum (GWh)	3.570	3.654	2.934	5.052
Preț mediu (lei/MWh)	149,81	242,53	248,66	273,32

din care, prin PZU cuplat*				
Volum (GWh)	2.249	2.031	1.123	1.733
Preț mediu (lei/MWh)	150,82	252,70	253,40	285,58
din care, prin PI cuplat*				
Volum (GWh)	-	-	-	3,34
Preț mediu (lei/MWh)	-	-	-	213,11

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE -

*Cantitatea aferentă contractelor de import/export în anul 2019 include atât cantitățile importate/exportate de furnizori/traderi, cât și importul/exportul realizat prin intermediul CNTEE Transelectrica, în calitate sa de agent de transfer pentru PZU cuplat și PI cuplat.

Pe ansamblu, se poate constata faptul că România și-a schimbat poziția în regiune, devenind importator net în anul 2019, așa cum rezultă din analiza valorilor soldului export – import, prezentată în continuare.

SOLD (Export – Import)	2016	2017	2018	2019
Volum (GWh)	5.017	2.894	2.545	-1.509

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE -

Pentru o analiză comparativă cu valorile anului anterior, sunt prezentate în continuare prețurile medii anuale pe fiecare componentă a pieței angro:

Prețuri medii pe componentele pieței angro	2019 -lei/MWh-	2018 -lei/MWh-	Evoluție 2019 față de 2018 - % -
Piața contractelor reglementate	180,84	-	-
Piața contractelor negociate direct	179,70	161,29	▲ 11,4
Piața centralizată a contractelor bilaterale, din care:	240,00	199,06	▲ 20,6
PCCB-LE	237,30	187,97	▲ 26,2
PCCB-NC	232,95	205,62	▲ 13,3
PC-OTC	246,49	204,30	▲ 20,7
PCE-ESRE-CV	253,30	-	-
Piața centralizată pentru serviciul universal	287,92	238,98	▲ 20,5
Piața pentru Ziua Următoare*	238,80	216,16	▲ 10,5
Piața Intrazilnică**	178,84	105,89	▲ 68,9
Piața de Echilibrare***	605,54	401,67	▲ 50,8
Export****	195,60	193,66	▲ 1,0

* prețul mediu anual este calculat ca medie aritmetică a prețurilor orare de închidere a pieței și este publicat de Opcom SA.

**** prețul mediu anual este calculat pe baza volumului și valorii tranzacționate anuale publicate de Opcom SA.**

***** prețul mediu anual este calculat ca medie aritmetică a prețurilor medii lunare de deficit.**

******prețul mediu anual reflectă informațiile referitoare la exportul realizat de furnizori/traderi și pe cele referitoare la exportul realizat prin intermediul CNTEE Transelectrica SA, în calitate sa de agent de transfer pentru PZU cuplat și PI cuplat.**

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, Opcom SA și CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE –

Referitor la prețurile medii pe piața angro de energie electrică prezentate, facem următoarele precizări:

- prețurile medii nu conțin TVA, accize sau alte taxe și s-au determinat prin ponderarea prețurilor cu cantitățile livrate lunar corespunzătoare tranzacțiilor de vânzare raportate lunar de către participanții la piață, cu excepțiile menționate anterior;
- toate prețurile includ componenta TG a tarifului de transport (pentru piețele centralizate aceasta este inclusă de ofertanți, în preț).

Analiza comparativă a prețurilor medii anuale de livrare rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2019, față de anul precedent, relevă creșterea prețurilor medii anuale pe toate componentele pieței angro; reamintim pe scurt elementele ce caracterizează contextul de piață:

- reintroducerea tarifelor reglementate pentru energia electrică vândută clienților casnici și a contractelor reglementate încheiate de furnizorii de ultimă instanță cu producătorii de energie electrică pentru achiziția de energie electrică destinată acoperirii consumului clienților casnici începând cu data de 1 martie 2019;
- scăderea producției de energie electrică în anul 2019 comparativ cu cea din anul precedent;
- reinstituirea regulii potrivit căreia certificatele verzi se acordă corespunzător producției realizate, fără a se mai limita la cantitatea de energie electrică orară notificată către OTS;
- întârzierile în finalizarea proiectului de realizare a centralei noi cu ciclu combinat, concomitent cu scoaterea din producție a zonei de instalații a centralei existente comune cu cea nouă;
- tehnologia de producție învechită, cu costuri de producere ridicate și randamente scăzute ale unor grupuri, existența unor capacități de producție cu durata de viață la limită sau depășită;
- situația regională caracterizată de condiții meteorologice similare celor din România;
- hidraulicitatea redusă pe Dunăre și râuri caracterizată prin debite semnificativ mai mici față de mediile multianuale, înregistrată cu precădere în a doua parte a anului;
- temperatura medie atmosferică înregistrată în România în anul 2019, conform rezultatelor prelucrării informațiilor zilnice transmise de CNTEE Transelectrica SA s-a situat pe un trend ascendent, fiind cu 0,50C mai ridicată decât temperatura medie atmosferică înregistrată în anul 2018, el însuși considerat drept al treilea cel mai călduros an înregistrat în România din 1901 până în prezent;;
- scădere a consumului intern la nivel de an, comparativ cu anul precedent;
- numeroase indisponibilități programate sau accidentale ale unor unități dispecerizabile importante;

- lipsa de ofertă de vânzare a producătorilor de energie electrică pe bază de hidrocarburi și diminuarea ofertei celorlalți producători ca urmare a obligațiilor rezultate din contractele reglementate;
- creșterea cantităților ofertate la cumpărare și a disponibilității participanților de a achiziționa energie la prețuri mari și foarte mari.

În cea de-a doua parte a anului, unele dintre aceste condiții de piață au condus la înregistrarea unui deficit de energie pe termen lung și o lipsă de ofertă de vânzare pe toate componentele pieței angro.

Caracterizarea activității pe piața angro a principalelor categorii de participanți

Ca urmare a factorilor de influență menționați, volumul livrărilor de energie electrică aferente contractelor derulate pe piața concurențială a scăzut cu 4% în 2019, comparativ cu anul 2018.

Se remarcă menținerea ponderii majoritare a livrărilor pe contracte tranzacționate pe PC-OTC, în paralel cu diminuarea ponderii PCCB-LE și creșterea celei a PCCB-NC. Astfel, structura finală a activității pe piețele centralizate de contracte în anul 2019 este următoarea: 26% din volume au fost livrate pe PCCB-NC, 32% pe PCCB-LE, iar restul de 42% pe PC-OTC.

Volumele livrărilor de energie electrică derulate pe bază de contracte de export sunt în scădere față de volumele lunare livrate în 2018, în timp ce volumele livrărilor de energie electrică derulate pe bază de contracte de import au crescut semnificativ comparativ cu anul anterior.

Se remarcă evoluția lunară diferită a volumelor importate față de cele exportate. Creșterea semnificativă a volumelor importate în luna ianuarie și în semestrul II, corelată cu scăderea volumelor exportate în aceste luni au condus la înregistrarea de variații semnificative ale soldului export-import, înregistrându-se un sold importator în perioada precizată, cu valori semnificative în perioada august – octombrie 2019.

Pe ansamblu, livrările aferente vânzărilor producătorilor dispecerizabili pe piața concurențială au reprezentat în 2019 o cantitate de aproape 62,1 TWh, tranzacționată la prețul mediu anual de 225,30 lei/MWh; comparativ cu valorile anului 2018, se remarcă o scădere cu 5,3% a cantităților de energie electrică vândute și o creștere cu 13% a prețului mediu anual.

Cea mai mare parte din respectiva cantitate a fost vândută pe piețele centralizate de contracte bilaterale (cca. 35,9 TWh), iar din aceasta, preponderentă a fost vânzarea către furnizorii de energie electrică (33,2 TWh la prețul mediu de 228,31 lei/MWh). Cantități mari au fost vândute și prin intermediul piețelor pe termen scurt (PZU și PI) - cca. 16,7 TWh la prețul mediu anual de 227,44 lei/MWh. Față de anul precedent, structura de vânzare a producătorilor dispecerizabili a continuat să se modifice, prin reintroducerea pieței reglementate (unde au fost vânduți cca. 4,3 TWh la prețul mediu de 180,84 lei/MWh) și prin creșterea cantității tranzacționate pe piețele cu livrare pe termen scurt PZU și PI în detrimentul PCSU, care a înregistrat pentru al doilea an consecutiv o scădere drastică (cca. 75%), și al piețelor centralizate cu livrare la termen - PCCB cu o scădere de 18%.

Cel mai mic preț mediu anual realizat de furnizori la vânzare este înregistrat pentru contractele de vânzare pe PCCB-NC (256,11 lei/MWh), iar cel mai mare preț mediu anual este înregistrat pe PCCB-LE (263,23 lei/MWh). Se remarcă faptul că prețul mediu pe PCSU (269,36 lei/MWh) a înregistrat și în anul 2019 valori mai mari decât cele înregistrate pe celelalte piețe centralizate de contracte administrate de Opcom SA.

În 2019, prețul mediu anual la care furnizorii de ultimă instanță obligați au achiziționat energia electrică de pe piețele de tip PCCB (254,91 lei/MWh) este mai mic decât cel la care au achiziționat energia electrică de pe PZU (289,47 lei/MWh), ambele achiziții fiind realizate la prețuri mai mari decât prețul mediu anual la care au achiziționat energia electrică pe contracte reglementate (180,84 lei/MWh).

Operatorii de distribuție au achiziționat 5,7 TWh energie electrică numai prin intermediul pieței concurențiale, în principal prin intermediul produselor existente pe PCCB-LE (30,9%), de pe PZU (26,7%), urmată de achiziția de pe PCCB-NC (25,8%) și PC-OTC. În ceea ce privește activitatea acestora pe piețele centralizate, se remarcă următoarele:

- unii operatorii de distribuție activi pe PCCB-LE în anul 2018 și-au diminuat achiziția din această piață orientându-se, în anul 2019, spre achiziția de pe PCCB-NC și PC-OTC; dacă în anul 2018, dintre cei 4 operatori activi pe PC-OTC, numai unul a avut o activitate consistentă, în 2019, acestuia i s-au mai alăturat încă 3 operatori;
- dintre cei 5 operatori de distribuție care au înregistrat activitate consistentă pe PCCB-NC în anul 2018, numai unul și-a menținut achiziția cantitativă la valori similare anului anterior, restul orientându-se către PC-OTC; în schimb, și-au intensificat activitatea pe PCCB-NC alți 3 operatori care și-au diminuat achiziția de pe PCCB-LE;
- în anul 2019 cantitatea totală achiziționată de pe PCCB-LE a înregistrat o scădere de 36%, cea achiziționată de pe PC-OTC a crescut cu 318%, în timp ce cantitatea achiziționată de pe PCCB-NC a scăzut ușor (cca. 1,9%);
- dacă în anul 2018 prețurile medii de achiziție de pe PCCB-NC și PC-OTC au fost, în general, mai mari decât cele înregistrate la achiziția de pe PCCB-LE, în 2019 această tendință nu s-a mai menținut, o parte dintre operatori achiziționând de pe PCCB-LE energie la prețuri mai mari decât de pe PCCB-NC și PC-OTC;
- toți operatorii de distribuție au fost activi pe PZU în 2019, ca și în anul 2018, trei dintre aceștia majorându-și achiziția din PZU comparativ cu anul anterior cu procente cuprinse între 7,3% și 15,8%; cantitatea totală achiziționată de pe PZU a crescut la 26,7% din total în anul 2019, comparativ cu 23,6% în anul anterior;
- pentru toți operatorii de distribuție, cu o singură excepție, prețurile medii de achiziție pe PZU au fost mai mari decât prețul mediu de achiziție pe piețele de tip PCCB.

Evoluția Pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică - PC-OTC

Demarată în luna mai 2014, PC-OTC a fost și în anul 2019 cea mai importantă dintre componentele pieței angro de energie electrică, energia electrică livrată pe această piață având o cotă de piață de 45,4% din consumul intern și reprezentând cca. 25,5% din totalul livrărilor de energie aferente tranzacțiilor de vânzare de pe piața angro.

Cantitatea anuală livrată pe contractele de vânzare-cumpărare încheiate pe PC-OTC a fost de 25,06 TWh, la prețul mediu anual de 246,49 lei/MWh. Cantitățile livrate lunar au variat între un minim de 1,68 TWh (35,9% din consumul intern) în luna februarie 2019 și un maxim de 2,68 TWh (63,1% din consumul intern) în luna iunie 2019. Prețurile medii lunare au variat în intervalul 221,05 lei/MWh (în luna iunie) - 263,05 lei/MWh (în luna ianuarie).

Vânzările furnizorilor pe această piață în 2019 au reprezentat cca. 67% din întreaga cantitate livrată, la prețul mediu anual de 256,78 lei/MWh, în timp ce producătorii au vândut cca. 33% din totalul livrărilor pe această piață, la prețul mediu anual de 225,94 lei/MWh. Datele privind cantitățile livrate și prețurile aferente au fost obținute pe baza raportărilor lunare ale participanților la piață și se referă la energia electrică livrată în luna de raportare, ca urmare a tranzacțiilor încheiate pe PC-OTC.

Indicatorul de concentrare HHI, calculat de Opcom SA în funcție de volumele contractate pentru livrare în lunile anului 2019, a înregistrat valori lunare în domeniul 572 - 1.244 la vânzare, valori ce indică o piață situată în zona limitelor care despart piețele neconcentrate de cele cu un grad de concentrare moderat, și în domeniul 434 - 615 la cumpărare, valori ce indică o piață neconcentrată. Indicatorul de concentrare C3 a înregistrat, în mod constant, valori mai mici de 30% pe partea de cumpărare, excepție fiind luna iunie 2019 cu valoarea de 32,37%, și valori cuprinse între 29,86% și 50,97% pe vânzare, cea din urmă valoare fiind caracteristică unei piețe moderat concentrate. În ceea ce privește tranzacționarea pe PC-OTC în anul 2019, activitatea participanților pe această piață s-a diminuat față de anul anterior, înregistrându-se o scădere a numărului de contracte tranzacționate de la 4.976 la 3.882.

Din analiza succintă a informațiilor cuprinse în rapoartele lunare ale Opcom SA de supraveghere a piețelor administrate se remarcă următoarele:

- comparativ cu anul precedent, volumul tranzacționat în 2019 a scăzut cu 34%, iar prețul mediu ponderat de tranzacționare a crescut cu cca. 19,3%, respectiv de la 225,90 lei/MWh în 2018 la 269,41 lei/MWh în 2019;
- prețul mediu lunar de tranzacționare al aceluiași produs variază în funcție de luna de tranzacționare și de specificul fiecărui produs tranzacționat;
- au fost tranzacționate cantități semnificative prin intermediul instrumentelor specifice produselor standard cu profil de livrare în bandă pentru contracte lunare, trimestriale, semestriale și anuale (92,7% din cantitatea tranzacționată în 2019);
- s-a încheiat un număr semnificativ de tranzacții între participanții membri ai unor grupuri de companii; în cazul unuia dintre grupuri, atât furnizorul de ultimă instanță, cât și operatorul de distribuție concesionar au încheiat contracte cu companiile din grup.

Opcom SA calculează și publică zilnic prețuri de referință pentru fiecare produs al PC-OTC, determinate ca medie aritmetică a propunerilor participanților la PC-OTC.

Prețurile medii de tranzacționare, calculate ca medii ponderate ale prețurilor cu cantitățile de energie electrică tranzacționate prin intermediul instrumentelor specifice (produse-standard) ce pot fi tranzacționate pe PC-OTC pentru fiecare profil de livrare (bandă, gol, vârf), sunt calculate și publicate zilnic de Opcom SA pe site-ul propriu la secțiunea Tranzacții-Rezultate.

La secțiunea Piața centralizată cu negociere dublă continuă PC-OTC, Opcom SA publică și informații zilnice privind produsele tranzacționate și date agregate, de sinteză și statistici, precum și date/informații publicate în conformitate cu prevederile art. 26 din Regulamentul PC-OTC, în anul 2019 fiind publicate informații complete despre 544 tranzacții cu variația prețului de închidere mai mare cu 10% și despre 1 tranzacție cu cantități mai mari de 50 MW/produs. În anul 2019 s-au înregistrat variații maxime ale prețurilor de tranzacționare cu valori cuprinse între -47% (în luna decembrie) și 88% (în luna ianuarie).

Evoluția Pieței centralizate a contractelor bilaterale de energie electrică, cu cele trei modalități de tranzacționare – PCCB-LE, PCCB-NC și PCCB-PC

În anul 2019, cantitatea de energie electrică livrată pe contracte încheiate pe PCCB-LE a fost de 18,91 TWh, în scădere cu 16,8% față de anul 2018 și cu o cotă de piață de 34,3% din consumul intern, în timp ce prețul mediu anual pentru cantitatea totală livrată a crescut cu cca. 26,2% față de aceeași perioadă de comparație.

Pe parcursul anului 2019, vânzările furnizorilor pe această piață au reprezentat cca. 7,3% din întreaga cantitate livrată, la prețul mediu anual de 263,23 lei/MWh, în timp ce producătorii dispecerizabili au livrat cca. 92,7% din cantitatea totală tranzacționată la vânzare, la prețul mediu anual de 235,24 lei/MWh.

În ceea ce privește activitatea de tranzacționare derulată în anul 2019, aceasta s-a diminuat substanțial comparativ cu anul 2018, înregistrându-se o scădere cu cca. 29,5% a volumului de energie electrică oferit pentru tranzacționare (atât la vânzare, cât și la cumpărare) și cu cca. 41,5% a volumului de energie electrică tranzacționat. În același timp, prețul mediu ponderat de tranzacționare a înregistrat o creștere de cca. 23,6% comparativ cu anul anterior: de la 234,28 lei/MWh în 2018, la 289,54 lei/MWh în 2019.

Numărul participanților înregistrați la PCCB-LE în anul 2019 s-a situat peste valoarea de 264, minimul fiind înregistrat în septembrie și decembrie 2019, iar maximul (de 270 participanți) în luna ianuarie, valori inferioare celor înregistrate în anul 2018, când numărul minim de participanți a fost de 283.

Dacă în anul 2018, participantul cel mai activ din punct de vedere al intenției de vânzare a fost producătorul CE Oltenia SA, în 2019 acestuia i s-a alăturat și SPEEH Hidroelectrică SA, cei doi ocupând alternativ poziția producătorului care a oferit cele mai mari volume destinate vânzării în 8 luni din anul 2019.

Referitor la tranzacțiile de vânzare încheiate, s-a remarcat producătorul SPEEH Hidroelectrică SA care a deținut poziția primului vânzător (cu cote care au variat între 41,85% în luna februarie 2019 și 90,2% în luna decembrie 2019).

Din analiza ofertelor de cumpărare, reiese că în 9 din cele 12 luni ale anului, cei mai interesați de achiziția de energie pe această piață au fost, alternativ, 1 din cei 8 OD concesionari și 1 FC fără a reuși însă să-și concretizeze intențiile de cumpărare, cu excepția unei singure luni în care FC-ul cu cea mai mare ofertă de cumpărare a înregistrat și cea mai mare cotă la tranzacționare.

Indicatorul de concentrare HHI, calculat de Opcom SA pe baza volumelor tranzacționate de participanți, a înregistrat valori lunare în domeniul 1.602 - 8.219 la vânzare, indicând o piață cu concentrare ridicată, și în domeniul 929 - 4.900 la cumpărare, acoperind toată plaja de la piețe neconcentrate până la cele cu concentrare ridicată, iar indicatorul de concentrare C3 pe partea de cumpărare a înregistrat valori cuprinse între 40,16% și 100%, iar pe partea de vânzare între 57,94% și 100%.

Livrările de energie electrică aferentă contractelor tranzacționate pe PCCB-NC au înregistrat în anul 2019 o cotă de cca. 28,7% din consumul intern, reprezentând cca. 16,6% din totalul livrărilor de energie electrică de pe piața angro.

Energia livrată de furnizori în 2019, pe contracte de vânzare încheiate pe PCCB-NC, a reprezentat cca. 36,7% din total, la prețul mediu anual de 256,11 lei/MWh, în timp ce producătorii

dispecerizabili au livrat pentru vânzare cca. 63,3% din cantitatea totală livrată, la prețul mediu anual de 219,54 lei/MWh.

În ceea ce privește tranzacționarea pe PCCB-NC în 2019, numărul de participanți înscriși a crescut de la 172 în martie, la 190 în octombrie, iar numărul de contracte tranzacționate în 2019 a fost de 35.231 (cu un minim de 108 în luna februarie și un maxim de 7.300 în luna noiembrie). În acest context, trebuie menționat faptul că, începând cu data de 05.06.2019, conform modificărilor introduse prin Ordinul ANRE nr. 50/2019, puterea medie orară a produselor standard tranzacționate pe PCCB-NC este de 0,1 MW.

Analiza datelor privind volumele tranzacționate indică o scădere substanțială, cu cca. 55%, a volumului anual tranzacționat în 2019 comparativ cu cel tranzacționat în anul precedent. Volumele tranzacționate lunar au variat între 0,17 TWh (în februarie 2019) și 1,58 TWh (în noiembrie 2019), valori net inferioare maximului lunar înregistrat în cei doi ani anteriori, de 4,83 TWh (în mai 2018). Prețul mediu ponderat de tranzacționare a înregistrat o creștere de cca. 21,4% comparativ cu anul anterior: de la 228,76 lei/MWh în 2018, la 277,69 lei/MWh în 2019. Ca și în cazul PC-OTC, și pe PCCB-NC au fost tranzacționate cantități semnificative prin intermediul instrumentelor specifice produselor standard cu profil de livrare în bandă pentru contracte lunare, trimestriale, semestriale și anuale (96,8% din cantitatea tranzacționată în 2019).

Datele referitoare la tranzacționare sunt cele prezentate în rapoartele lunare ale Opcom SA de supraveghere a funcționării piețelor administrate.

Piața centralizată pentru energie electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi - PCE-ESRE-CV

Tot la Opcom, începând cu luna septembrie 2019, a devenit funcțională piața centralizată pentru energie electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi (PCE-ESRE-CV), pe care însă s-a înregistrat o activitate extrem de redusă.

Astfel, în anul 2019, livrările producătorilor pe această piață au reprezentat cca. 0,001% din consumul intern (0,8 GWh).

În ceea ce privește tranzacționarea pe PCE-ESRE-CV, din analiza succintă a informațiilor cuprinse în rapoartele lunare ale Opcom SA de supraveghere a piețelor administrate se remarcă următoarele:

- numărul participanților înscriși în calitate de vânzători a variat între 18 (în septembrie) și 51 (în decembrie), iar al celor înscriși în calitate de cumpărători între 13 (în octombrie) și 20 (în decembrie);
- a fost tranzacționată o cantitate de 120 GWh, la un preț mediu ponderat de 261,20 lei/MWh, pentru care au fost atribuite un număr de 291.196 CV;
- indicatorul de concentrare HHI, calculat de Opcom SA pe baza volumelor tranzacționate de participanți, a înregistrat valori lunare în domeniul 2.385 - 2.975 la vânzare, și în domeniul 2.436 - 5.071 la cumpărare, indicând o piață cu concentrare ridicată pe ambele părți ale registrului de tranzacționare.

Evoluția Pieței pentru ziua următoare – PZU

Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2019 a scăzut cu cca. 1,7% față de anul anterior. Ponderea lunară a tranzacțiilor derulate pe PZU din consumul intern a variat între 37,8% (mai 2019) și 45,7% (februarie 2019), la nivel de an înregistrându-se o ușoară scădere față de anul 2018 (41,9% comparativ cu 42,2%).

Prețul mediu de închidere a PZU (calculat ca medie aritmetică a prețurilor zilnice de închidere a pieței) a crescut cu cca. 10,5% față de media anului 2018.

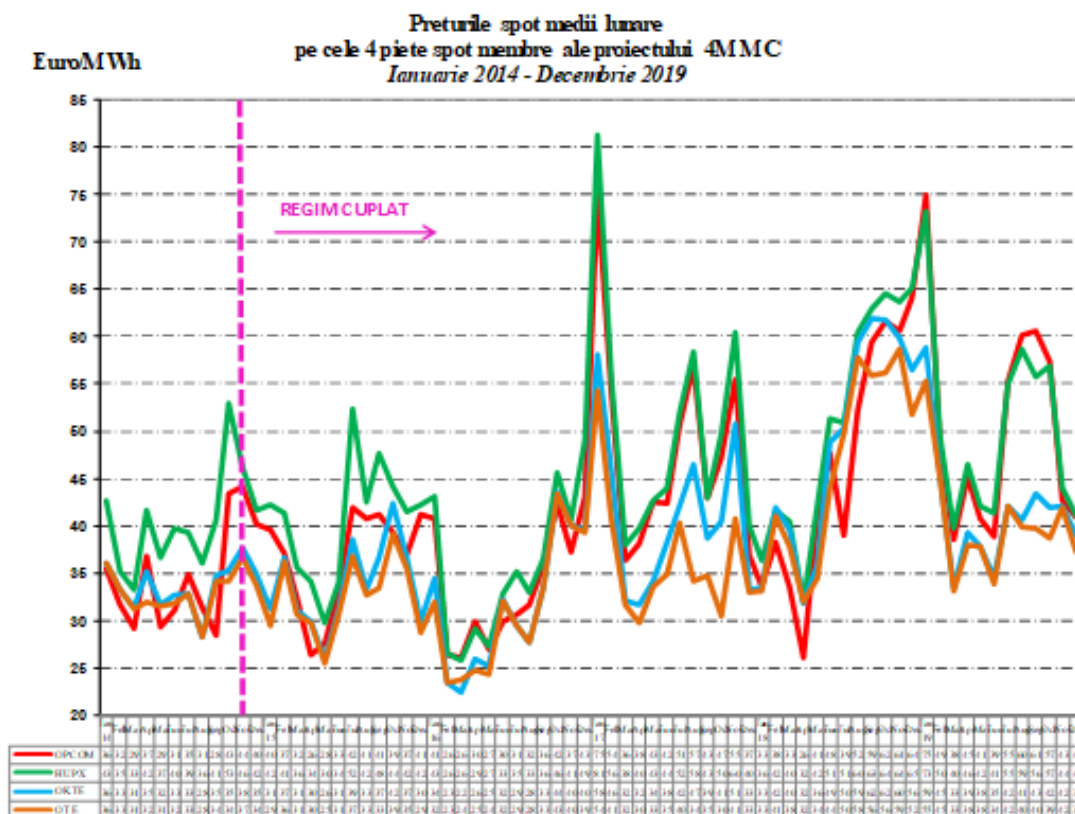
Variații de la o lună la alta ale prețului mediu lunar stabilit pe PZU au existat în ambele sensuri. Minimul perioadei a fost atins în luna martie 2019 (182,78 lei/MWh), iar maximum în luna ianuarie 2019 (352,19 lei/MWh), prețul mediu anual calculat ca medie aritmetică a prețurilor medii zilnice înregistrate fiind în anul 2019 de 238,80 lei/MWh.

Evoluția lunară a prețului mediu și a volumului tranzacționat pe PZU în perioada 2006–2019, este prezentată în Raportul lunar privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică, publicat pe site-ul ANRE.

Începând din 19 noiembrie 2014, PZU din România funcționează în regim cuplat cu piețele spot din Ungaria, Slovacia și Republica Cehă, în proiectul 4M MC, în scopul armonizării piețelor naționale europene și creării pieței interne europene de energie electrică. Funcționarea cuplată se bazează pe algoritmul de cuplare recomandat de ACER (Euphemia), care urmărește maximizarea bunăstării sociale la nivelul întregului areal al piețelor cuplate.

Calculul coordonat al capacității de alocare transfrontalieră se află sub guvernanta operatorilor de transport și sistem din cele 4 țări, în conformitate cu legislația europeană, iar modelul de alocare utilizat este cel de alocare implicită pe PZU a capacității disponibile de interconexiune.

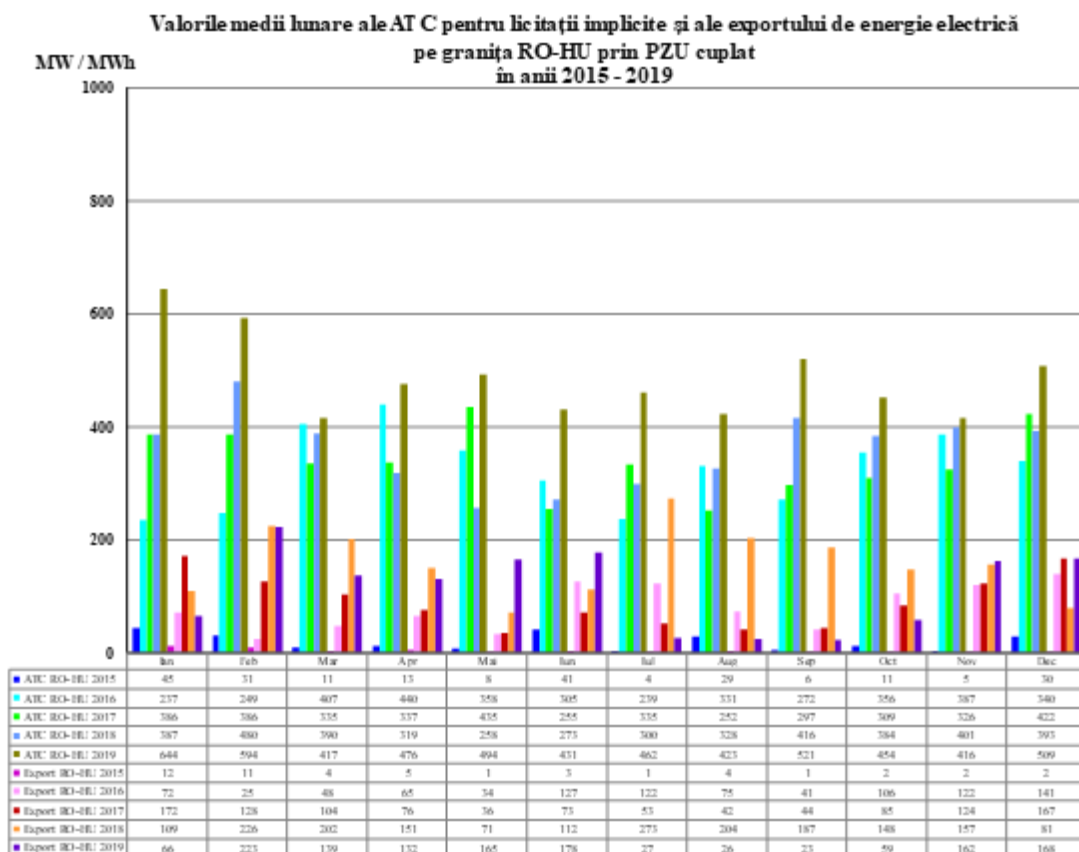
În graficul următor sunt prezentate prețurile spot medii lunare ale celor 4 piețe pentru ziua următoare implicate în mecanismul de cuplare 4M MC începând cu 1 ianuarie 2014, înainte și după debutul funcționării în regim cuplat.

Sursa: Informații publicate de OPCOM SA – prelucrare ANRE –

Pentru a răspunde mai bine scopului pentru care a fost implementat mecanismul de cuplare a PZU, respectiv transferul de energie la nivelul și în sensul determinate de condițiile cunoscute ale producției și consumului și în funcție de prețurile din piețele cuplate, începând cu 1 ianuarie 2016 operatorii de transport din România și Ungaria, CNTEE Transelectrica SA și Mavir Zrt, urmând recomandările autorităților de reglementare din cele două state, ANRE și MEKH, au agreeat rezervarea unei cote din capacitatea de interconexiune pentru alocarea pe PZU. Aceeași regulă a fost adoptată și pentru alocarea capacității de interconexiune pe granița cu Bulgaria.

În graficul următor sunt prezentate valorile medii lunare ale capacității de transport disponibile orar pentru export pe PZU și ale exportului de energie electrică realizat prin PZU cuplat, determinat ca medie aritmetică a fluxurilor orare, realizate în perioada 2015 - 2019.

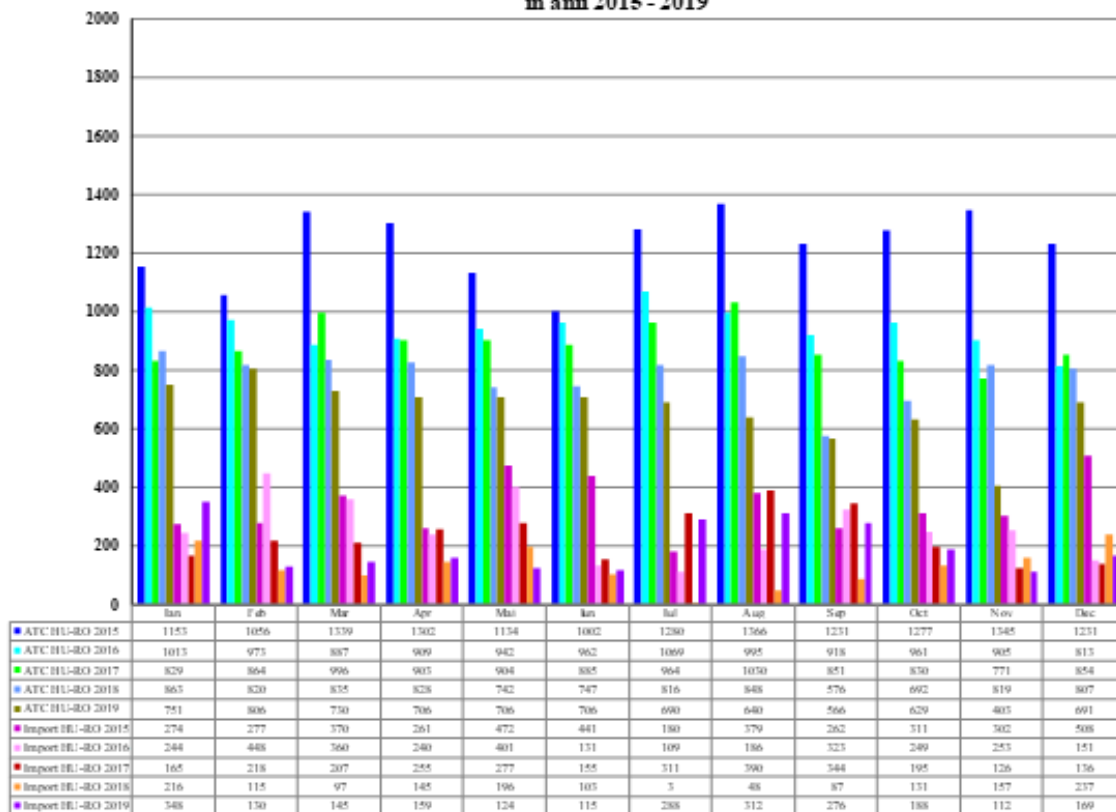
Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA – prelucrare ANRE -

Începând cu 2016 s-au înregistrat creșteri anuale ale ATC pentru export pe PZU. În anul 2019 s-a înregistrat o creștere cu cca. 35% a ATC și o scădere cu cca. 29% a fluxurilor de energie electrică exportate pe granița RO-HU prin mecanismul de cuplare, comparativ cu anul 2018.

În ceea ce privește alocarea ATC pentru licitațiile implicate pe direcția import pe granița cu Ungaria, după aplicarea principiului de ”netting”, au rezultat pentru anul 2019 valori mai mici ale ATC pentru PZU cuplat.

În graficul următor sunt prezentate valorile medii lunare ale capacității de transport disponibile orar pentru import pe PZU și ale importului de energie electrică realizat prin PZU cuplat, determinat ca medie aritmetică a fluxurilor orare, în perioada 2015-2019.

**Valori medii lunare ale ATC pentru licitații implicite și ale importului de energie electrică
pe granița HU-RO prin PZU cuplat
în anii 2015 - 2019**

Sursa: Raportările lunare ale Opcom SA – prelucrare ANRE

ATC alocat pentru import pe PZU s-a redus cu cca. 14,6% comparativ cu anul 2018, iar fluxul de energie electrică importată prin PZU cuplat a crescut cu cca. 54,5%.

Evoluția alternant crescătoare înregistrată de PIP PZU România în anul 2019 este reflectată și de evoluția fluxurilor exportate și importate pe granița RO-HU prin mecanismul de cuplare. Dacă în perioada februarie – iunie 2019 au predominat fluxurile de export, începând cu luna iulie evoluția fluxurilor s-a inversat, în perioada iulie – octombrie 2019 înregistrându-se majoritar fluxuri de import. Este de remarcat și faptul că în perioada iulie – octombrie 2019, PIP PZU a înregistrat cele mai mari valori medii lunare dintre cele 4 țări membre ale pieței 4M MC.

Cu toate că au existat oportunități de tranzacționare, reflectate în diferențe de preț între cele două zone, pe multe intervale orare nu s-au putut realiza schimburi transfrontaliere mai mari din cauza valorilor stabilite pentru ATC orar pe cele două sensuri (export/import).

În tabelul următor este prezentată situația lunară a numărului de intervale orare în care nu s-au realizat schimburi mai mari pe cele două direcții, având în vedere valorile insuficiente ale ATC alocat (fluxul schimbat a fost egal cu ATC orar alocat, iar diferența dintre PIP PZU din România și PIP PZU Ungaria a fost diferită de zero).

Luna	Nr. intervale ATC insuficient export PZU (RO - HU)	Nr. intervale ATC insuficient import PZU (HU - RO)
Ianuarie	31	85
Februarie	112	6
Martie	139	12
Aprilie	116	21
Mai	103	6
Iunie	178	8
Iulie	5	37
August	9	81
Septembrie	7	125
Octombrie	10	32
Noiembrie	153	26
Decembrie	117	55
Total an 2019	980	494

Sursa: Date zilnice publicate de Opcom SA – prelucrare ANRE –

Evoluția la nivel orar a diferenței dintre prețurile de închidere a PZU cuplat pe aria România și respectiv aria Ungaria, corelată cu fluxurile transfrontaliere rezultate pe granița România-Ungaria, pe ambele direcții, pentru anul 2019 este prezentată în Raportul lunar privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică, publicat pe site-ul ANRE.

Prețul stabilit pe PZU în anul 2019 încorporează cu suficientă acuratețe informațiile disponibile privind nivelul resurselor și al necesarului de energie electrică corespunzătoare momentului, modificările cadrului legal și evenimentele cu caracter special cu impact asupra sectorului energetic, prezentând, totodată, volatilitatea ridicată specifică.

Indicatorul de concentrare HHI a avut valori care indică lipsa de concentrare pe partea de cumpărare, cu valori lunare în domeniul 375 - 687. Pe partea de vânzare, valorile lunare ale HHI s-au situat în domeniul 597 - 1.044, înregistrându-se 3 luni cu concentrare moderată a pieței, respectiv februarie, iunie și octombrie 2019, în celelalte luni valorile indicând o lipsă de concentrare a pieței.

Piața intrazilnică – PI

PI este o piață voluntară care oferă participanților instrumente standard de tranzacționare, menite să faciliteze ajustarea portofoliului de contracte cât mai aproape de momentul livrării energiei electrice și o mai bună gestionare a posibilelor dezechilibre, contribuind astfel la menținerea în echilibru a producției și consumului.

După intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor

(Regulamentul CACM), a început elaborarea și aprobarea de către toate autoritățile de reglementare sau de către ACER a documentelor subsecvente acestuia, care să permită cuplarea unică prin preț a piețelor pentru ziua următoare și corelarea prin tranzacționare continuă a piețelor intrazilnice.

Noile reguli de tranzacționare ale PI sunt conforme cu legislația în domeniu a UE (Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor – Regulament CACM) și cu legislația secundară subsecventă aprobată prin deciziile ACER (Deciziile ACER elaborate conform Regulamentului CACM: nr. 05/14.11.2017 - de aplicare a prevederilor art. 54 - prețurile de decontare maxime și minime armonizate pentru toate zonele de ofertare care participă la cuplarea unică a pieței intrazilnice, nr. 4/24.04.2018 - de aplicare a prevederilor art. 59 - definirea orelor de deschidere și de închidere a porților interzonale pentru piața intrazilnică, nr. 8/26.07.2018 - de aplicare a prevederilor art. 37 - adoptarea metodologiei și setului comun de cerințe pentru algoritmul de cuplare prin preț și a algoritmului de corelare prin tranzacționare continuă).

Astfel, dacă până în ziua de livrare 19.11.2019, inclusiv, PI din România a funcționat independent de piețele intrazilnice din alte țări ale Uniunii Europene (UE), începând cu ora 15:00 CET a zilei de tranzacționare 19.11.2019, PI din România funcționează în regim cuplat cu piețele din celelalte 20 de țări ale UE participante la proiectul european SIDC – Single Intra-Day Coupling, cunoscut anterior ca XBID.

Volumul de energie electrică tranzacționat în anul 2019 pe PI a fost de 375 GWh, în creștere cu cca. 135,9% față de cel din anul anterior. Volumele tranzacționate lunar au înregistrat o medie de 31,2 GWh, situându-se între un minim de 16,6 GWh (în iulie 2019) și un maxim de 59,3 GWh (în decembrie 2019).

Dintr-un total de 152 titulari de licență înscrși la nivelul anului, acesta fiind numărul maxim înregistrat în luna noiembrie, în medie, 66 de participanți au încheiat lunar tranzacții de vânzare sau cumpărare, reprezentând 46% din totalul participanților înscrși care au fost activi pe această piață.

Prețul mediu ponderat la nivelul anului 2019 a fost de 178,84 lei/MWh, în creștere cu 68,9% față de cel din 2018. La nivel valoric, tranzacțiile au reprezentat cca. 67,1 milioane lei, o creștere cu cca. 298,3% față de valoarea din 2018 a acestei piețe. PI a fost folosită insuficient de participanții la piață, situație necharacteristică piețelor cu producție de energie electrică din surse regenerabile în creștere. Odată cu începerea funcționării în regim cuplat în proiectul SIDC, se remarcă o creștere a volumului tranzacțiilor, de la o medie zilnică de cca. 928 MWh tranzacționată în perioada de funcționare în regim local anterioară cuplării, ianuarie – 19 noiembrie 2019, la o medie zilnică de cca. 1.791 MWh tranzacționată în regim cuplat în perioada 20 noiembrie – decembrie 2019.

Piața de echilibrare – PE

La începutul lunii decembrie 2019, pe piața de echilibrare (PE) erau înscrși 111 participanți, deținând 215 unități dispacherizabile în exploatare comercială.

De asemenea, pe PE operau 67 de Părți Responsabile cu Echilibrarea (PRE) din care 4 aparținând CNTEE TRANSELECTRICA SA. Operatorul de transport și sistem utilizează PRE-uri distincte pentru compensarea schimburilor neplanificate cu țările vecine, achiziționarea energiei pentru consumul stațiilor proprii, agent de transfer pentru piețele cuplate PZU respectiv PI. Pentru

minimizarea costurilor de achiziție pentru acoperirea pierderilor în RET, CNTEE TRANSELECTRICA SA face parte din PRE CIGA ENERGY.

În tabelul următor sunt prezentate comparativ valorile anuale din ultimii 3 ani ale indicatorilor de concentrare C1 și HHI, determinate pe baza energiei efectiv livrate de producători pe PE, pentru fiecare tip de reglaj și sens.

Anul	Tip reglaj	Sens reglaj	2019	2018	2017
C1 (%)	Reglaj secundar	Creștere	68	70	58
		Scădere	67	70	58
	Reglaj terțiar rapid	Creștere	59	73	82
		Scădere	38	39	42
	Reglaj terțiar lent	Creștere	57	52	34
		Scădere	85	73	39
C3 (%)	Reglaj secundar	Creștere	99	97	98
		Scădere	99	97	98
	Reglaj terțiar rapid	Creștere	88	87	94
		Scădere	97	94	99
	Reglaj terțiar lent	Creștere	100	94	80
		Scădere	100*	97	83
HHI	Reglaj secundar	Creștere	5.372	5.443	4.687
		Scădere	5.316	5.470	4.706
	Reglaj terțiar rapid	Creștere	4.171	5.513	6.811
		Scădere	3.293	3.265	3.488
	Reglaj terțiar lent	Creștere	4.255	3.627	2.369
		Scădere	7.461	5.747	2.928

*valoarea C3 este 99,76%, rotunjită la 100%

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE –

Valorile anuale ale indicatorilor de concentrare indică faptul că PE rămâne și în 2019 o piață cu concentrare ridicată, pe toate tipurile de reglaj, atât la creștere cât și la scădere. Participanții la PE care au înregistrat cote de piață peste 20% la nivel de an pentru energia efectiv livrată, au fost HIDROELECTRICA (la creștere și scădere pe reglajul secundar și terțiar rapid), COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA (la creștere și scădere pe toate tipurile de reglaje), ROMGAZ (la creștere pe reglajul terțiar lent) și OMV PETROM (la scădere pe reglajul terțiar rapid).

Dintre aceștia, s-au remarcat drept participanți dominanți (cu cote de piață anuale depășind valoarea de 50%) HIDROELECTRICA, cu cote anuale de 67,8% / 66,95% la creștere / scădere pe reglajul secundar și 59% la creștere pe reglajul terțiar rapid și COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA cu cote anuale de 56,8% / 85,46% la creștere / scădere pe reglajul terțiar lent. Valori apropiate de nivelul de 40% au mai înregistrat aceiași participanți, COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA și HIDROELECTRICA la scădere pe reglajul terțiar rapid (38% și 36,58%).

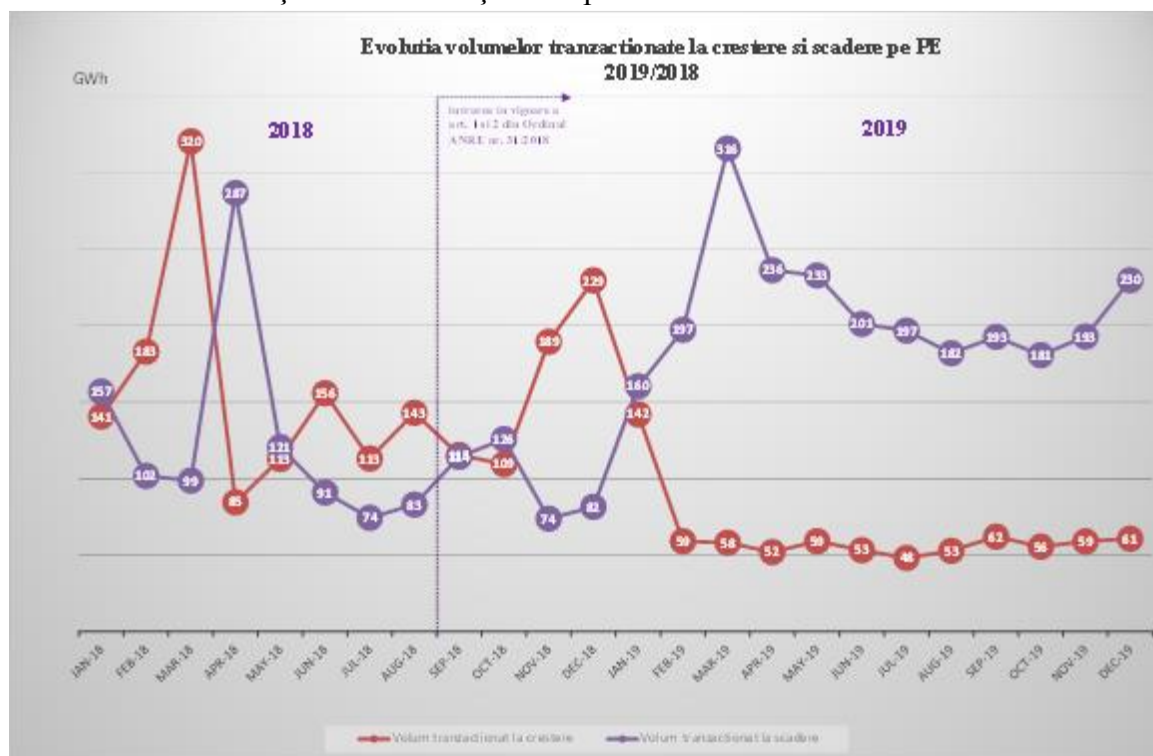
Volumele lunare înregistrate pe PE (suma dintre volumele la creștere și cele la scădere) au variat în 2019 între un maxim de 374 GWh în luna martie și un minim de 235 GWh în luna august, maximul și minimul înregistrându-se în aproape aceleași perioade ca și cele din 2018 (iulie și martie 2018). Variațiile lunare ale volumelor înregistrate au fost mai mici în 2019 față de 2018, în 10 din 12 luni nefiind depășit nivelul de 300 GWh. Pe ansamblu, dimensiunea PE la nivelul anului

2019 a fost în scădere ușoară (cu cca. 0,8%) față de cea din anul anterior și mult mai mică (cu peste 27%) decât cea înregistrată în 2017.

În anul 2019, volumul total al energiei tranzacționate la creștere de putere a scăzut foarte mult față de cel înregistrat în 2018 (cu 60%), iar cel la scădere de putere, a crescut cu cca. 78% față de cel similar din anul de comparație.

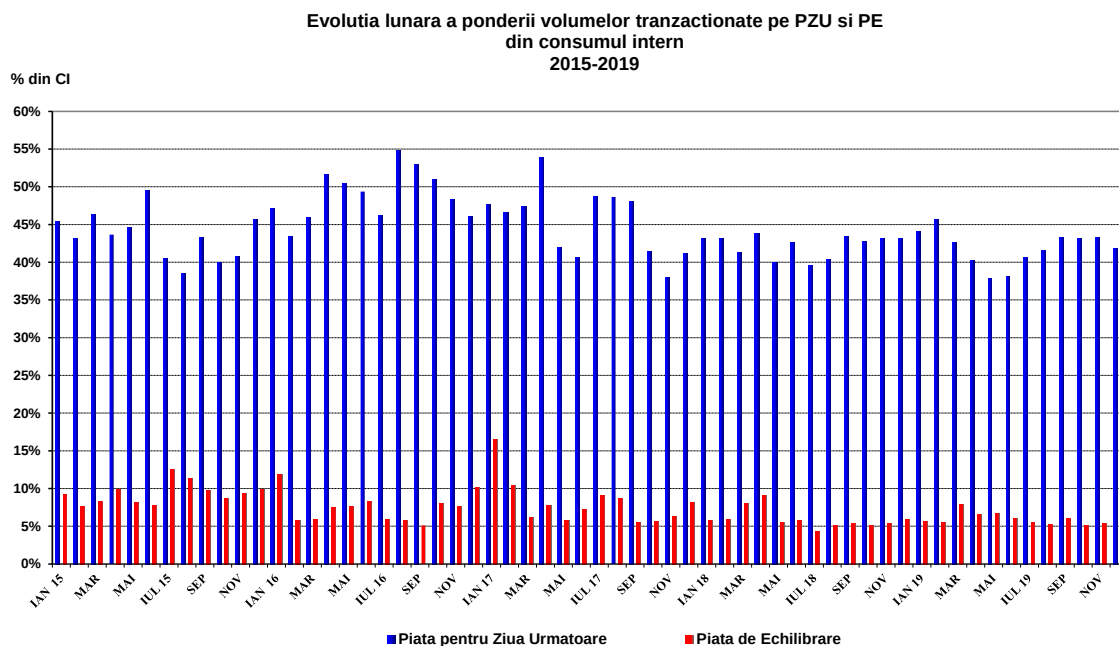
Prezentăm în graficul următor, evoluția volumelor tranzacționate la creștere și a celor tranzacționate la scădere, comparativ la nivel lunar pentru anii 2018-2019. Se constată că începând cu luna aprilie 2019, volumul selecțiilor la creștere de putere a avut valori cvasiconstante lună de lună, fiind în același timp, mult mai mici față de perioadele similare din 2018.

De asemenea, după o variație puternică în primul trimestru din 2019, volumul selecțiilor la scădere de putere a avut valori mari, dar cuprinse într-un interval de dimensiuni reduse (181-236 GWh). Pe ansamblu, în fiecare lună din an (cu excepția lunii ianuarie 2019), volumele la scădere au fost semnificativ mai mari față de cele la creștere de putere.

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA și CNTEE Transelectrica SA prelucrare ANRE -

Ponderea volumelor lunare tranzacționate pe PE din consumul intern (calculat ca diferență între energia livrată în rețea și soldul comercial export-import) a variat între 5-8%, în 9 din 12 luni variind între 5-6%. Prezentăm, în graficul următor, evoluția acestui indicator în cazul PE și PZU pe o perioadă de 5 ani.

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA și CNTEE Transelectrica SA prelucrare ANRE -

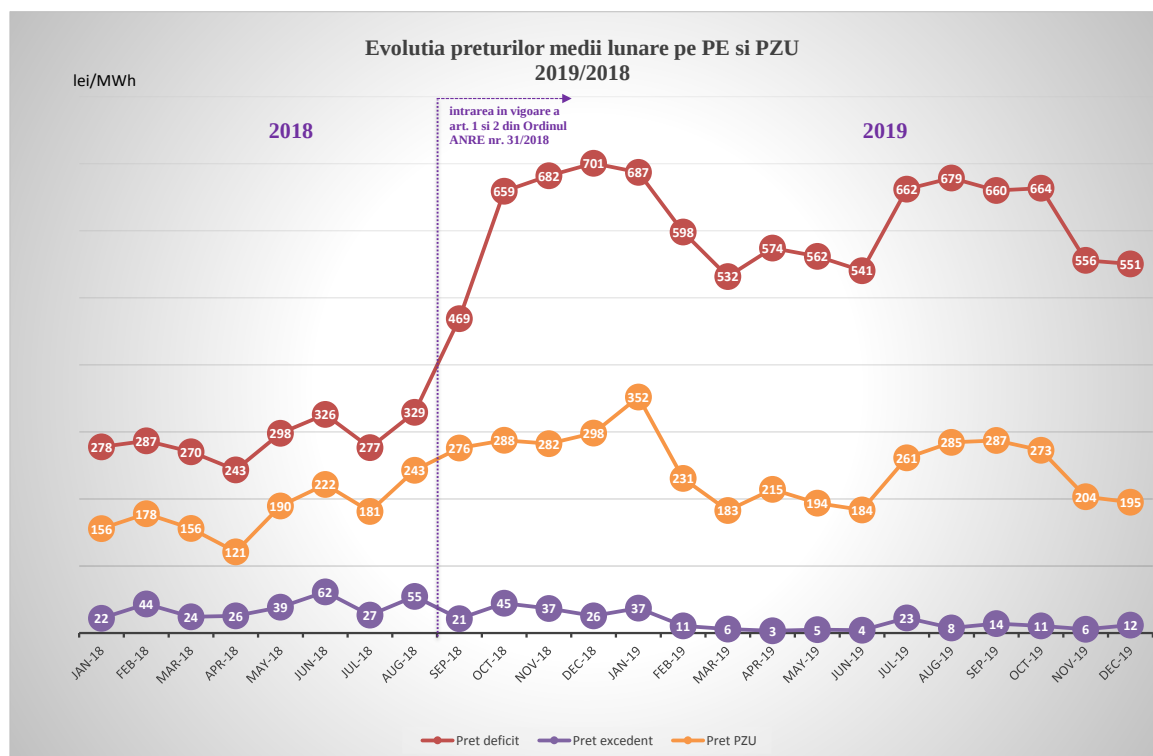
În ceea ce privește prețurile de decontare a dezechilibrelor înregistrate de PRE-uri (de deficit și de excedent) în anul 2019 s-au înregistrat valori medii anuale de 605,54 lei/MWh în cazul prețului de deficit și 11,67 lei/MWh în cazul celui de excedent. Valorile precizate sunt calculate ca medie aritmetică a prețurilor orare înregistrate.

Ca efect al eliminării limitării diferenței de preț de 250 lei/MWh între prețul maxim și cel minim al ofertei unui participant pe PE, introdusă prin Ordinul ANRE nr. 31/2018 în scopul alinierii treptate a regulilor PE naționale la principiile pieței interne de energie electrică, statuate în Regulamentul (UE) 2017/2195 de stabilire a unor linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică și în Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică, prețul mediu anual de deficit în 2019 a devenit de 1,5 ori mai mare decât cel din 2018 (401,67 lei/MWh), în timp ce prețul mediu anual de excedent a scăzut la valoarea de 11,67 lei/MWh, cu 67% mai mic decât același preț pentru 2018 (35,48 lei/MWh).

După creșterea semnificativă din ultimele 3 luni ale anului 2018, prețurile medii lunare de deficit au început să descrească treptat în perioada ianuarie-martie 2019, urmând apoi o curbă similară celei descrise de prețul mediu lunar pe PZU, fără însă a scădea sub prețul de 532 lei/MWh (înregistrat în luna martie, care a reprezentat și minimumul lunar din 2019).

Prețul mediu lunar de excedent a urmat o evoluție inversă celui de deficit, și anume o scădere față de valorile înregistrate în 2018, menținându-se în 10 din 12 luni în intervalul 3-12 lei/MWh, cu un vârf în ianuarie 2019 (37 lei/MWh) și un alt vârf în iulie 2019 (23 lei/MWh).

În graficul următor, prezentăm evoluția descrisă a celor două prețuri medii lunare de decontare a dezechilibrelor PRE în corelare cu prețul mediu lunar înregistrat pe PZU în perioada 2018-2019.

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA și CNTEE Transelectrica SA prelucrare ANRE -

Diferențele dintre prețul mediu lunar de deficit și cel de excedent s-au înscris la nivel de an în intervalul 526-671 lei/MWh. În perioadele caracterizate de condiții defavorabile din punct de vedere meteorologic sau hidrologic, care au determinat producții deficitare de energie electrică, producătorii au oferit prețuri mari pentru oferta disponibilă la creșterea pe PE, atingând frecvent prețul maxim permis pe această piață. În cazul ofertelor efectiv disponibile la creșterea de putere pe PE, în majoritatea zilelor din an, cele mai mari prețuri medii ponderate le-a introdus COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA. Un impact major asupra valorilor prețurilor de deficit/excedent îl are prețul marginal aferent reglajului secundar, care la creștere, se situează în partea superioară a scalei de preț, iar la scădere este prețul minim, de 0,1 lei/MWh. Alte cauze care au determinat producătorii să introducă oferte la creștere cu prețuri mari au fost și disponibilitățile reduse pe fondul problemelor cu care se confruntă producătorii de energie electrică în centrale termoelectrice.

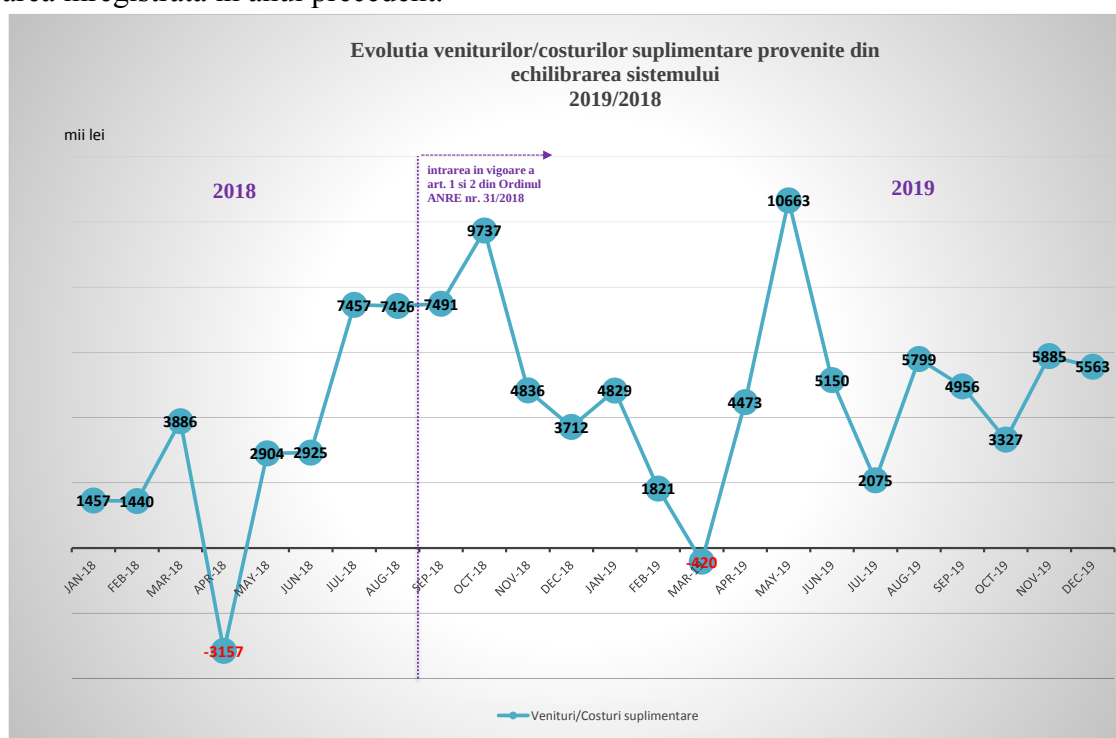
Conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 31/2018, CNTEE TRANSELECTRICA SA publică pe site-ul propriu, la capitolul Transparență/Echilibrare și STS, ofertele fixe și cele zilnice, tranzacțiile angajate și cele definitive ale fiecărui participant la PE, pentru fiecare interval de dispecerizare. În aceeași locație sunt publicate reducerile de putere pe PE la unitățile dispecerizabile care beneficiază de dispecerizare cu prioritate, motivele reducerii și numele producătorului cărui a s-a dat ordinul de reducere.

Modificările cadrului de reglementare potrivit cărora certificatele verzi se acordă corespunzător producției realizate din surse regenerabile, fără a se mai limita la cantitatea de energie electrică orară notificată către CNTEE TRANSELECTRICA SA au condus la o creștere sistematică a energiei produse față de cea notificată, producătorii eolieni nemaifiind interesați într-o notificare cât mai aproape de realitate.

Astfel, pe fondul modificărilor legislative anterior menționate, injectarea în rețele a unei cantități de energie din surse eoliene mai mare decât cea notificată, corelat cu regulile de prioritate în dispecerizare acordată producătorilor eoliene, a avut ca efect emiterea unor dispoziții de reducere de putere pe PE aplicate producătorilor din surse hidro și termo, care au dus la scăderea suplimentară a cantităților de energie electrică livrate de aceștia în rețea.

Cu toate acestea, **dezechilibrele la nivelul SEN înregistrate în lunile din 2019 au fost în general mai mici decât cele din perioadele similare ale anilor 2018 și 2017.** Una din explicații ar putea fi creșterea prețurilor de deficit pe PE, în contextul modificărilor cadrului de reglementare. Aceste prețuri, cu un puternic caracter penalizator, au fost unul din motivele pentru care participanții au căutat să se echilibreze pe cât posibil în piețele anterioare PE, chiar și prin creșterea cantității de energie electrică achiziționată din import. Comportamentul respectiv a generat o scădere a volumului selecțiilor la scădere și creștere pe RTL și o micșorare a numărului pornirilor de grupuri termoelectrice și implicit a costurilor generate de acestea.

Valoarea suplimentară lunară din perioada 2018-2019, rezultată din redistribuirea veniturilor/costurilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului a avut în 11 din 12 luni din fiecare an, valori pozitive cu semnificație de venit (drepturi de încasat). În graficul următor este prezentată evoluția lunară a acestor valori. La nivelul întregului an 2019, valoarea suplimentară cumulată a reprezentat cu venit suplimentar de cca. 54 mil. lei, cu 8% mai mare decât valoarea înregistrată în anul precedent.

Sursa: Date lunare publicate de OPCOM SA prelucrare ANRE -

Veniturile respectiv costurile suplimentare lunare provenite din echilibrarea sistemului se redistribuie fiecărei PRE (mai puțin PRE-urile Schimburi neplanificate și Agent transfer PZU și PI aparținând CNTEE Transelectrica SA), în funcție de contribuția la reducerea sau agravarea dezechilibrului sistemului.

Piața serviciilor tehnologice de sistem

Participanții la PE care în anul 2019 au furnizat cel puțin un tip de serviciu tehnologic de sistem (STS) au fost producătorii calificați BEPCO, COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA, COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA, ELECTROCENTRALE BUCUREȘTI, ELECTRO ENERGY SUD, ELECTROCENTRALE GALAȚI, HIDROELECTRICA, ROMGAZ, OMV PETROM, VEOLIA ENERGIE IAȘI, VEOLIA ENERGIE PRAHOVA.

În vederea acoperirii necesarului de rezervă de reglaj secundar de frecvență-putere (RS) și rezervă de putere corespunzătoare reglajului terțiar rapid (RTR) și lent (RTL), stabilit de UNO-DEN în scopul menținerii nivelului de siguranță în funcționarea SEN, CNTEE TRANSELECTRICA SA a achiziționat rezerve de reglaj, atât pe bază de contracte reglementate – pentru o parte din cantitatea de RTL necesară, cât și prin licitații lunare, săptămânale sau chiar pe perioade mai scurte de timp, în funcție de necesități. Cantitatea reglementată în cazul RTL a reprezentat 60% din totalul cantităților achiziționate pe acest tip de rezervă.

Acoperirea necesarului de rezerve stabilit de UNO-DEN cu volume contractate cu furnizorii de STS a fost diferită de la lună la lună în funcție de tipul de rezervă. Astfel, dacă pentru RTL necesarul a fost acoperit integral în fiecare lună, în cazul RS acoperirea a fost de 100% în doar 4 din 12 luni, iar în cazul RTR în 8 din 12 luni. Pentru acoperirea într-o proporție cât mai mare a necesarului stabilit, CNTEE TRANSELECTRICA SA a organizat și licitații suplimentare pe perioade mai mici de o săptămână, în unele cazuri neprimind însă nicio ofertă din partea participanților.

În luna aprilie 2019, pe fondul unor prețuri mari de achiziție, CNTEE TRANSELECTRICA SA a evaluat tehnic posibilitatea funcționării sigure a SEN în condițiile diminuării necesarului de RS în anumite intervale orare, prin renunțarea la organizarea de runde suplimentare de licitații. Deoarece PE a furnizat resurse suficiente, acest lucru a fost posibil fără punerea în pericol a funcționării sigure a SEN.

În luna iunie 2019, CNTEE TRANSELECTRICA SA a solicitat la ANRE diminuarea necesarului pentru perioada iulie-septembrie 2019 - cu 100 hMW/h în cazul RS pentru toate intervalele orare și cu 200 hMW/h în intervalele orare 7-23 pentru RTR, pe fondul finalizării perioadei de mentenanță a unității 2 a NUCLEARELECTRICA, al utilizării rezervelor preponderent la scădere pe PE și al unei hidraulicități ridicate înregistrate la data solicitării.

Având în vedere prevederile OUG nr. 26/2018, privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică care au instituit obligația COMPLEXULUI ENERGETIC HUNEDOARA de furnizare a STS la o valoare a puterii electrice de cel puțin 400 MW, ANRE a emis decizia nr. 2047/2018 privind achiziția RTL furnizate de producătorul implicat pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2019 la prețul reglementat de 17,11 lei/hMW. De asemenea, o altă decizie nr. 1911/2018 a fost emisă de ANRE pentru aprobarea prețului reglementat de 14,50 lei/hMW destinat achiziției RTL de la producătorul ELECTROCENTRALE GALAȚI, cu grupuri cu funcționare pe combustibil alternativ păcură pentru primul trimestru din anul 2019.

Cu excepția lunilor ianuarie, iulie, noiembrie și decembrie 2019, au existat participanți care au cesionat o parte din cantitățile contractate pe diferite tipuri de rezervă către alți participanți, de cele mai multe ori – către HIDROELECTRICA, la care s-au adăugat sporadic

ELECTROCENTRALE GALAȚI și VEOLIA ENERGIE PRAHOVA. Menționăm că datele prezentate privind cantitățile contractate includ cantitățile cesionate.

Din punct de vedere cantitativ, achiziția de rezerve a scăzut în 2019 față de 2018 pe toate tipurile de rezerve: cu 6,5% în cazul RS, cu 4% în cazul RTR și cu 2% în cazul RTL.

În 2019, HIDROELECTRICA și COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA au determinat împreună prețul de închidere la licitațiile lunare pentru RS în aproximativ 63% din intervalele orare și în cca. 74% din intervalele orare la licitațiile săptămânale. În cazul licitațiilor organizate pentru achiziția de RTR, cei doi producători au determinat prețul de închidere la licitațiile lunare în 30% din intervalele orare din an, în timp ce la licitațiile săptămânale pentru același tip de rezervă HIDROELECTRICA a determinat prețul de închidere în cca. 50% din intervale. Pentru RTL, ELECTROCENTRALE GALAȚI a stabilit prețul de închidere în 42% din intervalele orare din 2019 în cadrul licitațiilor lunare, iar COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA în 30% din intervale la licitațiile săptămânale.

Prețurile medii lunare cu care a fost achiziționată RS în regim concurențial în 2019 au fost de 80 lei/hMW sau valori foarte apropiate de acest preț maxim. În cazul RTR, după ce în luna ianuarie majoritatea prețurilor medii lunare a fost cuprinsă în intervalul 50-63 lei/hMW, înregistrându-se și un maxim de 80 lei/hMW, începând cu luna februarie până la sfârșitul anului 2019, prețurile medii lunare individuale au variat în intervalul 40-50 lei/hMW. La licitațiile organizate pentru achiziția RTL au rezultat prețuri medii lunare individuale în intervalul 7-14 lei/hMW, cu un maxim de 17 lei/hMW în luna iulie obținut de COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA.

Detalii privind licitațiile organizate de CNTEE TRANSELECTRICA SA sunt publicate pe site-ul acesteia, la capitolul Piața de Electricitate/Piața serviciilor tehnologice de sistem/Info.

Pe componenta concurențială, ca și în anul precedent, dominantă a fost achiziția de la producătorul HIDROELECTRICA pentru RS (70%) și RTR (83%) în timp ce în cazul rezervei de reglaj terțiar lent, producătorul cu cea mai mare cotă de piață (50%) a fost ELECTROCENTRALE GALAȚI. O cotă importantă pe RTL deține și producătorul ROMGAZ, care a înregistrat 39% din întreaga cantitate contractată la nivelul anului pe acest tip de rezervă.

În tabelul următor sunt prezentați indicatorii de concentrare ce caracterizează piața STS la nivelul anului 2019, calculați pe baza datelor raportate lunar de CNTEE TRANSELECTRICA SA, referitoare la cantitățile contractate pe fiecare tip de rezervă, la nivelul întregii piețe și detaliat în regim reglementat și prin mecanisme de piață (cu luarea în considerare a cesionărilor de cantități).

Anul 2019		Rezerva secundară	Rezervă terțiară rapidă	Rezervă terțiară lentă
Componenta reglementată	Cantitate contractată (h*MW)	-	-	3.767.850
	C1 (%)	-	-	93
	C3 (%)	-	-	100
Componenta concurențială	Cantitate contractată (h*MW)	3.814.718	5.712.382	2.628.000
	C1 (%)	70.6	83	50.3
	C3 (%)	99.2	93.8	96.8
	HHI	5.761	6.966	4.161

Se constată, și în acest an, un grad ridicat de concentrare pe toate tipurile de rezerve de reglaj, în condițiile participării cu oferte a unui număr redus de producători calificați. De altfel, volumele lunare ofertate la licitațiile organizate pentru RS și RTR au fost mai reduse comparativ cu anul anterior.

În calitate de participant la piața angro de energie electrică, CNTEE TRANSELECTRICA SA a achiziționat în anul 2019 cantitățile necesare acoperirii pierderilor de energie electrică în rețelele electrice proprii atât de pe piețele centralizate de contracte bilaterale administrate de OPCOM, prin tranzacții încheiate cu producători (COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA, HIDROELECTRICA, NUCLEARELECTRICA) și furnizori de energie electrică (EFT FURNIZARE, ENERGY DISTRIBUTION SERVICES, ENTREX SERVICES, GEN-I trgovanje in prodaja elektricne energije, MONSSON TRADING, NEXT ENERGY PARTNERS), cât și de pe PZU, PI și PE.

Operatorul de transport și sistem a cumpărat în 2019 de pe PCCB-LE o cantitate de cca. 380 GWh (cu 6% mai mult decât în 2018) la un preț mediu de 266,67 lei/MWh, mai mare cu cca. 64 lei/MWh față de prețul înregistrat în anul anterior. De pe PCCB-NC a achiziționat 153 GWh (în ușoară scădere față de 2018), la un preț mediu ponderat de aproape 289 lei/MWh, mai mare cu 68 lei/MWh față de prețul mediu înregistrat în 2018.

Cea mai semnificativă sursă de energie pentru acoperirea pierderilor în rețea a fost însă PZU, cu o achiziție de peste 400,5 GWh la un preț mediu anual de 254 lei/MWh, cantitate în scădere cu 12% față de anul 2018, dar mai scumpă cu 25 lei/MWh față de anul 2018.

Pe ansamblu, achiziția CNTEE TRANSELECTRICA SA de pe piețele centralizate a fost mai redusă cantitativ față de cea din 2018, dar prețul plătit la nivel de an a fost mai mare, înregistrând o creștere de la 215,26 lei/MWh în 2018 la 262,27 lei/MWh în 2019, în contextul în care prețurile pe piețele centralizate au crescut. De remarcat este și faptul că în acest an, soldul dezechilibrului înregistrat de operatorul de transport și sistem a scăzut semnificativ, reprezentând doar 36% din soldul dezechilibrului rezultat în 2018, materializat prin achiziție de energie din PE.

Alocarea capacităților pe liniile de interconexiune

Alocarea capacităților pe liniile de interconexiune ale SEN cu sistemele energetice vecine se desfășoară în vederea realizării tranzacțiilor de import/export și tranzit de energie electrică. Pe granițele României cu Ungaria, Bulgaria și Serbia alocarea capacităților se realizează prin mecanisme de piață, bilateral coordonat pe ambele direcții, pentru 100% din capacitatea de alocare, prin licitații pe termen lung, zilnice și intrazilnice.

Pe granițele cu Ungaria și Bulgaria, licitațiile pentru alocarea pe termen lung (anuale și lunare) sunt organizate explicit de Joint Allocation Office (JAO), platforma de alocare unică dedicată operatorilor de transport și sistem din statele membre UE care operează în concordanță cu legislația europeană în domeniu și care este deținută de 25 operatori de transport și sistem din 22 țări europene, printre care și România. Rezultatele licitațiilor sunt disponibile pe site-ul www.jao.eu.

Pe aceleași granițe, începând cu 20 noiembrie 2019, licitațiile pe orizontul de timp intrazilnic sunt implicate și se desfășoară prin intermediul soluției SIDC (Single Intra-Day Coupling), de

introducere a tranzacționării trans-zonale, în scopul creșterii eficienței tranzacționării pe acest orizont de timp la nivel pan-european.

Soluția SIDC, utilizată pentru cuplarea intrazilnică, se bazează pe un sistem IT comun, cu registrul de ordine de tranzacționare, modulul de management al capacităților și modulul de transfer transfrontalier unice pentru țările care au aderat la această soluție. Acest lucru permite ca ordinele introduse de participanții la piață pentru corelarea continuă într-o zonă de ofertare să fie corelate cu ordine introduse similar de participanți la piață din oricare altă zonă de ofertare din cadrul proiectului, atât timp cât există capacitate de interconexiune disponibilă.

Licitațiile de alocare a capacității pe orizontul de timp zilnic în cazul graniței cu Ungaria se desfășoară prin mecanismul de cuplare prin preț 4M MC și sunt implicite, în timp ce pe granița cu Bulgaria sunt explicite, organizate de OTS-ul român (la fel ca în anul precedent).

Pe granița României cu Serbia alocarea de capacitate este de tip explicit pe toate orizonturile de timp. În timp ce licitațiile pe termen lung și intra-zilnic sunt realizate de CNTEE TRANSELECTRICA SA, licitațiile zilnice sunt organizate de EMS (OTS-ul sârb).

Pe granița cu Ucraina, alocarea capacităților de interconexiune se desfășoară prin licitații explicite doar pe termen lung, utilizarea acestor capacități fiind condiționată de acordul scris al Ukrenergo (OTS-ul din Ucraina), iar pe cea cu Republica Moldova, exportul de energie electrică se poate realiza în insulă de consum, cu acordul distribuitorului din zonă.

Granița	Licitații pe termen lung	Licitații zilnice	Licitații intrazilnice
RO - HU	JAO	4M MC (licitatii implicite)	TEL* 01.01-19.11.2019 Din 20.11.2019 – SIDC (licitatii implicite)
RO - RS	TEL*	EMS	TEL*
RO - BG	JAO	TEL	Din 20.11.2019 – SIDC (licitatii implicite)
RO – UA	TEL	---	---

*CNTEE TRANSELECTRICA SA Sursa: Date publicate de CNTEE Transelectrica SA

Pe granițele cu Ungaria, Bulgaria și Serbia s-a utilizat și în 2019 principiul UIOSI („use it or sell it” – „ce nu folosești, vinzi”), în baza căruia capacitatea de interconexiune corespunzătoare drepturilor fizice de transport nenominalizate pentru ziua următoare se returnează OTS în schimbul unei remunerări. Licitațiile organizate de Transelectrica se realizează utilizând platforma DAMAS, moneda de tranzacționare fiind euro. De asemenea, pe aceste granițe, notificarea drepturilor fizice de transport se realizează în conformitate cu principiul de nominalizare de tipul m:n pentru toate orizonturile de timp, iar la alocarea zilnică și intrazilnică se aplică principiul de “netting”. În cazul granițelor cu Ungaria și Bulgaria, capacitatea oferită la licitațiile lunare organizate de JAO este calculată ținând cont de rezervarea unui procent din capacitatea transfrontalieră pentru licitațiile zilnice; astfel capacitatea pentru licitațiile lunare este calculată ca 80% din minimul capacităților disponibile ale subperioadelor din fiecare lună.

În timp ce capacitatea scoasă la licitația anuală pe granița cu Ungaria (ambele direcții) a rămas la nivelul oferit pentru licitația anului 2018 (350 MW), pe granițele cu Bulgaria a crescut cu 50 MW, ajungând la 150 MW în ambele direcții, iar pe cea cu Serbia a crescut cu 50 MW pe direcția import, înregistrând 200 MW în ambele direcții.

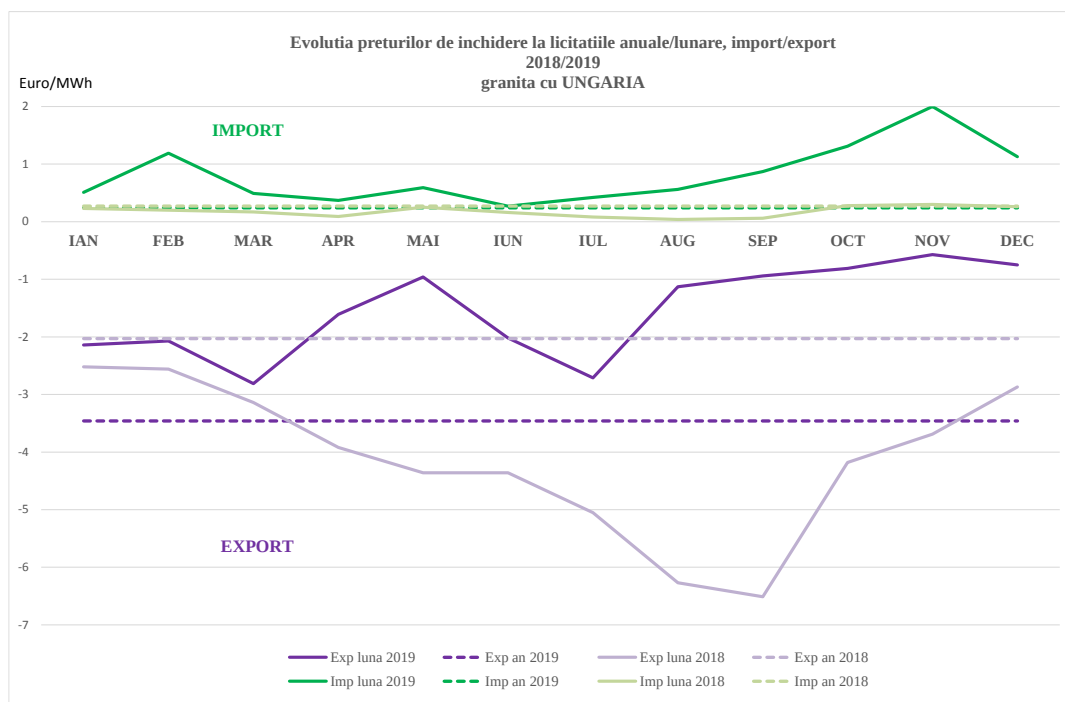
Capacitatea solicitată de participanți la licitația anuală pentru 2019 a crescut față de valorile solicitate în anul 2018 pe toate granițele și direcțiile. Cea mai mare creștere a fost înregistrată pe granița cu Bulgaria, unde participanții au solicitat cu 150% mai multă capacitate decât în 2018 la export și dublu la import, ajungând să solicite 835 MW la export și 943 MW la import, față de cei 150 MW scoși la licitație. Creșteri semnificative au fost și pe granița cu Serbia (cu 80% la import și cu 20% la export), cu capacități solicitate de 804 MW la export și 668 la import, față de cei 200 MW oferiți de OTS-uri. Deși, în cazul graniței cu Ungaria, creșterile față de 2018 au fost de 9% la export și 40% la import, suma capacităților solicitate de participanți a fost de cca. 7 ori mai mare decât cea scoasă la licitație (2418 MW la import respectiv 2352 MW la export față de cei 350 MW oferiți la licitația pe acest orizont de timp).

Gradul de utilizare a drepturilor totale de capacitate, indicator exprimat prin raportul dintre energia aferentă schimburilor comerciale notificate și energia corespunzătoare drepturilor totale de capacitate câștigate a fost calculat la nivelul fiecărei luni pentru fiecare graniță și direcție. Valoarea medie anuală, exprimată procentual și calculată ca medie a valorilor lunare pe graniță și direcție, a fost cea mai mare pe granița cu Ucraina la import (31%), întreaga perioadă august-decembrie 2019 fiind caracterizată de valori foarte mari (de exemplu în decembrie 81%, cel mai mare procent lunar din toate granițele și lunile din an).

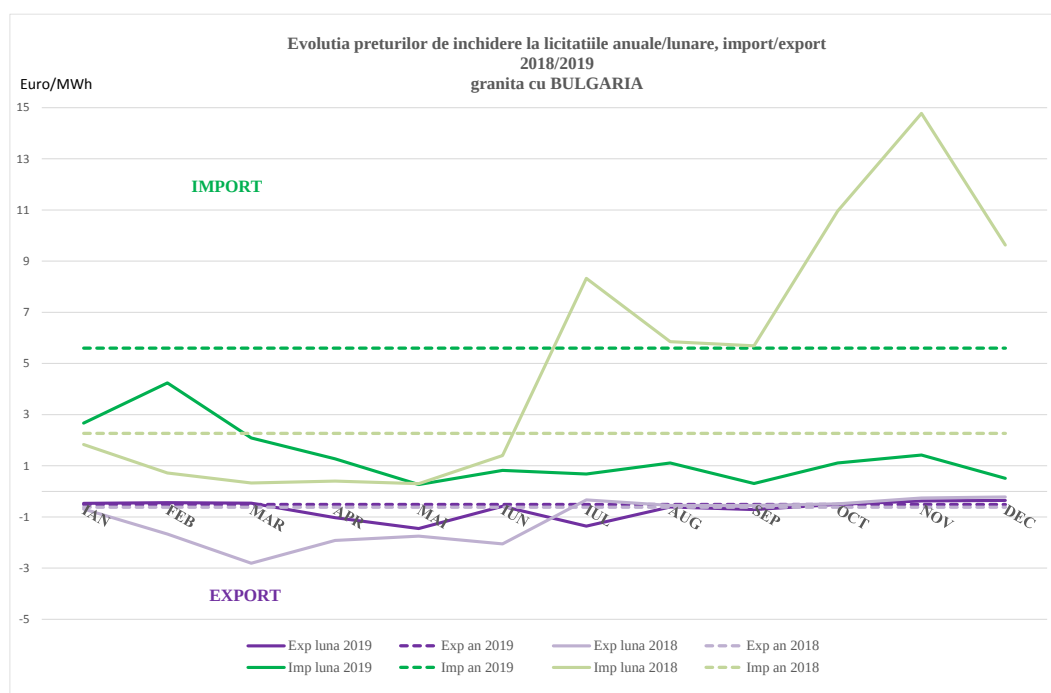
Alte valori de interes au fost la export pe Serbia (27,71%, cu o intensificare a utilizării în perioada aprilie-iunie), la import pe Ungaria (26,95%, valori lunare relativ constante de-a lungul anului) și la import pe Bulgaria (24,91%, cu valori procentuale mari în ianuarie-februarie și august-octombrie). Spre deosebire de anul precedent, în 2019 utilizarea drepturilor de capacitate a fost mai mare pe direcția de import decât pe cea de export Ungaria.

Per ansamblu, gradul de utilizare a fost scăzut, mai mic și decât cel din 2018, ceea ce arată că mulți participanți au câștigat la licitații drepturi de capacitate pe diferite orizonturi de timp, dar nu au realizat schimburi comerciale pe măsura capacităților câștigate.

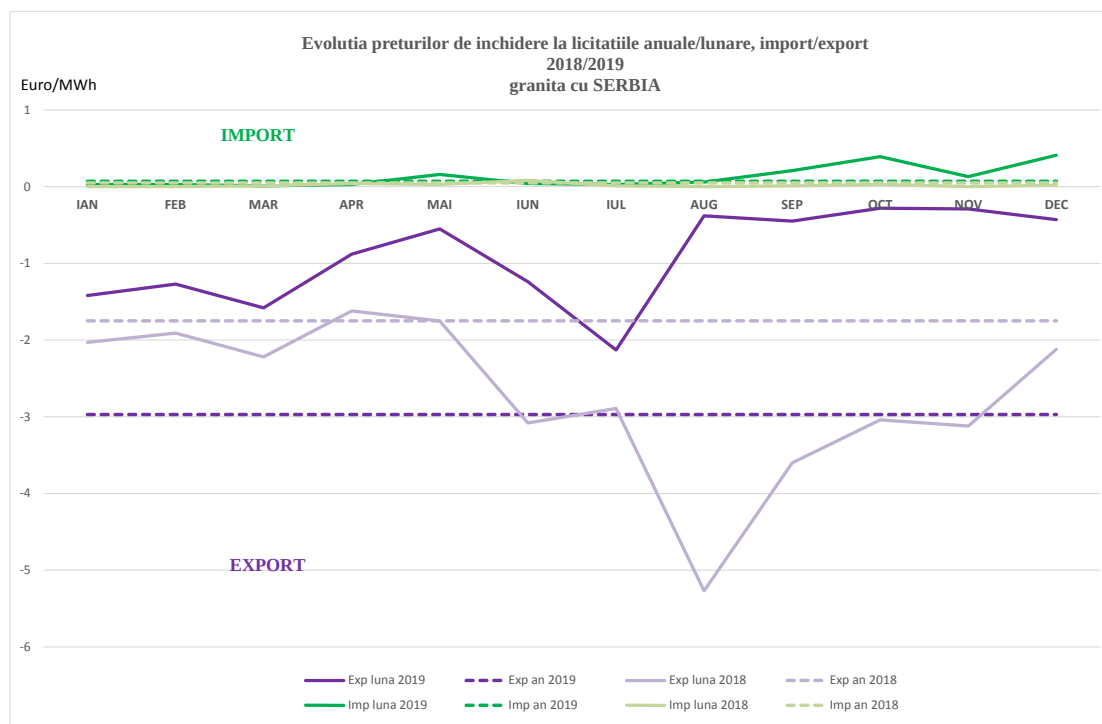
În graficele următoare sunt prezentate prețurile rezultate în 2019 la licitațiile pe termen lung (anuale și lunare) organizate pentru alocarea capacității în ambele direcții pe granițele României cu Ungaria, Bulgaria și Serbia comparativ cu valorile rezultate din licitațiile anului 2018.

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE -

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE -

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE Transelectrica SA – prelucrare ANRE -

Cele mai mari prețuri la licitațiile pe termen lung în 2019 s-au înregistrat pe granița cu Ungaria și Serbia, direcția export, prețurile rezultate din licitațiile lunare nedeășind însă prețul rezultat la licitația anuală pentru 2019. Variația de-a lungul anului a prețurilor la licitațiile lunare pe ambele granițe a fost sezonieră, cu o tendință de scădere în lunile aprilie-mai, apoi un vârf în timpul lunilor de vară urmat de o scădere abruptă menținută până la sfârșitul anului când interesul participanților s-a mutat spre import. Astfel, începând cu luna august 2019, în timp ce prețurile la licitațiile lunare scad la export spre Ungaria și Serbia, cresc cele la licitațiile lunare pe direcția import, în special cel din Ungaria. În cazul graniței cu Bulgaria, prețurile cu valori semnificative au fost cele de import, prețurile lunare păstrându-se sub prețul de la licitația anuală.

Se remarcă faptul că, spre deosebire de anul precedent, când prețurile lunare pe toate granițele și direcțiile au urmat curbe care au depășit uneori cu mult prețul rezultat la licitația anuală, ceea ce demonstrează schimbări în intențiile de tranzacționare în cursul anului, în 2019 prețurile la licitațiile lunare au înregistrat, în cele mai multe cazuri, valori sub cele ale prețurilor la licitațiile anuale. Evoluția înregistrată ar putea indica faptul că oportunitățile de pe piață prognozate la începutul anului de participanți nu s-au adevărit și pe parcursul anului, contextul de piață modificându-se în sens invers celui prognozat.

Veniturile înregistrate în anul 2019 de CNTEE TRANSELECTRICA SA din alocarea capacităților pe liniile de interconexiune ale SEN cu sistemele energetice vecine, pe toate orizonturile de timp, au depășit valoarea de 84 mil.lei, fiind cu 3% mai mari față de cele din anul precedent. Valorile înregistrate au rezultat după scăderea remunerării corespunzătoare returnărilor de capacitate de la licitațiile pe termen lung și a celei corespunzătoare aplicării principiului Use It Or Sell It (UIOSI) pentru capacitățile câștigate la licitațiile pe termen lung dar nenominalizate, în cazul realocării acestora pentru licitațiile zilnice. Din punct de vedere al granițelor, **cele mai mari valori anuale ale veniturilor obținute din licitațiile pe toate**

orizonturile de timp au fost cele obținute din exportul către Ungaria și Serbia și importul din Bulgaria.

Piața cu amănuntul de energie electrică

Pe parcursul anului 2019, pe piața cu amănuntul de energie electrică au activat 93 titulari de licență pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, dintre care 5 sunt furnizori desemnați de ANRE drept furnizori de ultimă instanță obligați, iar alți 23 dețin și licență pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice cu unități dispecerizabile.

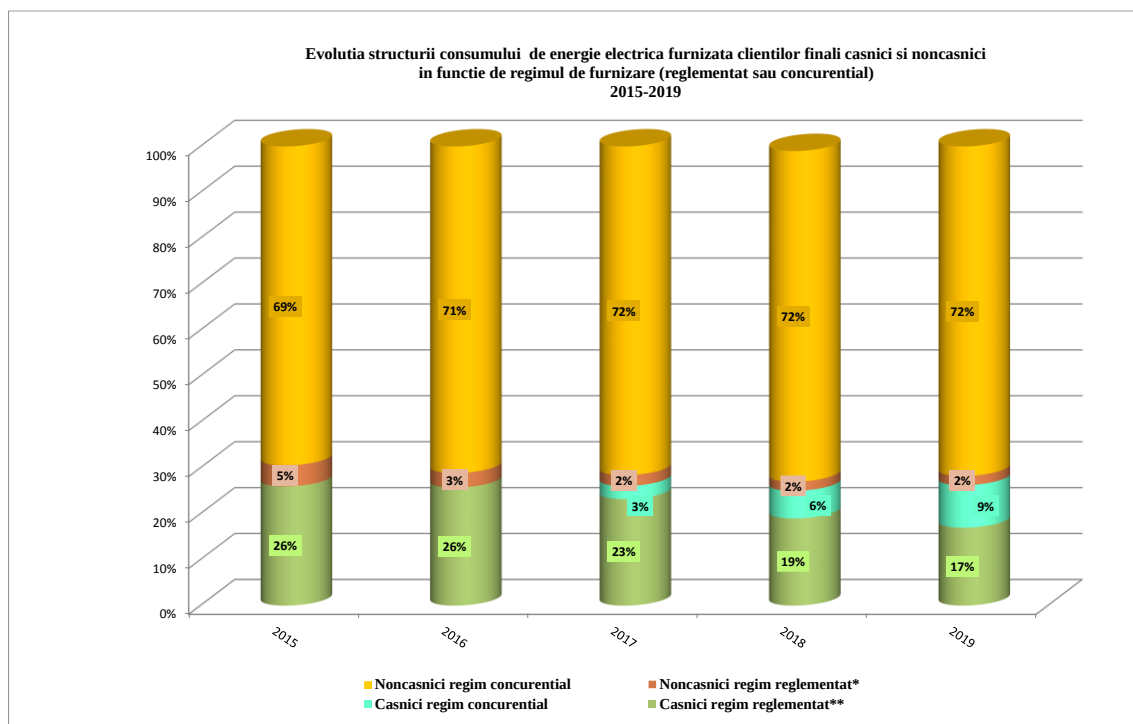
La nivelul întregului an, **consumul de energie electrică al clienților finali a înregistrat 49,5 TWh, cu 1% sub nivelul celui din 2018**, scăderea fiind determinată de reducerea consumului noncasnic (industrial) alimentat în regim concurențial cu cca. 730 GWh, în condițiile în care proporția dintre consumul casnic și cel final noncasnic este apropiată de cele înregistrate în anii precedenți (26%/74%).

În timp ce anul 2018 a fost caracterizat de o creștere accentuată a dimensiunii segmentului de furnizare în regim concurențial pentru alimentarea clienților casnici, având drept consecință dublarea cantității de energie electrică furnizată clienților casnici în regim concurențial față de cea din 2017 ca urmare a finalizării procesului de dereglementare, anul 2019 a fost caracterizat de o încetinire a procesului de creștere a segmentului concurențial.

Astfel, în urma modificărilor legislative intervenite odată cu intrarea în vigoare a prevederilor OUG 114/2018, cadrul de reglementare aplicabil a suferit modificări semnificative, aplicabile începând cu luna martie 2019, cu incidență asupra pieței de energie electrică pentru clienții finali deserviți de FUI și anume revenirea la sistemul de tarife/prețuri reglementate pentru energia vândută clienților casnici, stabilite de ANRE și aplicate de FUI clienților care nu doresc să beneficieze de preturi în regim concurențial.

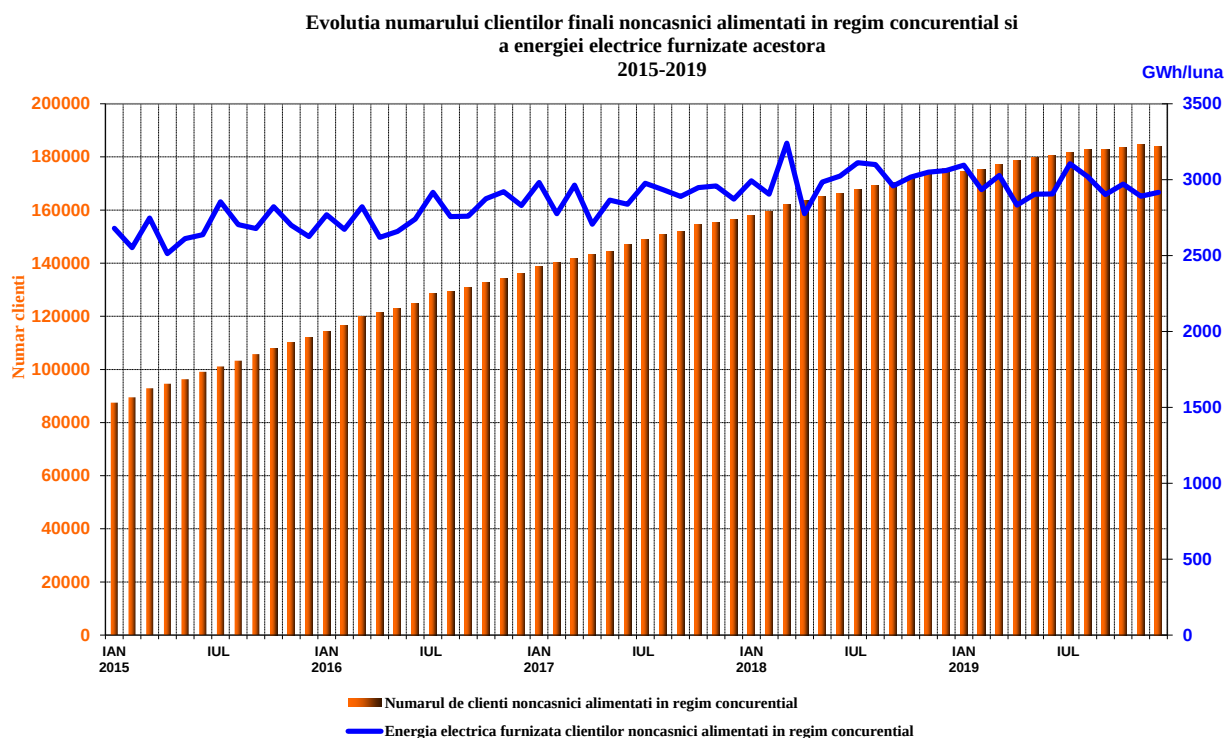
Chiar dacă, odată cu reintroducerea tarifelor reglementate, rata de creștere a numărului mediu lunar de locuri de consum aferente clienților casnici care au migrat din piața reglementată în cea concurențială înregistrată în 2019 a încetinit față de anul precedent, un număr semnificativ de clienți casnici a ales în continuare să încheie contracte de furnizare la prețuri concurențiale, ca urmare a ofertelor specifice dedicate acestui segment de piață, promovate de furnizori. Procesul de schimbare s-a realizat atât prin negocierea unui contract concurențial cu FUI care asigură clienților casnici serviciul de furnizare în regim reglementat, cât și prin alegerea unui alt furnizor concurențial. Încetinirea acestei creșteri a fost determinată și de numărul celor care au optat pentru întoarcerea la condiții reglementate de furnizare, lucru permis prin cadrul de reglementare adoptat. Astfel, la un consum casnic de 12,98 TWh, de dimensiuni apropiate celui înregistrat în anul 2018, energia electrică destinată segmentului concurențial a crescut de la 3,12 TWh în 2018 la 4,58 TWh în anul 2019, în cea mai mare parte prin migrarea din segmentul reglementat, fiind cu aproape 50% mai mare față de 2018 și de peste 3,3 ori mai mare decât în anul 2017.

Graficul următor prezintă dinamica structurii consumului final de energie electrică pe categorii de clienți și regim de furnizare, în ultimii 5 ani. Calculul a fost realizat pe baza datelor colectate în baza cadrului de reglementare în vigoare de la furnizorii activi pe piața cu amănuntul de energie electrică. Facem precizarea că datele privind consumul clienților casnici care au migrat din piața reglementată în cea concurențială au fost raportate distinct începând cu 1 ianuarie 2017, în perioada 2015-2016 această componentă neavând dimensiuni semnificative.

*clienți noncasnici alimentați în regim de SU, UI, inactivi, **clienți casnici alimentați în regim de SU
 Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE –

În graficul următor prezentăm evoluția numărului de clienți noncasnici alimentați în regim concurențial și consumul aferent acestora, pentru perioada 2015-2019.

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE –

Similar evoluției clienților casnici și în cazul clienților noncasnici care și-au exercitat dreptul de alegere a condițiilor concurențiale în ceea ce privește furnizarea de energie se constată o creștere a numărului, dar alura curbei este mai aplatizată în 2019 față de cea din anul 2018 și corespunde unui consum mai mic.

Valorile indicatorilor de concentrare pentru perioada 2015-2019, calculați la nivelul segmentului concurențial, evidențiază existența unei piețe neconcentrate la nivelul fiecărui an, determinată de numărul mare de furnizori activi și de divizarea acestora ca putere de piață.

Anul	C1	HHI
2015	15%	548
2016	16%	572
2017	12%	573
2018	10%	551
2019	11%	627

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE –

Precizăm că reprezentările grafice ale cotelor de piață ale furnizorilor activi pe piața cu amănuntul de energie electrică sunt prezentate lunar pe site-ul ANRE în Rapoartele lunare privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică și cuprind cumulativ la nivel de perioadă, atât ierarhia furnizorilor din punct de vedere al cotei de piață calculată în funcție de energia furnizată clienților finali pe ansamblul pieței, cât și separat pe componenta reglementată respectiv concurențială.

În anul 2019, un număr de 6 furnizori activi (cei 5 FUI la care s-a adăugat furnizorul concurențial MET ROMANIA ENERGY) au avut cote de piață peste nivelul de 5% din cantitatea totală de energie electrică furnizată clienților finali noncasnici și casnici. Ierarhia din anul precedent s-a păstrat, cota cea mai mare (18,69%) înregistrând-o ELECTRICA FURNIZARE, urmată de ENEL ENERGIE MUNTENIA (10,56%) și E.ON ENERGIE ROMANIA (9,79%).

În ceea ce privește furnizarea pe segmentul concurențial, primele 4 locuri din punct de vedere al cotei de piață au fost ocupate de aceeași furnizori ca și în anul 2018: ELECTRICA FURNIZARE a ocupat primul loc (10,94%) urmată de membrii grupului ENEL - ENEL ENERGIE MUNTENIA (9,98%), ENEL ENERGIE (9,08%) și E.ON ENERGIE ROMANIA (8,68%). Tot pe segmentul concurențial, în 2019 cote de piață peste 5% au înregistrat și furnizorii MET ROMANIA ENERGY (7,24%), CEZ VÂNZARE (6,53%), GETICA 95 COM (5,97%), TINMAR ENERGY (5,44%) și ALRO (5,11%). De remarcat că, din cei 9 furnizori cu cote de piață peste 5% pe segmentul concurențial, 5 sunt FUI obligați, iar 3 au obținut, pentru 2019, statutul de FUI opționali.

În tabelele următoare sunt prezentate datele specifice clienților finali noncasnici respectiv clienți casnici alimentați în regim concurențial, în funcție de tranșele de consum stabilite prin Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale și energie electrică și de abrogare a Directivei 2008/92/CE, fiind prezentate comparativ cu același tip de date referitoare la anul 2018.

Prețul mediu de vânzare pe fiecare tranșă de consum rezultă din împărțirea valorii totale a veniturilor furnizorilor din vânzările către o anumită categorie de clienți (inclusiv contravaloarea serviciilor asigurate de transport, distribuție, servicii de sistem, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare) la cantitatea totală de energie electrică vândută pe tranșa de consum respectivă. Datele

prezentate în tabelele următoare sunt cele transmise către EUROSTAT. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe. Menționăm că pot exista unele diferențe față de datele anuale publicate în *Raportul privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică în luna decembrie 2019*, determinate de corecțiile efectuate ulterior publicării de unii operatori economici.

Tranșe consum clienți noncasnici	2019			2018		
	Consum anual (GWh)	Pret mediu (lei/MWh)	Nr. clienti	Consum anual (GWh)	Pret mediu (lei/MWh)	Nr. clienti
IA	1.808	453,85	136.243	1.431	395,02	128.506
IB	4.634	443,99	42.535	4.581	379,31	41.702
IC	3.764	396,67	3.449	3.591	334,55	3.575
ID	8.139	367,34	1.486	8.289	308,84	1.571
IE	4.814	345,86	135	4.936	285,97	135
IF	2.648	339,48	30	3.130	273,98	33
IG	9.779	279,07	27	10.299	239,72	40
Total	35.586	355,59	183.905	36.256	297,94	175.562

Sursa: Raportările semestriale ale furnizorilor conform Ordinului ANRE 33/2013 – prelucrare ANRE –

În cazul clienților finali noncasnici, consumul total anual s-a diminuat față de anul anterior, în timp ce numărul total al clienților alimentați concurențial a crescut comparativ cu aceeași perioadă de analiză, ca urmare a creșterii numărului de clienți finali de pe categoriile cu consum specific mai mic (IA și IB). Prețurile medii anuale înregistrate în 2019 au crescut față de 2018, pentru toate tranșele de consum, cu valori cuprinse între 39-65 lei/MWh, cea mai mare creștere fiind pentru tranșele IB și IF. Energia electrică funizată include și autofurnizarea producătorilor dispecerizabili la alte locuri de consum pentru care consumul anual depășește 200 GWh.

Tranșe consum clienți casnici	2019			2018		
	Consum anual (GWh)	Pret mediu (lei/MWh)	Nr. clienti	Consum anual (GWh)	Pret mediu (lei/MWh)	Nr. clienti
DA	1.572	484,61	1.434.246	1.002	407,64	1.083.458
DB	1.471	503,92	811.959	965	408,59	690.161
DC	808	500,76	264.996	565	400,13	237.655
DD	537	502,25	104.997	422	393,19	102.750
DE	188	490,69	12.543	162	384,18	13.448
Total	4.576	495,99	2.628.741	3.116	403,39	2.127.472

Sursa: Raportările semestriale ale furnizorilor conform Ordinului ANRE 33/2013 – prelucrare ANRE –

Numărul clienților casnici cărora la finele anului 2019 li se furniza energie electrică în condiții concurențiale a fost cu peste 23% mai mare față de numărul corespunzător anului 2018, în timp ce consumul față de aceeași perioadă de comparație a crescut cu 46,8%. Creșterile numărului de clienți casnici alimentați în regim concurențial s-au realizat cu precădere

pe categoriile DA (70% din totalul celor care au migrat în concurențial) și DB (24% din total). Compararea dintre prețurile medii pe tranșe de consum din cei doi ani indică o scumpire a energiei pe toate categoriile analizate, cu valori cuprinse între 77 lei/MWh și 109 lei/MWh, creșterea cea mai mică fiind pentru clienții de pe tranșa DA.

De remarcat că, pe segmentul concurențial, FUI obligați alimentează cea mai mare parte a clienților finali: 89% din clienții finali noncasnici și 93,5% din clienții casnici, migrarea în piața concurențială realizându-se fără schimbarea furnizorului pentru 93% din clienții finali.

Indicatorii de structură la nivelul tranșelor de consum indică un grad redus de concentrare în cazul clienților finali noncasnici mari cu furnizare concurențială, cu consumuri anuale înscriindu-se în categoriile IC-IF, în timp ce pentru IA, IB și IG nivelul de concentrare este moderat, oarecum similar situației din anul 2018. În cazul clienților casnici alimentați concurențial, gradul de concentrare este ridicat atât pe ansamblu, cât și pe fiecare tranșă de consum, cea mai mare concentrare fiind pentru categoria de clienți DA (C1-49%, C3-91%).

Piața de energie electrică pentru clienții finali deserviți de furnizorii de ultimă instanță (FUI)

Pe piața de energie electrică pentru clienții finali deserviți de furnizorii de ultimă instanță (FUI) au activat 5 FUI obligați (FUIob) și 11 FUI opționali (FUIop), de la care, în principal, sunt colectate informații privind numărul de locuri de consum deservite, prețurile medii de achiziție a energiei electrice de pe piața angro, cantitățile de energie electrică vândute clienților finali și prețul mediu de vânzare.

FUI Obligat

Numărul de locuri de consum deservite de FUIob

În luna decembrie 2019, în cazul FUIob s-a menținut tendința de scădere a numărului de locuri de consum deservite față de luna decembrie 2018, înregistrându-se cu 390.900 locuri de consum mai puțin, din care 99,65% reprezintă locuri de consum ale clienților casnici și 0,35% reprezintă locuri de consum ale clienților noncasnici. Această evoluție este consecința campaniilor inițiate de furnizorii activi pe piața concurențială în vederea atragerii clienților din piața reglementată.

Datele prezentate fac referire la numărul de locuri de consum aferente fiecărui tip de client, și sunt cele raportate de FUIob pentru luna decembrie 2019, respectiv 2018.

FUIob Tip Client	CEZ Vânzare	E.ON Energie România	Electrica Furnizare	ENEL Energie	ENEL Energie Muntenia	TOTAL FUIob 2019	TOTAL FUIob 2018
Casnici	894.010	1.141.109	3.159.278	426.105	479.100	6.099.602	6.489.134
% clienți casnici din total clienți finali	99,27%	98,73%	96,20%	94,33%	97,32%	97,06%	97,21%
Noncasnici în regim de SU	875	133	28.468	1.088	668	31.232	31.328
Inactivi	5.727	14.492	96.485	24.253	12.296	153.253	153.528
Noncasnici preluați în regim UI	0	0	0	289	220	509	1.506

Noncasnici	6.602	14.625	124.953	25.630	13.184	184.994	186.362
% clienți noncasnici din total clienți finali	0,73%	1,27%	3,80%	5,67%	2,68%	2,94%	2,79%
Total clienți finali	900.612	1.155.734	3.284.231	451.735	492.284	6.284.596	6.675.496

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță obligați – prelucrare ANRE

Prețul mediu de achiziție a energiei electrice furnizate de FUIob

Cantitățile de energie electrică achiziționate pentru a fi livrate către clienții finali pe parcursul anului 2019, respectiv prețurile medii de achiziție pe tipuri de piețe/contracte și tipuri de clienți finali, pentru fiecare FUI obligat și per total, sunt prezentate în tabelele următoare.

Tip tranzacție	Tip Tip client Indic	[UM]	Client casnici	Clienți noncasnici regim de SU	Clienți inactivi	Clienți noncasnici regim de UI	Total clienți noncasnici	TOTAL clienți
cumpărare contracte reglementate	cantitate	[GWh]	4.316,70	0,00	0,00	0,00	0,00	4.316,699
	valoare	[mii lei]	780.647,75	0,00	0,00	0,00	0,00	780.647,75
	Pmed	[lei/MWh]	180,84	0,00	0,00	0,00	0,00	180,84
cumpărare PCC (incl neg.)	cantitate	[GWh]	3.028,171	94,107	616,623	16,901	727,632	3.755,802
	valoare	[mii lei]	788.216,58	23.424,66	157.164,20	4.605,35	185.194,22	973.410,80
	Pmed	[lei/MWh]	260,29	248,92	254,91	272,48	254,54	259,18
cumpărare PCSU+prosu m.	cantitate	[GWh]	607,338	5,316	0,025	0,000	5,342	612,680
	valoare	[mii lei]	174.824,28	1.557,37	5,61	0,00	1.562,98	176.387,26
	Pmed	[lei/MWh]	287,85	292,93	223,24	0,00	292,61	287,89
cumpărare PZU+PI	cantitate	[GWh]	1.158,790	35,349	141,612	10,303	187,264	1.346,054
	valoare	[mii lei]	339.252,76	9.718,88	38.681,42	2.696,12	51.096,42	390.349,19
	Pmed	[lei/MWh]	292,76	274,94	273,15	261,67	272,86	290,00
vânzare PZU+PI	cantitate	[GWh]	-627,125	-5,849	-23,657	-0,748	-30,253	-657,378
	valoare	[mii lei]	-133.590,74	-1.000,77	-4.129,88	-133,14	-5.263,79	-138.854,54
	Pmed	[lei/MWh]	213,02	171,11	174,58	178,06	173,99	211,22
activitate pe PE*	cantitate	[GWh]	-80,421	5,092	98,425	9,512	113,029	32,608
	valoare	[mii lei]	28.953,15	3.105,50	48.026,62	4.073,98	55.206,11	84.159,25
Achiziție netă	cantitate	[GWh]	8.403,45	134,02	833,03	35,97	1.003,01	9.406,47
	valoare	[mii lei]	1.978.303,78	36.805,66	239.747,97	11.242,31	287.795,93	2.266.099,72
	Pmed	[lei/MWh]	235,42	274,64	287,80	312,55	286,93	240,91

*activitatea pe PE este reflectată de suma algebrică a cantităților respectiv valorilor corespunzătoare dezechilibrelor pozitive și negative alocate de FUIob pe diferitele categorii de clienți finali

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță obligați – prelucrare ANRE

Tip tranzacție	FUIob Tip Indic	[UM]	CEZ Vânzare	E.ON Energie România	Electrica Furnizare	ENEL Energie	ENEL Energie Muntenia	TOTAL FUIob 2019	TOTAL FUIob 2018
cumpărare contracte reglementate	cantitate	[GWh]	782,98	1.128,04	1.506,43	370,45	528,80	4.316,70	0,00
	valoare	[mii lei]	151.988,94	225.251,38	247.867,25	68.558,27	86.981,91	780.647,75	0,00
	Pmed	[lei/MWh]	194,12	199,68	164,54	185,07	164,49	180,84	0,00
cumpărare PCC (incl neg.)	cantitate	[GWh]	223,55	205,79	2.409,82	357,78	558,86	3.755,80	6.506,72
	valoare	[mii lei]	58.864,95	60.795,61	605.058,22	95.820,64	152.871,38	973.410,80	1.414.916,18
	Pmed	[lei/MWh]	263,31	295,43	251,08	267,82	273,54	259,18	217,45
cumpărare PCSU+pros	cantitate	[GWh]	114,97	65,04	303,08	71,27	58,32	612,68	2.208,02
	valoare	[mii lei]	32.227,58	17.881,13	87.665,16	21.877,89	16.735,50	176.387,26	527.669,44
	Pmed	[lei/MWh]	280,31	274,93	289,25	306,97	286,97	287,89	238,98
cumpărare PZU+PI	cantitate	[GWh]	125,73	104,47	702,73	179,31	233,81	1.346,05	2.277,78
	valoare	[mii lei]	37.795,19	35.503,67	205.644,99	48.573,27	62.832,07	390.349,19	577.353,43
	Pmed	[lei/MWh]	300,60	339,84	292,64	270,89	268,73	290,00	253,47
vânzare PZU+PI	cantitate	[GWh]	-149,184	-127,333	-132,902	-119,325	-128,634	-657,378	-261,158
	valoare	[mii lei]	-31.689,90	-22.608,96	-23.318,50	-28.669,46	-32.567,72	-138.854,54	-46.373,826
	Pmed	[lei/MWh]	212,42	177,56	175,46	240,26	253,18	211,22	177,57
activitate pe PE*	cantitate	[GWh]	-9,60	-8,83	73,91	0,15	-23,01	32,61	-81,14
	valoare	[mii lei]	5.106,13	5.310,59	57.504,25	9.720,16	6.518,12	84.159,25	48.417,44
Achiziție netă	cantitate	[GWh]	1.088,46	1.367,17	4.863,06	859,63	1.228,14	9.406,47	10.650,21
	valoare	[mii lei]	254.292,9	322.133,4	1.180.421,4	215.880,8	293.371,3	2.266.099,7	2.521.974,4
	Pmed	[lei/MWh]	233,63	235,62	242,73	251,13	238,87	240,91	236,80

**activitatea pe PE este reflectată de suma algebrică a cantităților respectiv valorilor corespunzătoare dezechilibrelor pozitive și negative alocate de FUIob pe diferitele categorii de clienți finali*

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță obligați – prelucrare ANRE

Analizând datele prezentate se constată următoarele:

- prețul mediu de achiziție netă a crescut în anul 2019 cu aproximativ 1,73% (4,11 lei/MWh) față de anul 2018;
- deși, comparativ cu anul 2018, în anul 2019 s-au înregistrat creșteri semnificative ale prețului mediu de achiziție pe toate componentele pieței angro (20,20 lei/MWh – în cazul PCC, 36,53 lei/MWh – în cazul PZU+PI), acestea au fost compensate de prețul mediu de achiziție pe contracte reglementate semnificativ mai mic, contracte prin intermediul cărora s-a achiziționat 45,89% din totalul cantității de energie electrică destinată clienților finali din piața reglementată;
- introducerea contractelor reglementate începând cu 1 martie 2019 a avut ca rezultat o reducere a activității pe PZU+PI a FUIob, în sensul diminuării cantităților de energie electrică cumpărată pe aceste piețe în anul 2019 față de anul 2018 cu aprox. 40,9%, în contextul în care prețul mediu de achiziție a crescut cu 36,53 lei/MWh (14,41%);

- în anul 2019 s-a înregistrat o scădere cu 11,68% a cantității totale de energie electrică achiziționată pentru acoperirea consumului clienților finali din piața reglementată față de anul 2018;
- implementarea prevederilor OUG nr. 114/2018, a condus la un interes scăzut al FUIob de participare la licitațiile organizate de OPCOM pe PCSU pe tot parcursul anului 2019, înregistrându-se participarea unui singur FUI în cadrul licitației desfășurate în ianuarie 2019, doar pentru un instrument tranzacționat. În acest context, cantitatea de energie electrică achiziționată pe PCSU cu livrare în 2019 a fost de 612,68 GWh, scăzând la 27,75% față de anul 2018.

Vânzarea de energie electrică la clienții finali deserviți de FUIob

În tabelul următor sunt prezentate vânzările de energie electrică ale fiecărui FUIob aferente celor două categorii de clienți finali și per total, cu precizarea cantităților vândute și a prețului mediu de revenire rezultat.

FUI Tip clienți	Tip indicator	[UM]	CEZ Vânzare	E.ON Energie România	Electrica Furnizare	ENEL Energie	ENEL Energie Muntenia	TOTAL FUIob 2019	TOTAL FUIob 2018
casnici	cantitate	[GWh]	1.049,57	1.306,54	4.321,92	713,74	1.011,66	8.403,43	9.656,82
	valoare	[mii lei]	510.170,6 1	638.304,5 3	2.009.710,1 4	327.585,99	421.404,3 3	3.907.175,5 9	4.543.139
	Pmed	[lei/MWh]	486,08	488,54	465,00	458,97	416,55	464,95	470,46
noncasnici	cantitate	[GWh]	38,89	60,63	541,18	145,89	216,47	1.003,05	993,4
	valoare	[mii lei]	20.498,02	32.851,40	266.388,09	75.475,00	102.120,6 5	497.333,16	482.510
	Pmed	[lei/MWh]	527,10	541,83	492,24	517,35	471,76	495,82	485,72
Total clienți	cantitate	[GWh]	1.088,46	1.367,17	4.863,09	859,63	1.228,13	9.406,48	10.650,21
	valoare	[mii lei]	530.668,6 3	671.155,9 3	2.276.098,2 3	403.060,99	523.524,9 7	4.404.508,7 5	5.025.649
	Pmed	[lei/MWh]	487,54	490,91	468,03	468,88	426,28	468,24	471,88

Notă: Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor de ultimă instanță obligați – prelucrare ANRE

Corelat cu scăderea numărului mediu de locuri de consum alimentate de FUIob se constată scăderea consumului de energie electrică în anul 2019 față de anul 2018, cu 1243,75 GWh. Pentru clienții casnici prețul mediu de vânzare a energiei electrice a înregistrat o scădere cu 5,5 lei/MWh, rezultat al introducerii tarifelor reglementate.

FUI Opțional

Numărul de locuri de consum deservite de FUIop

În luna decembrie 2019, FUIop deserveau 316 de locuri de consum ale clienților casnici și nu aveau în portofoliu clienți noncasnici în regim de SU sau preluați în regim de UI.

Prețul mediu de achiziție a energiei electrice furnizate de FUIop

Achiziția netă de energie electrică destinată acoperirii consumului clienților finali deserviți de FUIop a fost de 0,23 GWh, nesemnificativă comparativ cu cea realizată de FUIob, ca urmare a numărului mic de clienți casnici deserviți. Prețul mediu de achiziție a fost de 243,95 lei/MWh.

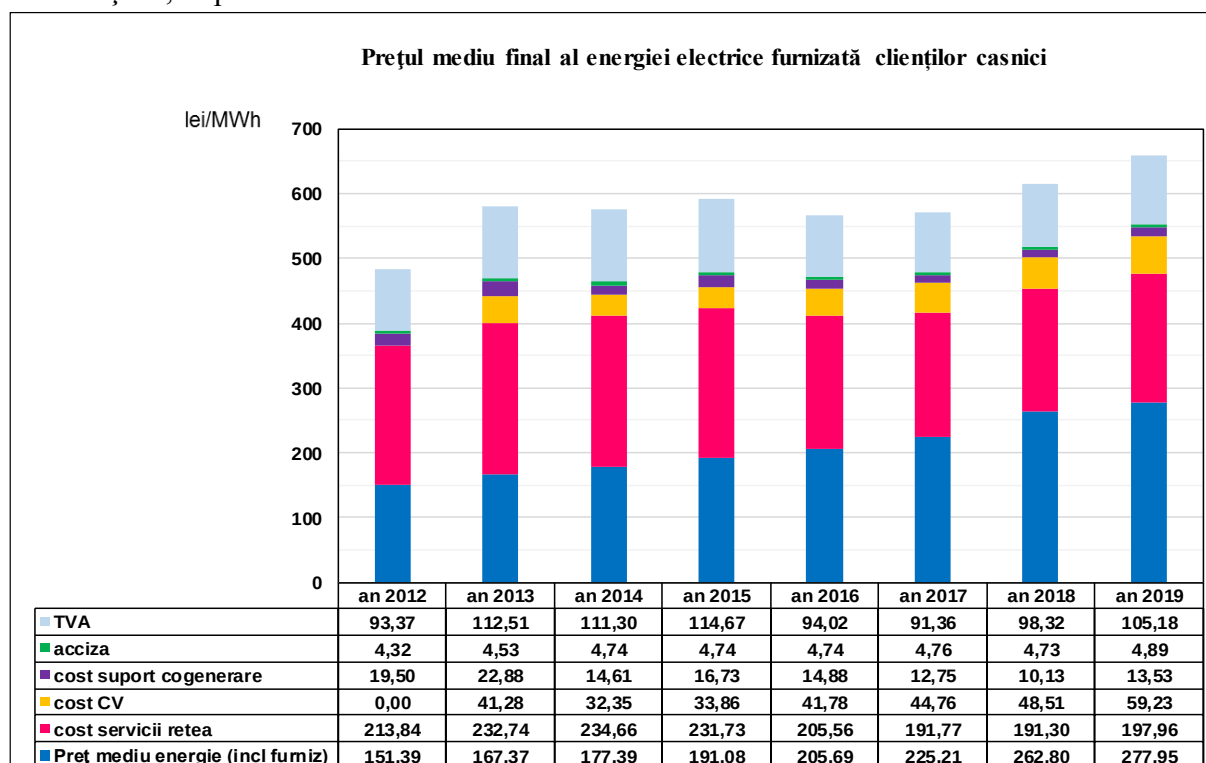
Vânzarea de energie electrică la clienții finali deserviți de FUIop

În anul 2019, FUIop au vândut clienților finali casnici o cantitate de energie electrică de 0,23 GWh, la un preț mediu de 424,15 lei/MWh.

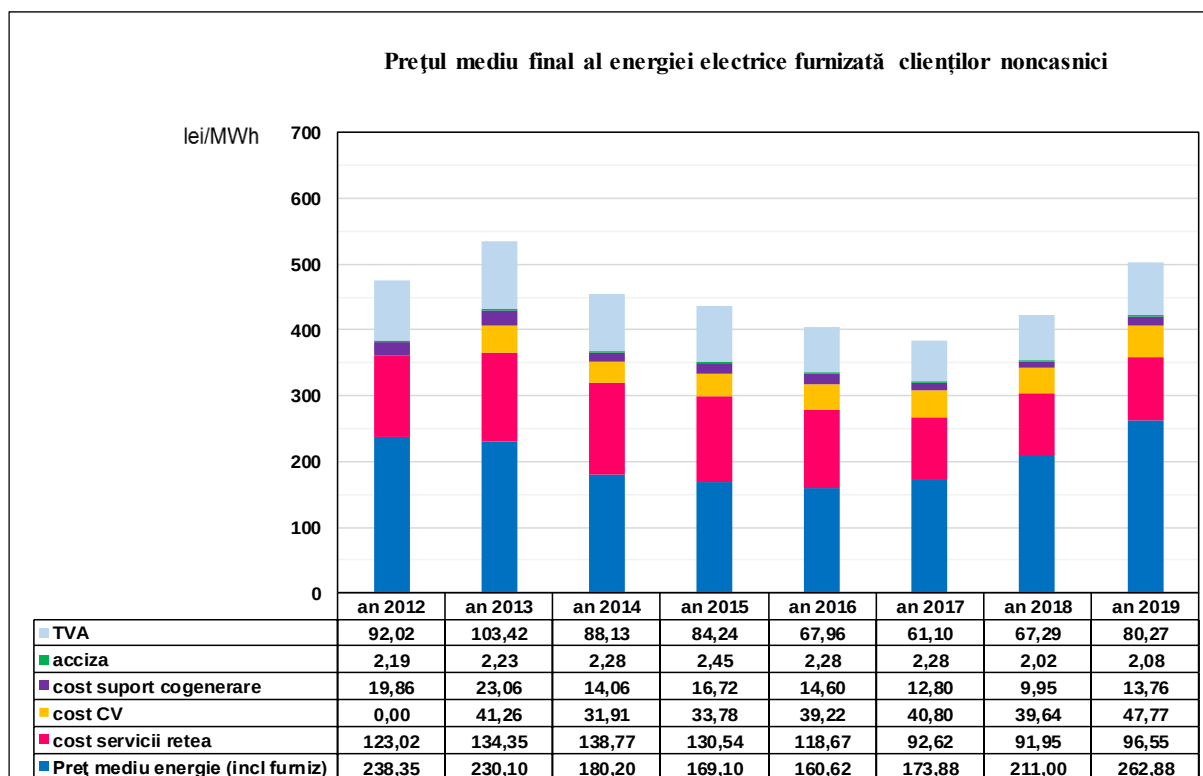
Evoluția prețului mediu de vânzare a energiei electrice la clienții finali

În această secțiune sunt prezentate prelucrări ale datelor colectate de ANRE în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 1952/2016 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale și energie electrică, date care sunt transmise agregat, semestrial și către EUROSTAT.

În următoarele grafice este prezentată evoluția componentelor prețului mediu de vânzare a energiei electrice furnizate clienților finali casnici și noncasnici, atât din piața reglementată, cât și din piața concurențială, în perioada 2012 - 2019.

Sursa: Raportările semestriale ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Sursa: Raportările semestriale ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Prețul mediu de vânzare a energiei la clienții finali, exclusiv taxe și TVA, a înregistrat o creștere în anul 2019 față de anul anterior cu 14,17% (48,39 lei/MWh). În cazul clienților noncasnici, creșterea a fost de 18,65%, iar în cazul celor casnici, de 4,8%, așa cum se constată din tabelul următor. Această evoluție a fost determinată de prețurile la care s-au încheiat tranzacțiile pe piețele centralizate de contracte și pe PZU.

	AN 2018			AN 2019		
Tip client	Pmed_ach&furn	Pmed (fara taxe & TVA)	Pmed (cu taxe & TVA)	Pmed_ach&furn	Pmed (fara taxe si TVA)	Pmed (cu taxe &TVA)
	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh
casnici – piața concurențială	207,52	403,39	556,35	301,10	495,99	682,99
casnici - piața reglementată	280,62	470,45	634,89	265,35	464,98	645,55
Casnici	262,80	454,10	615,74	277,95	475,91	658,74
noncasnici - piața concurențială	208,68	297,94	415,6	261,44	355,59	498,35
noncasnici - piața reglementată	310,68	485,73	649,77	314,12	495,84	680,30
Noncasnici	211,40	302,94	421,84	262,88	359,43	503,34
Total clienti - piața concurențială	208,59	306,28	426,74	265,96	371,58	519,39
Total clienti - piața reglementată	283,43	471,88	636,28	270,55	468,27	549,25
Total clienți	224,53	341,55	474,37	266,83	389,94	544,04

Pentru clienții casnici, se constată o scădere ușoară a ponderii prețului mediu de achiziție inclusiv serviciul de furnizare, în prețul mediu total de vânzare, de la 42,7% cât era în 2018 la 42,2% în anul 2019. În cazul clienților noncasnici, ponderea prețului mediu de achiziție inclusiv serviciul de furnizare în prețul mediu final de vânzare a crescut în anul 2019 la 52,2% față de 50,1% cât era în anul 2018.

Totodată, în anul 2019, s-a înregistrat o creștere a prețului mediu final de vânzare (cu taxe și TVA) a energiei electrice facturate clienților casnici, ca și celor noncasnici, ca urmare a schimbărilor survenite pe piața de energie precum: implementarea prevederilor OUG 114/2018, creșterea tarifelor serviciilor de rețea, modificarea în anii anteriori a cadrului de reglementare specific tranzacționării certificatelor verzi (CV amânate la tranzacționare).

Principalele evoluții pe piața de gaze naturale în anul 2019

Date generale

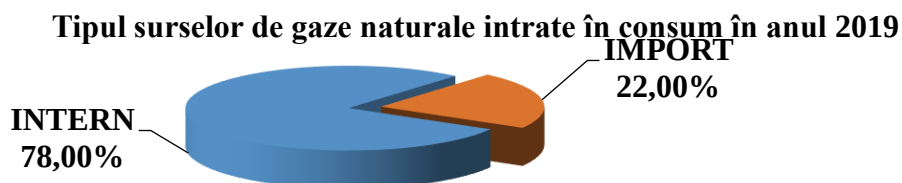
Consumul anual de gaze naturale a înregistrat o scădere de 6,54% în 2019 față de 2018, atingând nivelul de aproximativ 121,06 TWh.

Numărul de participanți pe piața gazelor naturale din România s-a modificat constant pe măsură ce piața a fost liberalizată, mai ales în sectorul furnizării de gaze naturale, cuprinzând, în anul 2019:

- un operator al Sistemului Național de Transport – Transgaz;
- 9 producători: Romgaz, OMV Petrom, Amromco Energy, Foraj Sonde, Hunt Oil Company Of România, Mazarine Energy România, Raffles Energy, Serinus Energy România, Stratum Energy România;
- furnizori externi care aduc gaze naturale din surse externe în România: AIK Energy Ltd, Axpo Solutions AG, Energiko EOOD, Engie Energy Management S.A. Franța, Engie SA Franța, Gazprom Schweiz AG, Imex Oil Limited, MET Austria Energy Trade Gmbh, MET Energy Trading Bulgaria EAD, MET Magyarorszag Zrt, MET International AG, Mytilenous, OMV Marketing&Trading Gmbh, Trafigura Nat Gas Ltd, Udinex SPLLC, Vitrol Gas and Power B.V., Wier Bulgaria EOOD și Wier Hungary Kft, Nitrofer Gmbh, Elmu Emasz;
- 2 operatori de înmagazinare: Romgaz – Filiala de Înmagazinare de Gaze Naturale Depogaz Ploiești S.R.L. și Depomureș;
- 32 de operatori de distribuție - cei mai mari fiind Distrigaz Sud Rețele și Delgaz Grid;
- 94 de furnizori activi pe piața de gaze naturale, din care 34 de furnizori sunt prezenți pe piața reglementată de gaze naturale.

Piața angro de gaze naturale

Producția internă de gaze naturale în anul 2019, producție curentă și extrasă din înmagazinare, ce a intrat în consum a reprezentat aproximativ 78,00% din totalul surselor. Primii doi producători (Romgaz și OMV Petrom) au acoperit împreună aproximativ 94,30% din această sursă.

Producția extrasă din perimetrele de producție în cursul anului 2019 și cea injectată în depozitele de înmagazinare subterană sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Luna	Producția curentă (MWh)	Cantitate injectată din producție internă (MWh)
Ianuarie	9.772.144,713	-
Februarie	8.824.735,264	-
Martie	9.446.772,235	392.826,182
Aprilie	8.874.692,296	1.523.301,032
Mai	8.919.834,614	3.612.243,936
Iunie	8.547.517,492	5.202.032,251
Iulie	8.743.782,070	4.763.678,524
August	8.744.138,370	4.676.447,075
Septembrie	8.783.581,249	4.346.004,399
Octombrie	8.572.943,350	2.337.958,763
Noiembrie	9.024.522,907	1.313.157,425
Decembrie	9.508.795,793	272.922,575
Total 2019	107.763.460,353	28.440.572,162

În anul 2019, producția de gaze naturale din România, a fost asigurată de un număr de 9 producători de gaze naturale: S.N.G.N. Romgaz S.A., OMV Petrom S.A., Amromco Energy S.R.L., Raffles Energy S.R.L., Foraj Sonde S.A., Stratum Energy LLC, Hunt Oil Company Of România S.R.L., S.C. Mazarine Energy România S.R.L și Serinus Energy România.

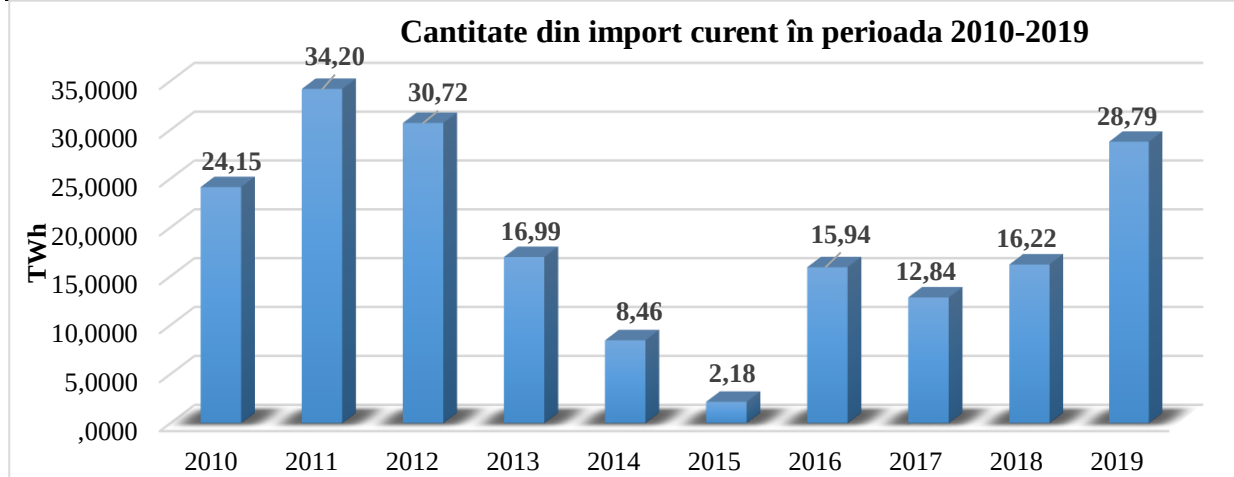
Cantitatea de gaze naturale produsă în anul 2019 a fost de 107,763 TWh, după cum urmează:

Amromco Energy	Foraj Sonde	Hunt Oil Company	Mazarine Energy Romania	OMV Petrom	Raffles Energy	Romgaz	Stratum Energy Romania	Serinus Energy	Total (TWh)
3,312	0,106	0,817	0,240	46,113	0,065	55,460	0,993	0,657	107,763

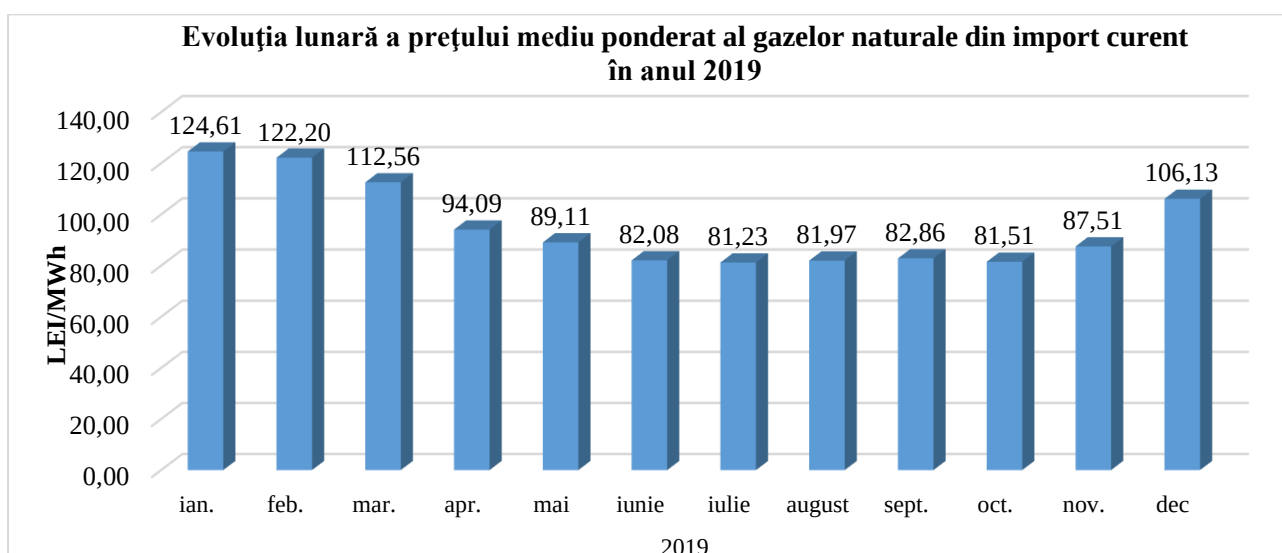
Importul curent ce a intrat în consum în 2019 a reprezentat 22% din totalul surselor. Primii trei importatori - furnizori interni - au realizat împreună aproximativ 58,75% din aceste cantități.

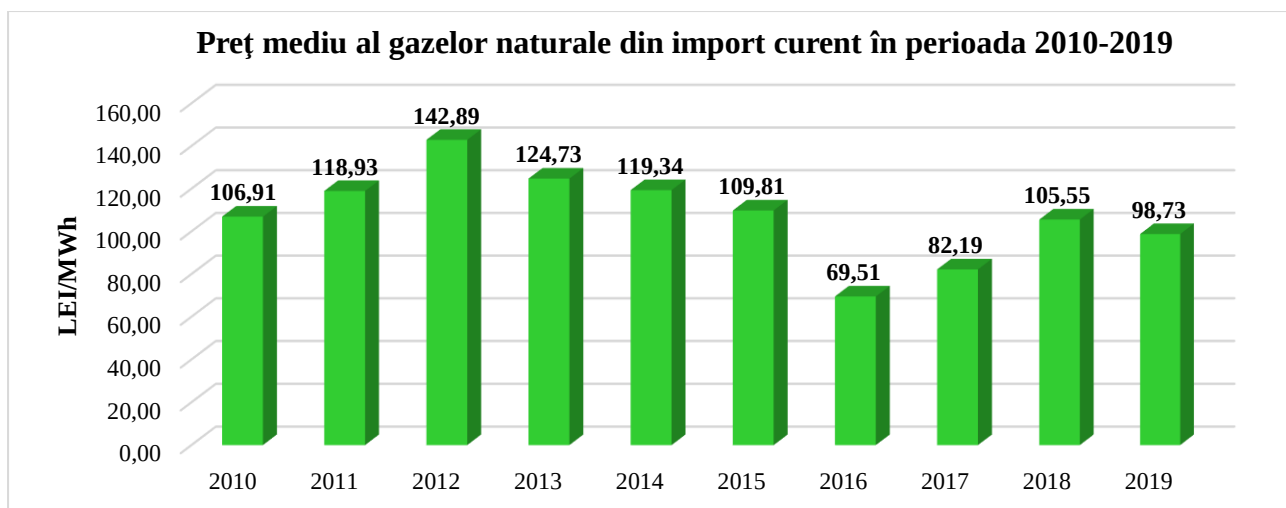
Luna	Import curent (MWh)
Ianuarie	4.260.647,167
Februarie	2.960.779,941
Martie	1.896.527,732
Aprilie	1.288.419,545

Mai	1.185.490,735
Iunie	1.479.598,285
Iulie	1.909.583,785
August	2.229.829,545
Septembrie	2.236.293,937
Octombrie	2.991.879,270
Noiembrie	2.857.726,144
Decembrie	3.493.356,090
Total 2019	28.790.132,176

În anul 2019, în pofida scăderii consumului față de anul precedent, are loc o revigorare a importului curent, față de ultimii șase ani (așa cum se poate observa din grafic), rezultată pe fondul scăderii prețului gazelor naturale din import, comparativ cu prețul al gazelor naturale din producție internă.

Referitor la prețurile gazelor naturale din import curent, facem precizarea că acestea sunt determinate prin ponderarea prețurilor cu cantitățile livrate lunar corespunzătoare tranzacțiilor de vânzare a gazelor naturale provenite din import, raportate de către participanții din piață, și nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Cantitățile exportate din producție internă în cursul anului 2019 au fost următoarele:

Luna	Cantitate exportată (MWh)
Ianuarie	7.447,851
Februarie	6.727,092
Martie	27.223,699
Aprilie	0,000
Mai	0,000
Iunie	0,000
Iulie	0,000
August	2.732,671
Septembrie	0,000
Octombrie	0,000
Noiembrie	0,000
Decembrie	18.866,245
Total 2019	62.997,558

Înmagazinarea gazelor naturale

Activitatea de înmagazinare a gazelor naturale în perioada de vară este necesară funcționării în condiții optime a pieței românești, datorită faptului că, producția curentă împreună cu importul curent nu reușesc să acopere necesarul de consum lunar din perioada de iarnă. Întrucât producția curentă este excedentară consumului în perioada de vară, înmagazinarea devine chiar o necesitate pentru producătorii de gaze naturale, peste nivelul obligației de stoc minim calculată anual de ANRE, în situația în care furnizorii nu achiziționează cantități pentru înmagazinare, necesare consumului din perioada rece.

Tip operator economic	Stoc la data de 31 octombrie 2019 (MWh)
Producători	10.222.845,541
Restul participanților la piață	21.401.908,133
Total înmagazinat	31.624.753,674

Ca urmare a aplicării prevederilor Ordinului ANRE nr. 35/2016, care aprobă metodologia privind determinarea anuală a nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare de gaze naturale, a fost calculată obligația de stoc minim pentru ciclul de înmagazinare 2019-2020, aferent fiecărui furnizor care deține în portofoliu clienți finali. În tabelul următor este prezentată evoluția anuală a stocului minim total, pe care titularii licențelor de furnizare a gazelor naturale trebuiau să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană până la data de 31 octombrie a fiecărui an:

Nivelul stocului minim anual de gaze naturale (MWh)	
2013	24.248.110,943
2014	19.765.212,051
2015	17.477.030,807
2016	18.340.862,385
2017	18.649.242,677
2018	21.361.797,373
2019	23.358.764,055

În tabelul de mai jos este evidențiată evoluția lunară a stocului de gaze naturale existent în depozitele de înmagazinare subterană în cursul anului 2019

Stoc 2019	Total (MWh)*
Ianuarie 2019	8.546.951,788
Februarie 2019	4.843.777,170
Martie 2019	3.705.125,768
Stoc la sfarsitul ciclului de extractie 2018-2019	3.705.125,768
Aprilie 2019	4.814.630,760
Mai 2019	8.663.223,145
Iunie 2019	14.575.343,494
Iulie 2019	19.712.964,789
August 2019	24.746.614,779
Septembrie 2019	29.320.255,232
Octombrie 2019	31.624.753,674
Stoc la sfarsitul ciclului de injectie 2019*	31.624.753,674
Noiembrie 2019	32.098.949,350
Decembrie 2019	29.474.717,737

**au fost luate în considerare și extracțiunile realizate în cursul verii*

Pe piața de gaze națională acționează doi operatori de înmagazinare subterană a gazelor naturale, Depomureș S.A. și S.N.G.N. Romgaz S.A. – Filiala de Înmagazinare de Gaze Naturale Depogaz Ploiești S.R.L. Capacitatea totală și evoluția utilizării acestei capacități este prezentată în tabelul de mai jos.

Operator înmagazinare subterană	An	Capacitate depozit (MWh)	Stoc după activitatea de extracție* (MWh)	Cantitate injectată (apr.-oct.) (MWh)
Romgaz	2013	29.503.400	6.704.018,854	21.188.550,748
	2014		8.141.654,008	18.077.373,958
	2015		5.611.283,576	17,869,463,343
	2016		8.521.425,916	14.894.617,259
	2017		5.311.927,379	16.121.839,816
	2018		3.486.578,156	18.095.856,140
	2019		3.350.173,024	26.183.951,444
Depomureș	2013	3.154.550	330.006,289	3.024.810,381
	2014		570.191,740	2.587.221,864
	2015		272.360,874	2.883.003,902
	2016		378.675,860	2.084.214,398
	2017		172.135,518	3.021.150,985
	2018		664.282,762	2.362.868,907
	2019		354.952,744	2.579.950,000

*nu cuprinde stocurile de gaze naturale rămase din ciclurile anterioare de injecție, după activitatea de extracție.

Structura tranzacțiilor pe piața angro de gaze naturale

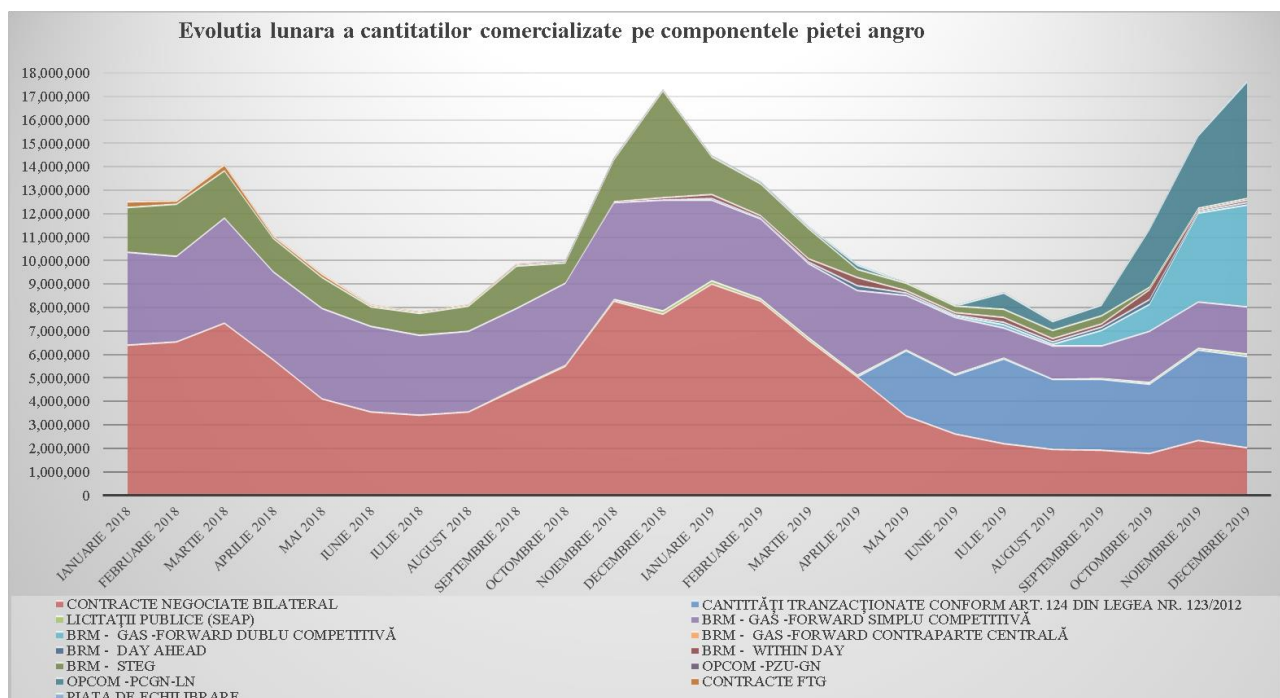
În tabelul următor sunt prezentate cantitățile de gaze naturale livrate în anul 2019, comparativ cu anul 2018, ca urmare a tranzacțiilor încheiate anterior pe fiecare tip de piață/platformă de tranzacționare și prețurile medii realizate:

TRANZACȚII PE PIAȚA ANGRO	TOTAL 2018	TOTAL 2019
1. CANTITĂȚI TRANZACȚIONATE CONFORM ART. 124 DIN LEGEA NR. 123/2012		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	25.637.551,089
Preț (lei/MWh)		68,00
2. PIAȚA CONTRACTELOR NEGOCIATE BILATERAL		
Cantități tranzacționate (MWh)	67.148.214,905	47.648.014,462
Preț mediu (lei/MWh)	82,00	98,33
3. LICITAȚII PUBLICE (SEAP)		
Cantități tranzacționate (MWh)	340.840,188	691.329,575
Preț mediu (lei/MWh)	87,53	101,68
4. IMPORT		
Cantități tranzacționate (MWh)	16.036.664,431	27.341.292,558
Preț mediu (lei/MWh)	105,79	100,35
5. PIEȚE ORGANIZATE BRM	66.794.538,226	48.649.650,360

5.1. Modalitate de tranzacționare - platforma GAS - FORWARD SIMPLU COMPETITIVĂ		
Cantități tranzacționate (MWh)	45.880.517,201	28.673.762,003
Preț mediu (lei/MWh)	78,24	97,09
5.2. Modalitate de tranzacționare - platforma GAS - FORWARD DUBLU COMPETITIVĂ		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	10.213.212,000
Preț mediu (lei/MWh)		102,17
5.3. Modalitate de tranzacționare - platforma GAS - FORWARD CONTRAPARTE CENTRALĂ		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	560,000
Preț mediu (lei/MWh)		99,00
5.4. Modalitate de tranzacționare - platforma DAY AHEAD		
Cantități tranzacționate (MWh)	7.842,576	1.183.557,738
Preț mediu (lei/MWh)	117,64	92,43
5.5. Modalitate de tranzacționare - platforma WITHIN DAY		
Cantități tranzacționate (MWh)	152.448,240	2.057.392,916
Preț mediu (lei/MWh)	121,86	98,91
5.6. Modalitate de tranzacționare - platforma STEG		
Cantități tranzacționate (MWh)	20.753.730,209	6.521.165,703
Preț mediu (lei/MWh)	89,24	103,33
6. PIEȚE CENTRALIZATE OPCOM	145.808,550	12.406.087,000
6.1. Modalitate de tranzacționare -PZU-GN		
Cantități tranzacționate (MWh)	145.808,550	20.195,000
Preț mediu (lei/MWh)	113,65	126,34
6.2. Modalitate de tranzacționare -PI-GN		
Cantități tranzacționate (MWh)	0,000	0,000
Preț mediu (lei/MWh)		
6.3. Modalitate de tranzacționare -PCGN-LN		
Cantități tranzacționate (MWh)	0,000	12.385.892,000
Preț mediu (lei/MWh)		105,89
6.4. Modalitate de tranzacționare -PCGN-LP		
Cantități tranzacționate (MWh)	0,000	0,000
Preț mediu (lei/MWh)		
6.5. Modalitate de tranzacționare -PCGN-OTC		
Cantități tranzacționate (MWh)	0,000	0,000
Preț mediu (lei/MWh)		

7. PIAȚA DE ECHILIBRARE A GAZELOR NATURALE	N.A.	83.402,254
7.1. Ring PE_DA_CC		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	2.163,920
Preț mediu (lei/MWh)		68,00
7.2. Ring PE_IMB_CC		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	69.575,079
Preț mediu (lei/MWh)		67,68
7.3. Ring PE_IMB_PET		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	6.632,174
Preț mediu (lei/MWh)		67,95
7.4. Ring PE_WD_CC		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	277,283
Preț mediu (lei/MWh)		68,00
7.5. Ring PE_DA_PET		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	4.750,238
Preț mediu (lei/MWh)		68,00
7.6. Ring PE_WD_PET		
Cantități tranzacționate (MWh)	N.A.	3,559
Preț mediu (lei/MWh)		68,00

Evoluția lunară a cantităților de gaze naturale livrate în perioada 2018-2019 în urma tranzacțiilor încheiate anterior livrării pe piața angro de gaze naturale este prezentată în graficul următor:

Situația comparativă cu anul precedent a cantităților și prețurilor aferente gazelor naturale vândute de către producătorii de gaze naturale, participanți la piața angro, pentru livrare în anul 2019, realizate pe fiecare tip de piață/platformă de tranzacționare/participant este următoarea:

Tip tranzacție	2018		2019	
	Cantitate (MWh)	Pret (Lei/MWh)	Cantitate (MWh)	Pret (Lei/MWh)
Cantități achiziționate conform art. 124 din Legea nr. 123/2012	0.000	0.00	25,637,551.089	68.00
Negociat, la producători	98,755.237	65.32	104,216.388	96.23
Negociat, la furnizori	42,066,418.932	74.93	19,406,376.945	90.92
Negociat, la OTS	105,272.948	97.41	488,537.133	85.29
Contracte pe piețele centralizate ale BRM din care:	36,632,212.292	76.95	24,320,148.492	96.34
Platforma gas forward simplu competitivă	35,495,318.319	76.93	21,295,073.973	93.40
Platforma STEG	1,130,182.373	77.24	1,057,259.000	97.27
Platforma day ahead market gas	1,584.000	133.64	323,764.633	89.10
Platforma within day market gas	5,127.600	133.60	606,939.257	96.86
Platforma gas forward dublu competitivă	0.000	0.00	1,478,891.000	110.62
Contracte pe piețele centralizate ale Opcom SA din care:	23,372.000	104.21	2,815,225.301	112.29
PCCB-LN	0.000	0.00	2,797,880.301	112.18
PCCB-NC	0.000	0.00	0.000	0.00
PC-OTC	0.000	0.00	0.000	0.00
PZU	23,372.000	104.21	17,345.000	129.16

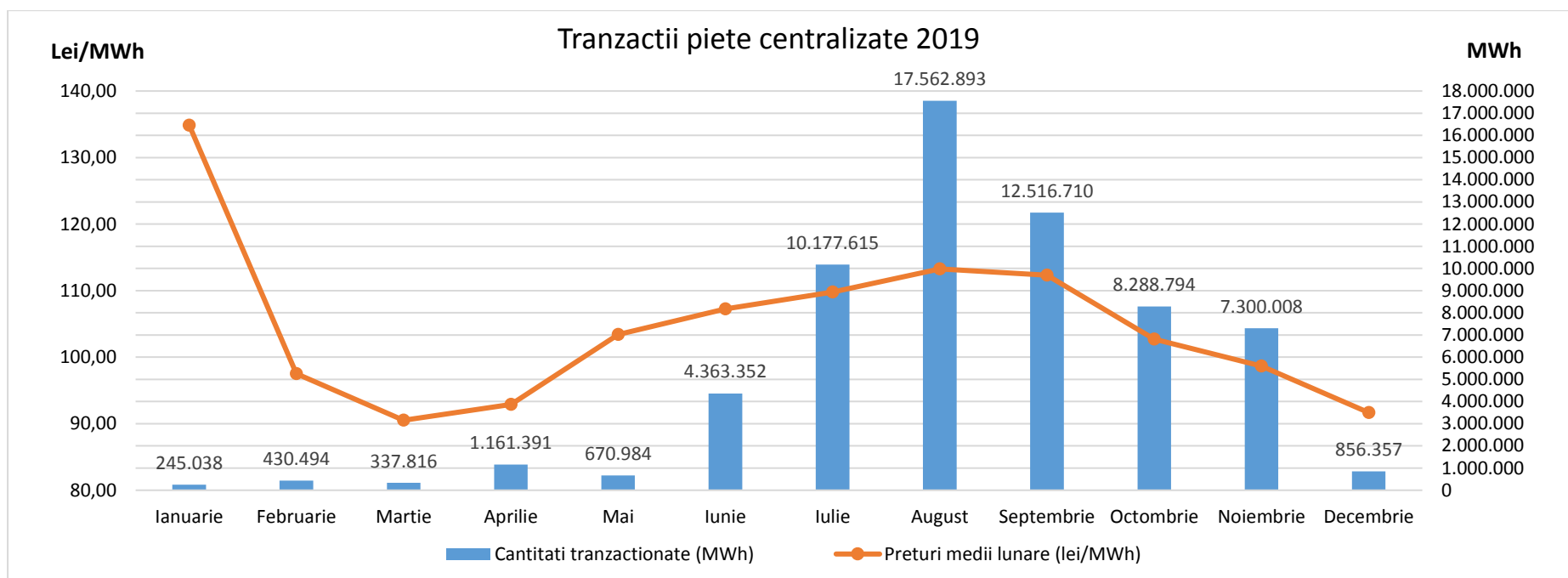
Piețe centralizate

În anul 2019, cantitățile tranzacționate pe piețele centralizate, pe platformele administrate de către operatorii OPCOM și BRM, au însumat 63,91 TWh.

Tabelul următor conține cantitățile tranzacționate în anul 2019, pe fiecare dintre platformele de tranzacționare ale BRM: Gas Forward simplu și dublu competitivă, Gas Forward Contraparte Centrală, Piața Intra-zilnică și Piața pentru Ziua Următoare de Gaze Naturale, respectiv ale OPCOM: Piața Centralizată a contractelor bilaterale de Gaze Naturale - modalitatea de tranzacționare prin Licitație și Negociere și Piața pentru Ziua Următoare de Gaze Naturale, împreună cu prețurile aferente, determinate ca medie ponderată a prețurilor cu cantitățile tranzacțiilor încheiate pe platformele respective, cantitățile tranzacționate urmând a fi livrate ulterior.

Evoluția lunară a cantităților totale tranzacționate pe piețele centralizate în anul 2019 și a prețurilor medii aferente este prezentată în graficul următor.

Luna	Gas Forwad simplu si dublu competitiv BRM (MWh)	Pret Gas Forwad simplu si dublu competitiv BRM (lei/MWh)	Gas Forward Contraparte centrala BRM (MWh)	Pret Gas Forward Contraparte centrala BRM (lei/MWh)	Day ahead BRM (MWh)	Pret day ahead BRM (lei/MWh)	Within day BRM (MWh)	Pret Within BRM (lei/MWh)	PZU OPCOM (MWh)	Pret PZU OPCOM (lei/MWh)	PCGN-LN OPCOM (MWh)	Pret PCGN-LN OPCOM (lei/MWh)
Total an 2019	29,830,434.584	109.35	560.00	99.00	1,192,499.786	92.46	2,057,288.862	98.91	19,695.000	127.11	30,810,974.000	108.24

Piața cu amănuntul de gaze naturale

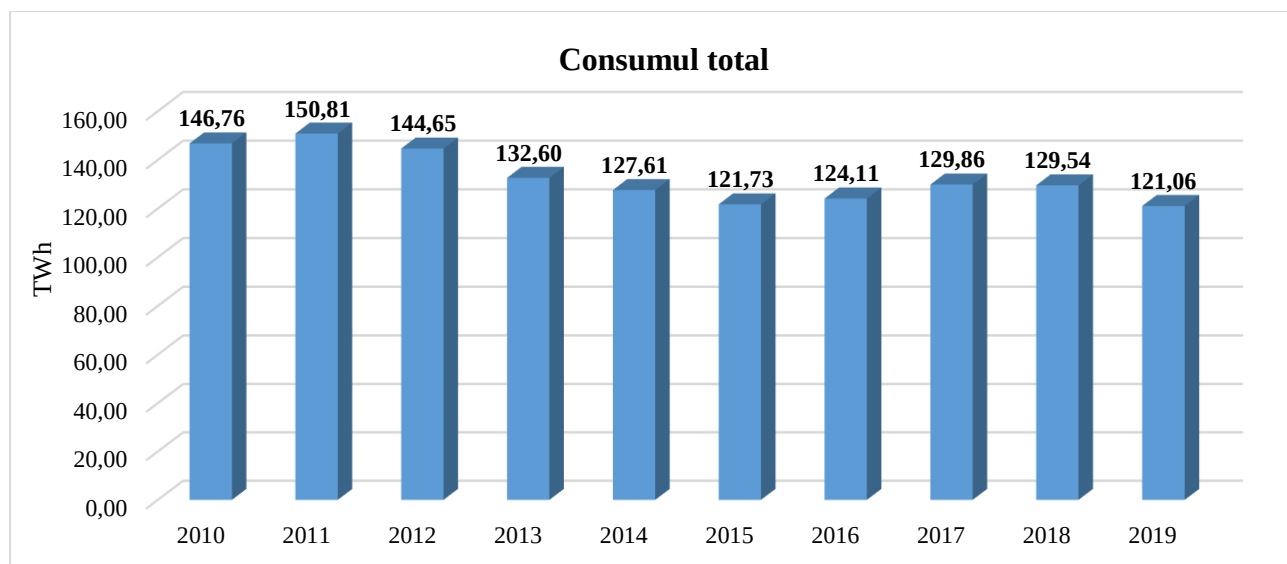
În anul 2019 pe piața cu amănuntul de gaze naturale au activat 73 de furnizori, din care:

- 34 de furnizori - pe piața cu amănuntul reglementată de gaze naturale și
- 71 de furnizori - pe piața cu amănuntul concurențială de gaze naturale.

Numărul total de clienți finali de gaze naturale la nivelul lunii decembrie 2019 a fost de 4.019.819 , din care 219.574 clienți noncasnici (cca. 5,46%%) și 3.800.245 clienți casnici (cca. 94,54%).

Consumul total de gaze naturale înregistrat în 2019 a fost de aproximativ 121,06 TWh, înregistrând o scădere de 6,54% în 2019 față de 2018.

În cadrul consumului total al sectorului gazelor naturale, o parte este reprezentată de consumuri specifice activităților din sector sau consumuri ale operatorilor în legătură cu procesele tehnologice specifice: consum tehnologic, consum energetic și abaterile datorate instrumentelor de măsură.

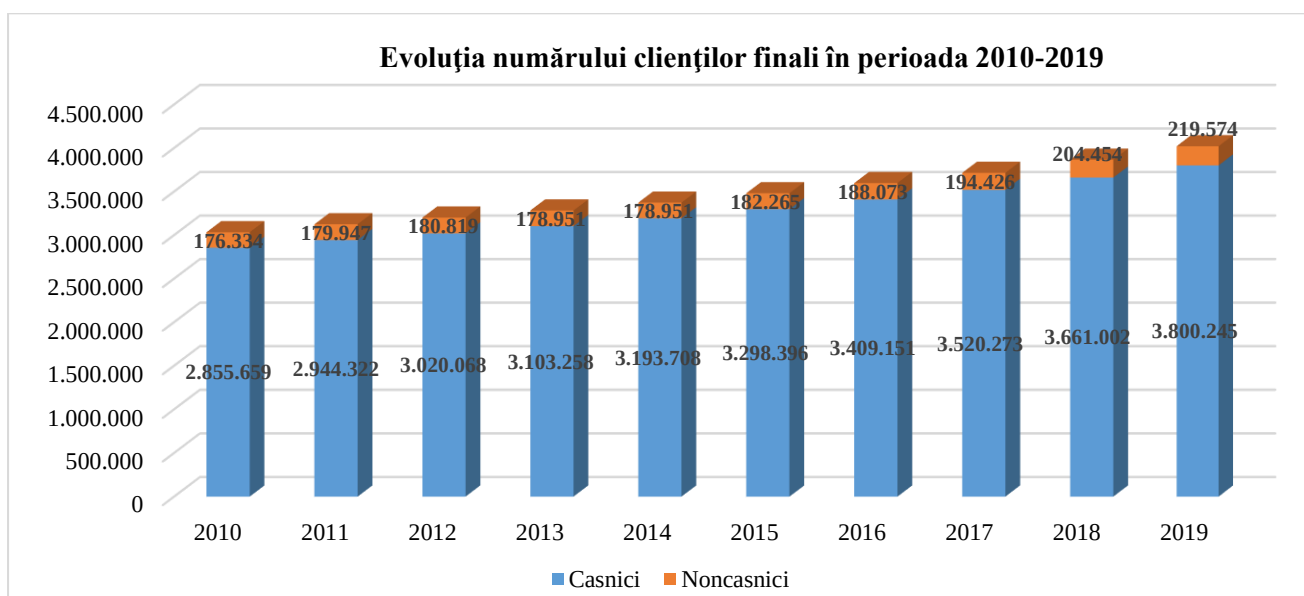

Exceptând consumurile specifice menționate, în anul 2019, consumul clienților finali asigurat de furnizori a fost de aproximativ 113 TWh, din care aprox. 78,81 TWh a reprezentat consumul noncasnic, iar 34,20 TWh consumul casnic, după cum urmează:

Clienți finali	Nr. clienți	Consum* (TWh)	Pondere în total consum
Casnici	3.800.245	34,20	30,26%
Clienți noncasnici	219.574	78,81	69,74%
Total	4.019.819	113,01	

În anul 2019, ponderea cantităților consumate de clienții casnici din totalul consumului final este de 30,26%, iar numărul acestor clienți reprezintă 94,54% din numărul total al clienților finali de gaze naturale. Deși numărul clienților noncasnici reprezintă doar 5,46% din totalul clienților finali de gaze naturale, ponderea cantităților consumate de aceștia este de 69,74% din consumul final total.

Luna	Nr. Clienți		Total nr. clienți	Consum total (MWh)
Ianuarie	Casnic	3.674.884	3.884.508,000	18.133.673,884
	Noncasnic	209.624		
Februarie	Casnic	3.727.511	3.936.101,000	15.113.862,424
	Noncasnic	208.590		
Martie	Casnic	3.693.929	3.903.353,000	12.356.275,230
	Noncasnic	209.424		
Aprilie	Casnic	3.701.384	3.910.576,000	8.640.537,885
	Noncasnic	209.192		
Mai	Casnic	3.710.988	3.920.043,000	5.962.054,708
	Noncasnic	209.055		
Iunie	Casnic	3.718.924	3.927.027,000	3.842.821,787
	Noncasnic	208.103		
Iulie	Casnic	3.722.111	3.932.214,000	5.095.113,717
	Noncasnic	210.103		
August	Casnic	3.735.456	3.945.528,000	5.449.310,341
	Noncasnic	210.072		
Septembrie	Casnic	3.748.515	3.959.971,000	5.857.486,399
	Noncasnic	211.456		
Octombrie	Casnic	3.766.227	3.979.038,000	8.327.473,718
	Noncasnic	212.811		
Noiembrie	Casnic	3.790.288	4.006.067,000	10.069.108,751
	Noncasnic	215.779		
Decembrie	Casnic	3.800.245	4.019.819,000	14.156.048,361
	Noncasnic	219.574		
Total 2019	-	-	-	113.003.767,205

Prețurile de vânzare pe categorii de clienți finali, în funcție de sistemul de conectare și de clasa de consum se prezintă astfel; menționăm că prețul mediu de vânzare corespunzător fiecărei categorii de clienți concurențiali nu conține TVA, accize sau alte taxe. Prețurile medii de vânzare în cazul clienților alimentați în regim reglementat includ toate tarifele aferente serviciilor, iar prețurile medii

de vânzare aferente clienților alimentați în regim concurențial nu includ tarifele aferente serviciilor de transport, distribuție și înmagazinare:

Clienți din piața reglementată în perioada 1 ianuarie 2019 - 30 iunie 2019		
Sistem de conectare	Clasa de consum	Preț cu tarife (lei/MWh)*
Clienți conectați la SNT	A1 (consum de până la 1.162,78 MWh/an)	110,62
Clienți conectați în sistemul de distribuție	B1 (consum de până la 23,25 MWh/an)	138,32
	B2 (consum între 23,26 - 116,28 MWh/an)	136,90
	B3 (consum între 116,29 - 1.162,78 MWh/an)	135,13
	B4 (consum între 1.162,79-11.627,78 MWh/an)	133,47

Clienți din piața reglementată în perioada 1 iulie 2019 - 31 decembrie 2019		
Sistem de conectare	Clasa de consum	Preț cu tarife (lei/MWh)*
Clienți conectați la SNT	B1 (consum anual de până la 280.000,00 MWh)	106,22
Clienți conectați în sistemul de distribuție	C1 (consum anual de până la 280,00 MWh)	131,56
	C2 (consum anual între 280,01 MWh și 2.800,00 MWh)	126,44
	C3 (consum anual între 2.800,01 MWh și 28.000,00 MWh)	123,77

* conform obligațiilor de raportare prevăzute în Ordinul ANRE nr. 5/2013

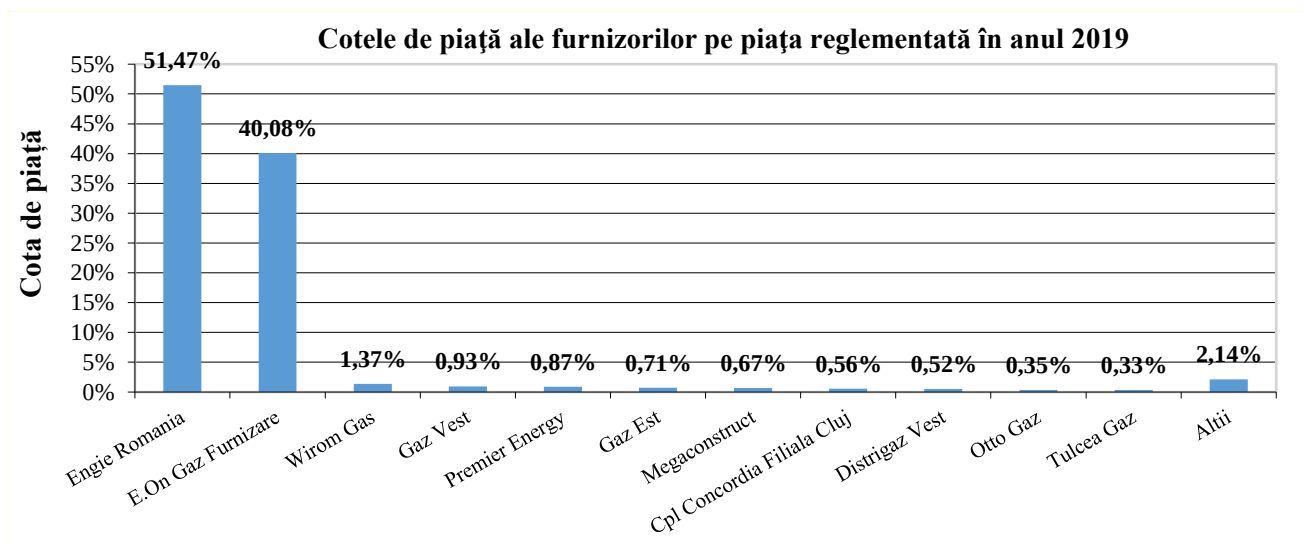
Clienți din piața concurențială în perioada 1 ianuarie 2019 - 30 iunie 2019		
Sistem de conectare	Clasa de consum	Preț fără tarife (lei/MWh)*
Clienți conectați la SNT	A1 (consum de până la 1.162,78 MWh/an)	110,68
	A2 (consum între 1.162,79-11.627,78 MWh/an)	102,61
	A3 (consum între 11.627,79-116.277,79 MWh/an)	100,87
	A4 (consum între 116.227,80 și 1.162.777,87 MWh/an)	97,23
	A5 (consum peste 1.162.777,87 MWh/an)	84,20
Clienți conectați în sistemul de distribuție	B1 (consum de până la 23,25 MWh/an)	111,97
	B2 (consum între 23,26 - 116,28 MWh/an)	116,40
	B3 (consum între 116,29 - 1.162,78 MWh/an)	113,99
	B4 (consum între 1.162,79-11.627,78 MWh/an)	109,70
	B5 (consum între 11.627,79-116.277,79 MWh/an)	106,26
	B6 (consum peste 116.277,80 MWh/an)	94,71

Clienți din piața concurențială în perioada 1 iulie 2019 - 31 decembrie 2019		
Sistem de conectare	Clasa de consum	Preț fără tarife (lei/MWh)
Clienți conectați la conductele din amonte	A1 (consum anual de până la 280.000,00 MWh)	112,50
	B1 (consum anual de până la 280.000,00 MWh)	105,72

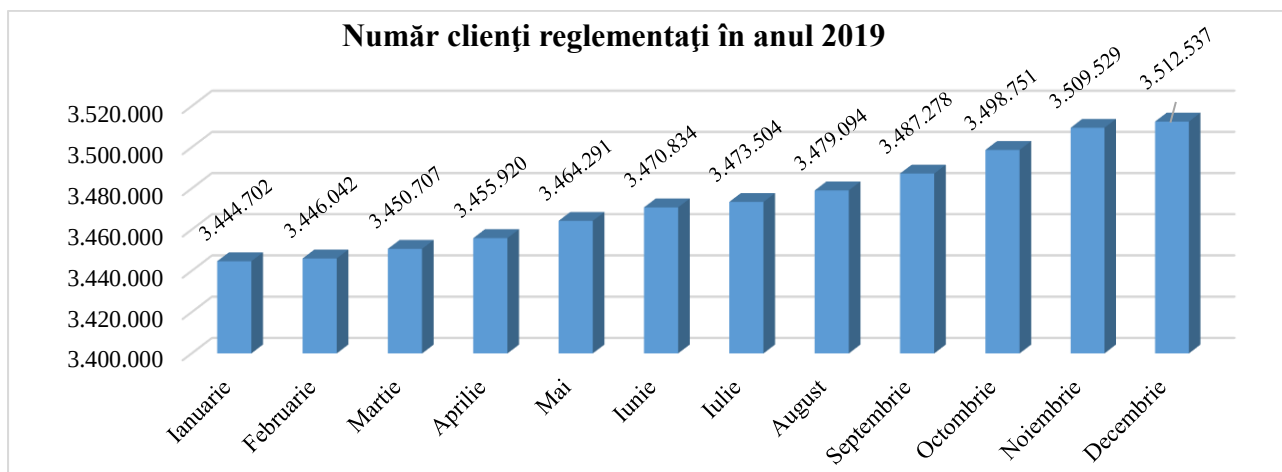
Clienți conectați la SNT	B2 (consum anual de peste 280.000,01 MWh)	86,77
Clienți conectați în sistemul de distribuție	C1 (consum anual de până la 280,00 MWh)	120,90
	C2 (consum anual între 280,01 MWh și 2.800,00 MWh)	122,73
	C3 (consum anual între 2.800,01 MWh și 28.000,00 MWh)	111,54
	C4 (consum anual între 28.000,01 MWh și 280.000,00 MWh)	104,09
	C5 (consum anual peste 280.000,01 MWh)	79,56

Piața cu amănuntul reglementată

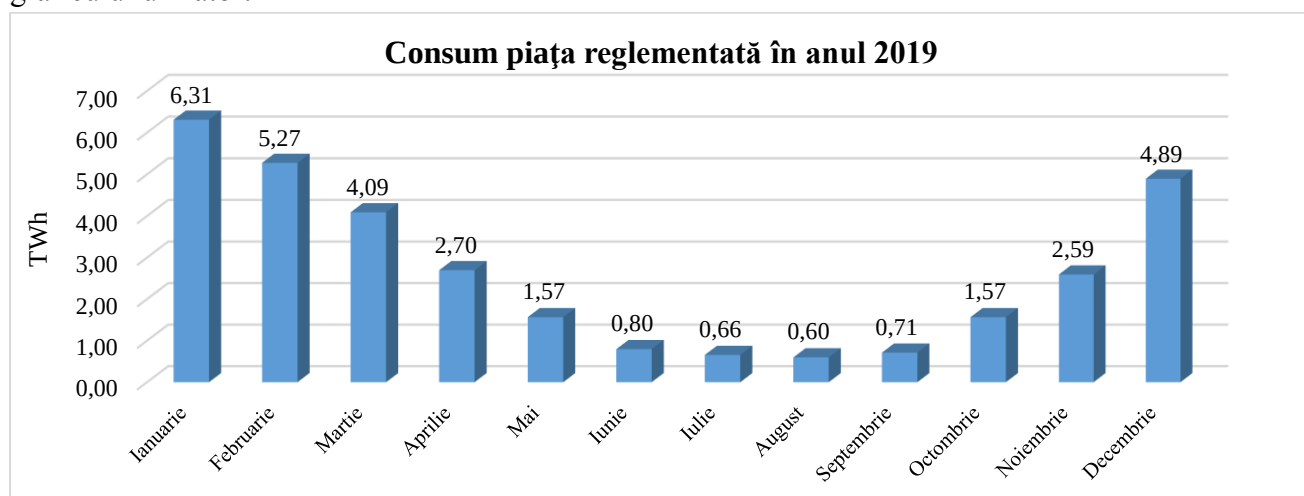
În anul 2019, pe piața reglementată de gaze naturale au activat 34 de furnizori, ale căror cote de piață sunt prezentate în graficul următor:

Numărul total de clienți reglementați în decembrie 2019 a fost de 3.512.537, aceștia reprezentând doar clienți casnici, iar evoluția lor în cursul anului 2019 este prezentată în graficul următor:

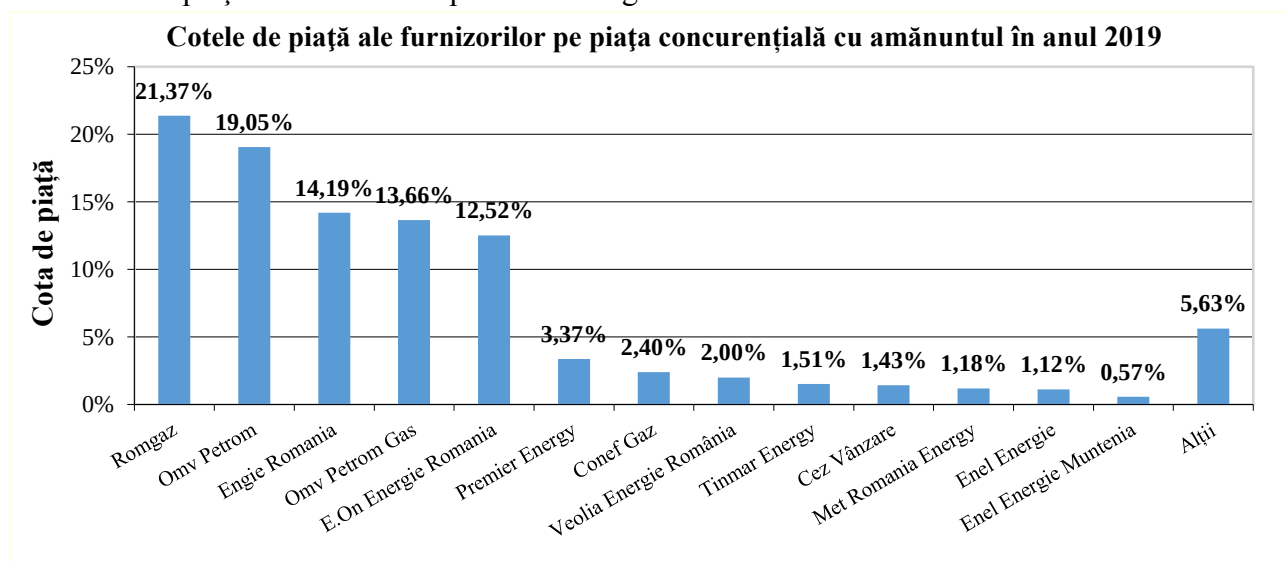

Consumul clienților reglementați în anul 2019 a fost de aproximativ 31,75 TWh și a evoluat conform graficului următor:

Piața concurențială cu amănuntul

În anul 2019, pe piața concurențială cu amănuntul de gaze naturale au activat 71 de furnizori, ale căror cote de piață a acestora sunt prezentate în graficul următor:

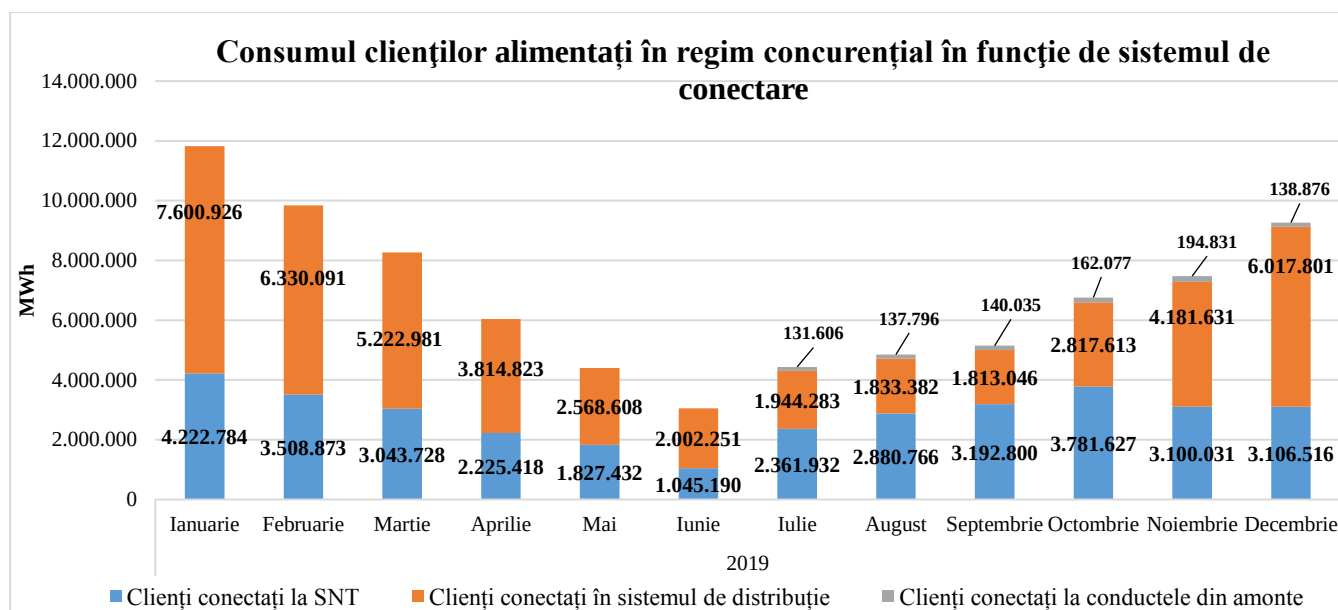
* Categoria **Alții** cuprinde 58 de furnizori care dețin o cotă de piață sub 0,5% din totalul livrărilor pe piața angro

Consumul total al clienților alimentați în regim concurențial în anul 2019 a fost de 81.349.751,867 MWh.

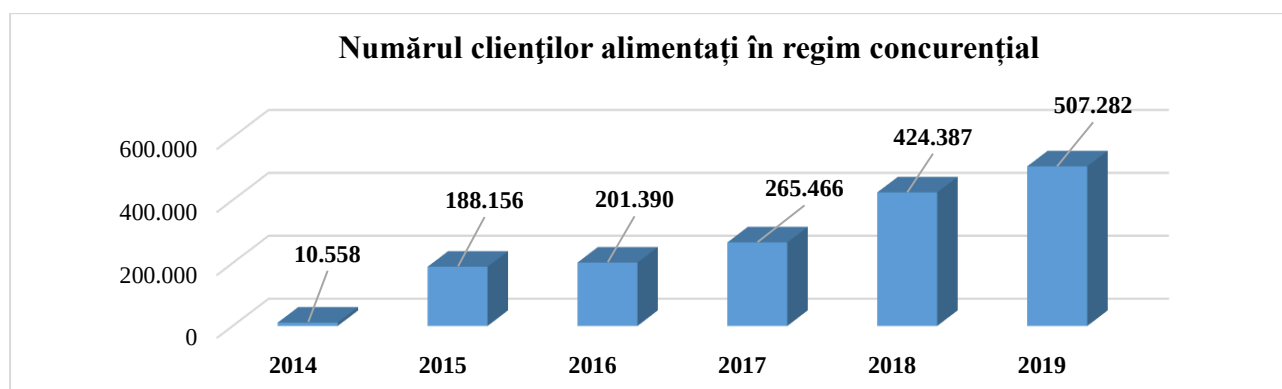
Analizând graficul următor, care prezintă evoluția lunară a consumului de gaze naturale realizat de clienții finali alimentați în regim concurențial, în cursul anului 2019, evidențiat distinct în funcție de tipul de conectare, mai exact, în Sistemul Național de Transport, în Sistemele de distribuție și în Conductele din amonte, se poate observa o variație mai mică a consumului realizat de clienții conectați în SNT și în Conductele din amonte, comparativ cu cel realizat de clienții conectați în Sistemele de distribuție.

Precizăm că din totalul numărului de clienți conectați în SNT, cea mai mare pondere din consumul aferent acestora o au clienții industriali și o pondere mai mică o au alți clienți noncasnici care desfășoară activități economice.

Se poate observa o variație mai mare a consumului de gaze naturale aferent clienților conectați în sistemele de distribuție față de celelalte sisteme de conectare, iar aceasta se datorează numărului mai mare de clienți conectați în sistemele de distribuție, printre aceștia numărându-se clienții casnici și noncasnici, din care clienți industriali și alți clienți noncasnici care desfășoară activități comerciale, profesionale și sociale.

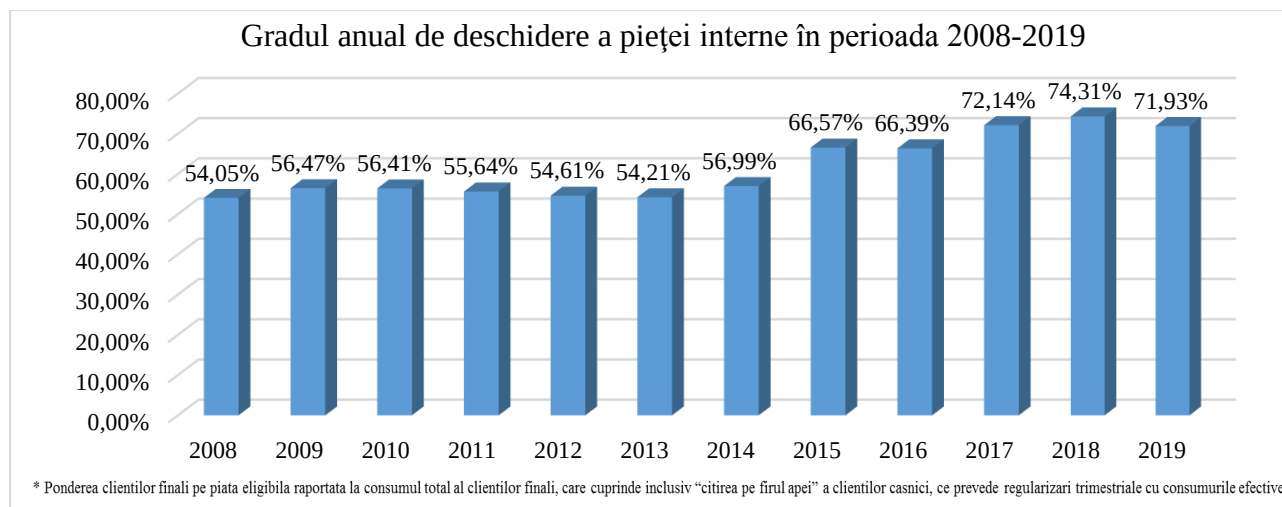

Numărul total de clienți alimentați în regim concurențial la nivelul lunii decembrie 2019 a fost de 507.282. Având în vedere faptul că de la data de 1 ianuarie 2015, piața internă de gaze naturale a fost liberalizată total pentru clienții noncasnici, în conformitate cu prevederile art. 179 alin. (2) lit. a) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, numărul total al acestor clienți a crescut constant față de anul anterior liberalizării, 2014. Prezentăm o evoluție anuală a numărului acestora, de la acel moment și până în prezent:

În anul 2019 se remarcă o scădere cu 2,38 puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de gaze naturale comparativ cu anul 2018, care a ajuns la aproximativ 74% din consumul total al clienților finali.

Evoluția gradului anual de deschidere a pieței interne de gaze naturale este prevăzută în graficul următor:

**la 1 ianuarie 2015 a avut loc eliminarea prețului reglementat pentru toți clienții finali noncasnici din piața de gaze naturale*

În cursul anului 2019, au fost întreprinse o serie de activități în vederea aplicării prevederilor REMIT și Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei privind raportarea de date, pentru punerea în aplicare a art. 8 alineatele (2) și (6) din REMIT:

- reprezentanții direcției de specialitate, alături de specialiștii IT ai ANRE, au fost implicați în proiectul de stabilire a măsurilor de securitate și fiabilitate operațională în vederea obținerii de către ANRE a certificării necesare pentru a putea descărca, stoca și prelucra datele REMIT.
- în baza prevederilor REMIT, Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014, a Deciziei ACER nr. 1/2012 și Ordinului ANRE nr. 1/2015, direcția de specialitate a continuat verificarea și actualizarea informațiilor din Registrul național. În anul 2019, s-au înregistrat 19 participanți noi pe piețele angro de energie electrică și gaze naturale, la sfârșitul anului 2019 deținând cod ACER un număr de 666 participanți pe piețele angro de energie electrică și gaze naturale. În 2019, direcția de specialitate a continuat să ofere îndrumare participanților la piață care au solicitat clarificări cu privire la procedura de acordare a codului ACER. Datele de tranzacționare și cele fundamentale ale participanților la piață sunt transmise de 3 Mecanisme de raportare înregistrate - Opcom SA, Bursa Română de Mărfuri și Transgaz.
- a fost asigurată participarea în grupurile de lucru organizate la nivelul ACER și CEER pentru coordonarea aplicării prevederilor REMIT. Activitățile desfășurate au vizat urmărirea fazelor de punere în aplicare la nivel național, pentru anul 2019, și îndeplinirea obligațiilor ce revin ANRE, participanților la piața angro și persoanelor care realizează tranzacții cu titlu profesional.
- au fost analizate suspiciunile de încălcare a prevederilor REMIT semnalate pe Platforma de notificare a ACER. Direcția de specialitate din cadrul ANRE a realizat analiza preliminară a notificărilor de tip STR transmise la ANRE în conformitate cu procedurile interne și cu principiile, criteriile și etapele descrise în documentele cu caracter orientativ ale ACER. În procesul de analiză preliminară a cazurilor notificate, direcția de specialitate a colaborat cu

ACER, cu participanții la piață, Mecanismele de raportare înregistrate și cu CNTEE Transelectrica SA. Până în prezent, au fost notificate 12 cazuri de suspiciuni de încălcare a art. 3 și/sau 5 din REMIT, în cursul anului 2019 fiind notificate 3 cazuri. Cazurile notificate se află în diferite stadii de analiză, de la analiza preliminară până la direcționarea acestora către serviciul investigații.

Abuzul de piață poate fi semnalat pe Platforma de notificare dezvoltată de ACER în acest scop pe Portalul REMIT (<https://www.acer-remit.eu/np/home>), utilizând formatul cadru de notificare stabilit de ACER - Suspicious Transaction Report (STR). Astfel, persoanele care efectuează tranzacții cu titlu profesional, autoritățile de reglementare în domeniul energiei, autoritățile financiare și orice altă parte interesată pot recurge la acest mijloc de notificare atunci când au argumente pentru a motiva în mod rezonabil o suspiciune de abuz de piață (respectiv încălcarea prevederilor art. 3 privind interzicerea tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și ale art. 5 din REMIT privind interzicerea manipulării pieței) sau orice alt tip de încălcare a obligațiilor prevăzute de REMIT (art. 4 privind publicarea informațiilor privilegiate, art. 8 privind raportarea datelor, art. 9 privind înregistrarea participanților la piață și art. 15 privind obligațiile persoanelor care efectuează tranzacții cu titlu profesional). În plus, Platforma de Notificare REMIT poate fi folosită de participanții la piața angro de energie pentru îndeplinirea obligațiilor pe care aceștia le au în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (4) pct. b) și art. 4 alin. (2) din REMIT.

- a continuat colaborarea cu Autoritatea de Supraveghere Financiară în baza Protocolului de colaborare încheiat între cele două instituții, în scopul aplicării coordonate a prevederilor REMIT.

Serviciile publice de alimentare cu energie termică în sistem centralizat

În conformitate cu prevederile Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 51/2006), activitățile de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice sunt supuse licențierii, reglementării și controlului ANRE de la data intrării în vigoare a Legii nr. 225/2016 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006.

Totodată, potrivit art. V alin. (4) din Legea nr. 225/2016:

„(4) Până la elaborarea și aprobarea prin ordin al președintelui ANRE a reglementărilor prevăzute de dispozițiile art. 14 din Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, cu modificările ulterioare, sunt aplicabile prevederile din reglementările tehnice și comerciale emise de A.N.R.S.C. în domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică”.

Conform prevederilor art. 8 alin. (3) lit. k) din Legea nr. 51/2006, prețurile/tarifele locale aferente serviciilor de utilități publice sunt aprobate de autoritățile administrației publice locale, în condițiile legii speciale și cu respectarea metodologiilor emise de autoritatea de reglementare competentă.

Conform prevederilor art. 40 alin. (3) din Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006 (Legea specială, aplicabilă în speță), pierderile tehnologice sunt, de asemenea, aprobate de autoritățile administrației publice locale, pe baza documentațiilor de bilanț energetic.

Legea specială prevede în atribuțiile autorității competente ANRSC elaborarea reglementărilor tehnice și comerciale, avizarea prețurilor și tarifelor locale și avizarea documentațiilor de bilanț energetic din domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, până în prezent nefiind modificată/completată în consens cu Legea nr. 51/2006.

Prin urmare, deocamdată nu există prevederi exprese în legislație referitor la:

- atribuția/competența ANRE de avizare a prețurilor/tarifelor locale pentru producerea/transportul/distribuția/furnizarea energiei termice;
- atribuția/competența ANRE de avizare a documentațiilor menționate la Art. 35 alin. (1) lit. e) și la Art. 40 alin. (3) din Legea nr. 325/2006
- atribuția/competența ANRE, în calitate de autoritate de reglementare, în ceea ce privește aprobarea/modificarea reglementărilor tehnice și comerciale din domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, prevăzute de Legea nr. 325/2006.

În aceste condiții, în anul 2019:

- în domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat au fost aplicabile prevederile din reglementările tehnice și comerciale emise de A.N.R.S.C.;
- la cerere și pentru a susține procesul decizional desfășurat la nivelul autorităților administrației publice locale implicate, ANRE a transmis puncte de vedere de specialitate referitor la solicitările operatorilor de:
 - o stabilire/ajustare/modificare a prețurilor/tarifelor locale aferente serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (inițial punctele de vedere au fost transmise sub forma unor avize interimare);
 - o avizare a documentației de bilanț energetic, în vederea aprobării pierderilor tehnologice de energie termică.

În anul 2019 ANRE a transmis:

- 3 avize interimare, 4 puncte de vedere de specialitate și 11 adrese de completare a documentației cu privire la 18 solicitări ale operatorilor SACET de stabilire/ajustare/modificare a prețurilor/tarifelor locale aferente serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (în baza Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor și tarifelor locale pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică produsă centralizat, exclusiv energia termică produsă în cogenerare, aprobate prin Ordinul ANRSC nr. 66/2007).
- 7 puncte de vedere de specialitate și 4 adrese de completare a documentației cu privire la 11 solicitări ale operatorilor SACET de avizare a documentației de bilanț energetic, în vederea aprobării pierderilor tehnologice de energie termică.

Monitorizarea serviciilor publice de alimentare cu energie termică în sistem centralizat

Deoarece nu exista nicio reglementare emisă de A.N.R.S.C. care să stabilească obligațiile de raportare de către operatorii economici, a datelor de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (machete, parametri, termene limită și condiții), îndeplinirea obligațiilor de raportare intrate în sarcina ANRE, în calitate de autoritate responsabilă cu reglementarea și

controlul activităților de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice era dificilă, necesitând solicitări ad-hoc repetate și conducând la imposibilitatea respectării unor termene impuse.

În aceste condiții, prin Ordinul ANRE nr. 193/01.10.2019, a fost aprobată *Metodologia de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat și a sistemelor de încălzire și/sau răcire urbana* (Metodologie). Conform prevederilor art 17 din Metodologie, datele de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat aferente semestrului I 2019 au fost colectate până la data de 15 noiembrie 2019, urmând a fi sintetizate într-un raport de stare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat pentru anul 2019.

În anul 2019, ANRE a colectat, de la operatorii serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, datele privind prețurile locale de energie termică în semestrul II 2018, acestea fiind sintetizate în raportul publicat pe pagina de internet a ANRE astfel:

Nr. crt.	Denumirea operatorului	Localitate	Preț local de furnizare aprobat pe tip de utilizatori, pentru populație (inclusiv TVA)	Preț local de facturare pentru populație (inclusiv TVA)
			[lei/Gcal]	[lei/Gcal]
Zona N-E				
1	THERMOENERGY GROUP Bacău	Bacău	328,49 - RT	216,08
			401,24 - RD	
			442,81 - CT	
2	Modern Calor Botoșani	Botosani	377,16	180,00
3	VEOLIA ENERGIE Iași	Iași	323,00	245,39
4	RAGCL Pașcani	Pașcani	499,80	170,00
5	SERVICII COMUNALE RĂDĂUȚI	Rădăuți	309,98	168,59
6	D.A.D.P. Vatra Dornei	Vatra Dornei	270,00	270,00
7	THERMONET	Suceava	352,24 - RT	240,00
			448,05 RD	
8	CUP BÂRLAD	Bârlad	322,92	190,71
9	TERMPROD SRL Vaslui	Vaslui	560,84	180,00
Zona S-E				
1	RAM Buzau	Buzău	301,38 - RT	297,50
			498,70 - RD	
2	R.A.D.E.T. Constanța	Constanța	427,47	297,50
3	UTILITAI PUBLICE CERNAVODA SRL	Cernavodă	204,32	102,00

4	S.C. Apollo Ecoterm S.R.L.	Medgidia	355,38	224,56
5	SC Goldterm Mangalia SA	Mangalia	458,72	216,87
6	CALORGAL S.A.	Galati	345,80 - RT	203,57
			470,62 - RD	
7	Energoterm SA	Tulcea	474,34	220,00
8	S.C.DUSPI SERV	Panciu	252,39	252,39
9	SC ENET SA	Focsani	394,47 - RT	285,00
			408,37 - RD	
10	Termica Distributie Navodari	Navodari	265,00	226,10
Zona S				
1	TERMO CALOR CONFORT SA Pitesti	Pitești	414,36 - CT zona	191,94 - RT
			346,87 - CT cvartal	230,00 - RD
		Mărăcineni	324,08	191,94
2	D.G.C.L. LEHLIU GARA	Lehliu Gară	471,89	471,89
3	SP CT AFL	Călărași	340,32	204,19
4	TERMOURBAN	Oltenita	423,50	296,45
5	GLOBAL ENERGY PRODUCTION	Giurgiu	299,21 - RT	149.61 - RT
			416,35 - RD	208,18 - RD
6	VEOLIA ENERGIE PRAHOVA SRL	Ploiești	222.49	222,49
7	VEOLIA ENERGIE ROMANIA SA	Otopeni	461,07	107,49
8	SC TERMIC CALOR SERV SRL	Alexandria	342,49	342,49
Zona S-V				
1	SC Termo Craiova SRL	Craiova	262,27 - PT RD	220,50
			324,24 - CT zona/cvartal	
2	SC UATAA SA	Motru	179,77	155,86
3	S.P.A.E.T.	Dr.Tr Severin	592,00 - RD	292,00
			510,00 - RT	
4	Soc.CET Govora	Rm.Valcea	271,13	226,58
		Olanesti	505,08	375,08
		Calimanesti	206,22	140,31
Zona V				
1	S.C. CET Hidrocarburi S.A. Arad	Arad	360,49	275,67

2	"COLTERM" SA TIMISOARA	Timișoara	398,48	242,00
3	SOC COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA SUC ELECTROCENTRALE DEVA SA	Deva	239,70	174,71
4	S.C. TERMICA BRAD S.A.	Brad	706,46	223,60
Zona N-V				
1	RAT	Cluj-Napoca	455,77 - CT de cvartal	242,00
			299,59 - CT Gheorgheni	
			461,60 - CTZ	
2	PAULOWNIA GREENE	Huedin	294,81	294,81
3	TRANSGEX SA	Beiuș	95,53	95,53
4	TERMOFICARE ORADEA SA	Oradea	262,51 - RT	248,02 - RT
			325,33 - RD	276,15 - RD
		Sinmartin	309,44	240,00
Zona Centru				
1	S.C. Ecoterm S.A.	Fagaras	290,46	242,55
2	SERVICIUL PUBLIC LOCAL DE TERMOFICARE BRAȘOV	Brașov	539,49 - CT pe baza de GN	198,97
			531,05 (pana la data de 20.11.2018) si 544,35 (incepand cu data de 21.11.2018) - Bepco Nord 1 ,Bepco Nord 2, Bepco Metrom si Bepco Noua	
3	SC GOSCOM SA	Miercurea Ciuc	447,90	250,00
4	ORAȘUL VLĂHIȚA **	Vlăhița	265,00	265,00
5	SC URBANA SA	Sibiu	430,00	265,34
6	TERMO-INTORSURA SRL	Intorsura Buzăului	396,02	332,79
7	S.C. ATT	Sighisoara	379,11	379,11
8	Urban-Locato SRL	Sfantu Gheorghe	427,21	174,78
Bucuresti				
1	RADET	București	400,89	163,03

VI. DETERMINAREA ȘI EVOLUȚIA TARIFELOR REGLEMENTATE, MONITORIZAREA INVESTIȚIILOR ȘI A STĂRII TEHNICE A REȚELELOR

ENERGIE ELECTRICĂ - TARIFE REGLEMENTATE

Tarife pentru serviciul de transport

Conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 57/2019, ANRE are obligația stabilirii corecțiilor valorice anuale, a corecțiilor parțiale de investiții și costuri controlabile corespunzătoare perioadei a III-a de reglementare și a venitului reglementat pentru **perioada 1.07 – 31.12.2019**, precum și obligația aprobării tarifului mediu de transport, a componentei de introducere a energiei electrice în rețea și a componentei de extragere a energiei electrice din rețea pentru această perioadă.

Astfel, prin Ordinul ANRE nr. 81/24.06.2019, au fost aprobate următoarele tarife:

1. tariful mediu de transport – 17,68 lei/MWh, în scădere cu 2,48 % în termeni nominali față de valoarea aprobată pentru perioada tarifară anterioară (respectiv perioada 1 iulie 2018 – 30 iunie 2019),
2. tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 1,18 lei/MWh, valoare unică la nivelul sistemului electroenergetic național (SEN), la același nivel cu valoarea medie aprobată pentru perioada tarifară anterioară (respectiv perioada 1 iulie 2018 – 30 iunie 2019);
3. tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 16,52 lei/MWh, valoare unică la nivelul sistemului electroenergetic național (SEN), în scădere cu 2,19 % în termeni nominali față de valoarea medie aprobată pentru perioada tarifară anterioară (respectiv perioada 1 iulie 2018 – 30 iunie 2019).

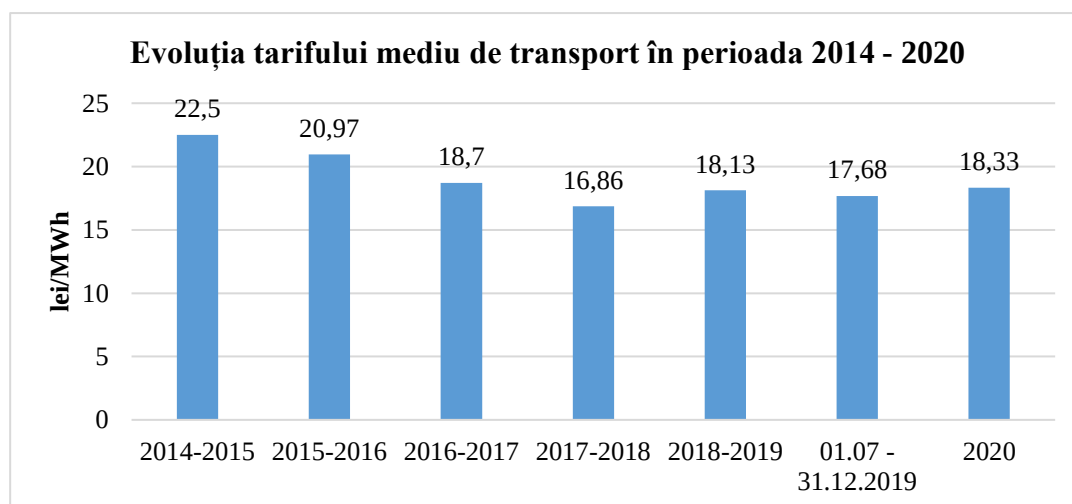
Precizăm că realizarea unei comparații cu tarifele aprobate anterior pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2019 nu este relevantă, întrucât venitul aprobat pentru perioada tarifară de tranziție cuprinde o parte din corecțiile importante de investiții și costuri controlabile corespunzătoare perioadei a III-a de reglementare.

Potrivit prevederilor Ordinul ANRE nr. 171/2019, ANRE a stabilit corecțiile valorice anuale și ale perioadei a III-a de reglementare, a veniturilor țintă inițiale, a veniturilor liniarizate și a proiecției tarifelor de transport pentru fiecare an al perioadei a IV-a de reglementare și prin Ordinul ANRE nr. 218/11.12.2019 a aprobat tariful mediu de transport, componenta de introducere a energiei electrice în rețea și componenta de extragere a energiei electrice din rețea **aplicabile în anul 2020**, primul an al celei de-a patra perioade de reglementare, după cum urmează:

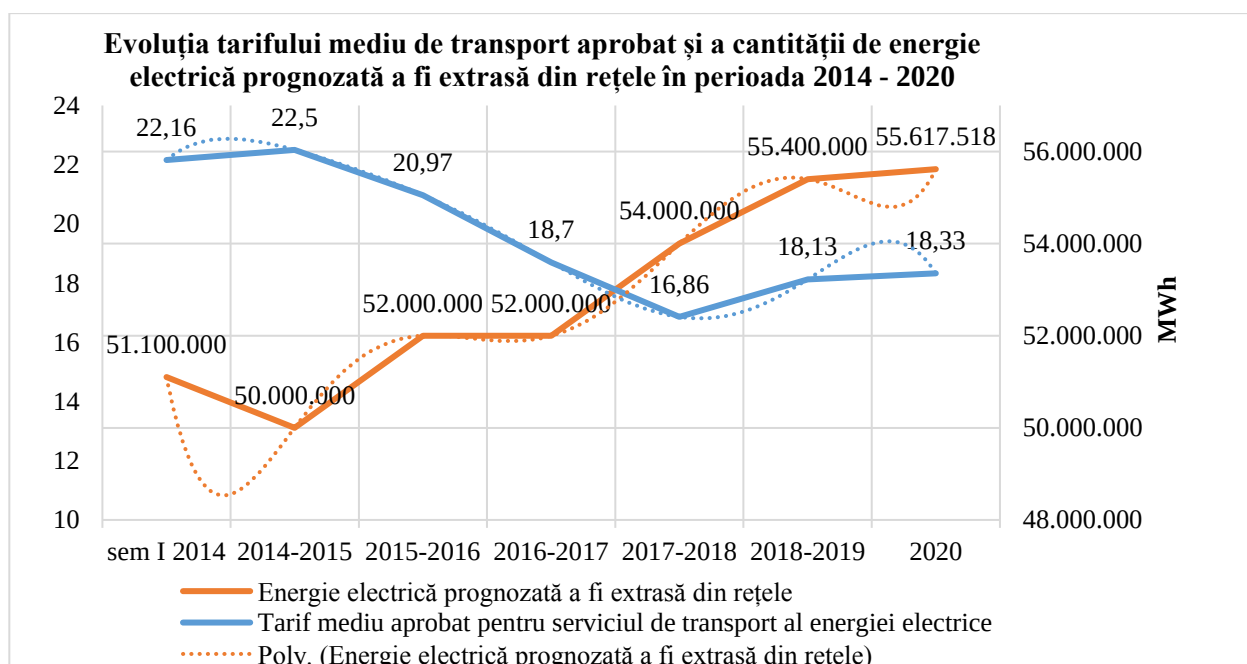
1. tariful mediu de transport – 18,33 lei/MWh, în creștere cu 3,68 % în termeni nominali față de valoarea aprobată pentru perioada de tranziție (respectiv perioada 1 iulie – 31 decembrie 2019),
2. tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 1,30 lei/MWh, valoare unică la nivelul sistemului electroenergetic național (SEN) și valoare unică pentru toată perioada a IV-a de reglementare (1 ianuarie 2020 – 31 decembrie 2024), în creștere cu 10,17% în termeni nominali față de valoarea aprobată pentru perioada de tranziție (respectiv perioada 1 iulie – 31 decembrie 2019);
3. tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 17,03 lei/MWh, valoare unică la nivelul sistemului electroenergetic național (SEN), în creștere cu 3,09 % în termeni nominali

față de valoarea aprobată pentru față de valoarea aprobată pentru perioada de tranziție (respectiv perioada 1 iulie – 31 decembrie 2019).

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada a III-a de reglementare (01.07.2014-30.06.2019), în perioada de tranziție și în anul tarifar 2020 se prezintă în figura următoare:

În figura următoare se prezintă prin comparație curbele de tendință de tip polinomial a tarifului mediu de transport și a cantității de energie electrică extrasă din rețele în perioada 2014-2020.

Notă: graficul nu include perioada de tranziție deoarece aceasta nu aparține unei perioade de reglementare

Evoluția tarifelor de transport în perioada a III-a de reglementare a fost influentată de creșterea cantității de energie extrasă din rețele, precum și de impunerea de către ANRE a unei exigențe mărite cu privire la fundamentarea și încadrarea categoriilor de costuri aferente serviciului de transport și a unor condiții mai stricte de recunoaștere a acestor costuri.

Pentru costurile cu CPT, care reprezintă cca. 20% din totalul costurilor aferente serviciului de transport al energiei electrice, s-a aplicat un mecanism de eficientizare prin stabilirea unor ținte de CPT reduse progresiv de la un an la altul al perioadei de reglementare. ANRE recunoaște în tarifele reglementate costurile înregistrate de OTS cu achiziția energiei electrice necesare acoperirii CPT în RET, numai în măsura în care cantitatea de energie electrică se încadrează în limitele anterior stabilite ca țintă de eficiență, iar prețul de achiziție nu depășește prețul de referință calculat ca medie ponderată a prețurilor de tranzacționare pe piața de energie. Prin urmare, ANRE a plafonat atât cantitatea cât și prețul de achiziție a energiei electrice necesare pentru acoperirea CPT, printr-o formulă care ține seama de evoluția prețului de tranzacționare în regim concurențial pe piața de energie. În structura de achiziție a CPT nu se acceptă dezechilibre cantitative mai mari de 10%, iar costul dezechilibrelor a fost limitat începând cu data de 1 iulie 2017 la cel mult 5% din prețul de referință calculat ca medie ponderată a prețurilor de tranzacționare pe piața de energie.

La data de 1 ianuarie 2020 a început cea de-a IV-a perioadă de reglementare, iar perioada 1 iulie 2019-31 decembrie 2019 a fost considerată, conform prevederilor metodologice, perioadă de tranziție. În ceea ce privește tariful mediu de transport care se aplică în anul 2020 precizăm că la determinarea acestuia au fost calculate și aplicate atât corecții anuale de închidere, precum și corecții aferente închiderii perioadei a treia de reglementare. Nivelul corecțiilor negative aplicate la stabilirea tarifelor pentru anul 2020 este datorat în principal corecțiilor de închidere de perioadă, respectiv corecții aferente costurilor controlabile determinate de neefectuarea de cheltuieli ca urmare a nerealizării programului de mentenanță sau a altor lucrări prognozate la începutul perioadei de reglementare și corecții aferente nerealizării investițiilor.

Se observă o creștere moderată (cca 4%) a tarifelor de transport aprobate pentru anul 2020 față de tarifele aprobate anterior, determinată în principal de aplicarea conform metodologiei a inflației prognozată pentru anul 2020 de Comisia Națională de Prognoză de 3% asupra costurilor aprobate.

Tarifele pentru serviciul de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem se determină pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/2017, cu modificările și completările ulterioare.

Tariful pentru serviciul de sistem are două componente: tariful pentru serviciile funcționale de sistem și tariful pentru serviciile tehnologice de sistem, care acoperă costurile de achiziție a rezervelor de putere de la producători.

În aplicarea prevederilor metodologiei menționate, tarifele pentru serviciul de sistem se revizuiesc începând cu data de 1 iulie a fiecărui an. Prin urmare, în perioada aprilie – iunie 2019, ANRE a analizat propunerea de fundamentare transmisă de OTS, a stabilit și a aprobat prin Ordinul ANRE nr. 81/2019 tarifele care se aplică în perioada 1 iulie 2019 – 30 iunie 2020, după cum urmează.

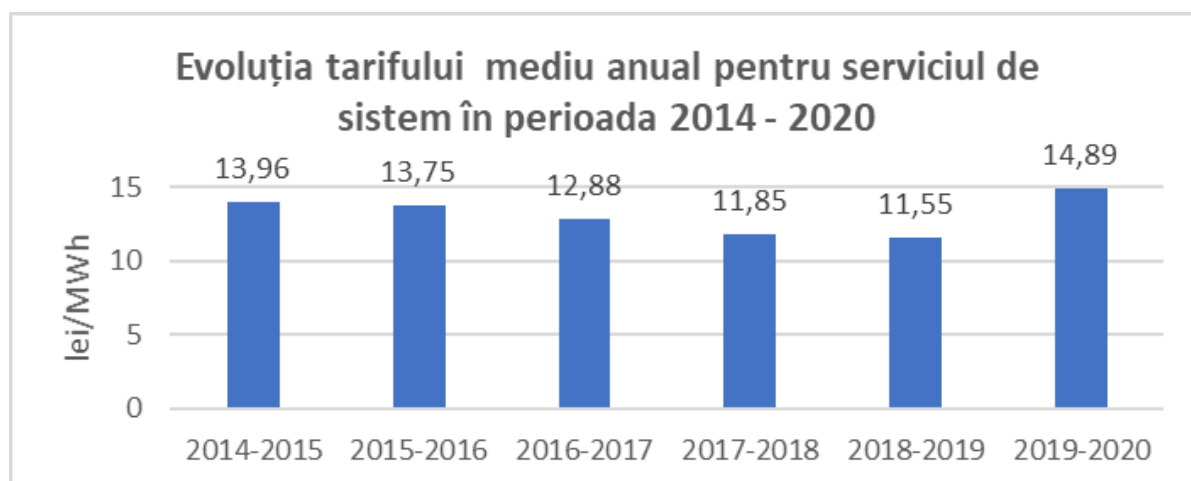
- Tariful pentru serviciul de sistem – 14,89 lei/MWh, având cele două componente:
- Tariful pentru serviciile tehnologice de sistem care acoperă costurile de achiziție a rezervelor de putere de la producători – 13,05 lei/MWh și

- Tariful pentru serviciul funcțional de sistem - 1,84 lei/MWh care acoperă costurile proprii ale OTS cu acest serviciu.

Față de tariful aprobat anterior, tariful pentru serviciul de sistem pentru perioada tarifară 2019 – 2020 înregistrează o creștere de 28,92%, creștere determinată în principal de majorarea costurilor de achiziție în regim concurențial a serviciilor tehnologice de sistem, care reprezintă aproximativ 88% din acesta.

În ceea ce privește tariful pentru serviciul funcțional de sistem, menționăm că s-a înregistrat o creștere datorată în principal apariției unor costuri suplimentare față de cele din perioadele anterioare (costurile cu serviciile de securitate operațională în regiunea europeană Core) și a unor costuri majorate (de ex. costurile cu contribuția bănească către ANRE).

În figura următoare se prezintă evoluția tarifului pentru serviciul de sistem în perioada 2014-2020, exprimat în termeni nominali ai fiecărui an, care reflectă modificările componențelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate. Pentru perioada tarifară 2017-2018 tariful de STS a fost exprimat ca medie a tarifelor de STS aprobate în această perioadă, ponderată cu cantitățile de energie electrică extrasă din rețele.

Prețurile pentru furnizarea serviciilor tehnologice de sistem

În conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de sistem*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/2017, cu modificările și completările ulterioare, serviciile tehnologice de sistem se achiziționează în regim concurențial, cu excepția celor furnizate în conformitate cu prevederile stabilite prin acte normative specifice, precum și de către producătorii selecționați de OTS astfel încât să fie evitată transformarea poziției dominante pe piața concurențială de energie electrică în abuz de poziție dominantă pe segmentul respectiv (Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale "Hidroelectrica" S.A.).

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2018 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică s-a stabilit ca pentru menținerea nivelului de siguranță a Sistemului Electroenergetic Național, Societatea Complexul Energetic Hunedoara S.A. are obligația

de a furniza servicii tehnologice de sistem către Operatorul de transport și sistem la o valoare a puterii electrice de cel puțin 400 MW.

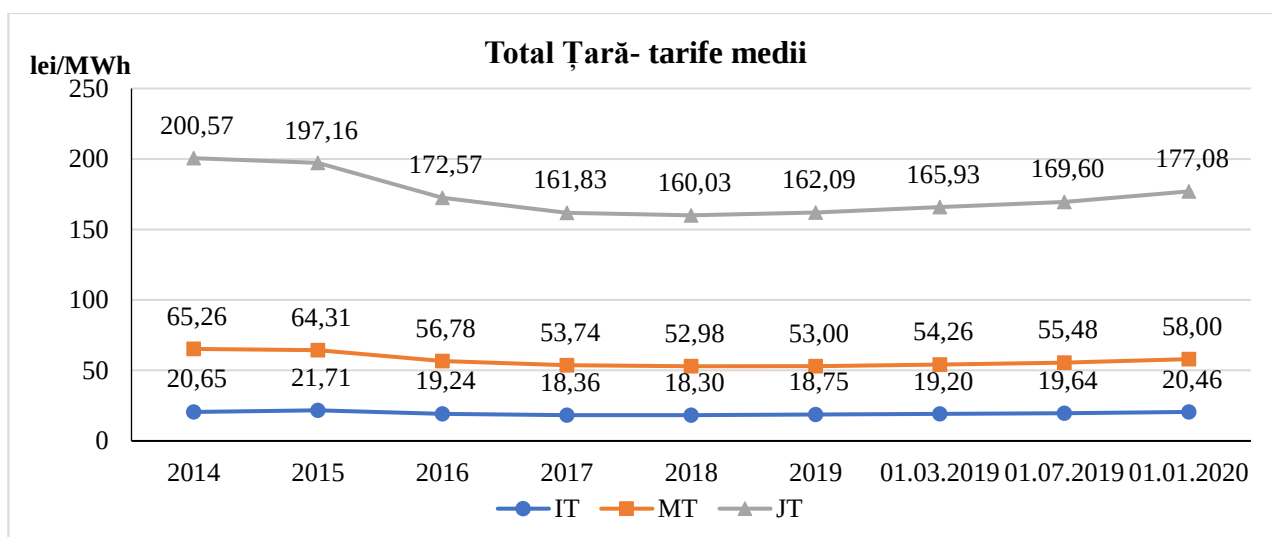
Prin HG 593/2019 pentru aprobarea măsurilor privind nivelul de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului electroenergetic național, precum și măsurile în legătură cu realizarea stocurilor de siguranță ale Sistemului electroenergetic național în ceea ce privește combustibilii și volumul de apă din lacurile de acumulare pentru perioada 1 noiembrie 2019-31 martie 2020, s-a stabilit ca operatorul de transport și de sistem să achiziționeze în regim reglementat servicii tehnologice de sistem de la S.C Electrocentrale Galați S.A. la o valoare a puterii electrice de 77 MW.

Astfel, prin punerea în aplicare a prevederilor legale menționate mai sus, în anul 2019, ANRE a aprobat achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate în regim reglementat, cu precizarea volumelor și a prețurilor reglementate, după cum urmează:

- prin Decizia ANRE nr. 1203/24.06.2019 pentru modificarea Deciziei ANRE nr. 1440/29.08.2018 privind prețul și cantitățile reglementate pentru achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate de Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale "Hidroelectrica" S.A. – pentru perioada 1 iulie – 31 august 2019;
- prin Decizia ANRE nr. 1551/28.08.2019 privind prețul și cantitățile reglementate pentru achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate de Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale "Hidroelectrica" S.A.- pentru perioada 1 septembrie 2019 – 30 iunie 2020;
- prin Decizia ANRE nr. 1851/30.10.2019 privind achiziția serviciului tehnologic de sistem – rezervă terțiară lentă furnizat de societatea Electrocentrale Galați S.A. cu grupuri din CET Galați cu funcționare pe combustibil alternativ, respectiv pe păcură- pentru Societatea Electrocentrale Galați S.A. pentru perioada 1 noiembrie 2019 – 31 martie 2020;
- prin Decizia ANRE nr. 2212/23.12.2019 de aprobare a prețului reglementat de achiziție a serviciului tehnologic- rezervă terțiară lentă furnizat de Societatea Complexul Energetic Hunedoara S.A- pentru Societatea Complexul Energetic Hunedoara pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2020.

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari

În figura următoare se prezintă evoluția tarifelor medii de distribuție a energiei electrice aplicate în perioada 2014-2020 clienților finali, în funcție de nivelurile de tensiune la care locurile de consum ale acestora sunt racordate la rețelele electrice de distribuție, exprimate în termeni nominali:

Evoluția tarifelor de distribuție a energiei electrice în perioada a treia de reglementare (2014-2019) se explică atât prin creșterea cantității de energie electrică distribuite, cât și prin reducerea veniturilor reglementate ca urmare a impunerii prin Metodologie a unor condiții mai stricte pentru recunoașterea costurilor (întărirea verificărilor, solicitarea de date și documente justificative suplimentare etc). Perioada a treia de reglementare s-a caracterizat printr-un nivel mai redus al costurilor recunoscute în tarife, atât al celor de capital prin ajustarea ratei reglementate a rentabilității capitalului, cât și al celor de operare-mentenanță, care reflectă eficientizarea serviciului acumulată în perioadele anterioare de reglementare. De asemenea, pentru costurile cu pierderile tehnologice de rețea, ANRE a inclus în cadrul metodologiei mecanismul de stimulare a eficientizării acestora, cu efect atât asupra cantității cât și asupra prețului de achiziție.

Evoluția tarifelor de distribuție valabile de la data de 1 ianuarie 2020 față de cele de la data de 1 ianuarie 2019 se datorează modificărilor legislative care au condus la majorarea succesivă a tarifelor de distribuție aplicate de operatorii de distribuție concesionari de la 1 martie 2019 și de la 1 iulie 2019.

Astfel, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare, a fost completată prin art. 78 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 *privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene*. Potrivit acestor prevederi, contribuția bănească percepută de la titularii de licențe în domeniul energiei electrice, al energiei electrice și termice în cogenerare pentru componenta energia electrică, al gazelor naturale a fost majorată la 2% din cifra de afaceri realizată de aceștia din activitățile ce fac obiectul licențelor acordate de ANRE.

Având în vedere creșterea valorii prognozate în categoria *Costurilor rezultate din plata impozitelor, redevențelor, taxelor și vărsămintelor asimilate, stabilite conform legislației în vigoare sau de către autoritățile locale*, cauzate de modificarea procentului aplicat la cifra de afaceri realizată în anul 2018 de la 0,1% la 2%, ANRE a aprobat **Ordinele ANRE nr. 19-26 din 2019 prin care au fost stabilite tarifele operatorilor de distribuție concesionari valabile de la data de 1 martie 2019.**

Conform prevederilor art. IV punctul 3 al *Ordonanței de urgență nr. 19/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative*, a fost modificată *Legea* prin introducerea unui nou alineat (8) la art. 79. Conform acestor modificări ale *Legii*, rata de rentabilitate a capitalului investit, reprezentând costul mediu al capitalului investit, exprimat în termeni reali, înainte de impozitare a fost stabilită la valoarea de 6,9% pentru calculul tarifelor de transport și distribuție a energiei electrice, în perioada de reglementare 2019-2024.

Având în vedere modificările legislative menționate, ANRE a aprobat **Ordinele ANRE nr. 73-80 din 2019 prin care au fost stabilite tarifele operatorilor de distribuție concesionari valabile de la data de 1 iulie 2019.**

În trimestrul IV al anului 2019 ANRE a analizat solicitările fundamentate ale operatorilor și a aprobat, **prin Ordinele ANRE nr. 222 până la 229 din 2019, tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aplicabile de operatorii de distribuție concesionari de la 1 ianuarie 2020.**

Astfel, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, calculate ca medie ponderată a tarifelor specifice aprobate pentru operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari aplicabile de la 1 ianuarie 2020 cu cantitățile distribuite de energie electrică sunt următoarele:

- tariful specific mediu pentru înaltă tensiune – 20,46lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru medie tensiune – 37,54 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru joasă tensiune – 119,08 lei/MWh.

Față de valorile tarifelor medii specifice aplicabile de la 1 ianuarie 2019, tarifele medii au înregistrat o variație de 9,11 % la înaltă tensiune, 9,61 % la medie tensiune și 9,15 % la joasă tensiune.

Așa cum se observă din figura de mai sus, tarifele de distribuție aprobate pentru anul 2020 se situează la un nivel comparabil cu cel al tarifelor aplicate în anul 2016.

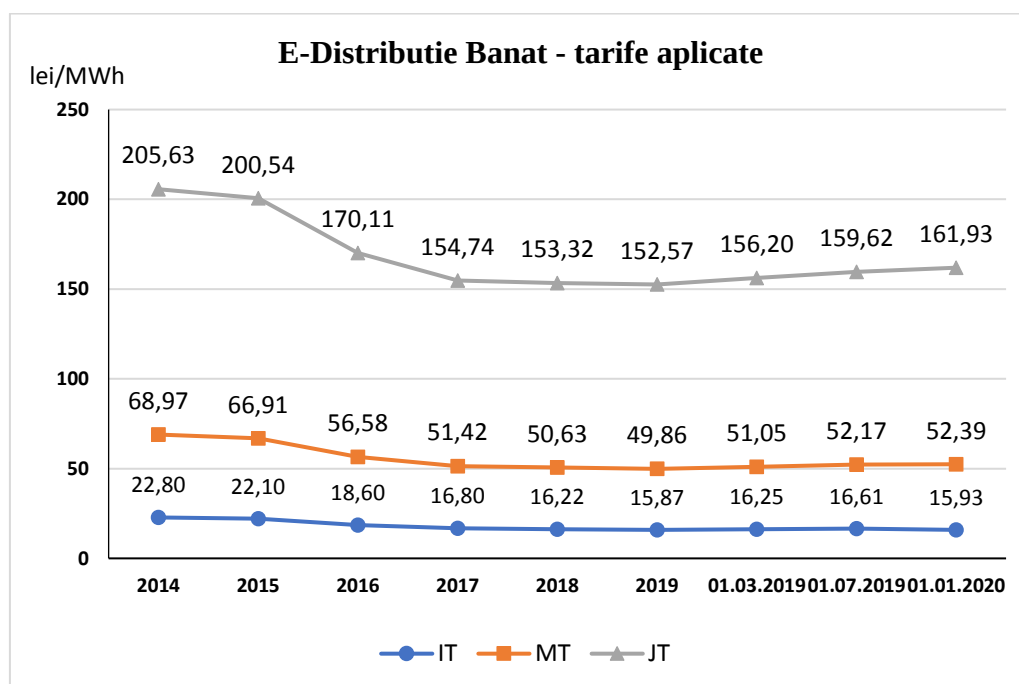
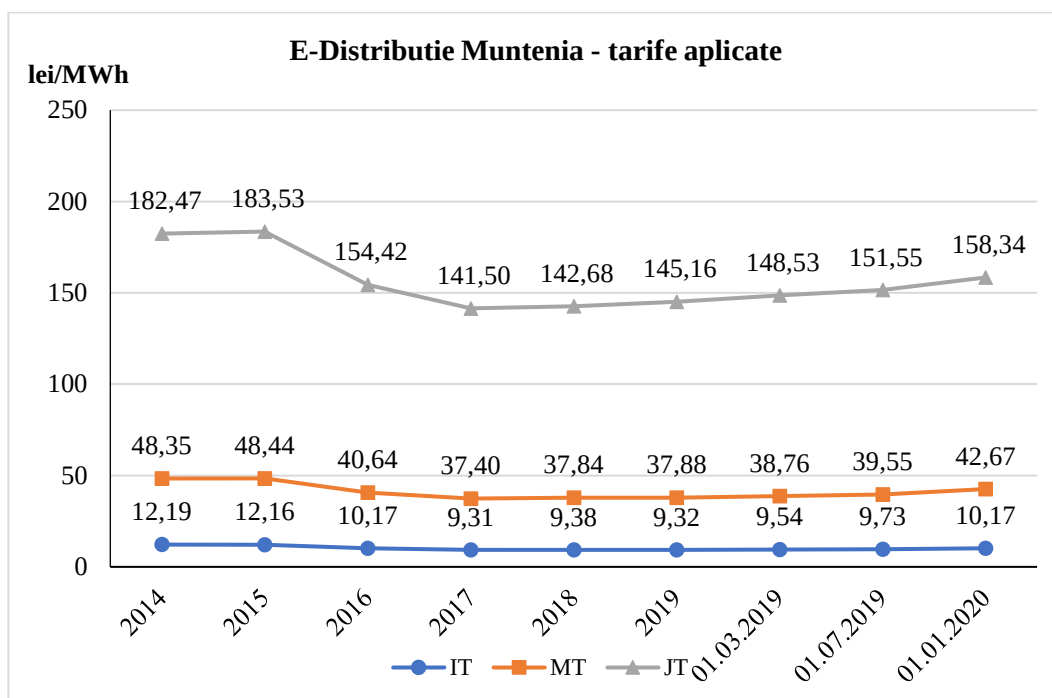
În anul 2019 s-a realizat reproiectarea tarifelor pentru perioada de reglementare în curs, ca rezultat al reluării procedurii de liniarizare a veniturilor, după actualizarea venitului țintă inițial ca urmare a închiderii anului 2018. Diferența de venituri pentru primul an al perioadei de reglementare reprezintă o corecție eșalonată pe perioada de reglementare în curs, prin considerarea acestuia la stabilirea veniturilor liniarizate. Astfel, pentru determinarea tarifelor de distribuție aprobate prin Ordinele ANRE nr. 222 până la 229 din 2019, au fost calculate și aplicate corecțiile anuale de închidere a anului 2018, precum și cele aferente închiderii perioadei a treia de reglementare (2014-2018). Acestea indică faptul că pentru perioada a treia de reglementare au fost aplicate corecții valorice semnificative, aferente costurilor controlabile și nerealizării investițiilor.

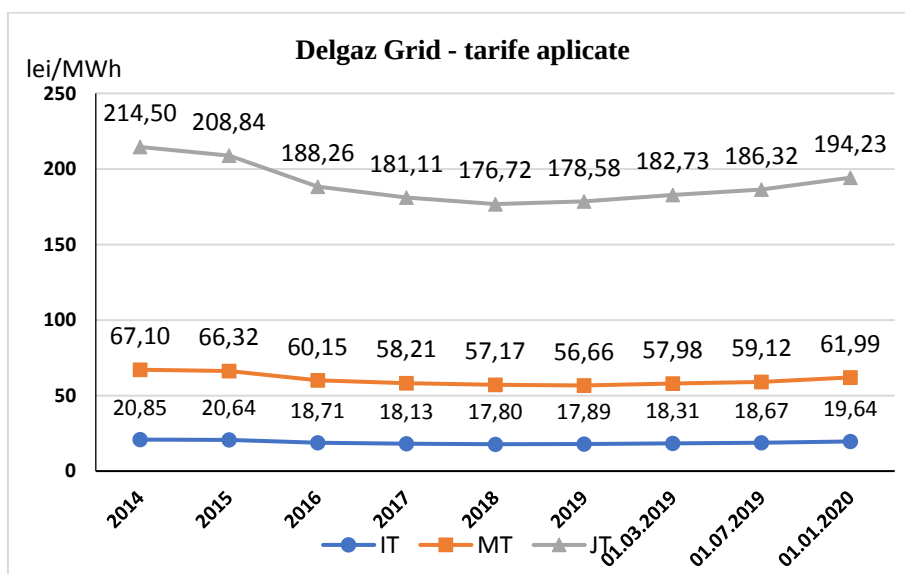
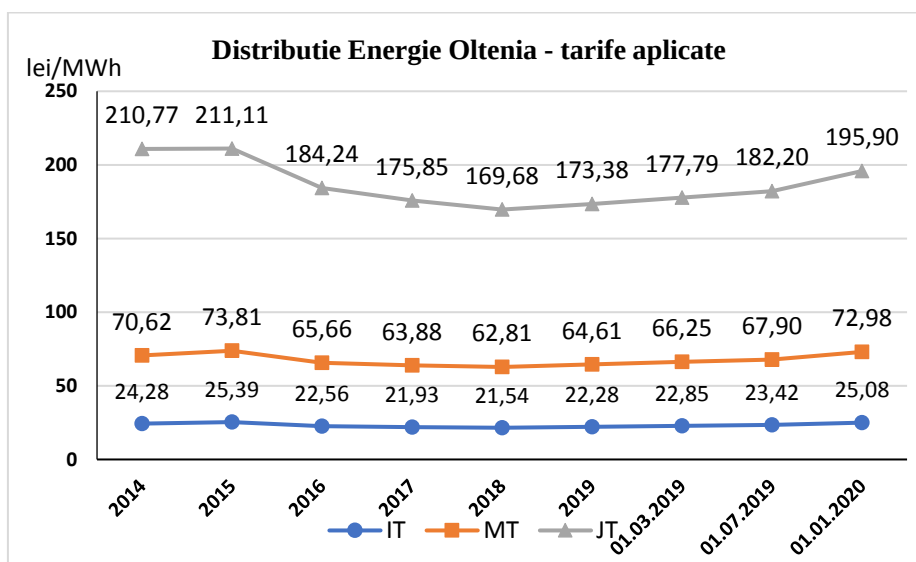
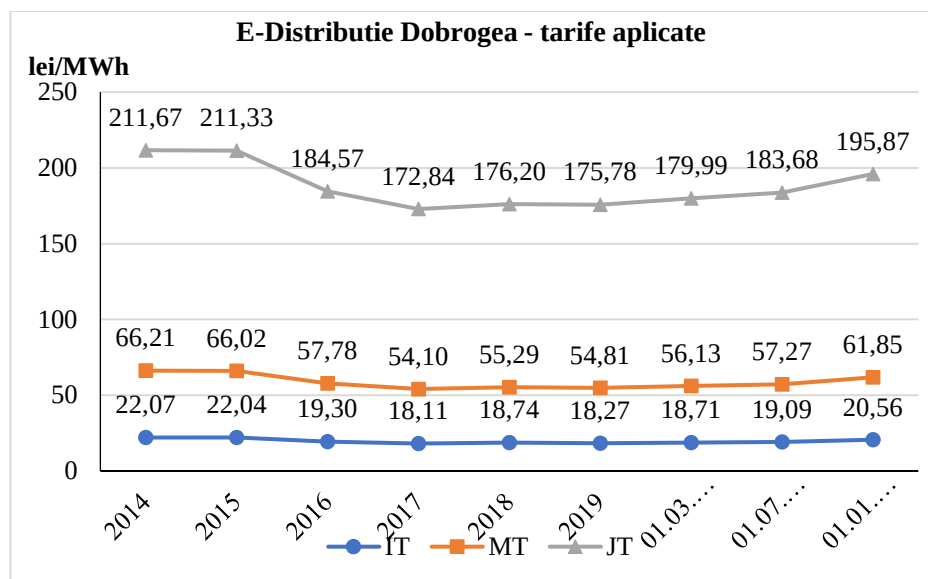
Analiza de detaliu a costurilor pe baza căroră s-au stabilit tarifele pentru serviciul de distribuție a fost prezentată în cadrul documentelor de aprobare a Ordinilor ANRE nr. 222 până la 229 din 2019.

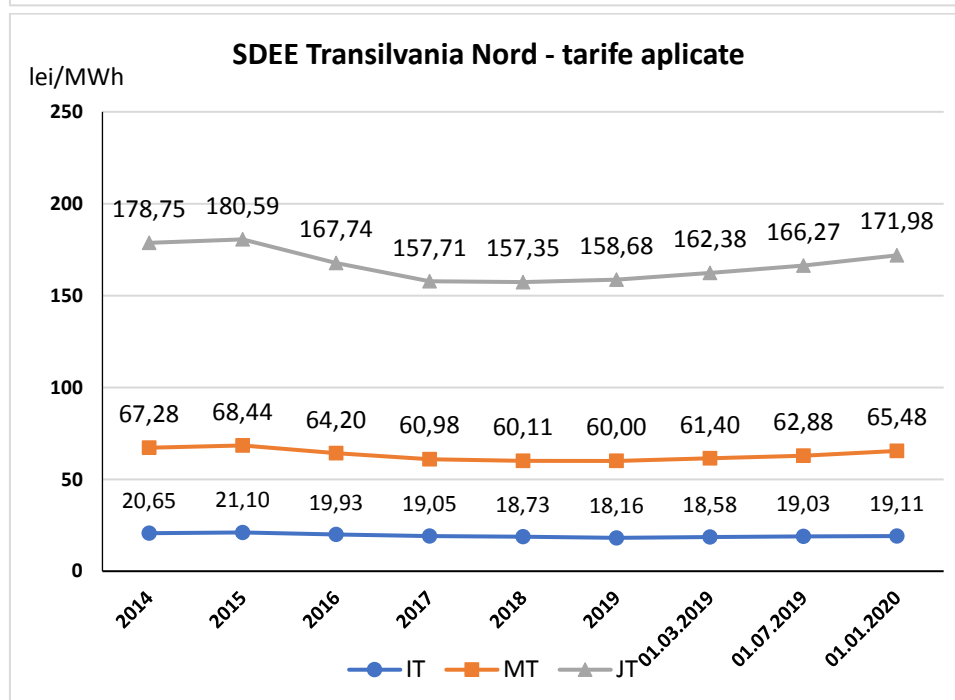
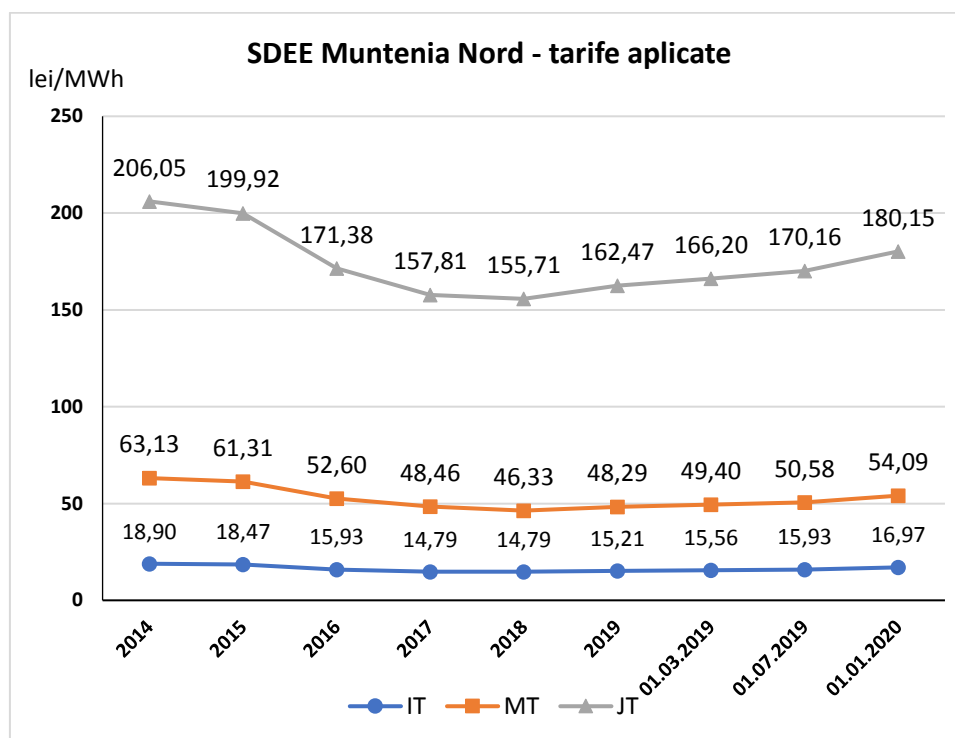
Menționăm că în aplicarea prevederilor art. 48 alin. (2) lit. (c) din *Lege*, conform căroră operatorii de distribuție concesionari, precum și operatorul de transport și de sistem au obligația publicării costurilor privind operarea, menținerea și dezvoltarea rețelelor electrice pe site-urile proprii, ANRE a aprobat prin Decizia nr. 618/2015 machetele cu formatul cadrul pentru publicarea acestora.

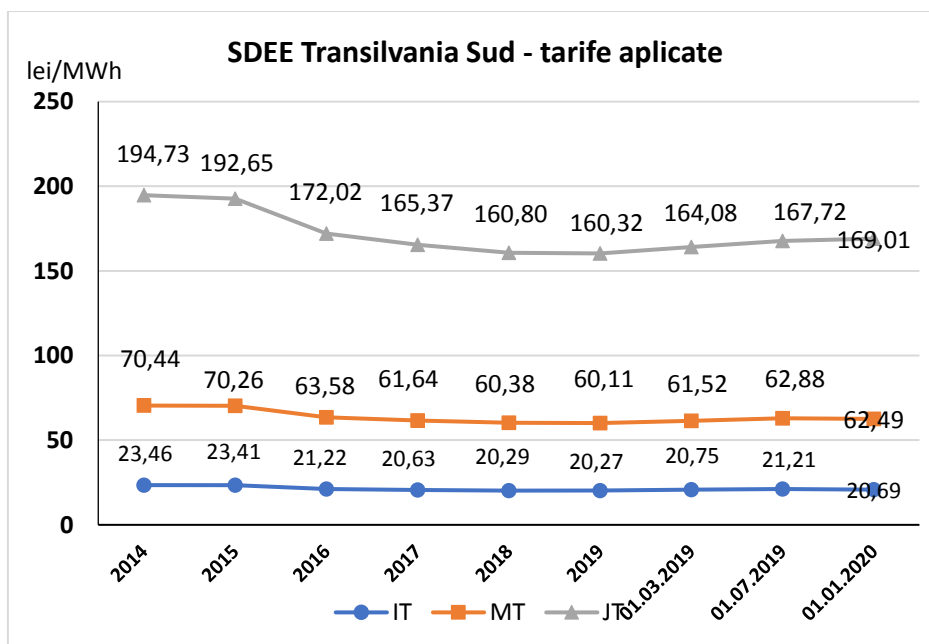
În figurile următoare se prezintă evoluția tarifelor de distribuție aplicate de fiecare operator de distribuție concesionar în perioada 2014-2020, în care valorile sunt exprimate în termeni nominali și

rezultă prin însumarea tarifelor specifice aprobate de ANRE, pe care le plătesc clienții finali în funcție de nivelul de tensiune la care sunt racordate instalațiile pe care le dețin.

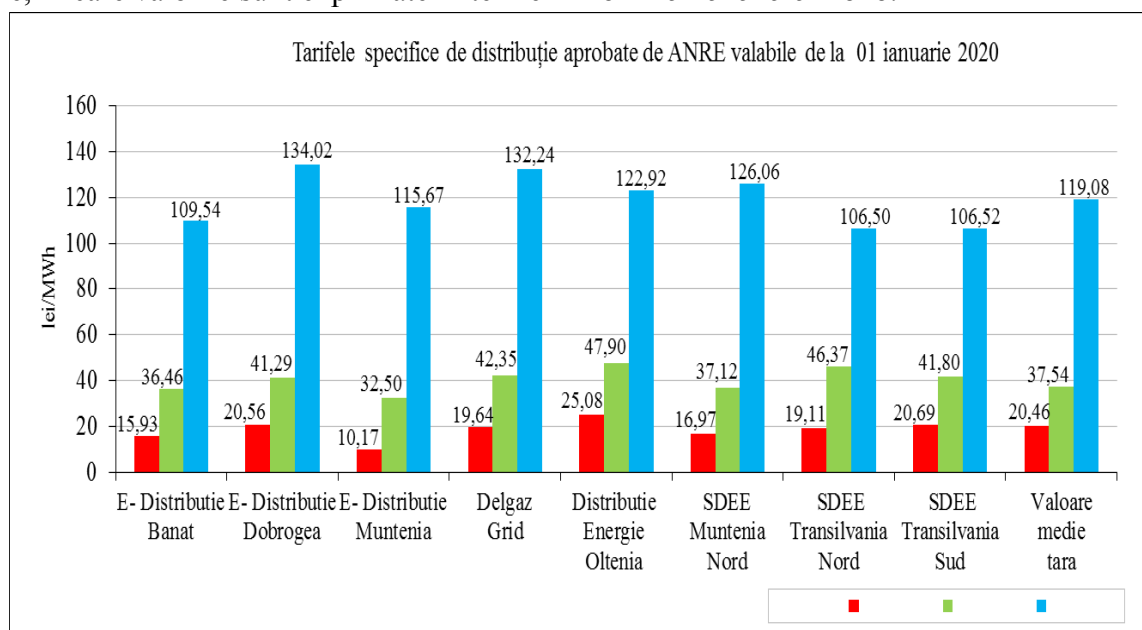

Comparația tarifelor specifice de distribuție aprobate de ANRE cu aplicabilitate de la 01.01.2020, pentru cei opt operatori de distribuție a energiei electrice concesiionari, se prezintă în figura următoare, în care valorile sunt exprimate în termenii nominali ai anului 2020.

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesiionari

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție alții decât operatorii concesiionari sunt aprobate de ANRE la solicitarea operatorilor de distribuție care dețin, operează, întrețin și dezvoltă rețele de distribuție în cadrul parcurilor și platformelor industriale sau al unor zone delimitate patrimonial și care au racordați utilizatori – beneficiari ai serviciului de distribuție.

Tarifele sunt determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice de operatori, alții decât operatorii de distribuție concesionari, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 102/2016*. În cursul anului 2019 au fost emise 3 decizii privind aprobarea tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatori de distribuție, alții decât operatorii concesionari.

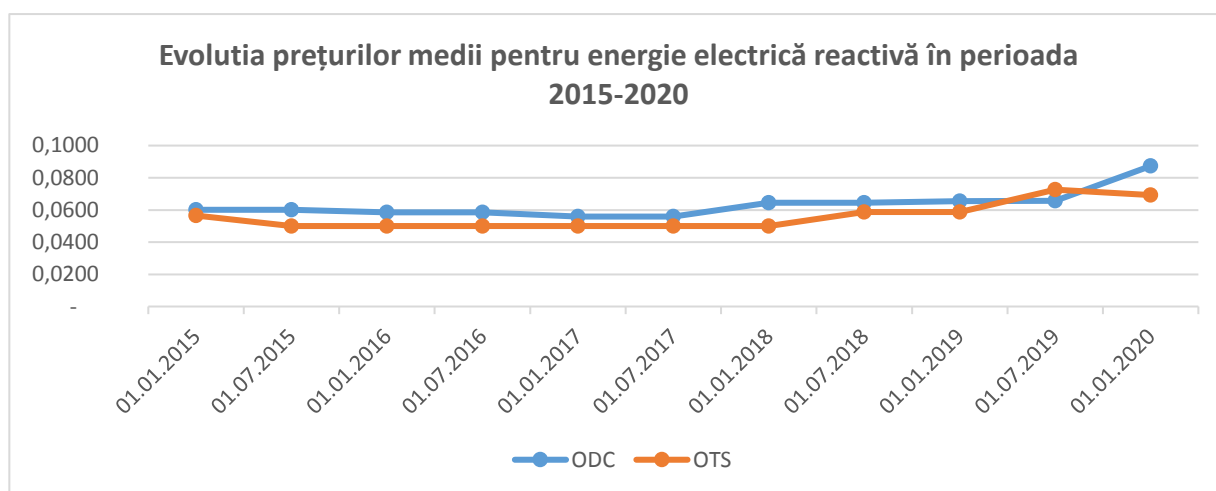
Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă

Prin Ordinul ANRE nr. 33/2014, cu modificările și completările ulterioare a fost aprobată *Metodologia privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă*, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2015.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, prețul reglementat al energiei electrice reactive se stabilește, prin convenție, la nivelul de 30 % din prețul reglementat de achiziție a energiei electrice active pentru acoperirea pierderilor proprii tehnologice ale rețelelor electrice deținute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție concesionari.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă aplicate în anul 2019 de către operatorul de transport și de sistem sunt cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 81/2019 pentru perioada 1 iulie – 31 decembrie 2019, respectiv 0,726 lei/kVARh și prin Ordinul ANRE nr. 218/2019 pentru anul 2020, respectiv 0,0692 lei/kVARh.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă aplicate de operatorii rețelelor electrice de distribuție în anul 2020 sunt cele aprobate prin Ordinele ANRE nr. 222 până la nr. 229 din 2019. În figura următoare se prezintă evoluția prețurilor medii pentru energia electrică reactivă aprobate pentru operatorii de distribuție concesionari (ODC) și pentru operatorul de transport și sistem (OTS) în perioada 2015-2020.

Tarifele de racordare la rețelele de interes public nu au suferit modificări în cursul anului 2019.

Monitorizarea investițiilor în rețele electrice

Evoluția cadrului de reglementare privind monitorizarea stării tehnice a rețelele electrice de interes public în cursul anului 2019

Cadrul de reglementare în baza căruia ANRE și-a îndeplinit în anul 2019 atribuțiile legale de monitorizare a lucrărilor de investiții și a lucrărilor de mentenanță pentru menținerea rețelelor electrice la un nivel înalt de siguranță, fiabilitate și eficiență, precum și a stării tehnice a rețelelor electrice de interes public, a fost completat prin aprobarea următoarelor reglementări:

Procedura privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorului de transport și de sistem și ale operatorilor de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 204/2019, a înlocuit procedura aprobată prin Ordinul ANRE nr. 8/2016 și a inclus prevederi referitoare la obligațiile operatorilor de rețea legate de elaborarea planurilor de investiții, fundamentarea și transmiterea acestora spre aprobare ANRE, realizarea planurilor de investiții și mentenanță asumate, raportarea lucrărilor realizate și justificarea costurilor aferente în vederea acceptării acestora în tarifele reglementate.

Metodologia pentru evaluarea condițiilor de finanțare a investițiilor pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 36/2019 a înlocuit metodologia cu aceeași denumire aprobată prin Ordinul ANRE nr. 75/2013 și a stabilit cadrul de reglementare privind dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție în zonele în care acestea nu există, în conformitate cu prevederile art. 51 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, rețelele electrice se extind la solicitarea autorităților publice în zonele de dezvoltare din planurile de dezvoltare regională și de urbanism și se cofinanțează din fonduri proprii ale operatorului de distribuție, din fonduri ale bugetelor locale și din bugetul de stat în condițiile legii, precum și din fonduri ale persoanelor fizice și juridice care au solicitat racordarea la rețea în acea zonă, pe principii de eficiență economică.

Decizia ANRE nr. 778/2019 *privind aprobarea Calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național pentru perioada 2019-2028*, a fost aprobată în baza art. 4 și 5 din Ordinului ANRE nr. 177/2018 și stabilește obligațiile anuale de implementare a SMI pentru fiecare operator de distribuție a energiei electrice concesionar asumate în urma efectuării analizelor cost-beneficiu pe zone de implementare, așa cum au fost definite în Condițiile-cadru, pe baza costurilor de implementare, a costurilor operaționale estimate și a veniturilor estimate din beneficiile ce pot fi obținute prin valorificarea funcționalităților SMI instalate. Calendarul prevede numărul de utilizatori care urmează a fi integrați în sisteme SMI în fiecare zonă de concesiune și valoarea lucrărilor de investiții aferente, pentru fiecare an din perioada de implementare.

Monitorizarea investițiilor în rețelele electrice se prezintă în Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice și starea tehnică a rețelelor electrice de transport și de distribuție - 2019 -, publicat pe site-ul ANRE la adresa: <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/rapoarte/rapoarte-indicatori-performanta>.

Monitorizarea proiectelor de investiții privind punerea în funcțiune a unei capacități de interconexiune transfrontalieră

România face parte din coridorul prioritar nr. 3 privind energia electrică "Interconexiuni nord-sud privind energia electrică din Europa Centrală și din Europa de Sud-Est" ("NSI East Electricity"): interconexiuni și linii interne în direcțiile nord-sud și est-vest pentru finalizarea pieței interne și pentru integrarea producției provenite din surse regenerabile.

Valoarea capacității de interconexiune în prezent este la valoarea de 10-11 %, fapt ce se datorează actualizării puterilor instalate în SEN ale grupurile incluse în licențele de exploatare comercială și creșterii valorilor NTC pe granița cu Bulgaria de la valori de 25-300 MW la 900 MW prin eliminarea unor congestii interne în rețeaua de transport a OTS bulgar, ESO-EAD.

În ceea ce privește atingerea obiectivului de interconectare de 15 % pentru anul 2030, acesta ar trebui să fie îndeplinit în principal prin implementarea PCI-urilor și realizarea celorlalte proiecte incluse în Planul de dezvoltare a RET.

Pe baza raportărilor periodice ale OTS, stadiul actual al proiectelor de interes comun inițiate de operatorul de transport și de sistem, cuprinse în Planul de dezvoltare a RET, care fac parte din coridorul prioritar "Interconexiuni nord-sud privind energia electrică din Europa Centrală și din Europa de Sud-Est" ("NSI East Electricity") este următorul:

Cod PDRET 2018-2027	Cod TYNDP 2018	Cod PCI	Descriere	Programat PIF	Etape restante
F.5	138.275	3.8.5	LEA 400 kV Smârdan-Gutinaș	2023	Emiterea HG transfer drept de administrare și de schimbare a folosinței, scoatere temporară sau definitivă din circuitul agricol, scoatere temporară sau definitivă din fondul forestier național. Finalizarea procedurii de expropriere Derularea procedurii de achiziție și semnarea contractului de execuție și executia lucrarilor.
F.6+ F.7+ F.8+ F.9	138.273	3.8.4	LEA 400 kV Cernavodă – Stâlp, cu un circuit intrare/ieșire în st. Gura Ialomiței	2021	Obținere autorizație de construire pentru lucrările de extindere cu două celule 400 kV a stației Gura Ialomiței; Emiterea Ordinului de Ministru pentru scoaterea definitivă din fondul forestier național; Execuția lucrărilor.
F.4	144.238	3.22.1	LEA) 400 kV de interconexiune Reșița – Pancevo	2018	Lucrările de execuție s-au finalizat în data de 30.03.2018. Exploatarea comercială va începe după finalizarea stației 400kV Reșița.
F.1.1+	144.269	3.22.2	LEA 400 kV Porțile	2021	Execuție lucrări

F.1.2+ F.1.3			de Fier – Anina – Reșița		
F.2.1+ F.2.2	144.270	3.22.3	Trecerea la tensiunea de 400 kV a LEA 220 kV Reșița – Timișoara/Săcălaz, inclusiv construirea stației de 400 kV Timișoara	2023	Întocmirea și depunerea dosarului de candidatură la Ministerul Energiei-ACPIC, conform prevederilor Regulamentului UE 347/2013, art. 10 pct.1; Obținerea Avizelor DJ Caraș Severin și Timișoara, obținerea Acordului de mediu, obținerea autorizațiilor de construire, obținerea HG aprobare amplasament și declanșarea procedurii de expropriere a imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național Execuția lucrărilor
F.3.1+ F.3.2+ F.3.3	144.270	3.22.4	Trecerea la tensiunea de 400 kV a LEA 220 kV Arad – Timișoara/Săcălaz , inclusiv construirea stației de 400 kV Sacalaz și extinderea stației Arad	2027	În curs de elaborare PT+CS; În curs de obținere avizele și acordurile solicitate în certificatele de urbanism; Execuție lucrări: 2022-2027.

Monitorizarea realizării planului de dezvoltare a rețelei electrice de transport pe 10 ani

Stadiul proiectelor cuprinse Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2018-2027, aflat în vigoare, este prezentat în detaliu în tabelul de mai jos:

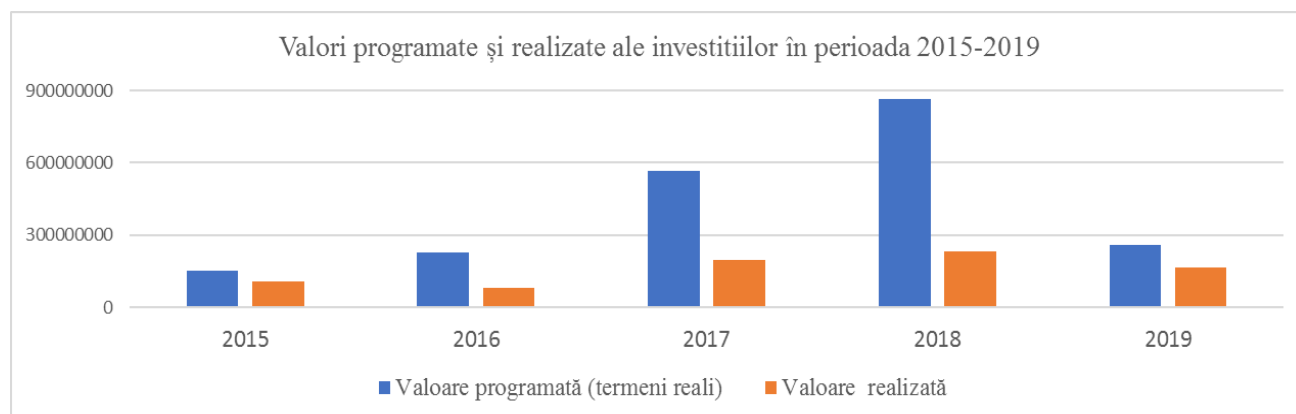
	Total lucrări	Stadiu			
		Finalizat	În termen	Întârziat	Exclus din plan
A - Retehnologizarea RET existente	58	8	24	25	1
C - Siguranța alimentării consumului	4	0	1	3	0
D - Integrarea producției din centrale noi - Dobrogea si Moldova	11	0	2	9	0
E - Integrarea producției din centrale - alte zone	2	0	0	2	0
F - Creșterea capacității de interconexiune și integrarea producției din SRE	17	2	4	11	0
G - Platforma integrată de conducere operativă a SEN + Inlocuire componente sistem EMS	1	0	1	0	0

SCADA Areva + Inlocuire componente suport ale platformei Pietei de Echilibrare					
H - Sistem de contorizare si management date de masurare a e.e. pe piata angro	1	0	0	1	0
J - Management sisteme informatice și telecomunicații	1	0	0	1	0
K - Infrastructura critica	1	0	0	1	0

ANRE a solicitat OTS să analizeze impactul amânării PIF a proiectelor estimate în planul de dezvoltare în anul 2019 dar care nu au fost incluse ulterior în planul anual de investiții. Conform raspunsului OTS întârzierea proiectelor de modernizare a stațiilor electrice duce la menținerea unor cheltuieli mari de exploatare, întârzierea unor proiecte cum ar fi creșterea capacității transformatoarelor din stație au efect asupra îndeplinirea criteriilor de siguranță, iar întârzierea altor proiecte nu are impact asupra funcționării RET. Operatorul face eforturi pentru recuperarea întârzierilor, concomitent cu luarea măsurilor necesare pentru diminuarea impactului nefinalizării la timp a lucrărilor.

Monitorizarea realizării planului de investiții al OTS pentru anul 2019

Evoluția valorilor investițiilor planificate/realizate din surse proprii în perioada 2015-2019 se prezintă astfel:

	2015	2016	2017	2018	2019
Valoare programată [lei]*	155.096.750	256.300.431	587.335.286	885.087.021	259.804.158
Valoare realizată [lei]	106.817.186	81.392.087	197.358.724	235.739.485	165.411.524
Grad de realizare valorică (incl. din alte planuri)	69%	32%	34%	27%	64%

Notă:*) Valorile programate sunt exprimate în termeni nominali

Investițiile realizate din planul anului 2019 se prezintă în tabelul următor:

	Descriere lucrare	Realizat
A	Retehnologizarea RET existente	83.974.008
1	Retehnologizare stația 400/110/20 kV Domnești	35.791.417
2	Retehnologizarea stației 400 kV Isaccea - Etapa I	30.612.836
3	Înlocuire AT și Trafo în stații electrice - Etapa 2, faza 2 Lot II - Trafo	2.554.035
4	Modernizarea instalațiilor de 110 și 400(220) kV din stația Focșani Vest	7.889.800

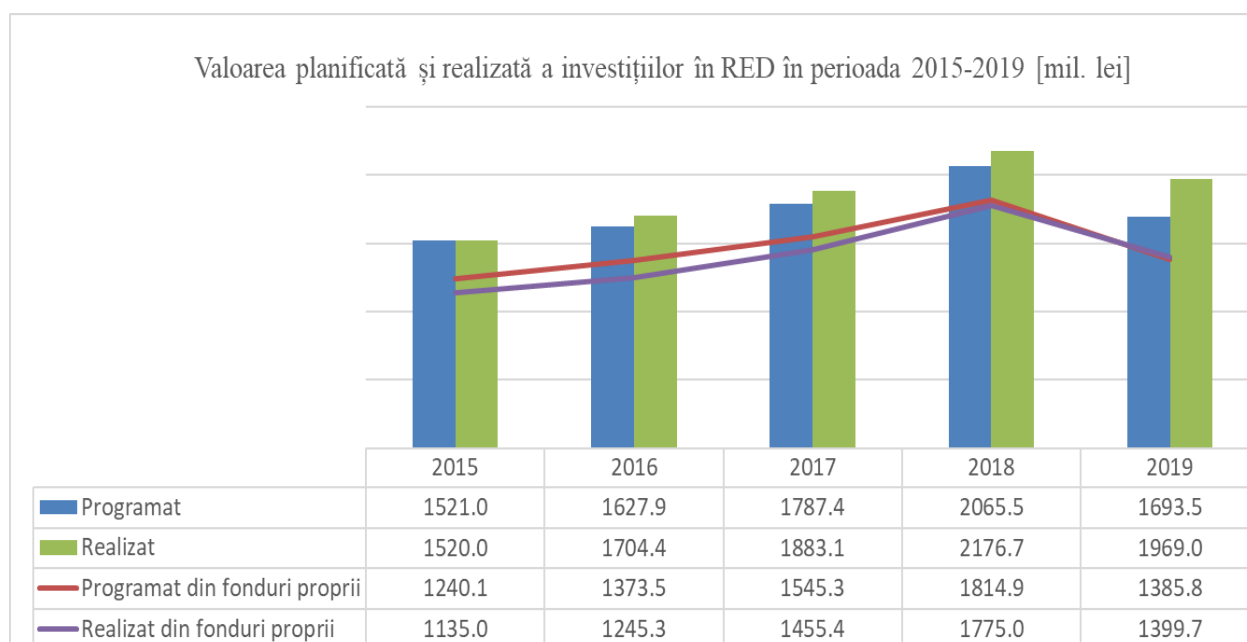
	Descriere lucrare	Realizat
5	Celule mobile de 110 kV, 220 kV si 400 kV	7.125.920
B	Extindere RET (21 investiții la nivel de sucursale și executiv=	12.008.302
I	Alte investiții și dotări	7.304.020
	Realizări din planul anului 2019	103.286.330

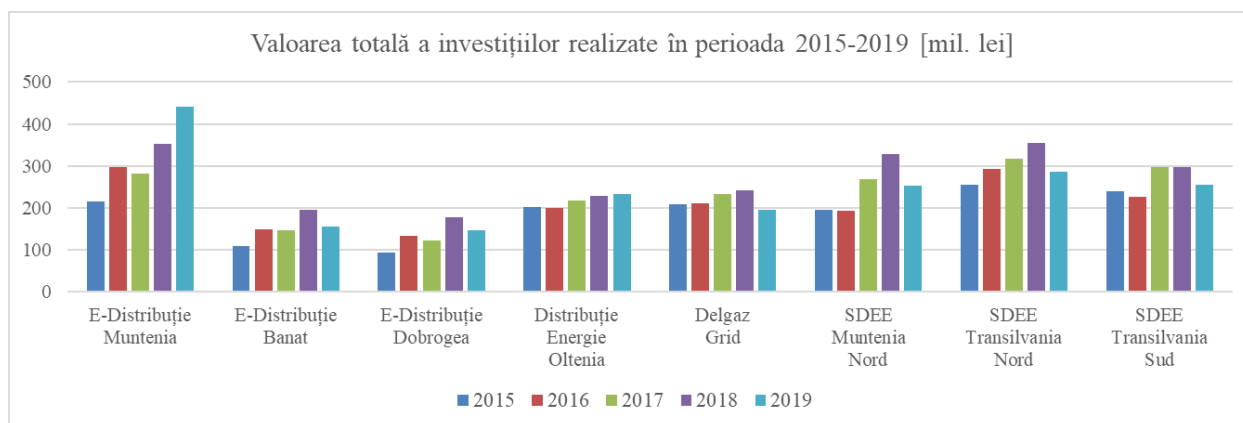
Din analiza valorilor raportate se constată ca cca. 62 % din lucrările realizate în anul 2019 reprezintă lucrări aparținând planului de investiții al anului 2019, restul reprezentând recuperări / devansări din planurile altor ani (103.2086.330 lei din 165.411.524 lei).

Monitorizarea realizării planurilor de investiții ale OD pentru anul 2019

Stabilirea necesarului de lucrări de investiții și de mentenanță în rețelele electrice de distribuție la un nivel astfel dimensionat încât să se asigure siguranța, fiabilitatea și eficiența acestora este responsabilitatea exclusivă a operatorilor de distribuție. Aceștia pot și au obligația legală să stabilească programe de investiții și de mentenanță fundamentate pe analize și evaluări efectuate în cadrul activității de management al activelor.

Investițiile realizate de operatorii concesiionari de distribuție a energiei electrice în perioada 2015 - 2019 față de planurile asumate, valori totale și valori din surse proprii, cu mențiunea că realizările aferente anului 2019 sunt estimative deoarece analiza efectuată de ANRE nu este finalizată, se prezintă în graficele următoare:

Din datele prezentate de operatori se constată că în anul 2019 gradul de realizare la nivel de țară a planurilor de investiții a fost de 101 % îmbunătățit semnificativ față de anii anteriori - 97,8 % în anul 2018, respectiv 94,2 % anul 2017. Conform prevederilor *Procedurii* aplicabile pentru anul 2019, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 8/2016, OD aveau obligația de a realiza cel puțin 95% din valoarea totală a programului anual de investiții, inclusiv investițiile în dotări.

Tipul lucrărilor realizate în rețelele electrice de distribuție în anul 2019 se prezintă în tabelul următor:

Tip	Denumire categorie	Valoare totală realizată [lei]	din care surse proprii:
	TOTAL, din care:	1.968.965.808	1.399.658.556
A	ESENTIALE - Total (A1+A2+A3+A4)	346.949.218	345.345.348
A1	Retehnologizarea și modernizarea liniilor/stațiilor și posturilor de transformare existente care sunt supraîncărcate, considerate locuri de muncă cu condiții deosebite din punct de vedere al securității muncii, care au parametri tehnici necorespunzători	272.533.729	270.929.859
A2	Înlocuirea echipamentelor existente uzate fizic și moral pentru care nu există piese de schimb și pentru care nu mai pot fi executate lucrări de mentenanță corespunzătoare, înlocuirea echipamentelor pentru a se respecta condițiile de mediu	74.415.489	74.415.489
A3	Instalații pentru compensarea factorului de putere	0	0
B	NECESARE - Total (B1+B2+B3+B4+B5+B6)	1.427.437.697	859.734.316
B1	Înlocuirea echipamentelor existente amortizate, ai căror parametri tehnici nu mai corespund cu normativele în vigoare și care nu mai asigură respectarea parametrilor de performanță și calitate prevăzuți în legislație	9.392.022	9.392.022
B2	Înlocuirea de echipamente, lucrări de retehnologizare și modernizare pentru reducerea CPT, înlocuirea grupurilor de măsurare	311.215.462	310.230.621
B3	Îmbunătățirea calității serviciului de distribuție	353.108.218	341.817.027
B4	Realizarea de capacități noi, extinderea rețelei existente pentru alimentarea noilor utilizatori	79.904.971	63.123.408
B5	Implementarea sistemelor de măsurare inteligentă	63.067.609	58.804.677
B6	Noi racordări, inclusiv cele impuse de legislația primară, întărirea rețelei pentru noile racordări, precum și cota parte neacoperită de	610.749.415	76.366.561

Tip	Denumire categorie	Valoare totală realizată [lei]	din care surse proprii:
	TOTAL, din care:	1.968.965.808	1.399.658.556
	tariful de racordare		
C	JUSTIFICABILE - Total (C1+C2+C3+C4)	194.578.892	194.578.892
C1	Achiziția de echipamente pentru asigurarea securității muncii și achiziția de echipamente de lucru	29.729.517	29.729.517
C2	Îmbunătățirea condițiilor de muncă	84.111.223	84.111.223
C3	Preluări capacități energetice de distribuție a energiei electrice de la terți	2.033.221	2.033.221
C4	Înlocuirea grupurilor de măsurare și înlocuiri ale unor părți componente ale mijloacelor fixe	78.704.930	78.704.930

Se constată că din valoarea totală a lucrărilor de investiții realizate din surse proprii în anul 2019, lucrările de investiții în RED reprezintă 91,87 %.

Monitorizarea stării tehnice a rețelelor electrice se prezintă în Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice și starea tehnică a rețelelor electrice de transport și de distribuție - 2019 -, publicat pe site-ul ANRE la adresa: <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/rapoarte/rapoarte-indicatori-performanta>.

Monitorizarea prognozei balanței dintre resursele și consumul de energie electrică pentru următorii 5 ani și estimarea evoluției siguranței alimentării cu energie electrică pentru o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani

ANRE monitorizează prognoza balanței dintre resursele și consumul de energie electrică pentru următorii 5 ani și estimarea evoluției siguranței alimentării cu energie electrică pentru o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani, implicit planificarea punerii în funcțiune de noi capacități de producere în baza informațiilor și analizelor prezentate de OTS în cadrul planului de dezvoltare a RET. Planul de dezvoltare a RET se actualizează la fiecare doi ani, astfel încât la data elaborării actualului Raport de activitate, este în vigoare **Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2018-2027**, care a fost aprobat prin Decizia ANRE nr. 1604 din 5 octombrie 2018 și a fost completat cu Nota de completare aprobată prin decizia ANRE nr. 2070 din 03.12.2019, document publicat pe pagina de internet a CNTEE Transelectrica SA la adresa:

http://www.transelectrica.ro/documents/10179/9406678/completare+Plan+Dezvoltare+2018-2027_Septembrie_clean_final_CTES_CCh_DB_clean.pdf/b4084b29-9a71-41c8-92ea-c70da0d5db2e.

Având în vedere că în prezent CN Transelectrica SA, în calitate de OTS elaborează **Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2020-2029**, care urmează a fi supus dezbaterii publice și apoi a fi transmis spre aprobare ANRE, prezentele date de monitorizare nu sunt actualizate față de cele prezentate în raportul anual anterior al ANRE. Se prezintă în continuare în rezumat, principalele aspecte referitoare la prognoza balanței dintre resursele și consumul de energie electrică pentru următorii 5 ani și estimarea evoluției siguranței alimentării cu energie electrică pentru o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani.

Proгноза balanței SEN dintre producție și consum pentru o perioadă de 10 ani

În cadrul **Planului de dezvoltare a RET pentru perioada 2018-2027**, OTS a analizat adecvanța SEN în perspectiva orizonturilor de timp 2018-2022-2027.

Parcul de producție dintr-un sistem este considerat adecvat dacă poate acoperi cererea de energie electrică în toate regimurile staționare în care poate funcționa sistemul electroenergetic național (SEN) în condiții normale.

Pentru evaluarea în perspectivă, s-a verificat capacitatea de producere pentru momentul din an când se atinge în SEN valoarea maximă a consumului și anume vârful de seară iarna, utilizând metodologia aplicată la nivel european în cadrul ENTSO-E.

Adecvanța SEN a fost evaluată luând în considerare două scenarii: un scenariu de referință și un scenariu favorabil de variație a consumului coroborat cu un scenariu „verde” de evoluție a capacităților de producere, caracterizat prin creșterea puterii instalate în sursele regenerabile de energie.

Estimarea adecvanței parcului de producere pentru orizonturile de timp 2018-2022-2027, în scenariul de referință de variație a consumului (în care s-a considerat o creștere cumulată a consumului de energie electrică cu cca. 2,7 % pe termen mediu, adică până în anul 2022 și cu încă cca. 5,2 % pe termen lung, adică până în anul 2027), conduce la concluzia că excedentul de putere netă disponibilă în sistem este de circa 11% din capacitatea netă de producere în 2018, valoare ce se menține cvasiconstantă datorită reducerii graduale a capacității de producere din unități care funcționează pe bază de combustibili fosili, pe de-o parte și a creșterii consumului, pe de altă parte, conform datelor din tabelul de mai jos:

Adecvanța parcului de producere din SEN - Scenariul de Referință

		MW		
	Putere netă în SEN	2018	2022	2027
1	centrale nucleare	1300	1300	2630
2	centrale termoelectrice conventionale	6559	7148	6529
	• pe lignit	2676	3193	2860
	• pe huila	428	428	428
	• pe gaze naturale / hidrocarburi	3456	3528	3241
3	resurse energetice regenerabile	4500	5100	5500
	• eoliene	3000	3400	3600
	• fotovoltaice	1350	1500	1600
	• biomasa	150	200	300
4	centrale hidroelectrice	6436	6505	6532
	• CHEAP			
5	Capacitatea netă de producere [5=1+2+3+4]	18796	20053	21190
6	Putere indisponibilă totală	7946	8628	8924
	• Putere indisponibilă (Reduceri temporare+conservari)	4512	4940	5175
	• Putere în reparație planificată	1110	1184	1115
	• Putere în reparație accidentală (după avarie)	1217	1277	1347
	• Rezerva de putere pentru servicii de sistem	1107	1227	1287
7	Puterea disponibilă netă asigurată [7=5-6]	10850	11425	12266
8	Consum intern net la varful de sarcină	8855	9185	9690
9	Capacitate rămasă (fără considerarea schimburilor cu alte sisteme)	1995	2241	2576
10	Sold Import-Export la varful de sarcină	-800	-1000	-1200

În scenariul favorabil de variație a consumului, caracterizat printr-o creștere a consumului de energie electrică cu 5,08 % anual pe termen mediu (2022) și cu 4,67 % pe termen lung (2027) și un scenariu „verde” de evoluție a capacităților de producere, caracterizat prin creșterea puterii instalate în sursele regenerabile de energie, ca urmare a condițiilor economice și financiare favorabile implementării politicilor energetice promovate la nivelul Uniunii Europene, excedentul de putere netă disponibilă în sistem se menține la circa 11% din capacitatea netă de producere. Creșterea de putere indisponibilă în acest scenariu se datorează componentei impredictibile asociată producției din surse regenerabile, în special eoliene și fotovoltaice. În acest caz, prognoza adecvanței a avut în vedere faptul că instalarea de centrale eoliene și solare are drept consecință creșterea ponderii puterii indisponibile ca o consecință a specificului funcționării intermitente a acestor centrale, caracterizate printr-un număr mic de ore de utilizare a puterii maxime. Deoarece disponibilitatea centralelor eoliene și solare este limitată în cursul anului și producția lor nu este controlabilă așa cum este cea a centralelor clasice, pentru asigurarea adecvanței este neapărat necesară existența unui anumit volum de putere în centrale clasice de vârf cu pornire rapidă și/sau capacități de stocare a energiei, ca de exemplu centrale hidro cu acumulare prin pompaj, tehnologii și echipamente pentru stocarea energiei electrice etc.

Adecvanța parcului de producere din SEN
- Scenariul Favorabil consum/Scenariul „verde” capacități

				MW
	Putere netă în SEN	2018	2022	2027
1	centrale nucleare	1300	1300	2630
2	centrale termoelectrice conventionale	6559	7148	6529
	• pe lignit	2676	3193	2860
	• pe huila	428	428	428
	• pe gaze naturale / hidrocarburi	3456	3528	3241
3	resurse energetice regenerabile	4500	5100	6500
	• eoliene	3000	3400	4000
	• fotovoltaice	1350	1500	2000
	• biomasa	150	200	500
4	centrale hidroelectrice	6436	6505	6532
	• CHEAP			
5	Capacitatea netă de producere [5=1+2+3+4]	18796	20053	22190
6	Putere indisponibilă totală	7946	8666	9738
	• Putere indisponibilă (Reduceri temporare+conservari)	4512	4940	5815
	• Putere în reparatie planificată	1110	1179	1135
	• Putere în reparatie accidentală (după avarie)	1217	1321	1382
	• Rezerva de putere pentru servicii de sistem	1107	1227	1407
7	Puterea disponibilă netă asigurată [7=5-6]	10850	11387	12452
8	Consum intern net la varful de sarcina	8855	9500	9940
9	Capacitate rămasă (fără considerarea schimburilor cu alte sisteme)	1995	1886	2512
10	Sold Import-Export la varful de sarcina	-800	-1000	-1200

Estimarea evoluției siguranței în alimentarea cu energie electrică pentru o perioadă de 15 ani

Sunt prezentate în continuare estimările pentru condițiile necesare asigurării siguranței în alimentarea cu energie electrică pentru orizonturile de timp 2020 – 2030 – 2040 conform scenariilor elaborate în cadrul TYNDP 2018. Acest plan are în vedere modelul integrat al rețelei electrice europene și se bazează pe planurile naționale de dezvoltare a rețelei electrice de transport pe zece ani, luând în considerare planuri regionale de investiții, precum și planificarea rețelei la nivel comunitar, inclusiv

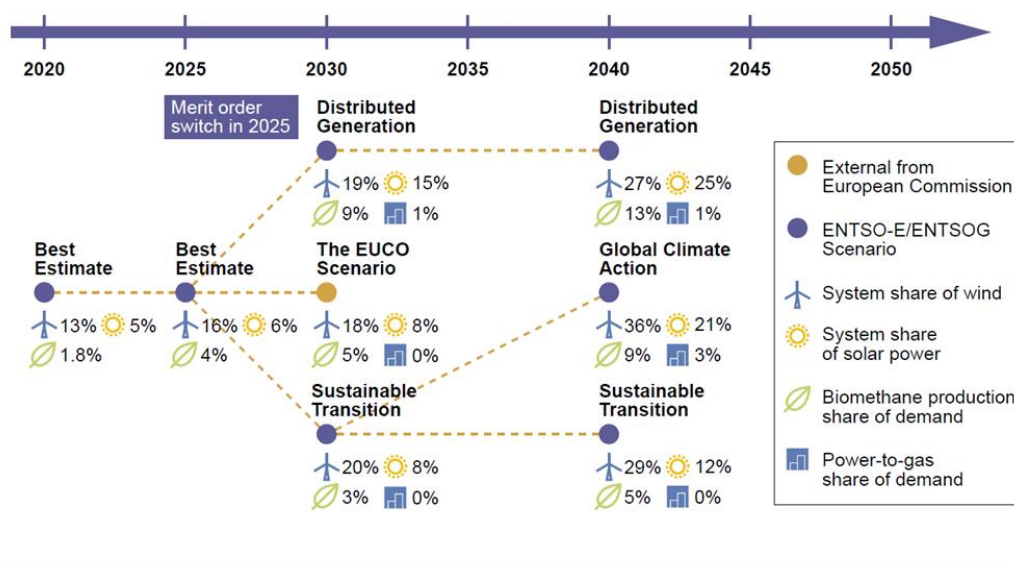
proiectele de interes comun care asigură dezvoltarea capacităților de transport transfrontaliere.

Scenariile TYNDP 2018 includ un scenariu „**Best Estimate**” (BE) pe termen scurt și trei scenarii pe termen lung care reflectă schimbările necesare în producerea și utilizarea energiei pentru atingerea țintelor de decarbonizare:

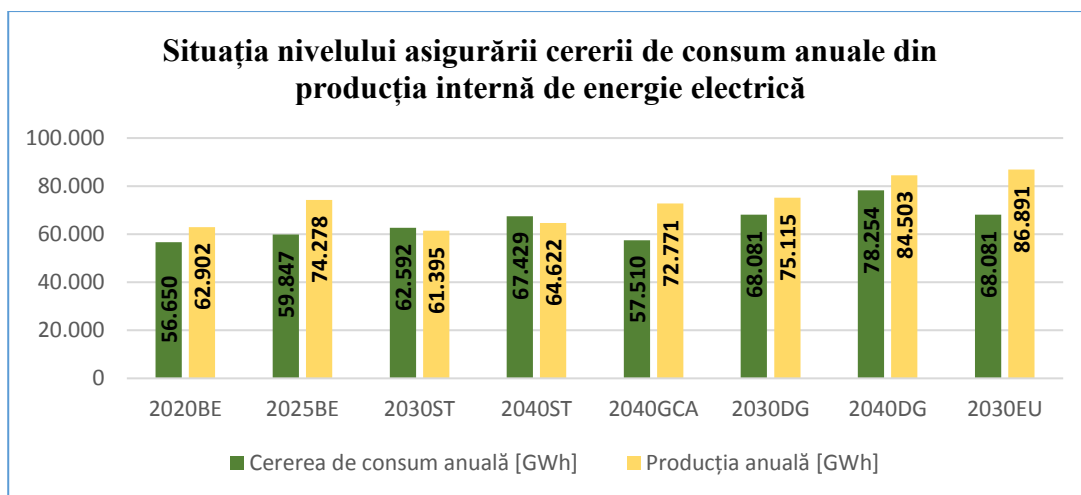
- „**Sustainable Transition**” (ST) - Tranziția durabilă urmărește o reducere rapidă și durabilă a emisiilor de CO₂ prin înlocuirea cărbunelui cu gaze în sectorul energetic. În acest scenariu, se atinge obiectivul UE de reducere a emisiilor de CO₂ cu 80-95 % până în 2050.
- **Distributed Generation**” (DG) – Producția distribuită permite participarea la piață a prosumatorilor. Acest scenariu prezintă o dezvoltare descentralizată a producției de energie, cu accent pe tehnologiile la utilizatorii finali. Această evoluție duce la atingerea unui nivel ridicat de răspuns la nivelul cererii în raport cu producerea și furnizarea energiei.
- „**Global Climate Action**” (GCA) - Acțiunea globală în domeniul climei (GCA) reprezintă un efort global pentru decarbonizarea accelerată. Accentul se pune pe utilizarea energiei din surse regenerabile la scară largă și chiar pe energia nucleară.

În figura de mai jos este prezentată diagrama dezvoltării scenariilor din TYNDP 2018.

Diagrama scenariilor cuprinse în TYNDP 2018

Se poate constata că în cazul României pentru toate scenariile, cererea de energie electrică prognozată este acoperită de energia produsă, cu excepția scenariului ST, în care consumul este cu cca. 2% mai mare decât producerea pentru orizontul de timp 2030 și cu cca. 4 % mai mare pentru orizontul de timp 2040, după cum este prezentat în graficul următor:

Monitorizarea planificării punerii în funcțiune de noi capacități de producere

Analiza planificării punerii în funcțiune a noilor capacități de producere se realizează de către OTS în cadrul Planului de dezvoltare a RET în perioada 2018-2027, în vigoare. Conform informațiilor prezentate în cadrul acestui plan, 80 % din grupurile termoelectrice existente au durata de viață normată depășită. Au fost realizate lucrări de re tehnologizare și/sau modernizare pentru grupurile termoelectrice din SEN, dar nu toate sunt echipate cu instalații pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră care să le permită încadrarea în normele impuse de Uniunea Europeană privind emisiile de dioxid de sulf, oxid de azot și pulberi provenite de la instalațiile mari de ardere.

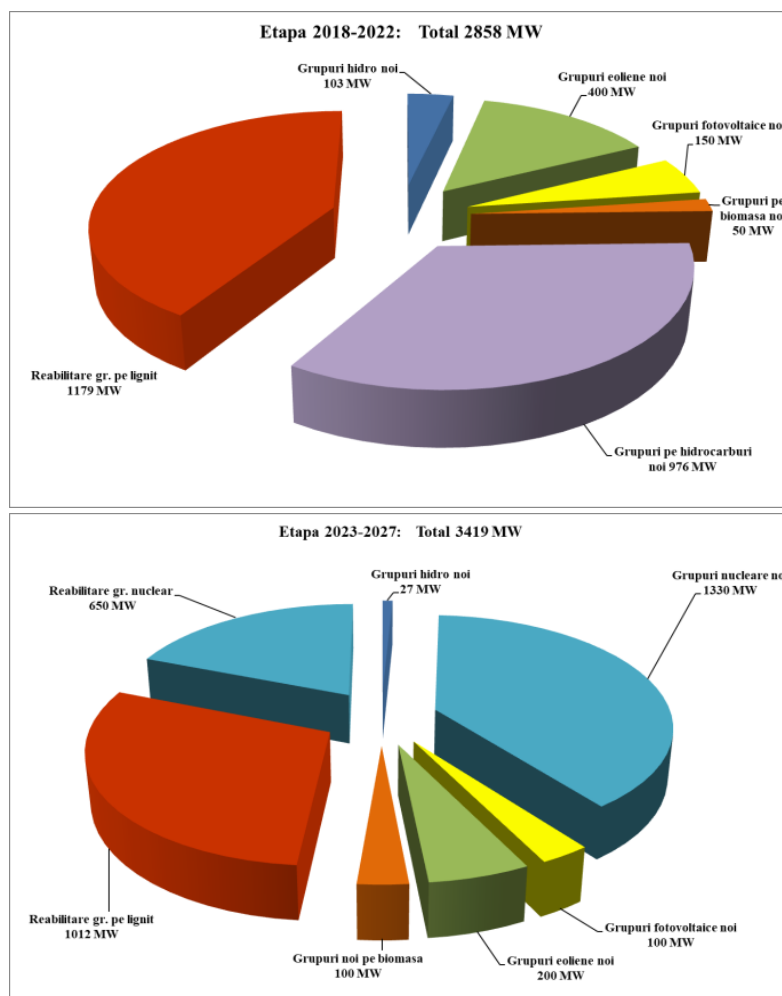
În vederea încadrării în normele UE, Ministerul Administrației și Internelor a emis Ordinul nr. 859/2005, care implementează „Programul național de reducere a emisiilor de dioxid de sulf, oxid de azot și pulberilor provenite de la instalațiile mari de ardere”, conform căruia toate grupurile termoelectrice trebuie să se încadreze în cerințele de mediu impuse pentru a rămâne în funcțiune.

Astfel, pentru perioada 2018-2027, programul de retrageri definitive din exploatare la atingerea duratei de viață sau datorită neîncadrării în cerințele Uniunii Europene privind poluarea, totalizează 4996 MW putere netă disponibilă, dintre care 2714 MW până în 2022 inclusiv. În unele cazuri, casarea grupurilor este asociată cu intenția de înlocuire a acestora cu grupuri noi, mai performante, cu eficiență globală ridicată, mai flexibile.

În aceeași perioadă vor fi repuse în funcțiune, după reabilitare, patru grupuri la Turceni, trei grupuri la Rovinari, un grup la Craiova, și un grup nuclearelectric de la Cernavodă (oprit în re tehnologizare pentru prelungirea duratei de viață), însumând o putere netă disponibilă de 2841 MW.

În ceea ce privește intențiile de instalare de grupuri noi, acestea însumează o putere netă disponibilă de circa 2306 MW, exclusiv proiectele bazate pe resurse regenerabile.

În figura următoare sunt evidențiate proiectele de reabilitare și grupuri noi, pentru etapele 2018-2022, respectiv 2023-2027, corespunzătoare scenariului de referință de evoluție a parcului de producere.

Proiectele de grupuri noi prevăzute în Planul de dezvoltare a RET 2018-2027, aflat în prezent în vigoare, includ:

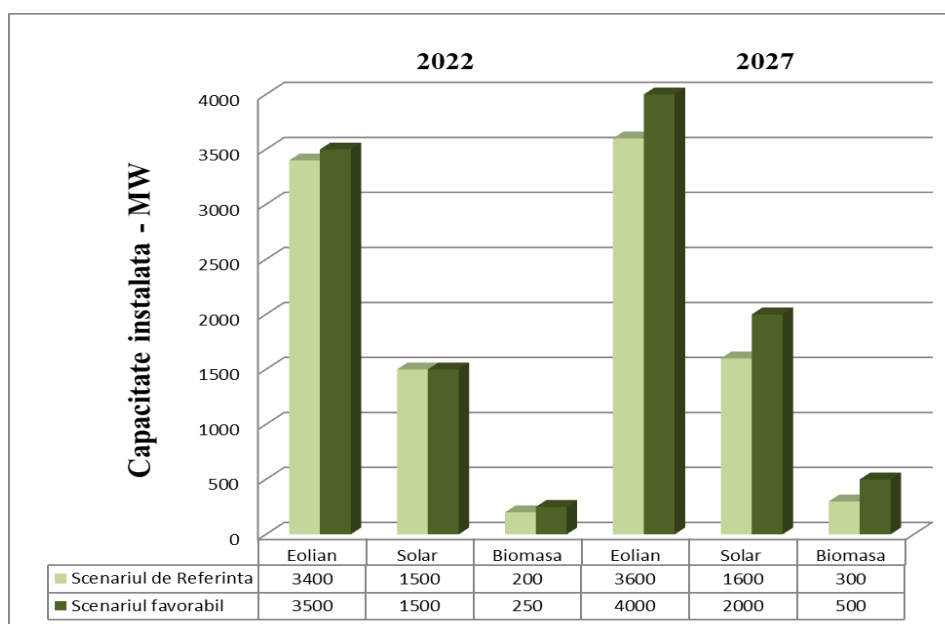
- finalizarea grupurilor nucleare 3 și 4 de la CNE Cernavodă, disponibile pentru orizontul 2027;
- grupuri noi pe gaze naturale (turbine cu gaze sau ciclu combinat, de condensatie la Iernut, cu capacitate de 400 MW sau cogenerare la București);
- finalizarea unor centrale hidroelectrice aflate în diferite stadii de execuție;
- alte grupuri noi din surse regenerabile intermitente: eoliene, solare (fotovoltaice);
- alte grupuri noi din surse regenerabile pe biomasa.
- finalizarea până în anul 2025 a proiectului de construire a unei centrale hidroelectrice cu acumulare prin pompaj CHEAP Tarnița Lăpușești, cu 4 grupuri de 250 MW fiecare.

Analiza zonală a raportului cerere/consum din Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2018-2027 completat a pus în evidență zonele în care deficitul de capacitate de producere a energiei electrice în raport cu cererea de consum indică oportunități pentru investiții în capacități de producere. Aceste zone acoperă părțile de centru, vest și nord ale țării.

ANRE apreciază anumite ipoteze ca fiind mult prea optimiste, de exemplu realizarea grupurilor 3 și 4 de la Cernavodă și a CHEAP Tarnița Lăpușești nu este credibilă, având în vedere că încă nu au fost demarate activități concrete pentru realizarea acestor investiții.

Suplimentar față de *Scenariul de Referință*, s-a analizat și un *Scenariu favorabil („verde”)*,

caracterizat prin integrarea surselor regenerabile, creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de CO₂, dezvoltarea soluțiilor de tip Smart Grid și integrarea în rețele a capacităților de stocare a energiei, specific scenariului favorabil de evoluție a consumului. În figura de mai jos este prezentată prognoza evoluției capacității de producere a energiei electrice din surse regenerabile, pe tip de sursă de producere, conform celor două scenarii considerate:

Conform estimărilor OTS din Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2018-2027, în anul 2018 era programată casarea de unități de producere de energie electrică având o capacitate totală de 590 MW.

Măsurile întreprinse în anul 2019 pentru acoperirea vârfului de consum și pentru acoperirea deficitelor de energie

Conform prevederilor legale, CNTEE Transelectrica SA în calitate de OTS este responsabil cu asigurarea siguranței funcționării SEN, a stabilității frecvenței și tensiunii, a continuității în alimentarea utilizatorilor și a coordonării schimburilor de energie electrică cu alte sisteme electroenergetice.

În scopul îndeplinirii acestor responsabilități, OTS a determinat probabilitatea apariției unei situații de criză în funcționarea SEN, în baza analizelor pe termen scurt și mediu a adecvanței SEN, utilizând informații referitoare la stocurile de combustibili, starea Sistemului Național de Transport al gazelor naturale, volumul rezervelor de apă în lacurile de acumulare, disponibilitatea unităților de producere a energiei electrice, prognoza de consum de energie electrică la nivelul SEN sau la nivelul unei zone a SEN, disponibilitatea rețelei electrice de transport (RET) și a rețelelor electrice de distribuție (RED). În urma acestei analize, în cazul identificării unor situații de criză pe piața de energie OTS este obligat să propună ANRE și ministerului de resort adoptarea unor măsuri de siguranță.

În baza acestora, s-au stabilit măsurile pentru asigurarea adecvanței SEN și s-au prevăzut condițiile

tehnice și organizatorice necesare.

Aceste măsuri au fost stabilite prin *HG nr. 773/2018 pentru aprobarea măsurilor privind nivelul de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului electroenergetic național, precum și măsurile în legătură cu realizarea stocurilor de siguranță ale Sistemului electroenergetic național în ceea ce privește combustibilii și volumul de apă din lacurile de acumulare pentru perioada 1 noiembrie 2018-31 martie 2019.*

Prin prevederile HG 773/2018 s-a stabilit ca OTS să achiziționeze, în regim reglementat, servicii tehnologice de sistem de la producătorii Electrocentrale București S.A. și Electrocentrale Galați S.A. asigurate de grupurile cu combustibil alternativ păcură și gaz de furnal.

În baza HG nr. 773/2018, s-a aprobat prin Decizia ANRE nr. 1911/28.11.2018 achiziția serviciului tehnologic de sistem – rezervă terțiară lentă furnizat de societatea Electrocentrale Galați S.A. cu grupuri din CET Galați cu funcționare pe combustibil alternativ, respectiv pe păcură, pentru perioada 1 decembrie 2018 – 31 martie 2019.

Similar, pentru perioada 1 noiembrie 2019-31 martie 2020, prin *HG nr. 593 din 12 august 2019 pentru aprobarea măsurilor privind nivelul de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului electroenergetic național, precum și măsurile în legătură cu realizarea stocurilor de siguranță ale Sistemului electroenergetic național în ceea ce privește combustibilii și volumul de apă din lacurile de acumulare pentru perioada 1 noiembrie 2019-31 martie 2020*, s-a stabilit ca OTS să achiziționeze, în regim reglementat, servicii tehnologice de sistem în cantitățile lunare prevăzute în hotărâre.

În baza HG nr. 593/2019, s-a aprobat prin Decizia ANRE nr. 1851/30.10.2019 achiziția serviciului tehnologic de sistem – rezervă terțiară lentă furnizat de societatea Electrocentrale Galați S.A. cu grupuri din CET Galați cu funcționare pe combustibil alternativ, respectiv pe păcură, pentru perioada 1 noiembrie 2019 – 31 martie 2020.

Monitorizarea stării tehnice și a nivelului de mentenanță a rețelei de transport al energiei electrice

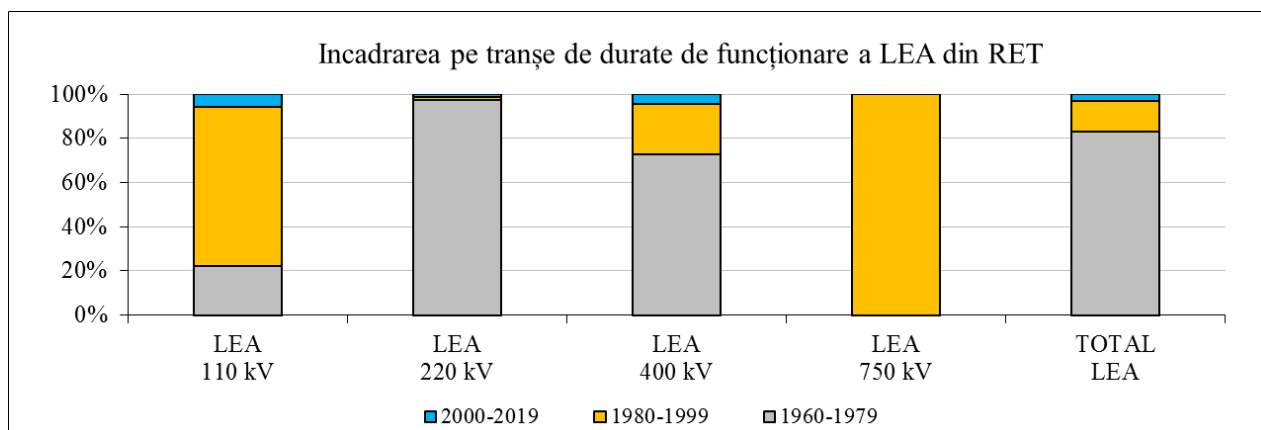
Volumul și durata de funcționare a rețelei electrice de transport

Starea tehnică a rețelelor electrice este monitorizată de ANRE prin urmărirea anuală a duratei de funcționare a instalațiilor, în raport cu volumul de lucrări de investiții și mentenanță realizate de operatorii de rețea, precum și prin indicatorii de performanță a serviciilor de transport, sistem și distribuție a energiei electrice.

Rețeaua electrică de transport al energiei electrice (RET) cuprinde: linii electrice aeriene (LEA) cu tensiunea nominală de 750 kV, 400 kV, 220 kV, 110 kV și stații electrice având tensiunea superioară de 750 kV, 400 kV și 220 kV.

Lungimea totală a rețelei electrice de transport este de 8.890,87 km, din care liniile de interconexiune au lungimea de 489,04 km.

Încadrarea linii electrice aeriene pe tranșe de durate de funcționare se prezintă astfel:

Din totalul LEA, 83 % dintre acestea au anul punerii în funcțiune în perioada 1960 - 1979, 14 % între anii 1980 și 1999. Rezultă prin urmare că o mare parte a LEA au o durată de utilizare la limita duratei de viață, cu un nivel tehnologic depășit. Se constată un proces redus de capacități puse în funcțiune după anul 2000, de numai 3%.

Gradul de utilizare a LEA definit ca raportul procentual între durata de funcționare a acestora și durata de viață normată (48 ani conform ultimei editii a *Catalogului privind clasificarea si duratele normale de functionare ale mijloacelor fixe* stabilit prin HG 2139/2004) este prezentat în tabelul următor:

	Perioada PIF	Categorie LEA				
		110 kV	220 kV	400 kV	750 kV	TOTAL
Grad mediu de utilizare (%)	1960-1979	114,58	100,14	99,60	-	99,89
	1980-1999	65,38	79,17	73,79	68,75	73,85
	2000-2019	12,50	22,35	15,35	-	16,65

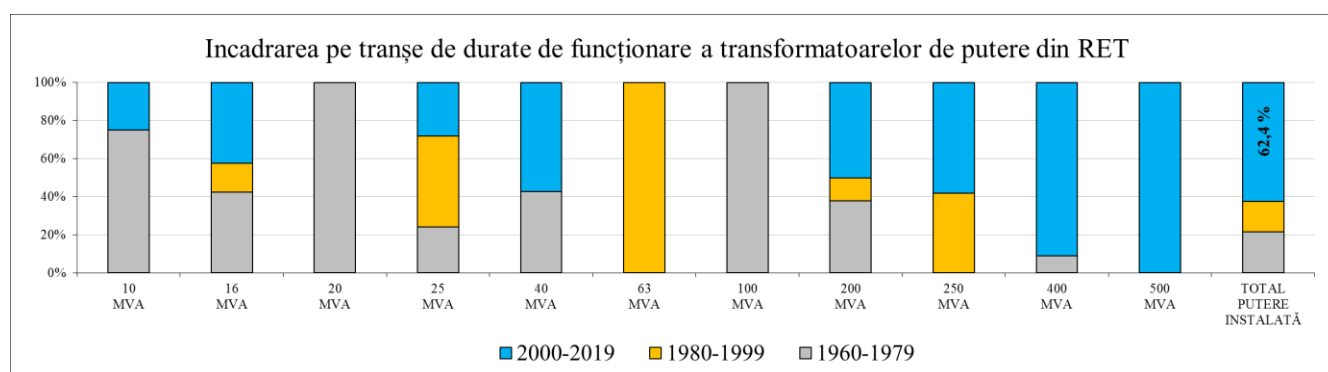
Notă: Au fost luate în considerare tensiunile constructive ale LEA

În cazul în care aceeași LEA include stâlpi dimensionați pentru tensiuni constructive diferite, a fost luată în considerare tensiunea cea mai mică.

Gradul mediu de utilizare pe categorie de LEA s-a calculat ca medie ponderată cu lungimea a gradelor de utilizare ale LEA.

Se remarcă un grad mediu de utilizare foarte ridicat (99,89 %) pentru LEA puse în funcțiune până în anul 1979, în condițiile în care acestea reprezintă 83,08 % din totalul liniilor electrice aeriene din gestiunea OTS.

Încadrarea transformatoarelor și autotransformatoarelor pe tranșe de durate de funcționare se prezintă astfel:

Se constată că *transformatoarele/autotransformatoarele din stațiile electrice aparținând OTS* puse în funcțiune după anul 2000 au 62,4 % din puterea totală instalată (22.279 MVA din totalul instalat de 35.583 MVA).

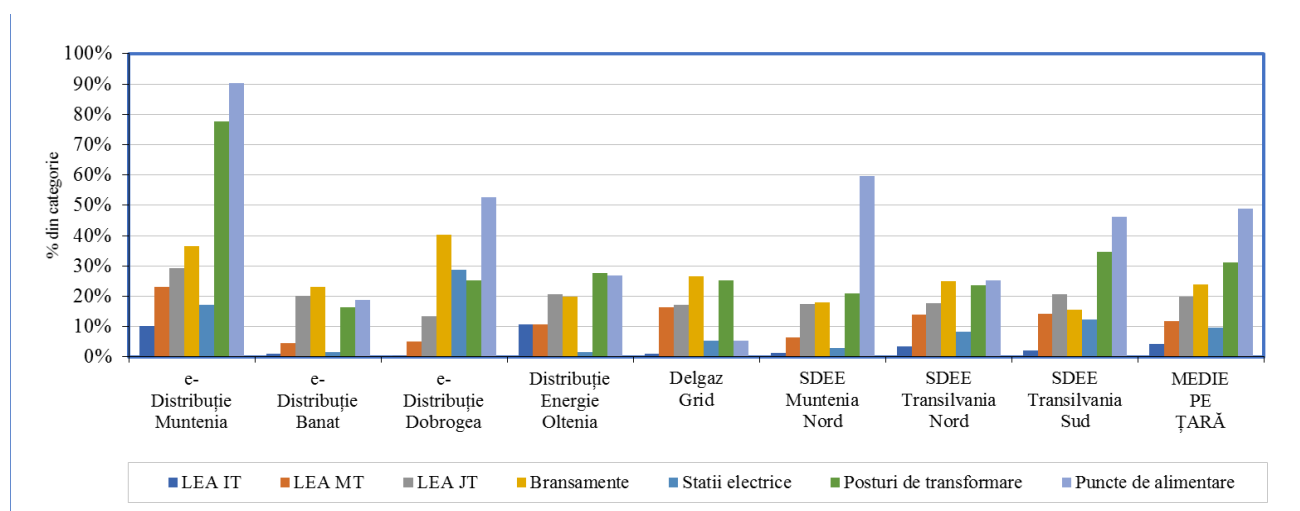
Volumul și durata de funcționare a rețelelor de distribuție a energiei electrice

La nivelul întregii țări se constată următoarea încadrare pe tranșe de durate de funcționare a instalațiilor:

PIF	LEA+LES IT [km traseu]	LEA+LES MT [km traseu]	LEA+LES JT [km traseu]	branșamente JT [km traseu]	Stații electrice [buc]	Posturi de transformare [buc]	Puncte de alimentare [buc]
înainte de 1960	1.627 (7,3 %)	9.991 (8,3 %)	7.950 (4,3 %)	7.948 (4,7 %)	38 (3,2%)	2.017 (2,8 %)	25 (2,3 %)
1960-1979	14.618 (65,8 %)	73.176 (60,5 %)	88.534 (48 %)	70.221 (41,7 %)	720 (61,4 %)	29.384 (40,2 %)	343 (32,1 %)
1980-1999	5.049 (22,7 %)	23.469 (19,4 %)	51.587 (28 %)	50.038 (29,7 %)	302 (25,8 %)	18.997 (26 %)	176 (16,5 %)
2000-2019	923 (4,2 %)	14.358 (11,9 %)	36.405 (19,7 %)	40.338 (23,9 %)	112 (9,6%)	22.743 (31,1 %)	523 (49 %)
TOTAL	22.216	120.994	184.476	168.545	1.172	73.141	1.067

Se constată că o mare parte a instalațiilor aferente rețelelor electrice de distribuție aflate în prezent în funcțiune are durată de funcționare îndelungată, preponderent mai mare de 35 de ani.

Ponderea capacităților energetice puse în funcțiune în perioada 2000-2019 din total, pe categorii de instalații și operatori este următoarea:

Având în vedere cuantumul semnificativ al capacităților energetice cu durată de funcționare îndelungată, în corelare cu situația evenimentelor accidentale înregistrate, se impune intensificarea și eficientizarea activităților de mentenanță pentru menținerea instalațiilor electrice în parametrii de funcționare nominali, realizarea de monitorizări și evaluări adecvate a stării rețelelor, precum și aplicarea unor programe consistente de re tehnologizare și modernizare ale acestor instalații.

Realizarea planurilor anuale de mentenanță

Gradul de realizare a a planului de mentenanță în RET al OTS în perioada 2017-2019, defalcat pe tipuri de lucrări se prezintă în tabelul următor:

			2017		2018		2019	
Valoare programată [lei]			106.979.224		88.545.234		99.872.785	
Valoare realizată [lei]			79.496.413		86.825.665		97.286.813	
Grad realizare [%]	Majoră	Reparatii Capitale (RK)	61	64	99	98,7	96,7	98,3
		Reparatii Curente (RC)	65		98		99,8	
	Minoră	Intervenții accidentale (IA)	82	80	99,6	97,8	96,8	96,7
		Inspecții tehnice (IT)	99		99,8		99,9	
		Lucrări speciale (LS)	75		94,5		98,0	
		Materiale	29		96		95,5	
		Reparații curente derivate (RCT)	89		98,7		87,2	
		Revizii tehnice (RT)	97		99,9		99,1	
Total			74		98		97,5	

Gradul de realizare a planului de mentenanță pe categorii de lucrări în rețelele electrice de distribuție se prezintă în continuare, pentru fiecare operator concesionar este prezentat în tabelul următor:

	UM	E-Distribuție Muntenia	E-Distribuție Banat	E-Distribuție Dobrogea	Distribuție Energie Oltenia	Delgaz Grid	SDEE Muntenia Nord	SDEE Transilvania Nord	SDEE Transilvania Sud
Programat	Mii. lei	94.504	60.866	52.386	126.264	195.526	75.783	71.888	113.839
Realizat	Mii. lei	81.687	64.031	60.601	132.442	195.526	85.016	82.210	108.736
Grad Realizare		86 %	105 %	116 %	105 %	100 %	112 %	114 %	96 %

În anul 2019, cu o singură excepție, a fost îndeplinită condiția prevăzută la art. 36, alin. (5) ale *Procedurii*, privitoare la realizarea de lucrări de mentenanță în valoare de cel puțin 90 % din valoarea totală a planului anual (condiție obligatorie începând cu anul 2020).

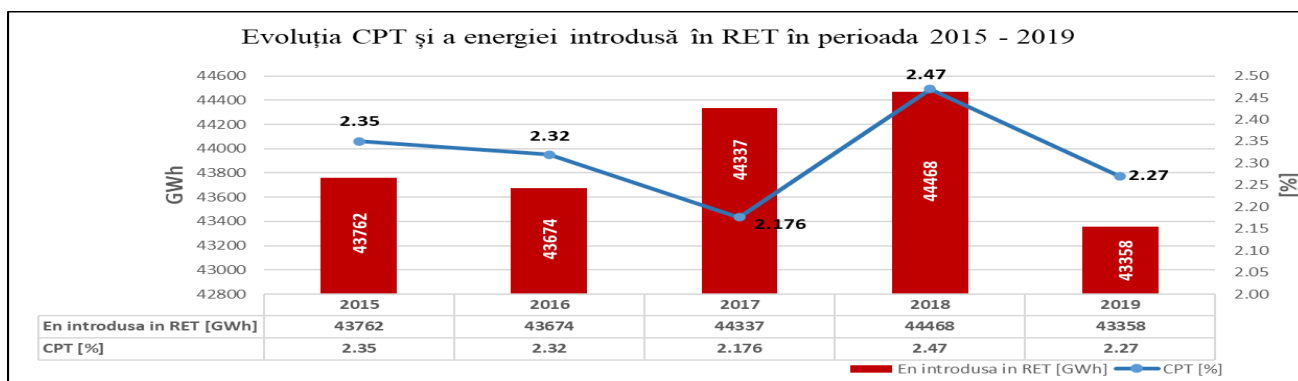
Monitorizarea indicatorilor de performanță a serviciului de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice, a duratei de reconectare după reparațiile planificate și după întreruperile neplanificate

Monitorizarea indicatorilor de performanță se prezintă în Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice și starea tehnică a rețelelor electrice de transport și de distribuție - 2019 -, publicat pe site-ul ANRE la adresa: <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/rapoarte/rapoarte-indicatori-performanta>.

Indicatorii de performanță generali și de continuitate a serviciului de transport al energiei

Consumul propriu tehnologic în RET, determinat ca fiind diferența dintre energia electrică introdusă în RET și energia electrică extrasă din RET, raportată la energia electrică introdusă în RET.

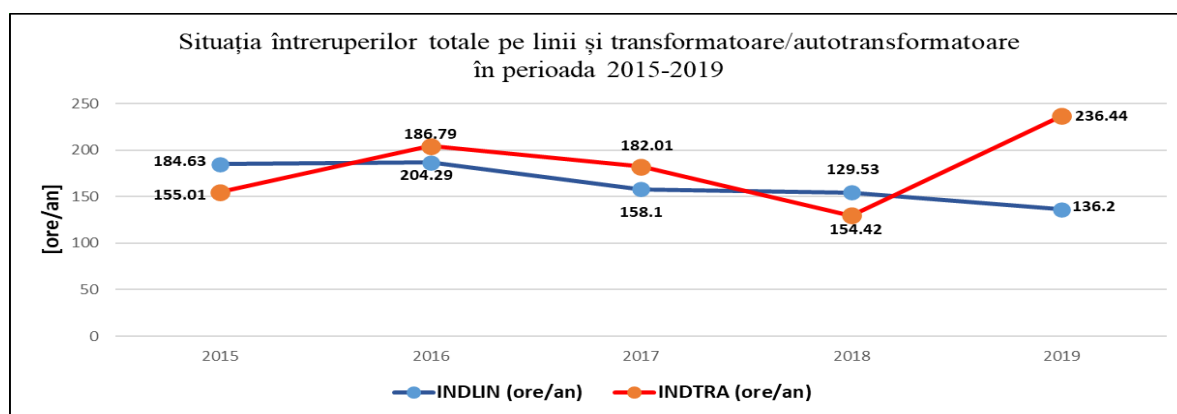
În figura următoare este prezentată o situație comparativă a CPT în perioada 2015-2019.

În anul 2019 se înregistrează o scădere a valorii CPT în RET cu 10,4 % față de anul 2018 (de la 1100 MWh la 986 MWh), în condițiile reducerii energiei intrate în conturul RET cu 2,5 % (1.110 GWh) față de anul precedent, pe fondul scăderii cu cca. 6,1 % (187 GWh) a energiei primite din rețeaua de distribuție și cu 10,4 % (3.615 GWh) a energiei produse de grupurile generatoare care debitează direct în RET, al creșterii cu 48,8 % a fluxurilor fizice de import (2.692 GWh) și în condițiile unei distribuții favorabile a fluxurilor fizice de import/export pe liniile de interconexiune, care a determinat reducerea transportului la distanță precum și a cantităților mai reduse de precipitații.

Indisponibilitatea medie în timp a instalațiilor INDLIN și INDTRA care se determină în funcție de evenimentele planificate sau neplanificate (accidentale) și se raportează la lungimea exprimată în km pentru LEA din RET sau la puterea aparentă exprimată în MVA pentru transformatoarele și autotransformatoarele din stațiile RET.

În figura de mai jos este prezentată evoluția indicatorilor INDLIN și INDTRA în perioada 2015-2019.

În anul 2019 indicatorii prevăzuți de standard privind utilizarea RET (INDLIN și INDTRA) au avut evoluții diferite. INDLIN a avut un trend descrescător, influențat în primul rând de numărul redus de incidente din LEA. Conform afirmațiilor OTS acesta poate fi pus pe seama unei bune întrețineri a culearelor de trecere a LEA din RET, precum și pe vremea deosebit de bună din ultima parte a anului, dar și pe faptul că o parte din liniile electrice retrase în anul 2018 pentru lucrări de mentenanță majoră sau investiții au fost redat în exploatare în cursul anului 2019 ca urmare a finalizării lucrărilor. INDTRA a avut un trend crescător influențat atât de defectarea pe o perioadă îndelungată a unor unități de transformare, în special în trimestrul IV al anului 2019, cât și de graficele de lucrări de

investiții și mentenanță (o parte din unitățile de transformare necesitând lucrări de mentenanță minoră).

Energia nelivrată utilizatorilor/neprodusă în centrale ENS și Timpul Mediu de Întrerupere – AIT reprezintă indicatorilor de calitate privind continuitatea serviciului. În tabelul următor sunt sintetizate valorile ENS și AIT în perioada 2015-2019:

Indicator		2015	2016	2017	2018	2019
ENS (MWh)	- întreruperi planificate	0	0	0	0	0
	- întreruperi neplanificate determinate de condiții meteorologice deosebite	¹⁾	38.62	0	0 / 476.66 ²⁾	8,983 / 0,249 ²⁾
	- întreruperi neplanificate determinate de alți operatori, utilizatori, producători	0	0	11.85 / 2.05 ²⁾	0	0
	- întreruperi neplanificate cauzate de OTS	38.36	224.69 / 264.70 ²⁾	289.46 / 1105.55 ²⁾	118.81 / 3088.83 ²⁾	91,784 / 6,532 ²⁾
AIT (min/an)	- întreruperi planificate	0	0	0	0	0
	- întreruperi neplanificate determinate de condiții meteorologice deosebite	¹⁾	0.36	0	0 / 4.52 ²⁾	0,0885 / 0,00245 ²⁾
	- întreruperi neplanificate determinate de alți operatori, utilizatori, producători	0	0	0.113 / 0.019 ²⁾	0	0
	- întreruperi neplanificate cauzate de OTS	0.36	2.11 / 2.49 ²⁾	2.762 / 10.55 ²⁾	1.127 / 29.302 ²⁾	0,9047 / 0,0643 ²⁾

Notă:

1) Raportarea anului 2015 a fost bazată pe Standardul de performanță pentru serviciile de transport și de sistem ale energiei electrice, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 17/2007, care nu includea acest capitol. Pentru 2015 valoarea se referă la energia nelivrată consumatorilor.

2) Standardul de performanță pentru serviciul de transport al energiei electrice și pentru serviciu de sistem, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 12/2016 impune înregistrarea valorilor pentru energia nelivrată la utilizatori, respectiv pentru energia nelivrată din centrale din cauza întreruperilor de lungă durată.

În anul 2019, comparativ cu anul 2018 s-a înregistrat o îmbunătățire a indicatorilor de performanță privind continuitatea serviciului de transport al energiei electrice prin scăderea numărului de incidente cu energie nelivrată la consumatorii sau blocată în centrale.

Indicatorii de performanță generali a serviciului de sistem

În anul 2019 nu s-a solicitat/acordat **ajutor de avarie**.

Abaterea soldului SEN cu corecția de frecvență ACE este prezentată în tabelul următor:

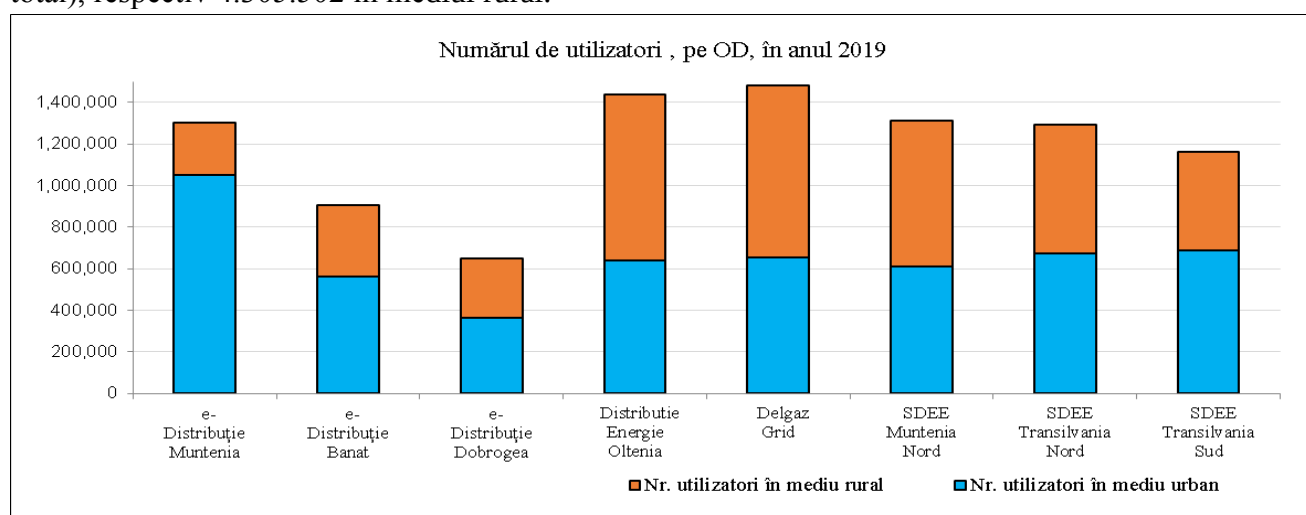
Abaterea soldului SEN cu corecția de frecvență ACE [MWh/h]			
An	2017	2018	2019
ACE valoare medie	1,67	1,01	2,74
ACE valoare maximă	229	300	256
ACE valoare minimă	-133	-206	-218
Deviația standard	13,38	12,98	13,5

Restricțiile de rețea care au cauzat aceste congestii s-au înregistrat în anul 2019 pe fondul retragerii accidentale din exploatare a LEA 220 kV Fântânele – Ungheni, retragerii programate din exploatare a LEA 400 kV Iernut – Sibiu Sud și deconectării LEA 400 kV Constanța Nord – Tariverde, solicitată de către echipele ISU pentru evitarea accidentelor de natură electrică.

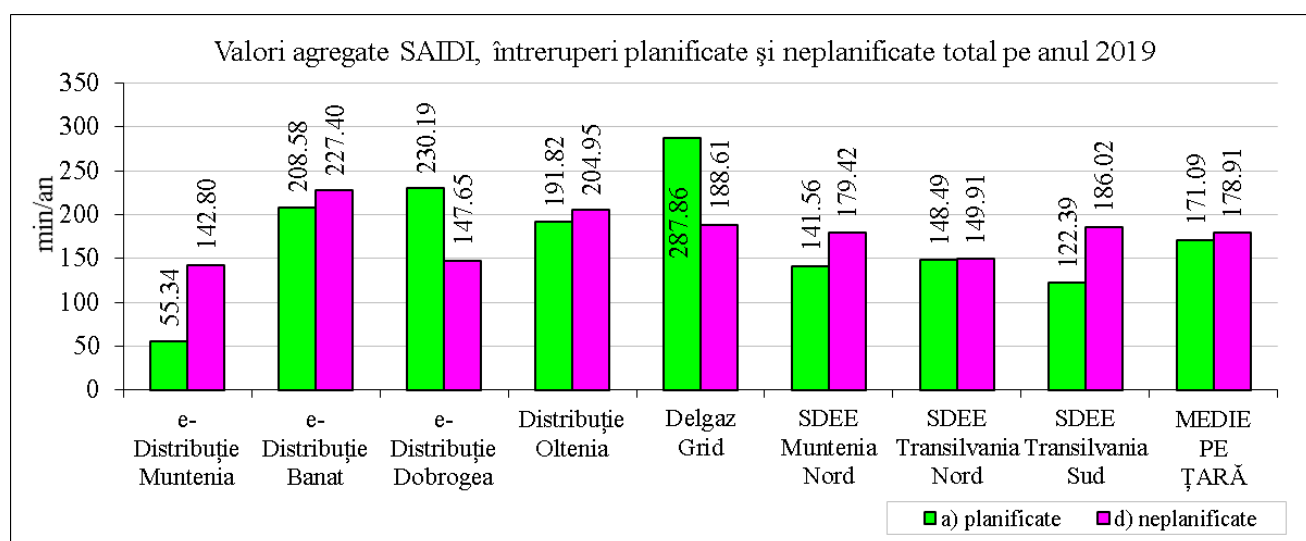
	Congestii determinate de restricții de rețea apărute		
	în schema cu N elemente în funcțiune în RET și în rețeaua de 110kV a RED	ca urmare a retragerii din exploatare a elementelor RET	ca urmare a retragerii din exploatare a elementelor RED
Cantitatea de energie electrică utilizată pentru managementul congestiilor de rețea [MWh]	-	2.315,8	-
Costul congestiilor [lei]	-	1.656.528	

Indicatorii de continuitate a serviciului de distribuție a energiei electrice

La sfârșitul anului 2019 s-a înregistrat un număr de 9.548.041 utilizatori racordați la rețelele electrice din patrimoniul celor opt operatori de distribuție (OD) concesionari ai serviciului de distribuție a energiei electrice, în creștere față de anii anteriori (9.448.823 în 2018, 9.332.511 în anul 2017, 9.260.396 în anul 2016, 9.187.239 în anul 2015), din care 5.242.521 în mediul urban (54,91% din total), respectiv 4.305.502 în mediul rural.

Indicatorul de continuitate în alimentare a utilizatorilor SAIDI, a înregistrat următoarele valori pentru 2019:

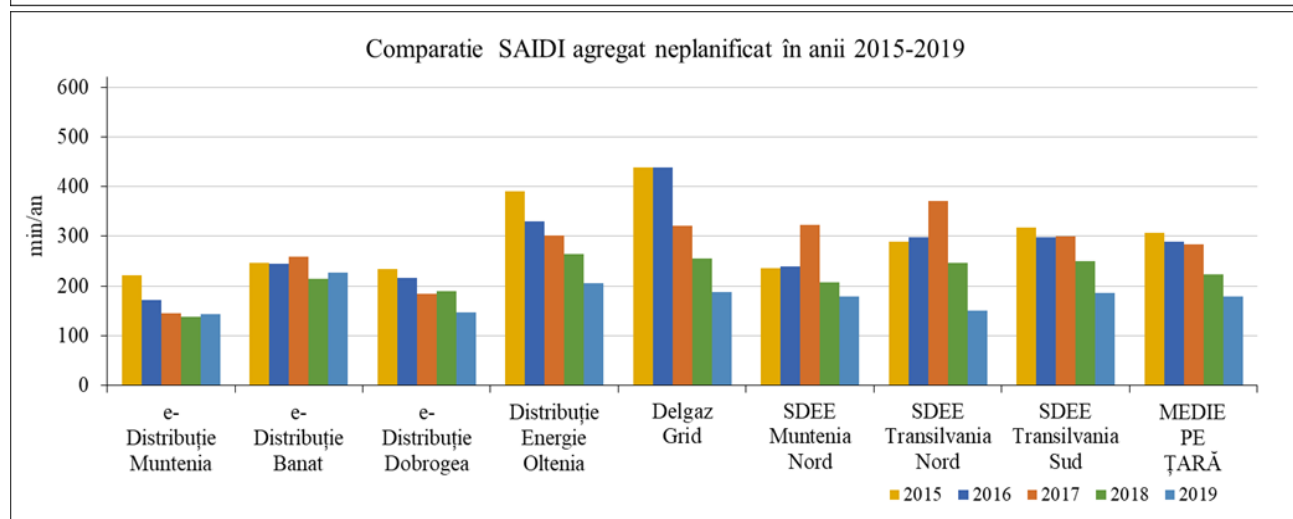
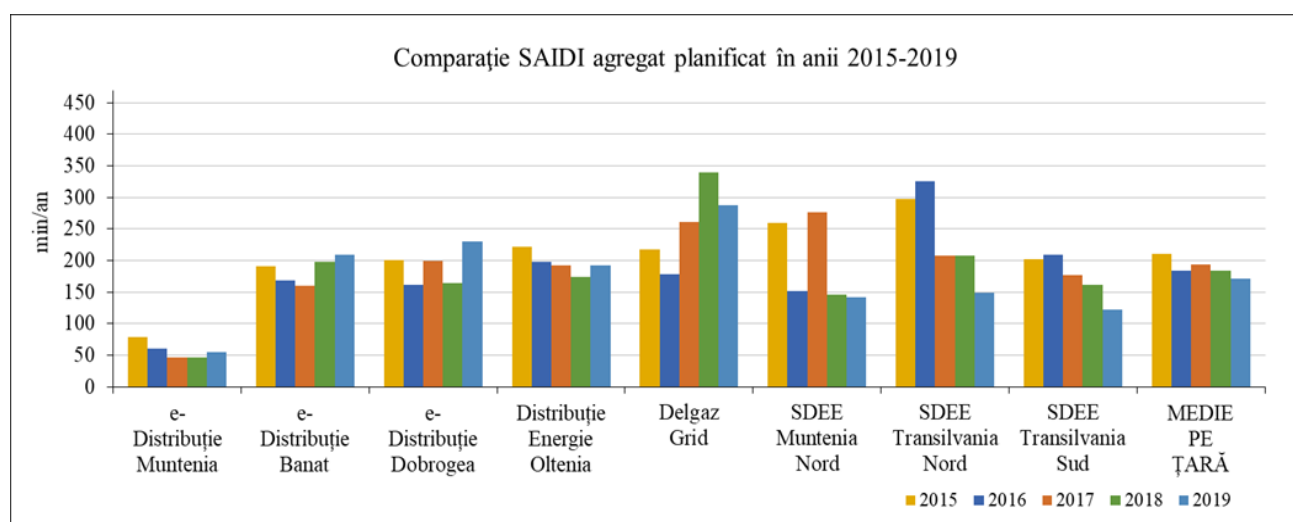

SAIDI întreruperi planificate a înregistrat o scădere a valorii medii la 171,1 min./an (față de valoare de 183,6 min/an în anul 2018), peste valoarea de circa 40 - 150 min/an înregistrată în țările europene

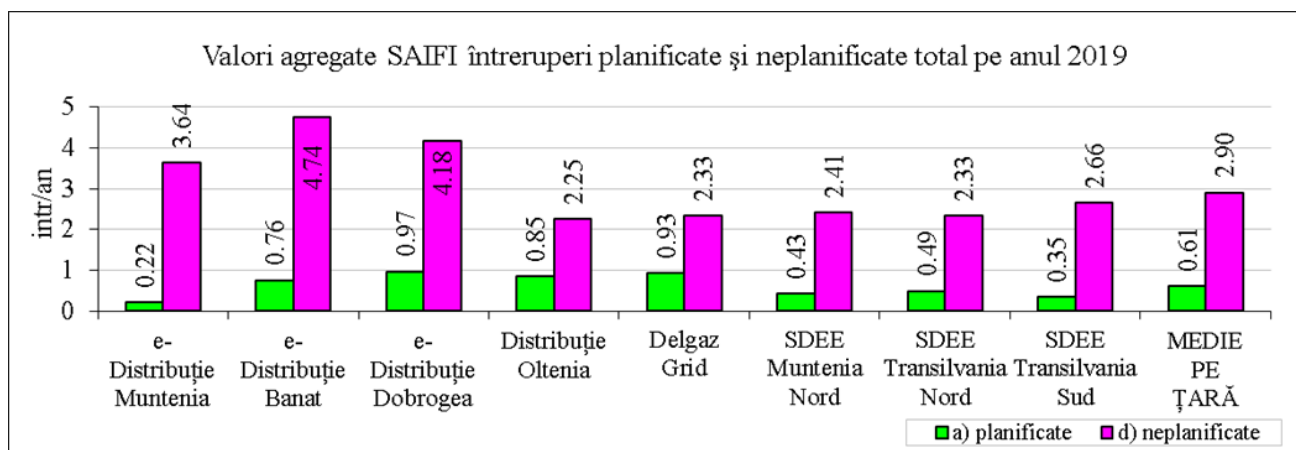
avansate. Tot la nivel de țară, SAIDI întreruperi neplanificate a înregistrat o scădere la valoarea de 178,9 min./an (față de 224 min/an în 2018), rămânând totuși peste valoarea de cca. 20 - 100 min/an înregistrată în țările europene avansate.

Conform analizei realizate, în perioada 2015 – 2019 se observă o îmbunătățire a valorilor SAIDI pentru întreruperi neplanificate și planificate.

An	2015	2016	2017	2018	2019
SAIDI intreruperi planificate (a) [min/an]	211	184	193	184	171
SAIDI intreruperi neplanificate (d) [min/an]	308	290	284	224	179

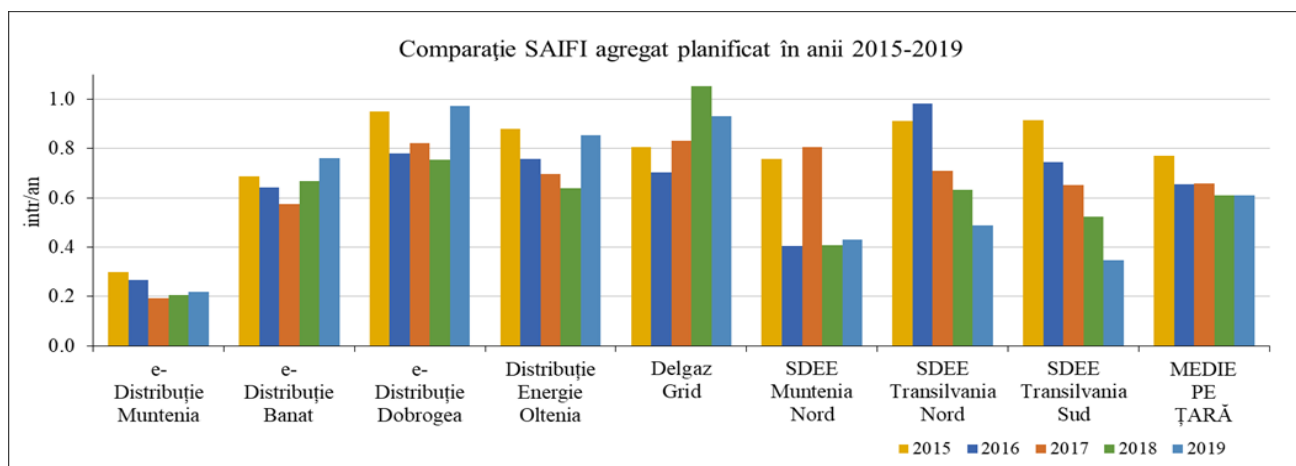
Indicatorul de continuitate în alimentare a utilizatorilor SAIFI, a înregistrat următoarele valori pentru 2019:

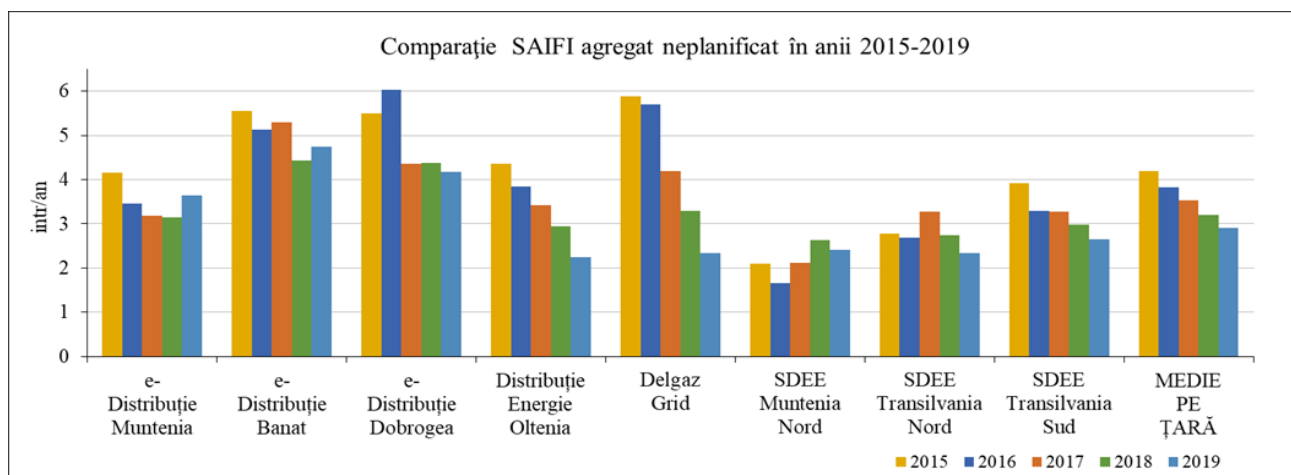

SAIFI a înregistrat o valoare medie de 0,61 într./an (similara anului 2018) și se încadrează în valoarea medie de circa 0,1 - 1 într./an în țările europene avansate. Tot la nivel de țară, SAIFI întreruperi neplanificate (cazul d) a înregistrat o valoare medie pe țară de 2,9 într./an (față de 3,2 într./an în anul 2018), peste valoarea medie de cca. 1 - 2 într./an în țările europene avansate.

Conform analizei realizate, în perioada 2015 – 2019 se observă o îmbunătățire a valorilor SAIFI pentru întreruperi neplanificate și planificate.

An	2015	2016	2017	2018	2019
SAIFI intreruperi planificate (a) [într./an]	0,77	0,65	0,66	0,61	0,61
SAIFI intreruperi neplanificate (d) [într./an]	4,19	3,83	3,54	3,2	2,9

Monitorizarea duratei de realizare a racordărilor la rețeaua de distribuție a energiei electrice

Durata medie a procesului de racordare, care reprezintă timpul dintre data depunerii cererii de racordare cu documentația de justificare completă până la data punerii sub tensiune a instalației de utilizare, a înregistrat în anul 2019 următoarea repartizare pe OD:

OD		E-Distribuție Muntenia	E-Distribuție Banat	E-Distribuție Dobrogea	Distribuție Energie Oltenia	Delgaz Grid	SDEE Muntenia Nord	SDEE Transilvania Nord	SDEE Transilvania Sud	MEDIE PE ȚARĂ
Durata medie a procesului de racordare [zile]	JT	96	143	123	81	114	104	45	60	96
	MT	480	440	382	244	172	143	117	56	254
	IT	1.087	-	-	-	-	-	-	-	-

Durata medie a procesului de racordare la JT a avut o valoare de 96 zile la nivelul întregii țări (față de 89 zile în anul 2018), situându-se între 45 zile la SDEE Transilvania Nord și 143 zile la E-Distribuție Banat. Se înregistrează performanțele cele mai scăzute, comparativ cu media pe țară, în cazul operatorilor E-Distribuție Banat, E-Distribuție Dobrogea și Delgaz Grid.

Durata medie a procesului de racordare la MT a avut o valoare de 254 zile la nivelul întregii țări (față de 235 zile în anul 2018), cu o valoare minimă de 56 zile la SDEE Transilvania Sud și o valoare maximă de 448 zile la E-Distribuție Muntenia. Se remarcă o performanță scăzută a operatorilor E-Distribuție Muntenia, E-Distribuție Banat și E-Distribuție Dobrogea (similar situației anului 2018).

Costul mediu al procesului de racordare a înregistrat în anul 2019 următoarea repartizare pe OD:

OD		E-Distribuție Muntenia	E-Distribuție Banat	E-Distribuție Dobrogea	Distribuție Energie Oltenia	Delgaz Grid	SDEE Muntenia Nord	SDEE Transilvania Nord	SDEE Transilvania Sud	MEDIE PE ȚARĂ
Costul mediu de racordare [lei] ¹⁾	JT	870	2.161	1.794	1.615	1.694	3.005	2.414	5.764	2.415
	MT	226.219	96.291	69.499	38.342	75.779	106.973	71.570	101.501	98.272
	IT	16659313 ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-

1) Cost mediu de racordare pe utilizator racordat, achitat operatorului de distribuție (tarif pentru emitere ATR + cost studiu de soluție + tarif de racordare);

2) Cazul unei instalatii de racordare la 110kV constând în traseu LES 3,3 km dublu circuit zona metropolitană + stație de conexiuni de 110kV (2 celule hibrid de linie, o celulă cuplă longitudinală cu separator, 2 celule măsură, cameră comandă, protecții și telecontrol, lucrări construcții civile

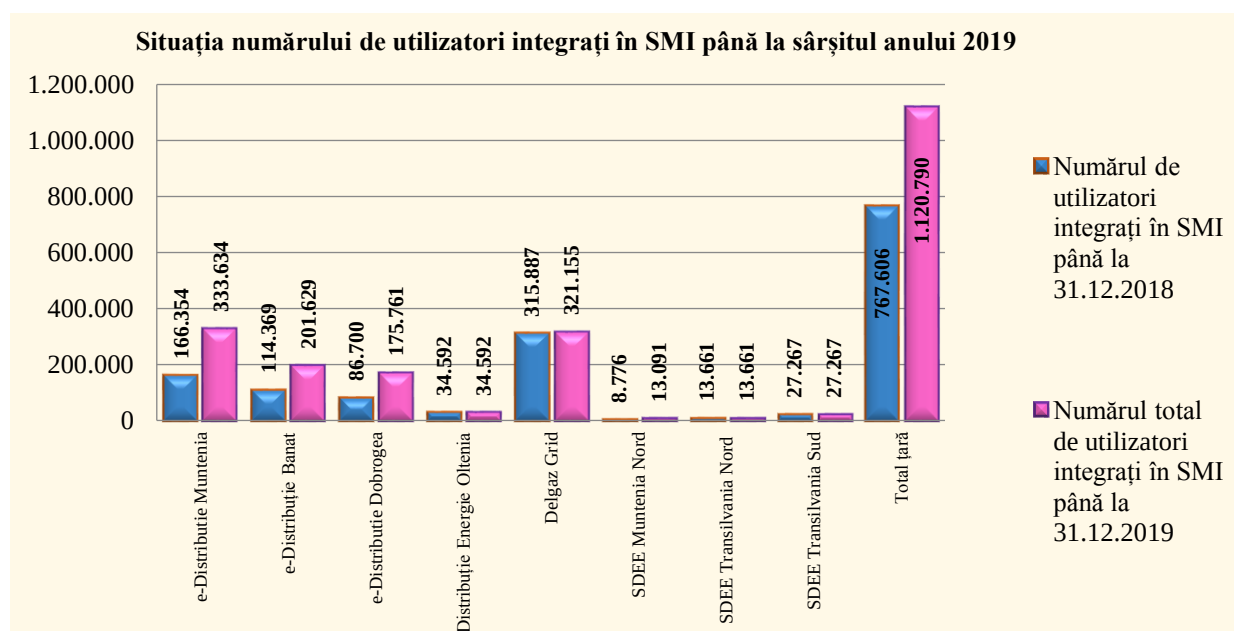
Costul mediu de racordare la JT a fost de 2.415 lei la nivelul întregii țări (față de 1.775 lei în 2018 și 1.884 lei în 2017) cu o valoare minimă de 870 lei la E-Distribuție Muntenia și o valoare maximă de 5.764 lei la SDEE Transilvania Sud.

Costul mediu de racordare la MT a fost de 98.272 lei la nivelul întregii țări (92.033 lei în 2018, 68.645 lei în 2017) cu o valoare minimă de 38.342 lei la Distribuție Energie Oltenia și o valoare maximă de 226.219 lei la E-Distribuție Muntenia.

Sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice

Pe baza datelor transmise de către OD cu privire la stadiul implementării SMI până la sfârșitul anului 2019, au rezultat situațiile centralizatoare care reflectă stadiul implementării SMI și rezultatele obținute prin implementarea SMI în zonele de concesiune a serviciului de distribuție a energie electrice, începând cu primele proiecte pilot realizate în anul 2015, până la sfârșitul anului 2019.

Se prezintă în figura următoare situația numărului de utilizatori integrați în SMI până la 31.12.2019, care include locurile de consum integrate în SMI ca urmare a realizării proiectelor pilot în condițiile prevederilor Ordinului ANRE nr. 145/2014 și a implementării SMI conform prevederilor aferente anului 2019 conform Calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național pentru perioada 2019-2028, aprobat prin Decizia ANRE nr. 778/2019. Tabelele următoare prezintă situația realizării obligațiilor de implementare a SMI prevăzute în Calendar pentru anul 2019 și situația numărului de utilizatori integrați în SMI din 2018 până la sfârșitul anului 2019, față de planificarea din calendarul de implementare aprobat prin Decizia nr. 778/2019 și gradul total de implementare a SMI până la 31.12.2019 pentru fiecare zonă de concesiune, calculat ca raport între numărul total de utilizatori integrați în SMI și numărul total de utilizatori din zona de concesiune.

Denumirea operatorului de distribuție	Numărul de utilizatori integrați în SMI în cursul anului 2019	Numărul total de utilizatori integrați în SMI până la 31.12.2019, din care:	Consumatori casnici	Consumatori non-casnici	Prosumatori	Producători	Gradul total de implementare realizat la 31.12.2019
e-Distribuție Muntenia	167.280	333.634	314.224	19.395	11	4	25,0%
e-Distribuție Banat	87.260	201.629	185.267	16.345	16	1	22,0%
e-Distribuție Dobrogea	89.061	175.761	162.130	13.627	4	0	26,7%
Distribuție Energie Oltenia	0	34.592	32.305	2.283	4	0	2,4%
Delgaz Grid	5.268	321.155	306.180	14.955	15	5	21,5%
SDEE Muntenia Nord	4.315	13.091	12.422	669	0	0	1,0%
SDEE Transilvania Nord	0	13.661	12.690	971	0	0	1,1%
SDEE Transilvania Sud	0	27.267	24.505	2.762	0	0	2,3%
Total țară	353.184	1.120.790	1.049.723	71.007	50	10	11,6%

Notă:

* Include toate locurile de consum integrate în SMI începând cu anul 2015.

** Gradul total de implementare la sfârșitul anului 2019 planificat s-a determinat pe baza unui număr total de utilizatori în zona de concesiune estimat pe baza unei evoluții prezumate a cererii de noi racordări.

Informarea utilizatorilor cu privire la desfășurarea procesului de implementare a SMI realizată de către OD în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare

Un obiectiv major al legislației europene, aplicabilă în toate statele membre, atunci când este vorba de implementarea sistemelor de măsurare inteligentă, este crearea condițiilor pentru a permite și a sprijini participarea activă a consumatorilor finali la piața de energie cu scopul de a obține beneficii. În Condițiile - cadru pentru realizarea calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național aprobate prin Ordinul ANRE nr. 177/2018 au fost incluse prevederi referitoare la obligațiile OD pentru informarea utilizatorilor.

Stadiul realizării acestor obligații de către fiecare OD este detaliat în Raportul privind stadiul implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice conform Calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național pentru perioada 2019-2028, aprobat prin Decizia ANRE nr. 778/08.05.2019, care este publicat de ANRE la pagina <https://www.anre.ro/ro/energie-electrica/informatii-de-interes-public/info-sisteme-de-masurare-inteligenta>. Rezultatele prezentate în cadrul raportului au fost obținute exclusiv pe baza datelor raportate de către OD în baza obligațiilor prevăzute la art. 11 din Condițiile – cadru.

GAZE NATURALE

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare și a *Legii petrolului nr. 238/2004*, sistemele de prețuri și tarife pe piața reglementată a gazelor naturale se stabilesc de către ANRE.

Activitățile reglementate aferente sistemelor de gaze naturale pentru care ANRE a emis acte normative și/sau a stabilit tarife reglementate în anul 2019 sunt următoarele:

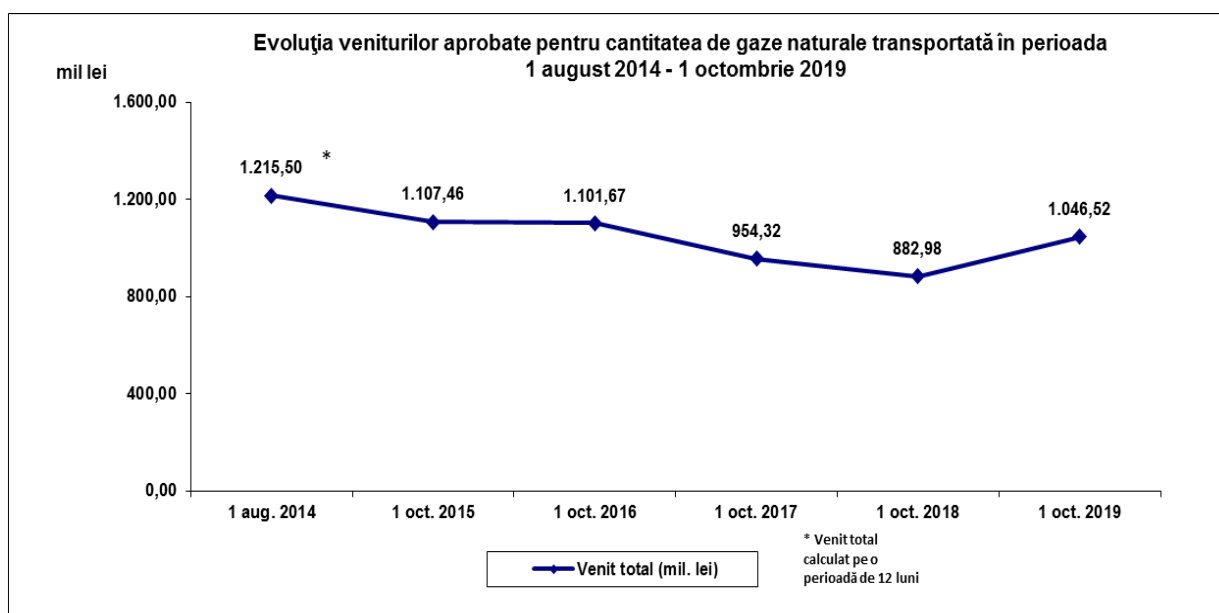
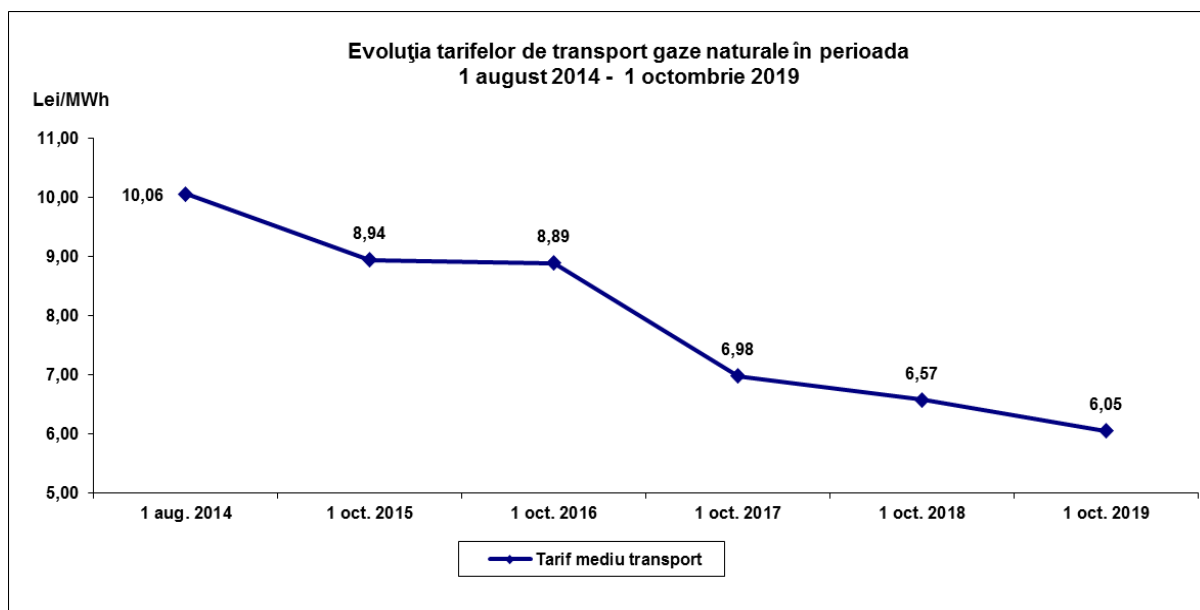
- transportul gazelor naturale,
- înmagazinarea subterană a gazelor naturale,
- distribuția gazelor naturale,
- activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale.

Activitatea de transport gaze naturale

Tarifele pentru serviciile de transport al gazelor naturale prin Sistemul Național de Transport al gazelor naturale, mai puțin prin conductele de transport Isaccea – Negru Vodă, practicate în perioada 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020 de către SNTGN TRANSGAZ S.A., au fost calculate pe baza prevederilor noii metodologii și **aprobate prin Ordinul ANRE nr. 64/30.05.2019, fiind valabile până la data de 30 septembrie 2020.**

Astfel, au fost aprobate următoarele tarife:

- tarifele de rezervare de capacitate aferente serviciilor de transport, ferme și întreruptibile, pe termen lung și scurt, defalcate pe grupul punctelor de intrare și grupul punctelor de ieșire, inclusiv pentru punctele de intrare/ieșire din înmagazinare, însoțite de coeficienții de multiplicare, pentru primul an, 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020, al celei de-a patra perioade de reglementare;*
- tariful volumetric pentru utilizarea Sistemului Național de Transport la valoarea de 1,51 lei/MWh transportat;*

Tarife pentru serviciul de transport al gazelor naturale prin conducta de transport gaze naturale Isaccea 2 - Negru Vodă 2

ANRE a aprobat prin Ordinul ANRE nr. 166/2019 tarifele de transport pentru rezervarea capacității de transport pe punctele de intrare/ieșire în/din conducta de transport gaze naturale Isaccea 2 - Negru Vodă 2, pentru perioada 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020, pentru Societatea Națională de Transport Gaze Naturale TRANSGAZ S.A.

Aplicarea acestor tarife a fost condiționată de respectarea prevederilor art. 3 din Ordinul ANRE nr. 34/2016, respectiv de încheierea tuturor acordurilor de interconectare cu operatorii sistemelor de transport adiacente.

Tarifele de transport pentru rezervarea capacității de transport pe punctele de intrare/ieșire în/din conducta de transport gaze naturale Isaccea 2 - Negru Vodă 2, prevăzute în anexa la Ordinul

ANRE nr. 166/2019, sunt *tarife de rezervare de capacitate aferente serviciilor de transport, ferme și întreruptibile, pe termen lung și scurt, defalcate pe grupul punctelor virtuale de intrare Isaccea 2,3 și grupul punctelor virtuale de ieșire Negru Vodă 2,3, însoțite de coeficienții de multiplicare, pentru primul an, 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020, al celei de-a patra perioade de reglementare.*

Tarife pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale

În luna septembrie 2019, prin Ordinul nr. 187, ANRE a aprobat **Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale.**

Astfel, începând cu data de 1 octombrie 2019, tarifele reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale se determină de către operatorul de transport și de sistem pe baza prevederilor metodologiei amintite.

Tarife de racordare la sistemul de transport al gazelor naturale

Tarifele de racordare la sistemul de transport al gazelor naturale se calculează de către operatorul sistemului de transport al gazelor naturale conform prevederilor **Metodologiei de calcul al tarifelor aferente procesului de racordare la sistemele de transport și distribuție din sectorul gazelor naturale**, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 71/2018, cu modificările și completările ulterioare.

Activitatea de înmagazinare

La începutul anului 2019, prin **Ordinul ANRE nr. 14/2019** a fost aprobată o nouă **metodologie de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de înmagazinare subterană a gazelor naturale**, care are ca principală orientare metoda cost – plus, în scopul adaptării cadrului de reglementare la actualul mod de funcționare al operatorilor sistemelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale, care utilizează în principal imobilizări corporale închiriate pentru desfășurarea activității licențiate și care au majoritatea costurilor constituită din costuri operaționale.

Din acest punct de vedere, s-a considerat că este potrivit ca operatorilor sistemelor de înmagazinare subterană să li se asigure un nivel rezonabil de rentabilitate a activității, respectiv o rată de rentabilitate procentuală asupra costurilor totale aprobate.

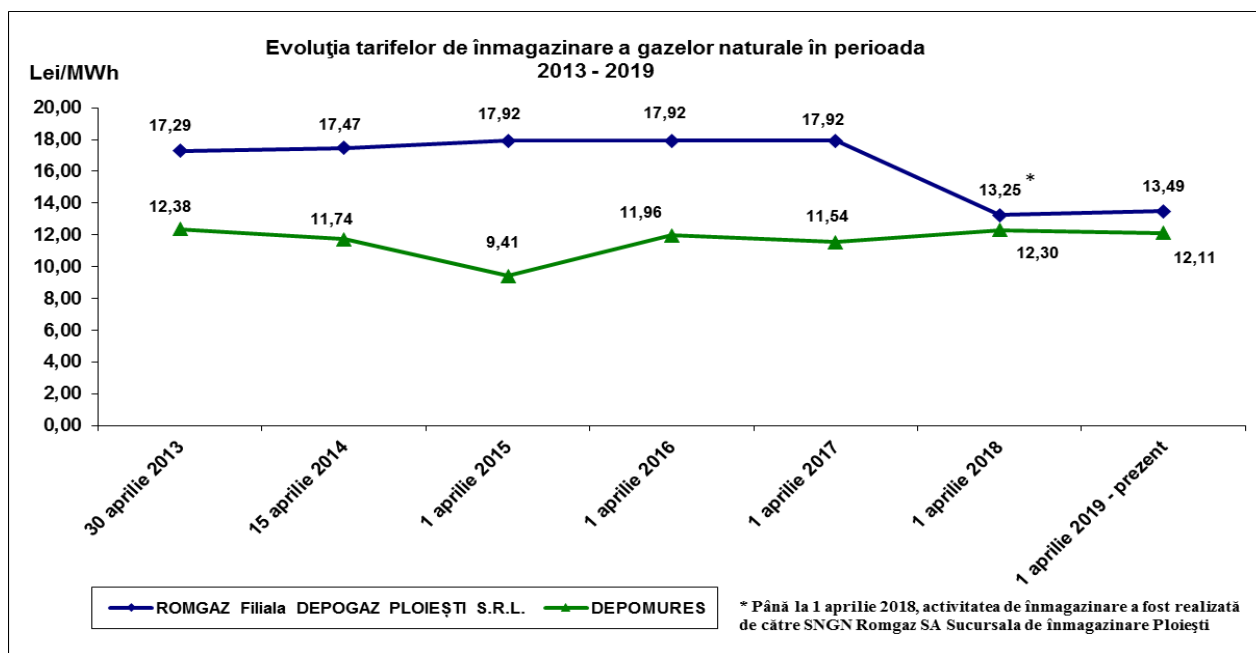
Totodată, s-a stabilit acordarea unei rate de rentabilitate și a unui stimulent pentru imobilizărilor corporale și necorporale puse în funcțiune/recepționate începând cu data de 1 aprilie 2019, în scopul încurajării realizării de investiții noi pentru îmbunătățirea funcționării, creșterii siguranței și flexibilității în exploatare a sistemelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale, ori ca parte a unui proiect de interes comun la nivelul Uniunii Europene de dezvoltare a infrastructurii de gaze naturale.

Evoluția tarifelor de înmagazinare

În aplicarea prevederilor noii metodologii, ANRE a aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 44/2019** tarifele de înmagazinare subterană aferente activității de înmagazinare subterană a gazelor naturale desfășurată de către Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. – **Filiala de Înmagazinare Gaze Naturale DEPOGAZ PLOIEȘTI S.R.L.** și prin **Ordinul ANRE nr. 45/2019** tarifele de înmagazinare subterană aferente activității de înmagazinare subterană a gazelor naturale desfășurată de către **Societatea DEPOMUREȘ S.A. Târgu Mureș.**

Astfel, tarifele pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană în **ciclul complet de înmagazinare subterană cuprins în intervalul de timp 1 aprilie 2019 – 31 martie 2020**, sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	S.N.G.N. Romgaz S.A. – Filiala de Înmagazinare Gaze Naturale DEPOGAZ PLOIEȘTI S.R.L.	Societatea “Depomureș” - S.A. Târgu Mureș
Tarif de rezervare de capacitate aferent serviciilor de înmagazinare subterană a gazelor naturale	Lei / MWh / ciclu anual de înmagazinare subterană	9,98	5,62
Tarif de injecție a gazelor naturale	Lei / MWh	1,90	6,17
Tarif de extracție a gazelor naturale	Lei / MWh	1,61	0,32

Activitatea de distribuție

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de clienți, stabilite în baza **Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale**, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 217/2018**.

În anul 2019, categoriile de clienți pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție, tariful de tranzit și tariful de distribuție de proximitate au fost următoarele:

1. Clienți diferențiați în funcție de consumul anual de gaze naturale:

Categorie de clienți	Consum anual de gaze naturale (MWh)	
	Minim	Maxim
C.1		≤ 280
C.2	> 280	≤ 2.800
C.3	> 2.800	≤ 28.000
C.4	> 28.000	≤ 280.000
C.5	> 280.000	

2. Clienți care beneficiază de tarif de distribuție de proximitate – C.6

3. Clienți care beneficiază de tarif de distribuție de tranzit – C.7

Evoluția tarifelor de distribuție

În conformitate cu prevederile metodologiei în vigoare un număr de 35 de operatori au înaintat ANRE documentele conținând datele de fundamentare a veniturilor reglementate, precum și propunerile de tarife reglementate pentru anul 2019, în vederea analizării acestora de către departamentul de specialitate și stabilirii tarifelor pentru perioada 1 iulie 2019 - 30 iunie 2020.

Astfel, au fost stabilite tarife reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție reglementată a gazelor naturale pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale prin emiterea ordinelor ANRE nr. 82-117/24.06.2019.

Pentru cei doi operatori mari de distribuție a gazelor naturale, *Societatea DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L.* și *Societatea DELGAZ GRID S.A.*, începând cu data de 1 iulie 2019, au intrat în vigoare tarifele de distribuție aprobate prin:

- *Ordinul ANRE nr. 117/2019 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L.*

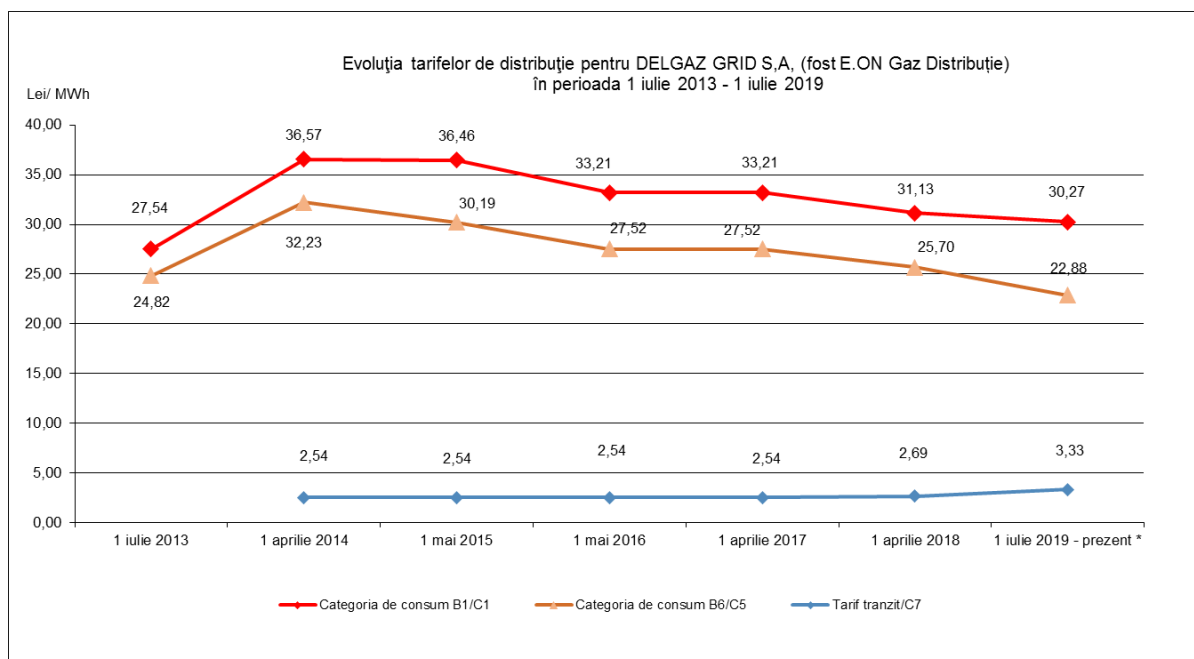
Categoria de clienți	Consum minim anual MWh	Consum maxim anual MWh	Tarife de distribuție Lei/ MWh
C.1.		≤ 280	31,49
C.2.	> 280	≤ 2.800	29,66
C.3.	> 2.800	≤ 28.000	28,27
C.4.	> 28.000	≤ 280.000	21,78
C.5.	> 280.000		14,74
C 6.	Clienți care beneficiază de tarif de distribuție de proximitate		4,00

- *Ordinul ANRE nr. 90/2019 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea DELGAZ GRID S.A.*

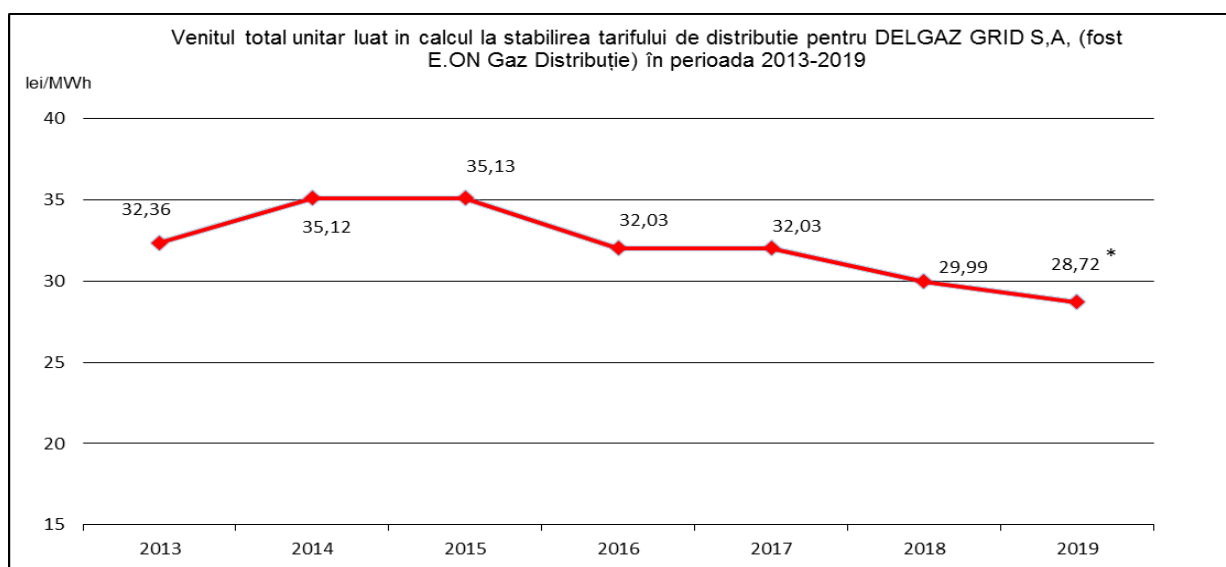
Categoria de clienți	Consum minim anual MWh	Consum maxim anual MWh	Tarife de distribuție Lei/ MWh
C.1.		≤ 280	30,27
C.2.	> 280	≤ 2.800	28,59
C.3.	> 2.800	≤ 28.000	26,21
C.4.	> 28.000	≤ 280.000	24,23
C.5.	> 280.000		22,88
C.7.	Clienți care beneficiază de tarif de distribuție de tranzit*		3,33

* Tarif de distribuție de tranzit – tarif pentru utilizarea sistemului de distribuție a unui operator căruia i s-a solicitat accesul sau care a aprobat accesul în scopul vehiculării gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a clienților finali din portofoliul propriu.

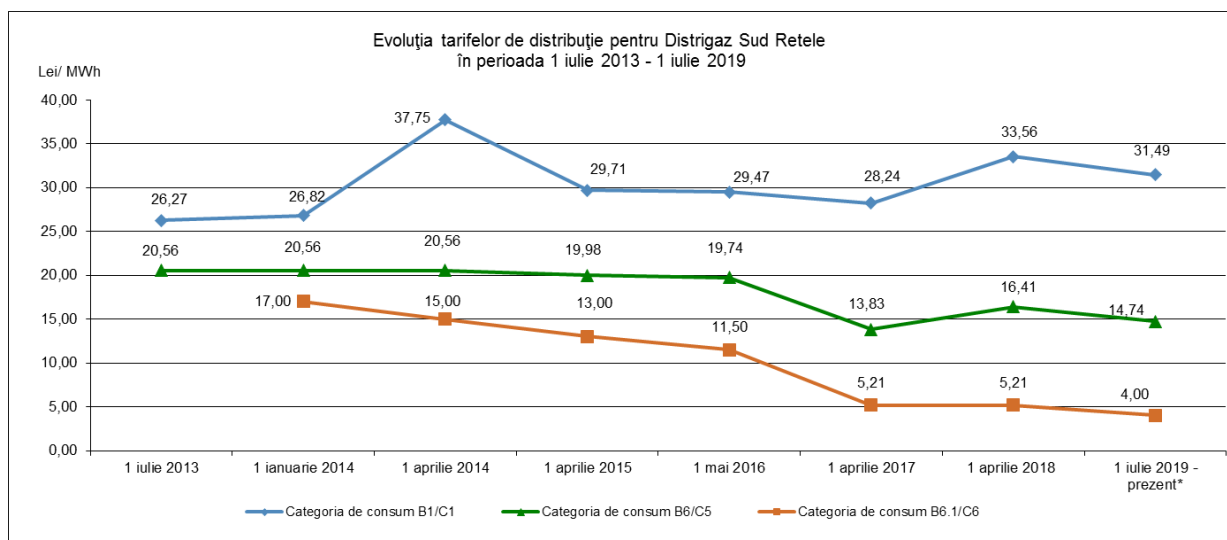
Graficele de mai jos reflectă evoluția, în timp, a tarifelor de distribuție a gazelor naturale și a veniturilor reglementate pentru cei doi operatori, începând cu 1 iulie 2013 și până în prezent.

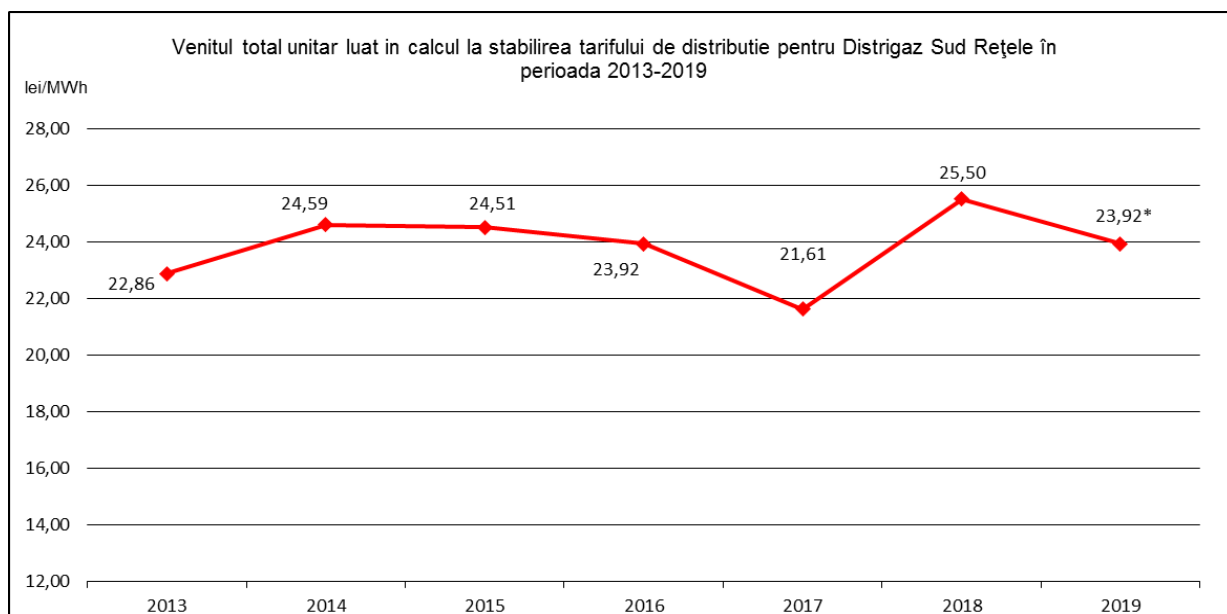
** Începând cu 1 iulie 2019 au fost modificate categoriile de clienți pentru care se aprobă tarife de distribuție, astfel încât acestea să se apropie de tranșele de consum prevăzute în Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale*

** Începând cu 1 ianuarie 2019 venitul total unitar se modifică în venit reglementat corectat unitar*

* Începând cu 1 iulie 2019 au fost modificate categoriile de clienți pentru care se aprobă tarife de distribuție, astfel încât acestea să se apropie de tranșele de consum prevăzute în Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale

* Începând cu 1 ianuarie 2019 venitul total unitar se modifică în venit reglementat corectat unitar

Monitorizarea investițiilor în rețele de gaze naturale

Evoluția cadrului de reglementare în cursul anului 2019

În cursul anului 2019, a fost aprobată prin Ordinul nr. 38/2019, *Procedura privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și de sistem, de distribuție și de înmagazinare a gazelor naturale precum și ai terminalelor GNL*, care reglementează principiile de fundamentare și criteriile de analiză a planurilor de investiții elaborate de operatorii sistemelor de gaze naturale, precum și criteriile de aprobare în vederea recunoașterii în tarif a investițiilor realizate. Prin *Procedură* s-a reglementat structura obligatorie a lucrărilor de investiții,

astfel încât cea mai mare parte din valoare totală a programului de investiții să reprezinte lucrări în rețelele de gaze. Operatorii au obligația legală să stabilească programe de investiții și de mentenanță fundamentate pe analize și evaluări efectuate în cadrul activității de management al activelor, a căror neîndeplinire reprezintă contravenție și se sancționează cu amendă din cifra de afaceri.

În aplicarea prevederilor art. 151 din Legea nr. 123/2012, modificate prin Legea nr. 167/2018, a fost aprobată prin Ordinul ANRE nr. 37/2019 *Procedura privind preluarea în folosință a obiectivelor/conductelor necesare racordării din sectorul gazelor naturale finanțate în cotă-parte sau în totalitate de unitatea administrativ-teritorială și/sau de solicitanți și recuperarea de către aceștia a sumei investite*. Scopul acesteia a fost reglementarea aspectelor care țin de cofinanțarea sistemelor de gaze naturale prin implicarea autorităților publice locale și a utilizatorilor în extinderea și dezvoltarea rețelor, precum și stabilirea modalității în care conductele și/sau obiectivele realizate urmează să fie predate operatorilor licențiați.

Monitorizarea investițiilor în rețelele de gaze naturale se prezintă în Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale și starea tehnică a rețelelor de gaze naturale - 2019 -, publicat pe site-ul ANRE la adresa: <https://www.anre.ro/ro/gaze-naturale/rapoarte/rapoarte-indicatori-de-performanta>.

Monitorizarea planului de dezvoltare pentru sistemul național de transport al gazelor naturale

Operatorul de transport și de sistem are obligații privind elaborarea planului de dezvoltare și de investiții pe zece ani, în baza strategiei naționale și a planului european de dezvoltare elaborat de ENTSO, în concordanță cu stadiul actual și evoluția viitoare a consumului de gaze naturale și a surselor, inclusiv importurile și exporturile de gaze naturale, cu respectarea principiilor enunțate în *Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE*, cu includerea investițiilor aferente proiectelor de interes comun. Acestea au impact transfrontalier și beneficiază de anumite facilități, inclusiv de finanțări, acordate la nivel național și european.

Transgaz a efectuat o evaluare la nivel național referitoare la adecvarea capacităților sistemului de transport, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (4) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005. Astfel, s-au prezentat proiectele majore transfrontaliere și modul de integrare a acestora în rețeaua europeană. Realizarea acestor proiecte se decide în corelare cu evoluția surselor de gaze naturale și a cererii de consum.

Planul de dezvoltare a sistemului național de transport al gazelor naturale pentru perioada 2019-2028 elaborat de S.N.T.G.N. Transgaz S.A., a fost aprobat de ANRE prin Decizia nr. 2080/11.12.2019.

Planul de dezvoltare a SNT 2019-2028 a fost actualizat în conformitate cu prevederile *Legii*, cu includerea lucrărilor de investiții privind dezvoltarea și modernizarea SNT intern în perioada 2019-2028, stadiului proiectelor, a valorilor și a termenelor de punere în funcțiune a acestora, introducerea

de către Transgaz a unui număr de 5 proiecte noi, după cum urmează:

- dezvoltarea/modernizarea infrastructurii SNT în zona de Nord-Vest a României;
- creșterea capacității de transport a interconectării România-Bulgaria pe direcția Giurgiu-Ruse;
- Eastring–România – proiect de interconectare propus ca PCI în lista TYNDP 2018 (Bulgaria-România-Ungaria-Slovacia);
- sistem de monitorizare, control și achiziție de date pentru stațiile de protecție catodică aferente SNT;
- dezvoltarea sistemului SCADA pentru SNT.

Scenariile analizate în cadrul *PDSNT 2019-2028* au fost corelate cu scenariile de dezvoltare la nivel European și regional în cadrul ENTSG, în contextul elaborării Planului European de dezvoltare a rețelei pe 10 ani. Planul European ENTSG cuprinde proiectele europene, din care unele au statut de proiecte de investiții de interes comun (PCI), cu impact asupra capacității de interconectare a sistemului.

Pentru perioada 2019-2028 valoarea proiectelor majore/strategice este de 3,7 miliarde Euro.

Proiectele de interes comun PCI cuprinse în Planul de dezvoltare a rețelei europene de transport gaze naturale TYNDP 2018 din lista proiectelor majore/strategice au o valoare totală estimată de cca. 1,52 miliarde Euro.

Conform datelor prezentate de Transgaz, finanțarea proiectelor majore cu statut FID și A non FID, în valoare totală estimată de cca. 1,25 miliarde Euro, va fi acoperită în procent de 35% din surse proprii și 65% din surse atrase (împrumuturi și fonduri nerambursabile).

Stadiul proiectelor majore de transport al gazelor naturale cuprinse în Planul de dezvoltare a SNT 2019-2028

Denumirea proiectului	Lucrari incluse	Stadiu
<i>Dezvoltarea pe teritoriul României a SNT pe Coridorul Bulgaria - România - Ungaria – Austria BRUA - Faza 1</i>	479 km conductă pe traseul Podișor –Recaș, 3 stații de comprimare Podișor, Bibești și Jupa, cu asigurarea fluxului bidirecțional de gaze naturale.	În curs de realizare. În anul 2019 au fost finalizate stațiile de comprimare STC Jupa și STC Podișor.
<i>Dezvoltarea pe teritoriul României a SNT pe Coridorul Bulgaria - România - Ungaria – Austria BRUA - Faza 2</i>	50 km conductă pe traseul Recaş - Horia și amplificarea capacității celor 3 stații de comprimare Podișor, Bibești și Jupa și a stației SMG Horia.	Documentația Tehnică pentru obținerea Autorizației de Construire este finalizată, iar Proiectul Tehnic actualizat este în curs avizare de către SNTGN Transgaz SA.

Denumirea proiectului	Lucrari incluse	Stadiu
Dezvoltarea Coridorului Sudic de transport pentru preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre, în corelare cu graficele de realizare ale proiectelor off-shore din amonte.	308,3 km conducta pe direcția Tuzla – Podișor, care face legătura între sursele de gaze naturale disponibile de la țărmul Mării Negre și coridorul BRUA.	A fost obținută decizia exhaustivă pentru execuție. Termenul de finalizare a fost amânat până în anul 2021, ca urmare a întârzierii obținerii autorizațiilor și accesului la terenuri.
Interconectarea SNT cu conducta de transport internațional al gazelor naturale T1 și reverse flow Isaccea	lucrări de interconectare a SNT la conducta de tranzit internațional T1, în zona SMG Isaccea și lucrări de reparații a conductei Cosmești – Onești de 66 km. Lucrări de modernizare a stațiilor Siliștea, Onești Șendreni.	Proiect reevaluat, documentație tehnică finalizată, decizia exhaustivă emisă, autorizația de construire obținută, termenul de finalizare amânat pentru anul 2020.
Dezvoltări în zona de Nord - Est a României în scopul îmbunătățirii aprovizionării cu gaze naturale și a asigurării capacităților de transport spre/dinspre Republica Moldova.		Proceduri achiziție finalizate, contracte execuție încheiate pentru conducta Onești-Gherăești-Lețcani, Lot 1 și 2 și a celor două stații noi de comprimare Onești și Gherăești.
Amplificarea coridorului de transport bidirecțional Bulgaria - Romania - Ungaria - Austria BRUA faza 3	dezvoltarea capacității de transport pe culoarul Onești-Coroi-Hațeg-Nădlac în funcție de volumele de gaze naturale disponibile la țărmul Mării Negre sau din alte perimetre onshore și asigurarea curgerii reversibile pe interconectarea România-Ungaria.	A fost finalizat studiul de preferezabilitate.
Noi dezvoltări ale SNT în scopul preluării gazelor de la țărmul Mării Negre Vadu-T1 în dreptul localității Grădina, județul Constanța	25 km conducta de la țărmul Mării Negre până la conducta de transport internațional T1, cu o capacitate de transport de 1,1 mld. mc/an, conform procesului „Open-Season”.	Proiect tehnic finalizat, s-au obținut autoizațiile de construire și decizia exhaustivă. Termenul de finalizare a fost amânat pentru 2021, în corelare cu realizarea proiectelor offshore. Procesul de capacitate incrementală finalizat
Interconectarea România–Serbia	85 km conductă Recaş–Mokrin și stație de măsurare gaze. Proiectul are scopul de a facilita exportul de gaze naturale spre Serbia din BRUA	În procedura de obținere a avizelor și acordului de mediu
Modernizarea SMG Isaccea 1 și SMG Negru Vodă 1 (proiect FID).	două stații noi de măsurare gaze în regim bidirecțional pentru SMG Isaccea 1 cu termen de	SMG Isaccea 1 în execuție, se va finaliza în 2020, iar SMG Negru Vodă 1 prognozată pentru 2021,

Denumirea proiectului	Lucrari incluse	Stadiu
	finalizare 2020 și SMG Negru Vodă 1 cu termenul de finalizare 2021	în obținere teren și autorizații
Interconectarea SNT cu Ucraina, pe direcția Gherăești – Siret (proiect LA non FID)	130 km conductă Gherăești – Siret, o stație de măsurare și amplificarea stațiilor de comprimare Onești și Gherăești.	Termenul de finalizare 2022-2024, iar pentru punerea în funcțiune și operarea sistemului termenul este anul 2025
Dezvoltarea/Modernizarea Infrastructurii de transport gaze naturale în zona de Nord-Vest a României	conductă și instalații aferente pe direcția Horia–Medieșu Aurit, Sărmășel–Medieșu Aurit și Huedin–Aleșd, o stație de comprimare Medieșu Aurit.	Termenul de finalizare este etapizat până în anul 2026.
Creșterea capacității de transport gaze naturale a interconectării România-Bulgaria pe direcția Giurgiu-Ruse	conducta și instalații aferente Podișor-Giurgiu, subtraversare Dunăre și amplificarea SMG Giurgiu către Ruse.	Termenul estimat de finalizare este anul 2027.
Eastring-România	conducta bidirecțională care să conecteze Slovacia cu Marea Neagră-Turcia prin Ungaria, România și Bulgaria, conform studiului de fezabilitate finalizat în 2018.	Faza 1 –termen finalizare 2025, Faza 2 termen finalizare 2030.
Sistem de monitorizare, control și achiziție de date pentru stațiile de protecție catodică aferente SNT	sistem de achiziție, comandă și monitorizare pentru stațiile de protecție catodică.	Termen de finalizare 2023
Dezvoltarea sistemului SCADA pentru SNT	modernizarea sistemului SCADA în arhitectură descentralizată	Termen de finalizare 2023
Modernizarea sistemului de înmagazinare în depozitul Bilciurești (proiect FID)	modernizarea depozitului Bilciurești, modernizarea stației Butimanu, modernizarea a 19 sonde de injecție/extracție, forajul a 4 sonde noi, 11 km conductă între depozitul Bilciurești și SC Butimanu.	Termenul de finalizare 2025 A fost finalizat studiul de fezabilitate și a fost realizată modernizarea parțială a instalațiilor tehnologice de suprafață. În prezent este în curs de realizare construcția stației de uscare.
Creșterea capacității de stocare subterană la depozitul Ghercești (proiect A non FID).	modernizarea sistemului de înmagazinare Ghercești, prin stație de comprimare, măsurare, uscare, modernizarea 20 de sonde de injecție-extracție și interconectare cu SNT.	Termenul de finalizare 2026 În curs de elaborare studiul de fezabilitate.
Depozit nou de stocare	transformarea în depozit subteran	Termenul estimat de finalizare

Denumirea proiectului	Lucrari incluse	Stadiu
subterană a gazelor naturale în Fălticeni	a zăcămintelor de producție depletate Pocoleni, Comănești, Todirești sau Devideni, stație de comprimare, măsurare, uscare, sonde de injecție-extracție și interconectare cu SNT.	este 2029, cu valoare estimată de 80 mil. Euro (proiect A non FID). În prezent este în curs de elaborare studiul de fezabilitate.
Creșterea capacității de stocare subterană la depozitul Sărmășel (proiect LA non FID).	dezvoltarea depozitului Sărmășel, creșterea capacității de injecție și de extracție, creșterea capacității de comprimare, 46 de sonde de injecție-extracție și forajul a 15 sonde noi.	Termenul de finalizare 2024, Studiu de fezabilitate finalizat, modernizate 6 sonde de injecție-extracție și t în curs de realizare 12 sonde de injecție-extracție.
Unitatea de stocare – Depomureș (proiect A non FID)	dezvoltării depozitului prin creșterea capacității de înmagazinare, creșterea capacității de injecție/extracție, stație centrală, conductă colectoare, instalații de suprafață, sonde noi.	Termen finalizare 2021 Conducta colectoare, instalațiile de suprafață, unitatea de comprimare, stația de uscare gaze finalizate.

Monitorizarea realizării planurilor anuale de investiții ale operatorului de transport și de sistem

În tabelul centralizator următor sunt prezentate în lei valorile totale ale imobilizărilor corporale și necorporale puse în funcțiune și înregistrate în contabilitatea operatorului de transport și de sistem în anul 2019.

Grupa/ subgr.	Imobilizari corporale și necorporale	Plan investiții 2019	Investiții realizate în anul 2019, conform planului	Investiții realizate în anul 2019, suplimentar față de plan	TOTAL investiții realizate în anul 2019
Grupa 1	Construcții	363,361,731	23,660,878	4,751,342	28,412,220
Subgrupa 1.1	Clădiri	2,045,640	407,689	0	407,689
Subgrupa 1.3	Conducte colectoare și magistrale (inclusiv instalațiile tehnologice, dotările și echipamentele aferente)	342,405,148	19,619,688	1,906,428	21,526,116
Subgrupa 1.7	Alte construcții	18,910,943	3,633,501	2,844,914	6,478,415
Grupa 2	Echipamente tehnologice, mașini utilaje și echipamente de lucru	0	4,490	1,366,417	1,370,907
Grupa 3	Aparate și instalații de măsurare, control și reglare	4,292,060	4,549,840	5,488,513	10,038,353
Grupa 4	Mijloace de transport	1,445,770	1,445,770	3,483,620	4,929,390

Grupa 5	Alte imobilizări corporale și necorporale	25,110,955	11,073,193	358,738	11,431,931
TOTAL, din care:		394,210,516	40,734,171	15,448,630	56,182,801
În sistem		365.608.151	23.066.002	10.598.593	33.664.595
În dotări		28.602.365	17.668.170	4.850.037	22.518.207

Astfel, valoarea investițiilor realizate în anul 2019 de către **SNTGN TRANSGAZ SA**, este de 54.777.361 lei. Din această valoare, imobilizările corporale și necorporale aferente sistemului au valoarea de 33.664.595 lei, reprezentând 61,46 % din totalul realizat. Conform prevederilor art. 37, alin. (4) din *Procedura* aprobată prin Ordinul ANRE nr. 38/2019, gradul de realizare a planului de investiții aferent anului 2019 se va revizui după cele 8 luni ale anului 2020 în care operatorul are dreptul să recupereze investițiile nerealizate în anul precedent.

Din analiza gradului de realizare a planului anual de investiții conform prevederilor art. 34 alin. (2) din *Procedură* aprobată cu Ordinul ANRE nr. 38/2019, prin raportarea valorii realizate a imobilizărilor corporale și necorporale în sistem de **33.664.595 lei**, la valoarea planificată a acestora, de **365.608.151 lei**, a rezultat un grad de îndeplinire a planului de investiții în anul 2019 de **9,21%**. Operatorul a înregistrat întârzieri în punerea în funcțiune a obiectivelor planificate aferente proiectului BRUA, care în conformitate cu informațiile transmise de operator au fost deja recuperate în mare măsură în primele luni ale anului 2020. Conform Procedurii, operatorul are posibilitatea de a recupera investițiile întârziate în primele 8 luni ale anului 2020.

Pentru anul 2020, SNTGN TRANSGAZ SA a prognozat investiții în valoarea totală de 1,410 miliarde lei, inclusiv recuperări.

Monitorizarea realizării planurilor anuale de investiții ale operatorilor de înmagazinare a gazelor naturale

Valoarea totală a investițiilor realizate în anul 2019 de către DEPOGAZ S.A. este de 35.388.405 lei. Din această valoare, imobilizările corporale și necorporale aferente sistemului de înmagazinare reprezintă 96,45%, respectiv 34.133.403 lei, restul reprezentând achiziția de dotări.

Prin raportarea valorii realizate a imobilizărilor corporale și necorporale în sistem la valoarea planificată a acestora, de 34.117.075 lei, a rezultat un grad de îndeplinire a planului de investiții în anul 2019 de 100,1 %.

Valoarea totală a investițiilor realizate în anul 2019 de către DEPOMUREȘ SA este de 1.585.782 lei. Din această valoare, imobilizările corporale și necorporale aferente sistemului reprezintă 97%, respectiv 1.538.006 lei, restul reprezentând achiziția de dotări.

Prin raportarea valorii realizate a imobilizărilor corporale și necorporale în sistem la valoarea planificată a acestora, de 1.543.698 lei, a rezultat un grad de îndeplinire a planului de investiții în anul 2019 de 96,6%.

Pentru anul 2020, DEPOGAZ S.A. a prognozat investiții în valoarea totală de 34.120.060 lei, iar DEPOMUREȘ SA nu are planificate investiții (puneri în funcțiune) în anul 2020.

Monitorizarea realizării planurilor anuale de investiții pentru obiectivele/sistemele de distribuție a gazelor naturale

Valoarea investițiilor realizate (valoarea mijloacelor fixe rezultate în urma investițiilor realizate, puse în funcțiune și înregistrate în contabilitate) de către operatorii sistemului de distribuție la nivel național în anul 2019 este de 387,5 milioane lei, înregistrându-se o creștere cu aproximativ 24 milioane lei (6%) față de valoarea investițiilor realizate în anul 2018.

Cei doi operatori care distribuie pentru mai mult de 100.000 de utilizatori, SC Delgaz Grid SA și SC Distrigaz Sud Rețele SRL, au realizat în anul 2019 investiții în valoare de aproximativ 315 milioane lei, reprezentând un procent de 81,2% din valoarea totală a investițiilor realizate în întreg sistemul de distribuție a gazelor naturale la nivel național.

Cele mai importante tipurile de lucrări realizate în anul 2019 având ca scop asigurarea siguranței în funcționare a sistemelor, au fost:

- modernizarea și re tehnologizarea conductelor și bransamentelor de gaze naturale, a stațiilor și/sau posturilor de reglare/reglare-măsurare, în valoare totală de cca. 137,8 milioane lei.
- înlocuiri periodice ale mijloacelor de măsurare care nu mai respectă condițiile metrologice, în valoare totală de aproximativ 42,9 milioane lei.
- stații pentru protecția catodică, în valoare totală de cca 3,8 milioane de lei.
- echipamente SCADA/AMR/GIS, în valoare totală de cca 16,6 milioane lei.
- înlocuirea obiectivelor în urma unor incidente și avarii, în valoare totală de cca 4 milioane lei.

Din punctul de vedere al structurii valorii investițiilor realizate în anul 2019 de către cei doi mari distribuitori, aproximativ 243,5 milioane lei, reprezentând 77,4% din total, reprezintă valoarea mijloacelor corporale și necorporale care aparțin sistemului, fiind respectate astfel prevederile art. 22 alin (2) ale *Procedurii* aprobate prin Ordinul ANRE cu nr. 38/2019, conform cărora pentru OD care distribuie gaze naturale pentru mai mult de 100.000 de clienți, valoarea investițiilor care au ca rezultat imobilizări corporale și necorporale aparținând sistemului în anul 2019 trebuie să reprezinte cel puțin 70% din valoarea totală a planului anual de investiții, cotă care a fost modificată la 85% pentru investițiile planificate începând cu anul 2020.

În conformitate cu prevederile art 34, alin (2) din *Procedura* mai sus amintită, operatorul are obligația de a realiza anual din surse proprii investiții care au ca rezultat imobilizări corporale și necorporale aparținând sistemului în valoare de cel puțin 95% din valoarea totală a acestora cuprinse în planul anual de investiții aprobat de ANRE pentru anul respectiv. În acest sens, în urma analizei ANRE, a reieșit că din cei 33 de operatori un număr de 17 au îndeplinit condiția procentuală impusă, restul operatorilor având obligația de a recupera investițiile nerealizate în conformitate cu dispozițiile art. 34 alin (4) ale aceleași *Proceduri*, respectiv într-o perioadă de recuperare de 8 luni. Valoarea cumulată a investițiilor nerealizate și care trebuie recuperate este de aproximativ 32,5 milioane de lei.

Distrigaz Sud Rețele și Delgaz Grid, au programat pentru anul 2020 investiții în valoare totală de aproximativ 224 milioane lei, respectiv de 176 milioane lei, acestea reprezentând aproximativ 46,4%, respectiv 36,4% din valoarea totală programată pentru anul 2020 de către toți cei 33 de operatori ai sistemului de distribuție a gazelor naturale din România.

Monitorizarea indicatorilor de performanță și a stării tehnice a rețelelor de gaze naturale se prezintă în Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale și starea tehnică a rețelelor de gaze naturale - 2019 -, publicat pe site-ul ANRE la adresa: <https://www.anre.ro/ro/gaze-naturale/rapoarte/rapoarte-indicatori-de-performanta>.

Monitorizarea stării tehnice a rețelelor de gaze naturale

Starea tehnică a sistemului național de transport al gazelor naturale

Transportul gazelor naturale este asigurat prin conducte magistrale și racorduri de alimentare, în lungime totală de peste 13.430 km, precum și prin instalațiile, echipamentele și dotările aferente acestora, racordurile de alimentare cu gaze naturale având diametre cuprinse între 25 mm și 1200 mm, la presiuni cuprinse între 6 bar și 35 bar, prin care se asigură preluarea gazelor naturale extrase din perimetrele de producție sau a celor provenite din import și transportul acestora în vederea livrării către clienții finali din piețele internă și externă de gaze naturale. În ceea ce privește presiunea de operare a conductelor de tranzit, aceasta se situează la valoarea de 54 bar.

Principalele componente ale Sistemului Național de Transport (SNT) al gazelor naturale sunt prezentate în tabelul următor:

Principalele componente ale SNT al gazelor naturale la 31.12.2019	
▪	13.430 km conducte magistrale de transport și racorduri de alimentare gaze naturale, din care 369 km reprezintă conducte de tranzit;
▪	1.244 stații de reglare – măsurare (SRM) ;
▪	11 puncte fizice de interconectare cu alte sisteme de transport adiacente;
▪	7 stații de măsurare a gazelor naturale din import;
▪	58 de stații de comandă vane/noduri tehnologice (SCV, NT);
▪	7 puncte fizice de intrare/ieșire conectate la depozitele de inmagazinare;
▪	5 stații de comprimare gaze (SCG);
▪	1.038 de stații de protecție catodică (SPC);
▪	902 de stații de odorizare gaze (SOG).

Situația duratei de funcționare a componentelor SNT, aflate în uz la data de **31.12.2019**, este prezentată în tabelul următor:

Durata de funcționare	Conducte de transport și racorduri de alimentare la 31.12.2019 (km.)	Număr total de stații de reglare măsurare (SRM) la 31.12.2019	Număr de stații de reglare măsurare amplasate pe conductele de tranzit gaze (SMG) la 31.12.2019	Număr stații de reglare măsurare a gazelor din import (SMG) la 31.12.2019	Număr stații de protecție catodică (SPC) la 31.12.2019	Număr stații de comandă vane (SCV-NT) la 31.12.2019	Număr stații de comprimare gaze (SCG) la 31.12.2019
≥ 40 ani	7.412,6	150	0	2	73	13	1
între 30 și 40 ani	1.839,6	60	0	0	20	2	1

între 20 și 30 ani	1.094,5	254	2	2	54	1	0
între 10 și 20 ani	2.249,7	570	2	0	560	14	0
între 5 și 10 ani	679,5	162	0	1	296	3	0
≤ 5 ani	153,8	48	0	2	35	25	3
TOTAL	13.430	1244	4	7	1038	58	5

Concluziile care se pot evidenția din tabelul de mai sus sunt:

- sistemul național de transport a înregistrat o creștere de 1,82%, prin realizarea a 233 km., reprezentând noi tronsoane de conducte și racorduri de alimentare;
- au fost puse în funcțiune 7 noi stații de reglare-măsurare, numărul total al acestora ajungând astfel la 1.244;
- au fost deschise 2 noi puncte de interconectare cu sistemele de transport învecinate, fapt care crește eficiența funcționării SNT prin mărirea capacității de import/export;
- odată cu acestea, în anul gazier 2018-2019, au fost puse în funcțiune 2 noi stații dedicate măsurării cantităților de gaze naturale importate;
- cu scopul echilibrării presiunii din rețeaua internă cu cea a sistemelor adiacente, dar și pentru a crește cantitatea de gaze naturale transportată în regim intern, s-au pus în funcțiune 2 noi stații de comprimare;
- s-a redus lungimea conductelor de tranzit, deoarece contractul aferent acestui tip de transport a expirat la 31.12.2019 și nu a fost prelungit.

Starea tehnică a sistemelor de distribuție a gazelor naturale

Cei 33 de operatori de distribuție a gazelor naturale, titulari ai licenței acordate de ANRE, au deținut la data de 31.12.2019 conducte de distribuție a gazelor naturale și racorduri aferente acestora în lungime totală de peste 56.694 km. Dintre acestea, o pondere de 64,63% din total sunt rețele din polietilenă, fiind cele care au cunoscut o dezvoltare accentuată în ultimii 20 de ani.

În tabelul următor se prezintă situația duratei de funcționare a conductelor și racordurilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale, din polietilenă și oțel, la sfârșitul anului 2019.

Vechime rețea	Lungime obiective OL	Lungime obiective PE	Total lungime obiective	
(ani)	(km)	(km)	(km)	(%)
≥40	1.626	0	1.626	2,87
[30;40)	2.197	0	2.197	3,88
[20;30)	11.984	1.222	13.205	23,29
[10;20)	3.891	20.673	24.654	43,49
<10	356	14.655	15.012	26,48
Total	20.054	36.640	56.694	100

Astfel, din totalul de 56.694 km., reprezentând lungimea sistemului de distribuție la nivel național, o

pondere de peste 26% este dată de rețelele care au o vechime mai mică de 10 ani, iar 43,49% dintre ele au o vechime cuprinsă între 10 și 20 de ani. Pe de altă parte 23,29% reprezintă conducte și racorduri cu vechimea între 20 și 30 de ani, în timp ce doar 6,74% au o vechime mai mare de 30 de ani. Prin comparație cu anul gazier precedent, se remarcă extinderea rețelei naționale de gaze naturale cu 5.679 km., ceea ce reprezintă o majorare semnificativă a acesteia, de circa 11%.

Ponderea conductelor din polietilenă, respectiv de oțel, pe tranșe de vechime din totalul lungimii conductelor sistemelor de distribuție a gazelor naturale, este prezentată în tabelul următor:

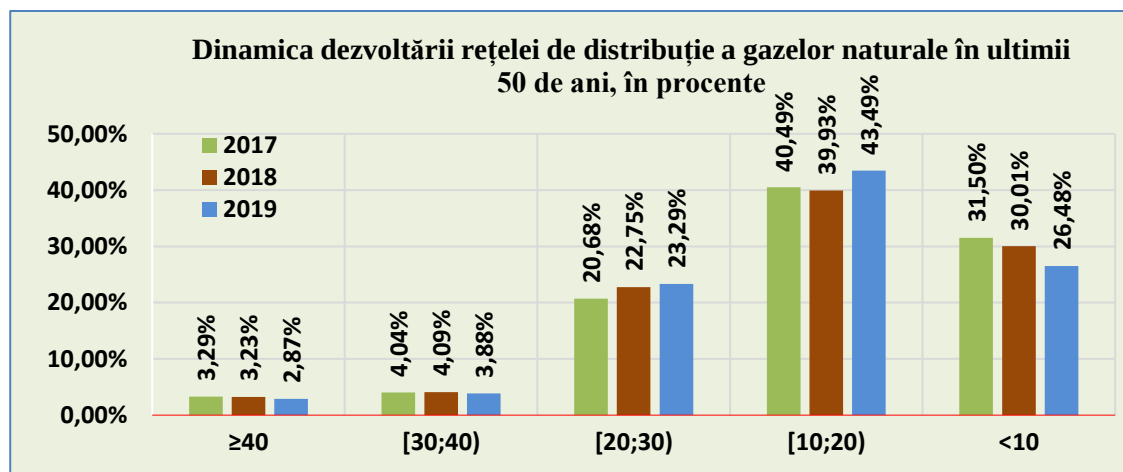
Vechime rețea (ani)	Procent OL (%)	Procent PE (%)
≥40	2,87	0
[30;40)	3,88	0
[20;30)	21,14	2,15
[10;20)	6,86	36,62
<10	0,63	25,85
Pondere din total (%)	35,37	64,63

Se remarcă o creștere de circa 5% a ponderii rețelelor de distribuție din polietilenă față de anul gazier precedent, fapt care denotă modernizarea rețelelor prin reducerea numărului de conducte și racorduri din oțel.

Tabelul și graficul de mai jos prezintă dinamica dezvoltării rețelei de distribuție a gazelor naturale în ultimii 3 ani, în funcție de vechimea acesteia.

Vechime rețea (ani)	În anul 2017	În anul 2018	În anul 2019
≥40	3,29%	3,23%	2,87%
[30;40)	4,04%	4,09%	3,88%
[20;30)	20,68%	22,75%	23,29%
[10;20)	40,49%	39,93%	43,49%
<10	31,50%	30,01%	26,48%

Aspecte pozitive se evidențiază și din datele de mai sus, în sensul reducerii procentului care reprezintă rețelele cu o vechime mai mare de 40 de ani, ceea ce reflectă efortul operatorilor de a înnoi conductele îmbătrânite și cu grad avansat de uzură, fapt care reduce riscul apariției întreruperilor neplanificate, cauzate de avariile apărute pe traseele rețelelor corodate în timp și îmbunătățește starea tehnică a sistemelor de distribuție.

Monitorizarea duratelor de timp necesare pentru racordări în sistemul de transport

Standardul de performanță pentru serviciul de transport și de sistem al gazelor naturale prevede faptul că, pentru realizarea unei noi instalații de racordare la ST sau pentru modificarea/reamplasarea uneia existente, OTS are obligația să finalizeze lucrările și să pună în funcțiune instalația de racordare în termenul stabilit în contractul de racordare. Astfel, la nivelul Transgaz, în anul gazier 2018-2019 s-au înregistrat 4 cereri de racordare, pentru care au fost emise avizele tehnice de racordare aferente. În anul gazier 2018-2019 Transgaz nu a raportat nicio punere în funcțiune a unei noi instalații de racordare, principalele cauze fiind obținerea cu întârziere a avizelor și autorizațiilor necesare precum și dificultățile întâmpinate odată cu exproprierea și despăgubirea proprietarilor ale căror terenuri au fost afectate.

Monitorizarea duratelor de timp necesare pentru racordări în sistemul de distribuție

În anul gazier 2018-2019 a fost înregistrată de către toți operatorii de distribuție (OD) o creștere de circa 16% a numărului cererilor de racordare față de perioada 01.10.2017-30.09.2018, medie ce a stat și la baza estimării volumelor de lucrări previzionate a fi contractate cu operatorii economici care execută lucrările.

Acest volum de lucrări crescut, generat în principal de dezvoltarea imobiliară, dar și de creșterea consumului prin orientarea clienților către utilizarea gazelor naturale în locul altor combustibili tradiționali, a avut un impact semnificativ asupra capacității operatorilor economici autorizați de a respecta termenele contractuale.

Procedura de încheiere a contractelor de achiziții pentru lucrări conduce la întârzieri în contractarea serviciilor și implicit la întârzierea lucrărilor; termenele de eliberare a autorizațiilor de construire precum și a avizelor, au condus la întârzieri în eliberarea autorizațiilor de construire, fiind depășite termenele legale; această situație se poate datora și numărului în creștere de solicitări pentru obținerea autorizațiilor de construire pentru clădiri sau lucrărilor de infrastructură (creștere similară cu cea a solicitărilor de racordare la sistemele de distribuție a gazelor naturale).

În acest context, pentru cele 29.066 racorduri pe care operatorii sistemelor de distribuție le-au pus în funcțiune în perioada 01.10.2018-30.09.2019, a rezultat o durată medie de realizare a acestora de 115 zile, calculată de la data înregistrării depunerii de către solicitant a cererii însoțite de documentația completă.

Îmbunătățirea față de anul gazier precedent este una majoră, de circa 52 de zile, ceea ce reprezintă o reducere semnificativă a duratei de racordare, ca urmare a implementării de către operatori a unor proceduri și măsuri care au condus la eficientizarea întregului proces de racordare.

Pe de altă parte, pentru cele 2.078 extinderi/redimensionări ale obiectivelor/conductelor de gaze naturale puse în funcțiune de operatorii sistemelor de distribuție în perioada 01.10.2018-30.09.2019, s-a înregistrat un termen mediu de realizare de 216 zile, calculat de la data depunerii de către solicitant a cererii însoțite de documentația completă, respectându-se astfel termenul legal de 270 zile. Și în acest caz s-a înregistrat o îmbunătățire a timpului de așteptare a solicitanților, diferența față de anul gazier precedent fiind de 25 de zile.

Monitorizarea indicatorilor de performanță a serviciului de transport al gazelor naturale

Indicatorii de performanță pentru serviciul de transport și de sistem al gazelor naturale se referă la:

- înregistrarea și soluționarea solicitărilor/sesizărilor/reclamațiilor utilizatorilor privind serviciul de transport și de sistem al gazelor naturale;
- accesul la sistemul de transport al gazelor naturale;
- racordarea la sistemul de transport al gazelor naturale;
- refacerea terenurilor și/sau a bunurilor afectate de lucrări la infrastructura sistemului de transport al gazelor naturale;
- respectarea condițiilor de predare-preluare a gazelor naturale;
- limitarea/întreruperea prestării serviciului de transport și de sistem al gazelor naturale.

Operatorul de transport și de sistem este exonerat de obligația respectării indicatorilor de performanță impuși prin standard în situații de urgență și în caz de forță majoră, declarate în conformitate cu prevederile legale, precum și la apariția unor restricții tehnice parțiale sau totale ale unui sistem din amonte.

Sinteza indicatorilor specifici de performanță a serviciului de transport și de sistem al gazelor naturale și evoluția acestora prin comparație cu anul gazier precedent, este evidențiată în **tabelul următor**:

Sinteza indicatorilor de performanță a serviciului de transport și de sistem

Indicatorul specific de performanță	Valoarea de referință a indicatorului (%)	Anul gazier de analiză 2018-2019 (%)	Îndeplinirea condiției de performanță %	Anul gazier anterior 2017-2018 (%)	Evoluția indicatorului (±%)
IP ₀ ¹	90	91,84	da	97,15	-5,31
IP ₁ ¹	95	100	da	100	0
IP ₁ ²	95	---	da	100	---
IP ₁ ³	95	100	da	99,38	+0,62
IP ₁ ⁴	95	100	da	---	---
IP ₁ ⁵	95	---	-	---	---
IP ₂ ¹	95	100	da	100	0
IP ₂ ²	95	---	-	---	---
IP ₃ ¹	95	100	da	100	0
IP ₃ ²	95	---	-	100	---
IP ₃ ³	95	---	-	100	---
IP ₃ ⁴	95	---	-	100	---
IP ₄ ¹	95	---	-	---	---
IP ₅ ¹	98	100	da	99,61	+0,39
IP ₅ ²	98	100	da	100	0
IP ₆ ¹	98	100	da	100	0
IP ₆ ²	98	100	da	100	0
IP ₇ ¹	80	97,35	da	97,27	+0,08
IP ₈ ¹	98	100	da	100	0
IP ₈ ²	98	---	-	---	---
IP ₉ ¹	90	---	-	---	---

NOTĂ: Rubricile marcate cu (---) sunt cele pentru care indicatorii nu au putut fi calculați, deoarece nu au existat solicitări sau sesizări pe baza cărora aceștia să se poată determina.

În concluzie, se poate remarca faptul că **toți indicatorii** de performanță ai serviciului de transport și de sistem al gazelor naturale aferenți anului gazier 01.10.2018 - 30.09.2019 au valori foarte bune și că gradul lor de îndeplinire din punct de vedere al încadrării în pragurile minime prevăzute în standard este de 100%. Prin comparație cu anul gazier anterior (01.10.2017 - 30.09.2018), se evidențiază păstrarea nivelului indicatorilor de performanță, ceea ce denotă menținerea calității serviciilor oferite consumatorilor și solicitanților de către S.N.T.G.N. Transgaz S.A.

Monitorizarea indicatorilor de performanță a serviciului de distribuție a gazelor naturale

Indicatorii de performanță pentru serviciul de distribuție și de sistem se referă la:

- înregistrarea și soluționarea sesizărilor/reclamațiilor/solicitărilor utilizatorilor privind serviciul de distribuție și de sistem al gazelor naturale;
- contractarea serviciului de distribuție a gazelor naturale;
- respectarea serviciilor de predare-preluare a gazelor naturale;
- racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale;
- refacerea terenurilor și/sau a bunurilor afectate de execuția unor lucrări la obiectivele sistemului de distribuție a gazelor naturale;
- limitarea/întreruperea prestării serviciului de distribuție și de sistem al gazelor naturale.

Operatorii de distribuție a gazelor naturale (OD) sunt exonerati de obligația respectării indicatorilor de performanță impuși prin standard în situații de urgență și în caz de forță majoră, declarate în conformitate cu prevederile legale, și la apariția unor restricții tehnice parțiale sau totale ale unui sistem din amonte.

Pentru a pune în evidență calitatea serviciului prestat de operatorii de distribuție în anul gazier analizat, față de anul gazier anterior, în **tabelul următor** sunt prezentate valorile medii înregistrate ale indicatorilor de performanță în acești doi ani gazieri.

Sinteza indicatorilor de performanță a serviciului de distribuție – valori medii ponderate pe țară

Indicatorul specific de performanță	Valoarea de referință a indicatorului (%)	Anul gazier de analiză 1.10.2018-30.09.2019 (%)	Îndeplinirea condiției de performanță %	Anul gazier anterior 1.10.2017-30.09.2018 (%)	Evoluția indicatorului (±%)
IP ₀ ¹	90	99,78	da	93,49	+6,29
IP ₁ ¹	90	99,52	da	99,34	+0,18
IP ₁ ²	95	97,31	da	98,02	-0,71
IP ₁ ³	95	100	da	98,25	+1,75
IP ₁ ⁴	95	97,56	da	95,16	+2,40
IP ₂ ¹	Abrogat	Abrogat	-----		
IP ₂ ²	Abrogat	Abrogat	-----		
IP ₃ ¹	95	84,73	nu	86,58	-1,85

Indicatorul specific de performanță	Valoarea de referință a indicatorului (%)	Anul gazier de analiză 1.10.2018-30.09.2019 (%)	Îndeplinirea condiției de performanță %	Anul gazier anterior 1.10.2017-30.09.2018 (%)	Evoluția indicatorului (±%)
IP ₃ ¹⁻¹	95	72,89	nu	89,77	-16,88
IP ₃ ²	95	86,31	nu	83,67	+2,64
IP ₃ ³	95	88,56	nu	83,30	+5,26
IP ₃ ⁴	95	92,37	nu	94,40	-2,03
IP ₃ ⁵	95	86,39	nu	84,59	+1,80
IP ₃ ⁵⁻¹	95	94,36	nu	96,64	-2,28
IP ₃ ⁵⁻²	95	90,35	nu	84,35	+6,00
IP ₄ ¹	90	92,96	da	92,86	+0,10
IP ₅ ¹	95	99,49	da	99,90	-0,41
IP ₆ ¹	98	99,39	da	99,97	-0,58
IP ₇ ¹	80	92,79	da	90,46	+2,33
IP ₈ ¹	98	98,32	da	97,71	+0,61
IP ₉ ¹	90	96,33	da	100	-3,67

Analiza comparativă cu anul precedent indică, în general, o menținere a valorilor indicatorilor de performanță, variațiile acestora fiind în cea mai mare parte nesemnificative. Există o singură scădere care se remarcă, de peste 16%, corespunzătoare obligației operatorilor de a realiza un studiu tehnico-economic în termen de 30 de zile de la data primirii cererii de racordare și a documentației complete. Motivul principal al acestui pas înapoi îl constituie faptul că cei mai mari doi operatori au avut de întocmit peste 6.500 studii tehnico-economice, pentru a răspunde cererilor de extindere a rețelei primite din partea solicitanților. Acest volum mare de informații, care necesită analiză și prelucrare, concentrat în principal în a doua jumătate a anului, a făcut ca valorile obținute de cei doi operatori în cauză să se situeze mult sub pragul minim prevăzut în standard și implicit media la nivel național să fie mult coborâtă.

În general, indicatorii de performanță a serviciului de distribuție a gazelor naturale au fost respectați sau se apropie de pragul minim prevăzut în standard. Indicatorii care se referă la racordarea la sistem nu au putut fi îndepliniți, ceea ce indică dificultățile întâmpinate de operatori în procesul de racordare a solicitanților la sistemul de distribuție a gazelor naturale. Acesta este cel mai important indicator asupra căruia operatorii trebuie să intervină prin luarea măsurilor necesare care să conducă la reducerea duratei de racordare.

În **tabelul următor** se prezintă situația întreruperilor planificate și neplanificate în prestarea serviciului de distribuție și de sistem al gazelor naturale și indicatorii de performanță privind notificarea utilizatorilor afectați de aceste întreruperi.

Situația întreruperilor planificate și neplanificate în prestarea serviciului de distribuție și de sistem al gazelor naturale

Nr. crt	OSD	Intr. Planif.	Numar utilizatori afectati intr. planif	Gradul de instruire in cel mult 12 ore	Intr. Neplanif.	Numar utilizatori afectati intr. neplanif	Gradul de instruire cu cel puțin 2 zile înainte
1	DELGAZ GRID	2.855	386.266	98,85	225	38.372	98,46
2	DISTRIGAZ SUD RETELE	3.201	317.097	100	326	50.674	100
3	Distribuitori pentru mai puțin de 100.000 de utilizatori	842	28.218		435	27.370	
4	TOTAL	6.898	731.581	99,39	986	116.416	99,49

Realizarea planului anual de mentenanță în sistemul de transport al gazelor naturale

Pentru ca operatorul de transport și de sistem al gazelor naturale SNTGN Transgaz S.A. să-și poată îndeplini obligațiile legale privind întreținerea și reabilitarea sistemului pe care îl operează, în condiții de eficiență și de protecție a mediului, este obligat să efectueze operațiunile specifice de mentenanță anuală. Acestea se realizează în conformitate cu *Normele tehnice pentru proiectarea și execuția conductelor de transport gaze naturale*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 118/2013, cu modificările și completările ulterioare. În anul 2019 OTS a realizat lucrările de mentenanță planificate prezentate în tabelul următor, din care rezultă că acest operator nu a realizat lucrări corective la nivelul planificat. Nerealizarea lucrărilor de mentenanță corectivă ar putea pune în evidență faptul că acestea nu au fost necesare, ceea ce ar fi un aspect pozitiv. Prin urmare, operatorul trebuie să acorde mai multă atenție stabilirii valorice anuale ale planului de mentenanță, inclusiv a defalcării pe tipuri de mentenanță – preventivă/corectivă.

Anul 2019	Planificat (lei)	Realizat (lei)	Grad de îndeplinire (%)
Total mentenanță, din care:	80.283.390	43.064.763	53,64
Mentenanță preventivă	48.937.726	36.790.671	75,18
Mentenanță corectivă	31.345.664	6.274.092	20,02

Realizarea planului anual de mentenanță în sistemele de distribuție a gazelor naturale

Operarea, întreținerea, repararea și reabilitarea sistemelor de gaze naturale se realizează cu respectarea *Normelelor tehnice pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu gaze naturale*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 89/2018, cu modificările și completările ulterioare.

În tabelul următor sunt prezentate valorile lucrărilor de mentenanță totală, preventivă și corectivă realizate în cursul anului 2019 de către cei doi mari operatori naționali ai sistemului de distribuție a gazelor naturale, cu mențiunea că aceștia au îndeplinit condiția prevăzută în Procedură referitoare la gradul de realizare al lucrărilor de mentenanță.

Operatorul	Mentenanța totală planificată	Mentenanța totală realizată	Grad de realizare	Mentenanță preventivă	Grad de realizare	Mentenanță corectivă realizată	Grad de realizare
	(lei)	(lei)	(%)	(lei)	(%)	(lei)	(%)
Distrigaz Sud Rețele	339.139.926	338.029.131	99,7	216.197.174	98	121.831.957	103
Delgaz Grid	217.488.910	250.603.609	115,2	149.027.340	152	101.576.269	85
TOTAL	556.628.836	558.632.740	100,4	365.224.514	114	223.408.226	94

În conformitate cu prevederile *Procedurii* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 38/2019, OD are obligația de a realiza în anul 2019 lucrări de mentenanță preventivă în valoare de cel puțin 95% din valoarea planului anual de mentenanță preventivă asumat de operator, iar începând cu anul 2020 are obligația de a realiza anual lucrări de mentenanță în valoare de cel puțin 90% din valoarea totală a planului anual de mentenanță.

VII. ASPECTE PRIVIND FURNIZORUL DE ULTIMĂ INSTANȚĂ

ENERGIE ELECTRICĂ

Contracte reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică încheiate între producători și furnizorii de ultimă instanță

În conformitate cu prevederile art. 61 din OUG 114/2018, începând cu data de 1 martie 2019 a fost introdusă obligația producătorilor de energie electrică de a livra FUI cantitatea de energie electrică necesară asigurării consumului clienților casnici. Pentru îndeplinirea obligațiilor impuse prin lege, ANRE a elaborat *Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vandută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 10/2019.

În baza metodologiei menționate s-au determinat cantitățile de energie electrică și prețurile reglementate, care au fost aprobate prin Deciziile ANRE nr.324-332/25.02.2019. Pentru producătorii în cogenerare, prețul reglementat s-a modificat pentru perioada 1 iulie - 31 decembrie 2019, prin Deciziile ANRE nr. 1116-1121/12.06.2019.

Cantitatea totală alocată pe contracte reglementate este de 4,318 TWh, aportul producătorilor fiind următorul:

- Hidroelectrică: 37,89%
- Nuclearelectrică: 31,89%

- OMV Petrom: 26,33%
- Producători în cogenerare: 3,89%,

În tabelul următor se prezintă cantitățile și prețurile reglementate pentru fiecare dintre cei 9 producători:

Nr. crt.	Producător	Cantitate (MWh)	Preț (lei/MWh)	
		1 mart-31 dec	1 mart-30 iun	1 iul-31 dec
1	S.N. Nuclearelectrica S.A.	1.377.328,968	188,33	
2	S.P.E.E.H. Hidroelectrica S.A.	1.636.531,524	111,61	
3	OMV Petrom S.A.	1.137.174,912	259,58	
4	Veolia Energie Iași S.A.	416,856	218,15	231,17
5	Termoficare Oradea S.A.	1.593,792	218,15	231,17
6	Societatea Electrocentrale București S.A.	125.083,181	218,15	231,17
7	CET Govora S.A.	6.271,054	218,15	231,17
8	Societatea Complexul Energetic Hunedoara S.A.	9.914,728	218,15	231,17
9	Societatea Complexul Energetic Oltenia S.A.	22.875,629	218,15	231,17

Pentru această perioadă contractuală, stabilirea cantităților de energie electrică s-a efectuat în baza unor reguli tranzitorii, impuse atât de perioada foarte scurtă între data intrării în vigoare a OUG 114/2018, cât și de faptul că producătorii și FUI aveau deja încheiate contracte de vânzare-cumpărare cu livrare în perioada 1 martie-31 decembrie 2019. Astfel, cantitățile de energie electrică s-au stabilit funcție de cantitatea de energie electrică disponibilă transmisă de producători și cantitatea de energie electrică aferentă clienților casnici, necesar a fi cumpărată pe bază de contracte reglementate, transmisă de către FUI. Prețul reglementat pentru S.N. Nuclearelectrica S.A., S.P.E.E.H. Hidroelectrica S.A. și OMV Petrom S.A. s-a determinat, pentru întreaga perioadă contractuală pe baza costurilor justificate și a profitului reglementat de 5%.

Prețul reglementat pentru producătorii în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus (pct. 4-9 din tabel) s-a determinat semestrial, conform metodologiei specifice.

Tarife/prețuri aplicate clienților finali ai furnizorilor de ultimă instanță în 2019

Tarife reglementate aplicate clienților casnici

Prin intrarea în vigoare a OUG 114/2018 începând cu data de 1 martie 2019, concomitent cu introducerea obligației producătorilor de energie electrică de a livra energie electrică furnizorilor de ultimă instanță (FUI), a fost introdusă și obligația FUI de a furniza energie electrică clienților casnici la tarife reglementate, conform reglementărilor ANRE. În scopul îndeplinirii obligației impuse prin Lege, ANRE a elaborat *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 11/2019. În baza acestei metodologii au fost elaborate de către ANRE două tipuri de tarife reglementate aplicate de FUI clienților casnici, respectiv:

- Tarife „nominale” aplicate de către fiecare din FUI desemnați anterior datei de 1 martie 2019 care aveau în portofoliu clienți casnici;

- Tarife „generice” aplicate de către FUI desemnați anterior datei de 1 martie 2019 dar care nu aveau în portofoliul FUI clienți casnici precum și de către FUI desemnați ulterior datei de 1 martie 2019.

Tarifele nominale au fost stabilite pentru fiecare FUI și pentru fiecare zonă de rețea luând în considerare următoarele elemente justificate de cost:

- a) componenta de achiziție aferentă unei zone de rețea, stabilită luând în considerare:
 - i. cantitățile și prețurile din contractele reglementate încheiate de către FUI cu producătorii, în conformitate cu deciziile ANRE;
 - ii. cantitățile de energie electrică achiziționate de către FUI, din piețele centralizate administrate de OPCOM, în perioada 21.03.2018 – 6.02.2019, cu livrare în perioada 1 martie 2019 – 31 decembrie 2019, comunicate de către FUI;
 - iii. prețul mediu ponderat al energiei electrice achiziționate de către operatorul economic care are și calitatea de FUI prin contracte bilaterale încheiate pe PC în perioada 21.03.2018 – 6.02.2019, cu livrare în perioada 1 martie 2019 – 31 decembrie 2019, comunicat de către OPCOM;
 - iv. un coeficient supraunitar de 1,05 aferent costului suplimentar luat în considerare în vederea acoperirii profilului de consum și al dezechilibrelor între prognoză și consum, având în vedere faptul că pentru perioada 1 martie 2019 – 31 decembrie 2019 nu a fost acoperit prin contracte reglementate întreg necesarul previzionat de către FUI;
- b) componenta de furnizare aferentă unei zone de rețea, stabilită luând în considerare:
 - i. valoarea componentei de furnizare specifice de 5,4 lei/loc de consum/lună;
 - ii. numărul de locuri de consum aparținând clienților casnici din zona de rețea, previzionat de către FUI;
 - iii. consumul de energie electrică previzionat de către FUI aferent clienților casnici din zona de rețea;
 - iv. valoarea previzionată a contribuției ANRE stabilită prin aplicarea procentului de 2% la valoarea componentei de furnizare;
- c) componenta de ajustare aferentă fiecărui FUI pe zonă de rețea - în conformitate cu prevederile Metodologiei, pentru perioada 1 martie 2019 – 31 decembrie 2019 s-a luat în calcul o parte din corecția componentei de achiziție (DTRca), ce reprezintă recuperarea diferenței între prețul de achiziție luat în considerare la avizarea prețurilor aplicate în perioada 01.07.2018 – 28.02.2019 și prețul de achiziție recunoscut pentru aceeași perioadă;
- d) costuri servicii conexe:
 - i. tariful pentru serviciul de sistem, tariful de transport - componenta de extragere a energiei electrice din rețea (TL) și componenta de introducere a energiei electrice în rețea (TG), s-au luat în considerare valorile în vigoare prevăzute în Ordinul ANRE nr. 108/2018;
 - ii. tarifele de distribuție comunicate de către Direcția Generală Tarife și Monitorizare Investiții;
 - iii. pentru serviciul prestat de operatorul pieței centralizate s-a luat în considerare costul unitar conform estimării FUI.

Tarifele generice au fost stabilite pentru fiecare zonă de rețea ca sumă între:

- a) componenta de achiziție aferentă zonei de rețea, determinată în conformitate cu prevederile Metodologiei;
- b) componenta de furnizare aferentă zonei de rețea, determinată în conformitate cu prevederile Metodologiei;
- c) costurile serviciilor conexe
 - tariful pentru serviciul de sistem, tariful de transport - componenta de extragere a energiei electrice din rețea (TL) și componenta de introducere a energiei electrice în rețea (TG), s-au luat în considerare valorile în vigoare prevăzute în Ordinul ANRE nr. 108/2018;
 - tarifele de distribuție comunicate de către Direcția Generală Tarife și Monitorizare Investiții;
 - pentru serviciul prestat de operatorul pieței centralizate s-a luat în considerare costul unitar conform estimării FUI.

Valorile tarifelor nominale aprobate pentru perioada martie – decembrie 2019, pentru fiecare FUI și zonă de rețea sunt prezentate în tabelul următor:

FUI	Zona de rețea	Ordin ANRE nr.	Tarif medie tensiune (lei/kWh)	Tarif joasa tensiune (lei/kWh)
Enel Energie SA	Banat	27/2019	0,34831	0,45346
	Dobrogea		0,34156	0,46542
Enel Energie Muntenia SA	Muntenia Sud	28/2019	0,30695	0,41672
E.ON Energie Romania SA	Moldova	29/2019	0,36548	0,49023
Electrica Furnizare SA	Muntenia Nord	30/2019	0,35374	0,47054
	Transilvania Nord		0,36393	0,46491
	Transilvania Sud		0,35639	0,45896
CEZ Vânzare SA	Oltenia	31/2019	0,37505	0,48659

Valorile tarifelor generice aprobate prin ordinul ANRE nr. 32/2019, pentru perioada martie – decembrie 2019, pentru fiecare zonă de rețea, sunt prezentate în tabelul următor:

Zonă de rețea	Tarif medie tensiune (lei/kWh)	Tarif joasa tensiune (lei/kWh)
Banat	0,34095	0,44610
Dobrogea	0,33402	0,45788
Muntenia Sud	0,30296	0,41273
Moldova	0,35613	0,48088
Muntenia Nord	0,34771	0,46451
Transilvania Nord	0,35987	0,46085
Transilvania Sud	0,35161	0,45418
Oltenia	0,36675	0,47829

Prin valorile aprobate ale tarifelor nominale s-a asigurat menținerea acestora la nivelul prețurilor pentru serviciul universal aplicate în perioada ianuarie – februarie 2019.

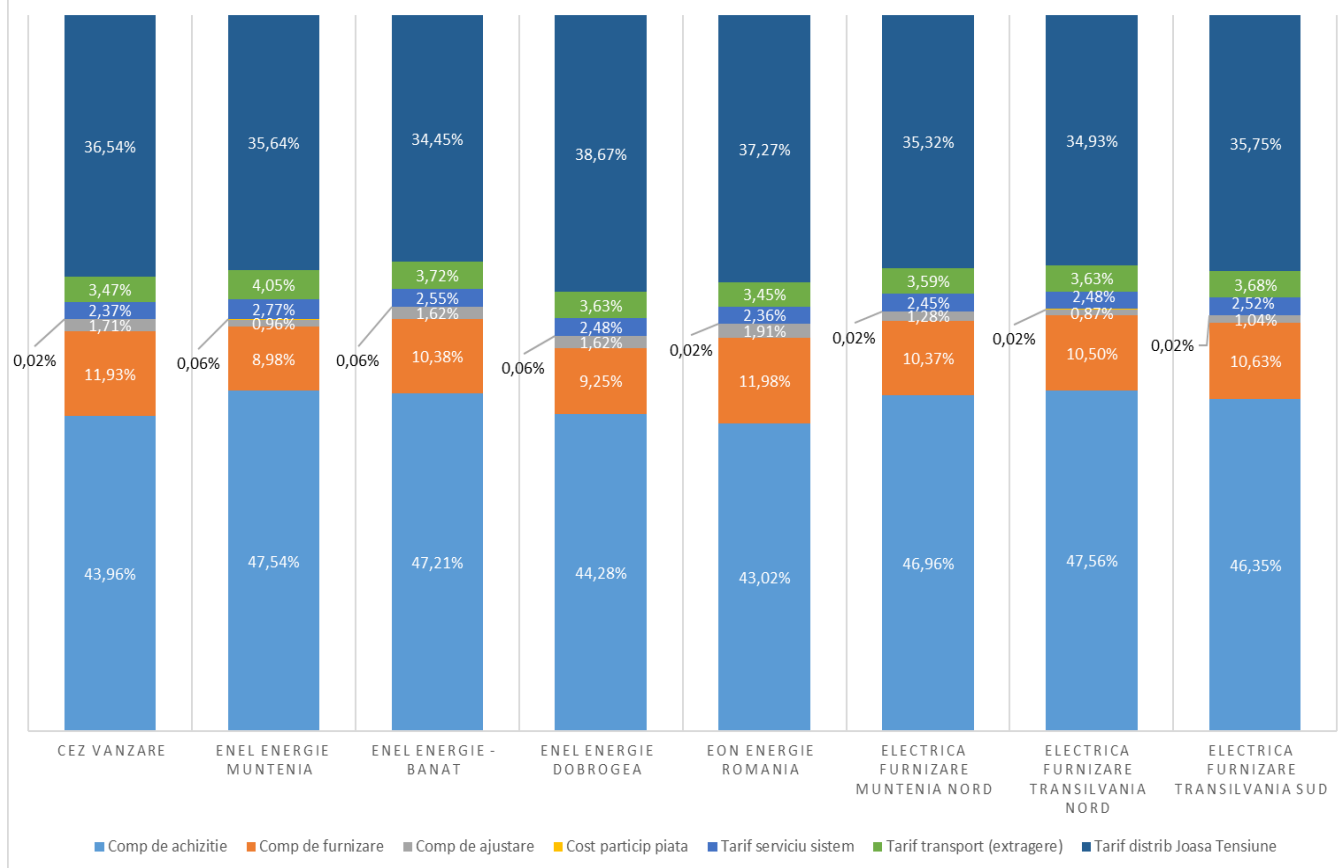
Valoarea tarifului generic dintr-o zonă de rețea este mai mică decât valoarea tarifului nominal aplicat în aceeași zonă de rețea, diferența între aceste două tarife fiind dată de lipsa corecțiilor în calculul tarifului generic.

Structura tarifelor reglementate pentru perioada martie – decembrie 2019 este prezentată în tabelele următoare:

Tarife nominale

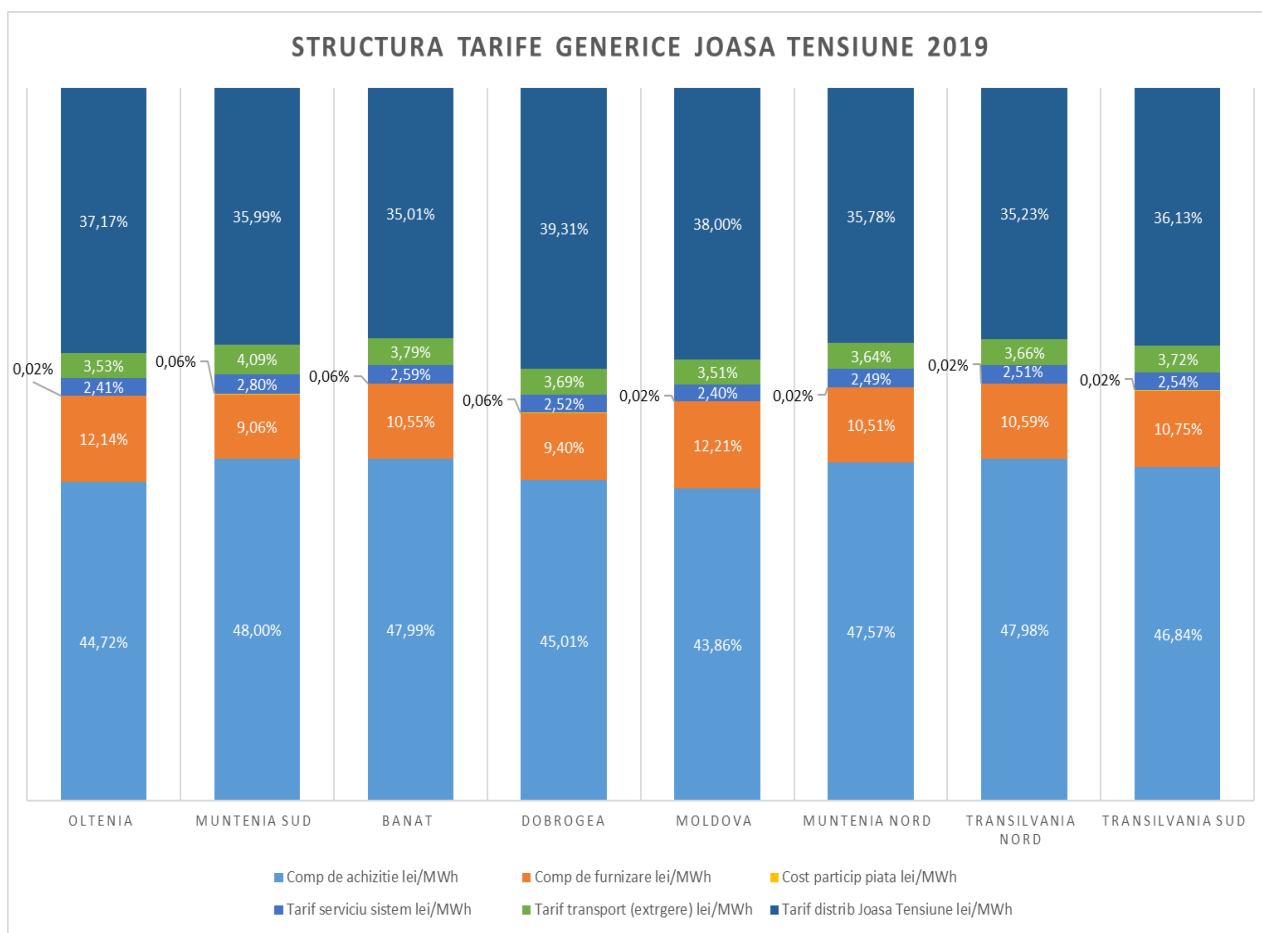
FUI	Comp de achiziție	Comp de furnizare	Comp de ajustare	Cost particip piață	Tarif serviciu sistem	Tarif transport - extragere	Tarif distrib MT	Tarif distrib JT	Tarife nominale	
	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	MT	JT
CEZ Vanzare	213,90	58,06	8,30	0,10	11,55	16,89	66,25	177,79	375,05	486,59
Enel Energie Muntenia	198,09	37,41	3,99	0,26	11,55	16,89	38,76	148,53	306,95	416,72
Enel Energie - Banat	214,10	47,08	7,36	0,28	11,55	16,89	51,05	156,20	348,31	453,46
Enel Energie Dobrogea	206,11	43,06	7,54	0,28	11,55	16,89	56,13	179,99	341,56	465,42
EON Energie Romania	210,89	58,72	9,35	0,10	11,55	16,89	57,98	182,73	365,48	490,23
Electrica Furnizare Muntenia Nord	220,95	48,81	6,03	0,11	11,55	16,89	49,4	166,20	353,74	470,54
Electrica Furnizare Transilvania Nord	221,11	48,81	4,06	0,11	11,55	16,89	61,4	162,38	363,93	464,91
Electrica Furnizare Transilvania Sud	212,73	48,81	4,78	0,11	11,55	16,89	61,52	164,09	356,39	458,96

STRUCTURA TARIFE NOMINALE JOASA TENSIUNE 2019

Tarife generice

Zona de rețea	Comp de achiziție lei/MWh	Comp de furnizare lei/MWh	Comp de ajustare lei/MWh	Cost particip piață lei/MWh	Tarif serviciu sistem lei/MWh	Tarif transport (extrgere) lei/MWh	Tarif distrib MT lei/MWh	Tarif distrib JT lei/MWh	Tarife	
									MT lei/MWh	JT lei/MWh
Oltenia	213,90	58,06	0,00	0,10	11,55	16,89	66,25	177,79	366,75	478,29
Muntenia Sud	198,09	37,41	0,00	0,26	11,55	16,89	38,76	148,53	302,96	412,73
Banat	214,10	47,08	0,00	0,28	11,55	16,89	51,05	156,20	340,95	446,10
Dobrogea	206,11	43,06	0,00	0,28	11,55	16,89	56,13	179,99	334,02	457,88
Moldova	210,89	58,72	0,00	0,10	11,55	16,89	57,98	182,73	356,13	480,88
Muntenia Nord	220,95	48,81	0,00	0,11	11,55	16,89	49,4	166,20	347,71	464,51
Transilvania Nord	221,11	48,81	0,00	0,11	11,55	16,89	61,4	162,38	359,87	460,85
Transilvania Sud	212,73	48,81	0,00	0,11	11,55	16,89	61,52	164,09	351,61	454,18

Prețul pentru serviciul universal aplicat de către furnizorii de ultimă instanță și prețul pentru clienții inactivi aplicat de către furnizorii de ultimă instanță obligați

Referitor la prețul pentru serviciul universal, în anul 2019 se disting două perioade de aplicare:

- perioada ianuarie – februarie, perioadă în care acest preț s-a aplicat atât clienților casnici cât și clienților noncasnici beneficiari de serviciu universal (clienți noncasnici cu un număr de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor din bilanțul contabil conform raportărilor fiscal anuale care nu depășește 10 milioane de euro);
- perioada martie - decembrie, perioadă în care prețul pentru serviciul universal se aplică doar clienților noncasnici beneficiari de serviciu universal.

Prețul pentru clienții inactivi se aplică doar de către furnizorii de ultimă instanță obligați (FUIob) clienților noncasnici care nu și-au ales un furnizor de energie electrică în piața concurențială, respectiv au rămas în portofoliul FUIob.

Prețul pentru serviciul universal aferent perioadei **ianuarie – februarie 2019** este cel stabilit în anul 2018 pentru perioada iulie 2018 – iunie 2019 pe baza *Metodologiei de stabilire a modului de calcul și a condițiilor de avizare a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță obligați și furnizorii de ultimă instanță opționali clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 39/2018.

Ca urmare a aplicării prevederilor metodologiei menționate, au fost emise deciziile de stabilire a prețurilor maxime pentru serviciul universal și au fost avizate următoarele prețuri pentru serviciul universal:

Denumire FUI obligat	Decizie stabilire preț maxim SU	Preț maxim pentru serviciul universal (lei/kWh)	Nr. Aviz	Preț avizat pentru serviciul universal (lei/kWh)
CEZ Vânzare S.A.	812/22.05.2018	0,28477	16/29.05.2018	0,28477
Enel Energie S.A.	814/22.05.2018		18/29.05.2018	
- zona de rețea Banat		0,27245		0,27245
- zona de rețea Dobrogea		0,26120		0,26120
Enel Energie Muntenia SA	815/22.05.2018	0,24312	19/29.05.2018	0,24312
Electrica Furnizare	813/22.05.2018		17/29.05.2018	
- zona de rețea Muntenia Nord		0,27963		0,27963
- zona de rețea Transilvania Nord		0,27780		0,27780
- zona de rețea Transilvania Sud		0,27021		0,27021
E.ON Energie Romania SA	816/22.05.2018	0,28321	20/29.05.2018	0,28321

Structura prețurilor maxime care se constituie ca referință pentru prețurile avizate de către ANRE este prezentată în tabelul următor:

FUI obligat	Electrica Furnizare			Enel Energie		Enel Energie Muntenia	CEZ Vanzare	E.ON Energie Romania
Zona de distribuție	Muntenia Nord	Transilvania Nord	Transilvania Sud	Banat	Dobrogea	Muntenia	Oltenia	Moldova
UM	lei/kWh	lei/kWh	lei/kWh	lei/kWh	lei/kWh	lei/kWh	lei/kWh	lei/kWh
Componenta de achiziție	0,21309	0,21309	0,21309	0,22074	0,22074	0,22285	0,22044	0,21636
Componenta de furnizare	0,04629	0,04609	0,04642	0,04405	0,03989	0,03346	0,05022	0,05721
Componenta de ajustare	0,02026	0,01862	0,01071	0,00765	0,00057	-0,01319	0,01411	0,00963
Preț maxim serviciu universal	0,27963	0,27780	0,27021	0,27245	0,26120	0,24312	0,28477	0,28321

Pentru furnizorul de ultimă instanță optional (FUIop) Enel Energie Muntenia S.A. singurul furnizor desemnat în această calitate pentru perioada iulie 2018 – iunie 2019, prin Avizul nr. 22 din 20.06.2018 au fost avizate următoarele prețuri pentru serviciul universal:

Zona de rețea	Muntenia Nord	Transilvania Nord	Transilvania Sud	Oltenia	Moldova
Prețul pentru serviciul universal (lei/kWh)	0,27879	0,27697	0,26940	0,28392	0,28236

Pentru perioada ianuarie – februarie 2019 prețul pentru clienții inactivi a fost stabilit de către FUIob în conformitate cu reglementările în vigoare, prin aplicarea la prețul pentru serviciul universal a unui coeficient de majorare de maximum 1,2.

Prețul pentru serviciul universal aplicat începând cu data de 1 martie 2019 a fost stabilit în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 11/2019, pentru perioada martie – decembrie 2019, cu excepția prețului aplicat de către Enel Energie Muntenia care a fost avizat pentru perioada martie – iunie 2019. Perioada de avizare diferită se datorează faptului că acest furnizor a fost desemnat FUIop pentru perioada iulie 2018 – iunie 2019 pe baza unui discount asumat la desemnare, iar în condițiile în care începând cu 1 martie 2019 s-a modificat prețul pentru serviciul universal aplicat de FUIob, preț care constituie baza pentru calculul prețului aplicat de FUIop, a fost necesară modificarea prețului aplicat de Enel Energie Muntenia în condițiile menținerii discount-ului avut în vedere la desemnare.

În cazul FUIob prețurile pentru serviciul universal sunt următoarele:

Denumire FUIob	Nr. Aviz	Preț avizat pentru pentru serviciul universal (lei/kWh)	Pret pentru clienti inactivi (lei/kWh)
CEZ Vânzare S.A.	5/20.02.2019	0,28638	0,33861
Enel Energie S.A.	6/20.02.2019		
- zona de rețea Banat		0,35336	0,35835
- zona de rețea Dobrogea		0,32553	0,33052
Enel Energie Muntenia SA	7/20.02.2019	0,32645	0,33104
Electrica Furnizare	9/20.02.2019		
- zona de rețea Muntenia Nord		0,29759	0,30001
- zona de rețea Transilvania Nord		0,29759	0,30001
- zona de rețea Transilvania Sud		0,29759	0,30001
E.ON Energie Romania SA	8/20.02.2019	0,33263	0,33263

Structura prețului pentru serviciul universal aplicat de fiecare FUIob este prezentată în tabelul următor:

FUI obligati	UM	Electrica Furnizare			Enel Energie		Enel Energie Muntenia	CEZ Vânzare SA	E.ON Energie Romania SA
		MN	TN	TS	Banat	Dobrogea	Muntenia Sud	Oltenia	Moldova
Comp de achizitie	lei/kWh	0,26026	0,26026	0,26026	0,31112	0,31112	0,31472	0,25695	0,30620
Comp de furnizare	lei/kWh	0,03733	0,03733	0,03733	0,04224	0,01441	0,01173	0,02943	0,02643
Comp de ajustare	lei/kWh	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pret serviciu universal	lei/kWh	0,29759	0,29759	0,29759	0,35336	0,32553	0,32645	0,28638	0,33263

În cazul FUIop valoarea discount-ului aplicat și prețurile pentru serviciul universal aplicate sunt următoarele:

Comp.	UM	Nr. aviz	Muntenia Nord	Transilvania Nord	Transilvania Sud	Banat	Dobrogea	Muntenia Sud	Oltenia	Moldova
Restart Energy One SRL										
Discount	%				0,30	0,30		0,30	0,30	0,30
preț pentru SU	lei/kWh	18/ 28.02.2019			0,29670	0,35230		0,32547	0,28552	0,33163
Getica 95 Com SRL										
Discount	%							0,50		0,50
preț pentru SU	lei/kWh	15/ 28.02.2019						0,32482		0,33097
E.ON Energie Romania										
Discount	%		0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	
preț pentru SU	lei/kWh	14/ 28.02.2019	0,29610	0,29610	0,29610	0,35159	0,32390	0,32482	0,28495	
Hidroelectrica SA										
Discount	%							5,00		
preț pentru SU	lei/kWh	16/ 28.02.2019						0,31013		
Tinmar Energy SRL										
Discount	%		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
preț pentru SU	lei/kWh	19/ 28.02.2019	0,29461	0,29461	0,29461	0,34983	0,32227	0,32319	0,28352	0,32930
MET Romania Energy SA										
Discount	%				0,40			0,10		0,40
preț pentru SU	lei/kWh	17/ 28.02.2019			0,29640			0,32612		0,33130
Engie Romania SA										
Discount	%		0,50		0,50		0,50	0,50	0,50	
preț pentru SU	lei/kWh	13/ 28.02.2019	0,29610		0,29610		0,32390	0,32482	0,28495	
CEZ Vanzare										
Discount	%			1,00		1,00		1,00		1,00
preț pentru SU	lei/kWh	10/ 28.02.2019		0,29461		0,34983		0,32319		0,32930
Electrica Furnizare										
Discount	%					5,00	4,00	5,00	0,30	4,00
preț pentru SU	lei/kWh	12/ 28.02.2019				0,33569	0,31251	0,31013	0,28552	0,31932
Enel Energie										
Discount	%		0,30	0,30	0,30				0,30	0,30

Comp.	UM	Nr. aviz	Muntenia Nord	Transilvania Nord	Transilvania Sud	Banat	Dobrogea	Muntenia Sud	Oltenia	Moldova
<i>preț pentru SU</i>	lei/kWh	11/ 28.02.2019	0,29670	0,296,70	0,29670				0,28552	0,33163
Enel Energie Muntenia										
<i>Discount</i>	%		0,30	0,30	0,30				0,30	0,30
<i>preț pentru SU</i>	lei/kWh	20/ 28.02.2019	0,29670	0,29670	0,29670				0,28552	0,33163

În cazul FUIop Enel Energie Muntenia a fost emis un nou aviz pentru perioada iulie – decembrie 2019, Avizul nr. 48 din 19.06.2019 ca urmare a încetării valabilității Avizului nr. 20/28.02.2019 emis anterior pentru perioada martie – iunie 2019 în condițiile menționate. Prețul avizat a ramas la aceeași valoare menținându-se atât discount-ul cât și baza de aplicare.

Structura prețului pentru clienții inactivi aplicat de către FUIob în perioada martie-decembrie 2019 este prezentată în tabelul următor:

	UM	Electrica Furnizare			Enel Energie		Enel Energie Muntenia	CEZ Vanzare	E.ON Energie Romania
		MN	TN	TS	Banat	Dobrogea	Muntenia	Oltenia	Moldova
<i>Componenta de achizitie</i>	lei/kWh	0,26268	0,26268	0,26268	0,31611	0,31611	0,31932	0,30918	0,30620
<i>Componenta de furnizare</i>	lei/kWh	0,03733	0,03733	0,03733	0,04224	0,1441	0,01173	0,02943	0,02643
<i>Componenta de ajustare</i>	lei/kWh	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pret clienti inactivi	lei/kWh	0,30001	0,30001	0,30001	0,35835	0,33052	0,33104	0,33861	0,33263

În facturile clienților finali la prețul pentru serviciul universal/prețul pentru clienții inactivi avizat de către ANRE se adaugă tarifele reglementate pentru servicii (serviciul de transport, serviciul de sistem, serviciul de distribuție) precum și taxele/contribuțiile stabilite conform legii (contribuția pentru cogenerare de înaltă eficiență, contravaloarea certificatelor verzi, acciza și TVA-ul).

Rolul furnizorilor de ultimă instanță

Furnizorii de ultimă instanță sunt desemnați de ANRE, dintre furnizorii existenți pe piața de energie, prin mecanisme concurențiale, pe baza unui regulament care stabilește modalitățile și criteriile de selecție a acestora și au obligația să asigure furnizarea energiei electrice în regim de serviciu universal următoarelor categorii de clienți:

- clienților casnici care nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate;
- clienților noncasnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate și care îndeplinesc condițiile impuse de legislație pentru serviciu universal (număr mediu scriptic de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor din bilanțul contabil anual care nu depășește 10 milioane de euro);

- clienților casnici și clienților noncasnici care îndeplinesc condițiile impuse de legislație pentru serviciul universal și care, după ce au uzat de eligibilitate, solicită revenirea la FUI pentru a beneficia de serviciul universal;
- clienților casnici și clienților noncasnici care îndeplinesc condițiile impuse de legislație pentru serviciul universal și al căror furnizor se află în situația de a i se retrage licența de furnizare în cursul desfășurării activității sau în orice altă situație identificată de autoritatea competentă în care clienții finali nu au asigurată furnizarea de energie electrică din nicio altă sursă, cu excepția clienților deconectați pentru sustragere de energie electrică ori neplată.

La data prezentului Raport, desemnarea furnizorilor de ultimă instanță se face în baza *Regulamentului de selecție concurențială în vederea desemnării furnizorilor de ultimă instanță și pentru modificarea unor reglementări din sectorul energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 26/2018, cu modificările și completările ulterioare.

Prin *Regulament*, se desemnează două categorii de FUI, respectiv FUI obligați și FUI opționali, definiți după cum urmează:

- a) FUI obligat - FUI desemnat, pentru o perioadă de 4 ani (cu posibilitate de prelungire, în condițiile *Regulamentului*), pe criterii de eligibilitate și capabilitate și care asigură:
 - a. serviciul universal clienților casnici și clienților noncasnici care îndeplinesc condițiile impuse de legislație pentru serviciu universal;
 - b. furnizarea de energie electrică clienților care nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate;
 - c. furnizarea energiei electrice clienților finali al căror furnizor se află în situația de a i se retrage licența de furnizare în cursul desfășurării activității sau în orice altă situație identificată de autoritatea competentă în care clienții finali nu au asigurată furnizarea de energie electrică din nicio altă sursă, cu excepția clienților deconectați pentru sustragere de energie electrică ori neplată, conform reglementărilor emise de autoritatea competentă.
- b) FUI opțional - FUI desemnat, pentru o perioadă de 1 an (cu posibilitate de prelungire, în condițiile *Regulamentului*), pe criterii de eligibilitate, capabilitate și disponibilitate, care asigură serviciul universal clienților casnici și clienților noncasnici care îndeplinesc condițiile impuse de legislație pentru serviciu universal.

FUI aplică următoarele categorii de tarife/prețuri:

- a) tarife reglementate aplicate clienților casnici din portofoliul propriu; acestea pot fi *nominale*, respectiv tarife aplicate clienților casnici de către furnizorii care la data aprobării de către ANRE a tarifelor reglementate pentru o perioadă de aplicare au calitatea de FUI și au în această calitate clienți casnici în portofoliu sau *generic*, respectiv tarife aplicate clienților casnici de către furnizorii care la data aprobării tarifelor reglementate
 - au calitatea de FUI dar nu au în această calitate clienți casnici în portofoliu;
 - nu au calitatea de FUI dar dobândesc această calitate ulterior, în urma parcurgerii procesului de desemnare pe criterii concurențiale. În acest caz FUI aplică tarifele reglementate aprobate de ANRE aferente acestei categorii de FUI de la data intrării în vigoare a deciziei de desemnare.

- b) preț pentru serviciul universal aplicat clienților noncasnici din portofoliul propriu care beneficiază de serviciul universal.

De asemenea, FUI obligați aplică și următoarele categorii de prețuri:

- a) preț pentru clienții inactivi aplicat clienților noncasnici din portofoliul propriu care nu au uzat de eligibilitate și nu îndeplinesc condițiile sau nu au solicitat să beneficieze de serviciul universal;
- b) preț de ultimă instanță aplicat clienților noncasnici din portofoliul propriu preluați pentru că nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nicio altă sursă.

Pentru perioada 1 iulie 2018 – 30 iunie 2022 au fost desemnați următorii FUI obligați:

- CEZ Vânzare SA, pentru zona Oltenia, prin Decizia ANRE nr. 656 din 25.04.2018;
- E.ON Energie România SA, pentru zona Moldova, prin Decizia ANRE nr. 660/25.04.2018;
- Electrica Furnizare SA, pentru zonele Muntenia Nord, Transilvania Nord și Transilvania Sud, prin Decizia ANRE nr. 657 din 25.04.2018;
- Enel Energie, pentru zonele Banat și Dobrogea, prin Decizia ANRE nr. 659 din 25.04.2018;
- Enel Energie Muntenia, pentru zona Muntenia Sud, prin Decizia ANRE nr. 658 din 25.04.2018.

FUI opționali au fost desemnați astfel:

Denumire FUI	Nr. Decizie	Zona de rețea	Perioada de desemnare
Enel Energie Muntenia S.A.	1000/20.06.2018	Moldova, Oltenia, Muntenia Nord, Transilvania Nord, Transilvania Sud	1.07.2018 – 30.06.2019
CEZ Vânzare S.A.	333/28.02.2019	Banat, Moldova, Muntenia Sud, Transilvania Nord	1.03.2019 – 29.02.2020
Electrica Furnizare S.A.	334/28.02.2019	Banat, Dobrogea, Moldova, Muntenia Sud, Oltenia	1.03.2019 – 29.02.2020
Enel Energie S.A.	335/28.02.2019	Moldova, Muntenia Nord, Oltenia, Transilvania Nord, Transilvania Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
Engie România S.A.	336/28.02.2019	Dobrogea, Muntenia Nord, Muntenia Sud, Oltenia, Transilvania Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
E.ON Energie România S.A.	337/28.02.2019	Banat, Dobrogea, Muntenia Nord, Muntenia Sud, Oltenia, Transilvania Nord, Transilvania Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
Getica 95 COM SRL	338/28.02.2019	Moldova, Muntenia Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
SPEEH Hidroelectrică SA	339/28.02.2019	Muntenia Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
MET România Energy S.A.	340/28.02.2019	Moldova, Muntenia Sud, Transilvania Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
Restart Energy One SA	341/28.02.2019	Banat, Moldova, Muntenia Sud, Oltenia, Transilvania Sud	1.03.2019 – 29.02.2020
Tinmar Energy SA	342/28.02.2019	Banat, Dobrogea, Moldova, Muntenia Nord, Muntenia Sud,	1.03.2019 – 29.02.2020

Denumire FUI	Nr. Decizie	Zona de rețea	Perioada de desemnare
		Oltenia, Transilvania Nord, Transilvania Sud	
Enel Energie Muntenia S.A.	1142/19.06.2019	Moldova, Oltenia, Muntenia Nord, Transilvania Nord, Transilvania Sud	1.07.2019 – 29.02.2020

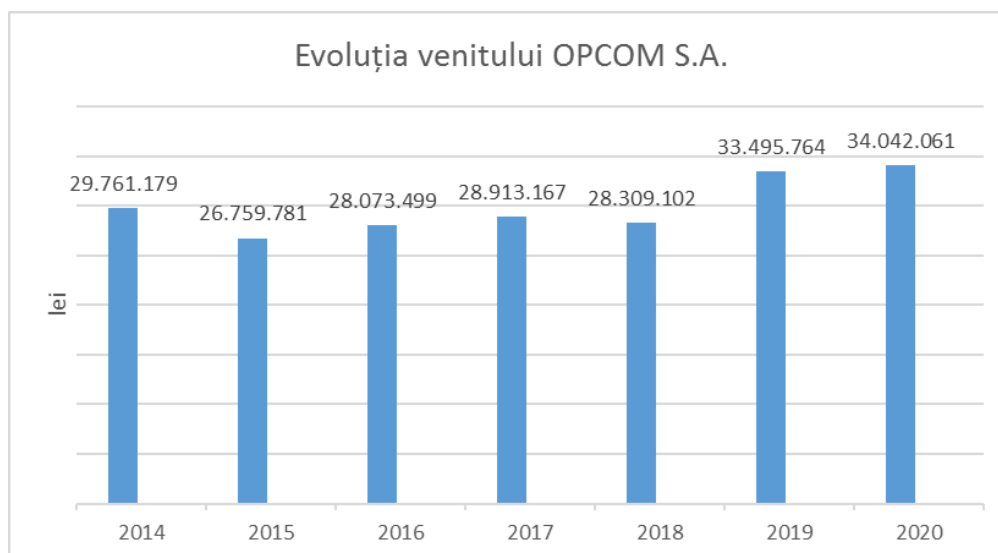
Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică

Tariful practicat de Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. în calitate de operator al pieței de energie electrică în perioada 01.07-31.12.2019 a fost aprobat prin Ordinul ANRE nr. 153 din 24.06.2019. Tariful este perceput de Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. pentru serviciile prestate participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi în baza convențiilor de participare încheiate de operator cu aceștia. Tariful se determină în conformitate cu prevederile Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 67/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Valorile componentelor tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Denumire componentă	UM	Tarif Ordin ANRE nr. 153/2019
Componenta de înscriere la piețele centralizate, T _{inscr}	lei/participant	440
Componenta de administrare a piețelor centralizate, T _{admin} , pentru participanți, cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1$ MW	lei/participant/an/piață	12.600
Componenta de administrare a piețelor centralizate, T _{admin} , pentru producători cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1$ MW	lei/participant/an/piață	1.000
Componenta de administrare a piețelor centralizate, T _{admin} , pentru producători cu $P_i \leq 100 \text{ kW}$	lei/participant/an/piață	100
Componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul pieței de energie electrică este contraparte, T _{tranz contraparte}	lei/unitate tranzacționată	0,16
Componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate de energie electrică în care operatorul pieței de energie electrică nu este contraparte T _{tranz bilateral EE}	lei/unitate tranzacționată	0,15
Componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate de certificate verzi în care operatorul pieței de energie electrică nu este contraparte T _{tranz bilateral CV}	lei/unitate tranzacționată	0,08

În figura următoare se prezintă evoluția venitului din tarif al Operatorului Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. pentru perioada 2014 – 2020. Pentru anii 2019 și 2020 valoarea venitului aferent este estimată, respectiv prognozată.

Creșterea venitului estimat al Operatorului Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. în anul 2019 cu 18,3 % față de valoarea realizată în anul 2018 s-a datorat creșterii cheltuielilor de exploatare ale operatorului, înregistrării unor cheltuieli noi, apărute pe parcursul anului 2019 și introducerii în calcul a unor corecții din perioade anterioare.

Pentru semestrul II al anului 2019 OPCOM S.A. a solicitat revizuirea tarifului reglementat ca urmare a:

- cheltuielilor noi apărute pe parcursul anului 2019. Astfel, pentru semestrul II 2019 ANRE a recunoscut suplimentar cheltuieli rezultate ca urmare a implicării OPCOM în proiectele europene și cheltuieli rezultate ca urmare a unor modificări legislative intervenite în anul 2019 (contribuția anuală datorată ANRE a crescut de la 0,1 % la 2 %).
- **scăderii semnificative în anul 2019 a volumului tranzacțiilor pe piețele centralizate administrate de OPCOM, ca urmare a încheierii de contracte reglementate directe între producători și furnizorii de ultimă instanță, în afara platformelor administrate de OPCOM, prin intrarea în vigoare a OUG 114/2018.** Astfel tarifele pentru realizarea tranzacțiilor pe piețele în care operatorul este contraparte au crescut cu 36% față de cele aplicate în 2018, iar tarifele pentru realizarea tranzacțiilor pe piețele în care operatorul nu este contraparte au crescut cu 83,3% față de cele din 2018. În tabelul de mai jos este prezentată evoluția cantităților tranzacționate în anii 2018 și 2019 pe piețele centralizate administrate de OPCOM.

Piata	Cantitate facturata (MWh)		Scadere
	2018	2019	
PZU	44,560,457.00	43,480,552.00	-2.42%
Bilaterale	143,670,347.00	84,689,180.00	-41.05%

Prețurile pentru furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale

Ca urmare a procesului de selecție pe criterii concurențiale organizat de ANRE, prin Decizia ANRE nr. 1914/14.11.2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 924 din data de 15 noiembrie 2019, a fost desemnată societatea PREMIER ENERGY S.R.L. ca furnizor de ultimă

instanță - FUI în vederea asigurării, pentru o perioadă de 3 luni, a furnizării garantate a gazelor naturale în regim de ultimă instanță la clienții preluați de la societatea OTTO GAZ S.R.L. căreia i-a fost retrasă licența de furnizare a gazelor naturale începând cu data de 02.12.2019.

Prin această decizie, au fost aprobate și valorile componentelor de preț pentru furnizarea garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță realizată de către societatea PREMIER ENERGY S.R.L., după cum urmează:

Componenta de preț pentru furnizarea garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță	Lei/MWh
CU_achCPET-FUI - costul unitar al achiziției de gaze naturale în vederea desfășurării activității de furnizare a gazelor naturale în regim de ultimă instanță la clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației	74,27
CU_achNC-FUI - costul unitar al achiziției de gaze naturale în vederea desfășurării activității de furnizare a gazelor naturale în regim de ultimă instanță la clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației	93,95
VU_fz-FUI - venitul unitar aferent activității de furnizare a gazelor naturale în regim de ultimă instanță	2,29
CU_tr-FUI - costul unitar aferent serviciului de transport al gazelor naturale	12,30

Pe baza valorilor componentelor de preț aprobate de ANRE, societatea PREMIER ENERGY S.R.L., în calitate de furnizor de ultimă instanță, determină prețurile pentru furnizarea garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță la clienții preluați, cu respectarea prevederilor art. 20¹ din Regulamentul privind furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 174/2018, cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează:

a) pentru clienții preluați care sunt racordați la sistemul de transport al gazelor naturale:

$$P_{FUI} = CU_{ach-FUI} + VU_{fz-FUI} + CU_{tr-FUI}$$

b) pentru clienții preluați care sunt racordați la sistemul de distribuție a gazelor naturale:

$$P_{FUI} = CU_{ach-FUI} + VU_{fz-FUI} + CU_{tr-FUI} + Td_x$$

c) pentru clienții preluați care au contract/contracte pentru prestarea SR încheiat(e) direct cu OR

$$P_{FUI} = CU_{ach-FUI} + VU_{fz-FUI},$$

unde:

P_{FUI} - prețul pentru furnizarea gazelor naturale în regim de UI (lei/MWh);

$CU_{ach-FUI}$ - costul unitar al achiziției de gaze naturale în vederea desfășurării activității de furnizare a gazelor naturale în regim de UI, aprobat prin decizia de desemnare a FUI (lei/MWh);

VU_{fz-FUI} - venitul unitar aferent desfășurării activității de furnizare a gazelor naturale în regim de UI, aprobat prin decizia de desemnare a FUI (lei/MWh);

CU_{tr-FUI} - costul unitar aferent serviciului de transport al gazelor naturale, aprobat prin decizia de desemnare a FUI (lei/MWh);

Td_x - tariful reglementat pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale de către OSD în sistemul căruia este racordat locul respectiv de consum, pentru categoria „x” de clienți finali (lei/MWh).

Față de prețurile practicate de către societate OTTO GAZ S.R.L. pentru categoriile de clienți la care furnizarea gazelor naturale se realizează în regim concurențial în perioada iulie-septembrie 2019, raportate de către aceasta pe propria răspundere, conform prevederilor Metodologiei de monitorizare a pieței gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 5/2013, prețul practicat de FUI-ul desemnat pe baza valorilor componentelor aprobate de ANRE a înregistrat:

- o scădere de cca. 29% pentru clienții casnici din categoria de consum C1 la care furnizarea gazelor naturale se realizează în regim concurențial, respectiv 120,17 lei/MWh față de prețul de 170,26 lei/MWh practicat de societatea OTTO GAZ S.R.L.;
- o scădere de cca. 3% pentru producătorii de energie termică din categoria de consum C3, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, respectiv 118,61 lei/MWh față de prețul de 122,80 lei/MWh practicat de societatea OTTO GAZ S.R.L.;
- o scădere de cca. 15% pentru clienții noncasnici din categoriile de consum C1-C2, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, respectiv 139,85 lei/MWh și 139,38 lei/MWh față de prețurile de 166,48 lei/MWh și de 163,12 lei/MWh practicate de societatea OTTO GAZ S.R.L.

Rolul furnizorilor de ultimă instanță

Ordinul ANRE nr. 174/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit condițiile și procedura de desemnare de către ANRE a furnizorului de ultimă instanță (FUI), modalitatea de preluare a locurilor de consum ale clienților finali, precum și condițiile de desfășurare și de încetare a activității de furnizare de ultimă instanță.

Prin acest *Regulament*, au fost identificate de către ANRE situațiile în care clientul final nu are asigurată furnizarea de gaze naturale din nicio altă sursă, respectiv:

- a) în cazul în care furnizorul său actual își pierde calitatea de furnizor ca urmare a:
 - (i) retragerii licenței de furnizare a gazelor naturale;
 - (ii) expirării licenței de furnizare a gazelor naturale și neîndeplinirii condițiilor prevăzute de reglementările în vigoare pentru prelungirea duratei de valabilitate a acesteia sau pentru acordarea unei licențe noi până la data expirării licenței de furnizare existente;
 - b) în cazul suspendării licenței de furnizare a gazelor naturale a furnizorului său actual.
- Astfel, în condițiile apariției uneia dintre situațiile menționate anterior, clienților finali din portofoliul furnizorului în cauză li se asigură furnizarea gazelor naturale după cum urmează:
- a) furnizare în regim reglementat pentru clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate până la data eliminării prețurilor reglementate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, aceștia fiind transferați la noul furnizor care are obligația să asigure acestora furnizare în regim reglementat;

b) furnizare garantată în regim de ultimă instanță pentru clienții casnici care și-au exercitat dreptul de eligibilitate și, în perioada 1 mai 2019-28 februarie 2022, pentru producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, aceștia fiind preluați de către FUI desemnat de către ANRE;

c) furnizare garantată în regim de ultimă instanță pentru clienții noncasnici cu un consum anual mai mic sau egal cu 11.627,78 MWh, aceștia fiind preluați de către FUI desemnat de către ANRE, cu excepția producătorilor de energie termică, în perioada 1 mai 2019-28 februarie 2022, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației;

d) furnizare opțională în regim UI, la cerere, pentru clienții noncasnici cu un consum anual mai mare de 11.627,78 MWh, aceștia fiind preluați de către furnizorul desemnat FUI de către ANRE, cu excepția producătorilor de energie termică, în perioada 1 mai 2019-28 februarie 2022, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.

Procedura de desemnare a FUI de către ANRE, se desfășoară, după caz, în 2 runde:

a) prima rundă - atribuirea statutului de FUI printr-un proces de selecție bazat pe disponibilitate, capacitate și ofertă cu preț;

b) a doua rundă - atribuirea statutului de FUI de către ANRE, numai în situația în care nu este posibilă stabilirea unui câștigător prin procesul de selecție.

Potrivit *Regulamentului*, procesul de selecție pentru desemnarea FUI se desfășoară în 2 etape succesive:

a) o primă etapă – etapa de analiză a documentație care atestă capacitatea furnizorilor candidați de a desfășura activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim de UI, prin aplicarea unor criterii de capacitate;

b) o a doua etapă - etapa de evaluare a ofertelor de preț depuse de furnizorii candidați selectați în prima etapă, prin aplicarea criteriului de atribuire „*prețul cel mai mic*”.

Declanșarea procesului de selecție se face de către ANRE, prin publicarea pe pagina proprie de internet a unui anunț de organizare a procesului de selecție pentru desemnarea FUI, prin care invită furnizorii interesați să-și depună candidatura. Orice furnizor de gaze naturale are dreptul de a participa la procesul de selecție pentru desemnare în calitate de FUI, în condițiile îndeplinirii anumitor criterii de capacitate.

FUI desemnat asigură în mod automat furnizarea garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță la următoarele categorii de clienți la care furnizarea gazelor naturale se realizează în regim concurențial:

- Clienți casnici la care furnizarea gazelor naturale se realizează în regim concurențial;
- Producători de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației;
- Clienți noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.

FUI desemnat asigură la cerere furnizarea opțională a gazelor naturale în regim de ultimă instanță pentru clienții noncasnici cu un consum anual mai mare de 11.627,78 MWh.

Furnizarea gazelor naturale în regim de ultimă instanță are caracter temporar, principalele caracteristici de desfășurare/încetarea a acestei activități fiind:

- Pentru furnizare garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță:
 - durata pentru care FUI desemnat asigură clienților preluați furnizare este:
 - a) de 3 luni de la data preluării, pentru situațiile în care furnizorul actual își pierde calitatea de furnizor ca urmare a retragerii/expirării licenței de furnizare a gazelor naturale;
 - b) de la data preluării și până la data încetării suspendării licenței de furnizare a gazelor naturale a furnizorul actual.
 - Obligația FUI încetează în una din următoarele situații:
 - a) la intrarea în vigoare a unui contract aferent furnizării gazelor naturale în regim negociat încheiat de clientul preluat;
 - b) de drept, la împlinirea duratei prevăzute în decizia de desemnare FUI;
 - c) în situația neachitării de către clientul preluat a facturii reprezentând contravaloarea obligațiilor de plată aferente asigurării furnizării gazelor naturale în regim de UI de către FUI.
- Pentru furnizarea opțională a gazelor naturale în regim de ultimă instanță:
 - durata pentru care FUI desemnat asigură clientului final solicitant furnizarea este 1 lună de la data preluării.
 - Obligația FUI încetează:
 - a) în situația neconstituirii garanției financiare pentru acoperirea riscului de neplată;
 - b) de drept, la împlinirea duratei menționate anterior.

Furnizarea gazelor naturale în regim de ultimă instanță este asigurată de FUI clienților preluați la prețul de furnizare a gazelor naturale în regim de ultimă instanță și cu respectarea condițiilor contractului-cadru pentru furnizarea gazelor naturale pe piața reglementată a gazelor naturale aprobat de ANRE.

Desfășurarea activității de furnizare garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță se face de drept, fără a fi necesară încheierea unui contract anterior începerii furnizării la clienții preluați.

Pentru desfășurarea activității de furnizare opțională a gazelor naturale în regim de ultimă instanță, clientul noncasnic din categoria de consum precizată anterior care a solicitat ANRE desemnarea unui FUI are obligația să încheie cu acesta un contract de furnizare pe durata de 1 lună de la data preluării și să accepte condițiile comerciale și prețul de furnizare în regim de ultimă instanță.

În perioada în care i se asigură furnizarea gazelor naturale în regim de ultimă instanță, clientul preluat poate opta oricând pentru încheierea unui alt contract aferent furnizării gazelor naturale în regim concurențial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, cu respectarea procedurii de schimbare a furnizorului de gaze naturale aprobate de ANRE. Acesta este liber să încheie contractul aferent furnizării gazelor naturale în regim concurențial cu oricare dintre titularii licenței de furnizare a gazelor naturale emise de ANRE, cu luarea în considerare a prețului și a condițiilor comerciale oferite de către acesta.

VIII. PREȚURI REGLEMENTATE GAZE NATURALE

Evoluția prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă

În luna decembrie 2018, a fost aprobată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, în perioada 1 aprilie 2019 – 28 februarie 2022, care, prin prevederile art. 61 pct. 12, a impus producătorilor obligația de a vinde cu preț de 68 lei/MWh cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție internă curentă către furnizori și către clienții eligibili. Totodată, în sarcina producătorilor a fost stabilită obligația de a vinde cu prioritate către furnizori, în condiții reglementate de ANRE, pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția curentă și/sau din depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale.

Ulterior, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2019 privind modificare și completarea unor acte normative, a fost modificată data de la care s-a instituit obligația producătorilor de a vinde cu preț de 68 lei/MWh cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție internă curentă către furnizorii clienților casnici și ai producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, respectiv data de 1 mai 2019.

Prețurile reglementate la care se realizează furnizarea gazelor naturale în regim reglementat la clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Pentru anul 2019, modalitatea de aprobare a prețurilor reglementate pentru clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate a fost stabilită prin *Metodologia pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019* (denumită în continuare *Metodologie*), aprobată prin Ordinul ANRE nr. 219/2018, cu modificările și completările ulterioare.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular al licenței de furnizare, pe fiecare categorie de clienți, în raport cu consumul anual și cu tipul sistemelor prin care se realizează furnizarea reglementată a gazelor naturale.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare, astfel:

- a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;
- b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al

sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile reglementate sunt de tip monom și cuantifică atât costurile aferente achiziționării și comercializării gazelor naturale ca marfă în sine, costurile aferente desfășurării activității de furnizare reglementată, cât și toate costurile aferente serviciilor de transport, înmagazinare și distribuție, precum și costurile aferente dezechilibrelor generate de clienții care beneficiază de furnizarea reglementată a gazelor naturale, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Prețurile reglementate nu includ accize și T.V.A.

Prețul reglementat pentru clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate este format din următoarele componente:

- Cost unitar de achiziție a gazelor naturale (CUG), reprezentând costurile estimate pentru acoperirea achiziției gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente de înmagazinare și transport, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată;
- Venitul unitar permis pentru desfășurarea activității de furnizare reglementată a gazelor naturale;
- Tariful de distribuție stabilit pentru categoria respectivă de clienți;
- Delta CUG, reprezentând componenta unitară de corecție pentru diferența dintre CUG stabilit de ANRE și costurile unitare efectiv realizate și recunoscute de către ANRE furnizorului care desfășoară activitate de furnizare reglementată;
- Esnt - componenta de neutralitate a activității de echilibrare desfășurată de către operatorul de transport și de sistem (OTS).

Cea mai importantă componentă a prețului reglementat o reprezintă suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale. În cadrul sumei fixe unitare, ponderea cea mai mare o reprezintă prețul gazului achiziționat ca marfă.

La data de 1 iulie 2019 a fost recalculată suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici reglementați, pentru perioada iulie 2019 - iunie 2020, valoarea acestuia fiind stabilită la 80,35 lei/MWh.

Totodată, conform prevederilor metodologiilor în vigoare, au fost aprobate veniturile unitare aferente activității de distribuție, veniturile unitare aferente activității de furnizare reglementată pentru anul 2019, precum și componenta de regularizare a costurilor privind achiziția gazelor naturale și componenta de neutralitate E_{SNT} .

Ca urmare a modificării componentei CUG, a aprobării noilor valori pentru tarifele de distribuție, pentru veniturile reglementate aferente activității de furnizare reglementată, pentru componenta delta CUG, și având în vedere formula de calcul a prețului reglementat pentru clienții casnici, prevăzută în *Metodologie*, în anul 2019, ANRE a actualizat prețurile reglementate pentru un număr de 35 furnizori care desfășurau activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat.

Astfel, prețurile pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale au fost aprobate/modificate prin ordine ale ANRE, după cum urmează:

- cu intrare în vigoare la data de 01.07.2019:

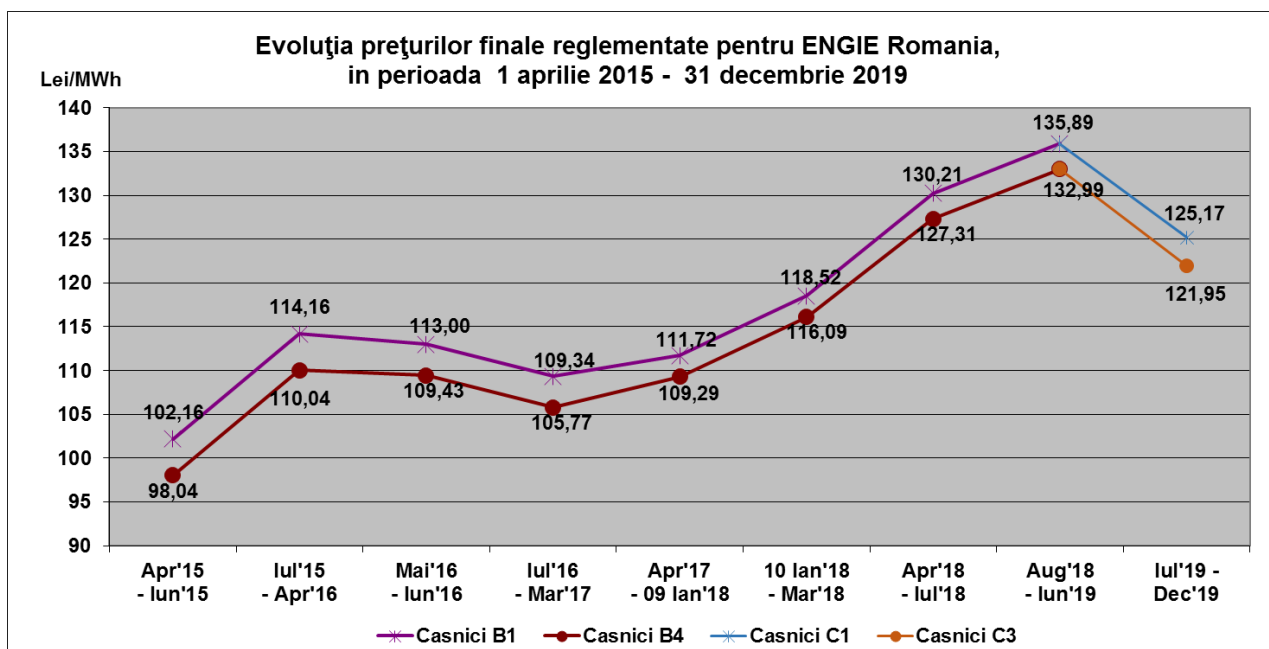
- Ordinele ANRE nr. 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 154, din data de 24 iunie 2019;
- cu intrare în vigoare la data de 01.08.2019:
 - Ordinul ANRE nr. 162 din data de 17 iulie 2019;
- cu intrare în vigoare la data de 01.10.2019:
 - Ordinele ANRE nr. 190 și 191 din data de 23 septembrie 2019.

Începând cu data de 1 iulie 2019, prețurile reglementate aferente clienților casnici, categoria C1 (cu consum de până la 280 MWh/an), au scăzut în medie cu un procent de circa 5%.

Pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, prețurile reglementate intrate în vigoare la data de 1 iulie 2019 au fost următoarele:

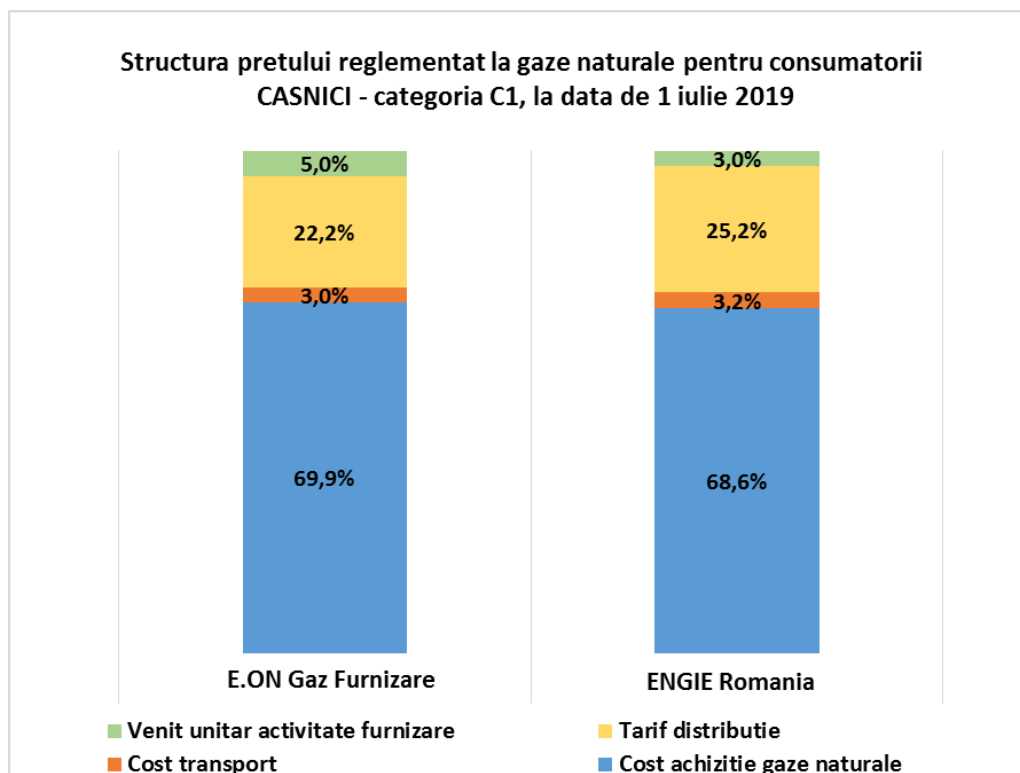
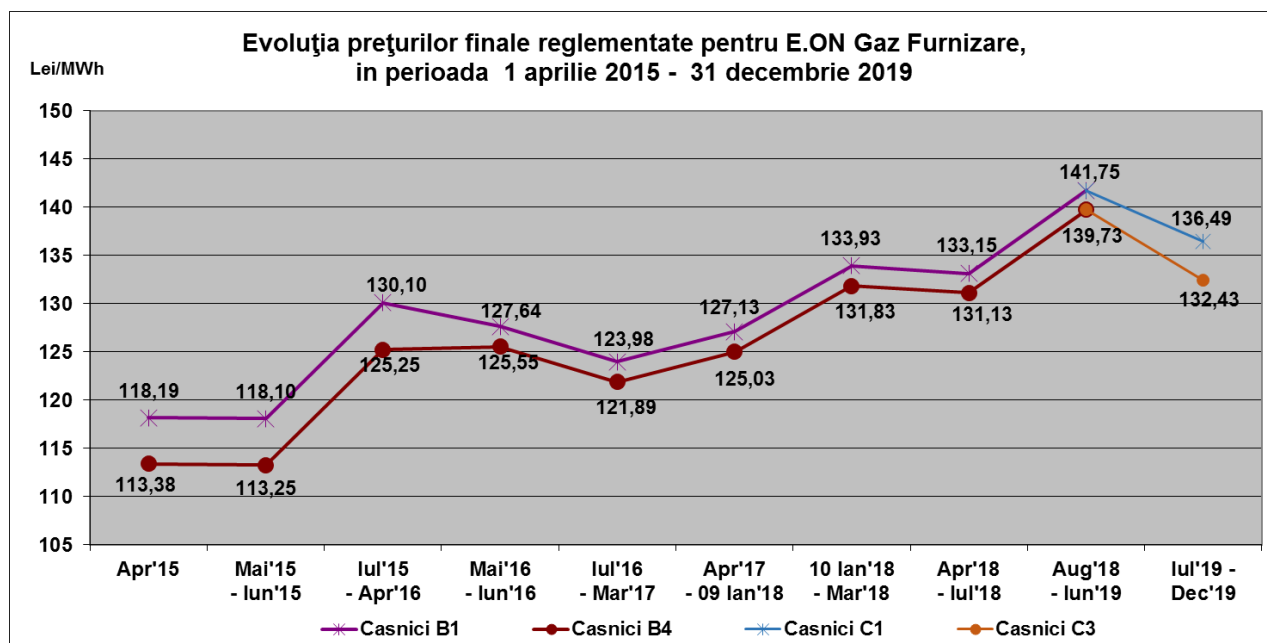
- Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea ENGIE ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate:

Categorie de clienții	Consum anual (MWh)		Lei/MWh
Clienții finali conectați în sistemul de distribuție:	Minim	Maxim	
C.1		≤ 280	125,17
C.2	> 280	≤ 2.800	123,34
C.3	> 2.800	≤ 28.000	121,95

- Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea E.ON GAZ FURNIZARE S.A. pentru clienții casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate:

Categorie de clienți	Consum anual (MWh)		Lei/MWh
Clienții finali conectați direct la sistemul de transport			106,22
Clienții finali conectați în sistemul de distribuție:	Minim	Maxim	
C.1		≤ 280	136,49
C.2	> 280	≤ 2.800	134,81
C.3	> 2.800	≤ 28.000	132,43

IX. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ, SURSE REGENERABILE, COGENERARE ȘI ENERGIE TERMICĂ

IX.1. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Având în vedere prevederile art. XVI ale *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.1/2020*, privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, începând cu data de 9 ianuarie 2020, **atribuțiile ANRE privind eficiența energetică au fost preluate de către Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri.**

În acest sens, ANRE a asigurat transferul activităților din domeniul eficienței energetice către Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, inclusiv contribuția ANRE pentru elaborarea *Raportului anului 2019 privind progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiență energetică* și *Raportului anului 2019 de monitorizare a implementării Planului Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice (PNAEE IV)*, care vor fi elaborate în anul 2020 de către Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri.

ACTIVITATEA DE ATESTARE A MANAGERILOR ENERGETICI, AUTORIZARE A AUDITORILOR ENERGETICI ȘI A PERSOANELOR JURIDICE CARE MONTEAZĂ SAU EXPLOATEAZĂ SISTEME DE REPARTIZARE A COSTURILOR PENTRU ÎNCĂLZIRE ȘI APĂ CALDĂ ÎN IMOBILE DE TIP CONDOMINIU

Activitatea de autorizare auditori energetici și atestare manageri energetici desfășurată în cadrul SAEE a susținut și în anul 2019 promovarea și dezvoltarea unui sistem care să asigure disponibilitatea unor audituri capabile să evidențiază potențialul de economisire energetic al consumatorului de energie.

Numărul relevant de auditori energetici autorizați anual de SAEE indică deschiderea pieței de servicii energetice, oferind posibilitatea consumatorilor de energie de a efectua un audit energetic conform prevederilor legale. Prin informațiile privind tipul autorizațiilor și datele de contact ale persoanelor autorizate de SAEE, disponibile pe site-ul ANRE, este asigurat accesul liber, necondiționat al părților interesate. Criteriile minime transparente și nediscriminatorii pentru auditurile energetice impuse prin Regulamentul de autorizare a auditorilor energetici constituie o premisă pentru elaborarea unor lucrări de calitate care să conducă la identificarea de măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice la consumatorul final și la atingerea țintelor de economii de energie asumate de către România prin *Planurile Naționale de Acțiune* în domeniul eficienței energetice prin implementarea lor.

Activitatea de atestare manageri energetici și de autorizare auditori energetici

La sfârșitul anului 2019 situația atestatelor/ autorizațiilor în domeniul eficienței energetice a fost următoarea:

- 380 atestate manageri energetici
- 176 autorizații auditori energetici persoane fizice
- 50 autorizații auditori energetici persoane juridice
- 74 societăți prestatoare de servicii energetice agreate (SPSE) , din care 16 PFA.

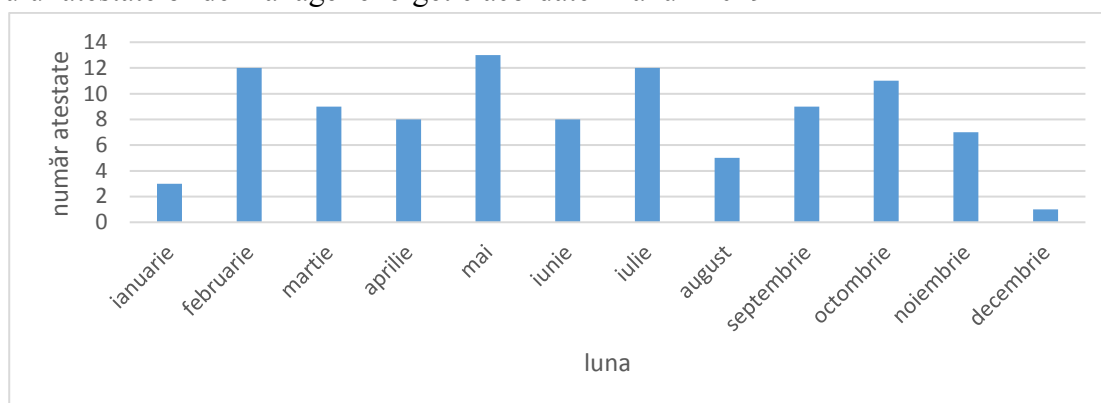
În cursul anului **2019** au fost acordate un număr de 273 autorizații / atestate, conform tabelului de mai jos:

Tipul solicitării	Total	Atestate / Autorizații noi	Prelungiri atestate / autorizații
Manageri energetici	163	98	65
Auditori energetici persoane fizice	81	56	25
Auditori energetici persoane juridice	22	15	6
Societati prestatoare de servicii energetice acreditate	4	4	-
Modificare autorizație auditor energetic persoană juridică	1	1	-
Modificare autorizatie societate prestatoare de servicii energetice	1	1	-
Eliberare duplicat atestat manager energetic	1	1	-

De asemenea, în anul 2019 au fost eliberate un număr de 5 decizii de refuz de acordare a autorizației de auditor energetic, 5 decizii de refuz de acordare a atestatului de manager energetic precum și 1 decizie de retragere a unei autorizații de auditor energetic persoană juridică.

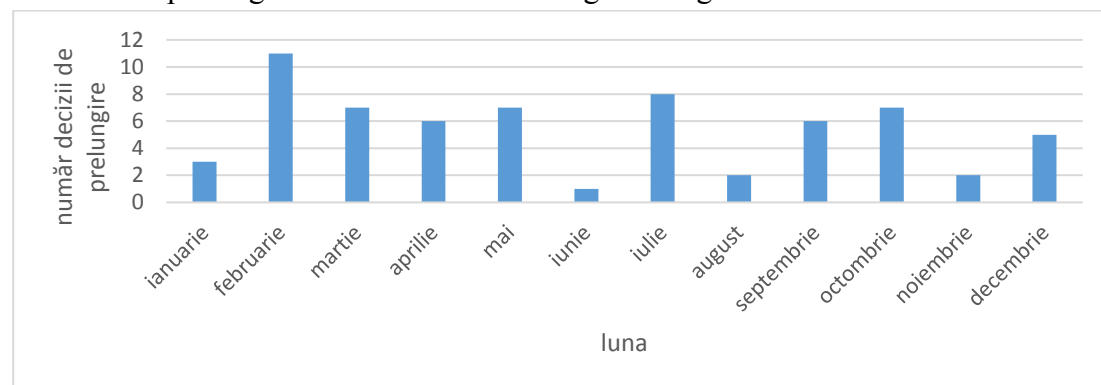
Atestare manageri energetici

Activitatea de atestare / autorizare / agreare pe luni, pentru anul 2019, se prezintă astfel: Situația numărului atestatelor de manager energetic acordate în anul 2019

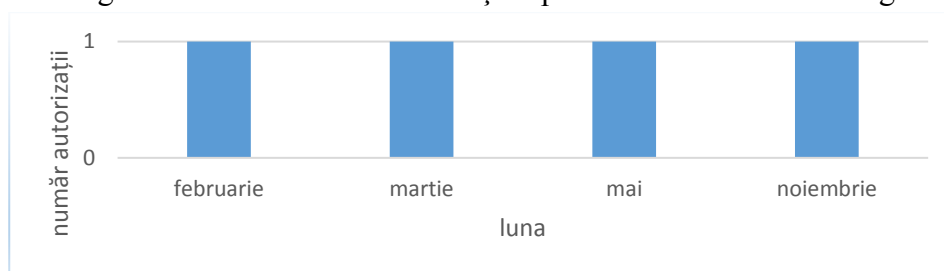
Sursa: ANRE

Situația numărului prelungirilor atestatelor de manageri energetici în anul 2019

Sursa: ANRE

Situația numărului agreărilor / autorizărilor societăților prestatoare de servicii energetice în anul 2019

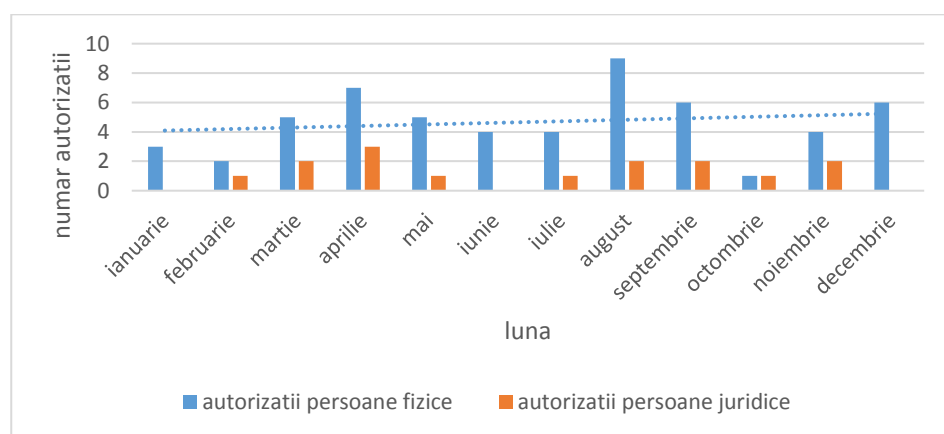

Sursa: ANRE

Autorizarea auditorilor energetici

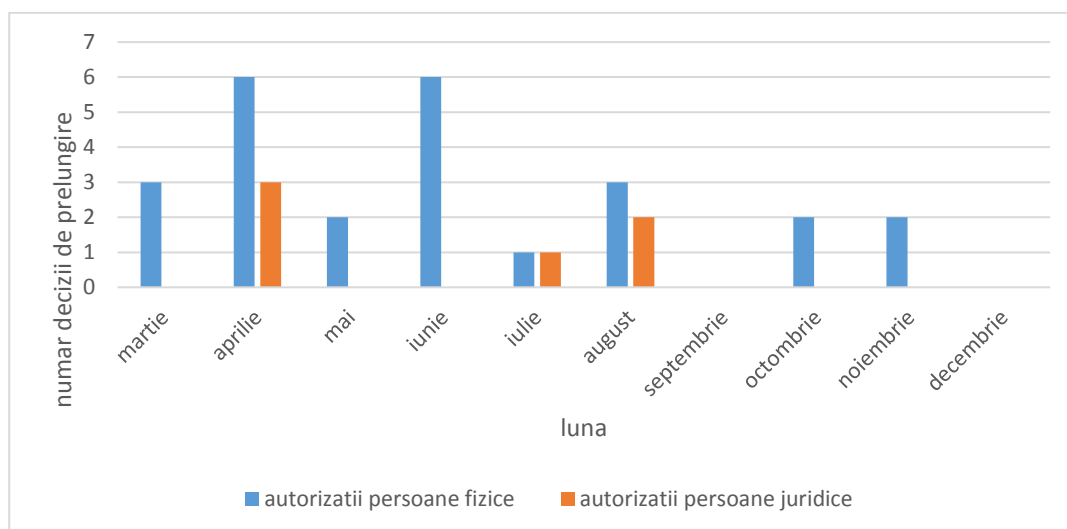
Situația acordării de autorizații auditorilor energetici persoane fizice și juridice, pentru anul 2019 este prezentată grafic mai jos, astfel:

Situația autorizării auditorilor energetici persoane fizice și juridice, pentru anul 2019

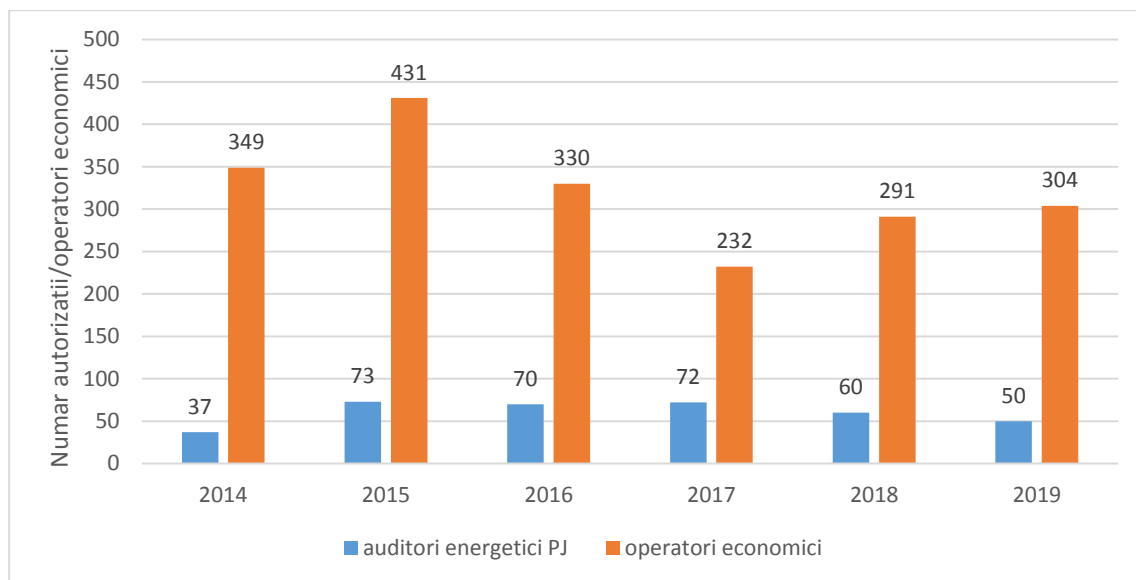
Sursa: ANRE

Situația prelungirii autorizațiilor auditorilor energetici persoane fizice și juridice pentru anul 2019

Sursa: ANRE

Situație comparativă privind numărul de autorizații acordate persoanelor juridice și numărul operatorilor economici care au realizat audituri energetice în perioada 2014-2019

Sursa: ANRE

Față de anul 2018 numărul operatorilor economici care au realizat audituri energetice a crescut ușor. Acest segment de piață a realizat audituri energetice și s-a conformat cerințelor introduse prin Legea nr.121/2014 privind eficiența energetică, referitoare la realizarea unui audit energetic o dată la 4 ani, practic realizând audituri energetice în a doua etapă de conformare.

În același timp însă, numărul persoanelor juridice autorizate să elaboreze audituri energetice a scăzut la 50. Datorită introducerii unui barem de 50 puncte necesar pentru acordarea prelungirii autorizației de auditor energetic persoană juridică, conform *Deciziei ANRE nr.1111/2017 privind modificarea și completarea Deciziei ANRE nr.2794/2014*, nu toate entitățile autorizate au îndeplinit criteriile necesare pentru prelungirea valabilității autorizației.

În anul 2019 un număr de 15 persoane juridice au solicitat și au obținut autorizație nouă.

Activitatea auditorilor energetici care își desfășoară activitatea în domeniul industriei, transporturilor sau al serviciilor a fost reglementată în anul 2019 de prevederile *Regulamentului pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie aprobat prin Decizia A.N.R.E nr. 2794/2014, modificată și completată prin Decizia A.N.R.E nr.1111/2017 (Regulament)*.

Conform Regulamentului, auditorii energetici persoane juridice trebuie să transmită *Comisiei de autorizare din cadrul ANRE*, până la data de 30 ianuarie a anului următor celui analizat, *Raportul anual privind activitatea de elaborare a auditurilor energetice*.

În anul 2019 un număr de 37 de auditori energetici persoane juridice, din numărul total de 50 persoane juridice autorizate, au realizat audituri energetice la 304 operatori economici, inclusiv sucursale ale acestora care sunt considerate unități independente conform prevederile *art. 9 alin. (2) ale Legii nr.121/2014 cu modificările și completările ulterioare*. Din rapoartele transmise de aceștia, rezultă

că, prin implementarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice recomandate, s-ar obține, economii de energie de 202.561 tep, cu o cifră de investiții de cca. 4.340.970 mii RON.

Măsurile de eficiență energetică frecvent propuse s-au încadrat în următoarele categorii :

- introducerea acționărilor cu turație variabilă,
- reducerea pierderilor în rețele de aer comprimat,
- compensarea factorului de putere,
- optimizarea arderii la cuptoare,
- optimizarea funcționării instalațiilor și fluxurilor tehnologice,
- eficientizarea iluminatului în halele de producție,
- reabilitarea rețelelor termice,
- trecerea la motoare eficiente energetic, acționate cu turație variabilă cu convertizoare de frecvență.

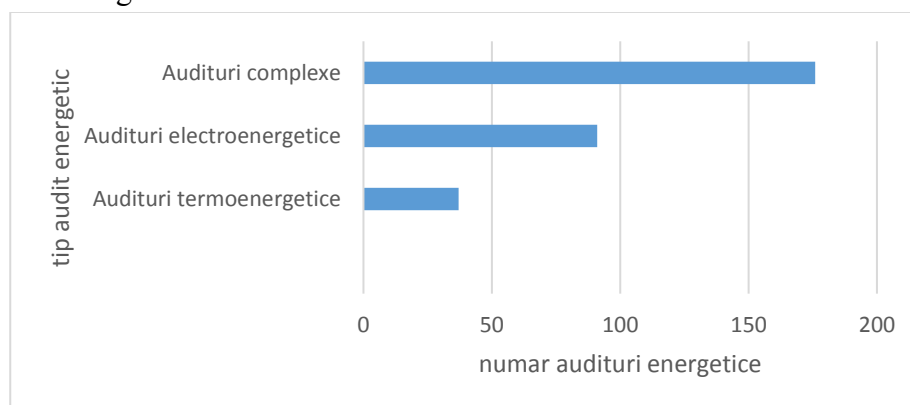
Pentru perioada **2010 – 2019** situația elaborării auditurilor energetice se prezintă astfel:

An	Total auditori energetici autorizați	Agenti economici pentru care au fost elaborate audituri energetice	Economii de energie estimate (tep)	Costuri estimate (mii lei)
2010	14	72	176.200	1.628.212
2011	6	41	112.171	128.813
2012	23	198	406.652	1.791.466
2013	33	226	196.705	663.684
2014	37	349	26.790	1.160.678
2015	73	431	247.611	750.761
2016	70	330	144.818	2.185.336
2017	72	232	145.086	1.139.723
2018	60	330	332.070	12.661.108
2019	50	304	202.561	4.340.970

Sursa: ANRE

Tipurile de audituri energetice realizate în anul 2019 precum și repartizarea acestora pe sectoare de activitate este prezentată în graficele și tabelele următoare:

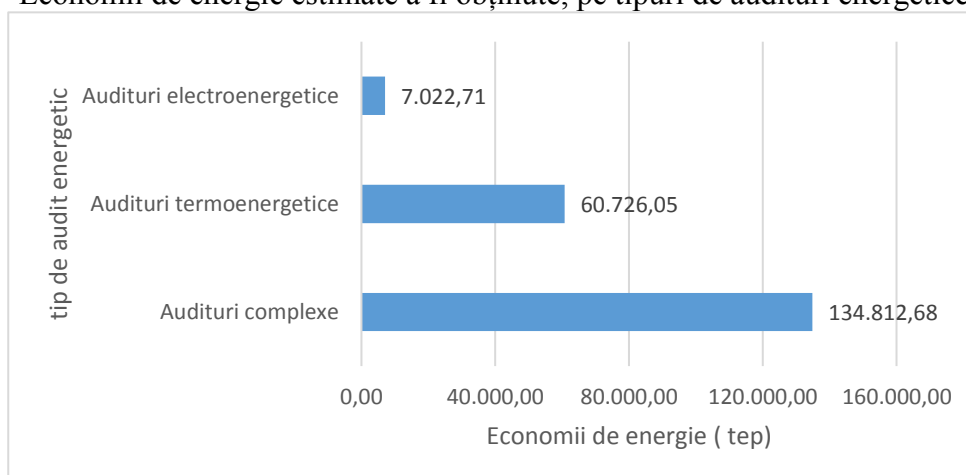
Tipuri de audituri energetice realizate în anul 2019

Sursa: ANRE

Operatorii economici au optat și în acest an, în majoritate, pentru elaborarea unor audituri energetice complexe.

Economii de energie estimate a fi obținute, pe tipuri de audituri energetice

Sursa: ANRE

Conform estimărilor auditorilor energetici, implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate în cadrul auditurilor energetice complexe ar putea aduce economii de energie cumulate de peste 130.000 tep.

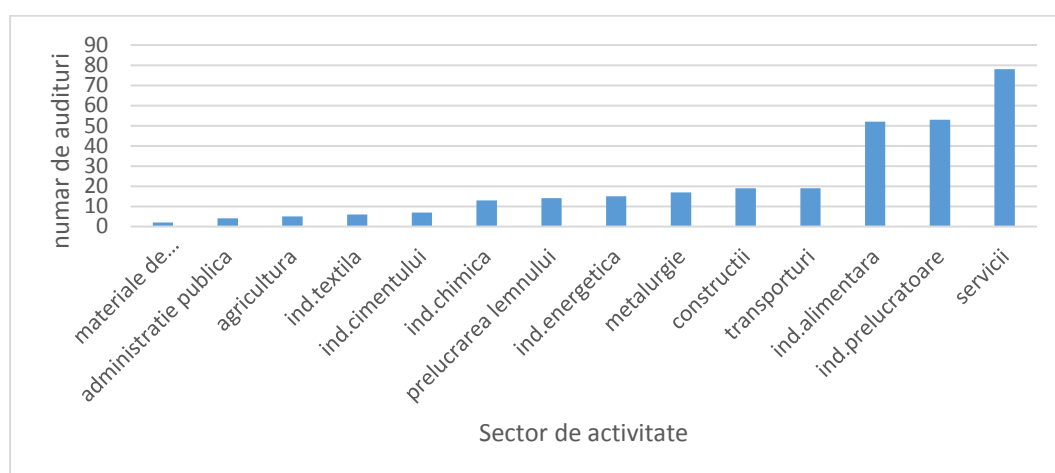
Economiile de energie estimate a se obține prin implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate în cadrul rapoartelor de audit termoeenergetic sunt sensibil mai mari decât cele ce s-ar obține în urma implementării măsurilor recomandate în cadrul auditurilor electroenergetice. Numărul auditurilor electroenergetice este însă mai mare față de numărul auditurilor termoeenergetice. Există deci un potențial mai mare de economisire a energiei în instalațiile termoeenergetice.

O imagine asupra tipurilor de audituri energetice realizate de persoane fizice autorizate (PFA) sau persoane juridice (PJ), cu prezentarea economiilor de energie estimate, este redată mai jos:

Tip de audit	Numar audituri			Economii de energie (tep)		
	PFA	PJ	TOTAL	PFA	PJ	TOTAL
Audituri termoeenergetice	5	32	37	682,37	60.043,68	60.726,05
Audituri electroenergetice	9	82	91	947,78	6.074,93	7.022,71
Audituri complexe	5	171	176	1.264,60	133.548,08	134.812,68
TOTAL	19	285	304	2.894,75	199.666,69	202.561,44

Sursa: ANRE

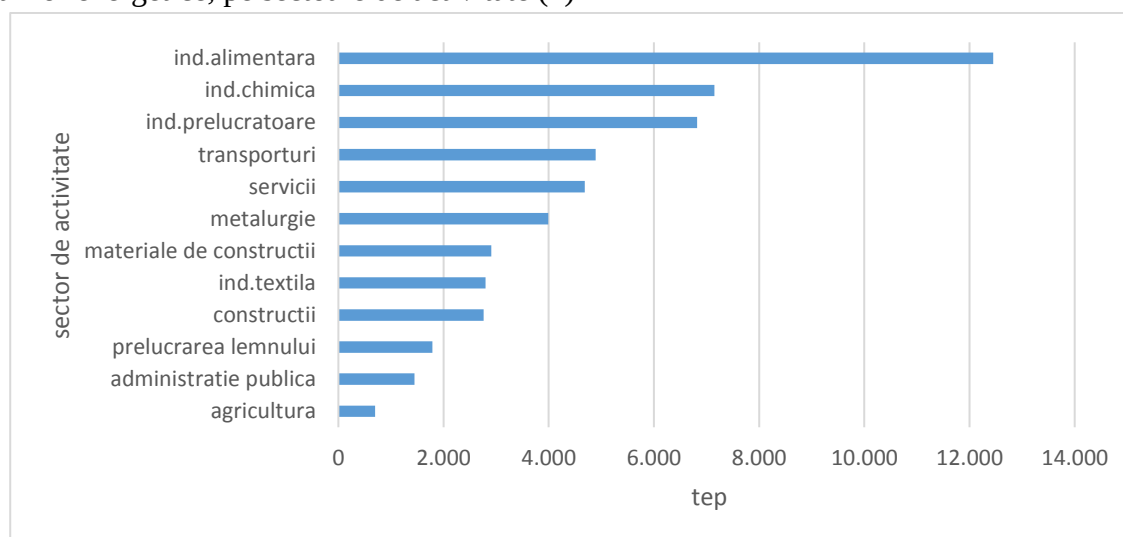
Număr de audituri energetice realizate, pe sectoare de activitate

Sursa: ANRE

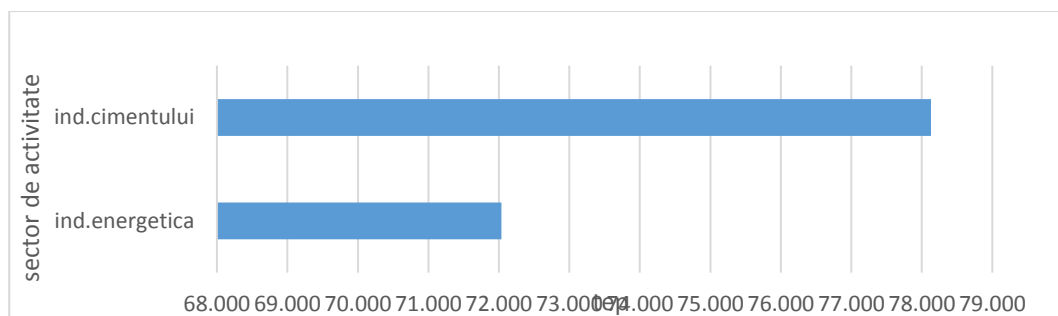
De remarcat este sectorul serviciilor unde, în ultimii trei ani, a crescut numărul operatorilor economici care s-au conformat prevederilor *Legii eficienței energetice nr.121/2014 cu modificările și completările ulterioare*, în ceea ce privește realizarea auditului energetic. Potențialul de economisire a energiei în acest sector este destul de mare dacă avem în vedere estimările realizate de auditorii energetici pentru măsurile de eficiență energetică recomandate.

Economii de energie estimate pentru măsurile de eficiență energetică recomandate în cadrul auditurilor energetice, pe sectoare de activitate (1)

Sursa: ANRE

Economii de energie estimate pentru măsurile de eficiență energetică recomandate în cadrul auditurilor energetice, pe sectoare de activitate (2)

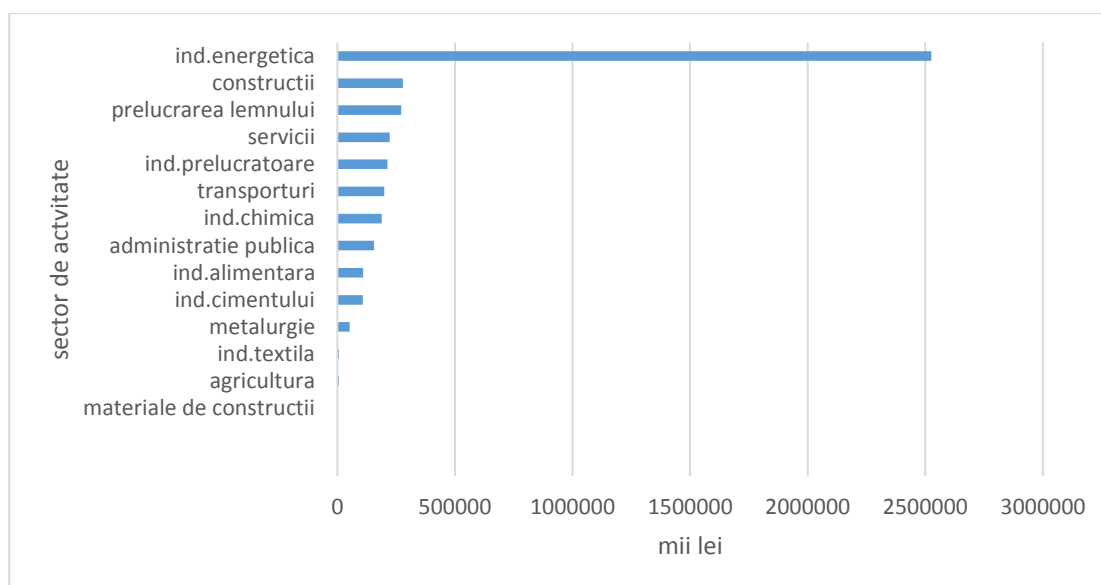

Sursa: ANRE

Sectoarele de activitate în care au fost identificate măsuri de eficiență energetică ce ar putea aduce economii de energie substanțiale, peste 70.000 tep, sunt: industria energetică și industria cimentului. De menționat că aceste date sunt estimări și reprezintă informații aferente auditurilor energetice efectuate de un număr de 304 operatori economici.

Potrivit dispozițiilor *art.9 alin.(1) lit.a) ale Legii eficienței energetice nr.121/2014*, auditul energetic este obligatoriu pentru toate tipurile de consumatori de energie și stă la baza stabilirii și aplicării măsurilor de eficiență energetică. Programul de măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice trebuie să includă recomandările din auditurile energetice.

Costuri estimate aferente măsurilor de eficiență energetică recomandate în cadrul auditurilor energetice din ind.energetică și transporturi, mii lei (estimări)

Sursa: ANRE

Costurile totale pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate în industria energetică depășesc 2,5 miliarde de lei, conform graficului de mai sus.

În industria energetică, implementarea măsurilor de eficiență energetică, care ar aduce economii de energie estimate de peste 70.000 tep, presupune costuri de peste 2,5 miliarde de lei.

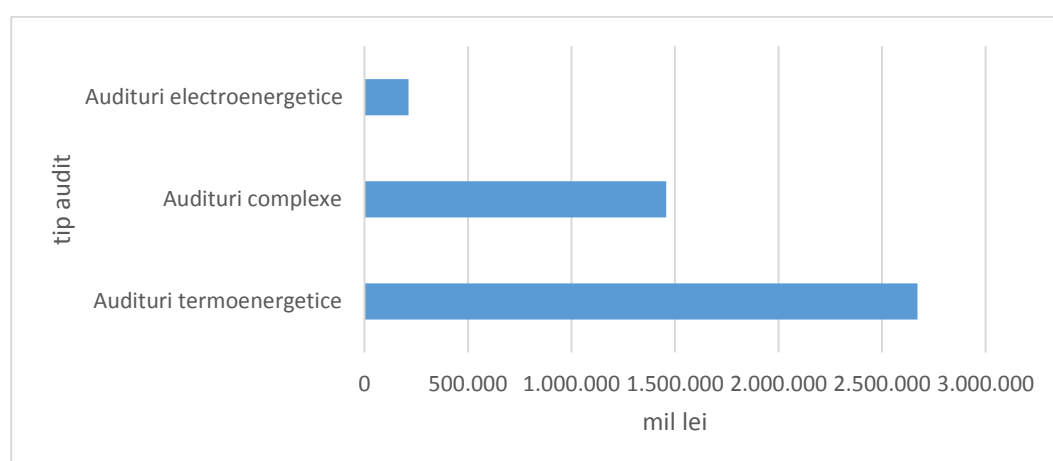
În ultimii 3 ani numărul companiilor din sectorul serviciilor care realizează audituri energetice a crescut. Astfel un număr de 78 de entități au realizat audituri energetice care au estimat economii de energie de 4.687 tep, cu costuri investiționale în valoare de peste 200.000 mii lei.

În industria alimentară au fost estimate economii de energie de peste 12.000 tep pentru obținerea cărora ar trebui realizate costuri investiționale de peste 100.000 mii lei.

În industria energetică costurile implementării măsurilor de eficiență energetică recomandate de auditorii energetici sunt foarte mari datorită faptului că în cadrul auditurilor energetice au fost recomandate măsuri ce implică valori financiare ridicate pentru implementarea acestora, cum ar fi:

- Reabilitare rețele termice
- Achiziție de corpuri de iluminat cu tehnologie de tip LED
- Montare panouri fotovoltaice
- Instalare unități de microgenerare
- Acționări cu turație variabilă

Costuri estimate aferente măsurilor de eficiență energetică recomandate, pe tipuri de audituri energetice mil lei (estimări)

Sursa: ANRE

Analizând costurile estimate pentru implementarea auditurilor electroenergetice constatăm că, în anul 2019, valorile acestora sunt mult sub costurile necesare pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate în cadrul auditurilor termoelectrice sau complexe care ating valori de peste 2,5 miliarde de lei.

Conform art. 8 al Directivei 2012/27/UE a Parlamentului european și a Consiliului din 25 octombrie 2012 din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică: “statele membre promovează, pentru toți consumatorii finali, disponibilitatea auditurilor energetice de înaltă calitate, rentabile și:

- (a) efectuate într-o manieră independentă de către experți calificați și/sau acreditați, în conformitate cu criteriile de calificare; sau
- (b) puse în aplicare și supravegheate de către autorități independente în temeiul legislației naționale.

Auditurile energetice menționate la primul paragraf pot fi efectuate de experți interni sau auditori energetici, cu condiția ca statul membru în cauză să fi implementat un sistem care să asigure și să verifice calitatea acestora, care să includă, după caz, o selecție anuală aleatorie a cel puțin unui procent semnificativ din punct de vedere statistic din toate auditurile energetice pe care aceștia le efectuează.”

În sensul celor de mai sus, *Departamentul pentru eficiență energetică* din cadrul ANRE a elaborat *Decizia ANRE nr.1685/2019* privind aprobarea *Procedurii de verificare a respectării criteriilor minime la elaborarea auditurilor energetice*.

Actul normativ amintit mai sus prevede verificarea și evaluarea anuală a unui procent de 3% din numărul total al auditurilor energetice raportate de către auditorii energetici persoane juridice. Verificarea și evaluarea auditurilor energetice se face de către o comisie din cadrul ANRE, conform unui barem de punctare stabilit pe baza criteriilor minime pentru auditurile energetice, inclusiv cele desfășurate ca parte a sistemelor de gestionare a energiei stipulate în Anexa nr.4 la Legea nr.121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare. Rezultatul verificării și evaluării auditurilor energetice se publică anual.

Societăți prestatoare de servicii energetice

În ceea ce privește activitatea societăților prestatoare de servicii energetice agreeate/autorizate să încheie contracte de management energetic cu operatorii economici care procedează la externalizarea acestui serviciu precizăm că la sfârșitul anului 2019, erau înregistrate în baza de date a *Departamentului pentru eficiență energetică* un număr de 74 societăți prestatoare de servicii energetice (SPSE), din care 16 PFA, agreeate/autorizate să încheie contracte de management energetic.

Din cele 74 societăți prestatoare de servicii energetice autorizate să presteze servicii de management energetic, 11 entități nu au încheiat contracte de management energetic.

Numărul de contracte încheiate de către societățile prestatoare de servicii energetice și de către PFA este prezentat în tabelul următor, în funcție de perioada pentru care a fost încheiat contractul și de tipul prestatorului de servicii, astfel:

Număr de contracte de management încheiate în funcție de perioada contractuală

	Număr total de contracte/ categorie	Număr de contracte încheiate în funcție de perioada pentru care a fost încheiat contractul					
		1 an	2 ani	3 ani	4 ani	5 ani	Nelimitat
SPSE industrie	204	135	35	8	9	8	9
PFA industrie	118	98	8	5	0	0	7
Total contracte încheiate în sectorul industrial	322	233	43	13	9	8	16

SPSE localitati	25	17	1	3	4	0	0
PFA localități	7	6	1	0	0	0	0
Total contracte de management încheiate pentru localități	32	23	2	3	4	0	0
Total contracte de management energetic încheiate	354	256	45	16	13	8	16

Sursa: ANRE

În anul 2019 au fost încheiate un număr de 32 contracte de management energetic pentru localități. S-a înregistrat o creștere a eforturilor administrației publice locale de a dezvolta programe de eficiență energetică pentru localități.

Economii de energie estimate și realizate consemnate în rapoartele transmise de societățile prestatoare de servicii energetice și PFA

Sector de activitate	SPSE		PFA		SPSE+PFA	
	economii de energie estimate	economii de energie realizate	economii de energie estimate	economii de energie realizate	economii de energie estimate	economii de energie realizate
	(tep)	(tep)	(tep)	(tep)	(tep)	(tep)
agricultura	28,88	29,74	82	80,50	110,88	110,24
ind.energetică	11.171,22	1.169,51	55	55	11.226,22	1.224,51
ind.metalurgică	297,99	444,82	475,01	208,66	773,00	653,48
constructii	3.097,21	73.856,11	357,86	251	3.455,07	74.107,11
prelucrare lemn	464,80	412,86	1.534,94	848,74	1.999,74	1.261,60
ind.textila	404,48	493,24	48,6	12,7	453,08	505,94
ind.chimica	618,14	1.026,38	500,98	400,98	1.119,12	1.427,36
materiale de constructii	2.846,66	992,93	1.218,67	122,91	4.065,33	1.115,84
ind.alimentara	5.911,34	7.408,85	2.020,70	935,52	7.932,04	8.344,37
transporturi	5.492,93	4.746,14	1.058,5	47,70	6.551,43	4.793,84
ind.prelucratoare	9.621,89	6.905,77	1.611,65	435,92	11.233,54	7.341,69
servicii	13.000,42	7.440,35	2.779,06	13.323,8	15.779,48	20.764,15
administratie publica	55.242,60	1.489,16	2.272,81	2.602	57.515,41	4.091,16
telecomunicatii	109,08	156,88			109,08	156,88
TOTAL	108.307,64	106.572,74	14.015,78	19.325,43	122.323,42	125.898,17

Sursa: ANRE

Conform rapoartelor privind contractele de management energetic transmise de societățile prestatoare de servicii energetice agreeate/autorizate și de către managerii energetici PFA, prin implementarea măsurilor de eficiență energetică propuse de aceștia s-ar obține economii de energie de 122.324 tep/an. Raportând această valoare la consumul energetic anual al celor 354 operatori economici (2.478.008 tep), rezultă un potențial estimat de economisire a energiei de 4,96 % la operatorii economici care au externalizat serviciul de management energetic.

Potențial estimat de economisire a energiei la operatorii economici care au externalizat serviciul de management energetic

Prestator de servicii energetice	Număr de contracte de management energetic	Consum anual total de energie suspus analizelor energetice (tep)	Economii de energie estimate (tep /an)	Potențial estimat de economii de energie (%)
PFA	125	445.090	14.016	3,14
SPSE	229	2.032.108	108.308	5,32
PFA+SPSE	354	2.478.008	122.324	4,96

Sursa: ANRE

Societățile prestatoare de servicii energetice și PFA au raportat, de asemenea, că în urma implementării măsurilor de eficiență energetică din cadrul programelor de îmbunătățire a eficienței energetice, au fost realizate economii de energie în valoare de 125.898,17 tep. Precizăm faptul că aceste economii de energie sunt raportate pentru cei 354 operatori economici care au externalizat serviciul de management energetic și sunt aferente măsurilor de eficiență energetică exemplificate în rapoartele primite de la societățile prestatoare de servicii energetice, inclusiv PFA conform datelor din tabelul anterior.

Activitatea de autorizare a persoanelor juridice care desfășoară activități de montare și exploatare a sistemelor de repartizare a costurilor pentru încălzire și apă caldă de consum, în imobile de tip condominiu

Conform prevederilor *Legii 121/2014 privind eficiența energetică*, cu modificările și completările ulterioare, *“în imobilele de tip condominiu racordate la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică este obligatorie montarea contoarelor până la 31 decembrie 2016, pentru individualizarea consumurilor de energie pentru încălzire/răcire și apă caldă la nivelul fiecărui apartament sau spațiu cu altă destinație”*. Totuși, dacă folosirea contoarelor individuale **nu** este fezabilă din punct de vedere tehnic sau **nu** este eficientă din punct de vedere financiar, legea prevede **obligativitatea montării repartitoarelor individuale de costuri "pe toate corpurile de încălzire din fiecare unitate imobiliară în parte"**.

Potrivit prevederilor art. V alin. (4) din *Legea nr. 225/2016 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006*, cu completările ulterioare coroborate cu

prevederile art. 14 din Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, cu modificările ulterioare, activitatea de autorizare a persoanelor juridice care montează și exploatează sisteme de repartizare a costurilor în imobile tip condominiu a fost preluată de către DEE - ANRE. Până la data intrării în vigoare a Legii nr. 225/2016 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, cu completările ulterioare, această activitate a fost desfășurată de către *Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Serviciilor Comunitare de Utilități Publice* (ANRSC) conform prevederilor *Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală nr. 259/2004* pentru aprobarea Normelor privind autorizarea în domeniul montării și exploatării sistemelor de repartizare a costurilor pentru încălzire și apă caldă de consum în imobile de tip condominiu, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2019 au fost analizate următoarele solicitări, transmise de persoane juridice în vederea obținerii autorizațiilor necesare pentru desfășurarea activităților de montare și/sau exploatare a sistemelor de repartizare a costurilor pentru încălzire și apă caldă de consum în imobile de tip condominiu.

Solicități primite și analizate privind autorizarea persoanelor juridice care desfășoară activități de montare și exploatare a sistemelor de repartizare a costurilor pentru încălzire și apă caldă de consum în imobile de tip condominiu:

Solicități	Rezoluția Comisiei de autorizare		Total solicitări
	Aprobat	Respins	
Autorizație nouă	6	2	8

**Autorizațiile eliberate de ANRE sunt valabile pe întreg teritoriul țării. Prin acordarea autorizațiilor noi de către ANRE, toate autorizațiile emise pe puncte de lucru de către ANRSC își încetează valabilitatea.*

În cadrul *Registrului de evidență al persoanelor juridice* care desfășoară activități de montare și exploatare a sistemelor de repartizare a costurilor pentru încălzire și apă caldă de consum în imobile de tip condominiu, publicat pe site-ul ANRE în secțiunea *Eficiență Energetică/Informații de interes public* se regăsesc informații utile privind tipul autorizațiilor deținute de către aceste persoane juridice, tipul repartitoarelor montate/exploatate, date aferente autorizațiilor (data emiterii, data expirării), date de contact.

La sfârșitul anului 2019 erau înregistrate în acest registru un număr de 20 persoane juridice, din care 7 societăți dețin autorizații emise de ANRE, valabile pe întreg teritoriul României (pentru tipul de activități precizate în registru). Restul de 13 persoane juridice își desfășoară activitatea în baza autorizațiilor emise de ANRSC care sunt valabile pe diferite puncte de lucru (conform registrului).

MONITORIZAREA MARILOR CONSUMATORI FINALI DE ENERGIE și A PROGRAMELOR DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Datele referitoare la consumatorii finali de energie au ca referință anul 2018, deoarece declarațiile de consum și chestionarele de analiză energetică au ca termen de transmitere data de 30.04; până la 30.04.2019 s-au primit datele referitoare la consumurile pentru anul 2018, iar anul acesta până la 30.04.2020 se vor primi datele referitoare la consumurile pentru anul 2019.

Monitorizarea operatorilor economici a fost realizată pe trei căi:

- Pe baza *Declarațiilor de consum total anual de energie* și a *Chestionarelor de analiză energetică* completate de operatorii economici conf. art. 9, alin. (4) din *Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*;
- Pe baza analizei *programelor de îmbunătățire a eficienței energetice* (PIEE) pe care operatorii economici au obligația să le întocmească conf. art. 9, alin. (1), lit.b din *Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*;
- Prin *platforma software* Sistemul Informatic Integrat al ANRE (MIS).

Având în vedere că acești operatori au obligația de a trimite aceste documente, care conțin date statistice de consum de energie la nivelul anului anterior, până la data de 30 aprilie a fiecărui an, în cursul anului 2019 a fost monitorizată activitatea pe anul 2018 a unui număr de **1.535 operatori economici, din care 787 operatori cu consum mai mare de 1.000 tep/an și 748 operatori cu consum mai mic de 1000 tep/an.**

Operatorii economici care consumă anual o cantitate de energie de peste 1.000 tep / an au obligația de a trimite *Programele de îmbunătățire a eficienței energetice* (PIEE), care conțin măsuri de eficiență energetică, până la data de 30 septembrie a anului în care au fost elaborate. În cursul anului 2019, agenții economici monitorizați pe anul 2019, din diferite sectoare de activitate, au raportat o **economie de energie de 167.899 tep.**

La nivelul anului 2019 au fost alocate un număr de **208 de parole** ajungându-se astfel ca un număr de **1.293 de operatori economici** să dețină parola și să încarce documentele pe platforma software Sistemul Informatic Integrat al ANRE (MIS).

La solicitarea operatorilor economici care au depus cereri de accesare a fondurilor nerambursabile, conform POIM 6.2 - Reducerea consumurilor de energie la nivelul consumatorilor industriali, în anul 2019 au fost emise **27 note de îndeplinirea obligațiilor**, ce decurg din *Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*.

ANRE / DEE a întreprins demersuri în vederea monitorizării îndeplinirii prevederilor legale de către întreprinderile cu un consum anual de energie de sub 1000 tep, cu excepția IMM-urilor, aflate în baza de date a ANRE, privind elaborarea auditurilor energetice sau punerea în aplicare a unui sistem de management al energiei sau de mediu, conform prevederilor art.19. din *Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*. În perioada 21 - 23 noiembrie ANRE a transmis un număr de **489 de scrisori operatorilor economici cu un consum de energie cuprins între 500 și 999 tep.**

Consumurile înregistrate de consumatorii finali de energie pentru anul 2018, în funcție de codurile CAEN, sunt prezentate în tabelul următor.

Indice CAEN	Clasificare conform cod CAEN	Număr operatori economici	Consum 2018 [tep]
A	Agricultură, silvicultură și pescuit	45	124.614,02
B	Industria extractivă	34	1.408.916,75
C	Industria prelucrătoare	781	6.863.632,29
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	86	2.479.926,77
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	60	122.311,10
F	Construcții	89	80.927,13
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	120	239.902,90
H	Transport și depozitare	86	804.098,40
I	Hoteluri și restaurante	15	18.674,91
J	Informații și comunicații	25	86.804,92
K	Intermedieri financiare și asigurări	14	27.637,54
L	Tranzacții imobiliare	108	86.948,82
M	Activități profesionale, științifice și tehnice	21	102.135,42
N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	7	4.692,17
O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	3	3.324,52
P	Învățământ	15	38.216,36
Q	Sănătate și asistență socială	23	11.572,73
R	Activități de spectacole, culturale și recreative	2	1.733,44
S	Alte activități de servicii	1	31,30
TOTAL GENERAL		1535	12.506.101,49

Din totalul celor 1535 operatori economici:

- 787 operatori economici au avut un consum de energie mai mare de 1000 tep/an (51,27%)
- 748 operatori economici au avut un consum de energie mai mic de 1000 tep/an: (48,73%)

Situația pentru cei 787 consumatori cu un consum de energie mai mare de 1000 tep/an se prezintă astfel:

- număr de consumatori finali de energie peste 50.000 tep/an: 37 (4,7%)
- număr de consumatori finali de energie între 5.000 și 50.000 tep/an: 193 (24,52%)
- număr de consumatori finali de energie între 1.000 și 5.000 tep/an: 557 (70,78%)

Managementul energetic pentru anul 2019 la consumatorii finali de energie cu un consum anual de resurse energetice mai mare de 1000 tep a fost asigurat de **380 de manageri energetici atestați de către ANRE**, **16 persoane fizice autorizate (PFA)** și **75 de societăți prestatoare de servicii energetice autorizate de către ANRE**.

Intensitatea energetică, determinată pe fiecare domeniu de activitate în parte ca medie ponderată a valorilor înregistrate de operatorii economici din domeniul respectiv, este prezentată în tabelul următor:

Indice CAEN	Clasificare conform cod CAEN	Număr operatori economici		Intensitatea energetică [tep/VPMX10 ³ lei]	
		2017	2018	2017	2018
A	Agricultură, silvicultură și pescuit	22	28	0,0329	0,0321
B	Industria extractivă	29	27	0,0840	0,0831
C	Industria prelucrătoare	409	440	0,2188	0,1911
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	62	53	0,1985	0,1992
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	34	35	0,0346	0,0329
F	Construcții	24	25	0,0327	0,0392
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	39	40	0,0035	0,0038
H	Transport și depozitare	64	61	0,0767	0,0771
I	Hoteluri și restaurante	11	9	0,0385	0,0186
J	Informații și comunicații	11	9	0,0067	0,0090
K	Intermedieri financiare și asigurări	8	7	0,0011	0,008
L	Tranzacții imobiliare	27	26	0,0329	0,0309
M	Activități profesionale, științifice și tehnice	7	8	0,0199	0,0214
N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3	2	0,2506	0,0125
O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	3	2	0,0200	0,0578
P	Învățământ	11	12	0,0190	0,0014
Q	Sănătate și asistență socială	3	2	0,0050	0,0043
R	Activități de spectacole, culturale și recreative	1	1	0,0017	0,0014
TOTAL I		768	787		

***142 de consumatori nu au raportat intensitatea energetică**

Sursa: ANRE

Comparativ cu anul 2017, se constată o creștere a intensității energetice în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat(D) – 0,35%, în construcții(F) – 19,8%, comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor(G)- 8,57 % și în transport și depozitare(H) -0,52%. Rezultate pozitive ale implementării măsurilor de creștere a eficienței energetice se constată în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului(A) în care intensitatea a scăzut cu 2,49% , industriei extractive(B)-1,08%, industriei prelucrătoare (C)-14,49% și distribuției apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare(E) în care intensitatea a scăzut cu 5,16%.

Repartiția pe activități CAEN a măsurilor raportate de îmbunătățire a eficienței energetice pentru categoria de consum peste 1.000 tep/an, precum și valorile corespunzătoare ale economiilor de energie, sunt prezentate în tabelul 1 următor.

Indice CAEN	Clasificare conform cod CAEN	Număr de măsuri	Economia de energie [tep]
A	Agricultură, silvicultură și pescuit	78	9524
B	Industria extractivă	104	8821
C	Industria prelucrătoare	2004	2410159
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	292	49047
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	129	2798
F	Construcții	39	874
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	115	28679
H	Transport și depozitare	248	9698
I	Hoteluri și restaurante	34	387
J	Informații și comunicații	43	2361
K	Intermedieri financiare și asigurări	21	331
L	Tranzacții imobiliare	114	557
M	Activități profesionale, științifice și tehnice	42	588
N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	4	13
O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0	0
P	Învățământ	4	210
Q	Sănătate și asistență socială -1 spital	4	61
	TOTAL	3275	2524108

Sursa: ANRE

În domeniul de activitate CAEN C *Industria prelucrătoare* au fost raportate 2004 măsuri de eficiență energetică, reprezentând 61% din totalul măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice.

Referitor la **calitatea raportărilor**, trebuie menționat că, în multe cazuri, modelul de raportare nu a fost respectat și/sau nu au putut fi extrase date esențiale, precum numărul de măsuri aplicate sau în curs de implementare, economia de energie sau costurile aferente investițiilor.

MONITORIZAREA LOCALITĂȚILOR CU PESTE 5.000 DE LOCUITORI

În cursul anului 2019, ANRE a finalizat procesul de actualizare a *Modelului pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice (PIEE) aferent localităților cu o populație mai mare de 5000 locuitori* prin aprobarea Deciziei nr.2168/2019.

În tabelul următor prezentăm situația privind întocmirea / transmiterea PİEE de către UAT-uri la DEE.

Nr. crt.	Numărul de locuitori/ Tip localitate	Numărul localităților la data de 1 iulie 2018 - conform INS	Numărul localităților care au transmis PİEE-uri în 2019
1	Peste 20.000 de locuitori	107	50
	Municipii	88	45
	Orașe	17	3
	Comune	2	2
2	5.000 – 20.000 de locuitori	669	62
	Municipii	14	4
	Orașe	179	28
	Comune	476	30
TOTAL		776	112

Sursa: ANRE

MONITORIZAREA PIEȚEI DE ECHIPAMENTE EFICIENTE ENERGETIC

Prin prevederile *Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*, art. 3, (2), lit.c, ANRE - *Departamentul pentru Eficiență Energetică* a avut ca atribuție asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică.

Date privind resursele aflate la dispoziția autorității

Buget 2019 pentru activitatea de supraveghere a pieței (EUR)	Număr personal (echivalent normă întreagă)	Mijloace tehnice
Bugetul nu poate fi evidențiat.	42	Mijloace auto pentru deplasare în teritoriu

**39 persoane – în cadrul Direcției Generale Control și 3 persoane cu activitate în domeniul supraveghere a pieței, în cadrul Departamentului de Eficiență Energetică – Direcția Monitorizare în domeniul Eficienței Energetice din ANRE*

Strategia și procedurile de supraveghere a pieței

Prin activitatea de supraveghere a pieței, ANRE desfășoară acțiuni de control în vederea verificării dacă aparatele de uz casnic îndeplinesc cerințele reglementărilor tehnice aplicabile și dacă operatorii economici acționează conform obligațiilor ce le revin, astfel încât să fie eliminate produsele neconforme de pe piață sau acestea să fie aduse în conformitate cu cerințele reglementărilor tehnice aplicabile.

Acțiunile de control au urmărit îndeplinirea obligațiilor ce revin în conformitate cu legislația specifică de etichetare energetică:

- Regulamentul UE 1369/ 2017 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2017 care stabilește un cadru nou pentru etichetarea energetică și abrogă Directiva 2010/30/UE
- Hotărâre Guvern nr. 917/2012 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea regulamentelor delegate (UE) ale Comisiei nr. 1059/2010, nr. 1060/2010, nr. 1061/2010, nr. 1062/2010 și nr. 626/2011 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind indicarea, prin etichetare și informații standard despre produs, a consumului de energie și alte resurse al produselor cu impact energetic și pentru abrogarea unor acte normative cu impact energetic și pentru modificarea
- Hotărâre Guvern nr. 580/1 iunie 2011 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea regulamentelor (CE) ale Comisiei nr. 640/2009, nr. 641/2009, nr. 642/2009 și nr. 643/2009, prin care se implementează Directiva 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1.039/2003 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea și eficiența energetică a aparatelor frigorifice de uz casnic pentru introducerea lor pe piață
- Hotărâre Guvern nr. 1090/ 2013 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea regulamentelor (UE) ale Comisiei nr. 327/2011, nr. 206/2012 și nr. 547/2012, prin care se implementează Directiva 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic
- Hotărâre Guvern nr. 736/ 7 iunie 2006 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea și eficiența energetică pentru introducerea pe piață a uscatoarelor electrice de rufe de uz casnic cu tambur
- Hotărâre Guvern nr. 456/ 5 aprilie 2006 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea și eficiența energetică pentru introducerea pe piață a cuptoarelor electrice de uz casnic
- Hotărâre Guvern nr. 671/ 19 iulie 2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la eficiența și etichetarea energetică pentru introducerea pe piață a mașinilor combinate de spălat și uscat rufe de uz casnic*)
- Hotărâre Guvern nr. 1056/ 18 octombrie 2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la eficiența și etichetarea energetică pentru introducerea pe piață a lampilor electrice de uz casnic
- Hotărâre Guvern nr. 1.160/ 2 octombrie 2003 privind stabilirea cerințelor de eficiența energetică pentru introducerea pe piață a balasturilor pentru sursele de iluminat fluorescent
- Hotărâre Guvern nr. 1.258/ 17 octombrie 2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul eficienței energetice
- Hotărâre Guvern nr. 217/ 2012 privind stabilirea cerințelor pentru indicarea, prin etichetare și informații standard despre produs, a consumului de energie și alte resurse al produselor cu impact energetic și de modificare a Hotărârii Guvernului nr.1039/2003 privind stabilirea

cerințelor referitoare la etichetarea și eficiența energetică a aparatelor frigorifice de uz casnic pentru introducerea lor pe piață.

În perioada 2016-2019, ANRE – Departamentul pentru Eficiență Energetică a fost membru în consorțiul proiectului european ***Industrial and Tertiary Product Testing and Application of Standards – INTAS***. În februarie 2019 proiectul european INTAS s-a încheiat. El s-a desfășurat pe o perioadă de trei ani, fiind derulat și finanțat în cadrul programului european „HORIZON 2020”.

Rezultatele finale ale proiectului se găsesc la adresa:

https://intas-testing.eu/storage/app/media/INTAS_D5.4_Summary_Web.pdf

ANRE a fost membru al grupului de lucru **Administrative Cooperation –ADCO**, grup de experți inițiat de Comunitatea Europeană ca să activeze în vederea respectării cerințelor celor două directive aplicabile produselor cu impact energetic, Directiva 125/2009/CE de proiectare ecologică și a Regulamentului (UE) 1369/2017 al parlamentului european și al consiliului din 4 iulie 2017 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică și abrogare a Directivei 2010/30/UE.

În noiembrie 2019, ANRE a demarat activitățile necesare înscrierii pe portalul UE al **Sistemului de Informare și Comunicare pentru Supravegherea Pieței – ICSMS**, instrumentul IT de politică a supravegherii pieței care pune la dispoziție o platformă de comunicare cuprinzătoare pentru autoritățile de supraveghere a pieței, permițând astfel stabilirea unui mecanism de cooperare între autorități.

Cea mai recentă versiune a sistemului ICSMS este accesibilă la adresa:

<https://webgate.ec.europa.eu/icsms>

ANRE a participat în cursul anului 2019 la întâlniri ale grupului **Rețeaua Europeană a Agențiilor de Eficiență Energetică - EnR** pentru etichetare energetică și proiectare ecologică (videoconferințe).

MONITORIZAREA PLANULUI NAȚIONAL DE ACȚIUNE ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE (PNAEE)

Conform prevederilor **art. 8 alin. (8)** din *Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*, , până la data de **30 aprilie**, pe baza rapoartelor primite până la data de **30 martie** de la instituțiile implicate în implementarea acestei legi, *Departamentul pentru Eficiență Energetică* din cadrul ANRE întocmește un *Raport anual de monitorizare a implementării PNAEE*. Acesta este publicat pe web-site-ul ANRE. La întocmirea acestui raport sunt utilizate date din *Raportul de monitorizare a activității auditorilor și managerilor energetici* și din *Raportul de monitorizare a consumatorilor finali de energie*, întocmite de *Departamentul pentru Eficiență Energetică*.

PNAEE IV, în vigoare, a fost elaborat pe baza anexei 11, partea a 2-a, din *Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare* și aprobat

prin Hotărârea de Guvern nr. 203/03.04.2019, publicată în Monitorul Oficial nr. 273 și 273 bis din 10 aprilie 2019.

Comparativ cu PNAEE III, care a fost implementat prin *12 Programe naționale de eficiență energetică*, cel de al IV-lea PNAEE - 2017-2020 este structurat pe două componente și conține sectoare economice noi: construcții și agricultură.

În acest context, în anul 2019, *Departamentul pentru Eficiență Energetică* a solicitat datele necesare întocmirii *Raportului anual de monitorizare*, următoarelor instituții: Ministerul Transporturilor, Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Fondurilor Europene, Administrația Fondului pentru Mediu. De asemenea, au fost solicitate informații direcțiilor de specialitate din cadrul ANRE cu privire la creșterea eficienței energetice în rețelele electrice, promovarea cogenerării de înaltă eficiență și contorizarea inteligentă.

Totodată, au fost solicitate, prin scrisoarea nr. 10293/06.02.2019, unui număr de 140 municipalități cu peste 20.000 de locuitori, date cu privire la economiile de energie obținute în urma aplicării măsurilor de reabilitare termică a clădirilor publice (izolație exterioară, montare tâmplărie termopan, modernizare sistem de încălzire), măsuri de eficientizarea iluminatului public și a sistemelor publice de alimentare cu apă, având în vedere faptul că instituțiile / autoritățile publice implicate în implementarea PNAEE 2014-2020 nu respectă întru totul prevederile *Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică*, cu modificările și completările ulterioare, transmițând date incomplete.

Un număr de 94 de autorități administrative publice locale au răspuns solicitării ANRE, din care un număr foarte redus au prezentat valori ale economiei de energie generate de măsurile aplicate.

O problemă extrem de sensibilă o reprezintă SACET și gradul de contorizare la nivel de condominiu. Începând cu anul 1990, numărul lor a scăzut continuu: în anul 2014 mai erau în funcțiune 70 de SACET, la sfârșitul anului 2016, erau în funcțiune 61 ajungând ca în anul 2019 să fie în funcțiune un număr de 50 de SACET-uri. Cauzele principale ale acestei situații le constituie lipsa unei politici și a unei strategii coerente la nivel central și local privind alimentarea cu energie termică a localităților, precum și insuficiența fondurilor alocate de stat pentru reabilitarea SACET. O problemă importantă în acest sector, o constituie nivelul slab de contorizare individuală, la nivel de apartament sau spații cu altă destinație din condominii.

O problemă, cel puțin la fel de sensibilă precum cea a SACET, o constituie sectorul clădiri, atât cele ale administrației publice locale cât și cele ale administrației publice centrale, care au obligația ca cel puțin 3% din suprafața clădirilor deținute să fie reabilitată anual.

Sectorul transporturi reprezintă un alt sector care suferă din cauza lipsei unei strategii în care să fie inclusă eficiența energetică, conexasă în același timp cu ceea ce se întâmplă în celelalte țări membre ale UE. Referitor la modul în care s-a încercat de către ANRE - DEE culegerea de date privind rezultatele implementării PNAEE în acest sector, am constatat că principala cauză a slabei comunicări o reprezintă faptul că rezultatele investițiilor în acest sector nu sunt văzute și din punct de vedere energetic și mai ales din punct de vedere al eficienței energetice sau al economiilor de energie obținute.

Trebuie semnalat faptul că instituțiile / autoritățile publice implicate în implementarea PNAEE 2014-2020 nu respectă întrutotul prevederile *Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică*, cu modificările și completările ulterioare, transmițând date incomplete.

MONITORIZAREA APLICĂRII PREVEDERILOR LEGALE PRIVIND UTILIZAREA CONTOARELOR ȘI A REPARTITOARELOR DE COSTURI MONTATE, ÎN IMOBILELE DE TIP CONDOMINIU PENTRU INDIVIDUALIZAREA CONSUMURILOR DE ENERGIE PENTRU ÎNCĂLZIRE ȘI APĂ CALDĂ

În imobilele de tip condominiu racordate la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, în temeiul prevederilor **art. 10 alin. (5) din Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare**, a fost obligatorie montarea contoarelor până la 31 decembrie 2016 pentru individualizarea consumurilor de energie pentru încălzire/răcire și apă caldă la nivelul fiecărui apartament sau spațiu cu altă destinație. În cazul în care utilizarea de contoare individuale nu a fost fezabilă din punct de vedere tehnic sau nu a fost eficientă din punctul de vedere al costurilor a fost obligatorie montarea repartitoarelor individuale de costuri pe toate corpurile de încălzire din fiecare unitate imobiliară în parte.

Prin intermediul *Legii nr. 225/2016 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006*, ANRE a preluat de la A.N.R.S.C. activitățile de producere, de transport, de distribuție, de furnizare a energiei termice în sistem centralizat.

În conformitate cu prevederile *Ordinului ANRE nr. 53/2017 de aprobare a Regulamentului pentru autorizarea persoanelor juridice care desfășoară activități de montare și exploatare a sistemelor de repartizare a costurilor pentru încălzire și apă caldă de consum în imobile de tip condominiu*, persoanele juridice autorizate au următoarele obligații de raportare:

- 15 aprilie, pentru activitatea desfășurată în perioada 1 octombrie - 31 martie;
- 15 octombrie, pentru activitatea desfășurată în perioada 1 aprilie - 30 septembrie.

Rezultatele consolidate la nivel național, la data de 30.09.2019, în baza rapoartelor primite din partea persoanelor juridice autorizate, sunt prezentate mai jos sub formă tabelară și grafică, astfel:

1) Repartitoare de costuri pentru încălzire aflate în exploatarea persoanelor juridice autorizate în imobilele de tip condominiu:

Nr.crt	Localitatea	Repartitoare de costuri pentru încălzire, în cazul distribuției verticale, aflate în exploatare la data de 30.09.2019					
		Număr total de condominii contorizate	Numărul total al asociațiilor de proprietari beneficiare de repartitoare	Total ap. în condominii în care au fost instalate repartitoare	Total apartamente bransate la SACET sau alimentate de la o sursă proprie locală de producere	Numărul total al ap. în care sunt montate repartitoare de costuri pentru încălzire	Total repartitoare încălzire exploatate

					a energiei termice la nivel de scară/bloc		
1.	Arad	693	677	17392	11324	11222	38787
2.	Bacău	771	264	17631	8754	6888	21581
3.	Bârlad	5	5	245	241	241	786
4.	Botoșani	529	118	11054	5465	5106	14391
5.	Brad	12	12	278	146	146	378
6.	Brașov	1	1	100	100	100	108
7.	Brăila	1	1	100	100	100	108
8.	București	5619	4305	219824	199148	196396	753428
9.	Buzău	220	100	5440	3175	2601	7844
10.	Cluj Napoca	330	330	11644	6281	6281	20699
11.	Constanța	438	9655	16257	12809	31263	49458
12.	Craiova	1192	750	26923	20285	19716	72318
13.	Deva	123	123	3195	1608	1608	4610
14.	Drobeta Turnu Severin	788	429	13173	12043	11847	42728
15.	Făgăraș	94		2689	1255	1255	3523
16.	Fieni	1	1	32	30	30	126
17.	Focșani	164	144	3456	1600	1573	6019
18.	Galati	18	18	1433	914	914	1543
19.	Gheorgheni	21	21	393	315	315	1329
20.	Giurgiu	42	32	778	430	420	1462
21.	Iași	962	582	26966	13577	13383	40346
22.	Luduș	2	2	34	33	33	118
23.	Mangalia	30	24	666	475	473	1830

24.	Miercurea Ciuc	1	1	46	35	35	150
25.	Nădlac	10	9	148	83	83	343
26.	Năvodari	2	2	50	32	30	88
27.	Neptun	2	2	121	105	105	420
28.	Odorheiul Secuiesc	27	27	369	364	364	1455
29.	Oradea	418	340	10124	37745	9102	37531
30.	Pitești	105	81	3703	2103	2080	7280
31.	Ploiești	630	610	20402	17006	16918	63029
32.	Predeal	2	2	75	73	73	450
33.	Rădăuți	254	44	4780	3366	3211	11127
34.	Râmnicu Vâlcea	58	29	1426	1152	1121	4042
35.	Sinaia	2	2	40	40	40	176
36.	Suceava	653	139	13618	6648	6484	23110
37.	Târgoviște	29	29	758	606	606	2210
38.	Târgu Mureș	1	1	25	24	24	102
39.	Timișoara	306	300	7755	5318	5309	18790
40.	Tulcea	97	74	2162	1638	1395	5838
	Total la data de 30.09.2019	14701	19334	447970	377695	360140	1262026

Sursa: ANRE

2) Contoare de apă caldă utilizate ca repartitoare de costuri, aflate în exploatarea persoanelor juridice autorizate în imobilele de tip condominiu:

Nr. crt	Localitate	Contoare de apă caldă utilizate ca repartitoare de costuri, aflate în exploatare, la data de 30.09.2019					

		Numărul total de condominii contorizate	Numărul total al asociațiilor de proprietari beneficiare de contoare de apă caldă	Total apartamente în condominii	Total apartamente bransate la SACET sau alimentate de la o sursă proprie locală de producere a energiei termice la nivel de scară /bloc	Numărul total al apartamentelor în care sunt montate contoare de apă caldă	Total contoare de apă caldă utilizate ca repartitoare de costuri exploatate
1.	Arad	141	135	4738	29524	3570	5454
2.	Brasov	3	3	210	210	134	179
3.	Bucuresti	3419	3340	132403	125304	117773	228525
4.	Cluj Napoca	21	21	895	894	557	852
5.	Constanta	41	40	1821	1639	1203	1532
6.	Craiova	19	16	664	647	581	909
7.	Fagaras	103		2857	765	765	1032
8.	Fieni	1	1	32	32	31	62
9.	Focsani	1	1	20	20	20	20
10.	Iasi	91	87	1984	1868	892	1310
11.	Mangalia	1	1	20	20	1	2
12.	Oradea	107	107	3776	3769	3736	5255
13.	Pitesti	2	2	100	100	79	159
14.	Ploiesti	442	439	14363	13769	12411	21114
15.	Predeal	1	1	14	14	12	23
16.	Ramnicu Valcea	5	5	148	148	148	148
17.	Timisoara	103	100	3382	3364	2381	3854
18.	Tulcea	12	12	39	39	30	58
19.	Voluntari	1	1	8	7	7	7
	Total	4514	4312	167474	182133	144331	270495

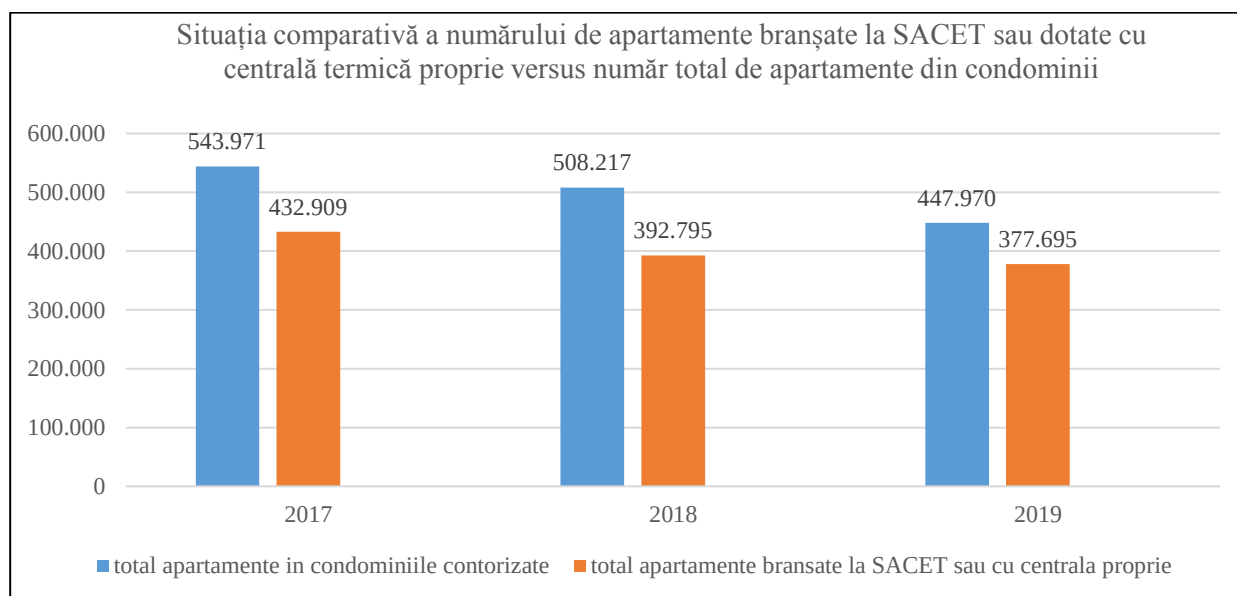
Sursa: ANRE

3) Contoare pentru încălzire aflate în exploatare în cazul distribuției orizontale, în imobilele de tip condominiu

Nr. crt.	Localitate	Contoare pentru încălzire aflate în exploatare, în cazul distribuției orizontale, la data de 15.10.2019					
						Numărul	

		Numărul total de condomini i contorizat e	Numărul total al asociațiilor de proprietari beneficiare de contoare pentru încălzire	Total ap. în condomini i	Total ap. bransate la SACET sau alimentate de la o sursă proprie locală de producere a energiei termice la nivel de scară/bloc	total al ap. în care sunt montate contoare pentru încălzire	Total contoare pentru încălzire exploatare
1	Bucuresti	12	8	261	254	224	227
2	Cluj Napoca	1	1	90	90	90	91
3	Fagaras	18	18	227	227	227	227
4	Giurgiu	3	3	59	29	29	30
5	Oradea	9	9	685	684	684	689
6	Ploiesti	1	1	12	12	12	14
7	Ramnicu Valcea	5	2	103	48	48	49
8	Timisoara	29	26	435	330	330	356
9	Voluntari	1	1	8	7	7	8
	Total	79	69	1880	1681	1651	1691

Sursa: ANRE

Sursa: ANRE

Din graficul de mai sus rezultă că, în anul 2019, aproximativ 15% din apartamentele aflate în condominii sunt debranșate de la SACET sau au altă sursă de încălzire decât o centrală termică de apartament. În anul 2018 acest procent a fost de 22% iar în anul 2017 procentul a fost de 20%.

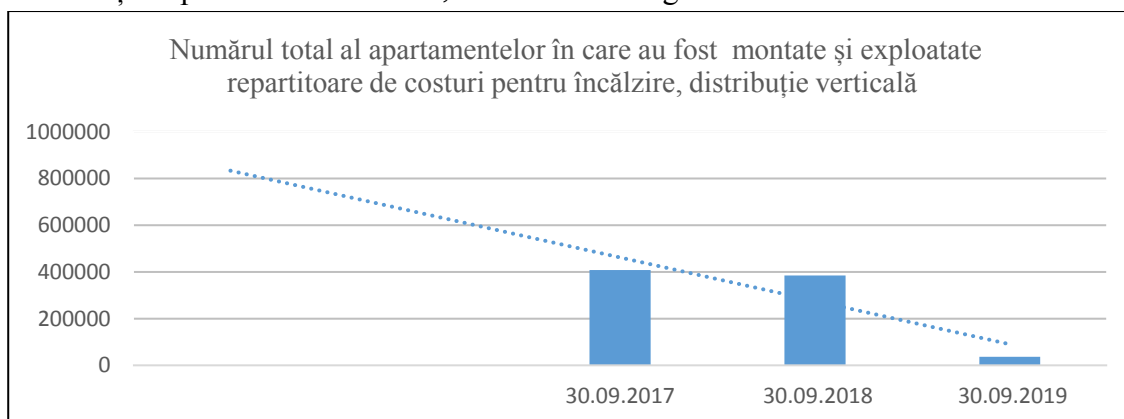
Potrivit prevederilor art. 10 alin. (5) și alin. (6) din *Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare*: “(5) În imobilele de tip condominiu racordate la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică este obligatorie montarea contoarelor până la 31 decembrie 2016 pentru individualizarea consumurilor de energie pentru încălzire/răcire și apă caldă la nivelul fiecărui apartament sau spațiu cu altă destinație. În cazul în care utilizarea de contoare

individuale nu este fezabilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă din punctul de vedere al costurilor este obligatorie montarea repartitoarelor individuale de costuri pe toate corpurile de încălzire din fiecare unitate imobiliară în parte.

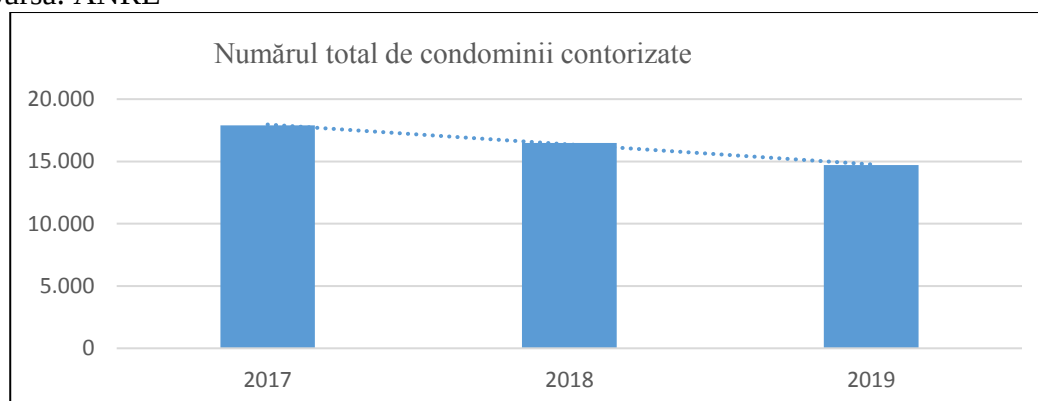
(6) În imobilele de tip condominiu racordate la sistemul centralizat sau dotate cu o sursă proprie locală de producere a energiei termice la nivel de scară/bloc, repartizarea consumului de energie termică pentru încălzire/răcire și/sau apă caldă se face în baza normelor tehnice elaborate de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice. Normele includ modalități de repartizare a consumului de energie termică aferent:

- a) apei calde de consum;
- b) încălzirii spațiilor comune;
- c) încălzirii apartamentelor și spațiilor cu altă destinație din condominiu.”

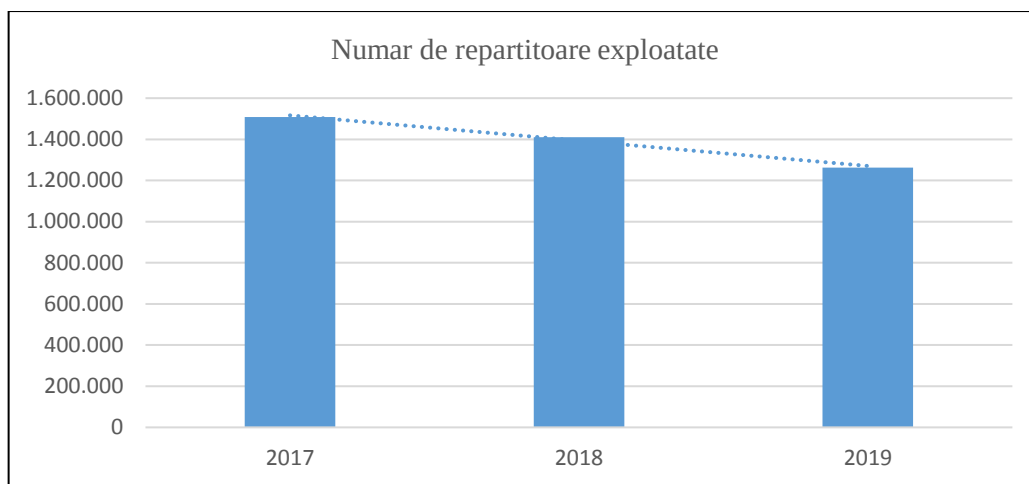
Deși există legislație care instituie obligația introducerii contorizării, respectiv subcontorizării (*Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică*, cu modificările și completările ulterioare), cât și legislație pentru aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea de către utilizatori a termenelor pentru încheierea acțiunii de contorizare individuală la nivel de apartament (*Legea serviciilor comunitare de utilități publice* nr. 51 din 8 martie 2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare), acțiunea de contorizare individuală nu a înregistrat un progres semnificativ. Mai jos este prezentată, în formă grafică, situația comparativă privind numărul de apartamente contorizate la data de 30.09.2019 versus la 30.09.2018 și respectiv la 30.09.2017, următoarele 3 figuri.

Sursa: ANRE

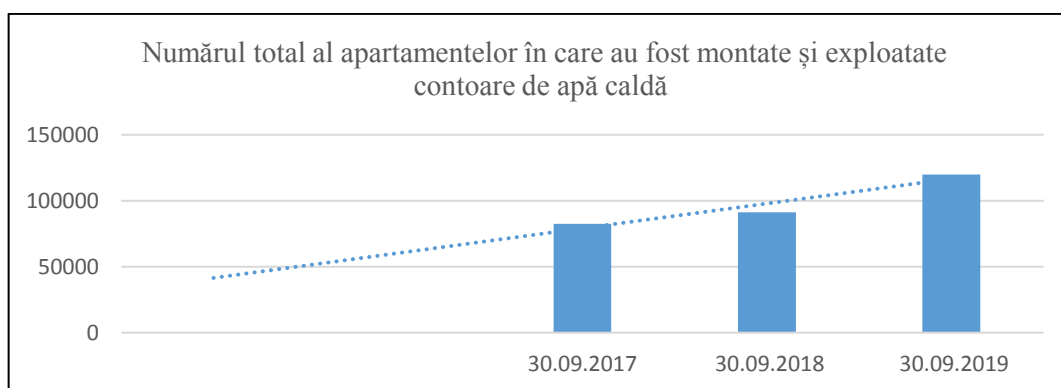

Sursa: ANRE

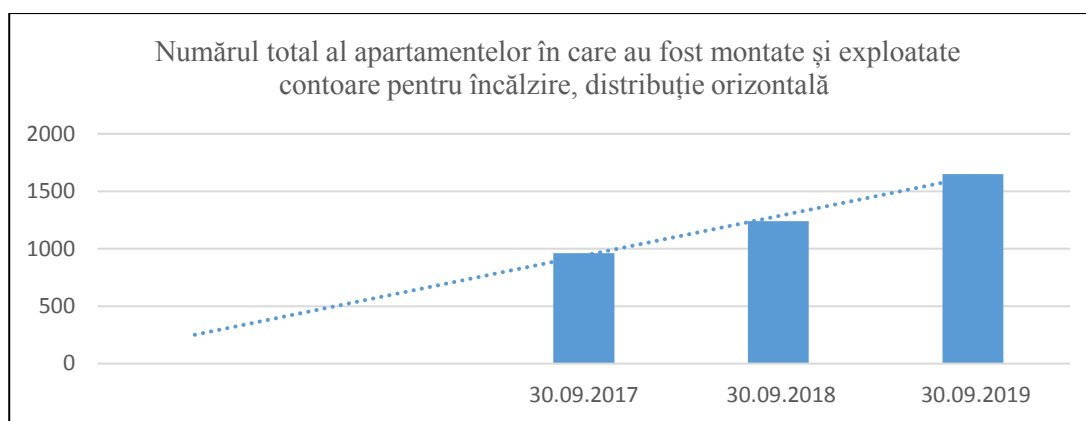
Sursa: ANRE

Numărul apartamentelor din imobilele de tip condominiu în care au fost montate repartitoare de costuri pentru încălzire și care se aflau în exploatarea persoanelor juridice autorizate, în cazul distribuției verticale la data de 30.09.2019 a scăzut în comparație cu numărul apartamentelor care aveau montate repartitoare de costuri pentru încălzire la data 30.09.2017 și respectiv 30.09.2018. Motivele acestei evoluții sunt multiple, de la lipsa de încredere a cetățenilor față de introducerea sistemelor de repartitoare pentru încălzire, la faptul că responsabilitățile privind aplicarea legislației sunt împărțite între mai multe instituții, și ca urmare nu există un control efectiv al respectării obligativității de contorizare.

Sursa: ANRE

Numărul apartamentelor din imobilele de tip condominiu în care au fost montate contoare de apă caldă utilizate ca repartitoare de costuri și care se aflau în exploatarea persoanelor juridice autorizate la data de 30.09.2019 a crescut în comparație cu numărul apartamentelor care aveau montate contoare de apă caldă utilizate ca repartitoare de costuri la 30.09.2017 și respectiv 30.09.2018. Această evoluție se datorează interesului crescut al proprietarilor de apartamente față de contoarele cu transmisie radio.

Sursa: ANRE

Numărul apartamentelor din imobilele de tip condominiu în care au fost montate contoare pentru încălzire și care se aflau în exploatarea persoanelor juridice autorizate, în cazul distribuției orizontale, la de 30.09.2019 a crescut ușor în comparație numărul apartamentelor care au montate contoare pentru încălzire la data de 30.09.2017 și respectiv 30.09.2018.

Relații cu alte entități din care:

- ✓ Colaborare cu AM POIM, MDRAPFE în calitate de observator în cadrul CM POIM 2014-2020 și în calitate de membru cu drept de vot în cadrul SCS Energie,
- ✓ Colaborare cu Asociația ESCOROM a Societăților de Servicii Energetice din Romania
- ✓ Colaborare cu OER (Orașe energie România) și cu Societatea Auditorilor și Managerilor Energetici din România (SAMER) în vederea actualizării Modelului pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice aferent localităților cu o populație mai mare de 5000 locuitori.
- ✓ Colaborare cu MDRAPFE, ME, MT, MM și AFM.

PROIECTE COMUNE EUROPENE DIN CADRUL PROGRAMULUI EUROPEAN HORIZON 2020

Proiectul CA EED 2 - *Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE)*, inclusiv revizuirea EED

În conformitate cu **Grant Agreement 754521** CA-EED 2- H2020 – IBA Energy-EED-2016-2017, ANRE participă în calitate de co-beneficiar, alături de alte 27 state europene în cadrul Proiectului CAEED 2 - *Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică, începând cu 15 aprilie 2017 pe o perioadă de 48 luni*, în contextul revizuirii Directivei de eficiență energetică 2012/27/EU pentru îndeplinirea dezideratelor europene aferente Strategiei Europa 2030 și Energy Union.

După 2 ani de dezbateri (2016-2018), Directivele revizuite privind eficiența energetică și sursele regenerabile de energie, cât și Regulamentul privind Guvernanța Uniunii Energetice au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene în data de 21 decembrie 2018. Reprezentanții ANRE au participat în anul 2019 la grupurile de lucru responsabile cu transpunerile în legislația națională a Directivei UE 844 din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2010/31/UE privind performanța

energetică a clădirilor, respectiv a Directivei (UE) 2018/2002 de modificare a Directivei 2012/27 / UE privind eficiența energetică.

Totodată, ANRE a participat la Grupul de lucru care a coordonat tema aferentă **Soluțiilor de eficiență energetică pentru sărăcia energetică** și a susținut o prezentare privind documentul de poziție privind sărăcia energetică elaborat în anul 2017 pe perioada Președinției EnR asigurată de ANRE.

Pe parcursul anului 2019, schimburile de experiență europene, evaluarea aspectelor pozitive și a celor care necesită îmbunătățiri ale statelor membre în vederea transpunerii și implementării Directivei 2012/27/UE aferente derulării activităților Proiectului CAEED au contribuit la îndeplinirea următoarelor **obiective ale ANRE, prin Departamentul de Eficiență Energetică, precum și ale României în calitate de Stat Membru**, și anume :

- Participarea ANRE în anul 2019 la elaborarea **Răspunsului României la Punerea în întârziere nr.2018/2253 transmisă de Comisia Europeană în data de 08.11.2018 privind declanșarea unei acțiuni în constatare având ca obiect transpunerea și aplicarea incorectă a unor prevederi din Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică**, răspuns transmis de către autoritățile române în data de 13 martie 2019.

- Redactarea și transmiterea către Ministerul Energiei în aprilie 2019 a **Raportului României aferent anului 2018 privind progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiență energetică, în vederea publicării** pe site-ul Comisiei Europene și ANRE.

- Participarea ANRE la elaborarea în anul 2019 a Proiectului de Plan Național Integrat Energie – Schimbări Climatice 2021-2030, inclusiv discuții cu reprezentanții Comisiei Europene pentru stabilirea țintei României privind eficiența energetică, conform recomandărilor forurilor europene din luna iunie 2019.

Proiectul ODYSSEE MURE - "Monitoring EU energy efficiency first principle and policy implementation"

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a fost membră în consorțiul Proiectului european - *Odyssee Mure - "Monitoring EU energy efficiency first principle and policy implementation"* în cadrul Programului Horizon 2020, alături de alte 31 de state UE și non-UE în baza contractului nr. contract 847082 /mai 2019. Proiectul început în iunie 2019 se desfășoară pe parcursul a 30 de luni, urmărind dezvoltarea instrumentelor suport necesare pentru monitorizarea și evaluarea impactului măsurilor de eficiență energetică implementate la nivel UE, dar și la nivelul fiecărui stat membru (prin PNAEE), prin actualizarea și modernizarea bazei de ODYSSEE și MURE privind măsurile de eficiență energetică. În cadrul Programul European Horizon 2020, dedicat promovării politicii de creștere a eficienței energetice, ANRE a participat în 2019 ca membră în consorțiul proiectului "*ODYSSEE-MURE, a decision support tool for energy efficiency policy evaluation*", ANRE – Departamentul pentru Eficiență Energetică utilizează rezultatele obținute în cadrul proiectului pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin conform cerințelor Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică.

În anul 2019, rolul echipelor naționale DEFE la realizarea obiectivelor stabilite a constat în:

- actualizare a bazei de date ODYSSEE cu date din 2017 preluate de la INS,

- actualizare a bazei de date MURE cu măsuri cuprinse în PNAEE IV,
- furnizarea de date și studii de caz pentru evaluarea instrumentelor dezvoltate în proiect,
- contribuție la diseminarea rezultatelor – postarea pe pagina de internet www.anre.ro a principalelor obiective și rezultate.

În decembrie 2019, reprezentanți ai ANRE DEFE au participat la ***Prima întâlnire de lucru a consorțiului proiectului Odyssee Mure***, în Berlin - Germania.

Întâlnirea desfășurată în *Fraunhofer Forum*, a cuprins și două sesiuni de pregătire dedicate reprezentanților consorțiului proiectului ODYSSEE-MURE: una pentru baza de date Odyssee și alta pentru baza de date Mure.

Proiectul INTAS - "Industrial and tertiary product Testing and Application of Standards"

În februarie 2019 proiectul european–INTAS s-a încheiat. El s-a desfășurat pe o perioadă de trei ani, fiind derulat și finanțat în cadrul programului european „HORIZON 2020”.

Obiectiv principal al proiectului INTAS a fost creșterea conformării echipamentelor de pe piața europeană cu prevederile Directivei de proiectare ecologică 2009/125/CE pentru un număr de produse industriale complexe și de gabarit mare (în special pentru transformatoare de putere și instalații de ventilație industriale).

Rezultatele finale ale proiectului se găsesc la adresa :

https://intas-testing.eu/storage/app/media/INTAS_D5.4_Summary_Web.pdf

Alte proiecte europene

În data de 15.01.2019, ANRE a fost informată asupra faptului că două proiecte au fost acceptate pentru finanțare în cadrul apelului Building a Low- Carbon, Climate Resilient Future: Secure, Clean And Efficient Energy, al Programului Horizon 2020, acestea urmând a se derula pe o perioadă de 36, respectiv 42 de luni, începând cu luna iunie 2019.

Proiectul LABEL2020 – New Label driving supply and demand of energy efficient products.

Din iunie 2019, ANRE a participat în consorțiul proiectului LABEL 2020 derulat în cadrul Programului european *Horizon 2020*.

În anul 2019, în cadrul proiectului, a avut loc evaluarea cadrului general pentru desfășurarea campaniilor naționale, informarea și implicarea principalilor actori cheie pentru acțiunea proiectului, evaluarea instrumentelor existente și posibilitatea dezvoltării altora noi și elaborarea unui prim plan privind acțiunile ce urmează a fi derulate.

Proiectul ENSMOV - Enhancing the Implementation and Monitoring and Verification practices of Energy Saving Policies under Article 7 of the EED.

Scopul principal al proiectului este de a ajuta statele membre să își îndeplinească obligațiile în conformitate cu Directiva 2012/27/EU privind eficiența energetică și de a contribui la implementarea în mod eficient a acesteia, ținând cont de practicile și experiențele existente la nivel european. Mai exact, proiectul va sprijini autoritățile publice și alte părți interesate să revizuiască și să completeze politicile de eficiență energetică, iar accentul se va pune pe stabilirea unor sisteme adecvate de

monitorizare, raportare și verificare (sisteme MRV) pentru înțelegerea rezultatelor reale ale politicilor care vizează articolul 7 din cadrul Directivei 2012/27/EU privind eficiența energetică.

În contextul prevederilor art. XVI ale *Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.1/2020, privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, la începutul anului 2020, ANRE a inițiat procedura de retragere din cadrul proiectelor finanțate prin programul Horizon 2020 la care ANRE a participat prin prisma activității de reglementare în domeniul eficienței energetice, respectiv proiectele CA EED, Odyssee Mure, ENSMOV și LABEL.*

PARTICIPĂRI LA ALTE EVENIMENTE INTERNAȚIONALE

- Participarea la întâlnirile anuale ale EnR (Asociația agențiilor europene de eficiență energetică)

- Cooperare ANRE-AEA (Agenția pentru Energie din Austria). Memorandumul de Cooperare între Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei și Agenția pentru Energie din Austria (AEA), semnat în anul 2018 pentru o perioadă de 3 ani, prevede schimbul de informații și bune practici privind următoarele domenii: eficiență energetică, implementarea directivelor europene și a cadrului legal aferent, sursele de energie regenerabilă, iar prima întâlnire de lucru a avut loc la București în luna **iunie 2019**.

- **Alte activități:**

➤ **ANRE**, prin intermediul reprezentanților *Departamentului pentru Eficiență Energetică*, a participat la evenimente și conferințe dedicate domeniului eficienței energetice, sub patronajul ANRE, care reunesc autorități, furnizori de servicii energetice - companii ESCO, auditori energetici, furnizori de echipamente de eficiență energetică, precum și experți în utilizarea fondurilor europene și altor surse de finanțare, în vederea responsabilizării factorilor decizionali privind politicile și măsurile active pentru creșterea eficienței energetice, în vederea atingerii Țintelor naționale în domeniu.

➤ ANRE, prin Departamentul pentru Eficiență Energetică, a continuat **parteneriatul de colaborare cu DG JUST- Comisia Europeană**, în sensul derulării activităților Campaniei "*Economie la Energie*" și în **anul 2019**, prin realizarea unor activități de informare pe teme de eficiență energetică în **30** de unități de învățământ din mediul rural/urban mic din **nouă județe**, ce acoperă toate regiunile de dezvoltare din țară, privind creșterea interesului în școli pentru îmbunătățirea calității vieții, prin aplicarea de soluții simple și accesibile de economisire a energiei.

➤ Comisia Europeană, în parteneriat cu ANRE, Ministerul Energiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Fondurilor Europene din România și Inițiativa ONU pentru finanțarea mediului a continuat organizarea în data de **6 iunie 2019**, la București, **A celei de a doua Mese Rotunde privind finanțarea eficienței energetice în România**, eveniment derulat în cadrul Forumurilor pentru Investiții în Energie Durabilă (SEIF).

ANRE a continuat și în anul 2019, activitatea *Grupului de lucru GL ESCO*, coordonat de Departamentul pentru Eficiență Energetică, având ca membri reprezentanți ai Camerei de Comerț Americană în România (AmCham România), BERD, Institutului Național de Statistică, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, ROENEF, ESCOROM, ACUE și ARPEE.

Întâlnirile acestui Grup de lucru au vizat clarificarea aspectelor referitoare la cadrul legislativ necesar pentru funcționarea companiilor de tip ESCO în România, prin identificarea principalelor bariere legislative/administrative privind aplicarea contractului de performanță energetică în sectorul public, precum și stabilirea unor soluții juridice pentru eliminarea acestora.

Totodată, ANRE, prin intermediul *Departamentului pentru Eficiență Energetică*, a sprijinit inițiativa ESCOROM privind organizarea unui seminar dedicat finantării proiectelor de tip ESCO. prin intermediul contractelor de performanță energetică (CPE), în data de **7 noiembrie 2019**, ce Cu scopul de a dezvolta activitatea companiilor de tip ESCO în România, printre invitați au fost reprezentanți ai Băncii Europene de Investiții (BEI), ai *Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare* (BERD).

IX.2 SURSE REGENERABILE DE ENERGIE ȘI COGENERARE

Producerea energiei electrice din surse regenerabile

Legislația în domeniul promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie

Promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie (E-SRE) reprezintă un imperativ al perioadei actuale la nivelul Uniunii Europene motivat de: protecția mediului, creșterea independenței energetice față de importuri prin diversificarea surselor de aprovizionare cu energie, precum și motive de ordin economic și de coeziune socială. În consecință, având în vedere nivelul relativ ridicat al costurilor investiționale aferente producerii E-SRE, toate statele europene au instituit sisteme de sprijin a E-SRE.

În vederea realizării obiectivelor naționale, încă din anul 2004, România a adoptat pentru promovarea producției de E-SRE sistemul de cote obligatorii combinat cu tranzacționarea de certificate verzi, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1892/2004 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare.

Prin Strategia energetică a României pentru perioada 2007÷2020 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1069/2007, țara noastră și-a asumat ca obiective strategice nivelul Țintelor naționale privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în consumul final de energie electrică în perspectiva anilor 2010, 2015 și 2020, care este de respectiv, 33%, 35% și 38%.

În noiembrie 2008 a fost adoptată Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile, care a îmbunătățit sistemul de promovare prin certificate verzi existent la acel moment, acesta devenind mult mai atractiv pentru investitori.

Potrivit prevederilor Legii nr. 220/2008, s-au stabilit cotele anuale obligatorii de certificate verzi pentru perioada 2008÷2020, în intervalul 5.26%÷16.8%. În forma adoptată la acel moment sistemul de promovare a devenit mai atractiv pentru investitori introducând facilități noi, printre care și acordarea unui număr mai mare de certificate verzi, diferențiat în funcție de tipul tehnologiei de producere a E-SRE.

Prin intrarea în vigoare a prevederilor Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Potrivit Anexei I din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 *privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE, obiectivul de țară pentru România, privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie, ce urmează a fi realizat până în anul 2020, este de 24%.

De asemenea, în conformitate cu art. 4, alin. (3) al Directivei 2009/28/CE, a fost elaborat Planul național de acțiune în domeniul E-SRE, prezentat de autoritățile romane Comisiei Europene în septembrie 2010, unde se reiterează angajamentul României de a atinge nivelul Țintelor naționale privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în consumul final de energie electrică în perspectiva anilor 2010, 2015 și 2020, de respectiv, 33%, 35% și 38%.

Sistemul de promovare a producerii E-SRE instituit prin Legea nr. 220/2008 a fost autorizat de către Comisia Europeană în iulie 2011 prin *Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie*.

În contextul transpunerii prevederilor Directivei 2009/28/CE sistemul de promovare a producerii E-SRE instituit prin Legea nr. 220/2008, autorizat de către Comisia Europeană în iulie 2011 prin *Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie* a fost modificat prin OUG nr. 88/2011. Potrivit noilor prevederi ale Legii nr. 220/2008 de la acel moment, s-au stabilit cotele anuale obligatorii de certificate verzi pentru perioada 2010÷2020, în intervalul 8.3% ÷ 20.0%.

Sistemul de promovare a producerii E-SRE instituit prin Legea nr. 220/2008, republicată cu modificările și completările ulterioare a fost autorizat de către Comisia Europeană în iulie 2011 prin *Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie*, modificat în anul 2015 prin Decizia C(2015) 2886, iar în anul 2016 prin Decizia C(2016) 8865/2016.

În aplicarea legislației primare în domeniul promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, care de-a lungul timpului a suferit numeroase modificări și completări (H.G. nr. 1892/2004 a fost modificată și completată prin H.G. nr. 958/2006, iar Legea nr. 220/2008 a fost modificată și completată prin OG nr. 29/2010, Legea nr. 139/2010, OUG nr. 88/2011, Legea nr. 134/2012, OUG nr. 57/2013, Legea nr. 23/2014, Legea nr. 122/2015, Legea nr. 184/2018), ANRE a elaborat și ulterior modificat și completat cadrul de reglementare specific acestui domeniu, ori de câte ori a fost necesar.

Intrarea în vigoare a Legii nr. 184/2018, pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie și pentru modificarea unor acte normative a condus la modificarea cadrului de reglementare aferent sistemului de promovare prin

certIFICATE VERZI astfel că, în scopul realizării activității de monitorizare a sistemului de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi, în cursul anului 2019 au fost aplicabile următoarele reglementări,:

- *Regulamentul de modificare, suspendare, întrerupere și retragere a acreditării acordate centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie, precum și de stabilire a drepturilor și obligațiilor producătorilor de energie electrică acreditați aprobat prin Ordinul ANRE nr. 179/2018, cu modificări și completări ulterioare*
- *Regulamentul de emitere a certificatelor verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 4/2015, cu modificările și completările ulterioare, modificat și completat în cursul anului 2018 prin Ordinul ANRE nr. 163/2018;*
- *Regulamentul de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 77/2017, cu modificările și completările ulterioare aprobate în anul 2018 prin Ordinul ANRE nr. 65/2018 și Ordinul ANRE nr. 178/2018, respectiv, în anul 2019 prin Ordinul președintelui ANRE nr. 46/2019;*
- *Metodologia de stabilire a cotei anuale obligatorii de achiziție de certificate verzi, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 157/2018;*
- *Reguli privind înregistrarea în Registrul Certificatelor verzi a certificatelor verzi consumate pentru îndeplinirea de către operatorii economici a obligației de achiziție de certificate verzi pentru anul de analiză 2018, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 164/2018;*
- *Procedura de facturare a certificatelor verzi, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 187/2018;*
- *Regulamentul privind funcționarea pieței centralizate pentru energia electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 160/2019;*
- *Metodologia de monitorizare a sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 195/2019.*

De asemenea, intrarea în vigoare a Legii nr. 184/2018 a creat premisele pentru stabilirea cadrului de reglementare pentru energia electrică produsă în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor:

- *Ordinul ANRE nr. 226/2018 pentru aprobarea regulilor de comercializare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor, cu modificările și completările ulterioare aprobate în anul 2019 prin Ordinul ANRE nr. 194/2019*
- *Ordinul ANRE nr. 227/2018 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a energiei electrice produse de prosumatorii care dețin centrale electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu puterea instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum și pentru modificarea unor reglementări din sectorul energiei electrice, cu modificările și completările ulterioare aprobate în anul 2019 prin Ordinul ANRE nr. 194/2019*
- *Ordinul ANRE nr. 228/2018 pentru aprobarea Normei tehnice "Condiții tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru prosumatorii cu injecție de putere activă în rețea"*

Sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie

➤ Monitorizarea sistemului de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi

Prin activitatea anuală de monitorizare a sistemului de promovare a energiei electrice din surse regenerabile de energie prin certificate verzi, ANRE urmărește:

- să evalueze funcționarea schemei de sprijin prin certificate verzi și eficacitatea acestora în îndeplinirea ȋntelor naționale stabilite prin Lege privind ponderea E-SRE în consumul final brut de energie electrică;
- să evalueze eficiența schemei de sprijin prin CV raportat la efortul financiar necesar;
- să stabilească dacă, în urma aplicării schemei de sprijin prin certificate verzi, activitatea de producere a E-SRE este supracompensată;
- să evalueze funcționarea pieței de CV (PCV) în condiții de transparență și nediscriminare, cu respectarea prevederilor legale;

➤ Aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi

Sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile prin certificate verzi funcționează încă din anul 2005. În cele ce urmează este prezentată evoluția principalilor indicatori ai acestui sector pentru perioada 2005-2019.

Accesul producătorilor E-SRE în schema de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie, a avut ca dată limită data de 31 decembrie 2016¹.

În perioada de aplicare a sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie au fost acreditați un număr de 778 de producători. Numărul producătorilor de E-SRE acreditați la sfârșitul anului 2019 era de 770 (dintre care 66 utilizează energie eoliană, 103 utilizează energie hidroelectrică în centrale electrice cu putere instalată de cel mult 10 MW, 573 utilizează energie solară și 28 utilizează biomasă, inclusiv gaz de fermentare a deșeurilor și gaz de fermentare a nămolurilor din instalațiile de epurare a apelor uzate),

În tabelul de mai jos este prezentată evoluția numărului producătorilor E-SRE acreditați pe tipuri de surse regenerabile de energie și a puterii electrice instalate pentru anii 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019.

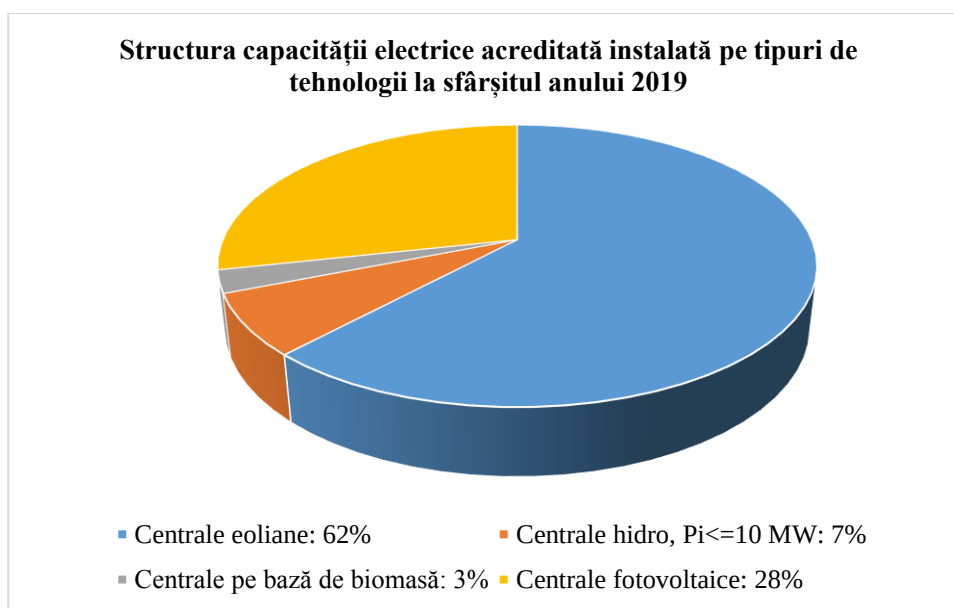
Surse regenerabile de energie/tehnologie	Producători E-SRE													
	număr							Pi [MW]						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Centrale eoliene	60	64	66	67	67	66	66	2593	2810	2932	2963	2962	2961	2961
Centrale hidro, Pi ≤ 10 MW	69	100	104	103	103	102	103	263	295	314	348	342	341	336
Centrale pe bază de biomasă – toate tipurile de tehnologii (inclusiv cogenerare) și gaz de fermentare EE din deșeuri municipale, ape uzate	14	14	25	28	28	28	28	66	81	107	124	124	124	124
Centrale fotovoltaice	370	403	514	577	576	576	573	1124	1217	1296	1360	1359	1359	1358

¹ În condițiile art. 2554 din Noul Cod Civil și ale Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1182/71 al Consiliului din 3 iunie 1971, privind stabilirea regulilor care se aplică termenelor, datelor și expirării termenelor

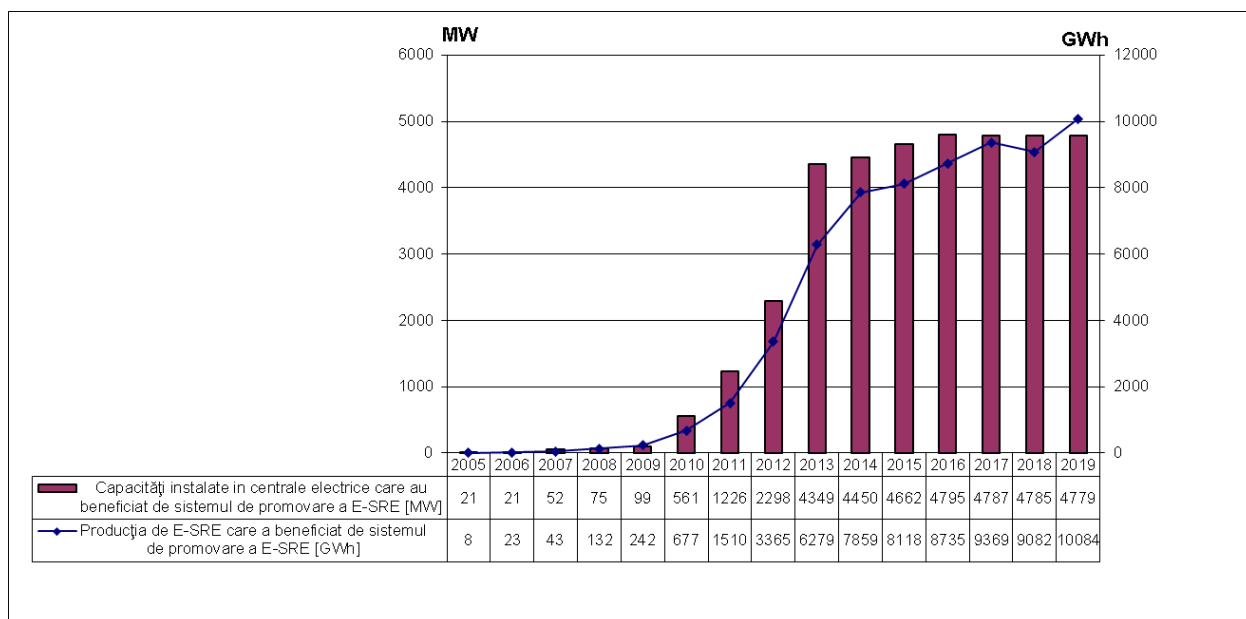
Situația numărului de producători de E-SRE pentru care au fost modificate/suspendate /retrase deciziile de acreditare, în cursul anului 2019, în conformitate cu prevederile Regulamentului de modificare, suspendare, întrerupere și retragere a acreditării acordate centralelor electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie, precum și de stabilire a drepturilor și obligațiilor producătorilor de energie electrică acreditați sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tip decizie ANRE	Nr. producători
Decizie de modificare a acreditării	17
Decizie de acordare a acreditării	5
Decizie de retragere a acreditării	3
Decizie de suspendare a acreditării	31

La sfârșitul anului 2019 capacitatea instalată acreditată în unitățile de producție a E-SRE era de 4779 MW, în scădere cu 6 MW față de anul 2018, cu capacitățile electrice pentru care perioada de acreditare a expirat. În figura de mai jos este prezentată structura capacității electrice acreditată instalată pe tipuri de tehnologii la sfârșitul anului 2019.

E-SRE care a beneficiat de sistemul de promovare în cursul anului 2018 a fost de 9 082 GWh. În figura următoare este prezentată evoluția capacității electrice instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE și a energiei electrice produse în aceste centrale pentru perioada 2005÷2019.

Nota 1: Valorile capacităților instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE sunt aferente fiecărui sfârșit de an calendaristic

Pentru energia electrică produsă în centralele electrice acreditate, producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie le sunt acordate lunar certificate verzi de către Operatorul de Transport și Sistem (OTS). Numărul de certificate verzi primite de producătorii de E-SRE pentru fiecare 1 MWh produs și livrat în rețeaua electrică și/sau la consumatorii finali depinde de tipul sursei regenerabile de energie, iar în cazul energiei hidro și eoliene este dependent și de utilizarea anterioară a echipamentelor (centrale re tehnologizate, respectiv reutilizate).

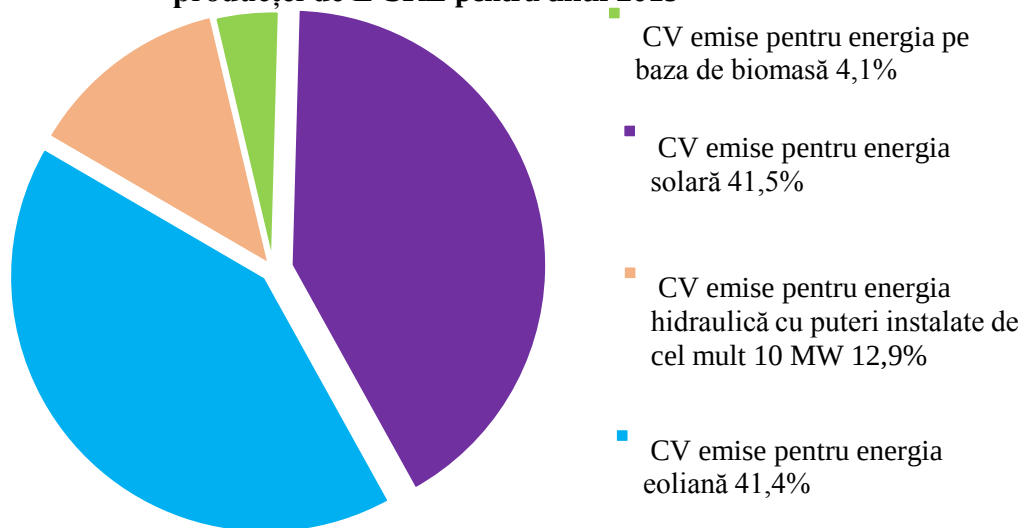
În anul 2019 pentru producția de E-SRE de 10 084 GWh au fost emise un număr de 18 906 700 CV, din care un număr de 15 944 595 CV pentru tranzacționare și un număr de 2 962 105 CV amânate de la tranzacționare pentru centralele fotovoltaice.

Distribuția pe tip de sursă regenerabilă pentru certificatele verzi emise pentru tranzacționare este următoarea:

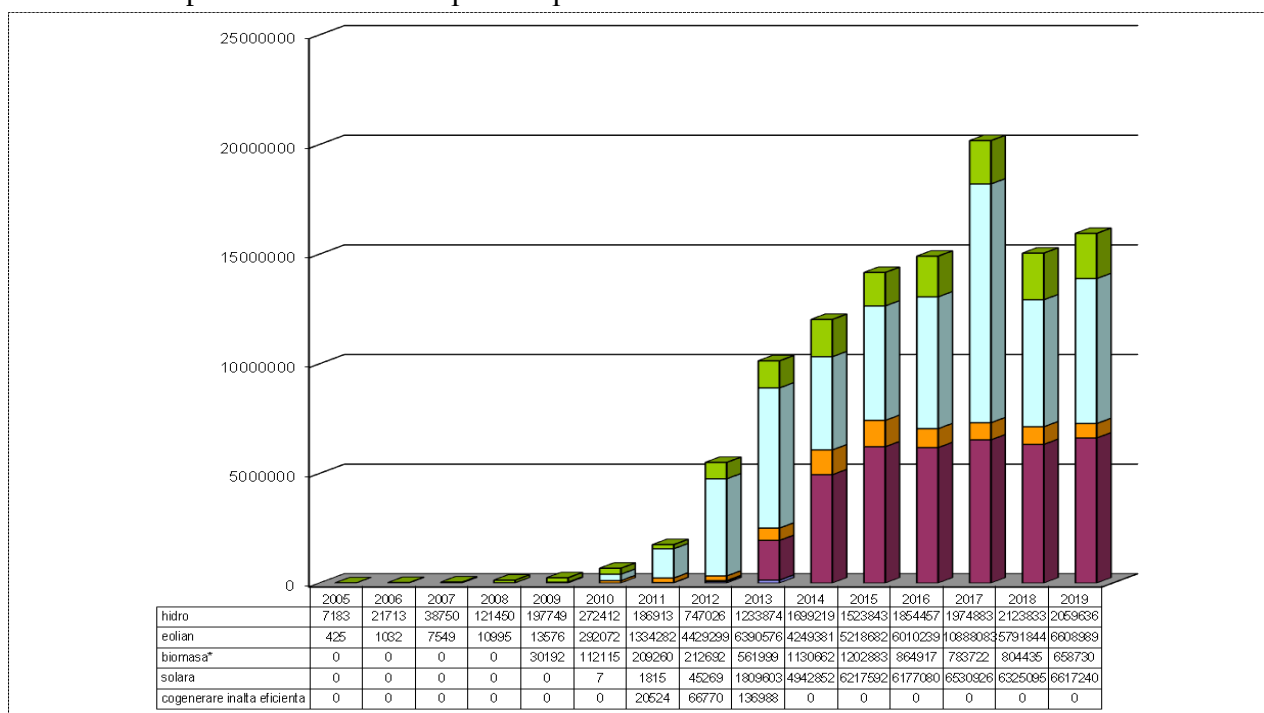
- 6 608 989 CV pentru energia electrică produsă în centrale electrice care produc energie electrică pe baza de energie eoliană;
- 2 059 636 CV pentru energia electrică produsă în centrale electrice care produc energie electrică pe baza de energie hidrolică cu puteri instalate de cel mult 10 MW;
- 658 730 CV pentru energie electrică produsă în centrale pe biomasă, inclusiv gaz de fermentare a deșeurilor și gaz de fermentare a nămolurilor din instalațiile de epurare a apelor uzate;
- 6 617 240 CV pentru energie electrică produsă în centrale electrice care produc energie electrică pe baza de energie solară.

Ponderea CV emise de OTS pentru tranzacționare pe tipuri de tehnologii aferente producției de E-SRE pentru anul 2019 este prezentată în figura de mai jos.

CV emise de OTS pe tipuri de tehnologii aferente producției de E-SRE pentru anul 2019

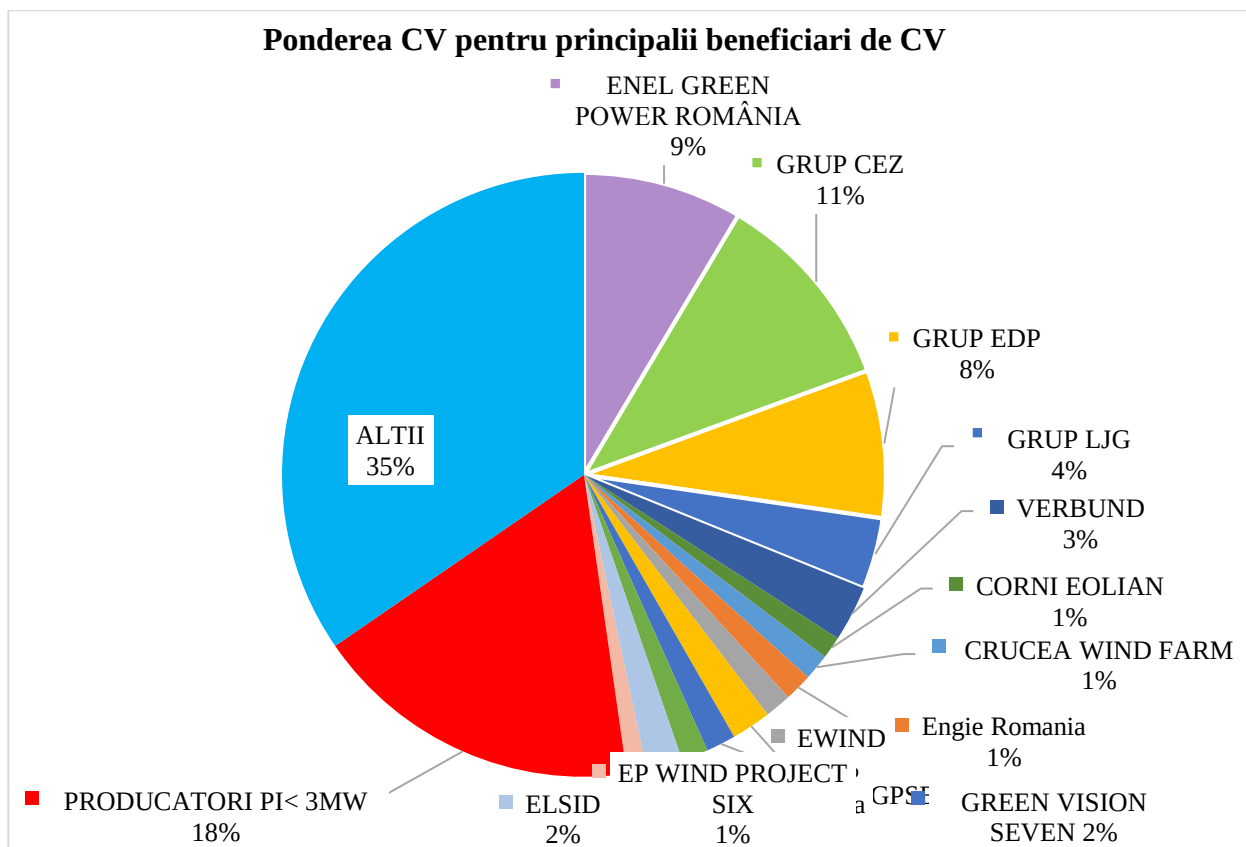
În figura următoare este prezentată evoluția anuală a numărului de CV emise de la momentul aplicării sistemului de promovare a E-SRE până în prezent.

*valoarea pentru biomasa conține și cogenerarea de înaltă eficiență

Din figura de mai jos se observă că 32% din CV emise în anul 2019 au fost acordate pentru: Enel Green Power Romania, Grup CEZ România, Grup EDP, LJG Grup iar 18% reprezintă un număr de

549 producători cu putere instalată mai mică de 3 MW. Structura principalilor beneficiari de CV este prezentată în figura de mai jos.

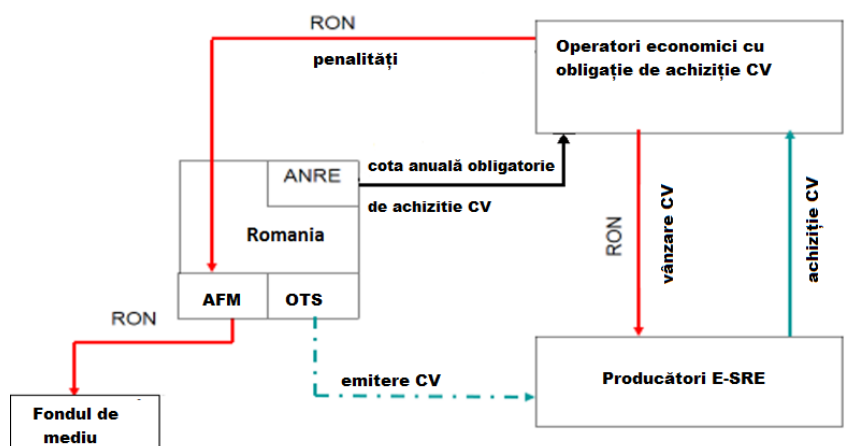

➤ **Funcționarea sistemului de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie prin certificate verzi**

Schema de ajutor constă în acordarea de certificate verzi producătorilor pentru energia electrică produsă pe bază de resurse regenerabile, care vor fi vândute apoi prin mecanisme concurențiale către furnizorii de energie electrică.

Furnizorii de energie electrică sunt obligați să achiziționeze anual un număr de certificate verzi echivalent cu produsul dintre valoarea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi stabilite pentru anul respectiv și cantitatea de energie electrică furnizată anual către consumatorii finali.

Funcționarea sistemului de certificate verzi este redată în figura de mai jos:

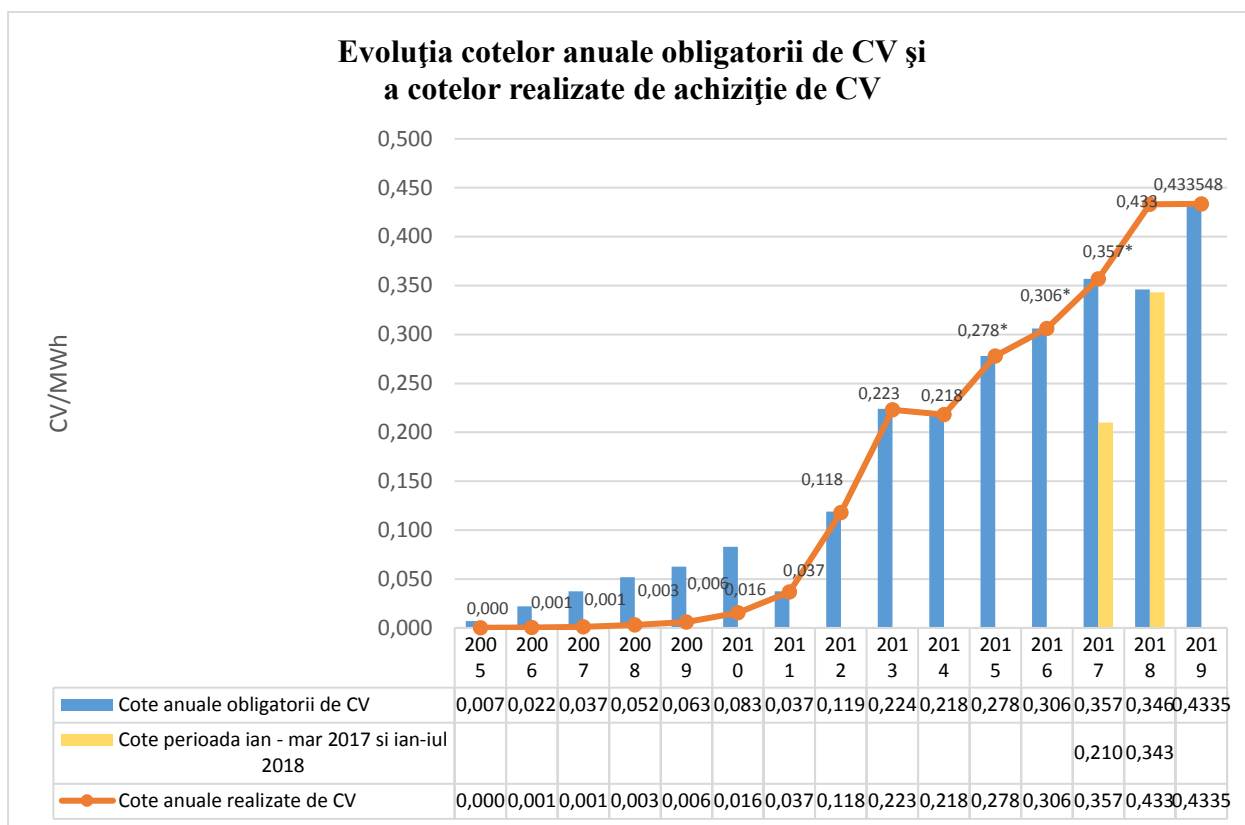
ANRE - Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
OTS - Operator de Transport și Sistem
AFM - Administrația Fondului de Mediu

Cota anuală de CV stabilită de ANRE reprezintă numărul de CV pe care un furnizor este obligat să le achiziționeze pentru fiecare MWh de energie electrică pe care o vinde consumatorilor finali și se determină ca fiind raportul dintre numărul total de certificate verzi emise și consumul final de energie electrică realizat, pentru anul de analiză.

La stabilirea cotelor de achiziție de CV, până la 31 martie 2019 ANRE a avut în vedere numărul de CV emise pe baza informațiilor privind energia electrică produsă din surse regenerabile de energie pentru anul 2019 și consumul final de energie electrică pentru anul 2019.

Pentru anul 2019, ANRE a stabilit cota obligatorie de achiziție de CV la valoarea de 0,433548 CV/MWh, pe baza numărului de certificate verzi susținute prin sistemul de promovare prin certificate verzi în perioada menționată și a consumului final de energie electrică diminuat cu consumul final de energie electrică exceptat de 7598,7931 GWh din perioada respectivă, determinat astfel încât impactul mediu la consumator pentru anul 2019 să fie de 12,5 euro/MWh.

În figura următoare este prezentată evoluția cotelor anuale obligatorii de CV și a cotelor realizate de achiziție de CV de către operatorii economici cu obligație de achiziție de certificate verzi, în perioada 2005-2019.

Notă: Cota obligatorie de achiziție de CV pentru anul 2017 a fost:

- pentru perioada ianuarie – martie 2017, la valoarea de : 0,210 CV/MWh;
- pentru perioada aprilie – decembrie 2017, la valoarea de: 0,357 CV/MWh.

Cota obligatorie de achiziție de CV pentru anul 2018, a fost:

- pentru perioada ianuarie - iulie 2018 , la valoarea de 0, 0,343 CV/MWh
- pentru perioada august – decembrie 2018, la valoarea de 0,433 CV/MWh

CertIFICATELE verzi primite de producătorii de E-SRE de la OTS, se tranzacționează pe piața de certificate verzi și pe PCE-ESRE-CV. Odată cu intrarea în vigoare a OUG 24/2017, atât certificatele verzi emise pentru tranzacționare cât și certificatele verzi amânate la tranzacționare începând cu 01 iulie 2013 au valabilitate și se pot tranzacționa până la data de 31 martie 2032.

Tranzacționarea CV emise producătorilor de E-SRE de către OTS se face, în sistem concurențial, pe piața contractelor bilaterale și/sau pe piața centralizată de CV, numai între producătorii de E-SRE în calitate de vânzători și furnizorii consumatorilor finali de energie electrică în calitate de cumpărători și nu este condiționată de tranzacționarea energiei electrice aferente.

În anul 2019 tranzacționarea certificatelor verzi s-a efectuat pe piața certificatelor verzi (PCV), care este o piață concurențială, separată de piața de energie electrică și care are următoarele componente:

- a) Piața contractelor bilaterale de certificate verzi (PCBCV), care cuprinde:
 - Piața centralizată anonimă la termen de certificate verzi (PCTCV)
 - Piața contractelor bilaterale negociate direct de certificate verzi (PCBCV-ND)
- b) Piața centralizată anonimă spot de certificate verzi (PCSCV)

Piața centralizată pentru energia electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi

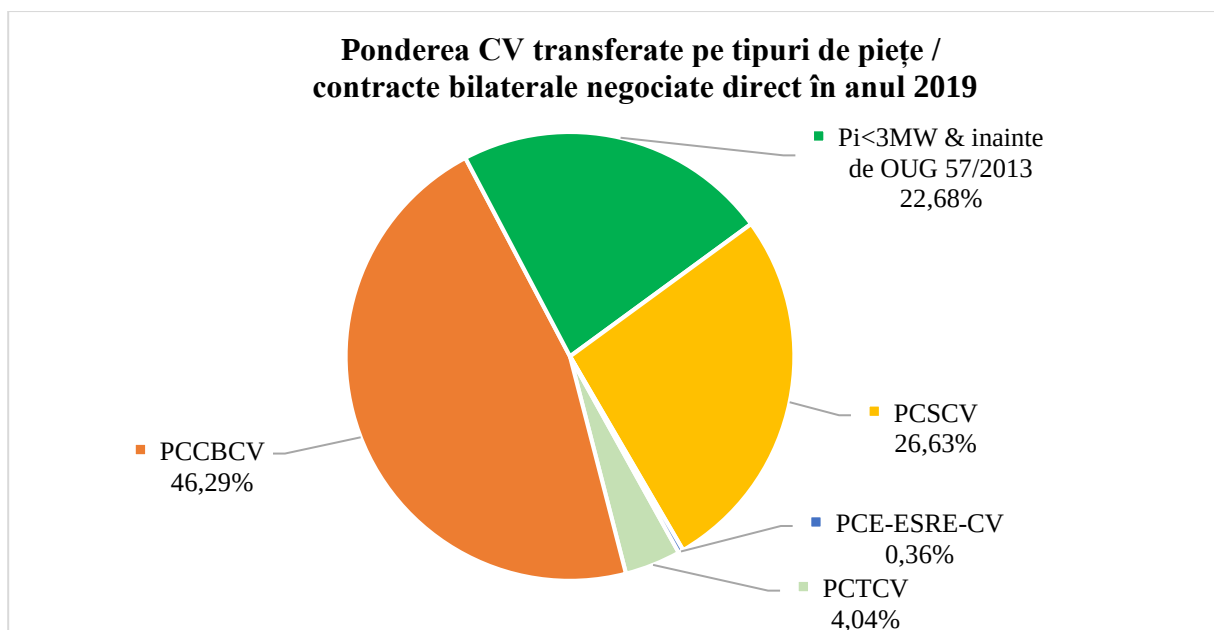
Certificatele verzi au fost transferate în cursul anului 2019 în baza instrumentelor și a mecanismelor concurențiale specifice piețelor de CV în care sunt încheiate tranzacțiile cu încadrare în scala de preț, detaliate după cum urmează:

- Piața contractelor bilaterale negociate direct de certificate verzi (PCBCV)
 - Piața centralizată anonimă la termen de certificate verzi (PCTCV)
 - Piața contractelor bilaterale negociate direct de certificate verzi (PCBCV-ND)
 - Piața Contractelor Bilaterale a Certificatelor Verzi încheiate pe platforma OPCOM înainte de intrarea în vigoare a OUG 24/2017(PCCBCV);
 - Contracte bilaterale de vânzare/cumpărare negociate direct încheiate înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 57/2013(CB ND înainte de OUG 57/2013);
 - Contracte bilaterale de vânzare/cumpărare negociate direct, încheiate în conformitate cu prevederile Legii nr. 23/2014 (CB ND $P_i < 3$ MW)
- Piața centralizată anonimă spot de certificate verzi (PCSCV).

Situația certificatelor verzi transferate în cursul anului 2019 este prezentată în tabelul de mai jos:

Tip piață/contract			CV transferate	
			Număr	%
PCBCV	PCTCV		692 781	4,04%
	PCBCV ND	PCCBCV	7 936 150	46,29%
		Pi<3MW & înainte de OUG 57/2013	3 887 474	22,68%
PCSCV			4 566 155	26,63%
PCE-ESRE-CV			61 048	0,36%
Total an 2019			17 143 608	100,00%

Conform acestor date ponderea CV transferate pe tipuri de piețe / contracte bilaterale negociate direct este prezentată în figura următoare:

Prețul mediu ponderat la care au fost efectuate transferurile de CV în anul 2019 pe tipuri de piețe a fost:

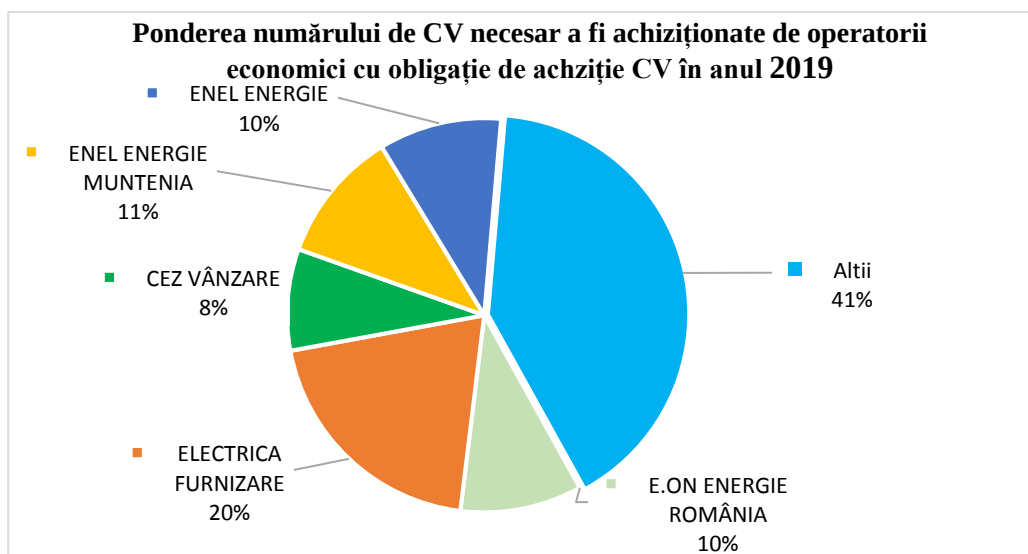
- PCBCV 136,747 RON/CV
- PCBCV-ND 136,682 RON/CV²
- PCTCV 136,81 RON/CV³
- PCSCV 136,81 RON/CV⁴

Conform anului de cotă obligația anuală de achiziție de CV, pentru anul 2019, a revenit unui număr de 195 operatori economici care trebuie să achiziționeze, un număr de 18 669 153 certificate verzi. În graficul de mai jos este prezentată ponderea numărului de CV necesar a fi achiziționate de principalii operatori economici cu obligație de achiziție de CV, din totalul numărului de CV aferent obligației anuale de achiziție de CV pentru anul 2019.

² Valoare rezultată ca medie ponderată a prețului în lei a CV pe PCBCV-ND în anul 2019, având în vedere modificarea prețului CV ca urmare a modificării cursului mediu de schimb stabilit de BNR.

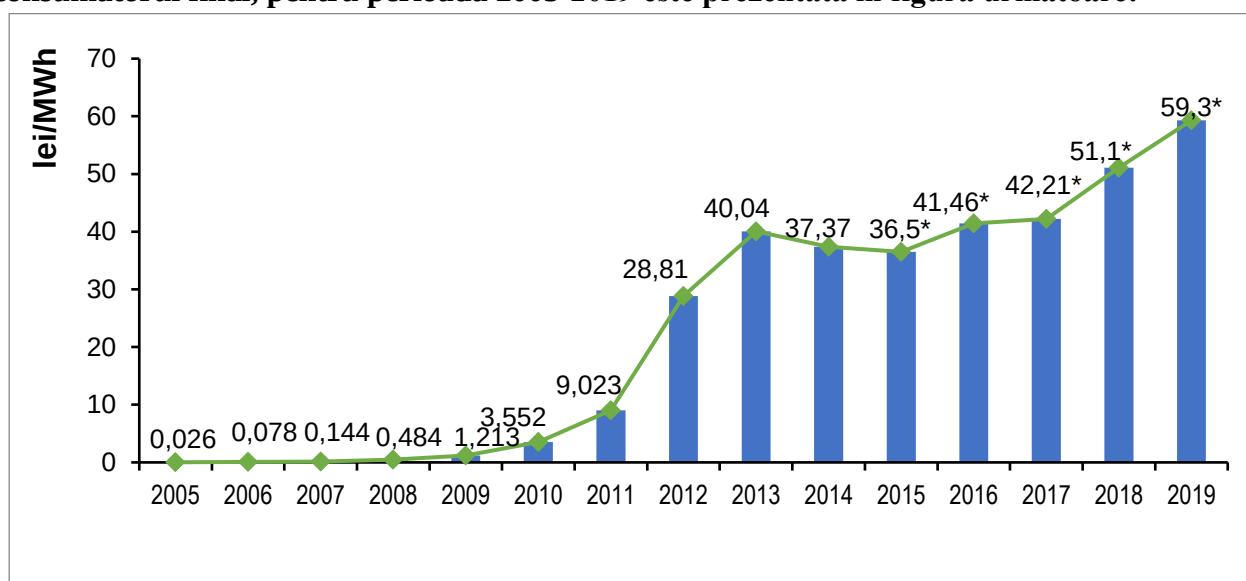
³ valoarea este reținută din Raportul anual OPCOM pe 2019

⁴ valoarea este reținută din Raportul anual OPCOM pe 2019

Prin aplicarea cotei obligatorii de achiziție de CV, impactul mediu al certificatelor verzi în factura consumatorului final de energie electrică, pentru anul 2019 a fost de 12,5 euro/MWh (59,3 lei/MWh.

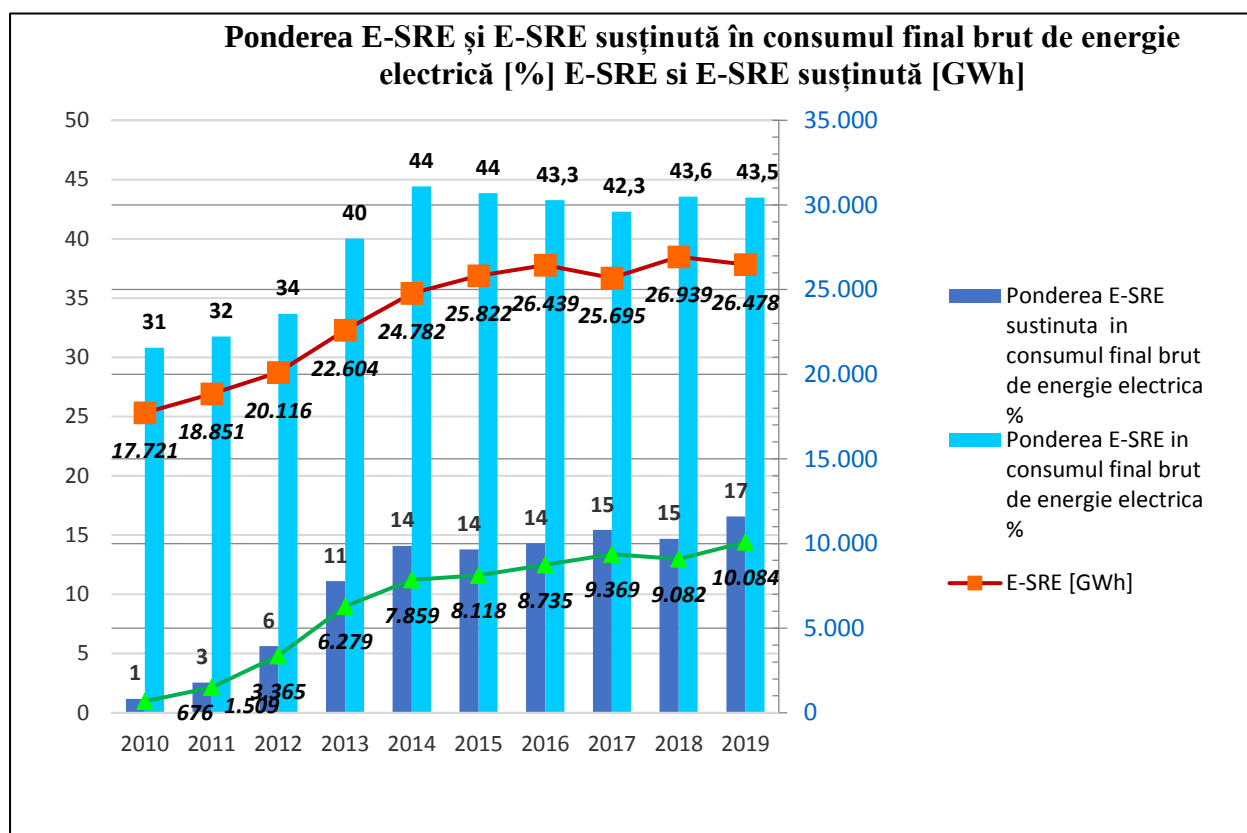
Evoluția impactului aplicării sistemului de promovare a E-SRE în prețul energiei electrice la consumatorul final, pentru perioada 2005-2019 este prezentată în figura următoare:

Nota*: 2015 - impactul tine seama de un consum exceptat in anul 2015 de cca 3,45TWh
 2016 - impactul tine seama de un consum exceptat in anul 2016 de cca. 6,85TWh
 2017 - impactul tine seama de un consum exceptat in anul 2017 de cca. 7,208TWh
 2018 - impactul tine seama de un consum exceptat in anul 2018 de cca. 7,496TWh
 2019 - impactul tine seama de un consum exceptat in anul 2019 de cca. 7,5987TW

➤ **Gradul de îndeplinire a țintei naționale privind ponderea de E-SRE în consumul final brut de energie electrică**

Evoluția gradului de realizare a țintei naționale de E-SRE în consumul final brut de energie electrică al României în perioada 2005-2019 este prezentată în figura următoare:

Notă: 1) În calculele privind determinarea ponderii E-SRE în consumul final brut de energie electrică au fost utilizate, pentru perioada 2010 ÷ 2019, valori normalizate ale producției de energie electrică din centrale hidroelectrice, respectiv centrale eoliene, în conformitate cu prevederile Directivei 2009/28/CE;

2) Ponderea E-SRE în consumul final brut de energie electrică anul 2019 a fost de 43,5%, utilizând valori normalizate ale producției de energie electrică din centrale hidroelectrice, respectiv centrale eoliene

În conformitate cu prevederile Metodologiei **de monitorizare a sistemului de promovare a energiei din surse regenerabile de energie prin certificate verzi** ANRE a analizat situația costurilor și veniturilor producătorilor de energie electrică din surse regenerabile care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi, pe baza datelor transmise de producătorii acreditați până la data de 31 decembrie 2016.

Datele transmise au fost prelucrate în conformitate cu modelul de calcul utilizat în cadrul notificării schemei de sprijin autorizată prin Decizia Comisiei Europene C (2011) 4938 din 13.07.2011: Ajutorul de stat SA 33134 – România – „Certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie”.

Sistemul de promovare prin certificate verzi stabilit prin Lege a fost aplicat producătorilor pentru energia electrică produsă din surse regenerabile, în baza deciziei de acreditare emise de ANRE, pentru punerile în funcțiune, respectiv re tehnologizările de grupuri/centrale realizate până la data de 31 decembrie 2016.

Din analiza cost-beneficiu cu actualizare efectuată pentru anul de analiză 2019 la nivel agregat pentru fiecare categorie de tehnologie de producere a E-SRE, cu luarea în considerare a indicatorilor rezultați din medierea costurilor și conform cu capacitățile puse în funcțiune până la finalul anului 2016⁵, nu a fost identificat un risc de supracompensare.

În cadrul Raportului cu privire la analiza de supracompensare a sistemului de promovare prin certificate verzi a energiei electrice din surse regenerabile de energie pentru anul 2019 se remarcă valori ale ratei interne a rentabilității comparabile sau ușor peste valoarea de referință din decizia CE C(2015) 2886 pentru:

- centralele hidroelectrice (Pi sub 10 MW), pentru capacitățile instalate intrate în schemă în anul 2016;
- centrale pe biomasă în cogenerare, pentru capacitățile instalate în anul 2015.

Rezultatele analizei de supracompensare efectuate în anul de analiză se consemnează într-un raport care se publică pe pagina de internet a ANRE.

Bugetul estimativ al schemei de sprijin prin certificate verzi prevăzut în Decizia CE nr. 4938/2011, reprezintă cumulul ajutorului acordat pe parcursul a 15 ani pentru noile capacitati de productie intrate în schema de sprijin prin CV la nivelul fiecarui an, incepand cu 2011 și până în 2016 este prezentat în tabelul de mai jos:

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total
Buget Estimat Decizia CE nr.4938/2011 [mil. RON]	23305*	13902	14504	10666	9322	9015	80713

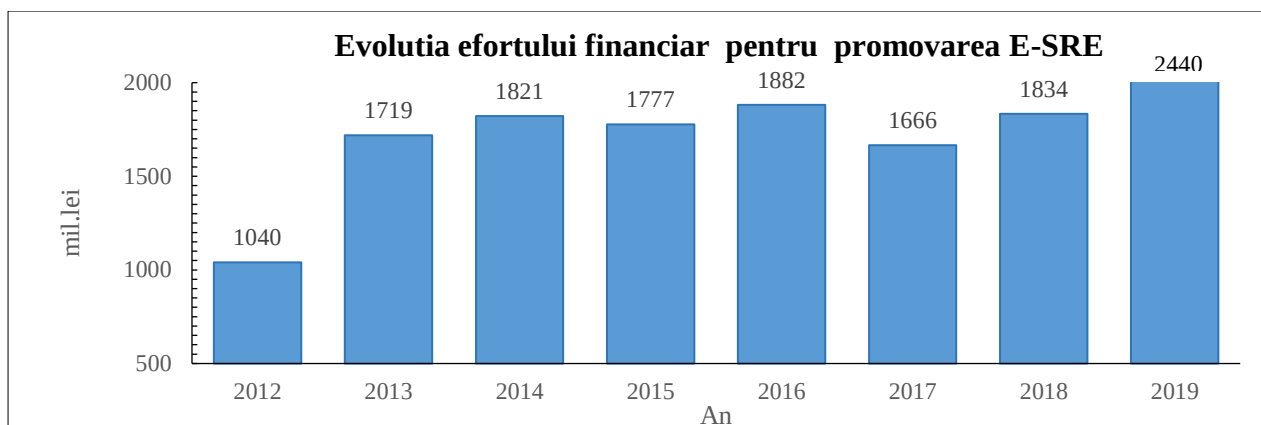
*Calculule pentru 2011 au fost efectuate având în vedere aplicarea sistemului de promovare de la 1 ianuarie 2011.

Nivelurile preconizate pentru bugetele anuale estimate reprezintă proiecția pe 15 ani a bugetului aferent centralelor instalate acreditate într-un an de analiză și cuprind valoarea totală a certificatelor verzi emise pentru întreaga perioadă de acreditare.

Ulterior bugetul estimativ al schemei de sprijin prin certificate verzi a fost revizuit prin Decizia CE nr. 2886/2015, modificările introduse vizează reducerea sprijinului pe MWh și, astfel, reducerea bugetului de la 19,5 miliarde EUR (estimare inițială) la 17,4 miliarde EUR.

Evoluția efortului financiar pentru promovarea E-SRE este exprimat prin valoarea ajutorului de stat raportat de producătorii de E-SRE din vânzarea certificatelor verzi, în perioada 2012-2019:

⁵ sistemul de promovare prin certificate verzi stabilit prin *Lege* a fost aplicat producătorilor pentru energia electrică produsă din surse regenerabile, inclusiv pentru energia electrică produsă pe perioada de probă, în baza deciziei de acreditare emise de ANRE, pentru punerile în funcțiune, respectiv retehnologizările de grupuri/centrale realizate până la data de 04 ianuarie 2017

Aplicarea sistemului de promovare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor

Sistemul de promovare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor se aplică acestor prosumatori, în condițiile în care aceștia nu beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi. Prosumatorii cu centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW pot vinde energia electrică produsă și livrată în rețelele electrice furnizorilor de energie electrică cu care aceștia, în calitate de consumatori finali, au încheiat/încheie contracte de furnizare a energiei electrice, la prețul prevăzut de Legea nr. 220/2008.

Conform *Legii nr. 220/2008* prosumatorul ”este clientul final care deține instalații de producere a energiei electrice, inclusiv în cogenerare, a cărui activitate specifică nu este producerea energiei electrice, care consumă și care poate stoca și vinde energie electrică din surse regenerabile produsă în clădirea lui, inclusiv un bloc de apartamente, o zonă rezidențială, un amplasament de servicii partajat, comercial sau industrial sau în același sistem de distribuție închis, cu condiția ca, în cazul consumatorilor autonomi necasnici de energie din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea lor comercială sau profesională primară”.

Un prosumator trebuie să respecte toate obligațiile care îi revin unui consumator, dar și pe cele ale unui producător de energie electrică. Acesta va putea vinde energia electrică unuia dintre furnizorii de energie electrică licențiați, cu care are încheiat un contract de furnizare. Prețul de vânzare al energiei electrice produse de prosumator, se va calcula în funcție de prețul mediu ponderat înregistrat în Piață pentru Ziua Următoare (PZU) în anul anterior.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prosumatorii, persoane fizice/persoane juridice, sunt exceptați de la plata tuturor obligațiilor fiscale aferente producției proprii de energie electrică, indiferent de finalitatea acesteia: autoconsum sau excedent vândut furnizorilor de energie electrică. De asemenea, prevederile legale în vigoare stipulează obligativitatea operatorilor de distribuție de a asigura racordarea la rețeaua de distribuție, respectiv obligativitatea furnizorilor de energie electrică de a prelua surplusul de energie electrică de la prosumatori.

Prosumatorii care dețin unități de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie cu puterea electrică instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum, beneficiază din partea furnizorilor de energie electrică cu care aceștia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice de serviciul

de regularizare (suma algebrică) între valoarea energiei electrice livrate de prosumator în rețea (cu semnul minus) și valoarea energiei electrice consumate din rețea (cu semnul plus).

Valoarea energiei electrice livrate este evidențiată distinct în facturile de energie electrică cu semnul minus și se calculează ca produsul dintre cantitatea de energie electrică produsă și livrată de prosumator în rețeaua electrică și prețul mediu ponderat înregistrat în Piața pentru Ziua Următoare în anul anterior.

Prosumatorii care dețin unități de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum, acreditate pentru a beneficia de sistemul de promovare prin certificate verzi pot opta pentru vânzarea energiei electrice produse în centralele respectiv la prețul legal stabilit. Pe baza datelor transmise de către furnizorii de energie electrică sau de către prosumatori, pe perioada de valabilitate a contractului de vânzare-cumpărare a energiei electrice, ANRE suspendă decizia de acreditare a unității de producere a energiei electrice pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi. În cazul în care prosumatorul solicită rezilierea contractului de vânzare – cumpărare a energiei produse încheiat cu furnizorul, prosumatorul poate solicita la ANRE încetarea suspendării deciziei de acreditare, astfel, după încetarea suspendării prosumatorul beneficiază în continuare de sistemul de promovare prin certificate verzi.

Pentru energia electrică produsă și livrată în rețeaua electrică și/sau consumul propriu, în perioada de suspendare a acreditării pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi a unităților de producere a energiei electrice, prosumatorii nu beneficiază de certificate verzi.

Monitorizarea sistemului de promovare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor în anul 2019, a avut în vedere următoarele:

- Numărul de deținători de unități de producere a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor, defalcat pe persoane fizice și persoane juridice și puterea instalată la data de 31.12.2019 este prezentat în tabelul de mai jos:

Nr. crt	Operator de distribuție	Nr. prosumatori la 31.12.2019, din care:			Pi instalata (kW) la 31.12.2019, din care:		
		Nr. total prosumatori	Nr. prosumatori persoane fizice	Nr. prosumatori persoane juridice	Pi instalata (kW)	Pi instalata (kW) persoane fizice	Pi instalata (kW) persoane juridice
1	SDEE Muntenia Nord	2	2	0	11	11	0
2	Distribuție Energie Oltenia	31	26	5	318,21	263,01	55,2
3	Delgaz Grid	50	44	6	270,33	232,25	38,08
4	e-Distribuție Muntenia	13	12	1	138,25	132,75	5,5

Nr. crt	Operator de distribuție	Nr. prosumatori la 31.12.2019, din care:			Pi instalata (kW) la 31.12.2019, din care:		
		Nr. total prosumatori	Nr. prosumatori persoane fizice	Nr. prosumatori persoane juridice	Pi instalata (kW)	Pi instalata (kW) persoane fizice	Pi instalata (kW) persoane juridice
5	e-Distribuție Banat	49	43	6	552,977	359,764	193,213
6	e-Distribuție Dobrogea	10	9	1	75,181	65,181	10
7	SDEE Transilvania Sud	88	76	12	612,88	439,46	173,42
8	SDEE Transilvania Nord	46	39	7	537,01	419,01	118
Total an 2019		289	251	38	2515,838	1922,425	593,413

Repartizarea prosumatorilor pe operatorii de distribuție la rețelele cărora sunt racordate centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie cu puteri electrice instalate de cel mult 27 kW pe loc de consum și cantitatea de energie electrică care a beneficiat de prețul prevăzut în lege este prezentată în tabelul de mai jos.

Nr.crt	Operator de distribuție	Nr. prosumatori la 31.12.2019 care au beneficiat de prețul prevăzut în lege	Cantitatea de energie electrică livrată (kWh) care beneficiază de prețul prevăzut în lege
1	SDEE Muntenia Nord	2	2028
2	Distribuție Energie Oltenia	28	105121
3	Delgaz Grid	44	69706,282
4	e-Distribuție Muntenia	10	73528
5	e-Distribuție Banat	28	112624,7
6	e-Distribuție Dobrogea	5	33285
7	SDEE Transilvania Sud	54	238678,74
8	SDEE Transilvania Nord	46	99693,16
Total an 2019		217	734 664,882

Din numărul total de 289 de capacități de producere aparținând prosumatorilor, la data 31.12.2019, un număr total de 223 au încheiat contract de vânzare – cumpărare cu furnizori, iar cantitatea de energie electrică care a beneficiat de prețul prevăzut în lege, de 0,2232 lei/kWh, a fost de 734 665 kWh.

Repartizarea numărului de prosumatori și a puterii instalate a capacităților de producere a prosumatorilor pe harta României pe zona de concesiune a operatorilor de distribuție la rețelele cărora sunt racordate centralele electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie

cu puteri electrice instalate de cel mult 27 kW pe loc de consum, la data 31.12.2019 este prezentată în figura de mai jos:

Numărul de prosumatori și puterea instalată a capacităților de producere a prosumatorilor pe zona de concesiune a operatorilor de distribuție a energiei electrice, la data 31.12.2019

➤ Gradul de îndeplinire a țintei naționale privind ponderea de E-SRE în consumul final brut de energie

Obiectivul pentru România privind promovarea producerii ESRE este de 24% pentru 2020 privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie. Această țintă a pentru anul 2018 a fost 23,875 %, conform datelor europene oficiale publicate de Eurostat.

Garanții de origine

Referitor la conformarea cu cerințele referitoare la certificarea originii E-SRE ale Uniunii Europene a fost promovat Regulamentul de certificare a originii energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, în baza căruia ANRE a emis **Procedura de supraveghere a emiterii garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 23/2004**. Ca urmare, ANRE a înființat Registrul unic al garanțiilor de origine și, în perioada 2005 – 2010, semestrial, a emis garanții de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, actualizând în permanență datele din acest registru.

În urma modificării legislației europene în domeniu, prin promovarea **Directivei 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării**

energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE, a fost necesară reconsiderarea regulilor privind certificarea originii energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, fiind aprobat **Regulamentul de emitere și urmărire a garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, aprobat prin H.G. nr. 1232/2011 (Regulament)**.

Sistemul de certificare a originii E-SRE își propune creșterea gradului de transparență față de client prin diferențierea dintre energia electrică provenită din surse regenerabile de energie și energia electrică provenită din surse convenționale și se concretizează prin acordarea de garanții de origine producătorilor de E-SRE.

Regulamentul instituie cadrul de organizare și funcționare a sistemului garanțiilor de origine a producției de energie electrică din surse regenerabile, pentru a dovedi că energia electrică sau o pondere din aceasta, livrată unui consumator final de furnizorul acestuia, este produsă din surse regenerabile de energie.

Garanțiile de origine emise în baza prezentului regulament se utilizează de furnizorul de energie electrică, la cererea unui consumator final, pentru a proba corectitudinea informațiilor conținute în eticheta energiei electrice.

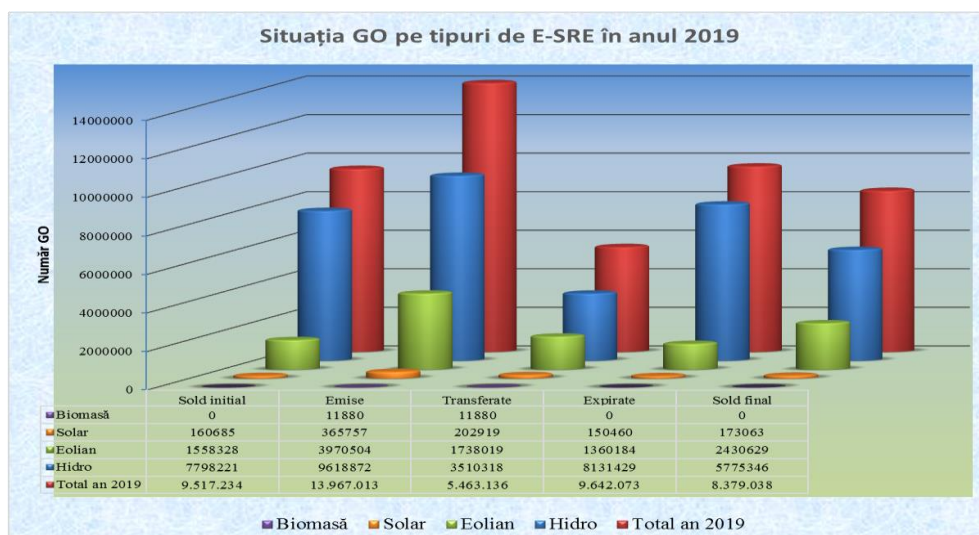
În vederea punerii în aplicare a prevederilor **H.G. nr. 1232/2011**, *ANRE a implementat aplicația web pentru emiterea și urmărirea garanțiilor de origine, pe o pagină de internet securizată*, dezvoltată special în acest scop. Odată cu dezvoltarea aplicației, începând din februarie 2013, a devenit funcțional un nou registrul unic al garanțiilor de origine, în format electronic, care conține informații referitoare la garanțiile de origine emise, transferate sau retrase.

Totodată, ANRE monitorizează situația garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, rezultatele obținute fiind cuprinse într-un raport anual.

În figura următoare este prezentată situația garanțiilor de origine în perioada 2014 ÷ 2019 astfel:

- emise către producătorii de E-SRE;
- transferate de producătorii E-SRE către furnizorii de energie electrică;
- expirate în contul producătorilor E-SRE.
-

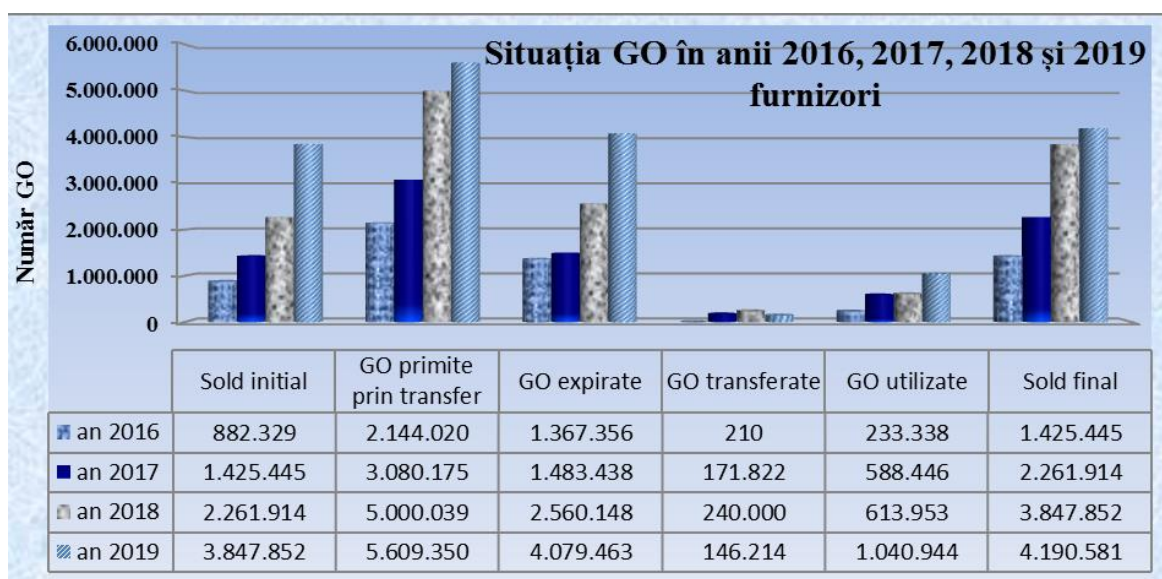
Se remarcă o îmbunătățire a conștientizării producătorilor E-SRE de solicitare a emiterii de GO , corelat cu transferul de GO, în sensul în care acestea sunt solicitate numai în măsura în care urmează a fi transferate.

În figura următoare este prezentată situația garanțiilor de origine în perioada 2014 ÷ 2019 astfel:

- primite prin transfer de către furnizorii de energie electrică;
- utilizate de furnizorii de energie electrica către consumatorii finali;
- expirate în contul furnizorilor.

Se remarcă, că trendul crescător al garanțiilor de origine primite de către furnizori prin transfer, în creștere cu 10,86% față de anul precedent, duce la un trend semnificativ ascendent al garanțiilor de origine expirate, în creștere cu 37,24% față de anul precedent.

Începând cu anul 2013, Rapoartele privind monitorizarea garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie și livrată în rețelele electrice se regăsesc pe pagina de internet a ANRE.

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare

Promovarea energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență

Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență a fost instituită în România prin H.G. nr. 219/2007 *privind promovarea cogenerării bazate pe energia termică utilă* (transpunere la nivel național a Directivei CE nr. 8/2004 a Parlamentului European și a Consiliului *privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei* care începând cu 5 iunie 2014 s-a înlocuit cu prevederile din Directiva 27/2012) și implementată prin H.G. nr. 1215/2009 *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*.

Prin H.G. nr. 494/2014 pentru modificarea H.G. nr. 1215/2009 *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică* se prevede scutirea de la plata contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență, respectiv a tarifului unitar, plătit lunar, exprimat în lei/kWh, a furnizorilor care livrează energie electrică la export.

Prin H.G. nr. 925/2016 de modificare și completare a H.G. nr. 1215/2009 și H.G. nr. 129/2017 pentru completarea art. 8 din H.G. 1215/2009 se asigură completarea cadrului legal pentru aplicarea și implementarea schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, în vederea armonizării cu prevederile specifice din *Orientările privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 (OAME)* și *Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*. În acest sens, s-au inclus în schema de tip bonus centralele cu unități de microcogenerare și/sau cogenerare de mică putere totalizând o capacitate electrică instalată mai mică de 1 MW. Conform H.G. nr. 925/2016 schema de sprijin se aplică numai producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care solicită ANRE acordarea acestui sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, pentru capacitățile de cogenerare înscrise în Lista specificată la art. 9 alin. (4) până la data de 31.12.2016, precum și pentru capacitățile de cogenerare noi care înlocuiesc ulterior datei de 31.12.2016 capacități de cogenerare existente care au beneficiat de bonus pentru energia electrică de înaltă eficiență, în limita capacității electrice instalate înscrise la data de 31.12.2016 în Lista specificată la art. 9 alin. (4), pentru fiecare producător beneficiar al schemei de sprijin. Prin H.G. nr. 846/2018 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 1215/2009 se prevede ca ajustarea valorilor bonusurilor și a prețurilor energiei termice acordate producătorilor de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență precum și determinarea prețului de vânzare al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență să fie realizate semestrial, în loc de anual, iar prețurile energiei termice și bonusurile determinate pentru anul următor să se aplice și în lunile noiembrie și decembrie din anul curent. De asemenea, H.G. nr. 846/2018 prevede modalitatea de aplicare a unor reduceri a bonusurilor pentru lunile noiembrie și decembrie din anul curent, în conformitate cu analiza costurilor și veniturilor estimate de fiecare producător în trimestrul IV al anului precedent, precum și modalitatea de diminuare a bonusurilor stabilite pentru semestrul II conform rezultatelor analizei de anteprecalcul efectuate pentru anul respectiv.

Totodată, în H.G. nr. 846/2018 se prevede că, pentru asigurarea fondurilor necesare plății bonusurilor aplicabile în perioada noiembrie-decembrie, ANRE stabilește contribuția pentru cogenerare de înaltă eficiență aplicabilă în perioada noiembrie-decembrie a anului curent, prin considerarea necesarului de venituri pentru plata bonusului pentru aceasta perioadă.

Schema de sprijin de tip bonus reprezintă ajutor de stat (N 437/2009 - Romania), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună, în conformitate cu prevederile Art. 87 alin. (3) lit. (c) din Tratatul CE, prin Decizia C(2009)7085, modificată prin decizia C (2016) 7522. Intrarea în aplicare efectivă a schemei de sprijin de tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011.

OUG nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, la art. 61 pct. 3 modifică și completează Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 prin introducerea lit. b¹) la art. 28 în sensul stabilirii obligației pentru producători de a livra furnizorilor de ultimă instanță, în perioada 1 martie 2019-28 februarie 2022, energia electrică necesară asigurării consumului clienților casnici pentru care aplică tarife reglementate, în conformitate cu reglementările elaborate de ANRE.

OUG nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, a fost modificată prin OUG nr. 19/2019 prin care s-a modificat art. 61 pct. 12 după cum urmează:

-la art. 124 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, după alin. (1) se introduc alineatele (1¹)-(1³) prin care se stabilește că pentru perioada 1 mai 2019 - 28 februarie 2022 producătorii au obligația să vândă cu prețul de 68 lei/MWh cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție internă curentă către furnizorii clienților casnici și ai producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.

Principalele direcții ale activității de reglementare în domeniul promovării energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență pentru anul 2019 au fost următoarele:

- a) elaborarea de reglementări care să permită aplicarea schemei de promovare de tip bonus instituită prin *H.G. nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă*, precum și implementarea în legislația secundară a prevederilor *OUG nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, care a fost modificată prin OUG nr. 19/2019* ;
- b) emiterea deciziilor de aprobare și respectiv de modificare a Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală;
- c) emiterea deciziilor lunare de aprobare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus;
- d) emiterea deciziilor anuale de calificare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin;
- e) emiterea deciziilor privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018- 31.12.2018;

- f) realizarea analizei de ante-supracompensare pentru perioada de evaluare 01.01.2020 – 31.12.2020
- ANRE analizează costurile și veniturile aferente activității de producere a energiei electrice în cogenerare de înaltă eficiență, respectiv a energiei termice produse în cogenerare, estimate pe anul următor pentru fiecare producător care beneficiază de schemă de sprijin și, în conformitate cu rezultatele obținute, se aprobă bonusurile pentru fiecare producător, pentru anul următor;
- g) emiterea deciziilor de aprobare a bonusului pentru energia electrică și a prețurilor reglementate pentru energia electrică și energia termică produse în cogenerare de înaltă eficiență, pentru perioadele iulie-octombrie și noiembrie – decembrie ale anului 2019 și pentru anul 2020;
- h) emiterea avizelor pentru aprobarea prețurilor pentru energia termică pe baza formulelor de determinare/ajustare a prețului pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare în cazul în care operatorii și administrația publică locală au optat pentru stabilirea prețului energiei termice pe bază de formule precum și emiterea avizelor pentru aprobarea prețurilor reglementate pentru energia termică în cogenerare determinate pe baza acestor formule;
- i) emiterea avizelor pentru acreditarea finală a proiectelor noi sau de retehnologizare ale centralelor de cogenerare;
- j) analizele de ajustare a contribuției pentru perioada iulie-octombrie 2019, perioada noiembrie-decembrie 2019 și, respectiv, stabilirea valorii contribuției pentru cogenerare, începând cu 1 ianuarie 2020.

Activitatea pe direcțiile de reglementare a) ÷ j) în domeniul promovării energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență pentru anul 2019, s-a materializat în:

- Referitor la **elaborarea de reglementări** care să permită aplicarea schemei de promovare de tip bonus, în anul 2019 au fost aprobate următoarele reglementări:

1. Ordinul ANRE nr. 4/2019 privind aplicarea pentru anul 2018 a prevederilor art. 18 alin. (1), art. 21 alin. (2) și art. 27 din Regulamentul de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013, și a prevederilor art. 21 - 23 din Regulamentul privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 116/2013;
2. Ordinul ANRE nr. 9/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 84/2013;
3. Ordinul ANRE nr. 12/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015;

4. *Ordinul ANRE nr. 13/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, aplicabil în perioada 1 martie-30 iunie 2019;*
5. *Ordinul ANRE nr. 49/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 116/2013;*
6. *Ordinul ANRE nr. 65/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015;*
7. *Ordinul ANRE nr. 68/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus;*
8. *Ordinul ANRE nr. 69/2019 pentru modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 183/2018 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2019;*
9. *Ordinul ANRE nr. 155/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 84/2013;*
10. *Ordinul ANRE nr. 156/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia;*
11. *Ordinul ANRE nr. 159/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013;*
12. *Ordinul ANRE nr. 196/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare,*

și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus;

13. Ordinul ANRE nr. 197/2019 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2020;
14. Ordinul ANRE nr. 198/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia;
15. Ordinul ANRE nr. 199/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 196/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus;
16. Ordinul ANRE nr. 200/2019 privind prorogarea termenului prevăzut la art. IV din Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 198/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia;
17. Ordinul ANRE nr. 210/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015;
18. Ordinul ANRE nr. 211/2019 de aprobare a valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2020;
19. Ordinul ANRE nr. 212/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare al acesteia prin care s-a aprobat contribuția aplicabilă începând cu 01.01.2020;
20. Ordinul ANRE nr. 237/2019 privind aplicarea pentru anul 2019 a prevederilor art. 21 alin. (2) lit. i), art. 27 lit. l) și ale tabelului 7 din anexa nr. 3 la Regulamentul de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013.

De asemenea, au fost emise reglementări aplicabile producătorilor în cogenerare care nu au accesat schema de sprijin de tip bonus, și anume:

1. Ordinul ANRE nr. 66/2019 *privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 111/2014, și modificarea și completarea art. II din Ordinul ANRE nr. 184/2018 privind modificarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare;*
2. Ordinul ANRE nr. 70/2019 *privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aplicabile în semestrul II al anului 2019;*
3. Ordinul ANRE nr. 206/2019 *privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aplicabile în semestrul I al anului 2020.*

➤ Referitor la **Lista capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală**, în anul 2019 au fost emise **2 decizii** de aprobare și respectiv de modificare a „Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală”.

➤ Referitor la emiterea **deciziilor lunare de aprobare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus**, în lunile ianuarie – decembrie 2019 au fost emise **12 decizii** de aprobare a cantităților **lunare** de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus.

Deciziile sunt destinate beneficiarului C.N. Transelectrica S.A. în calitate de Administrator al schemei de sprijin de tip bonus și reprezintă temeiul de stabilire, de către acesta, a drepturilor lunare de încasare ale producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare conform prevederilor art. 10 alin. (2) și art. 16 din H.G. nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările și completările ulterioare.

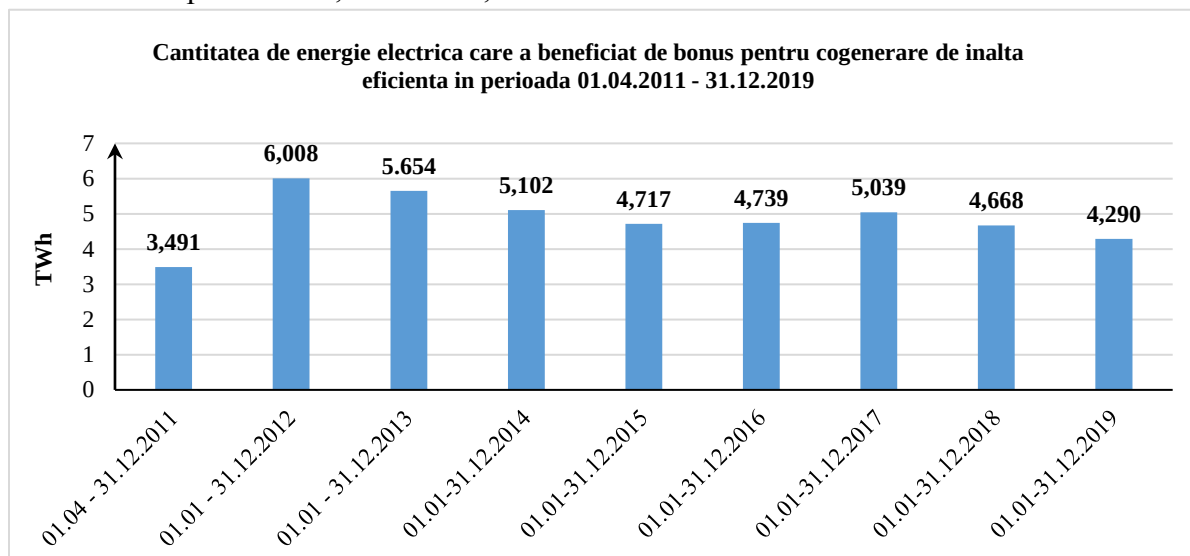
Cantitățile lunare de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus sunt determinate conform prevederilor art. 31 - 34 din *Regulamentul de calificare*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 114/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru cei 35 de producători vizați, cantitatea totală de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de bonus pentru perioada ianuarie – decembrie 2019 a fost de 4,218 TWh, înainte de regularizarea care se efectuează în luna martie 2020, respectiv de 4,290 TWh după regularizarea efectuată în luna martie 2020, cu o scădere de cca. 8,1% față de valoarea corespunzătoare anului 2018.

➤ Referitor la emiterea **deciziilor anuale de calificare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin**, în luna martie 2019 au fost emise **32 de decizii** privind calificarea cantității de energie electrică produse în

cogenerare de înaltă eficiență și livrate din centralele care au beneficiat de schema de sprijin pentru perioada ianuarie-decembrie 2018.

Deciziile au stat la baza regularizării plăților corespunzătoare bonusului pe perioada ianuarie-decembrie 2018, de către C.N. Transelectrica S.A. Cantitatea calificată pentru anul 2018, cumulată pentru cei 32 de producători, a fost de 4,668 TWh.

➤ Referitor la emiterea **deciziilor privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018:**

În luna martie 2019 a fost emisă o **decizie** privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018 și privind regularizarea ante-supracompensării, ca urmare a analizei de supracompensare a activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018.

În urma realizării analizei privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018, s-a constatat că, din aplicarea schemei de sprijin pentru perioada menționată pentru 42 de centrale de producere a energiei electrice și termice în cogenerare (aflate în exploatarea comercială a 32 de producători), la o centrală (un producător) s-a înregistrat supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare, într-un quantum total de 8.786.766 lei, iar la un număr de 2 centrale (un producător) s-au înregistrat cazuri de regularizare a ante-supracompensării pentru perioada 01.01.2018-31.12.2018, într-un quantum total de 8.062.358 lei. Deciziile președintelui ANRE referitoare la quantumul supracompensării au stat la baza deciziilor și facturilor emise de către C.N. Transelectrica S.A. pentru recuperarea valorii supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018 constatate.

În anul 2019 un producător a solicitat ridicarea licenței, iar 5 producători nu au produs energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență.

În luna decembrie 2019 a fost aprobată o decizie privind bonusul pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN în 2020 pentru o centrală nouă înscrisă la data de 31 decembrie 2016 în *Lista capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală*.

➤ Referitor la emiterea **deciziilor de aprobare a valorii bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, a valorilor prețurilor reglementate pentru energia electrică și pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte din centralele de cogenerare pentru perioada iulie-octombrie 2019, perioada noiembrie – decembrie 2019 și anul 2020, precum și la realizarea analizei de ante-supracompensare pentru perioada de evaluare 01.01.2020 – 31.12.2020:**

În luna iunie 2019 au fost emise **23 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centralele de cogenerare care accesează schema de sprijin în perioada iulie-octombrie 2019, **12 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN din centrale de cogenerare care au accesat schema de sprijin în perioada iulie-octombrie 2019, **2 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centrale de cogenerare care nu accesează schema de sprijin, pentru semestrul II al anului 2019, **1 decizie** de prelungire a perioadei de aplicare a Deciziilor privind aprobarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN și a prețului reglementat pentru energia termică livrată în SACET în perioada iulie - octombrie 2019 și a Deciziilor privind aprobarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN în perioada iulie - octombrie 2019, emise pentru centralele de cogenerare pentru care s-a accesat schema de sprijin de tip bonus. Bonusurile stabilite pentru perioada iulie-octombrie 2019 au fost diminuate după caz, conform rezultatelor analizei de ante-supracompensare realizate în anul 2018 pentru anul 2019.

În luna noiembrie 2019 au fost emise **21 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centralele de cogenerare care accesează schema de sprijin pentru anul 2020 și perioada noiembrie-decembrie 2019, **12 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN din centrale de cogenerare care au accesat schema de sprijin pentru anul 2020 și perioada noiembrie-decembrie 2019, precum și **2 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centrale de cogenerare care nu accesează schema de sprijin, pentru semestrul I al anului 2020. Bonusurile stabilite pentru perioada noiembrie-decembrie 2019 au fost diminuate după caz, conform rezultatelor analizei de ante-supracompensare realizate în anul 2018 pentru anul 2019. Doi producători nu au solicitat acordarea bonusului pentru anul 2020.

În urma realizării analizei de ante-supracompensare în trimestrul IV al anului 2019, s-a constatat că, din aplicarea schemei de sprijin pe anul 2020 pentru 33 de producători de energie electrică și termică în cogenerare, la un singur producător se estimează înregistrarea unei supracompensări a activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare. În consecință, a fost emisă o decizie pentru diminuarea bonusului pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în rețelele SEN în anul 2020 din centrala deținută de producătorul respectiv, față de nivelul

bonusului de referință, aferent anului de funcționare pe schema de sprijin, și combustibilului majoritar folosit, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 211/2019. La același producător a fost aplicată și diminuarea de bonus pentru perioada noiembrie-decembrie 2018. Prin celelalte decizii emise s-a aprobat bonusul la nivelul bonusului de referință.

➤ Referitor la emiterea **avizelor pentru aprobarea prețurilor pentru energia termică pe baza formulelor de determinare/ajustare a prețului pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare**, în cazul în care operatorii și administrația publică locală au optat pentru stabilirea prețului energiei termice pe bază de formule precum și emiterea avizelor pentru aprobarea prețurilor reglementate pentru energia termică în cogenerare determinate pe baza acestor formule:

Au fost emise **2 avize** pentru un număr de **2** producători pentru avizarea formulelor de determinare/ajustare a prețului pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare și **3 avize** pentru un număr de **3** producători pentru avizarea prețurilor reglementate pentru energia termică în cogenerare determinate pe baza formulelor avizate de ANRE.

➤ Referitor la emiterea **avizelor pentru acreditarea finală a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare**, pe baza documentației de acreditare transmise conform *Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 115/2013, cu modificările și completările ulterioare, în anul 2019 a fost emis **1 aviz** pentru **acreditarea finală** a unei unități de cogenerare noi având capacitatea electrică instalată 1,550 MW, care înlocuiește pe același amplasament **o altă capacitate de aceeași putere electrică instalată, care a beneficiat de schema de sprijin, dar care a fost retrasă din exploatare**.

➤ Referitor **la stabilirea contribuției pentru cogenerare** pentru semestrul II din anul 2019, pentru perioada noiembrie-decembrie 2019 și pentru anul 2020:

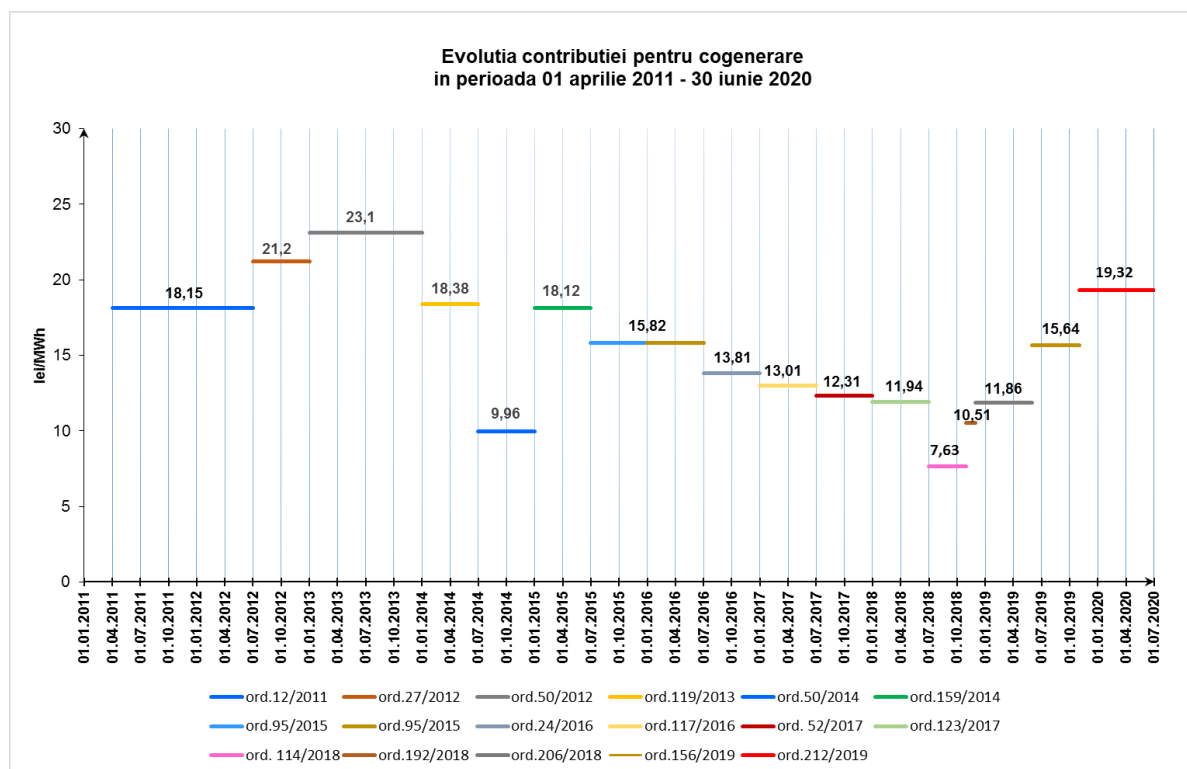
ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5 \%$, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea contribuției pentru semestrul II din anul 2019 s-a modificat, prin evaluarea din luna iunie 2019 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate pentru semestrul II 2019 la valoare de 15,64 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 156/2019.

Valoarea contribuției începând cu 29 noiembrie 2019 a fost 19,32 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 212/2019. Creșterea s-a datorat creșterii necesarului de venituri pentru plata bonusului ca urmare a creșterii nivelurilor bonusurilor aplicabile în perioada 29.11-31.12.2019.

Începând cu 1 ianuarie 2020 sunt valabile prevederile Ordinul ANRE nr. 212/2019, iar **valoarea contribuției pentru cogenerare este 19,32 lei/MWh, exclusiv TVA.** În baza prevederilor art. 12 din H.G. nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările și completările ulterioare, și prin aplicarea prevederilor Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 117/2013, cu modificările și completările ulterioare, a rezultat că valoarea contribuției pentru

cogenerarea de înaltă eficiență începând cu data de 1 ianuarie 2020 se păstrează la nivelul aprobat prin Ordinul ANRE nr. 212/2019, de **19,32 lei/MWh**, exclusiv TVA.

Datele aferente monitorizării schemei de sprijin pentru cogenerare pentru anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019 sunt prezentate în tabelul următor.

Rezultatele aplicării schemei de sprijin pentru perioada 2011-2019

Indicatorul	UM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Valoarea totală a contribuției facturată consumatorilor și furnizorilor exportatori ¹⁾	mii lei	690931	928877	1072840	770626	757447	708194	624519	519931	649543
Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali (inclusiv cea consumată de furnizori și producători în regim de autofurnizare/autoconsum) la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	32639	46450	44930	45457	46476	47103	48669	50145	49488
Cantitatea de energie electrică exportată la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	1465	1108	1959	3310 ¹⁾	0 ¹⁾	0 ¹⁾	0 ¹⁾	0 ¹⁾	0 ¹⁾
Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin	GWh	3491	6008	5654	5102	4717	4739	5039	4668	4290
Valoarea totală a bonusurilor datorate producătorilor în cogenerare beneficiari ai schemei tip bonus	mii lei	594473	978098	1098112	927234	896796	887761	842872	611658	734643

Cantitatea de energie electrică importată cu garanții de origine pentru producția de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență, pentru care s-a solicitat returnarea contribuției	GWh	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Economia de combustibil realizată în procesele de cogenerare de înaltă eficiență beneficiare de bonus, în conformitate cu prevederile <i>Regulamentului de calificare</i>	GWh	2131	3498	3430	3016	2623	2751	2864	2702	2438

¹⁾ Conform H.G. nr. 494/2014 pentru modificarea H.G. nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică se prevede scutirea de la plata contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență, respectiv a tarifului unitar, plătit lunar, exprimat în lei/kWh, a furnizorilor care livrează energie electrică la export.

Trebuie subliniat că valoarea sumei necesar a fi acoperită într-un an din plata contribuției pentru cogenerare se stabilește ținând cont de costurile cu plata bonusurilor datorate producătorilor, de costurile cu administrarea schemei de sprijin, precum și de veniturile realizate din analiza de supracompensare aferentă anului anterior (diferență dintre bonusul încasat și cel cuvenit), de veniturile financiare (dobânzi, penalități) și corecțiile aferente anului anterior, înregistrate de administratorul schemei de sprijin, Transelectrica S.A.

Bugetul estimat al schemei de sprijin este de 10,7 miliarde lei conform Deciziei Comisiei Europene C(2016) 7522 final din 16.11.2016, modificată prin decizia C (2016) 7522.

Valoarea totală a contribuției facturată consumatorilor a crescut față de anul 2018 (deși cantitatea de energie electrică la care s-a aplicat contribuția pentru cogenerare a înregistrat o ușoară scădere, de aprox. 1,31%) ca urmare a creșterii valorii unitare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență (lei/MWh) așa cum rezultă din graficul "Evoluția contribuției pentru cogenerare 01 aprilie 2011-30 iunie 2020".

Din datele prezentate rezultă o valoare mai mică a valorii totale a contribuției facturate consumatorilor față de valoarea totală a bonusurilor, principala cauză fiind cuantumul supracompensării aferente perioadei de evaluare 01.01.2018-31.12.2018, supracompensare care se restituie de către producători și constituie venit la bugetul schemei.

Valoarea totală a bonusului, plătit până la 31.12.2019 producătorilor beneficiari ai schemei de sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență (inclusiv valoarea bonusului necuvenit sau neacordat) este de circa 7,6 miliarde lei, valoarea regularizării antesupracompensării este de 0,03 miliarde lei, iar cuantumul supracompensării calculate pentru această perioadă este de 0,9 miliarde lei, rezultând circa 6,73 miliarde lei plătiți producătorilor beneficiari ai schemei de sprijin.

Valoarea totală a bonusurilor datorate producătorilor în cogenerare beneficiari ai schemei tip bonus înregistrează o creștere, **chiar în condițiile scăderii cantității de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență**, ca urmare a creșterii bonusurilor de referință aprobate prin Ordinul ANRE nr. 183/2018, cu modificările și completările ulterioare (aplicat în perioada 01 ianuarie 2019 - 28 noiembrie 2019) și de cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 211/2019 față de cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 99/2017, respectiv Ordinul ANRE nr. 183/2018, urmare a creșterii prețurilor la combustibil, a prețului certificatului de CO₂ și a inflației, respectiv creșterii prețului certificatului de CO₂ și a inflației.

Prin Ordinul ANRE nr. 183/2018 au fost aprobate pentru anul 2019, următoarele bonusuri de referință, aferente anului al IX-lea de acordare:

- **153,16 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de transport, cu punere în funcțiune înainte de 01.01.2016;
- **156,47 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de transport, cu punere în funcțiune după 01.01.2016;
- **157,39 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de distribuție, cu punere în funcțiune înainte de 01.01.2016;
- **160,95 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de distribuție, cu punere în funcțiune după 01.01.2016;
- **169,13 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

Aceste bonusuri, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) din HG nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările și completările ulterioare, au fost aplicate în semestrul I 2019 și în perioada 22 noiembrie -31 decembrie 2018.

Prin Ordinul ANRE nr. 69/2019 pentru modificarea și completarea Ordinului nr. 183/2018 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2019 au fost aprobate următoarele bonusuri de referință, aferente anului al IX-lea de acordare, care s-au aplicat în perioada 01.07-28.11.2019 și au următoarele valori:

- **172,76 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de transport, cu punere în funcțiune înainte de 01.01.2016;
- **175,82 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de transport, cu punere în funcțiune după 01.01.2016;
- **176,08 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de distribuție, cu punere în funcțiune înainte de 01.01.2016;
- **179,48 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de distribuție, cu punere în funcțiune după 01.01.2016;
- **228,57 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

Prin Ordinul ANRE nr. 211/2019 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2020, au fost aprobate bonusurile aplicabile în anul 2020 și care, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) din HG nr. 1215/2009, s-au aplicat și în perioada 29.11-31.12.2019 și au următoarele valori aferente anului al X-lea de acordare:

- **193,69 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de transport, cu punere în funcțiune înainte de 01.01.2016;
- **197,00 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de transport, cu punere în funcțiune după 01.01.2016;
- **196,56 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de distribuție, cu punere în funcțiune înainte de 01.01.2016;

- **200,09 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaze naturale din rețeaua de distribuție, cu punere în funcțiune după 01.01.2016;
- **266,27 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

Având în vedere faptul că OUG nr. 114/2018 *privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene*, la art. 61 pct. 3 modifică și completează Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 prin introducerea lit. b¹) la art. 28 în sensul stabilirii obligației pentru producători de a livra furnizorilor de ultimă instanță, în perioada 1 martie 2019-28 februarie 2022, energia electrică necesară asigurării consumului clienților casnici pentru care aplică tarife reglementate, în conformitate cu reglementările elaborate de ANRE, au fost emise următoarele ordine:

1. Ordinul ANRE nr. 68/2019 *privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență, care beneficiază de bonus*, prin care a fost aprobat prețul reglementat de **231,17 lei/MWh**, exclusiv TVA, pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, **aplicabil în perioada 01 iulie - 31 decembrie 2019**;
2. Ordinul ANRE nr. 196/2019 *privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență, care beneficiază de bonus*, prin care s-a aprobat prețul reglementat de **239,21 lei/MWh**, exclusiv TVA, pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, **aplicabil în semestrul I 2020**.

În cursul anului 2019, societatea COLONIA CLUJ NAPOCA ENERGIE S.R.L., producător de energie electrică și termică în cogenerare, beneficiar al schemei de sprijin, a înlocuit pe același amplasament (Centrala Termică de Zonă Someș Nord), capacități de cogenerare existente care au beneficiat de bonus pentru energia electrică, cu capacități de cogenerare de înaltă eficiență, în limita capacității electrice instalate înscrise la data de 31 decembrie 2016 în Lista capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală.

Cauzele care au determinat un interes scăzut din partea investitorilor pentru investiții în instalații de cogenerare care deservește SACET, sunt sintetic următoarele:

- ajutorul de stat pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie a fost mult mai atractiv și a fost promovat aproximativ în aceeași perioadă, concentrând investitorii noi în direcția energiei verzi;
- producătorii în cogenerare de înaltă eficiență beneficiază de o rentabilitate a BAR, de 9%, considerată de investitori insuficientă pentru noi investiții;
- bonusul este un ajutor de operare fără a impune obligativitatea investițiilor;

- incertitudinea privind încasările aferente energiei termice livrate, având în vedere debransările în continuă creștere, gradul de încasare de la consumatori, plata cu întârziere a subvențiilor de la primărie;
- starea tehnică precară a rețelilor de transport și distribuție, care, din cauza nivelului ridicat al pierderilor, conduce la prețuri mai mari pentru energia termică livrată prin SACET, încurajând opțiunile de încălzire cu surse alternative;
- plata în avans a facturilor la gaze naturale solicitată de unii furnizori;
- starea financiară a producătorilor este precară, ceea ce nu permite accesarea de credite pentru dezvoltarea/modernizare/înlocuirea echipamentelor care ar fi condus la majorarea cantităților de energie electrică calificate ca fiind de înaltă eficiență și ar fi condus la încasarea unui bonus mai mare decât au încasat cu actualele instalații;
- din punctul de vedere al realizării investițiilor necesare pentru înlocuirea capacităților de cogenerare neperformante, cu o eficiență energetică globală nesatisfăcătoare se observă că în timp ce unii producători noi sau existenți, cu capital privat, mixt sau de stat au reușit să identifice resurse pentru investiții, iar bonusul ușurează plata creditelor pentru aceste investiții, alți producători, din ce în ce mai puțini, în special cei cu capital de stat, din cauza unor fluxuri de numerar marcate de existența unui volum mare de creanțe sau din motive de management, nu au reușit să facă investiții de înlocuire a capacităților neperformante. O parte dintre acești producători, fie și-au încetat activitatea, fie au intrat în insolvență sau se află sub amenințarea acesteia. În aceste cazuri, bonusul asigură doar un minim de resurse pentru asigurarea continuității serviciului public, fără întreruperi, până la găsirea de către proprietari a unei soluții de finanțare pentru proiectele de investiții necesare;
- nerespectarea în totalitate a angajamentelor consiliilor locale privind plata subvenției pentru acoperirea diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice și prețul energiei termice facturate populației.

Precizăm că în opinia ANRE prevederile din decizia Comisiei Europene C (2009)7085 de acordare a ajutorului de stat nr. 437/2009-România și cele din H.G. nr. 1215/2009 stabilesc fără echivoc că bonusul este un ajutor de operare, având scopul de a suplini diferențele între costurile și veniturile producătorilor în cogenerare, asociate strict energiei produse în cogenerare de înaltă eficiență. Acest tip de ajutor de stat nu impune obligativitatea investițiilor, dar creează premisele de recuperare a costurilor cu investițiile făcute dacă activitatea operatorilor nu este grevată de fluxuri de numerar deficitare cauzate de neîncasări, sau menținerea unor tarife de vânzare a energiei termice sub costuri.

Se reiterează că, în conformitate cu prevederile art. 7 alin (1) și alin. (1¹) din H.G. nr. 1215/2009, cu modificările și completările ulterioare, "schema de sprijin se aplică numai producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care solicită ANRE acordarea acestui sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, pentru capacitățile de cogenerare înscrise în Lista specificată la art. 9 alin. (4) până la data de 31.12.2016", precum și pentru capacitățile de cogenerare noi care înlocuiesc ulterior datei de 31.12.2016 capacități de cogenerare existente care au beneficiat de bonus pentru energia electrică de înaltă eficiență, în limita capacității electrice instalate înscrise la data de 31.12.2016 în Lista specificată la art. 9 alin. (4), pentru fiecare producător beneficiar al schemei de sprijin.

Pe perioada schemei de sprijin începând cu anul 2011 au fost realizate investiții în unități noi de cogenerare care însumează o capacitate electrică instalată de 196 MW (153 MW pentru SACET și 43 MW autoproducători).

Cogenerare de înaltă eficiență din surse regenerabile de energie

În anul 2019 au fost emise 15 decizii privind calificarea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență din surse regenerabile de energie, care beneficiază de certificate verzi suplimentare conform prevederilor art. 6 alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Date privind capacitățile, producțiile de energie, consumurile de combustibil și economiile de energie primară, pentru producerea energiei electrice și termice în cogenerare în România

Pe baza datelor de exploatare aferente anului 2018, transmise în anul 2019 de producătorii care exploatează unități de cogenerare (indiferent dacă unitățile respective beneficiază sau nu de bonus de cogenerare), conform prevederilor art. 13 alin. (3) din *H.G. nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă*, cu modificările și completările ulterioare, au fost evaluate următoarele:

- *producțiile de energie electrică și termică în cogenerare, pe baza metodei de calcul prevăzută în Anexa II din Directiva 2004/8/CE (înlocuită în prezent prin Anexa I – D2012/27/UE) –*
- *capacitățile (electrice/ termice) de cogenerare*
- *cantitățile de combustibil și*
- *cantitățile de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării de înaltă eficiență, determinate conform Anexei III din Directiva 2004/8/CE (înlocuită în prezent prin Anexa II – D2012/27/UE) – (Tabelul V).*

Producția națională de energie electrică și termică în cogenerare

Anul	Energie electrică total produsă în unități de cogenerare	Energie electrică produsă în cogenerare (Anexa II- D2004/8/EC înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)		Energie electrică produsă în cogenerare din total producție națională	Energie termică utilă produsă în unități de cogenerare (Anexa II- D2004/8/EC înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)	
		Total	din care Autoproducatori		Total	din care Autoproducatori
	TWh	TWh	%	%	PJ	%
2007	14,23	6,62	14,65	10,7	73,2	15,85
2008	14,06	6,21	15,62	9,6	71,5	18,04
2009	12,33	6,26	13,74	10,8	66,3	17,50
2010	11,93	6,54	17,74	10,8	69,0	22,46
2011	13,47	7,28	17,45	11,9	71,9	23,50
2012	12,54	6,72	16,07	11,4	66,1	22,37
2013	11,1	6,6	18,78	11,3	57,9	21,99
2014	10,7	6,1	19,38	9,4	55,4	21,86
2015	9,2	5,6	16,07	8,5	51,0	18,43

2016	8,9	5,29	10,78	8,2	45,9	13,07
2017	8,91	5,79	12,96	9,1	47,0	11,17
2018	7,91	5,39	13,92	8,4	42,2	10,80

Capacitățile electrice și termice de cogenerare din România în anul 2018

Tehnologia de cogenerare	Capacitate maximă	
	Electrică	Termică
	Brut	Net
	MW	MW
TG în ciclu combinat, cu recuperare de energie termică	283	313
TG prevăzută cu recuperarea de energie termică	135	188
Motoare cu combustie internă	191	169
TA de contrapresiune	708	2932
TA de condensare cu prize de cogenerare	2815	5226
Alte tehnologii de cogenerare	3	10
TOTAL	4135	8838

Cantitățile de combustibil utilizate pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare

Anul	Combustibil total utilizat de unitatile de cogenerare	Combustibil utilizat pentru cogenerare (Anexa II-D2004/8/EC înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)	din care:				
			Combustibil Fosil Solid	Pacura	Gaze Naturale	Regenerabile și deșeuri	Alți combustibili
	PJ	PJ	%	%	%	%	%
2007	221,4	122,8	38,2	8,3	52,8	0,0	0,7
2008	216,8	118,1	39,5	6,3	52,8	0,0	1,4
2009	188,6	112,4	39,8	6,9	49,7	0,5	3,1
2010	186,1	117,3	38,6	3,8	50,8	1,9	4,9
2011	200,3	124,3	38,2	3,5	52,4	2,0	3,9
2012	188,5	114,5	38,4	3,3	53,7	2,0	2,7
2013	159,7	103,6	37,4	0,6	54,6	3,6	3,8
2014	154,1	97,7	36,0	0,5	54,4	5,4	3,7
2015	135,0	90,3	34,9	0,8	54,8	6,4	3,1
2016	128,0	82,2	28,5	1,4	59,8	6,4	3,9
2017	122,9	85,3	24,6	0,3	66,1	5,6	3,4
2018	108,7	77,4	23,4	0,2	67,5	5,7	3,2

Producția de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării de înaltă eficiență

Anul	Energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	Consum de combustibil în cogenerare de înaltă eficiență (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	PES în valoare absolută (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	PES (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)
	TWh	PJ	PJ	%
2007	4,4	67,9	10,5	13,4
2008	3,7	62,4	9,2	12,8
2009	3,5	49,6	8,2	14,2
2010	3,3	47,5	8,0	14,5
2011	3,4	43,3	8,3	16,0
2012	3,0	36,7	7,2	16,4
2013	4,4	56,9	10,5	15,5
2014	3,3	39,7	8,7	18,0
2015	2,9	34,4	7,7	18,3
2016	2,9	35,1	8,3	19,1
2017	3,5	42,3	9,6	18,5
2018	3,4	39,7	9,3	18,9

PES – economia de energie primară față de producerea separată a energiei (Primary Energy Savings)

IX.3. ENERGIE TERMICĂ

Activitatea ANRE de emitere a avizelor tehnice privind eficiența energetică în cadrul Programului Termoficare – 2019

Baza legală aplicabilă:

- Hotărârea Guvernului nr. 462/2006 pentru aprobarea programului “Termoficare 2006-2020 căldură și confort” și înființarea Unității de management al proiectului, republicată, cu modificările și completările ulterioare (în continuare HG nr. 462/2006) - de la începutul anului și până la 03.07.2019;
- Ordonanța de urgență nr. 53/2019 privind aprobarea Programului multianual de finanțare a investițiilor pentru modernizarea, reabilitarea, re tehnologizarea și extinderea sau înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților și pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006 (în continuare OUG nr. 53/2019) - de la data de 03.07.2019;
- ORDIN nr. 188/2019 pentru aprobarea Regulamentului de emitere a avizelor tehnice privind eficiența energetică în cadrul Programului multianual de finanțare a investițiilor pentru modernizarea, reabilitarea, re tehnologizarea și extinderea sau înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților.

Activitatea ANRE:

- Pe parcursul anului 2019, Comisia de avizare tehnică și-a desfășurat activitatea în baza deciziilor emise de Vicepreședintele ANRE, Șef al Departamentului de Eficiență Energetică.
- În cursul anului 2019 au fost emise de ANRE următoarele avize tehnice în temeiul HG nr. 462/2006:

Nr. crt.	Beneficiarul avizului tehnic	Denumirea proiectului	Aviz tehnic emis
1.	Primăria Municipiului Oradea	Modernizarea sistemului de termoficare pe str. Libertății, între str. Iosif Vulcan și Parcul Traian	16714/2019
2.	Primăria Municipiului Oradea	Echilibrarea hidraulică a rețelei secundare la nivel de consumator la 23 puncte termice (PT: 101/102, 105, 106, 114, 117, 121, 123, 124, 128, 136, 209, 316, 522, 718, 826, 833, 836, 842, 868, 871, 890, 913, 113)	16738/2019
3.	Primăria Municipiului Oradea	Reabilitarea sistemului de termoficare Magistrala termică M2, pe str. Cicero-Piața Cetății, respectiv renunțarea la PT 806 și PT 810 și alimentarea consumatorilor de la aceste puncte termice prin intermediul unor mini puncte termice	16747/2019
4.	Primăria Municipiului Oradea	Dezafectare PT 850 și alimentarea consumatorilor prin intermediul mini punctelor termice	16792/2019
5.	Primăria Municipiului Oradea	Dezafectare PT 413 și alimentarea consumatorilor prin intermediul mini punctelor termice	16793/2019
6.	Primăria Municipiului Oradea	Dezafectare PT 722 și alimentarea consumatorilor prin intermediul mini punctelor termice	16795/2019
7.	Primăria Municipiului Brașov	Investiție pompe de circulație cu convertizor, rețea de transport Nord	42655/2019
8.	Primăria Municipiului Giurgiu	Rețea termică Bretea de legătură Nord-Centru	57937/2019
9.	Primăria Municipiului Motru	Modernizarea instalației de evacuare a zgurii și cenușii din cazanul CR 0102 din cadrul S.C. UATAA Motru S.A.	58106/2019

Valoarea totală a investițiilor aferentă celor 9 proiecte noi avizate de ANRE în anul 2019 este de 37.206.049,81 lei, iar economia de energie estimată a se obține prin implementarea acestor proiecte este de 2.339,86 tep/an.

Nu s-au soluționat favorabil solicitările de emitere aviz tehnic transmise de Primăria Municipiului Odorheiu Secuiesc și de Primăria Municipiului Galați deoarece acestea nu au răspuns solicitărilor ANRE de corectare/completare/modificare a documentației tehnice, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

- În vederea conformării cu prevederile art. I alin. (32) din OUG nr. 53/2019, conform cărora *“Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei verifică documentația tehnică a proiectului și emite, în condițiile stabilite prin regulament*

aprobat prin ordin al președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, un aviz tehnic privind eficiența energetică care să includă economia de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră estimate a fi obținute prin implementarea proiectelor”, a fost aprobat prin Ordinul ANRE nr. 188/2019 Regulamentul de emitere a avizelor tehnice privind eficiența energetică în cadrul Programului multianual de finanțare a investițiilor pentru modernizarea, reabilitarea, rețehnologizarea și extinderea sau înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților.

- În cursul anului 2019 au fost emise în temeiul OUG nr. 53/2019 următoarele avize de completare a avizelor tehnice emise de ANRE:

Nr. crt.	Beneficiarul avizului tehnic	Denumirea proiectului/Aviz tehnic acordat	Aviz de completare
1.	Consiliul Local al Municipiului Tulcea, UAT Municipiul Tulcea	Reabilitare rețea termoficare agent primar între cartier Vest și CAF 50 Gcal/h - Municipiul Tulcea/Aviz tehnic nr. 60259/2017	95/2019
2.	Primăria Municipiului Brașov	Investiție pompe de circulație cu convertizor, rețea de transport Nord/Aviz tehnic nr. 42655/2019	98/2019
3.	Primăria Municipiului Vatra Dornei	Reabilitarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică a municipiului Vatra Dornei/ Aviz tehnic nr. 53455/2018	101/2019
4.	Primăria Municipiului Sibiu	Reabilitarea rețelelor de distribuție a apei calde menajere și conectarea unităților de învățământ din aria de deservire a CT 6 Hipodrom la sistemul centralizat (la rețeaua ATI)/Aviz tehnic nr. 36023/2018	102/2019

Au fost soluționate favorabil și cererile Primăriei Municipiului Giurgiu de emitere avize de completare, aceste 4 avize fiind emise în anul 2020 și nu a mai fost necesară emiterea avizului de completare solicitat de Primăria Municipiului Iași.

- Nu s-au soluționat favorabil cererile de emitere aviz tehnic pentru 2 proiecte transmise de Primăria Municipiului Giurgiu și Primăria Municipiului Drobeta Turnu Severin deoarece acestea nu au răspuns solicitărilor ANRE de corectare/completare/modificare a documentației tehnice, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.
- Ca urmare a solicitărilor transmise de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrație Publice, ANRE a transmis observații și propuneri privind proiectul de ordin comun pentru aprobarea Regulamentului privind implementarea Programului multianual de finanțare a investițiilor pentru modernizarea, reabilitarea, rețehnologizarea și extinderea sau înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților.
De asemenea, au fost transmise unele amendamente la Legea de aprobare a OUG nr. 53/2019 către Comisia pentru administrație publică și amenajarea teritoriului, Comisia pentru industrii și servicii și către Comisia pentru buget, finanțe și bănci.

Serviciile publice de alimentare cu energie termică în sistem centralizat

În conformitate cu prevederile Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 51/2006), activitățile de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice sunt supuse licențierii, reglementării și controlului ANRE de la data intrării în vigoare a Legii nr. 225/2016 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006.

Totodată, potrivit art. V alin. (4) din Legea nr. 225/2016:

„(4) Până la elaborarea și aprobarea prin ordin al președintelui ANRE a reglementărilor prevăzute de dispozițiile art. 14 din Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, cu modificările ulterioare, sunt aplicabile prevederile din reglementările tehnice și comerciale emise de A.N.R.S.C. în domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică”.

Conform prevederilor art. 8 alin. (3) lit. k) din Legea nr. 51/2006, prețurile/tarifele locale aferente serviciilor de utilități publice sunt aprobate de autoritățile administrației publice locale, în condițiile legii speciale și cu respectarea metodologiilor emise de autoritatea de reglementare competentă.

Conform prevederilor art. 40 alin. (3) din Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006 (Legea specială, aplicabilă în speță), pierderile tehnologice sunt, de asemenea, aprobate de autoritățile administrației publice locale, pe baza documentațiilor de bilanț energetic.

Legea specială prevede în atribuțiile autorității competente ANRSC elaborarea reglementărilor tehnice și comerciale, avizarea prețurilor și tarifelor locale și avizarea documentațiilor de bilanț energetic din domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, până în prezent nefiind modificată/completată în consens cu Legea nr. 51/2006.

Prin urmare, deocamdată nu există prevederi exprese în legislație referitor la:

- atribuția/competența ANRE de avizare a prețurilor/tarifelor locale pentru producerea/transportul/distribuția/furnizarea energiei termice;
- atribuția/competența ANRE de avizare a documentațiilor menționate la Art. 35 alin. (1) lit. e) și la Art. 40 alin. (3) din Legea nr. 325/2006
- atribuția/competența ANRE, în calitate de autoritate de reglementare, în ceea ce privește aprobarea/modificarea reglementărilor tehnice și comerciale din domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, prevăzute de Legea nr. 325/2006.

În aceste condiții, în anul 2019:

- în domeniul serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat au fost aplicabile prevederile din reglementările tehnice și comerciale emise de A.N.R.S.C.;
- la cerere și pentru a susține procesul decizional desfășurat la nivelul autorităților administrației publice locale implicate, ANRE a transmis puncte de vedere de specialitate referitor la solicitările operatorilor de:
 - o stabilire/ajustare/modificare a prețurilor/tarifelor locale aferente serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (inițial punctele de vedere au fost transmise sub forma unor avize interimare);
 - o avizare a documentației de bilanț energetic, în vederea aprobării pierderilor tehnologice de energie termică.

În anul 2019 ANRE a transmis:

- 3 avize interimare, 4 puncte de vedere de specialitate și 11 adrese de completare a documentației cu privire la 18 solicitări ale operatorilor SACET de stabilire/ajustare/modificare a prețurilor/tarifelor locale aferente serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (în baza Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor și tarifelor locale pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică produsă centralizat, exclusiv energia termică produsă în cogenerare, aprobate prin Ordinul ANRSC nr. 66/2007).
- 7 puncte de vedere de specialitate și 4 adrese de completare a documentației cu privire la 11 solicitări ale operatorilor SACET de avizare a documentației de bilanț energetic, în vederea aprobării pierderilor tehnologice de energie termică.

Monitorizarea serviciilor publice de alimentare cu energie termică în sistem centralizat

Deoarece nu exista nicio reglementare emisă de A.N.R.S.C. care să stabilească obligațiile de raportare de către operatorii economici, a datelor de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat (machete, parametri, termene limită și condiții), îndeplinirea obligațiilor de raportare intrate în sarcina ANRE, în calitate de autoritate responsabilă cu reglementarea și controlul activităților de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice era dificilă, necesitând solicitări ad-hoc repetate și conducând la imposibilitatea respectării unor termene impuse.

În aceste condiții, prin Ordinul ANRE nr. 193/01.10.2019, a fost aprobată *Metodologia de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat și a sistemelor de încălzire și/sau răcire urbana* (Metodologia). Conform prevederilor art 17 din Metodologie, datele de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat aferente semestrului I 2019 au fost colectate până la data de 15 noiembrie 2019, urmând a fi sintetizate într-un raport de stare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat pentru anul 2019.

În anul 2019, ANRE a colectat, de la operatorii serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, datele privind prețurile locale de energie termică în semestrul II 2018, acestea fiind sintetizate în raportul publicat pe site astfel:

Nr. crt.	Denumirea operatorului	Localitate	Preț local de furnizare aprobat pe tip de utilizatori, pentru populație (inclusiv TVA)	Preț local de facturare pentru populație (inclusiv TVA)
			[lei/Gcal]	[lei/Gcal]
Zona N-E				
1	THERMOENERGY GROUP Bacău	Bacău	328,49 - RT	216,08
			401,24 - RD	
			442,81 - CT	
2	Modern Calor Botoșani	Botosani	377,16	180,00

3	VEOLIA ENERGIE Iași	Iași	323,00	245,39
4	RAGCL Pașcani	Pașcani	499,80	170,00
5	SERVICII COMUNALE RĂDĂUȚI	Rădăuți	309,98	168,59
6	D.A.D.P. Vatra Dornei	Vatra Dornei	270,00	270,00
7	THERMONET	Suceava	352,24 - RT	240,00
			448,05 RD	
8	CUP BÂRLAD	Bârlad	322,92	190,71
9	TERMPROD SRL Vaslui	Vaslui	560,84	180,00
Zona S-E				
1	RAM Buzau	Buzău	301,38 - RT	297,50
			498,70 - RD	
2	R.A.D.E.T. Constanța	Constanța	427,47	297,50
3	UTILITAI PUBLICE CERNAVODA SRL	Cernavodă	204,32	102,00
4	S.C. Apollo Ecoterm S.R.L.	Medgidia	355,38	224,56
5	SC Goldterm Mangalia SA	Mangalia	458,72	216,87
6	CALORGAL S.A.	Galati	345,80 - RT	203,57
			470,62 - RD	
7	Energoterm SA	Tulcea	474,34	220,00
8	S.C.DUSPI SERV	Panciu	252,39	252,39
9	SC ENET SA	Focsani	394,47 - RT	285,00
			408,37 - RD	
10	Termica Distributie Navodari	Navodari	265,00	226,10
Zona S				
1	TERMO CALOR CONFORT SA Pitesti	Pitești	414,36 - CT zona	191,94 - RT
			346,87 - CT cvartal	230,00 - RD
		Mărăcineni	324,08	191,94
2	D.G.C.L. LEHLIU GARA	Lehliu Gară	471,89	471,89
3	SP CT AFL	Călărași	340,32	204,19
4	TERMOURBAN	Oltenita	423,50	296,45
5	GLOBAL ENERGY PRODUCTION	Giurgiu	299,21 - RT	149.61 - RT
			416,35 - RD	208,18 - RD
6	VEOLIA ENERGIE PRAHOVA SRL	Ploiești	222.49	222,49
7	VEOLIA ENERGIE ROMANIA SA	Otopeni	461,07	107,49

8	SC TERMIC CALOR SERV SRL	Alexandria	342,49	342,49
Zona S-V				
1	SC Termo Craiova SRL	Craiova	262,27 - PT RD 324,24 - CT zona/cvartal	220,50
2	SC UATAA SA	Motru	179,77	155,86
3	S.P.A.E.T.	Dr.Tr Severin	592,00 - RD 510,00 - RT	292,00
4	Soc.CET Govora	Rm.Valcea	271,13	226,58
		Olanesti	505,08	375,08
		Calimanesti	206,22	140,31
Zona V				
1	S.C. CET Hidrocarburi S.A. Arad	Arad	360,49	275,67
2	"COLTERM" SA TIMISOARA	Timișoara	398,48	242,00
3	SOC COMPLEXUL ENERGETIC HUNEDOARA SUC ELECTROCENTRALE DEVA SA	Deva	239,70	174,71
4	S.C. TERMICA BRAD S.A.	Brad	706,46	223,60
Zona N-V				
1	RAT	Cluj-Napoca	455,77 - CT de cvartal 299,59 - CT Gheorgheni 461,60 - CTZ	242,00
2	PAULOWNIA GREENE	Huedin	294,81	294,81
3	TRANSGEX SA	Beiuș	95,53	95,53
4	TERMOFICARE ORADEA SA	Oradea	262,51 - RT 325,33 - RD	248,02 - RT 276,15 - RD
		Sinmartin	309,44	240,00
Zona Centru				
1	S.C. Ecoterm S.A.	Fagaras	290,46	242,55
2	SERVICIUL PUBLIC LOCAL DE TERMOFICARE BRAȘOV	Brașov	539,49 - CT pe baza de GN	198,97

			531,05 (pana la data de 20.11.2018) si 544,35 (incepand cu data de 21.11.2018) - Bepco Nord 1 ,Bepco Nord 2, Bepco Metrom si Bepco Noua	
3	SC GOSCOM SA	Miercurea Ciuc	447,90	250,00
4	ORAȘUL VLĂHIȚA **	Vlăhița	265,00	265,00
5	SC URBANA SA	Sibiu	430,00	265,34
6	TERMO-INTORSURA SRL	Intorsura Buzăului	396,02	332,79
7	S.C. ATT	Sighisoara	379,11	379,11
8	Urban-Locato SRL	Sfantu Gheorghe	427,21	174,78
Bucuresti				
1	RADET	București	400,89	163,03

X. ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR. SOLUȚIONAREA PETIȚIILOR, SOLUȚIONAREA NEÎNȚELEGERILOR PRECONTRACTUALE ȘI A DISPUTELOR. INVESTIGAȚII.

ACTIVITATEA DE SOLUȚIONARE A PLÂNGERILOR ADRESATE DE PĂRȚI INTERESATE

Activitatea de soluționare a petițiilor/neînțelegerilor precontractuale apărute la încheierea contractelor/plângerilor împotriva operatorilor de rețea, formulate de participanții la piața de energie electrică și la piața de gaze naturale transmise la Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), este efectuată prin intermediul Serviciului soluționare plângeri în domeniul energiei electrice (SSPEE) și a Serviciului soluționare plângeri în domeniul gazelor naturale (SSPGN), din cadrul *Direcției Generale Control (DGC)*.

Activitatea de soluționare a petițiilor

Analiza și formularea răspunsurilor cu privire la aspectele prezentate în petiții, se face în conformitate cu prevederile Ordonanței de Guvern nr. 27 din 30 ianuarie 2002 privind *reglementarea activității de soluționare a petițiilor*, cu modificările și completările ulterioare.

Modul de rezolvare a petițiilor a fost diferit, funcție de problemele abordate: de la răspunsuri în scris cuprinzând lămuriri, explicații și referiri la legislația în vigoare, la verificări la fața locului și analize complexe, până la discuții directe cu părțile implicate.

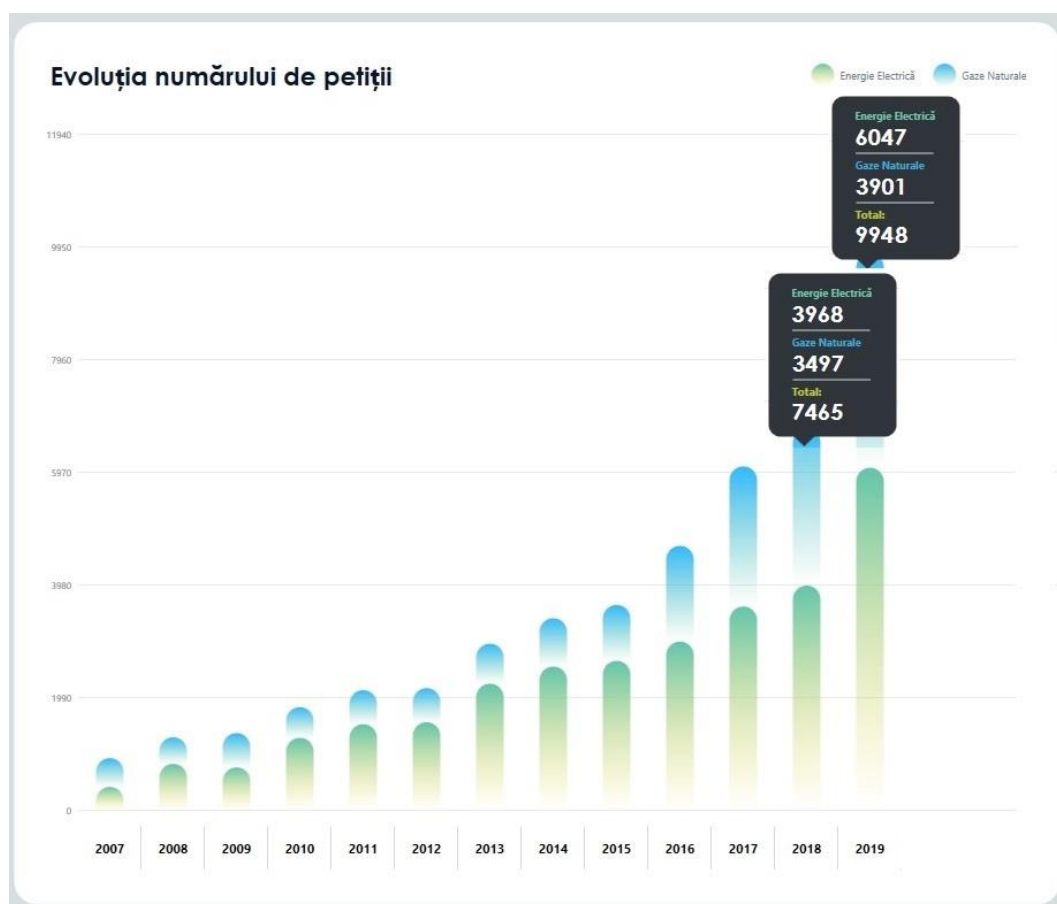
În cazul în care problemele sesizate în petiții s-au referit la nerespectarea unor prevederi legale, de către participanții la piața de energie, ANRE a transmis acestora scrisori de atenționare prin care s-

au stabilit măsuri de conformare față de prevederile legale în vigoare și/sau au fost luate măsurile legale de aplicare a unor sancțiuni contravenționale.

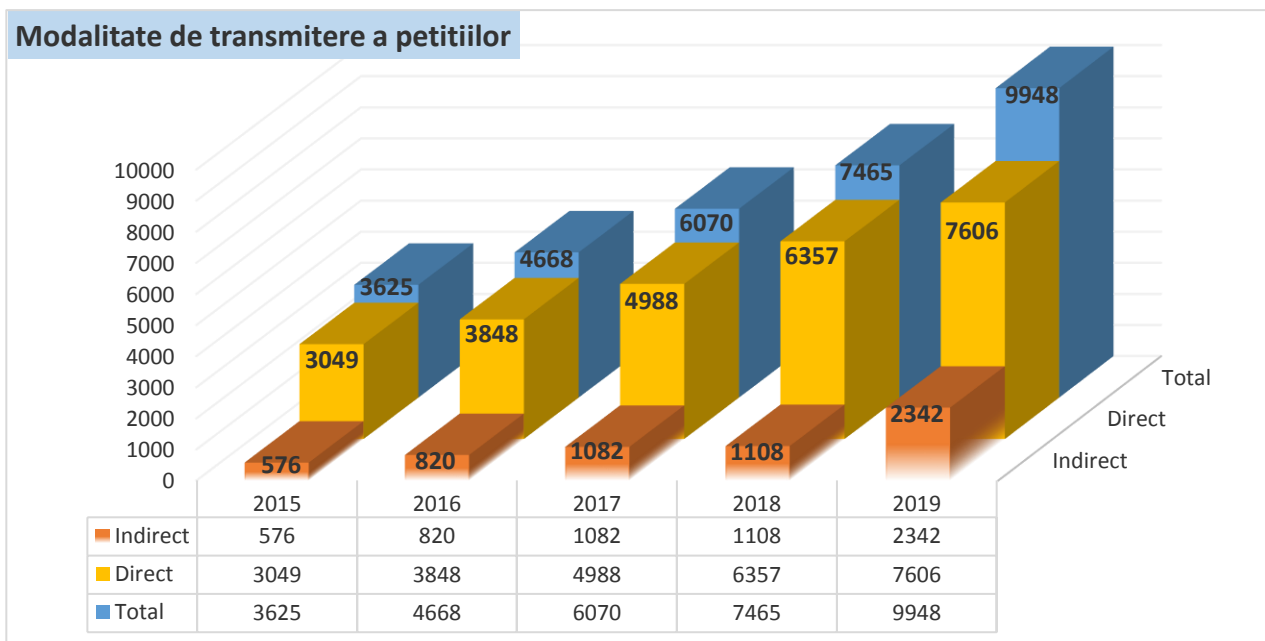
În anul 2019 au fost înregistrate și soluționate un număr de **9948** petiții, formulate de către persoane fizice și juridice beneficiare/solicitanți a serviciilor prestate de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice, gazelor naturale și energiei termice. Din numărul total, în sectorul energiei electrice și termice au fost înregistrate **6047** petiții iar în sectorul gazelor naturale **3901** petiții. Comparativ cu anul 2018, s-a înregistrat o creștere a numărului de petiții cu circa 23%, generată în special de problemele apărute la încheierea și derularea contractelor pe piața concurențială, problemelor privind racordarea la sistemele/rețelele de gaze naturale/energie electrică, precum și de modul în care au fost puse în practică prevederile legislative noi, cum ar fi de exemplu montarea detectoarelor de gaze naturale.

Evoluția numărului de petiții este prezentată în tabelul următor:

Nr crt	Sector / Anul	2015	2016	2017	2018	2019
1	Energie electrică	2639	2979	3597	3968	6047
2	Gaze naturale	986	1689	2473	3497	3901
	Total	3625	4668	6070	7465	9948

Petițiile au fost transmise spre analiză și soluționare pe adresa ANRE în mod direct, în număr de **7606** și în mod indirect, redirectionate prin intermediul altor instituții publice, în număr de **2342**.

Situația petițiilor adresate indirect se prezintă astfel:

SITUAȚIE PETIȚII REDIRECȚIONATE DE ALTE INSTITUȚII PUBLICE CĂTRE ANRE

NR. CRT	INSTITUȚIA	ENERGIE ELECTRICA
1	Administrația Prezidențială/Presedintie	10
2	Guvernul României, SGG	120
3	Parlamentul Romaniei - Camera Deputatilor	6
4	Parlamentul Romaniei - Senat	13
5	Ministere	117
6	Consiliul Concurenței	11
7	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM)	2
8	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC)	1762
9	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC)	113
10	Avocatul poporului	12
11	Inspectoratul General pentru Situatii de Urgenta (ISU)	19
12	Prefecturi, Consilii Județene, Primării	125
13	Altele	32
	Total	2342

Pentru identificarea principalelor probleme care sunt prezentate de petenți, a fost întocmită o clasificare a petițiilor, în vederea identificării prevederilor legislative care sunt necesar a fi modificate, dacă este cazul și îmbunătățirea serviciilor furnizate către clienți, în scopul creșterii satisfacției acestora.

PRINCIPALELE CATEGORII DE PROBLEME IDENTIFICATE ÎN PETIȚIILE SOLUȚIONATE, ÎN SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE

NR. CRT	PRINCIPALELE PROBLEME SEMNALATE	NUMĂR PETIȚII	[%]
1	Facturare energie electrică piata reglementata	1358	22.46%
2	Contractare energie electrică piata libera	548	9.06%
3	Facturare energie electrică piata libera	515	8.52%
4	Calitate tensiune	454	7.51%
5	Schimbare furnizor energie electrică	318	5.26%
6	Contractare energie electrică piata reglementata	238	3.94%
7	Deconectare / Sistare / Reziliere / Debranșare / Preaviz / Reconectare	218	3.61%
8	Continuitate tensiune	204	3.37%
9	Comportament furnizori cu caracter anticoncurențial	190	3.14%
10	Despagubiri receptoare deteriorate, daune	157	2.60%

PRINCIPALELE CATEGORII DE PROBLEME IDENTIFICATE ÎN PETIȚIILE SOLUȚIONATE, ÎN SECTORUL GAZELOR NATURALE

NR. CRT	PRINCIPALELE PROBLEME SEMNALATE	NUMĂR PETIȚII	[%]
1	Racordare la sistem	1406	36%
2	Contractare, facturare, calitate	1182	30,3%
3	Instalații de utilizare (verificari/revizii, detectoare)	882	22,6%
4	Schimbare furnizor	150	3,9%
5	Măsurare	101	2,6%
6	Acces la sistem	51	1,3%

Activitatea de soluționare a neînțelegerilor precontractuale

Prin activitatea specifică desfășurată de SSPEE și SSPGN, în conformitate cu prevederile Ordinului președintelui ANRE nr. 35/2013, este asigurată activitatea de soluționare a neînțelegerilor precontractuale în sectorul energiei electrice și de mediere a neînțelegerilor precontractuale în sectorul gazelor naturale. În anul 2019, a fost înregistrată o singură cerere de soluționare a unor neînțelegeri apărute la încheierea contractelor de furnizare a energiei termice, fiind soluționată conform prevederilor procedurii.

ACTIVITATEA DE CONTROL

Activitatea de control a Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) este efectuată prin intermediul Direcției Control Teritorial (DCT), din cadrul Direcției Generale Control (DGC).

Această activitate a fost desfășurată în baza atribuțiilor stabilite de legislația în vigoare și a fost realizată în conformitate cu programul anual de control, aprobat de președintele ANRE, prin acțiunile de control de tip **inspecție** și, **suplimentar**, prin acțiuni de control de tip **verificare** și **supraveghere**.

În anul **2019**, s-au efectuat un număr **total** de **1652** de acțiuni de control, din care:

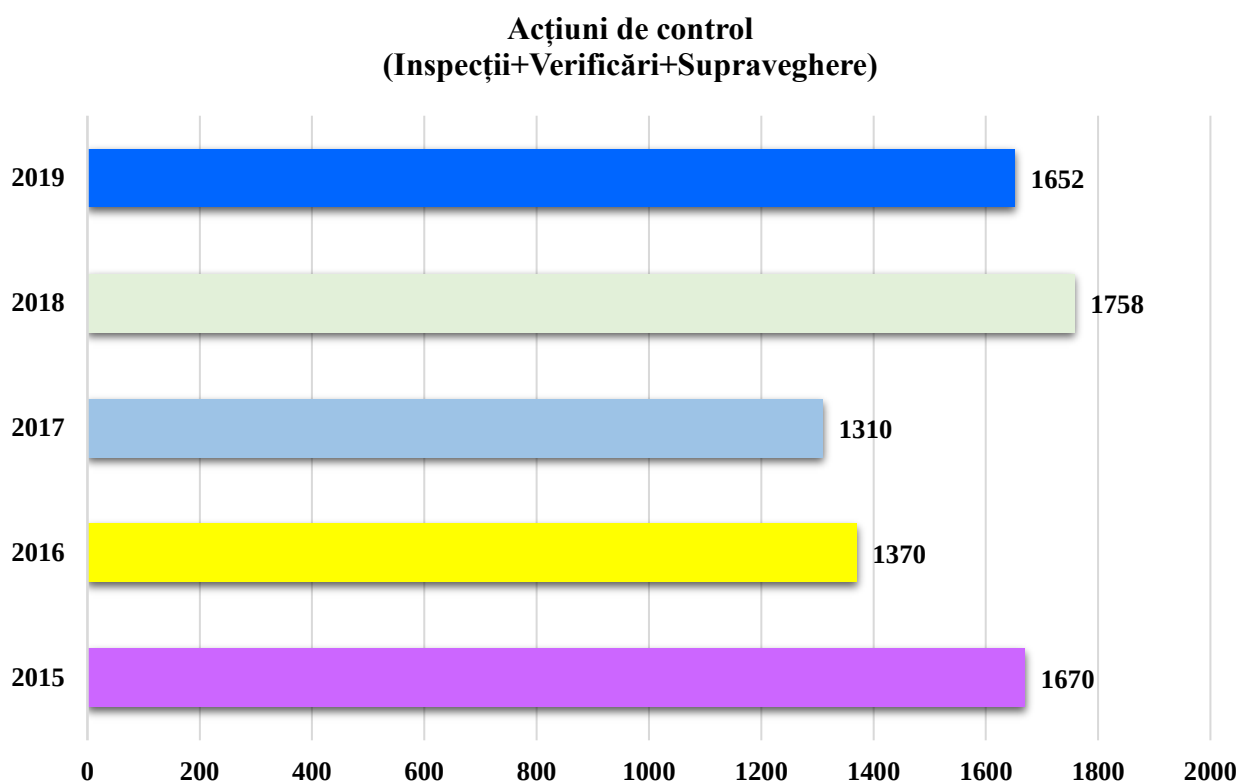
- **505** acțiuni de control de tip **inspecție**, realizate conform **programului anual de control**;
- **192** acțiuni de control de tip **verificare**, efectuate pentru cercetarea/analiza unor sesizări primite de la terți, a unor sesizări din oficiu, precum și a unor solicitări/sesizări primite din partea compartimentelor din cadrul ANRE;
- **955** de acțiuni de control de tip **supraveghere**, efectuate pentru constatarea modului în care persoanele fizice/juridice își îndeplinesc atribuțiile și responsabilitățile legale, instrumentate în mod continuu de către compartimentele din cadrul ANRE, în îndeplinirea atribuțiilor specifice acestora, pe bază de documente, date și informații.

Acțiunile de control au vizat cu preponderență titularii de licențe/autorizații/atestare emise de către ANRE.

Situația acțiunilor de control, pe categorii de operatori economici supuși controlului este redată în tabelul următor:

Tip acțiune de control	Licențiați		Atestați/Autorizați		Eficiență Energetică		Alții
	Energie Electrică	Gaze Naturale	Energie Electrică	Gaze Naturale	Etichetare	Consumatori	
Inspecție 505	40	8	190	151	25	90	1 Energie Termică
Verificare 192	117	52	5	8	-	-	7 Alții EE 3 Acreditați CV
Supraveghere 955	430	404	-	4	-	71	9 Alții EE 34 Acreditați CV 3 Energie Termică
Subtotal	587	464	195	163	25	161	57
Total	1051		358		186		1652

Evoluția numărului total al acțiunilor de control efectuate de către ANRE în ultimii cinci ani este redată în graficul următor:

Tematicile acțiunilor de control, desfășurate la titularii de licențe în domeniul energiei electrice și în domeniul gazelor naturale, au constat în principal în verificarea modului în care au fost respectate dispozițiile legale în vigoare privind:

- responsabilitățile titularilor de licență pentru prestarea serviciului de transport și distribuție a energiei electrice în organizarea activității de mentenanță;
- realizarea obiectivelor activității de mentenanță în domeniul transportului și distribuției a energiei electrice.
- întocmirea / realizarea planurilor de investiții de către participanții la piața de energie electrică;
- asigurarea lucrărilor de mentenanță a obiectivelor aferente Sistemului Energetic Național;
- verificarea asigurării de către utilizatorii rețelei de transport gaze naturale a echilibrării comerciale între cantitățile de gaze naturale introduse în Sistemul Național de Transport (SNT) și cele preluate din SNT de către clienții din portofoliu;
- punerea la dispoziția pieței concurențiale, de către producători, a energiei electrice;
- constituirea stocului minim de gaze naturale de către furnizorii de gaze naturale și operatorul de transport și sistem;
- obligația de tranzacționare a gazelor naturale pe piețele centralizate;
- existența convențiilor bilaterale încheiate de Operatorul Sistemului de Transport al gazelor naturale cu producătorii de gaze naturale;

- obligația producătorilor de gaze naturale de a respecta parametrii tehnologici aferenți punctelor fizice de intrare/ieșire în/din Sistemul Național de Transport al gazelor naturale;
- montarea detectoarelor de gaze naturale;
- obligația de achiziție de certificate verzi;
- obligația constituirii de garanții financiare de către furnizorii de energie;
- indicatorii de performanță stabiliți prin standardele de performanță pentru serviciile de distribuție energiei electrice și a gazelor naturale, pentru activitățile de furnizare a energiei electrice și a gazelor naturale, pentru serviciul de transport și de sistem al energiei electrice și al gazelor naturale;
- actualizarea caracteristicilor tehnice ale sistemelor de distribuție a gazelor naturale;
- activitatea de mentenanță desfășurată de producătorii de energie electrică;
- revânzarea energiei electrice;
- racordarea la rețelele electrice de interes public;
- racordarea la sistemul de distribuție al gazelor naturale;
- accesul la sistemul de distribuție și de transport a gazelor naturale;
- certificarea conformității centralelor electrice fotovoltaice și/sau eoliene;
- concordanța între caracteristicile tehnice existente în teren ale echipamentelor principale care intră în componența centralelor electrice acreditate pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie;
- proiectarea, verificarea, execuția, recepția și punerea în funcțiune a instalațiilor de utilizare a gazelor naturale;
- proiectarea, verificarea, execuția, recepția și punerea în funcțiune a instalațiilor electrice;
- respectarea condițiilor de valabilitate ale atestatelor și autorizațiilor deținute;
- eficiența energetică a marilor consumatori de energie;
- eficiența și etichetarea energetică pentru introducerea pe piață a aparatelor electrocasnice.

În urma acțiunilor de control efectuate, în anul 2019, au fost întocmite 840 procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor (412 în domeniul energiei electrice, 357 în domeniul gazelor naturale, 3 în domeniul energiei termice și 70 în domeniul eficienței energetice) fiind aplicate pentru neregulile constatate un număr de **1601** sancțiuni contravenționale, repartizate astfel:

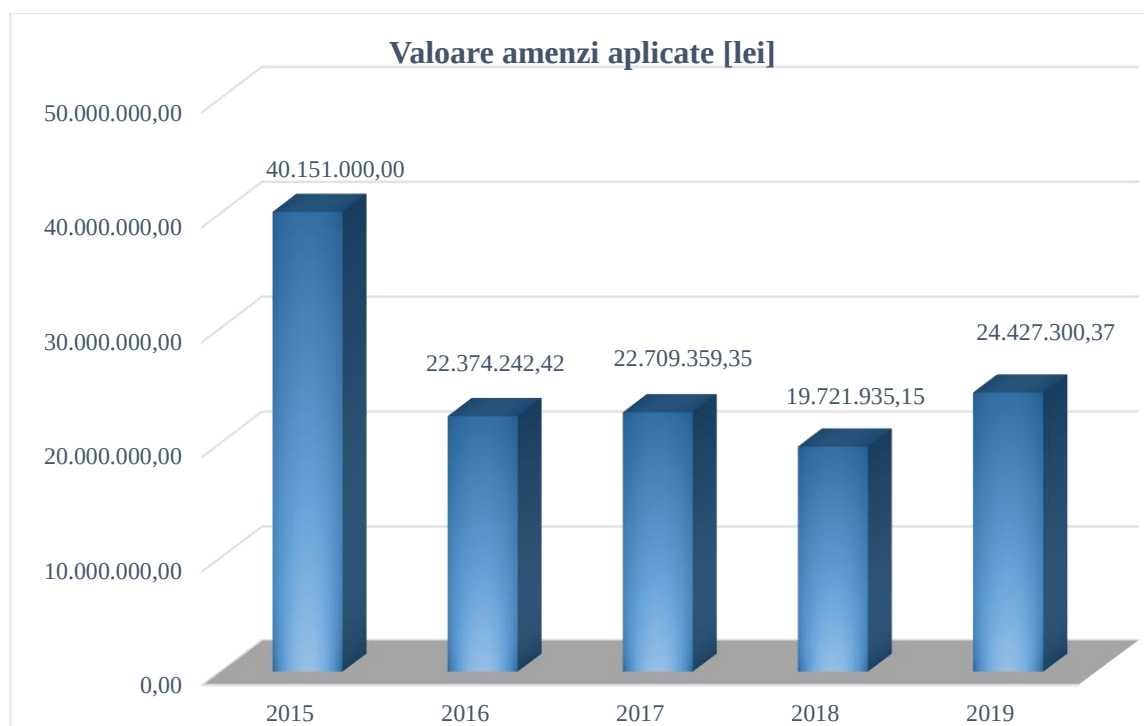
- **943** în domeniul energiei electrice;
- **565** în domeniul gazelor naturale;
- **13** în domeniul energiei termice;
- **80** în domeniul eficienței energetice.

Prin procesele – verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, au fost aplicate amenzi în cuantum total de **24.427.300,37 lei**.

Din totalul de 840 procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, 16 au fost aplicate unor persoane fizice și 824 au fost aplicate agenților economici.

Modul de repartizare a sancțiunilor contravenționale și cuantumul amenzilor aplicate este evidențiat în tabelul de mai jos.

Repartizarea sancțiunilor pe tipuri de operatori economici		
Tip Operator Economic	Nr. total sancțiuni aplicate	Sumă totală amenzi aplicate (lei)
Licențiați EE	901	13.582.018,54
Licențiați GN	508	9.930.164,53
Atestați EE	17	135.000,00
Autorizați GN	55	495.000,00
Acreditați CV	13	0
Energie Termică	13	70.000,00
Eficiență Energetică	80	116.117,30
Alții EE (PF, PFA, Dezvoltatori, OD)	12	79.000,00
Alții GN (PF, PFA, Dezvoltatori, OD)	2	20.000,00
Total	1601	24.427.300,37

Principalele fapte săvârșite de către persoanele supuse acțiunilor de control, pentru care au fost aplicate sancțiuni contravenționale în anul 2018, au constat în nerespectarea prevederilor legale referitoare la:

- obligația utilizatorilor rețelei de transport gaze naturale de a asigura echilibrarea comercială între cantitățile de gaze naturale introduse în Sistemul Național de Transport (SNT) și cele preluate din SNT de către clienții din portofoliu;
- existența convențiilor bilaterale încheiate de Operatorul Sistemului de Transport al gazelor naturale cu producătorii de gaze naturale;

- obligația legală de a asigura exploatarea stațiilor de reglare-măsurare-predare, de preluare a gazelor naturale din conductele de alimentare din amonte, aferente punctelor fizice de intrare în Sistemul Național de Transport al gazelor naturale;
- obligația producătorilor de gaze naturale de a respecta parametri tehnologici aferenți punctelor fizice de intrare/ieșire în/din Sistemul Național de Transport al gazelor naturale;
- facturarea consumului de gaze naturale la clienții finali;
- obligația de a executa lucrările de mentenanță a rețelei electrice de transport;
- obligația de a respecta și de a aplica (a realiza) planul de dezvoltare (investiții) a rețelei electrice de transport;
- activitatea de mentenanță desfășurată de producătorii de energie electrică;
- nerespectarea obligațiilor care revin furnizorilor în procesul de schimbare a furnizorului de energie electrică;
- obligația de achiziție a gazelor naturale pentru clienții finali din portofoliu;
- montarea detectoarelor de gaze naturale;
- obligația de constituire a garanțiilor financiare de furnizorii de energie;
- desfășurarea de activități comerciale fără a deține licență, în conformitate cu legislația în vigoare;
- obligației de achiziție/plată a contravalorii certificatelor verzi neachiziționate de către operatorii economici licențiați în domeniul energiei electrice;
- constituirea de garanții financiare de către furnizorii de energie pentru plata contravalorii serviciului de distribuție a energiei electrice;
- indicatorii de performanță stabiliți prin standardele de performanță pentru serviciile de distribuție energiei electrice și a gazelor naturale, pentru activitățile de furnizare a energiei electrice și a gazelor naturale, pentru serviciul de transport și de sistem al energiei electrice și al gazelor naturale;
- accesul la sistemele de distribuție a gazelor naturale;
- racordarea la rețelele electrice de interes;
- racordarea la sistemul de distribuție al gazelor naturale;
- proiectarea, verificarea, execuția, recepția și punerea în funcțiune a instalațiilor de utilizare a gazelor naturale;
- alimentarea cu energie electrică a clienților finali casnici, utilizând instalațiile electrice realizate pentru racordarea organizării de șantier;
- transmiterea rapoartelor de activitate de către operatorii economici autorizați în domeniul gazelor naturale;
- nerespectarea termenului de depunere a documentațiilor tehnice în vederea obținerii autorizațiilor pentru executarea lucrărilor de racordare la sistemul de distribuție al gazelor naturale;
- proiectarea, verificarea, execuția, recepția și punerea în funcțiune a instalațiilor electrice;
- întocmirea și transmiterea rapoartelor de activitate și de informare a consumatorilor;
- eficiența energetică a marilor consumatori de energie.

Concomitent cu măsurile contravenționale principale mai sus enumerate, DCT a făcut propuneri pentru aplicarea de măsuri complementare, printre care și cea constând în retragerea unei licențe, la un agent economic.

Aspecte privind protecția consumatorilor

Indicatori de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice

Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, (Standard), aprobat prin Ordinul ANRE nr. 6/2017, reglementează calitatea activității de furnizare a energiei electrice stabilind:

- prevederi referitoare la calitatea activității de furnizare;
- indicatori de performanță ce caracterizează calitatea activității de furnizare;
- nivelurile garantate ale indicatorilor de performanță garantați;
- compensațiile pe care furnizorii de ultimă instanță le plătesc clienților finali beneficiari ai serviciului universal, în cazul nerespectării nivelurilor garantate ale indicatorilor de performanță.

Condițiile care trebuie îndeplinite, precum și compensațiile pe care furnizorii de ultimă instanță au obligația să le plătească automat clienților finali beneficiari ai serviciului universal, potrivit prevederilor *Standardului* sunt următoarele:

Nr. crt.	Indicator de performanță*	Nivelul garantat	Compensația în caz de nerealizare a nivelului garantat
0	1	2	3
1.	Termenul de emitere a ofertei de furnizare	15 zile lucrătoare	100 lei, la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de întârziere
2.	Termenul de răspuns la plângerea CF privind factura de energie electrică	5 zile lucrătoare	100 lei la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de întârziere
3.	Termenul de comunicare către OR a solicitării de reluare a furnizării energiei electrice pentru un loc de consum deconectat pentru neplată	4 ore	100 lei, la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere începând cu prima zi de întârziere
4.	Termenul de răspuns la plângerile CF privind deconectarea locurilor de consum pentru neplata facturii de energie electrică	5 zile lucrătoare de la primirea plângerii de către furnizor	100 lei, la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere începând cu prima zi de întârziere
5.	Termenul de soluționare a solicitării de modificare a tarifului reglementat de furnizare/a plângerilor privind schimbarea tarifului reglementat la energia electrică	10 zile lucrătoare	100 lei la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de întârziere

6.	Termenul de răspuns la solicitările/plângerile CF, altele decât cele tratate explicit în standard	15 zile lucrătoare, respectiv 30 zile cu informarea în prealabil a CF în termenul inițial de 15 zile lucrătoare	100 lei la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de întârziere
7.	Termenele prevăzute în Procedura privind acordarea despăgubirilor clienților casnici pentru receptoarele electrocasnice deteriorate ca efect al unor supratensiuni accidentale produse din culpa operatorului de rețea, în vigoare.		100 lei la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de întârziere
8.	Termenul de transmitere către OR a unei solicitări/plângeri referitoare la activitatea și obligațiile OR, respectiv către CF a răspunsului primit de la OR	Ziua lucrătoare imediat următoare, pentru solicitări/plângeri primite de la CF prin poștă electronică sau centru de telefonie.	100 lei la care se adaugă 50 lei pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi de întârziere.
		3 zile lucrătoare, pentru solicitări/plângeri primite de la CF în scris pe hârtie/fax.	
		3 zile lucrătoare pentru comunicarea către CF a răspunsului primit de la OR.	

Conform prevederilor *Standardului* furnizorii de energie electrică au obligația de a urmări un număr de 53 de indicatori, dintre care prezentăm mai jos:

- IP1** - numărul de plângeri privind facturarea (acest indicator cuprinde atât plângerile întemeiate, cât și pe cele neîntemeiate, indiferent dacă au implicat sau nu verificarea datelor măsurate de către operatorul de măsură – OM);
- IP2** - numărul de plângeri întemeiate privind facturarea (acest indicator cuprinde toate plângerile întemeiate, indiferent dacă au implicat sau nu verificarea datelor măsurate de către OM);
- IP3** - numărul de plângeri privind facturarea ce implică verificarea datelor măsurate;
- IP4** - numărul de solicitări/plângeri primite de la clienții finali referitoare la activitatea operatorului de rețea (OR);
- IP5** - numărul de solicitări ale clienților casnici de a primi despăgubiri pentru deteriorarea receptoarelor electrocasnice ca efect al unor supratensiuni accidentale produse în rețeaua electrică a OR;
- IP6** - numărul de compensații acordate ca urmare a nerespectării termenelor prevăzute în Standard;
- IP7** - numărul de compensații plătite clienților finali ca urmare a nerespectării de către OR a indicatorilor de performanță prevăzuți în standardul de performanță pentru serviciul de rețea, în vigoare.

În urma informațiilor transmise de furnizorii de ultimă instanță: CEZ VÂNZARE SA, ELECTRICA FURNIZARE SA, ENEL ENERGIE SA, ENEL ENERGIE MUNTENIA SA și E.ON ENERGIE ROMÂNIA SA, pentru activitatea de furnizare a energiei electrice desfășurată de aceștia la toți clienții lor finali (beneficiari ai serviciului universal, inactivi, ultimă instanță și eligibili) în perioada 01.01.2019 – 31.12.2019 s-au înregistrat următoarele valori ale indicatorilor de performanță precizați mai sus:

IP	TIP CF	CEZ VÂNZARE	ELECTRICA FURNIZARE	ENEL ENERGIE	ENEL ENERGIE MUNTENIA	E.ON ENERGIE ROMÂNIA	TOTAL
IP1	casnic	3.624	10.207	5.699	7.364	8.576	35.470
	noncasnic mic	437	722	1.036	765	1.017	3.977

	noncasnic mare	22	30	81	12	0	145
	total	4.083	10.959	6.816	8.141	9.593	39.592
IP2	casnic	2.027	7.956	3.631	4.655	2.151	20.420
	noncasnic mic	226	496	628	508	373	2.231
	noncasnic mare	5	15	38	7	0	65
	total	2.258	8.467	4.297	5.170	2.524	22.716
IP3	casnic	3.056	6.482	4.275	5.383	4.852	24.048
	noncasnic mic	337	462	861	610	426	2.696
	noncasnic mare	16	21	69	9	0	115
	total	3.409	6.965	5.205	6.002	5.278	26.859
IP4	casnic	45.417	10.669	33.787	36.234	19.555	145.662
	noncasnic mic	1.797	745	4.740	3.828	1.892	13.002
	noncasnic mare	50	58	278	246	0	632
	total	47.264	11.472	38.805	40.308	21.447	159.296
IP5	casnic	482	588	821	944	492	3.327
IP6	casnic	0	0	2.516	5.461	4	7.981
	noncasnic mic	0	0	45	42	0	87
	noncasnic mare	0	0	0	1	0	1
	total	0	0	2.561	5.504	4	8.069
IP7	casnic	2.785	12.067	45.931	5.342	24.083	90.208
	noncasnic mic	1.123	1.101	2.968	452	1.715	7.359
	noncasnic mare	221	244	88	20	89	662
	total	4.129	13.412	48.987	5.814	25.887	98.229

Se observă din tabel că cel mai mare număr de compensații plătite clienților finali se regăsește la furnizorii de energie electrică din grupul ENEL respectiv ENEL ENERGIE SA și ENEL ENERGIE MUNTENIA SA.

În ceea ce privește situația indicatorilor de performanță realizați de furnizorii de energie electrică care au încheiate contracte de furnizare cu clienții finali pe piața concurențială, precizăm că au fost analizate informațiile primite de la 52 de furnizori care au avut clienți finali pe tot parcursul anului 2019. Valorile realizate de furnizori au fost centralizate și sunt prezentate mai jos :

	Valori IP realizați de furnizorii concurențiali în anul 2019			
	casnic	noncasnic mic	noncasnic mare	total
IP1	5.139	384	99	5.622
IP2	2.235	184	54	2.473
IP3	2.185	215	42	2.442
IP4	8.509	433	331	9.273
IP5	111	nu se aplică	nu se aplică	111
IP6	3	0	0	3
IP7	3.206	1.835	1.233	6.274

Precizăm totodată că în conformitate cu prevederile legale compensațiile se plătesc de către furnizorii de ultimă instanță clienților finali beneficiari ai serviciului universal în mod automat clienților casnici și clienților finali noncasnici mici și la cererea scrisă în cazul clienților finali noncasnici mari.

În cazul contractelor de furnizare a energiei electrice încheiate pe piața concurențială compensațiile se plătesc de către furnizori conform clauzelor acestora.

Indicatorii de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice reprezintă expresia cantitativă și calitativă a activității unui furnizor de energie electrică în raport cu clienții pe care îi deservește, cu care se află în proces de contractare sau cu care relaționează pentru oferirea de informații, oferte-tip sau pentru gestionarea reclamațiilor, precum și a modului de intermediere a relației cu operatorul de rețea, furnizorul reprezentând, în majoritatea cazurilor, unica interfață fizică și contractuală între aceste două părți: clientul și operatorul de rețea, cu excepția cazurilor prevăzute de cadrul legal și de reglementare în vigoare, în care clientul alege să încheie direct contractul de rețea cu operatorul de rețea.

Indicatori de performanță pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale

Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale (denumit în continuare *Standard*), aprobat prin Ordinul ANRE nr. 37/2007, reglementează calitatea activității de furnizare a gazelor naturale, stabilind:

- indicatori de performanță ce caracterizează calitatea activității de furnizare;
- nivelurile minime ale indicatorilor de performanță garanțați;
- compensațiile pe care furnizorii de gaze naturale le plătesc clienților finali în cazul nerespectării nivelurilor indicatorilor de performanță garanțați.

Indicatorii de performanță garanțați, condițiile care trebuie îndeplinite, precum și compensațiile pe care furnizorii de gaze naturale au obligația să le plătească automat solicitanților clienților finali, potrivit prevederilor *Standardului* sunt următoarele:

Nr. crt.	Indicatorul de performanță garantat	Penalități	
1.	IPG1 - Contractarea gazelor naturale	Depășirea termenului de 15 zile de la data primirii solicitării	30 lei
		fiecare zi suplimentară	5 lei
2.	IPG2 - Solicități privind facturile	Depășirea termenului de 15 zile de la data primirii solicitării	30 lei
		fiecare zi suplimentară	5 lei
3.	IPG3 - Calitatea gazelor naturale	Depășirea termenului de 15 zile de la data primirii solicitării	50 lei
		fiecare zi suplimentară	10 lei
4.	IPG4 - Solicități privind măsurarea	Depășirea termenului de 30 de zile de la data primirii solicitării	30 lei
		fiecare zi suplimentară	5 lei
5.	IPG5 Penalități datorate pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată ale furnizorului	Depășirea termenului de 20 de zile de la data la care obligațiile furnizorului au devenit scadente	150 lei

ANRE a urmărit realizarea indicatorilor de performanță garanțați – IPG pe baza raportărilor furnizorilor de gaze naturale, în perioada 01.01.2019 – 31.12.2019 înregistrându-se un număr total de 576.379 de solicitări ale clienților finali, conform tabelului următor:

Indicatorul de performanță garantat	Număr de solicitări primite		Numărul solicitărilor rezolvate în termenele impuse prin IPG		Număr de solicitanți/clienți finali cărora li s-au plătit penalități		Cuantumul penalităților achitate (lei)	
	casnic	noncasnic	casnic	noncasnic	casnic	noncasnic	casnic	noncasnic
IPG1 -Contractarea gazelor naturale	411.040	74.058	411.036	74.058	4	0	530	0
IPG2 -Solicitări privind facturile	70.114	14.535	69.436	14.449	678	86	373.775	43.660
IPG3 -Calitatea gazelor naturale	118	35	118	35	0	0	0	0
IPG4 -Solicitări privind măsurarea	5.684	792	5.684	792	0	0	0	0
IPG5 -Penalități datorate pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată ale furnizorului	3	0	0	0	3	0	450	0
Total	486.959	89.420	486.274	89.334	685	86	374.755	43.660

Din analiza informațiilor transmise de către furnizorii de gaze naturale, s-a constatat faptul că, pentru nerespectarea indicatorilor de performanță garantați, în anul 2019, furnizorii de gaze naturale au plătit penalități la 685 clienți casnici și 86 clienți noncasnici, în valoare totală de 418.415 lei, după cum urmează:

- pentru nerespectarea IPG 1 – *Contractarea gazelor naturale*, au fost plătite penalități la 4 clienți casnici, în valoare totală de 530 lei;
- pentru nerespectarea IPG 2 - *Solicitări privind facturile*, au fost plătite penalități la 678 clienți casnici și 86 clienți noncasnici, în valoare totală de 417.435 lei;
- pentru nerespectarea IPG 5 – *Penalități datorate pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată ale furnizorului*, au fost plătite penalități la 3 clienți casnici în valoare de 450 lei.

Gradul de îndeplinire de către furnizorii de gaze naturale a indicatorilor de performanță garantați în anul 2019, defalcat pe clienți casnici și clienți noncasnici, este ilustrat în tabelul următor:

Indicatorul de performanță garantat - IPG	Gradul de îndeplinire a indicatorilor de performanță garantați %	
	clienți casnici	clienți noncasnici
IPG1 -Contractarea gazelor naturale	99,999	100,000
IPG2 -Solicitări privind facturile	99,033	99,408
IPG3 -Calitatea gazelor naturale	100,000	100,000
IPG4 -Solicitări privind măsurarea	100,000	100,000

IPG5-Penalități datorate pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată ale furnizorului	0,000	-
Total	99,859	99,904

Indicatorii de performanță pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale reprezintă expresia cantitativă și calitativă a activității unui furnizor de gaze naturale în raport cu clienții finali pe care îi deservește, cu care se află în proces de contractare sau cu care relaționează pentru oferirea de informații, oferte-tip sau pentru gestionarea reclamațiilor, precum și a modului de intermediere a relației cu operatorul de sistem.

COMPARATOARE DE OFERTE-TIP

ANRE a dezvoltat și îmbunătățit un instrument prin care clienții finali pot compara ofertele-tip de furnizare a energiei electrice și a gazelor naturale din România, sub forma unor aplicații web interactive, una pe energie electrică și una pe gaze naturale, ce pot fi accesate în cadrul site-ului ANRE.

Totodată, în anul 2019, ANRE a realizat o suită de aplicații mobile care transpun cele două Comparatoare în aplicații accesibile gratuit pentru dispozitivele mobile care dețin sisteme de operare IOS și Android.

Comparator al ofertelor – tip de furnizare a energiei electrice

Ordinul ANRE nr. 189/07.11.2018 privind obligația de informare a clienților finali prin intermediul aplicației informatice „Comparator al ofertelor – tip de furnizare a energiei electrice” a introdus obligația pentru toți furnizorii de energie electrică care desfășoară activitate de furnizare a energiei electrice la clienții finali de a introduce în baza de date a Comparatorului ofertele - tip publicate pe paginile proprii de internet.

În anul 2019, Comparatorul a fost accesat de un număr de 107.810 utilizatori dintre care 79.895 utilizatori unici, care au petrecut în cadrul acestei aplicații un timp mediu de 3 minute și 6 secunde. Pe parcursul anului 2019 ANRE a urmărit respectarea prevederilor ordinului ANRE nr. 189/2018 prin monitorizarea ofertelor-tip introduse în aplicație de către furnizorii de energie electrică. Monitorizarea a avut în vedere și respectarea de către furnizori a prevederilor art. 63 din Regulamentul de furnizare a energiei electrice, aprobat prin ordinul ANRE nr. 64/2014, referitoare la ofertele - tip.

Astfel, au fost efectuate 4 campanii de monitorizare în perioadele: 28.03-04.04.2019, 23.05-30.05.2019, 17.09-24.09.2019 și 12.12-18.12.2019, pe parcursul fiecărei campanii au fost monitorizați 77 furnizori care desfășoară activitate de furnizare a energiei electrice la clienții finali.

În procesul de monitorizare ANRE a urmărit:

- valabilitatea ofertelor - tip pe pagina de internet a furnizorului;
- valabilitatea ofertelor – tip introduse în baza de date a aplicației;

- existența ofertelor - tip pe pagina de internet a furnizorului;
- introducerea în baza de date a aplicației a ofertelor - tip publicate pe pagina de internet a furnizorului;
- asigurarea de către furnizori a ofertelor - tip cel puțin pentru clienții casnici și clienții finali noncasnici mici;
- accesul la pagina de internet a furnizorilor.

ANRE a transmis prin poșta electronică informări asupra monitorizării, furnizorilor la care au fost constatate neconformități, cu solicitarea ca aceștia să asigure conformitatea ofertelor - tip cu reglementările în vigoare.

Comparator al ofertelor-tip de furnizare a gazelor naturale

"Comparator oferte-tip de furnizare a gazelor naturale" poate fi accesat în cadrul site-ului ANRE, folosind link-ul <http://www.anre.ro/ro/info-consumatori/comparator-oferte-tip-de-furnizare-a-gn> sau din aplicația "ANRE" disponibilă gratuit în magazinele online de aplicații App Store și Google Play. Această aplicație web interactivă este implementată ca urmare a prevederilor art. 5 din Ordinul ANRE nr. 106/2014 privind modalitățile de informare a clienților finali de către furnizorii de gaze naturale cu privire la condițiile comerciale de furnizare a gazelor, care a creat premisele necesare pentru ca Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei să realizeze și să pună la dispoziția persoanelor interesate un instrument independent și necomercial care să permită compararea prețurilor de furnizare și a condițiilor oferite de furnizorii de gaze naturale, înainte de a alege un anume furnizor sau o anume ofertă-tip.

Potrivit acestui act normativ, toți furnizorii de gaze naturale care elaborează și publică prin mijloace proprii oferte-tip, au obligația să introducă informații referitoare la acestea și în baza de date a acestei aplicații. Totodată, furnizorii au obligația să introducă în această bază de date orice nouă ofertă-tip și orice modificare a ofertelor-tip existente în termen de 5 zile lucrătoare de la data lansării sau a modificării acesteia.

Utilizarea Comparatorului este intuitivă și se face foarte simplu, în doar doi pași: utilizatorii aleg criteriile de selecție și primesc o listă cu ofertele-tip. Dintre toate ofertele-tip introduse de furnizori în baza de date, Comparatorul le afișează pe acelea care respectă criteriile introduse de utilizator și le ordonează în ordinea crescătoare a prețului de furnizare a gazelor naturale aferent fiecărei oferte-tip. În momentul afișării rezultatelor utilizatorii pot afla și alte detalii relevante despre oferte, respectiv câteva condiții asociate ofertei-tip (termenul de plată, modalitatea de transmitere a facturii, durata contractului și informații privind garanțiile solicitate, după caz), precum și perioada de valabilitate a ofertei-tip. Suplimentar, utilizatorul are posibilitatea introducerii unor date pentru comparare, respectiv prețul de furnizare din contractul actual și consumul anual, situație este efectuată o comparație cu costurile sale actuale.

În anul 2019, Comparatorul pus la dispoziția clienților pe pagina de internet a ANRE a fost accesat de un număr de 50.244 utilizatori, care au petrecut un timp mediu de aprox. 3 minute în cadrul acestuia. Din aceștia, aproximativ 95% din utilizatori au fost din România, iar restul de 5% din afara

țării, din care amintim 1,57% din Germania, 0,74% din Marea Britanie, 0,38% din Franța, 0,29% din Italia și 0,27% din SUA.

Pe parcursul anului 2019, ANRE a urmărit respectarea prevederilor Ordinului ANRE nr. 106/2014, prin monitorizarea ofertelor-tip introduse în aplicație de către 93 de furnizori de gaze naturale. În procesul de monitorizare, ANRE a urmărit:

- asigurarea de către furnizori a ofertelor - tip cel puțin pentru clienții finali (casnici și noncasnici) cu un consum anual de gaze naturale mai mic sau egal cu 28.000 MWh;
- valabilitatea ofertelor - tip pe pagina de internet a furnizorului;
- valabilitatea ofertelor – tip introduse în baza de date a aplicației;
- introducerea în baza de date a aplicației a ofertelor - tip publicate pe pagina de internet a furnizorului;
- respectarea setului minim de informații, pe care trebuie să le conțină o ofertă-tip.

În cazul în care au fost constatate neconformități, au fost transmise informări furnizorilor respectivi, cu solicitarea ca aceștia să asigure conformitatea ofertelor - tip cu reglementările în vigoare.

INVESTIGAȚII

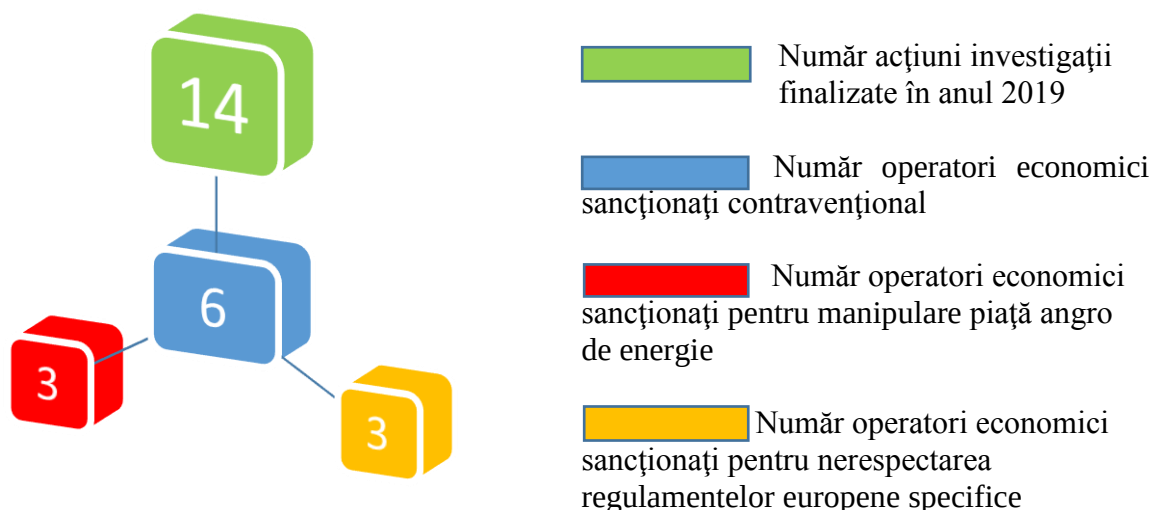
Activitatea de investigații se desfășoară în baza prevederilor art. 9, alin. (1) lit. y) și lit. z) precum și ale art. 10 alin. (1) lit. b) și alin. (6) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007, privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale prevederilor art. 84 și art. 183 din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 (Lege)*, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2019, Serviciul Investigații din cadrul ANRE a finalizat un număr de 14 investigații la producătorii și furnizorii de energie electrică și gaze naturale, titulari de licență, care desfășoară activități pe piața angro de energie, 8 dintre acestea fiind declanșate în anul 2018. Scopul investigațiilor efectuate de ANRE constă în verificarea respectării de către participanții la piața angro de energie a prevederilor *Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (REMIT)*, precum și a altor regulamente europene specifice.

Urmare a celor 14 acțiuni de investigație finalizate, ANRE a sancționat contravențional 6 participanți la piața angro de energie, pentru domeniul energie electrică, cu amenzi în cuantum total de 4.400.000 lei. Acești operatori economici au fost sancționați pentru încălcarea următoarelor prevederi:

- a) art. 5 din REMIT; operatorii economici au efectuat pe piața angro de energie electrică, tranzacții calificate ca „*manipulare de piață*”, acestea fiind de natură a oferi indicații false sau înșelătoare privind „*oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro*”, conform prevederilor art. 2 pct. 2 lit. a) subpct. (i) din actul normativ antemenționat; astfel de tranzacții contribuie la majorarea prețului suportat de clientul final, care este astfel prejudiciat;
- b) art. 15 din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009, coroborate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 543/2013 al Comisiei din 14 iunie

2013; operatorii economici nu au respectat obligația de publica și transmite în timp util informațiile privilegiate datorate cererilor operative de retragere din exploatare a echipamentelor energetice, creînd dezechilibru la nivelul funcționării Sistemului Energetic Național, fiind afectate rezervele necesare funcționării acestuia în condiții de siguranță și inducând riscul ca să nu poată fi asigurate cantitățile de energie necesare furnizorilor de energie electrică pentru clienții finali.

În prezent, contravențiile constatate de către ANRE, datorate încălcării prevederilor art. 5 din *REMIT*, conform căruia “*Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței pe piețele angro de energie*”, precum și a prevederilor regulamentelor europene, se sancționează pentru domeniul energiei electrice, conform prevederilor art. 93 alin. (2) pct. 2. lit. c) din *Lege*, cu amendă de la 20.000 lei până la 400.000 lei, respectiv pentru sectorul gazelor naturale, conform prevederilor art. 195 alin. (1) pct. 2. lit. d) din același act normativ, cu amendă de la 100.000 lei până la 500.000 lei.

Având în vedere și constatările rezultate în urma acțiunilor realizate de Serviciul Investigații, precum și ținând cont de:

- necesitatea protejării consumatorilor finali și garantarea unor prețuri accesibile la energie prin interzicerea unor comportamente care subminează integritatea pieței energiei,
- prevederile normelor aplicabile la nivel european, care interzic practicile abuzive care afectează piețele angro de energie,
- faptul că, abuzul de piață influențează adesea atât prețurile angro ale energiei electrice și gazelor naturale, cât și prețurile cu amănuntul suportate de consumatori și de microîntreprinderi,
- necesitatea aplicării unor măsuri adecvate pentru eliminarea politicilor sau a măsurilor care ar putea contribui la restricționarea formării prețurilor angro, sau, dacă nu este posibil, pentru atenuarea impactului politicii sau a măsurii respective asupra comportamentului de ofertare pe piața angro,
- necesitatea aplicării unor măsuri pentru eliminarea comportamentului unei persoane, sau al mai multor persoane care acționează în mod concertat, pentru a-și asigura o poziție dominantă

asupra ofertei sau cererii unui produs energetic angro, având drept efect stabilirea directă sau indirectă a prețului sau crearea altor condiții de tranzacționare inechitabile.

Serviciul Investigații a propus modificarea și completarea *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 16 iulie 2012, cu modificările și completările ulterioare, în sensul eficientizării prevederilor acesteia referitoare la contravențiile și sancțiunile aplicate participanților la piața angro de energie.

De asemenea, Serviciul Investigații a declanșat în anul 2019 alte 6 investigații care, în prezent, sunt în curs de finalizare.

XI. SECRETARIAT GENERAL

COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

În decursul anului 2019 ANRE a continuat menținerea și dezvoltarea relațiilor bilaterale optime și a comunicării corespunzătoare cu instituțiile Uniunii Europene și organismele naționale care coordonează transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar. Scopul acestor activități l-a constituit participarea la procesul decizional european, consolidarea responsabilității democratice și implementarea strategiei uniunii energetice care să garanteze, din punctul de vedere al reglementatorului, o energie accesibilă, suportabilă, sigură, competitivă și durabilă. Totodată, s-a urmărit reprezentarea corespunzătoare a instituției în cadrul structurilor naționale și a grupurilor/atelierelor de lucru organizate la nivel european, în domeniul energiei, pentru realizarea cadrului de reglementare necesar unei tranziții energetice optime, cu implicarea tuturor sectoarelor economice și sociale în vederea realizării, până în 2050, a neutralității climatice.

În contextul exprimării unor solicitări de către comunitatea energetică internațională au fost inițiate și purtate discuții ample, inclusiv în cadrul unor vizite de lucru organizate în plan bilateral și multilateral, în special în țările vecine, care au vizat atât analiza și soluționarea unor probleme comune cât și întreprinderea unor programe de asistență tehnică în domeniul reglementării sectorului energetic.

ANRE a asigurat menținerea și dezvoltarea unor legături permanente cu reglementatorii naționali din domeniu, în scopul susținerii cooperării bilaterale și multilaterale, a schimbului de informații și bune practici în domeniul reglementării piețelor de energie electrică și de gaze naturale, de armonizare a legislației naționale în conformitate cu evoluția acquis-ului comunitar și de reconfigurare a piețelor de energie în concordanță cu prevederile legislative cuprinse în cadrul pachetului legislativ al Comisiei Europene „Energie curată pentru toți europenii”.

ANRE a continuat să-și exercite mandatul de membru cu drepturi depline al Consiliului Reglementatorilor Europeni din Domeniul Energiei - CEER și al Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei – ACER, participând, prin

reprezentanții săi, la adunările generale ale CEER, la grupurile de lucru constituite în cadrul CEER și ACER, la reuniunile Consiliului Autorităților de Reglementare (BoR) din cadrul ACER, la adunările generale CEER, la elaborarea documentelor propuse pentru planul de activități al CEER și ACER pentru anul 2020 și/sau perioada următoare. ANRE are reprezentanți și în Comisia de apel a ACER – organism cu rol în rezolvarea disputelor la nivel european.

În contextul exercitării președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene de către România, ANRE a organizat și găzduit în perioada 15-16 mai 2019, la București, Adunarea Generală a Consiliului Reglementatorilor Europeni din domeniul Energiei – GA CEER, întâlnirea Forumului Reglementatorilor Europeni – ERF și reuniunea Consiliului Autorităților de Reglementare -BoR ACER. Cele trei evenimente au făcut parte din manifestările prilejuite de exercitarea preluării mandatului președinției României la Consiliul Uniunii Europene, aprobate de Guvernul României și coordonate de Ministerul Afacerilor Externe. La lucrările Adunării Generale au participat reprezentanți ai autorităților de reglementare cu statut de membri sau/și observatori, președinți ai autorităților naționale de reglementare din statele membre CEER, vicepreședinți sau împuterniciți ai acestora, membrii secretariatului general CEER de la Bruxelles și președinții grupurilor de lucru din cadrul CEER. La lucrările întâlnirii ERF au participat reprezentanți ai autorităților de reglementare cu statut de membri sau/și observatori, președintele ACER, membrii secretariatului ACER, președintele grupului de lucru Electricity Working Group – EWG ACER. La reuniunea Consiliului Autorităților de Reglementare BoR ACER, au participat reprezentanții de drept ai autorităților de reglementare cu statut de membri sau/și observatori, președinți ai autorităților naționale de reglementare din statele membre CEER, vicepreședinți sau împuterniciți ai acestora, directorul ACER însoțit de conducătorii unor compartimente funcționale și consultanți ai ACER, membrii secretariatului de la Lubljana și Bruxelles, precum și președinții grupurilor de lucru din cadrul ACER.

Conform prevederilor legislative în vigoare, ANRE a elaborat și transmis raportările naționale cu privire la evoluția pieței naționale de energie electrică și gaze naturale și liberalizarea sectorului în conformitate cu cerințele Directivelor 72/2009/CE și 73/2009/CE, cu prevederile legislației naționale și recomandărilor CEER & ACER, contribuind la realizarea raportului de monitorizare al ACER privind evoluția piețelor de energie prin furnizarea de date și elaborarea capitolului privind gestionarea plângerilor din cadrul volumului dedicat consumatorilor. Totodată, ANRE a contribuit la realizarea documentelor ACER și CEER (metodologii, decizii, rapoarte, opinii, recomandări), furnizând informații privind evoluțiile la nivel național în domeniul reglementării.

ANRE a continuat, în anul 2019, dezvoltarea relațiilor de cooperare instituțională cu Agenția de Reglementare a Energiei din Azerbaidjan – AERA. În luna iunie, ANRE a primit, la București, vizita delegației reglementatorului azer, sub conducerea președintelui acestuia, ca urmare a invitației lansate cu ocazia participării, în anul 2018, la workshop-ul „Key Focus Activities on Energy Regulation”. Workshop-ul a fost organizat la solicitarea AERA, prin intermediul Ambasadei României la Baku, în scopul transferului de expertiză și bune practici, prin prezentarea experienței ANRE cu privire la reglementarea, dezvoltarea și funcționarea pieței de energie din România.

În contextul cooperării internaționale, ANRE și ANRE Moldova, pe baza Protocolului de colaborare existent, au semnat, în septembrie 2019, *Programul de cooperare și asistență* în vederea consolidării dialogului și a dezvoltării eficiente a schimbului de experiență. Astfel, în luna octombrie, ANRE a primit la București vizita delegației ANRE Moldova, ocazie cu care s-au purtat discuții asupra aspectelor tehnice privind reglementările din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale.

În luna octombrie 2019, delegația ANRE s-a deplasat la Sofia, pentru a continua, conform Protocolului de colaborare semnat cu autoritatea de reglementare din Bulgaria – EWRC, activitatea de cooperare prin schimbul de experiență și bune practici atât în ceea ce privește implementarea și aplicarea reglementărilor europene, cât și în activitatea curentă de reglementare din sectorul energiei electrice și sectorul gazelor naturale.

În cadrul corespondenței purtată prin intermediul Ambasadei României cu Comisia pentru Energie (Malaysia) a fost acceptată preliminar ideea de colaborare între cele două autorități de reglementare și a fost agreat un proiect de Memorandum de Înțelegere, pentru a explora potențialul de informații, oportunitatea unor întâlniri, posibilul schimb de experiență/experti.

Opiniile, activitățile desfășurate și preocupările ANRE au fost prezentate pe plan extern cu ocazia participării la reuniuni internaționale, seminarii și conferințe pe teme de interes profesional.

TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

BUGETUL ANRE – SURSE DE FINANȚARE ȘI EXECUȚIE BUGETARĂ

Situațiile financiare la data de 31.12.2019 au fost întocmite pe modelele aprobate prin:

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 79/2010 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2009.*
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 629/2009 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2009.*
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 82/ 2016 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2015, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.917/2005, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice;*
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr.1998/09.04.2019 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale și a unor raportări financiare lunare ale instituțiilor publice în anul 2019, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice.*

Situațiile financiare au fost întocmite după bilanța de verificare a conturilor sintetice la data de 31 decembrie 2019 pusă de acord cu bilanțele de verificare ale conturilor analitice și în urma analizei soldurilor conturilor contabile. Inventarierea anuală a patrimoniului s-a desfășurat în perioada 01.10-

31.10.2019 și a avut ca scop principal stabilirea situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor, precum și a bunurilor și valorilor deținute cu orice titlu. Conform procesului verbal de inventariere nr.101775/22.11.2019 au fost constatate plusuri în gestiune care au fost înregistrate în contabilitate la valoarea de piață stabilită de comisia numită în acest scop.

1. ANALIZA POSTURILOR BILANȚIERE

Bilanțul contabil la 31.12.2019 ca document de sinteză a elementelor patrimoniale de activ și de pasiv, prezintă următoarea structură:

DENUMIREA INDICATORILOR	Sold la 31.12.2019 (lei)
I. Active necurente, din care :	19.313.028
1. Active fixe necorporale	907.267
2. Active fixe corporale	4.426.144
3. Terenuri și clădiri	13.979.617
II. Active curente, din care :	615.025.702
1. Stocuri	2.259.610
2. Creanțe curente	7.812.945
3. Creanțe bugetare	420.541
4. Disponibilități bănești	604.411.528
5. Cheltuieli în avans	121.078
A. TOTAL ACTIVE (I+II)	634.338.730
III. Datorii necurente	28.812
IV. Datorii curente, din care :	16.224.581
1. Datorii comerciale și avansuri	1.637.514
2. Datorii către buget	8.949.808
3. Salariile angajaților	4.518.321
4. Datorii din operațiuni cu fonduri externe	1.118.938
B. TOTAL DATORII (III+IV)	16.253.393
ACTIVE NETE (A-B)	618.085.337
V. Capitaluri proprii, din care :	618.085.337
1. Rezerve și fonduri	10.296.639
2. Rezultat reportat	62.228.115
3. Rezultat patrimonial al perioadei de raportare - excedent	545.560.583

I. Active necurente

Active fixe necorporale

Finanțarea cheltuielilor de capital ale ANRE se asigură integral din venituri proprii.

În bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2019 au fost prevăzute cheltuielile de capital în sumă de **7.093.985 lei**, din care active necorporale **1.627.645 lei**.

Active fixe corporale

Sunt evidențiate în contabilitate pe conturile din grupa 21 după cum urmează:

- 211 terenuri și amenajări la terenuri,
- 212 construcții,
- 213 instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații,

- 214 mobilier, aparatura birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale.

Activele fixe sunt prezentate în bilanț la valoarea netă, respectiv la valoarea de intrare mai puțin ajustările cumulate aferente amortizării.

Elemente de active	Valoare contabilă				Amortizare				Valoare netă
	Sold la 01.01.2019	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2019	Sold la 01.01.2019	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2019	
	1	2	3	4=1+2-3	5	6	7	8=5+6-7	9=4-8
Alte imobilizări necorporale	5.278.554	510.224	435.606	5.353.172	4.482.642	4.881.511	4.918.248	4.445.905	907.267
Construcții domeniul privat	7.037.749	2.869.578	522.160	9.385.167	390.012	138.297	522.160	6.149	9.379.018
Instalații tehnice, mijloace de transport	4.698.529	3.358.570	223.998	7.833.101	4.370.949	382.302	223.999	4.529.252	3.303.849
Mobilier, birotică, echipamente de protecție	1.548.151	984.149	35.255	2.497.045	1.129.331	280.674	35.255	1.374.750	1.122.295
TOTAL	18.562.983	7.722.521	1.217.019	25.068.485	10.372.934	5.682.784	5.699.662	10.356.056	14.712.429

Modificări în structura activelor necorporale și corporale amortizabile

-lei-

Elemente de activ	Valoare contabilă (lei)			
	Sold la 01.01.2019	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2019
	1	2	3	4=1+2-3
Terenuri	625.500	302.232	0	927.732
Construcții din domeniul public	2.173.600	1.499.267	0	3.672.867
TOTAL	2.799.100	1.801.499	0	4.600.599

Structura activelor necorporale și corporale neamortizabile

Activele fixe corporale și necorporale sunt prezentate în bilanț la valoarea netă contabilă obținută prin deducerea amortizării cumulate din valoarea de inventar.

La data de 31.12.2019 valoarea netă contabilă a activelor fixe este de **19.313.028 lei**.

II. Active curente

Stocurile sunt bunuri materiale destinate să fie utilizate la prima lor utilizare, alcătuite din materiale consumabile, rechizite și alte bunuri necesare desfășurării activității instituției.

Evaluarea la intrare a stocurilor se realizează la costul de achiziție, care cuprinde prețul de cumpărare, inclusiv taxele de import și celelalte taxe de cumpărare nerecuperabile, costurile de transport și de manipulare și alte costuri accesorii de achiziție imputabile direct, cu excepția rabaturilor, risturnurilor și remiselor primite de la furnizori.

Evaluarea la ieșire a stocurilor se realizează conform metodei FIFO ‘primul intrat - primul ieșit’.

Bunurile ieșite din gestiune se evaluează la costul de achiziție al primei intrări (lot), pe măsura epuizării lotului, stocurile ieșite se evaluează la costul de achiziție al lotului următor, în ordine cronologică.

În sfera stocurilor se includ și materialele de natura obiectelor de inventar, bunuri cu o valoare mai mică decât limita prevăzută de lege pentru a fi considerate imobilizări corporale, sau cu durata mai mică de un an, indiferent de valoarea lor. Evidența materialelor de natura obiectelor de inventar se ține pe două conturi : materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (cont 303 01) și materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (cont 303 02).

Înregistrarea trecerii pe cheltuieli a consumului acestora se realizează la momentul în care sunt date în consum, cu excepția materialelor de natura obiectelor de inventar al căror cost se recunoaște în momentul scoaterii din folosință al acestora.

La data de 31.12.2019 ANRE înregistrează stocuri în valoare de **2.259.610 lei**, având următoarea componență:

-lei-

	Sold la 01.01.2019	Intrări	Ieșiri	Sold la 31.12.2019
Combustibili (cont 30202)	4.165	164.335	163.283	5.217
Piese de schimb(cont 30204)	0	4.345	4.171	174
Alte materiale consumabile (cont 30208)	138.100	310.036	309.955	138.181
Total cont 302	142.265	478.716	477.409	143.572
Cont 303				
Materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (cont 303 01)	4.795	461.994	466.401	388
Materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (cont 303 02)	1.814.790	1.513.641	1.212.781	2.115.650
Total cont 303	1.819.585	1.975.635	1.679.182	2.116.038
Total stocuri	1.961.850	2.454.351	2.156.591	2.259.610

Creanțe curente aflate în sold la sfârșitul perioadei de raportare sunt în valoare de **8.233.486 lei** și reprezintă:

Creanțe din operațiuni comerciale, avansuri	7.812.945
Creanțe bugetare	420.541

Soldul contului 411 *Clienți* în valoare de **14.432.404** lei reprezintă creanțele neîncasate aferente obiectului de activitate al ANRE, respectiv facturi tarife și contribuții emise operatorilor economici, cu termen de încasare sub un an.

Soldul creditor al contului 491 *Ajustări pentru deprecierea creanțelor* în valoare de **6.705.444** lei, reprezintă creanțe cu probabilitate scăzută de încasare de la operatorii economici în litigiu și în insolvență.

Soldul contului 461 01 01 *Debitori sub 1 an – creanțe comerciale* este în valoare de **81.174 lei** și reprezintă dobânzi și penalități pentru nerespectarea clauzelor contractuale, pentru recuperarea cărora ANRE a formulat acțiune în instanță ce face obiectul Dosarului nr.5488/300/2019.

Soldul contului 461 01 09 *Debitori sub 1 an – alte creanțe* în valoare de **4.811 lei** reprezintă sume ce urmează a fi încasate în baza angajamentului de plată.

Soldul contului 461 01 02 04 *Debitori sub 1 an* este în valoare de **420.541 lei** și reprezintă sume ce urmează a fi încasate de la Casa de Asigurări de Sănătate București.

Analiza creanțelor reflectate în conturile de creanțe comerciale și avansuri

Potrivit contabilității de angajamente, înregistrarea în contabilitate a creanțelor se efectuează în momentul constatării drepturilor reprezentate de obiectul de activitate al instituției, respectiv din tarife percepute pentru acordarea de licențe, autorizații și atestări, pentru prestări de servicii, precum și din contribuțiile operatorilor economici din sectorul energiei, gazelor naturale și eficienței energetice sau din fonduri acordate de organisme internaționale.

Prezentăm mai jos situația creanțelor comerciale:

- lei-

Creante	Sold la 01.01.2019	Creanțe constatate	Creanțe încasate	Stingeri prin alte căi	Sold la 31.12.2019
0	1	2	3	4	5
Clienți cu vechime sub 1 an	304.338	652.144.570	648.713.697	0	3.735.211
Clienți incerti sau în litigiu	14.103.753	2.824.609	6.150.601	80.568	10.697.193
Creanțe comerciale	81.174	0	0	0	81.174
Ajustări pentru deprecierea creanțelor	0	-6.705.444	0	0	-6.705.444
Total creanțe	14.489.265	648.263.735	654.864.298	80.568	7.808.134

Creanțele comerciale și avansurile sunt în valoare de **7.808.134 lei** și corespund cu soldurile conturilor de clienți la data de 31.12.2019.

Pentru clienții incerti sau în litigiu au fost constituite provizioane pentru deprecierea creanțelor în valoare de 6.705.444 lei.

Disponibilități bănești și alte valori

Disponibilitățile bănești existente în sold la sfârșitul perioadei de raportare sunt în valoare de **604.411.528 lei**, după cum urmează :

-lei-

Conturi de trezorerie, din care :	604.382.716
- Cont disponibil garanții de participare la licitații	41.395
- Disponibil din fonduri externe	681.805
- Disponibil al instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii	603.659.516
Disponibil la bănci comerciale din care:	28.812
- Disponibil din fonduri cu destinație specială (garanții getionare)	28.812
Total disponibilități	604.411.528

Așa cum rezultă din prezentarea analitică a sumelor existente în conturile deschise la trezorerie și la instituțiile de credit pe numele ANRE, la data de 31.12.2019 disponibilitățile bănești sunt în valoare de **604.411.528 lei**.

Cheltuieli înregistrate în avans

La data de 31.12.2019 soldul contului 471 *Cheltuieli înregistrate în avans* în valoare de **121.078 lei** din care:

- 27.973 lei asigurări anuale RCA și Casco plătite de instituție pentru autoturismele din dotare, care în perioada următoare vor fi înregistrate treptat pe cheltuiala aferentă ;
- 93.105 lei taxă membru CEER.

III. Datorii necurente reprezintă sume ce urmează a fi plătite după o perioadă mai mare de 1 an. La data de 31.12.2019 ANRE înregistrează datorii necurente în valoare de **28.812 lei** reprezentând garanțiile gestionare constituite conform Legii nr. 29/1969 prin reținerea lunară din salariu de la salariații care au ca atribuții principale de serviciu primirea, păstrarea și eliberarea de bunuri aflate în administrarea, folosința sau deținerea instituției.

Menționăm că ANRE nu are *Datorii contingente*, prin urmare nu au fost înregistrate sume pe debitul sau creditul contului în afara bilanțului 8082.

IV. Datorii curente

ANRE înregistrează la 31.12.2019 datorii curente în valoare de **16.224.581 lei**, din care:

- **datorii către furnizorii** de bunuri și servicii sunt în valoare de **456.442 lei** reprezentând obligațiile neachitate de ANRE pentru bunurile achiziționate, lucrările executate și serviciile prestate, care au fost înregistrat în evidența contabilă prin intermediul contului 401 “Furnizori”.
- ANRE înregistrează în soldul contul 419 “**Clienți - creditori**” suma de **1.139.677 lei** reprezentând sume plătite în avans de către diverși agenți economici, sume pentru care, ulterior, vor fi întocmite facturi sau vor fi restituite în cazul în care depășesc valoarea obligațiilor agenților economici reglementați de autoritate.
- soldul contului 462 “*Creditori* “ în valoare de **41.395 lei** reprezintă contravaloarea garanțiilor de participare la licitație.
- **datoria către bugete** în valoare de **8.949.808 lei** cuprinde:
 - ✓ contribuțiile salariaților către bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale aferente fondului de salarii pe luna decembrie 2019, respectiv CAS, CASS precum și contribuția asiguratorie pentru muncă datorată de angajator în sumă de **2.861.313 lei**;
 - ✓ impozitul pe venituri din salarii în valoare de **500.044 lei**;
 - ✓ taxe și vărsăminte asimilate în sumă de **24.877 lei**;
 - ✓ alte datorii față de buget în valoare de **5.563.574 lei**.
- **salariile angajaților** în valoare de **4.404.295 lei** reprezintă drepturi salariale și alte rețineri aferente lunii decembrie 2019 care vor fi achitate în data de 10 ianuarie 2020.

- ANRE înregistrează în soldul contului 450 06 “*Sume avansate de Comisia Europeană /alți donatori-Fonduri externe nerambursabile postaderare*” suma de **1.118.938 lei**, reprezentând sume primite de la finanțatorii externi pentru derularea programelor finanțate integral din fonduri externe nerambursabile. Menționăm că sumele aferente programelor comunitare finanțate în perioada 2007-2013 din rândul 15, coloana 2, anexa 20 au fost tranferate la rândul 31, coloana 2, programe comunitare finanțate în perioada 2014-2020. soldul creditor la începutul perioadei în valoare de (80.389 lei), din anexa 20 a rd 31, se datorează împrumuturilor între programele INTAS și ODISEE, din “*Sume avansate de Comisia Europeană /alți donatori-Fonduri externe nerambursabile postaderare*”.

Menționăm că la data de 31 decembrie 2019 ANRE nu înregistrează plăți restante.

V. Capitaluri proprii

Rezerve și fonduri

Conform situației financiare la data de 31.12.2019 rezervele și fondurile sunt în valoare de **10.296.639 lei**, din care:

- rezervele din reevaluare în sumă de **5.696.040 lei**, reprezentând valoarea rezultată din reevaluarea activelor fixe corporale;
- fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului în valoare de **3.672.867 lei**, reprezentând clădirea dată în administrarea instituției;
- fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul privat al statului, în valoare de **927.732 lei**, reprezentând terenul clădirii din domeniul privat care nu se supune amortizării.

Rezultatul reportat – soldul creditor al contului 117 la data de 31.12.2019 este în valoare de **62.228.115 lei** și reprezintă excedentul patrimonial al exercițiilor bugetare precedente.

Rezultatul patrimonial al perioadei de raportare

La data 31.12.2019 contul 121 “*Rezultatul patrimonial*” prezintă sold creditor și exprimă excedentul patrimonial în valoare **545.560.583 lei**.

2. CREȘTERI SEMNIFICATIVE ALE SUMELOR RAPORTATE ÎN BILANȚ

În conformitate cu prevederile OMFP nr. 629/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2009, vă prezentăm explicațiile privind creșterile/ descreșterile semnificative ale sumelor raportate în bilanțul încheiat la finele anului 2019 comparativ cu începutul anului la următorii indicatori:

La începutul anului 2019 **Creanțele comerciale și avansurile** raportate la **rândul 22** din bilanț au fost în valoare de **14.489.265 lei**, iar la finele lunii decembrie 2019 au înregistrat un nivel de **7.808.134 lei**. Descreșterea se datorează faptului că la finalul anului 2019 au fost evidențiate în contabilitate ajustări pentru deprecierea creanțelor aflate în litigiu.

Din datele prezentate în bilanț la **rândul 61 Datorii comerciale și avansuri** se constată faptul că ANRE înregistrează la finele lunii decembrie 2019 o descreștere semnificativă a acestora comparativ cu nivelul înregistrat la începutul anului. Ca urmare a modificării OUG 114/2018 au fost efectuate

corecții asupra veniturilor datorate de operatorii economici, urmând ca sumele încasate în avans și evidențiate în contul 419 *Clienți creditori* să fie restituite.

Sumele datorate de ANRE la bugetul asigurărilor sociale, evidențiate în bilanț pe **rândul 63.1 Contribuțiile sociale** sunt mai mari decât cele datorate la începutul anului ca urmare a creșterii numărului de salariați precum și a indexării salariilor începând cu 01.08.2019.

Din datele prezentate în bilanț la **rândul 72 Salariile angajaților** se constată faptul că ANRE înregistrează la finele lunii decembrie 2019 o creștere față de soldul de la începutul anului, ca urmare a creșterii numărului de salariați precum și a indexării salariilor începând cu 01.08.2019.

3. CONTUL DE REZULTAT PATRIMONIAL

În contul de rezultat patrimonial la data de 31.12.2019 se înregistrează un excedent **în valoare de 545.560.583 lei** care a rezultat prin deducerea cheltuielilor din venituri.

Veniturile din activitatea operațională realizate în perioada ianuarie – decembrie 2019 sunt în valoare de **652.318.251 lei**.

Cheltuielile aferente activității operaționale în perioada ianuarie – decembrie 2019 sunt în valoare **106.789.757 lei**.

Veniturile din activitatea financiară realizate în perioada ianuarie - decembrie 2019 sunt în valoare de **48.434 lei**.

Cheltuielile financiare în perioada ianuarie – decembrie 2019 sunt în valoare **de 16.345 lei**.

4. EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

Din contul de execuție al bugetului de venituri și cheltuieli al ANRE încheiat la 31 decembrie 2019 rezultă următoarele:

1. **încasările realizate** sunt în valoare de **651.669.381 lei**.

2. **plățile nete** efectuate sunt în valoare de **102.478.736 lei**.

Nu s-au efectuat plăți direct din încasări și nu s-a schimbat destinația legală între finanțare și decontarea legal condiționată a cheltuielilor bugetaroate angajamentele bugetare au fost supuse controlului financiar preventiv înainte de a produce consecințe sau a fi decontate ca plăți bugetare. Acest fapt presupune că s-a efectuat verificarea sistematică a proiectelor de operațiuni pentru legalitate, regularitate și încadrare în limita creditelor bugetare. Cheltuielile efectuate au avut la bază documente justificative, legal întocmite, aprobate și controlate ori confirmate prin competențe legale. Execuția de casă a bugetului s-a făcut prin decontarea, confirmarea și plata angajamentelor prin Trezoreria publică. Contabilitatea ANRE a asigurat înregistrarea plăților de casă și a cheltuielilor efective, pe subdiviziunile clasificăției bugetare, potrivit bugetului aprobat.

Răspunderea pentru concordanța datelor transmise pe suport electronic și cele raportate în format letric în situațiile financiare la 31.12.2019 revine ordonatorului principal de credite.

5. ORGANIZAREA EVIDENȚEI ANGAJAMENTELOR BUGETARE

Evidența angajamentelor bugetare și legale este ținută în cadrul serviciului financiar contabilitate, în conformitate cu Ordinul 1.792/2002 al Ministerului Economiei și Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare.

Evidența angajamentelor bugetare și legale deschise pentru fiecare subdiviziune a bugetului aprobat, oferă informații după cum urmează :

- în contul 8060 «**Credite bugetare aprobate**» s-au înregistrat creditele aprobate pentru efectuarea cheltuielilor aprobate prin buget, cu defalcare pe trimestre, pentru fiecare titlu, articol și alineat de cheltuieli;
- în contul 8066 «**Angajamente bugetare**» s-au înregistrat sumele rezervate în vederea efectuării unor cheltuieli, în limita prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli aprobat ;
- în contul 8067 «**Angajamente legale**» s-au înregistrat sumele aferente drepturilor salariale ale personalului și obligațiilor aferente, angajamente legale individuale aferente bunurilor și serviciilor, încheiate cu furnizori și alți creditori, în limita creditelor bugetare aprobate.

Pe baza datelor furnizate din evidența analitică a prevederilor bugetului aprobat și al angajamentelor bugetare și legale, s-a întocmit «Situația privind execuția cheltuielilor bugetare angajate», pe titluri de cheltuieli, articole și alineate.

ACHIZIȚII PUBLICE ȘI IT

În conformitate cu prevederile legale stipulate în H.G. nr. 395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice cu modificările și completările ulterioare, Serviciul Achiziții Publice este compartimentul intern specializat în domeniul achizițiilor, acesta fiind organizat în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din H.G. nr. 395/2016 cu modificările și completările ulterioare.

În cursul anului 2019 în cadrul Serviciul Achiziții Publice au fost realizate următoarele activități principale:

1. Întocmirea Programului Anual al Achizițiilor Publice/2019 pe baza referatelor de necesitate întocmite de compartimentele beneficiare din ANRE, coroborat cu Bugetul de Venituri și Cheltuieli și a Listei de investiții aprobate pentru anul 2019;
2. Atribuirea unui număr de 430 contracte/comenzi de achiziție publică de produse/servicii, astfel:
3. Organizarea unui număr de 8 proceduri de achiziție publică, din care:
 - 3.1. o procedură de licitație deschisă online pentru Sistem de virtualizare (server și aplicație);
 - 3.2. un număr 6 (șase) proceduri simplificate online finalizate: contract de servicii de curățenie, contract de servicii de furnizare de informații de tip Call Center, contract de furnizare calculatoare, laptopuri licențe, contract de furnizare Laborator Forensic, contract de furnizare Dezvoltare rețea informatică, contract servicii de asigurări voluntare de sănătate
 - 3.3. am inițiat și finalizat procedura de achiziție prin norme procedurale interne, pentru atribuirea contractului de prestări de servicii de pază.

Serviciul IT asigură buna funcționare a sistemului informatic al ANRE, alcătuit din infrastructura de procesare și de comunicații, aplicațiile software și bazele de date necesare desfășurării activității instituției.

Conform strategiei de digitalizare a ANRE, în anul 2019 au fost implementate mai multe proiecte importante prin care s-a urmărit securitatea informațiilor din sistemele ANRE, obținerea unor resurse suficiente de computing pentru acomodarea integrării sistemelor software din autoritate dar și reducerea costurilor și eliminarea riscurilor privind operațiunile de mentenanță pentru parcul de servere existent.

Este important de punctat că în anul 2019 a fost implementat cu succes proiectul ”Virtualizare (Servere și aplicații)”, cel mai ambițios și amplu proiect IT derulat până în prezent în ANRE, proiect prin care s-a realizat:

- Implementarea unui mediu VMware Enterprise integrat complet în infrastructură IT existentă a autorității și migrarea a peste 25 servere fizice către mediul virtual;
- Actualizarea serverului de management al identității (de la Microsoft AD 2003 la Microsoft AD 2019);
- Schimbarea platformei de e-mail (de la Sendmail 2010 la Microsoft Exchange în cloud).

ASPECTE JURIDICE: GESTIONAREA DOSARELOR ÎN INSTANȚĂ, ORDINE ȘI DECIZII ALE ANRE

Pe parcursul anului 2019, ca urmare a pachetului legislativ adoptat la nivel european și a dinamicii constante a sectorului, activitatea de reglementare a ANRE s-a intensificat substanțial, în exercitarea atribuțiilor și competențelor statuate expres prin OUG nr. 33/2007 fiind adoptate numeroase acte normative aplicabile piețelor de energie electrică, energie termică și gaze naturale. Totodată, în baza prerogativelor prevăzute de lege, ANRE a emis și acte administrative cu caracter individual, care vizează, spre exemplu emiterea/modificarea/retragerea de licențe, autorizații și atestate, aprobarea prețurilor și tarifelor aplicabile de operatorii economici, aplicarea schemei de sprijin de tip bonus și sistemului de promovare prin certificate verzi etc.

Din perspectiva legislației europene, este de remarcat că *Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică și Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE* au un impact semnificativ asupra legislației naționale. În acest context, ANRE a inițiat un amplu proces de revizuire a legislației secundare, cu multiple valențe, pentru a consolida un cadru de reglementare adecvat, funcțional și predictibil, atât pentru operatorii economici, cât și pentru consumatori, a căror protecție este cu precădere vizată de dispozițiile actelor europene în cauză.

Pentru a facilita implementarea, la nivel național, a legislației europene actuale, în cursul anului 2019 ANRE a întreprins demersuri concrete în vederea modificării cu celeritate a cadrului național de reglementare în domeniul energetic, în acord cu schimbările instituite la nivel european.

Concret, în cadrul ANRE a fost desemnată o Comisie constituită din experți ai autorității, la lucrările acesteia participând și specialiști din cadrul ministerului de resort. Având în vedere că pachetul legislativ european a instituit schimbări majore în sector, statuând numeroase elemente de noutate cu impact asupra legislației naționale în vigoare, activitatea desfășurată în acest sens a angrenat atât experți ai autorității din mai multe compartimente de specialitate, cât și factorii de conducere/decizie ai ANRE.

Rezultatul colaborării interinstituționale rezidă într-un Proiect de modificare și completare a Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cuprinzând propuneri punctuale în acord cu dispozițiile regulamentelor europene, corelativ cu introducerea unor prevederi care să asigure implementarea elementelor de noutate în materie.

De asemenea, în vederea facilitării asanării cadrului legal intern în termenele impuse de regulamentele respective, la nivelul autorității au fost analizate și inventariate actele de legislație secundară aflate în sfera proprie de competență posibil a fi afectate de legislația europeană în vigoare. Astfel, conform cerințelor imperative instituite prin Regulamentul (UE) 2019/943, ANRE a elaborat un set de acțiuni și reguli generale care stau la baza cadrului de reglementare specific, concretizate prin emiterea unui act de legislație secundară având ca obiect eliminarea și/sau atenuarea impactului unor măsuri sau politici care pot contribui la restricționarea formării prețurilor pe piața angro de energie electrică. Prin măsurile instituite s-a asigurat funcționarea pieței de energie din România în concordanță cu cadrul de reglementare al Uniunii Europene în privința formării libere a prețurilor pe piața angro de energie, cu efecte benefice asupra concurenței și lichidității acestei piețe. Suplimentar acestor acțiuni, în anul 2019 ANRE a procedat, totodată, la revizuirea substanțială a metodologiilor de tarificare și de stabilire a prețurilor aplicabile în sectorul energiei electrice și a gazelor naturale, acestea fiind adaptate corespunzător dinamicii și realității actuale a pieței.

În plus, ca urmare a intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2018 *privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene*, prin care a fost stabilit procentul contribuției bănești anuale percepute de la titularii de licență, instituindu-se în sarcina autorității obligația de a elabora reglementări privind calculul și încasarea acestui procent, ANRE a reconfigurat fundamental reglementările relevante în domeniu.

De asemenea, în sfera priorităților autorității se regăsește în continuare obiectivul privind uniformizarea reglementărilor ANRE, prin implementarea unei abordări unitare a domeniilor de activitate din sfera de competență a acesteia.

În concret, în considerarea prerogativelor de aprobare a reglementărilor în sectorul energiei electrice, termice și al gazelor naturale, la nivelul anului 2019 au avut loc 59 de ședințe ale Comitetului de reglementare, fiind emis un număr de 251 de ordine ale președintelui ANRE, publicate în Monitorul Oficial al României, conform **Anexei 1**, în creștere față de cele publicate în cursul anului 2018.

Referitor la situația gestionării dosarelor în instanță: în cursul anului 2019 s-au derulat 318 cauze din care:

Dosare de contencios în curs - 218

Dosare de contencios soluționate definitiv favorabil ANRE - 76

Dosare de contencios soluționate nefavorabil - 2

Dosare de contravențional în curs - 100

Dosare de contravențional soluționate favorabil ANRE - 63

Dosare de contravențional soluționate nefavorabil - 9

MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

Formarea profesională continuă, componentă de bază a managementului resurselor umane, cu puternic impact asupra creșterii calității rezultatelor obținute în activitate și a îndeplinirii cu profesionalism a obiectivelor specifice, a constituit un deziderat în cadrul ANRE și în anul 2019. Astfel, a fost asigurată participarea salariaților ANRE la programe de formare profesională organizate de Consiliul Reglementatorilor Europeni din Domeniul Energiei (CEER) pe teme specifice REMIT privind aspectele de bază ale activității de reglementare în energie, pentru salariații angajați în cursul anului, dar și pe teme privind implemenarea prevederilor Regulamentului REMIT, monitorizarea pieței angro și cu amănuntul de energie electrică și gaze naturale, implementarea codurilor și liniilor directe europene de rețea sau punerea în aplicare a Regulamentului UE 1227/2011 - integritatea și transparența pieței angro de energie.

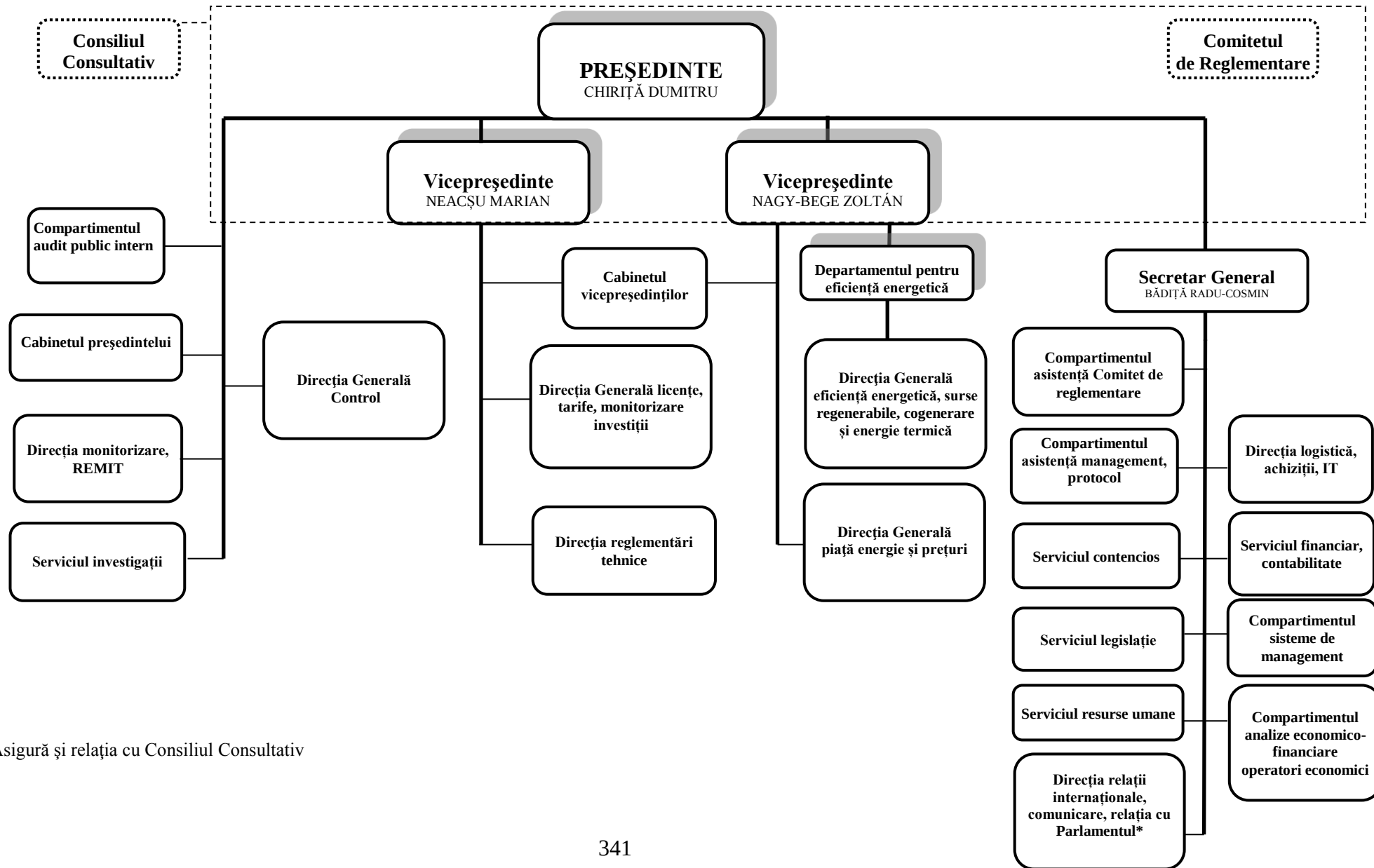
În cursul anului 2019, au fost organizate 26 concursuri în vederea asigurării de personal de specialitate pentru îndeplinirea obiectivelor specifice stabilite la nivelul compartimentelor, în urma cărora s-au efectuat 15 de angajări.

De asemenea, au fost organizate cinci concursuri prin care au fost promovați în funcții de conducere salariați din cadrul ANRE.

Totodată, prin examen au fost promovați în funcții de execuție superioare cinci salariați, ca urmare a îndeplinirii condițiilor de expertiză, probate în activitatea desfășurată sau ca urmare a completării studiilor de specialitate.

Salariați cu atribuții în procesul de implementare a strategiei naționale anticorupție au participat la programe de formare profesională cu teme specifice, respectiv: *anticorupție și integritate, prevenire și combatere corupție*, programe care au vizat măsuri de prevenire, descoperire și sancționare a corupției la nivel național și comunitar, măsuri preventive în materia infracțiunilor de corupție și de fraudă, identificarea activităților vulnerabile la corupție și a factorilor de risc aferenți, necesitatea implementării sistemelor de control intern antifraudă, etică și integritate, evidențierea faptelor producătoare de prejudicii care nu intră în sfera faptelor de corupție, în principal aspecte privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020.

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ a Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei
 Număr posturi aprobate: 350 (exclusiv membrii Comitetului de Reglementare)

INFORMAREA CONSUMATORILOR

Creșterea capacității de comunicare în scopul consolidării poziției instituției ca sursă de informații credibilă, sigură și transparentă cu privire la drepturile consumatorilor de energie prevăzute în legislația europeană, națională și în reglementările emise a reprezentat și în cursul anului 2019 obiectivul principal al activității de comunicare, iar informarea promptă a opiniei publice și partenerilor de dialog cu privire la realizările în domeniul protecției consumatorilor și la acțiunile întreprinse în vederea responsabilizării operatorilor economici în sectorul energiei a constituit o componentă esențială a acestei activități.

Astfel, activitatea de informare în anul de referință s-a concentrat, în principal, pe furnizarea de informații solicitate la sediul ANRE, telefonic, în scris, în format electronic și pe suport de hârtie.

În aplicarea prevederilor legale privind accesul la informațiile de interes public, ANRE a răspuns unui număr de **993** de solicitări de informații. Dintre acestea **153** au reprezentat solicitări adresate de persoane juridice, române și străine și **840** au reprezentat solicitări adresate de persoane fizice, române și străine. Din totalul solicitărilor de informații transmise, **980** au fost transmise pe suport electronic și **9** pe suport hârtie, iar **4** au reprezentat informațiile solicitate verbal de persoane fizice/juridice, române și străine.

Deși majoritatea solicitărilor de informații s-au referit la aspecte specifice domeniului consultanței, ANRE a răspuns **în termenul minim legal de 10 zile la peste 97%** dintre solicitările de informații primite în anul 2019. Raportul privind rezultatele evaluării implementării Legii nr. 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, este prezentat în **Anexa 2** la prezentul raport.

O altă modalitate eficientă de diseminare a informațiilor și realizată prin implementarea prevederilor privind transparența decizională a reprezentat-o pagina de internet a instituției, care a fost permanent actualizată cu date și informații atât privind reglementările emise, cât și privind proiectele de reglementări – **135** la număr - care au fost supuse proceselor de consultare publică lansate de ANRE în anul 2019. Raportul privind evaluarea implementării Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională este prezentat în **Anexa 3** la prezentul raport.

În vederea creșterii gradului de informare și de conștientizare a drepturilor clienților finali de energie electrică și gaze naturale în relația cu operatorii economici participanți la piața și pentru asigurarea unui cadru adecvat de comunicare, ANRE a continuat și îmbunătățit activitatea de informare prin intermediul serviciului de tip Call-Center, extinzând aria de informații oferite în funcție de modificările legislative apărute în cursul anului. Ca urmare a acestui fapt, numărul de utilizatori ai serviciului de informare de tip Call-Center care au solicitat informații cu privire la drepturile consumatorilor în condițiile unei piețe de energie liberalizate și la cadrul de reglementare emis s-a ridicat la **26.708**.

De asemenea, un alt canal important de comunicare cu publicul a fost aplicația mobilă care permite accesul la comparatoarele de oferte-tip de furnizare a energiei electrice și gazelor naturale și la informații din domeniul energiei. Implementată de ANRE la începutul anului 2019, aplicația mobilă

este disponibilă pentru orice utilizator care are acces la magazinele Google Play și Apple Store și a fost gestionată, cu succes, și pentru respectarea prevederilor legale privind transparența decizională.

În cursul anului 2019, ANRE a desfășurat, la nivel național, două campanii de educare și informare a consumatorilor în parteneriat cu Asociația Națională de Protecția Consumatorilor – INFOCONS:

1. Campanie de educare și informare privind drepturile consumatorului de gaze naturale și energie electrică - Principalele subiecte abordate au fost: dreptul de acces la rețelele de gaze naturale și energie electrică; dreptul de a solicita furnizorului modificarea și completarea contractului de furnizare și a anexelor acestuia, atunci când apar elemente noi ori când consideră necesară detalierea sau completarea unor clauze contractuale; dreptul de a solicita furnizorului să ia măsuri pentru remedierea defecțiunilor și a deranjamentelor survenite în rețelele de energie electrică și gaze naturale; dreptul de a beneficia de serviciul universal; dreptul de a primi informații despre utilizarea mai eficientă a energiei; dreptul de a adresa o plângere furnizorului referitor la activitățile prestate de acesta; dreptul de a se adresa ANRE dacă sunt mulțumiți de răspunsul furnizorului.

2. Campanie de educare și informare privind schimbarea furnizorului de gaze naturale și energie electrică - Principalele subiecte abordate au fost: dreptul de a-și alege furnizorul de rețelele de gaze naturale și energie electrică fără plata vreunei taxe pentru schimbarea acestuia; pașii de urmat în procesul de schimbare a furnizorului de energie electrică și gaze naturale; dreptul de a fi informat în legătură cu condițiile generale de contractare, prețurile și tarifele aplicabile, întreruperile programate în furnizarea energiei electrice și gazelor naturale etc.

Campaniile s-au derulat atât la unele posturi de televiziune și radio (spoturi TV și radio difuzate gratuit cu acordul CNA), cât și în mediul online (internet, rețele de socializare), iar diseminarea materialelor printate s-a desfășurat prin intermediul punctelor de contact ale instituțiilor de interes major de pe întreg teritoriul țării.

Informarea opiniei publice s-a realizat și prin intermediul mass media, prin comunicatele și informările de presă transmise ziarelor cotidiene, posturilor de televiziune și de radio (în număr de **21**), interviuri și răspunsuri la întrebările adresate direct de către jurnaliști.

Ca urmare a informării mass-media, în presa scrisă, on-line, tv și radio, în anul 2019 au apărut **1879** de articole și informări în care au fost menționate acțiuni, realizări, evenimente, obiective și planuri de perspectivă ale ANRE, principalele teme abordate referindu-se, în principal, la obligațiile ce derivă din legislația primară și cea europeană cuprinse în programul de reglementări, ca de exemplu: aplicarea calendarului de liberalizare a pieței de energie electrică la consumatorii casnici în condițiile legislative introduse de Ordonanța de urgență nr. 114/2018, cu modificările și completările ulterioare, avizarea și/sau stabilirea prețurilor pentru furnizarea reglementată a energiei electrice la consumatorii casnici, implementarea prevederilor în domeniul eficienței energetice, modificarea și/sau completarea cadrului de reglementare pentru prosumatori în condițiile accesării *Programului privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională* derulat de Administrația Fondului de Mediu – AFM, implementarea sistemelor de masurare inteligentă, cadrul de reglementare privind schimbarea furnizorilor de energie electrică și gaze naturale, utilizarea aplicației

web pentru compararea prețurilor de furnizare și a condițiilor oferite de furnizori, aplicarea prevederilor privind standardele de performanță pentru asigurarea calitatii serviciilor de furnizare și distribuție, monitorizarea respectării obligațiilor prevăzute în standardele de performanță, desfășurarea activității de control, măsurile întreprinse pentru asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale etc.

AUDIT

Organizarea și independența auditului public intern

Activitatea de audit public intern în cadrul ANRE este organizată la nivel de compartiment și are ca obiectiv îmbunătățirea proceselor de management al riscurilor, de control și guvernare, prin oferirea de consiliere și asigurări rezonabile că acestea se desfășoară economic, eficace și eficient și permit realizarea obiectivelor propuse și formularea de propuneri de soluții și recomandări de îmbunătățire a activităților instituției, a cadrului de reglementare și a sistemului de control intern.

Realizarea misiunilor de audit public intern

În anul 2019, la nivelul ANRE, s-au realizat 10 misiuni de audit public intern, din care:

- 9 misiuni de asigurare **în domeniile: resurse umane, achiziții publice, administrarea patrimoniului și funcții specifice entității;**
- 1 misiune de consiliere **prin formularea de soluții de îmbunătățire pentru a facilita înțelegerea modului în care atribuțiile și competențele ANRE prevăzute în legislația primară și secundară din domeniul energiei au fost cuprinse în regulamentul de organizare și funcționare, precum și a modului de îndeplinire a obligațiilor ANRE privind emiterea de reglementări.**

În misiunile de audit intern desfășurate nu s-au constatat aspecte de natura iregularităților sau posibilelor prejudicii.

Auditul intern al sistemului de management al calității (SMC)

În anul 2019 s-au realizat 22 de audituri interne ale SMC. Cu ocazia auditului nu s-au identificat cerințe legale, procedurale și de reglementare aplicabile și care să nu fi fost luate în considerare la planificarea proceselor și nu au fost identificate neconformități de natură să afecteze procesele și să influențeze produsele și serviciile furnizate de ANRE prin structurile auditate. Cu ocazia auditului s-au formulat recomandări de îmbunătățire a SMC și întreprinse măsuri corective .

Concluzia auditului a fost că s-au atins toate obiectivele stabilite în Planurile de audit și conform Programului de audit intern al SMC, iar cerințele SR EN ISO 9001:2015 supuse auditului au fost îndeplinite la nivelul compartimentelor auditate, ceea ce demonstrează că SMC este menținut și este eficace.

XII. ANEXE

Anexa 1

ORDINE ȘI DECIZII EMISE DE ANRE ULTERIOR DATEI DE 01.01.2019, PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I

Nr. crt.	Act normativ	Publicat
1.	Ordinul ANRE nr. 1/2019 pentru aprobarea documentului "Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice"	M.O. nr. 47 din 18 .01.2019
2.	Ordinul ANRE nr. 2/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 34/2013	M.O. nr. 51 din 21.01.2019
3.	Ordinul ANRE nr. 3/2019 pentru modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 91/2015 privind aprobarea Procedurii de confirmare a dreptului de participare la piețele de energie electrică din România a unor persoane juridice străine având sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene	M.O. nr. 51 din 21.01.2019
4.	Ordinul ANRE nr. 4/2019 privind aplicarea pentru anul 2018 a prevederilor art. 18 alin. (1), art. 21 alin. (2) și art. 27 din Regulamentul de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013, și a prevederilor art. 21–23 din Regulamentul privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 116/2013	M.O. nr. 64 din 25.01. 2019
5.	Ordinul ANRE nr. 9/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 84/2013	M.O. nr. 81 din 31.01.2019
6.	Ordinul ANRE nr. 10/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță	M.O. nr. 84 din 01.02.2019
7.	Ordinul ANRE nr. 6/2019 privind modificarea Regulamentului pentru atestarea verficatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru	M.O. nr. 94 din 06.02.2019

	obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 22/2013	
8.	Ordinul ANRE nr. 7/2019 pentru modificarea Regulamentului privind racordarea la sistemul de distribuție a gezelor naturale, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 32/2017	M.O. nr. 94 din 06.02.2019
9.	Ordinul ANRE nr. 8/2019 privind modificarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 83/2014	M.O. nr. 94 din 06.02.2019
10.	Ordinul ANRE nr. 11/2019 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali	M.O. nr. 96 din 06.02.2019
11.	Ordinul ANRE nr. 5/2019 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 62/2013 pentru aprobarea Regulamentului de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniul energiei	M.O. nr. 98 din 07.02.2019
12.	Ordinul ANRE nr. 12/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015	M.O. nr. 101 din 8.02.2019
13.	Ordinul ANRE nr. 13/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, aplicabil în perioada 1 martie–30 iunie 2019	M.O. nr. 119 din 14.02.2019
14.	Ordinul ANRE nr. 14/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de înmagazinare subterană a gazelor naturale	M.O. nr. 119 din 14.02.2019
15.	Ordinul ANRE nr. 17/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului de selecție concurențială în vederea desemnării furnizorilor de ultimă instanță, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 26/2018, și pentru modificarea articolului 25 din Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 11/2019	M.O. nr. 141 din 21.02.2019
16.	Ordinul ANRE nr. 18/2019 pentru aprobarea Metodologiei privind calculul și stabilirea contribuției bănești anuale prevăzute la art. 2 alin. (3 ¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, astfel cum a fost introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018, și modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 224/2018 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei în anul 2019	M.O. nr. 149 și 149 bis din 25.02.2019

17.	Ordinul ANRE nr. 15/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 59/2013	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
18.	Ordinul ANRE nr. 16/2019 pentru modificarea Metodologiei de stabilire a compensațiilor bănești între utilizatorii racordați în etape diferite, prin instalație comună, la rețele electrice de interes public, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 180/2015	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
19.	Ordinul ANRE nr. 19/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 201/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Delgaz Grid - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
20.	Ordinul ANRE nr. 20/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 200/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Distribuție Energie Oltenia - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
21.	Ordinul ANRE nr. 21/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 196/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Muntenia - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
22.	Ordinul ANRE nr. 22/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 195/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Dobrogea - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
23.	Ordinul ANRE nr. 23/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 194/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Banat - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
24.	Ordinul ANRE nr. 24/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 197/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Muntenia Nord - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
25.	Ordinul ANRE nr. 25/2019 privind modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 198/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Nord - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019
26.	Ordinul ANRE nr. 26/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 199/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Sud - S.A.	M.O. nr. 152 din 26.02.2019

27.	Ordinul ANRE nr. 27/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță obligat Societatea Enel Energie - S.A.	M.O. nr. 153 din 26.02.2019
28.	Ordinul ANRE nr. 28/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță obligat Societatea Enel Energie Muntenia - S.A.	M.O. nr. 153 din 26.02.2019
29.	Ordinul ANRE nr. 29/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță obligat Societatea E.ON Energie România - S.A.	M.O. nr. 153 din 26.02.2019
30.	Ordinul ANRE nr. 30/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță obligat Societatea Electrica Furnizare - S.A.	M.O. nr. 153 din 26.02.2019
31.	Ordinul ANRE nr. 31/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță obligat Societatea CEZ Vânzare - S.A.	M.O. nr. 153 din 26.02.2019
32.	Ordinul ANRE nr. 32/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorii de ultimă instanță a căror decizie de desemnare a intrat în vigoare anterior datei de 1 martie 2019, dar care nu au clienți casnici în portofoliu, și de către furnizorii de ultimă instanță a căror decizie de desemnare intră în vigoare ulterior datei de 1 martie 2019	M.O. nr. 153 din 26.02.2019
33.	Ordinul ANRE nr. 33/2019 privind stabilirea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi, aferentă anului 2018	M.O. nr. 158 din 27.02.2019
34.	Ordinul ANRE nr. 34/2019 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a energiei electrice încheiat între producătorii de energie electrică și furnizorii de ultimă instanță	M.O. nr. 158 din 27.02.2019
35.	Ordinul ANRE nr. 35/2019 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația să le vândă cu prioritate către furnizori pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici din producția internă și/sau din depozitele de înmagazinare, a Metodologiei de stabilire a structurii specifice de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată asigurării consumului clienților finali noncasnici și de modificare și completare a Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 16/2013	M.O. nr. 164 din 1.03.2019
36.	Ordinul ANRE nr. 37/2019 pentru aprobarea Procedurii privind preluarea în folosință a obiectivelor/conductelor necesare racordării din sectorul gazelor naturale finanțate în cotă-parte sau în totalitate de unitatea administrativ-teritorială și/sau de solicitanți și recuperarea de către aceștia a sumei investite	M.O. nr. 180 din 6 martie 2019
37.	Decizia șefului Departamentului pentru eficiență energetică nr. 366/2019 privind aprobarea machetelor pentru declarația de consum total anual de energie și pentru chestionarul de analiză energetică a consumatorului de energie	M.O. nr. 185 din 7.03.2019
38.	Ordinul ANRE nr. 36/2019 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea condițiilor de finanțare a investițiilor pentru electrificarea localităților ori pentru extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice	M.O. nr. 186 din 8.03.2019
39.	Ordinul ANRE nr. 40/2019 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, încheiat între producătorii de gaze naturale și furnizorii de gaze naturale sau clienții finali eligibili	M.O. nr. 206 din 15.03.2019

40.	Ordinul ANRE nr. 41/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de transport al gazelor naturale	M.O. nr. 211 din 18.03.2019
41.	Ordinul ANRE nr. 39/2019 privind modificarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 83/2014	M.O. nr. 219 din 20.03.2019
42.	Ordinul ANRE nr. 38/2019 pentru aprobarea Procedurii privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și de sistem, de distribuție și de înmagazinare a gazelor naturale, precum și ai terminalelor GNL	M.O. nr. 231 din 26.03.2019
43.	Ordinul ANRE nr. 42/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 219/2018	M.O. nr. 244 din 29.03.2019
44.	Ordinul ANRE nr. 44/2019 privind aprobarea tarifelor de înmagazinare subterană aferente activității de înmagazinare subterană a gazelor naturale desfășurate de către Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz – S.A. – Filiala de Înmagazinare Gaze Naturale DEPOGAZ PLOIEȘTI – S.R.L.	M.O. nr. 246 din 29.03.2019
45.	Ordinul ANRE nr. 45/2019 privind aprobarea tarifelor de înmagazinare subterană aferente activității de înmagazinare subterană a gazelor naturale desfășurate de către Societatea “Depomureș” Târgu Mureș – S.A.	M.O. nr. 246 din 29.03.2019
46.	Ordinul ANRE nr. 46/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 77/2017	M.O. nr. 246 din 29.03.2019
47.	Ordinul ANRE nr. 47/2019 pentru modificarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 246 din 29.03.2019
48.	Ordinul ANRE nr. 43/2019 pentru completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea comisiilor pentru soluționarea disputelor/divergențelor privind accesul la rețelele/sistemele din domeniul energiei, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 85/2014	M.O. nr. 266 din 8.04. 2019
49.	Ordinul ANRE nr. 48/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru atestarea verficatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 22/2013	M.O. nr. 282 din 12.04. 2019
50.	Ordinul ANRE nr. 49/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 116/2013	M.O. nr. 296 din 296 din 17.04. 2019
51.	Ordinul ANRE nr. 52/2019 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cantităților de gaze naturale pe care producătorii au obligația	M.O. nr. 301 din 18.04. 2019

	să le vândă cu prioritate pentru asigurarea întregului necesar de consum al clienților casnici și al producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, din producția internă curentă și/sau din depozitele de înmagazinare și de modificare și completare a Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 16/2013	
52.	Ordinul ANRE nr. 53/2019 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 40/2019 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, încheiat între producătorii de gaze naturale și furnizorii de gaze naturale sau clienții finali eligibili	M.O. nr. 301 din 18.04. 2019
53.	Ordinul ANRE nr. 51/2019 privind aprobarea Procedurii de notificare pentru racordarea unităților generatoare și de verificare a conformității unităților generatoare cu cerințele tehnice privind racordarea unităților generatoare la rețelele electrice de interes public	M.O. nr. 318 din 23.04.2019
54.	Ordinul ANRE nr. 54/2019 privind modificarea Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2019, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 219/2018	M.O. nr. 325 din 25.04.2019
55.	Ordinul ANRE nr. 55/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 174/2018	M.O. nr. 325 din 25.04.2019
56.	Ordinul ANRE nr. 56/2019 privind aprobarea tarifului reglementat pentru schimburile de energie electrică cu țările perimetrice, practicat de Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “Transelectrica” – SA	M.O. nr. 325 din 25.04.2019
57.	Ordinul ANRE nr. 50/2019 privind modificarea anexei la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 78/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitățile de încheiere a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă și negociere continuă și prin contracte de procesare	M.O. nr. 344 din 6.05.2019
58.	Ordinul ANRE nr. 57/2019 privind completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 53/2013	M.O. nr. 361 din 9.05 2019
59.	Ordinul ANRE nr. 58/2019 pentru aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei rectificat pe anul 2019, a bugetului acțiunilor multianuale, precum și a bugetului rectificat al proiectelor derulate din fonduri externe nerambursabile de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 407 din 24.05.2019
60.	Ordinul ANRE nr. 59/2019 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 18/2019 pentru aprobarea Metodologiei privind calculul și stabilirea contribuției bănești anuale prevăzute la art. 2 alin. (3 ¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind	M.O. nr. 410 din 24.05.2019

	organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, astfel cum a fost introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018, și modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 224/2018 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei în anul 2019	
61.	Ordinul ANRE nr. 60/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 45/2017, și suspendarea aplicabilității unor dispoziții în sectorul energiei electrice	M.O. nr. 410 din 24.05.2019
62.	Ordinul ANRE nr. 61/2019 pentru modificarea și completarea anexei la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 41/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de transport al gazelor naturale și pentru suspendarea aplicabilității unor dispoziții din sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 410 din 24.05.2019
63.	Ordinul ANRE nr. 62/2019 pentru modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 217/2018 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 410 din 24.05.2019
64.	Ordinul ANRE nr. 63/2019 pentru modificarea anexei la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 14/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de înmagazinare subterană a gazelor naturale	M.O. nr. 410 din 24.05.2019
65.	Ordinul ANRE nr. 64/2019 privind aprobarea venitului reglementat, a venitului reglementat corectat, a ratei anuale de creștere a eficienței economice și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport	M.O. nr. 432 din 31.05.2019
66.	Ordinul ANRE nr. 65/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015	M.O. nr. 432 din 31.05.2019
67.	Ordinul ANRE nr. 66/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aprobate prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 111/2014, și modificarea și completarea art. II din Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 184/2018 privind modificarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aprobate prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 111/2014	M.O. nr. 433 din 31.05.2019

68.	Ordinul ANRE nr. 68/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus	M.O. nr. 457 din 6.06.2019
69.	Ordinul ANRE nr. 67/2019 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru locurile/nodurile de consum	M.O. nr. 471 din 11.06.2019
70.	Ordinul ANRE nr. 69/2019 pentru modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 183/2018 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2019	M.O. nr. 483 din 13.06.2019
71.	Ordinul ANRE nr. 70/2019 privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aplicabile în semestrul II al anului 2019	M.O. nr. 483 din 13.06.2019
72.	Ordinul ANRE nr. 72/2019 pentru modificarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 483 din 13.06.2019
73.	Ordinul ANRE nr. 71/2019 pentru modificarea și completarea Regulilor comerciale privind colectarea, agregarea și transmiterea valorilor măsurate de energie electrică, aprobate prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 93/2018	M.O. nr. 506 din 21.06.2019
74.	Ordinul ANRE nr. 82/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru operarea sistemului de distribuție preluat, realizată de Societatea PREMIER ENERGY - S.R.L. în calitate de operator desemnat să preia operarea sistemului de distribuție a gazelor naturale din localitatea Zimnicea, aparținătoare municipiului Zimnicea, județul Teleorman	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
75.	Ordinul ANRE nr. 83/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea PREMIER ENERGY - S.R.L.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
76.	Ordinul ANRE nr. 84/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea TIMGAZ - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
77.	Ordinul ANRE nr. 85/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea AMARAD DISTRIBUȚIE - S.R.L.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
78.	Ordinul ANRE nr. 86/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
79.	Ordinul ANRE nr. 87/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea CONI - S.R.L.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
80.	Ordinul ANRE nr. 88/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea CORDUN GAZ - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019

81.	Ordinul ANRE nr. 89/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMÂNIA - S.R.L.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
82.	Ordinul ANRE nr. 90/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea DELGAZ GRID - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
83.	Ordinul ANRE nr. 91/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea DESIGN PROIECT - S.R.L.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
84.	Ordinul ANRE nr. 92/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea DISTRIGAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
85.	Ordinul ANRE nr. 93/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea EURO SEVEN INDUSTRY - S.R.L.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
86.	Ordinul ANRE nr. 94/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea GAZ EST - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
87.	Ordinul ANRE nr. 95/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea GAZ NORD EST - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
88.	Ordinul ANRE nr. 96/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea GAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 512 din 25.06.2019
89.	Ordinul ANRE nr. 97/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea GAZMIR IAȘI - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
90.	Ordinul ANRE nr. 98/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
91.	Ordinul ANRE nr. 99/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
92.	Ordinul ANRE nr. 100/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea MĂCIN GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
93.	Ordinul ANRE nr. 101/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea MEGAconstruct - S.A.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
94.	Ordinul ANRE nr. 102/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea MEHEDINȚI GAZ - S.A.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
95.	Ordinul ANRE nr. 103/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea MIHOC OIL - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
96.	Ordinul ANRE nr. 104/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea M.M. DATA - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
97.	Ordinul ANRE nr. 105/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea NORD GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019

98.	Ordinul ANRE nr. 106/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea NOVA POWER & GAS - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
99.	Ordinul ANRE nr. 107/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea OLIGOPOL - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
100.	Ordinul ANRE nr. 108/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea OTTO GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
101.	Ordinul ANRE nr. 109/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea PRISMA SERV COMPANY - S.R.L.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
102.	Ordinul ANRE nr. 110/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea PROGAZ P&D - S.A.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
103.	Ordinul ANRE nr. 111/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea Națională de Gaze Naturale „ROMGAZ” - S.A.	M.O. nr. 515 din 25.06.2019
104.	Ordinul ANRE nr. 73/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 200/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Distribuție Energie Oltenia - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
105.	Ordinul ANRE nr. 74/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 201/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Delgaz Grid - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
106.	Ordinul ANRE nr. 75/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 194/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Banat - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
107.	Ordinul ANRE nr. 76/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 195/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Dobrogea - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
108.	Ordinul ANRE nr. 77/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 196/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Muntenia - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
109.	Ordinul ANRE nr. 78/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 197/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Muntenia Nord - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
110.	Ordinul ANRE nr. 79/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 198/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru	M.O. nr. 516 din 25.06.2019

	serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Nord - S.A.	
111.	Ordinul ANRE nr. 80/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 199/2018 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Sud - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
112.	Ordinul ANRE nr. 81/2019 privind aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a componentelor tarifului de transport de introducere a energiei electrice în rețea (T_G) și de extragere a energiei electrice din rețea (T_L), a tarifelor pentru serviciul de sistem și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă, practicate de Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
113.	Ordinul ANRE nr. 112/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea SALGAZ - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
114.	Ordinul ANRE nr. 113/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea TEHNOLOGICA RADION - S.R.L.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
115.	Ordinul ANRE nr. 114/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea TULCEA GAZ - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06. 2019
116.	Ordinul ANRE nr. 115/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea VEGA 93 - S.R.L.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
117.	Ordinul ANRE nr. 116/2019 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea WIROM GAS - S.A.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
118.	Ordinul ANRE nr. 117/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea DISTRIGAZ SUD REȚELE - S.R.L.	M.O. nr. 516 din 25.06.2019
119.	Ordinul ANRE nr. 118/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
120.	Ordinul ANRE nr. 119/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea CORDUN GAZ - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
121.	Ordinul ANRE nr. 120/2019 pentru modificarea anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 112/2015 privind stabilirea venitului unitar și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea CONI - S.R.L.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
122.	Ordinul ANRE nr. 121/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMÂNIA - S.R.L.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019

123.	Ordinul ANRE nr. 122/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea DESIGN PROIECT - S.R.L.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
124.	Ordinul ANRE nr. 123/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea DISTRIGAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
125.	Ordinul ANRE nr. 124/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea E.ON GAZ FURNIZARE - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
126.	Ordinul ANRE nr. 125/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea ENGIE ROMÂNIA - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
127.	Ordinul ANRE nr. 126/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea EURO SEVEN INDUSTRY - S.R.L.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
128.	Ordinul ANRE nr. 127/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea GAZ EST - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
129.	Ordinul ANRE nr. 128/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea GAZ NORD EST - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
130.	Ordinul ANRE nr. 129/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea GAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
131.	Ordinul ANRE nr. 130/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea GAZMIR IAȘI - S.R.L.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
132.	Ordinul ANRE nr. 131/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A.	M.O. nr. 518 din 25.06.2019
133.	Ordinul ANRE nr. 146/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea Națională de Gaze Naturale ROMGAZ - S.A.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019
134.	Ordinul ANRE nr. 147/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea SALGAZ - S.A.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019
135.	Ordinul ANRE nr. 148/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea TEHNOLOGICA RADION - S.R.L.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019

136.	Ordinul ANRE nr. 149/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea TIMGAZ - S.A.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019
137.	Ordinul ANRE nr. 150/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea TULCEA GAZ - S.A.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019
138.	Ordinul ANRE nr. 151/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea VEGA 93 - S.R.L.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019
139.	Ordinul ANRE nr. 152/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea WIROM GAS - S.A.	M.O. nr. 519 din 26.06.2019
140.	Ordinul ANRE nr. 132/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A.;	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
141.	Ordinul ANRE nr. 133/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea MĂCIN GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
142.	Ordinul ANRE nr. 134/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea MEGA CONSTRUCT - S.A.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
143.	Ordinul ANRE nr. 135/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea MEHEDINȚI GAZ - S.A.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
144.	Ordinul ANRE nr. 136/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea MIHOC OIL - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
145.	Ordinul ANRE nr. 137/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea M.M. DATA - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
146.	Ordinul ANRE nr. 138/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea NORD GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
147.	Ordinul ANRE nr. 139/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea NOVA POWER & GAS - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
148.	Ordinul ANRE nr. 140/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea OLIGOPOL - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019

149.	Ordinul ANRE nr. 141/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea OTTO GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
150.	Ordinul ANRE nr. 142/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea PREMIER ENERGY - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
151.	Ordinul ANRE nr. 143/2019 privind aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat, realizată de Societatea PREMIER ENERGY - S.R.L. în calitate de operator desemnat să preia operarea sistemului de distribuție a gazelor naturale din localitatea Zimnicea, aparținătoare municipiului Zimnicea, județul Teleorman	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
152.	Ordinul ANRE nr. 144/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea PRISMA SERV COMPANY - S.R.L.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
153.	Ordinul ANRE nr. 145/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea PROGAZ P&D - S.A.	M.O. nr. 521 din 26.06.2019
154.	Ordinul ANRE nr. 153/2019 privind modificarea anexei la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 202/2018 pentru aprobarea tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică	M.O. nr. 522 din 26.06.2019
155.	Ordinul ANRE nr. 154/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea AMARAD DISTRIBUȚIE - S.R.L.	M.O. nr. 522 din 26.06.2019
156.	Ordinul ANRE nr. 155/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 84/2013	M.O. nr. 522 din 26.06.2019
157.	Ordinul ANRE nr. 156/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia	M.O. nr. 522 din 26.06.2019
158.	Ordinul ANRE nr. 158/2019 privind modificarea art. 1 din Metodologia de rezervare a capacității de transport și de stabilire a tarifelor pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin conductele de transport Isaccea - Negru Vodă, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 34/2016, și pentru aprobarea Metodologiei de rezervare a capacității de transport pentru activitatea de prestare a serviciilor de transport al gazelor naturale prin punctele situate pe conducta de transport de gaze naturale Isaccea 1 - Negru Vodă 1 destinată transportului gazelor naturale pe culoarul Federația Rusă -	M.O. nr. 534 din 28.06.2019

	Bulgaria și alimentării cu gaze naturale a unor localități de pe teritoriul României	
159.	Ordinul ANRE nr. 157/2019 privind aprobarea Metodologiei de analiză cost-beneficiu pentru extinderea aplicării și acordarea derogărilor privind cerințele prevăzute în normele tehnice de racordare	M.O. nr. 541 din 2.07.2019
160.	Ordinul ANRE nr. 160/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind funcționarea pieței centralizate pentru energia electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi	M.O. nr. 582 din 16.07.2019
161.	Ordinul ANRE nr. 159/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013	M.O. nr. 603 din 23.07.2019
162.	Ordinul ANRE nr. 161/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 86/2019 privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție realizat de Societatea B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A.	M.O. nr. 606 din 23.07.2019
163.	Ordinul ANRE nr. 162/2019 pentru modificarea anexei nr. 2 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 118/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A.	M.O. nr. 606 din 23.07.2019
164.	Ordinul ANRE nr. 164/2019 pentru modificarea Regulamentului privind racordarea la sistemul de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 82/2017	M.O. nr. 606 din 23.07.2019
165.	Ordinul ANRE nr. 163/2019 privind aprobarea Normei tehnice pentru odorizarea gazelor naturale	M.O. nr. 620 din 26.07.2019
166.	Ordinul ANRE nr. 166/2019 privind aprobarea venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale pe conducta de transport gaze naturale Isaccea 2-Negru Vodă 2	M.O. nr. 640 din 2.08.2019
167.	Ordinul ANRE nr. 168/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru organizarea și desfășurarea activității de investigație în domeniul energiei privind funcționarea pieței angro de energie, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 25/2017	M.O. nr. 646 din 5.08.2019
168.	Ordinul ANRE nr. 169/2019 pentru modificarea Regulamentului de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniul energiei aplicabil activității de investigații desfășurate de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 62/2013	M.O. nr. 648 din 5.08.2019
169.	Ordinul ANRE nr. 170/2019 pentru modificarea și completarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 652 din 6.08.2019
170.	Ordinul ANRE nr. 171/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice	M.O. nr. 654 și 654 bis din 7.08.2019

171.	Ordinul ANRE nr. 167/2019 privind aprobarea Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică	M.O. nr. 656 din 7.07.2019
172.	Ordinul ANRE nr. 173/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind racordarea la sistemul de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 32/2017	M.O. nr. 663 din 9.08.2019
173.	Ordinul ANRE nr. 174/2019 privind modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 84/2017 pentru aprobarea Procedurii privind transmiterea către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei a informațiilor referitoare la compoziția și presiunile combustibililor gazoși utilizate pe teritoriul României	M.O. nr. 663 din 9.08.2019
174.	Ordinul ANRE nr. 175/2019 pentru aprobarea Procedurii privind acordarea derogărilor locurilor/nodurilor de consum racordate la rețelele electrice de interes public de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în norma tehnică de racordare	M.O. nr. 665 din 9.08.2019
175.	Ordinul ANRE nr. 176/2019 privind aprobarea Procedurii de notificare pentru racordarea la rețelele electrice de interes public a locurilor/nodurilor de consum și de verificare a conformității acestora cu cerințele tehnice de racordare	M.O. nr. din 669 din 12.08.2019
176.	Ordinul ANRE nr. 172/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru atestarea verificatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 22/2013	M.O. nr. 671 din 12.08.2019
177.	Ordinul ANRE nr. 180/2019 pentru modificarea Regulamentului privind drepturile și obligațiile membrilor Comitetului de reglementare și ale personalului angajat al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 139/2014	M.O. nr. 679 din 14.08.2019
178.	Ordinul ANRE nr. 177/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 34/2013	M.O. nr. 686 din 20.08.2019
179.	Ordinul ANRE nr. 178/2019 privind modificarea, completarea și abrogarea unor dispoziții din sectorul energiei electrice	M.O. nr. 690 din 21.08.2019
180.	Ordinul ANRE nr. 179/2019 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 105/2018 pentru aprobarea Regulilor generale privind piețele centralizate de gaze naturale	M.O. nr. 691 din 21.08. 2019
181.	Ordinul ANRE nr. 165/2019 privind modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 162/2014 pentru aprobarea punctelor relevante ale Sistemului național de transport al gazelor naturale;	M.O. nr. 715 și 715 bis din 30.08.2019
182.	Ordinul ANRE nr. 185/2019 pentru aprobarea Normei tehnice privind cerințele tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru sistemele de înaltă tensiune în curent continuu și pentru centralele electrice formate din module generatoare care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu	M.O. nr. 726 și 726 bis din 4.09.2019
183.	Ordinul ANRE nr. 186/2019 pentru aprobarea Procedurii privind acordarea derogărilor sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu	M.O. nr. 726 din 4.09.2019

	și centralelor electrice formate din module generatoare, care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu, de la obligația de îndeplinire a uneia sau mai multor cerințe prevăzute în norma tehnică de racordare	
184.	Ordinul ANRE nr. 182/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare a produselor standardizate pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Humintrade - S.R.L.	M.O. nr. 728 din 4.09.2019
185.	Ordinul ANRE nr. 181/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 12/2015	M.O. nr. 729 din 5.09.2019
186.	Ordinul ANRE nr. 184/2019 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 102/2015	M.O. nr. din 733 din 6.09.2019
187.	Ordinul ANRE nr. 187/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de transport al gazelor naturale	M.O. nr. din 734 din 6.09.2019
188.	Ordinul ANRE nr. 183/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 25/2016	M.O. nr. din 738 din 10.09.2019
189.	Ordinul ANRE nr. 189/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 36/2016 privind stabilirea modalității de determinare anuală a nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale	M.O. nr. 775 din 24.09.2019
190.	Ordinul ANRE nr. 190/2019 privind stabilirea venitului unitar pentru anul 2019 și aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea PREMIER ENERGY - S.R.L.	M.O. nr. 778 din 25.09.2019
191.	Ordinul ANRE nr. 191/2019 privind aprobarea prețurilor reglementate pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat realizată de Societatea PREMIER ENERGY - S.R.L. în calitate de operator desemnat să preia operarea sistemului de distribuție a gazelor naturale din localitatea Zimnicea, aparținătoare municipiului Zimnicea, județul Teleorman	M.O. nr. 778 din 25.09.2019
192.	Ordinul ANRE nr. 192/2019 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a venitului reglementat aferent activității reglementate desfășurate de către operatorul pieței de energie electrică	M.O. nr. 779 din 25.09. 2019
193.	Ordinul ANRE nr. 188/2019 pentru aprobarea Regulamentului de emitere a avizelor tehnice privind eficiența energetică în cadrul Programului multianual de finanțare a investițiilor pentru modernizarea, reabilitarea, retehnologizarea și extinderea sau	M.O. nr. 781 din 26.09.2019

	înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a localităților	
194.	Decizia șefului Departamentului pentru eficiență energetică nr. 1.685/2019 privind aprobarea Procedurii de verificare a respectării criteriilor minime la elaborarea auditurilor energetice	M.O. nr. 788 din 27.09.2019
195.	Ordinul ANRE nr. 194/2019 pentru modificarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei referitoare la comercializarea energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor	M.O. nr. din 805 din 4.10.2019
196.	Ordinul ANRE nr. 193/2019 pentru aprobarea Metodologiei de monitorizare a serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat și a sistemelor de încălzire și/sau răcire urbană	M.O. nr. 810 din 7.10.2019
197.	Ordinul ANRE nr. 195/2019 pentru aprobarea Metodologiei de monitorizare a sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie	M.O. nr. 841 din 16.10.2019
198.	Ordinul ANRE nr. 196/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus	M.O. nr. 844 din 17.10.2019
199.	Ordinul ANRE nr. 197/2019 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2020	M.O. nr. 853 din 22.10.2019
200.	Ordinul ANRE nr. 198/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia	M.O. nr. 860 din 24.10.2019
201.	Ordinul ANRE nr. 199/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 196/2019 privind aprobarea prețului reglementat pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus, vândută pe bază de contracte reglementate de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, și a prețului de referință al energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus	M.O. nr. 875 din 30.10.2019
202.	Ordinul ANRE nr. 200/2019 privind prorogarea termenului prevăzut la art. IV din Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 198/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia	M.O. nr. 875 din 30.10.2019
203.	Ordinul ANRE nr. 202/2019 pentru modificarea Regulamentului de programare a unităților de producție și a consumatorilor dispecerizabili, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 32/2013, și pentru abrogarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței intrazilnice de	M.O. nr. 910 din 11.11.2019

	energie electrică, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 73/2013	
204.	Ordinul ANRE nr. 201/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 25/2016	M.O. nr. 916 din 13.11.2019
205.	Ordinul ANRE nr. 203/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 169/2018	M.O. nr. 924 din 15.11.2019
206.	Decizia ANRE nr. 1.914/2019 privind desemnarea Societății PREMIER ENERGY - S.R.L. ca furnizor de ultimă instanță care va asigura furnizarea garantată a gazelor naturale în regim de ultimă instanță la clienții preluați de la Societatea OTTO GAZ - S.R.L. începând cu data de 2.12.2019	M.O. nr. 924 din 15.11.2019
207.	Ordinul ANRE nr. 206/2019 privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aplicabile în semestrul I al anului 2020	M.O. nr. 925 din 15.11.2019
208.	Ordinul ANRE nr. 204/2019 pentru aprobarea Procedurii privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorului de transport și de sistem și ale operatorilor de distribuție a energiei electrice	M.O. nr. 932 din 20.11.2019
209.	Ordinul ANRE nr. 205/2019 pentru modificarea și completarea Procedurii privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și de sistem, de distribuție și de înmagazinare a gazelor naturale, precum și ai terminalelor GNL, aprobate prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 38/2019	M.O. nr. 932 din 20.11.2019
210.	Ordinul ANRE nr. 210/2019 privind modificarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015	M.O. nr. 937 din 21.11.2019
211.	Ordinul ANRE nr. 211/2019 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2020	M.O. nr. 937 din 21.11.2019
212.	Ordinul ANRE nr. 207/2019 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 217/2018	M.O. nr. 942 din 25.11.2019
213.	Ordinul ANRE nr. 208/2019 pentru modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de transport al gazelor naturale, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 41/2019	M.O. nr. 942 din 25.11.2019
214.	Ordinul ANRE nr. 212/2019 pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2017 privind aprobarea contribuției pentru	M.O. nr. 956 din 28.11.2019

	cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare al acesteia	
215.	Ordinul ANRE nr. 213/2019 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 83/2014	M.O. nr. 967 din 29.11.2019
216.	Ordinul ANRE nr. 209/2019 pentru modificarea și completarea unor ordine emise de președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei;	M.O. nr. 972 din 3.12.2019
217.	Ordinul ANRE nr. 215/2019 privind modificarea și completarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 982 din 5.12.2019
218.	Ordinul ANRE nr. 214/2019 privind modificarea Regulamentului de etichetare a energiei electrice, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 61/2016	M.O. nr. 985 din 6.12.2019
219.	Ordinul ANRE nr. 218/2019 privind aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a componentelor tarifului de transport de introducere a energiei electrice în rețea (T_G) și de extragere a energiei electrice din rețea (T_L), a tarifelor pentru serviciul de sistem și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă, practicate de Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” - S.A.	M.O. nr. 999 din 12.12.2019
220.	Ordinul ANRE nr. 216/2019 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță și de stabilire a cantităților maxime de energie electrică ce pot fi impuse ca obligații de vânzare pe bază de contracte reglementate	M.O. nr. 1001 și 1001 bis din 12.12.2019
221.	Ordinul ANRE nr. 217/2019 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate și a prețurilor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali și completarea Condițiilor generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță, aprobate prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 88/2015	M.O. nr. 1001 și 1001 bis din 12.12.2019
222.	Ordinul ANRE nr. 219/2019 privind aprobarea Metodologiei operaționale pentru blocul RFP-TEL, în conformitate cu prevederile art. 119 din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice	M.O. nr. 1011 din 16.12.2019
223.	Ordinul ANRE nr. 230/2019 privind completarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 16/2013	M.O. nr. 1011 din 16.12.2019
224.	Ordinul ANRE nr. 221/2019 pentru modificarea și completarea Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 18/2014	M.O. nr. 1012 din 17.12.2019
225.	Ordinul ANRE nr. 231/2019 pentru aprobarea venitului reglementat aferent activității reglementate desfășurate de către operatorul pieței de energie electrică	M.O. nr. 1013 din 17.12.2019

226.	Ordinul ANRE nr. 222/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Distribuție Energie Oltenia - S.A.	M.O. nr. 1015 din 17.12.2019
227.	Ordinul ANRE nr. 229/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Sud - S.A.	M.O. nr. 1015 din 17.12.2019
228.	Ordinul ANRE nr. 223/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Delgaz Grid - S.A.	M.O. nr. 1016 din 17.12.2019
229.	Ordinul ANRE nr. 224/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Banat - S.A.	M.O. nr. 1016 din 17.12.2019
230.	Ordinul ANRE nr. 225/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Dobrogea - S.A.	M.O. nr. 1016 din 17.12.2019
231.	Ordinul ANRE nr. 226/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea E-Distribuție Muntenia - S.A.	M.O. nr. 1016 din 17 decembrie 2019
232.	Ordinul ANRE nr. 227/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Muntenia Nord - S.A.	M.O. nr. 1016 din 17.12.2019
233.	Ordinul ANRE nr. 228/2019 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Nord - S.A.	M.O. nr. 1016 din 17.12.2019
234.	Ordinul ANRE nr. 236/2019 privind aprobarea regulilor pentru eliminarea și/sau atenuarea impactului unor măsuri sau politici care pot contribui la restricționarea formării prețurilor pe piața angro de energie electrică	M.O. nr. 1029 din 20.12.2019
235.	Ordinul ANRE nr. 238/2019 privind stabilirea cotei obligatorii estimate de achiziție de certificate verzi, aferentă anului 2020	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
236.	Ordinul ANRE nr. 240/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță CEZ Vânzare - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
237.	Ordinul ANRE nr. 241/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță Electrica Furnizare - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
238.	Ordinul ANRE nr. 242/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță Enel Energie - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
239.	Ordinul ANRE nr. 243/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță Enel Energie Muntenia - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
240.	Ordinul ANRE nr. 244/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță E.ON Energie România - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019

241.	Ordinul ANRE nr. 245/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță Engie România - S.A	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
242.	Ordinul ANRE nr. 246/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță SPEEH Hidroelectrică - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
243.	Ordinul ANRE nr. 247 din 23.12.2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță MET România Energy - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
244.	Ordinul ANRE nr. 248/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță Restart Energy One - S.R.L.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
245.	Ordinul ANRE nr. 249/2019 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate clienților casnici de către furnizorul de ultimă instanță Tinmar Energy - S.A.	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
246.	Ordinul ANRE nr. 250/2019 pentru aprobarea tarifelor generice pentru energie electrică aplicate începând cu data de 1 ianuarie 2020	M.O. nr. 1034 din 23.12.2019
247.	Ordinul ANRE nr. 233/2019 privind aprobarea Metodologiei pentru schimbul de date între operatorul de transport și de sistem, operatorii de distribuție și utilizatorii de rețea semnificativi	M.O. nr. 1035 din 24.12.2019
248.	Ordinul ANRE nr. 251/2019 pentru prelungirea aplicării prevederilor Ordinului președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 224/2018 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei în anul 2019, precum și pentru modificarea acestuia	M.O. nr. 1054 din 30.12.2019
249.	Ordinul ANRE nr. 252/2019 pentru aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei pe anul 2020, a bugetului acțiunilor multianuale, precum și a bugetului proiectelor derulate din fonduri externe nerambursabile de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 1054 din 30.12.2019
250.	Ordinul ANRE nr. 237/2019 privind aplicarea pentru anul 2019 a prevederilor art. 21 alin. (2) lit. i), art. 27 lit. l) și ale tabelului 7 din anexa nr. 3 la Regulamentul de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 114/2013	MO nr. 2 din 6.01.2020
251.	Ordinul ANRE nr. 235/2019 pentru aprobarea Regulamentului de furnizare a energiei electrice la clienții finali	MO nr. 7 din 7.01.2020
252.	Decizia șefului Departamentului pentru eficiență energetică nr. 2168/2019 privind aprobarea Modelului pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice (PIEE) aferent localităților cu o populație mai mare de 5000 locuitori	MO nr. 16 și 16 bis din 13.01.2020
253.	Ordinul ANRE nr. 234/2019 pentru aprobarea Procedurii privind schimbarea furnizorului de energie electrică/gaze naturale de către clienul final	MO nr. 17 din 13.01.2020
254.	Ordinul ANRE nr. 220/2019 privind aprobarea Procedurii de notificare pentru racordarea la rețelele electrice de interes public a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a centralelor	MO nr. 33 și 33 bis din 17.01.2020

	electrice formate din module generatoare, care se racordează la rețelele electrice de interes public prin intermediul sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu, și de verificare a conformității acestora	
255.	Ordinul ANRE nr. 239/2019 pentru aprobarea Normei tehnice privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice	MO nr. 36 și 36 bis din 20.01.2020

Total: Ordine: 251

Decizii: 4

Numărul 232 a fost anulat, Ordinul a primit numărul 238

Anexa 2

RAPORT DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII LEGII NR. 544/2001 ÎN ANUL 2019

Numărul total de solicitări de informații de interes public:		993
a. În funcție de solicitant	a) de la persoane fizice	840
	b) de la persoane juridice	153
b. După modalitatea de adresare	a) pe suport hârtie	9
	b) pe suport electronic	980
	c) verbal	4
Departajare pe domenii de interes		
a. Utilizarea banilor publici (contracte, investiții, cheltuieli etc.)		5
b. Modul de îndeplinire a atribuțiilor instituției publice		5
c. Acte normative, reglementări		714
d. Activitatea liderilor instituției		2
e. Informații privind modul de aplicare a Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare		-
f. Altele, cu menționarea acestora: (examene autorizare electricieni/instalatori gaze, autorizare/atestare operatori economici, autorizare/atestare auditori/manageri energetici, eliberare autorizații/atestare, liste operatori economici atestați/autorizați, societăți atestate/autorizate, deținători licențe, date bancare)		267
Număr total de solicitări soluționate favorabil		954
a. Termen de răspuns	a) Soluționate favorabil în termen de 10 zile	924
	b) Soluționate favorabil în termen de 30 zile	30
	c) Solicitări pentru care termenul a fost depășit	-
b. Modul de comunicare	a) Comunicare electronică	937
	b) Comunicare în format hârtie	13
	c) Comunicare verbală	4
c. Departajate pe domenii de interes	a) Utilizarea banilor publici (contracte, investiții, cheltuieli etc.)	5
	b) Modul de îndeplinire a atribuțiilor instituției publice	5
	c) Acte normative, reglementări	675
	d) Activitatea liderilor instituției	2
	e) Informații privind modul de aplicare a Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare	-
	f) Altele	267
Număr total de solicitări respinse		39
a. Motivul respingerii	a) Exceptate, conform legii	3
	b) Informații inexistente	2
	c) Alte motive: informații ce nu fac parte din domeniul de activitate al instituției	34
b. Departajate pe domenii de interes	a) Utilizarea banilor publici (contracte, investiții, cheltuieli etc.)	-
	b) Modul de îndeplinire a atribuțiilor instituției publice	3
	c) Acte normative, reglementări	-
	d) Activitatea liderilor instituției	-

	e) Informații privind modul de aplicare a Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare	-
	f) Altele: informații ce nu fac parte din domeniul de activitate al instituției	36
Reclamații administrative și plângeri în instanță		
a. Numărul de reclamații administrative la adresa instituției publice în baza Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare	a) Soluționate favorabil	-
	b) Respinse	-
	c) În curs de soluționare	-
	d) Total	-
b. Numărul de plângeri în instanță la adresa instituției în baza Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare	a) Soluționate favorabil	-
	b) Respinse	-
	c) În curs de soluționare	-
	d) Total	-
Managementul procesului de comunicare a informațiilor de interes public		
Costuri	a) Costuri totale de funcționare ale compartimentului	-
	b) Sume încasate din serviciul de copiere	-
	c) Contravaloarea serviciului de copiere (lei/pagină)	-
	d) Care este documentul care stă la baza stabilirii contravalorii serviciului de copiere?	-

Anexa 3

RAPORT DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII LEGII NR. 52/2003 ÎN ANUL 2019

INDICATORI	cod	RASPUNS
A. Procesul de elaborare a actelor normative		
1. Numărul proiectelor de acte normative adoptate în 2019	A1	252
2. Numărul proiectelor de acte normative care au fost anunțate în mod public**	A2	135
Dintre acestea, au fost anunțate în mod public:		
pe site-ul propriu	A2_1	135
prin afisare la sediul propriu	A2_2	-
c. prin mass-media	A2_3	-
3. Numărul de cereri primite pentru furnizarea de informații referitoare la proiecte de acte normative	A3	1
Din care, solicitate de:		
a. persoane fizice	A3_1	1
b. asociații de afaceri sau alte asociații legal constituite	A3_2	0
4. Numărul proiectelor transmise asociațiilor de afaceri și altor asociații legal constituite	A4	58
5. Numărul sedintelor Consiliului Consultativ	A5	15
6. Numărul total al recomandărilor primite	A6	4095
7. Numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative	A7	1890
8. Numărul întâlnirilor organizate la cererea asociațiilor legal constituite	A8	-
9. Numărul persoanelor responsabile pentru relația cu societatea civilă	A9	2
10. Numărul proiectelor de acte normative adoptate în anul 2019 în procedura de urgență		31
B. Procesul de luare a deciziilor		
1. Numărul total al ședințelor publice***	B1	60
2. Numărul ședințelor publice anunțate prin:		
a. afișare la sediul propriu	B2_1	-
b. publicare pe site-ul propriu	B2_2	60
c. mass-media	B2_3	-
3. Numărul persoanelor care au participat efectiv la ședințele publice (exclusiv funcționarii)	B3	47
Nr. persoanelor care au participat efectiv la ședințele publice (exclusiv funcționarii)		
4. Numărul ședințelor publice desfășurate în prezența mass-media	B4	0

5. Numărul ședințelor care nu au fost publice, cu motivația restricționării accesului:			0
a. informații exceptate	B7_1	-	
b. vot secret	B7_2	-	
c.alte motive (care ?)	B7_3	-	
6. Numărul total al proceselor verbale (minuta) ședințe publice	B8	60	
7. Numărul proceselor verbale (minuta) făcute publice	B9	1	
C. Cazurile în care autoritatea publică a fost acționată în justiție			
1. Numărul acțiunilor în justiție pentru nerespectarea prevederilor legii privind transparența decizională intentate:			59
a. rezolvate favorabil reclamantului	C1_1	0	
b. rezolvate favorabil instituției	C1_2	20	
c. în curs de soluționare	C1_3	39	

** Cu mențiunea că anumite proiecte de acte normative au fost supuse consultării publice în anul 2018 cu aprobare și publicare în Monitorul Oficial în anul 2019 precum și supuse consultării publice în anul 2019, urmând ca aprobarea și publicarea lor în Monitorul Oficial să se desfășoare în anul 2020.

***Ședințele publice ale Comitetului de reglementare inclusiv cele organizate la inițiativa autorității

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE
ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

Str. Constantin Nacu, nr.3, Cod poștal: 020995
București, Sector 2, România

Tel: (021) 327 8174
Fax: (021) 312 4365

www.anre.ro
anre@anre.ro

